

FRÄMMANDE RELIGIONSURKUNDER

ANDRA DELEN I.

FRÄMMANDE RELIGIONSURKUNDER

I URVAL OCH ÖFVERSÄTTNING

UNDER MEDVERKAN AF

PROFESSORERNA DR K. F. JOHANSSON OCH DR K. V. ZETTERSTÉEN, MISSIONÄREN DR ERNST HEUMAN, MISSIONÄREN ENOK HEDBERG, KINA-MISSIONÄREN ERIK FOLKE, DOCENTEN DR ERNST ANDERSSON, DOCENTEN DR DAVID MYHRMAN, PROFESSORN DR SAM WIDE, PROFESSORN DR VILHELM LUNDSTRÖM, PROFESSORN DR OTTO VON FRIESEN
OCH SVENSKA MISSIONÄRER I AFRIKA

MED INLEDNING OCH FÖRKLARINGAR

UTGIFNA AF

NATHAN SÖDERBLOM
T. D. PROFESSOR VID UPSALA UNIVERSITET

ANDRA DELEN
FÖRSTA AFDELNINGEN

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

STOCKHOLM 1908
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

UR INDIENS HELIGA SKRIFTER

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. F. JOHANSSON

ERNST HEUMAN   ENOK HEDBERG

UR VEDA

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. F. JOHANSSON

VEDA-HYMNER.

Hymner till Varuṇa.

I. (Rigveda V, 85)

Stäm hymnen upp åt Varuṇa den höge,
än högt än sakta ljudande, den kära,
åt den som spände jorden ut likt slaktarn,
som huden spänner ut i ymnigt solsken.

Han luften utspänt öfver skogens vidder,
i hästen modet lagt, i korna mjölken;
förstånd i hjärtat, eld i vattnets flöden;
på himlen solen ställt, på bergen soman.

Han molnens säck vändt upp och ned och låter
den strömma ut utöfver jord och himmel.
Så vattnar lifsens konung hela världen,
som regnet vattnar gräset uppå marken.

Han vattnar jordens grund och äfven himlen.
Då Varuṇa tillstädjer mjölkens mjölkning,
så hölja bergen sig i molnens klädnad,
och starka män den lossa ur dess fängsel.

Och äfven detta underverk af guden,
den höge Varuṇa, vill jag förkunna:
i luften stående han så med solen
som med ett mått uppmäter jorderummet.

Och äfven detta underverk af guden,
den vise, ingen vågat att antasta:
att alla skimrande vattenströmmar, gjutna
i ett haf, ändå icke fylla upp det.

Om vi en vän, befryndad, eller granne,
kamrat och broder, främling eller landsman,
med synd och orätt skada eller såra,
O, Varuṇa, släpp efter och tillgif oss!

Om vi likt skälmar spelat falskt och lurat,
om vi med flit ha felat eller icke,
så upplös detta allt som våta flingor:
att kära vara dig vi ytterst sträfva.

II. (Rigveda VII, 86)

I sanning starka äro dennes släkten,
som vida fästet stödde upp och jorden,
det höga firmamentet satt i svängning
och utbredt jorden, skild från himlahvalfvet.

Och med mig själf jag talar så och tänker:
När kan jag nu med Varuṇa få umgås?
Skall han försonad offret emottaga?
När, väl till sinnes, skåda honom nådig?

De visa om min synd jag ifrigt spörjer,
till kunskapsrika går jag för att fråga:
ett svar blott ge mig siarna och säga:
"se, Varuṇa är vred på dig och gramse".

Hvad var det för en synd som var så mäktig,
att du vill slå din sångare, din vän slå?
O, säg mig det, allsmäktige, omutlig!
Stark må jag nalkas dig med bön och skuldfri.

Förlåt hvad våra fäder en gång syndat,
fritag oss från hvad vi ha själfva brutit,
släpp lös Vasiṣṭha, liksom boskapstjufven,
släpp honom lös som kalfven ifrån tjudret!

Af vilja ej vi synda; vi förföras
af vrede, tärning, vin och egen dårskap;
en högre makt kan syndarn också villa;
Ja, äfven sömnen kan framkalla ondska.

Jag vill dig tjäna, dig, den stränge guden,
som slafven gifmild herre, skuldfri vorden.
Att tänka lärde nådig gud en dåre;
också en vis den visare för till lycka.

Må denna hymn, o Varuṇa allsmäktig,
gå dig till hjärtat, tränga in och väcka!
Besittning och förvärf må lycka följa.
O gudar, hägnen oss i ständig välfärd!

III. (Rigveda VII, 87)

För solen Varuṇa har banat vägar,
han vattenflödena har sändt mot hafvet.
I lössläppt lopp må stona hålla banan:
så har för dagarna han stakat vägar.

Din ande, vinden, brusat genom rymden,
ett vilddjur, betesökande, han råmat;
emellan jord och himmel, väldiga och höga,
där dväljas, Varuṇa, alla dina väsen.

Och sända hit, hans spejare jämt spana
kring jord och himmel, härligt resta båda;
de heliga, visa, kunniga i offer,
som kloka mänskors hymner kraftigt lifva.

Till mig, som klok är, Varuṇa så sade:
"Tre gånger sju namn kon, den helga, bärer.
En vis, som ordets hemlighet väl känner,
må ej den lära åt ett yngre släkte."

De himlar tre han håller i sig slutna,
tre jordar under: sex det gör tillsamman.
Den vise konung Varuṇa har skapat
den gyllne gungan att på himlen sväfva.

I floden sjunker Varuṇa som himlen,
den starke fågeln som den hvita droppen.
I djupet härskar han, han mäter rymden;
som kung han härskar till världsalltets gränser.

Den gud, som ock mot syndarn sig förbarmar,
o, må vi städs för den skuldlösa gälla,
Aditi's lagar följa väl och främja —
O gudar, hägnen oss i ständig välfärd!

IV. (Rigveda VII, 89)

Ej må jag ingå, Varuṇa,
o konung, än i mullens hus!
Var nådig herre, nådig var!

Jag vandrar skälfvande omkring,
en utspänd säck, stenslungare.
Var nådig, herre, nådig var!

Af svaghet uti insikt städs
jag vandrade, o rene, fel.
Var nådig herre, nådig var!

Om ock han stod i vattnets midt,
din sångare af törsten greps.
Var nådig, herre, nådig var!

Hvad än vi människor mot gudars folk af skuld
och synd förbrutit, Varuṇa, på mänskors sätt,
då dina lagar vi ha hindrat utaf oförstånd:
o gud, oss skada ej i följd af denna synd!

Hymn till Varuṇa och Mitra.

(Rigveda VII, 61)

Upp stiger solen, Edert, gudars öga
som vidt, o Varuṇa, sin strålglans sprider;
det blickar ned på alla jordeväsen
och skådar in i själfva mänskohjärtat.

Er, Mitra-Varuṇa, den helga sångarn
uppstämmer böneljud, som vida höras;
hans böner I, högvise, måtten främja,
liksom med vishet fylla jämt hans hästar!

Från breda jorden, från den höga himlen,
o Mitra-Varuṇa, I, rike, sänden
ut spejare till släkten, ja till växten,
som vaka öfver allt, ej sluta ögat.

Jag prisar Varuṇa's och Mitra's kraft, som
med anden håller världarna i skrankor.
De offerlösas år gå utan hjältar,
den fromme offret till fulländning före!

I, kloke tjurar båda, Edra äro
de hymner, som ej tarfva under, trolldom;
på mäns oredlighet olycka följer;
ej undgår hvad förhemligas Er kunskap.

Med andakt Eder två jag offer ordnat.
Jag ifrigt, Mitra-Varuṇa, Er ropar
att Er till pris uppstämma nya sånger:
må dessa våra böner Eder täckas!

Här öfvas prästens ämbetsverk för Eder,
I gudar, Mitra-Varuṇa, med offer.
Så fören oss igenom alla faror!
O gudar, hägnen oss i ständig välfärd!

Hymn till Savitar.

(Rigveda II, 38)

Att gifva lif gud Savitar har uppstått,
en ständig präst för detta helga verket.
Nu han från gudarna fördelar håfvor,
den som till offer bjöd han skänker välfärd.

Till allas lydnad högrest guden sträcker
i höjden armarna med breda händer.
På hans befallning vattnen gå till hvila,
och själfva vinden rundt omkring sig lägger.

Med löpare han for, nu från han spänner;
han stannade den snabba vagn i loppet;
de drakesnabbas fart han ock betvingat.
På gudens bud har lösarinnan kommit.

Ty väfverskan sin väf tog åter samman,
men midt i arbetet den kloke afbröt:
han uppstod, han fördelat tider punktligt;
gud Savitar, som aldrig rastar, kommit.

Till alla boningar, där mänskor dväljas,
sig Agni's starka glöd rundtom förbreder.
Förnämsta delen modern sonen gifvit,
och dennes håg själf Savitar har gynnat.

Han sprider sig och segrande sig samlar;
i huset var han ju, allt lefvandes älskling;
en hvar har kommit, lämnat mörkrets gärning,
när Savitar, den himmelske, det bjudit.

I mån som nödigt vatten stod att finna,
sig bredde ut utöfver vildmark djuren,
och träden blefvo fåglars hemvist; ingen
gud Savitar's bestämmelser törs rygga.

Som Varuṇa i vattenskötet rastlöst,
då solens öga släcks, neddalar, så ock
till nästet fågeln, stallet hjorden söker.
Gud Savitar har världen delat ortvis.

Ej Varuṇa, ej Mitra eller Indra
Ej Aryaman, ej Rudra, icke trollen
hans ordning störa — här till lycka ropar
jag denne guden Savitar med andakt.

Oss skydden, Gnāspati och Narāçaṁsa,
som lycka, ande, tanke, fullhet hägnen!
Där gods kan vinnas, rikdom strömmar ymnigt,
gud Savitar vi där må lifligt täckas!

Tillkomme oss från himmel, jord och vatten
de ljufva gåfvor, som af dig förlänas;
hvad lycka är för sångarna och fränden,
den skald, o Savitar, som spridt din ära!

Hymn till Viṣṇu.

(Rigveda I, 154)

Jag Viṣṇu's stora gärningar förkunnar,
som uppmätt har luftkretsen omkring jorden,
som ock befästade det öfre rummet,
då han med breda steg skred ut tre gånger.

Högt prisad Viṣṇu är för detta kraftdåd,
så fruktad som det vilda djur på bergen;
i hvilkens trenne breda fotspår alla
den vida världens väsen bo och bygga.

Till Viṣṇu stige sången, hvilken kraft ger,
till bergbehärskarn, tjurn med breda fjäten,
som detta vida rum, så långt och utsträckt,
allena, med blott trenne fotsteg, uppmätt;

hvars trenne spår af sötma äro fyllda
och oförgängliga, af fullhet svälla;
som ensam håller det tredelta rummet
och jord och himmel jämte alla väsen.

O må jag ingå i hans ljufva boning,
där gudhängifna männer saligt fröjdas.
Med honom är förbunden honungsbrunnen,
vidtskridaren, i dennes högsta fotspår.

I Eder boning önska vi att ingå,
där de månghorniga och starka korna
sin boning ha. Där glänser mot oss präktigt
vidtskridarens och tjurens högsta fotspår.

Hymn till Sūrya (Solen).

(Rigveda I, 50)

Se, Jātavedas, solens gud
af strålarna i höjden förs,
att en och hvar må honom se.

Nu alla stjärnor med sitt sken
sig liksom tjufvar smyga bort
för solen, som beskådar allt.

Hans ljusskеn visade sig vidt,
hans strålar, öfver mänskor hän
de glödde vida, eldar likt.

Du rask och allskön, Sūrya, är;
ljusskapande du är, o Sol;
all luftens krets belyser du.

Du uppgår öfver gudars stam,
du uppgår öfver mänskorna,
hän öfver allt som ljus att se.

Med ögat, hvarmed, renande,
du, Varuṇa, bland mänskor ser
den som med offret sysslar snällt,

Du går på firmamentet upp,
med nätter mäter dagar ut,
och skådar släktena, o Sol!

Sju gula ston på vagnen din
dig draga, Sol, vidt skådande,
hvars lockar äro strålars hår.

Åt sig har Sūrya förspänt sju
gullgula vagnens döttrar ju;
med dessa egenspann han kör.

Ur dunklet glansen blänkte fram
den höga; detta sågo vi.
Till guden då i gudars krets
vi gingo hän till högsta ljus.

Stå upp i dag du, vänners fröjd,
stig upp till högsta himmel, Sol:
min hjärtesjukdom läk, o gud.
min gulsot också plåna ut!

På papegojor, trastar så
gulsotens ande sända vi;
på fåglar, de gulfotade,
min gulsot öfverflytta vi.

Uppgången är nu Āditya
med all sin makt, den väldige.
I mitt våld ger han fienden;
i hans våld komme icke jag!

Hymn till Pūṣan.

(Rigveda I, 42)

Gå, Pūṣan, följ du oss på väg,
skräm faran bort, du följesman,
skrid framför oss och led oss, gud!

Om elak varg, illgärningsman,
o Pūṣan, lurar uppå oss,
drif honom bort ifrån vår stig!

Stråtröfvaren och tjufven, som
ha ondt i sinnet, måtte du
från våra stigar jaga bort!

Brandfacklan, hvilken hycklaren
med elakt sinne sända vill,
den trampa med din fot och släck!

Om sådant bistånd bedja vi,
hjälprike, vise Pūṣan, nu,
hvarmed du våra fäder halp.

Och låt, du lyckliggörare,
som gyllne yxan städse bär,
oss vinna rikedom helt lätt!

Oss öfver alla hinder för,
gör vägen god att färdas på!
O Pūṣan, finne du oss kraft!

Till feta beten för oss du,
på vägen ingen plåga ny!
O, Pūṣan, finne du oss kraft!

Gif rikligt och med öppen hand
oss stärk, gör buken full och god!
O Pūṣan, finne du oss kraft!

Ett hårdt ord höre Pūṣan ej,
med hymner prisa honom vi,
den kunnige vi be om gods.

Hymner till Uṣas (Morgonrodnaden).

I. (Rigveda VII, 76)

Allguden Savitar för alla mänskor
sitt ljus odödligt nu har låtit uppgå,
dess öga föddes genom gudars vilja,
och alla väsen Uṣas uppenbarat.

Mitt öga sett de gudsbeträdda stigar,
ej vilse ledande, af Vasu gjorda;
i öster uppsteg Morgonrodnans ljusskken,
till våra boningar hon västhän kommit.

I talrik mängd de dagar ha förrunnit,
i ost uppstigande med solens uppgång,
då du har setts liksom till älskarn ila,
som ej du vidare tillbaka ginge.

Då var det gudars bordskamrater lefde,
lagvisa siare från gamla tider;
det dolda ljuset fäderna då funno,
med hymner verkande de väckte Uṣas.

Till samma krets de alla kommit samman,
i endräkt lefva de och utan täflan,
de aldrig bryta emot gudars lagar,
de gäckas ej, med Vasu gå förenta.

Dig sända Vasiṣṭha'er pris i hymner;
de tidigt vaka, hulda, att dig lofva.
Du vallar boskap, skänker gåfvor, Uṣas,
lys upp för oss, var prisad som den första!

Hon, skafferskan af sköna håfvor, Uṣas,
den strålande, tilljublas af Vasiṣṭha'er,
hon skänker oss det vidtberömda välstånd.
O gudar, hägnen oss i ständig välfärd!

II.

(Rigveda VI, 64)

I majestät uppstrålar Morgonrodnan,
hvitglänsande som vattnens silfvervågor,
hon vägarne gör sköna till att vandra
och är så mild och god och rik på gåfvor.

Ja, du är god, du vida syns, till himlen
ha strålarna af ditt ljus uppåt flugit;
du smyckar dig, med barmen sköna prålar
och strålar full af höghet, du gudinna!

Ett spann af kor, ljust röda, henne drager,
den saliga, som vidt och bredt sig sträcker;
hon jagar fiender som hjälteskytten,
som rask vagnskämpe, tränger mörkret undan.

Bekväma vägar har du ock på bergen;
i vindlöst rum du skrider öfver vattnen.
Själf lysande, på breda banor för oss
att njuta rikedom och välgång, himmelsdotter!

Oss bringa, där du oangriplig förer
det bästa med ditt spann, till rikedomar,
o himmelsdotter, du, som, en gudinna,
vid morgonoffret visat dig frikostig!

Upp fåglarna ha flugit vid din ljusning
från nästet, männen ock, som sökt sig näring.
Åt den som hemma är du bringar, Uṣas,
den fromme dödlige ovansklig rikdom.

Hymn till Rātrī (Natten).

(Rigveda X, 127)

Nu Natten kommit, bredt sig ut,
med många ögon blickande;
och klädd hon är i all sin prakt.

Gudinnan, den odödliga,
båd' djup och höjder fyller vidt,
bekämpar mörkret med sin glans.

Gudinnan Natt har, när hon kom,
sin syster Uṣas gifvit fri,
och mörkret viker från sitt rum.

Så har i dag du kommit hit,
och vi ha så din väg beträdt,
som fåglar gått till ro på gren.

Till ro sig skarorna ha lagt,
till hvila djur och fåglar gått,
ja, ock roflystna falkarna.

Håll fjärran varg, varginna du,
håll borta röfvaren, o Natt,
och må för oss du lugnt förgå!

(Rātrī:)
Det svarta dunklet närmat sig,
mig smyckande i glansfull prakt.
Kom, Uṣas, och drif skulder in!

(Uṣas:)
Jag korna till dig drifvit fram:
dig utvälj, himladotter, Natt,
det pris, som tillhör segraren!

Hymner till Agni (Elden).

I. (Rigveda I, 1)

Jag prisar Agni,
gudomlige offrarn,
sångaren, prästen,
på skatter rikast.

Prisad af gamla
och nya visa,
för, o Agni,
gudarna hit!

Må offraren ernå
dagligt sig ökande
rikedom, prisvärd,
och kraftiga barn!

O Agni, det offer,
som du omfattar,
det ostördt kommer
till gudarna fram.

Han, heliga sångarn,
som offret leder,
sannskyldig i ryktets glans
han guden må nalkas med gudar!

O, Agni, den välgång,
du offrarn bereder,
den kommer i sanning
dig också till godo.

Vi nalkas dig dagligt,
nattupplysare,
med våra böner
dyrkande dig,

som behärskar all dyrkan,
ordningens herde,
den strålande guden,
som växer i huset.

Var oss nådig, o Agni,
som fadern mot sonen!
Var du med oss
till vår välgång!

II. (Rigveda I, 143)

Till Agni höjer jag en ny och kraftig sång,
och ordets andakt sänder jag till kraftens son,
som, vattnens barn, i Vasu'ers följe kom till jord;
som hotar kär han slog sig ned, i lagen vis.

Då han i högsta himmels hvalf till världen kom,
han synlig blef för Mātariçvan, tändaren;
med dennes kraft han tändes så, och strax hans ljus
kom himmel, jord att lysa upp i mäktig glans.

Hans glans ej åldras, strålar ljufliga att se,
med härligt anlet blixtrande han tränger fram;
ljus är hans verk, hans strömmar glimma natten all,
sig röra städs och åldras ej och sofva ej.

Den Bhṛgu'er frambragt, Agni, den allägande,
med makt i jordens, mänskolifvets medelpunkt,
sänd honom under sånger till hans eget hus,
han härskar öfver rikedom likt Varuṇa.

Han hämmas lika litet som en marutstorm,
ett slungadt vapen eller himlens snabba blixt.
Med skarpa käkar tuggar han och äter upp;
som kämpen ovän, han betvingar skogens trän.

Skall Agni motta väl vår hymn och skall han väl,
den Gode med de Gode få sin önskan fylld?
Månn' han vår bön befordra vill och skänka stöd?
Med denna hymn jag prisar guden anletsklar.

Den ghṛtasmorde, helga offrets körsven just,
åt tändaren, i andakt stadd, förvärfs till vän.
Som eldstad tänd han lyser i församlingen,
han lyfter vår i flammig klädnad höljda sång.

O Agni, outtröttlig själf, med väktare,
otröttliga och kraftigt hulda, skydda oss!
Osvikligt utan öfvermod dem skydda låt
vår släkt med aldrig rubbad vaksamhet och huld!

III. (Rigveda V, 2)

Den unga moder håller dold den späde,
hon öfverlämnar honom ej åt fadern,
hans anlet, växlande, ej skåda folken
numera: häxan har det gömt för världen.

Hvem är den späde, unga, som du bärer
som Peṣī? Drottningen det är som födde.
I många höstar växte skötets foster:
jag såg den borne, när hans moder födde.

Guldtandad såg jag honom: färgen glänste,
från fjärran rustade han sina vapen.
Då jag ambrosia offrat honom renad —
Hvad ondt kan då en gud- och hymnlös göra?

Högt glänsande han sågs från fjärran boning
likt tjuren vandra med sin hjord, den stolta.
De grepo honom, förty född ju var han:
ty unga blefvo förut gråa kvinnor.

Hvem har min ungtjur skilt från korna, hvilka
ej herde hade, icke ens en främling?
Må de, som honom fångat, honom släppa!
Må han, den vise, leda korna till oss!

De leda häxor honom, husens konung
och mänskors tillflykt, hafva dolt bland mänskor.
Må Atri'ers hymner honom lösa. Själfva
må smädarna i sin tur smälek hösta.

Du löste Çunaḥçepa; bunden var han
vid tusen offerpålar: dig han hade tjänat.
Så sitt då ned här, vise präst, och fria,
o Eld, på samma sätt oss ifrån banden!

Ty du gick bort från mig, då du var vredgad:
det sade den, som gudars lagar hägnar.
Men Indra, kunnig, efter dig har blickat:
af honom underrättad, Agni, hit jag kommit.

Med hög glans Agni sprider kring sig ljuset,
han med sin storhet allting uppenbarar.
Gudlösa, onda trollverk han besegrar,
han hvässar hornen för att spetsa rakṣas.

Så Agni's sprakande mot himlen stige
med skarpa vapen för att dräpa rakṣas;
hans flammor uti soman bryta allting,
han hålles ej tillbaks af gudlöst hinder.

O starkfödd Agni, detta pris jag timrat,
din präst åt dig, som skicklig konstnär vagnen.
Om det du mottar nådigt, o gud Agni,
må genom det vi vinna himmelskt vatten!

Må tjuren, uppväxt stark med mäktig nacke,
så utan motstånd samla oväns rikdom.
Odödliga till Agni fordom sade:
åt man, som barhis strött, beskydd gif,
åt man, som offer gjort, beskydd gif!

IV. (Rigveda IV, 12)

Må den, som tänder dig med slefven lyftad,
som matar dig i dag tre gånger, Agni,
stå högt i glans och segerrikt betvinga,
och af din vishet vara vis, allvise!

Den dig med flitig möda bränsle bringar,
och tjänar dig, den store gudens anlet,
och tänder dig hvar morgon och hvar afton,
han rikdom lyckligt vinner, slår sin ovän.

Till väldig härskarmakt är Agni herre,
till högsta kraft och rikedom ock Agni.
Han gifver gods åt offraren, den yngste,
åt människan, på riktigt sätt sig själf lag.

Hvad helst, o yngste, efter mänskors vana
vi än af tanklöshet mot dig förbrutit,
så gör för Aditi från skuld oss fria,
och lös oss, Agni, från vår skuld fullständigt!

För stora synder oss bevara, Agni,
för gudars, mänskors fängelse oss skydda;
städs dina vänner, må vi ej förstöras;
gif fröjd och lycka du åt barn och barnbarn!

Som fordom ni, o Vasu'er, vördnadsvärde,
han löst den buffelko, som blifvit fotsnärjd,
så tagen ifrån oss den nöd oss tränger,
och må, o Agni, än vårt lif förlängas!

V. (Rigveda V, 3)

O Agni, Varuṇa du är vid födelsen,
du blifver Mitra, när du antänd flammar.
I dig, o kraftens son, bo alla gudar;
du Indra är för människan, som dyrkar.

För flickor är du Aryaman; som sådan
du bär ett hemligt namn, du egenherre!
Med ko man smörjer dig likt välställd Mitra,
när man och hustru du i samdräkt enar.

Sig Marut smycke till din ära, Rudra;
från dem du leder härlig, glansfull härkomst.
Med steget, Viṣṇu satt i högsta kretsen,
du kreaturens dolda namn beskyddar.

Din skönhet gudar sköna gör att åse,
som riklig vinst odödlighet de nådde.
Som präst ha människorna insatt Agni,
Uçij som Āyu's pris ha honom ärat.

Ej framför dig finns präst, som bättre offrar;
ej öfverträffas, egenherre du, i visdom.
Han, i hvars hus du tager in som gästvän,
o gud, med offer dödliga besegrar.

O, må i ditt beskydd vi segra, Agni,
i kamp för rikdom väcka dig med offer,
i strid, i offersamlingar för alltid
vi segra må i rikdom, son af kraften!

Om öfver oss man synd och skuld vill hopa
med olycksord, sänd honom ondt tillbaka!
Förstör förbannelsen af den, o vise,
som oss till lifs vill komma genom falskhet!

Dig, gud, de forna hafva gjort till budsven,
vid morgonrodnans inbrott sökt med offer;
ty städse fram du går där skatter vänta,
en gud, som tänds af dödlige som Vasu'er.

Det onda afvänd, vise, skydda fadren,
som gäller själf för son, o son af styrkan!
När vill, o vise, du se till oss nådig?
När öfvar lagens herre vedergällning?

Den dyrkande dig många namn ger, Vasu,
om du behag däri som fader finner.
Skall i gudomlig makt förtjust ej Agni
oss skänka ynnest, själf till styrka vuxen?

I sanning du, o Agni, yngste, bringar
din sångare utöfver alla faror.
Vi tjufvar sett och oväns folk omkring oss.
Det falska män med dunkla planer kommit.

Till dig vi dessa processioner riktat.
För dig har denna synd bekänts, o Vasu.
Dock Agni, vorden stark, ej oss utlämnar
åt den oss vill förbanna eller skada.

VI. (Rigveda VI, 7)

Vāiçvānara, i helig ordning boren
som himlens hjässa, sändebud för jorden,
en vis allkonung, liksom mänskors gästvän,
sig skapte gudarna som kärl för munnen.

Vāiçvānara som offrens medelpunkt och
som rikdomssätet, som det stora tråget
de prisade; till offergåfvors körsven,
till offrets tecken honom gudar skapte.

Af dig, o Agni, starke siarn födes,
af dig de hjältar, fiender betvinga.
Vāiçvānara, o konung, värdes skänka
oss sköna gåfvor, som förtjäna åtrå.

När du, odödlige, blir född, då gudar
med jubel alla hälsa dig som sitt barn.
Med din kraft nådde de odödlighet, när,
Vāiçvānara, föräldrarna din glans födt.

Vāiçvānara, ej någon sig förgripit
på dina verk, de heliga och stora,
se'n du födts fram uti föräldrars sköte
och skapat ljuset uti dagars ordning.

Vāiçvānara's öga himlens ryggar mätte upp
med det vårdtecken, den odödlige ställt upp;
på hjässan hans ha alla varelser sin plats;
som grenar hafva strömmar sju där vuxit fram.

Den rummen utmätt högvist var Vāiçvānara,
som himlens stora, ljusa rymder utbredt vis,
som alla världarna har utsträckt i sin bredd,
osviklig herde, väktarn af odödlig värld.

VII. (Rigveda X, 51)

(Gudarna:)

En stor och stark hud måtte det ha varit,
hvarmed du omhöljd stack dig ned i vattnet.
Och dock det fanns en gud, o Jātavedas,
som dina lemmar såg än här och än där.

(Agni:)

Hvem har då sett mig, hvem bland gudar är det
som mina lemmar här och där har upptäckt?
Hvar bo nu alla Agni's lågor, hvilka
till himlen stego fordom, Varuṇa, Mitra?

(Gudarna:)

Vi sökt dig öfverallt, o Jātavedas,
fördold i växterna, fördold i vattnen.
Och Yama var det som dig såg, strålbrokig,
där upp du sköt ur tiofaldig boning.

(Agni:)

Från offret, Varuṇa, flydde jag af fruktan,
att gudarna mig skulle där begagna.
Därför jag mina leder mångfaldt gömde.
Jag, Agni, har ej mer så'nt verk i sinnet.

(Gudarna:)

Så kom dock; människan är from, vill offra
och står beredd; i mörkret dväljs du, Agni.
Gör gudavägarna att vandra lätta;
du dithän före villigt offergåfvor!

(Agni:)
Re'n mina äldre bröder detta uppdrag
ha utfört jämt som åkarn utfört färden.
Af fruktan härför flydde jag i fjärran,
som tjuren, Varuṇa, flytt för bågens susning.

(Gudarna:)
Vi skapa dig, o Agni, evig ungdom,
på det i tjänsten ej du måtte lida.
Till gengäld bringa också villigt, ädle,
till gudarna nu deras offerandel!

(Agni:)
Gifven mig första och den sista offring,
som är på safter rikast utaf offret,
och vattnens grädde, örters krydda därtill;
och långt skall Agni's lif då blifva, gudar.

(Gudarna:)
Dig tillhör första och den sista offring,
som är på safter rikast utaf offret.
Ditt vare hela offret här, o Agni!
För dig nu skola alla land sig böja.

Hymner till Indra.

I. (Rigveda I, 32)

Förkunna vill jag Indra's hjältebragder,
de första som han gjorde blixtbeväpnad;
han draken slagit, vattnen öppnat banor
och bergens innandömen sönderklufvit.

Han draken slog, som lägrad var på berget:
den susande blixten Tvaṣṭar smidt åt honom.
Som korna bölande, så löpte vattnen,
de löpte hastigt ilande mot hafvet.

Med tjurbegär han sökte efter soma;
af bryggda drycken drack han trenne såar,
sin slungsten, blixten, tog så skattutdelarn
och fällde den, som förstfödd är bland drakar.

När den du fällt, som förstfödd är bland drakar,
omintetgjort de konstförfarnas konster
och skapat himmel, sol och morgonrodnad;
i sanning ingen fiende fann du mera.

Och Vṛtra, leda trollet, Vyaṁsa slog han;
med viggen, mäktigt vapen, Indra slog dem.
Som grenar sönderstyckade af yxan,
så ligger draken utsträckt efter marken.

Se, likt en drucken stackare han hjälten
utmanade, den väldige, den däfne;
han Indra's vapen icke kunde motstå:
den Indra drap i fallet klyftor stötte.

Fotlös och handlös stridde han med Indra,
men denne slungade i hans rygg viggen.
Som snöping, den sig tjuren vuxen trodde,
låg Vṛtra söndersprängd på många ställen.

Där låg han likt ett sönderkrossadt vassrör,
det vattnen skölja bort i häftig stegring.
Dem Vṛtra våldsamt hade inneslutit,
vid deras fötter låg nu draken slagen.

Med Vṛtramodrens lif det starkt gick utför;
på henne Indra slungade sitt vapen;
inunder sonen låg ock ofvan modren.
Där låg nu Dānu som en ko med kalfven.

Midt i strömbanorna, som aldrig stanna
och aldrig ge sig rast, nu lagd är kroppen.
I Vṛtra's minsta skrymslen flyter vatten,
i evigt mörker sjönk han, Indra's ovän.

Barbarens hustrur, vattnen, drakens, vattnen,
i fängsel höllos korna likt hos Paṇi;
och vattnens öppning, som förut var sluten,
har han, den Vṛtra slog, igen upplåtit.

En hästsvans liksom blef du då, o Indra,
när han dig slog på vapnet. Du, gud, ensam,
o hjälte, korna vann, vann också soman,
och flöda lät du jämväl de sju strömmar.

Då hjälpte honom icke blixt, ej åska,
ej dimma, som han utgöt, eller hagel.
När Indra kämpade med draken, då vann
frikostig gud sin seger för all framtid.

Hvem såg du, Indra, ville draken hämnas,
när öfver dig, fast segrare, smög fruktan,
när öfver nittinio strömmar du som
en skrämd örn flög igenom luftens rymder?

Blixthållarn Indra konung är för allt, som
sig rör, till ro gått, hornadt, obehornadt;
som konung han behärskar alla folken
som hjulring ekrarna han allt omfattar.

II. (Rigveda IV, 30)

Än du en högre icke finns
ej, Vṛtrabane, starkare;
ja, ingen kommer upp mot dig.

I ditt spår rulla släktena
som vagnshjul utan afbrott jämt;
och alltid prisas du som stor.

Ty ej ens alla gudarna
förmådde att bekämpa dig,
då öfver natt du sträckte dag;

när för de hårdt ansatta så,
för Kutsa, kämpande, en gång
du solens hjul, o Indra, stal;

då ensam du bekämpade
de mot dig vreda gudarna,
så slog du, Indra, kämparna.

Då du de dödliga till hjälp
lät solen, Indra, löpa fritt,
med makt du Etaça gaf fart.

Hur blef du, Vṛtradödare,
o hjälte, ej af vrede tänd,
då Dānu du besegrade?

Och äfven denna hjältebragd,
den manliga, du, Indra, gjort,
att du den olycksstifterskan,
den stolta Dyāus-dottren, slog.

Ty himmelsdottern har du ju,
när hon sig tyckte hög och stor,
O Indra, store, slungat ned.

Ifrån sin vagn, som sönderbröts,
hon störtade sig ångestfull,
då tjuren du till marken smet.

Så låg nu vagnen hennes där
helt sönderkrossad i Vipāç;
med den hon kommit fjärran från.

Vibālifloden, vidt och bredt
på jorden sig utbredande,
du hämmat, Indra, med din konst.

Och äfven Çuṣṇa's egendom
med lustigt mod du djärft grep an,
när du hans borgar sönderbröt.

Kāulitara, dämonen, ock
samt Çambara, dem stötte du,
o Indra, ifrån bergets höjd.

Du Varcin's hundratusen slog,
barbarens, därtill folken fem,
som hjulkransar fast skyddande.

Åt jungfruns kastutstötte son
du, mångvis Indra, delte med
af hymnens helga gudomskraft.

Till stranden kraftens herre fört,
själf kunnig, Yadu, Turvaça,
som icke kunde simma stort.

Och Arṇa och Citraratha,
fast arier, slog du, Indra, ock
på andra sidan Sarayu.

Två öfvergifna ledde du,
som Vṛtra slog: en blind, en lam;
mot sådan nåd går intet upp.

För Divodāsa, offraren,
han hundra borgar sönderbröt,
fast resta utaf väldig sten.

I dödens sömn försänkte du
med list och slag, Dabhīti huld,
väl trettitusen fiender.

Så är du, Vṛtrabane, ock
för hvar och en en herde god,
som alltet ock har satt i gång.

Och hvilket Indradåd du än
skall vilja lägga handen vid,
skall ingen hindra dig i dag.

Dig, aktsam, gifve idel godt
gud Aryaman, gud Pūṣan godt,
godt Bhaga gud, och godt igen
den gud, som sköra tänder har!

III. (Rigveda VI, 40)

O Indra drick! — Till lust dig saften pressats;
spänn dina fuxar från, lös dina vänner,
stäm sången upp och sätt dig ned i skaran,
åt sångaren gif kraft till verksamt offer!

Drick af den saft, o Indra, hvarur, nyfödd,
du, häftig, drack till både rus och visdom;
den saften korna, mannen, vattnen, stenen
ha drifvit fram för dig att här förtära.

Då elden flammar, somasaften bryggd är,
hit före, Indra, dig de raska fuxar;
med sinnet böjdt till dig jag ropar ifrigt:
o Indra, för oss till stor fröjd och lycka!

Kom hit! – Du alltid brukat villigt komma
till somalag med väldig hug, o Indra;
till dessa våra böner må du lyssna,
och offret så dig lägge kraft i kroppen!

Är, Indra, du i högsta himlen fjärran,
i egen boning, eller annorstädes;
så kom med spannet, nådig skydda offret
med Marut i förbund, du vän af sånger!

IV. (Rigveda II, 12)

Den gud, som, knappast född, förståndsbegåfvad,
först med sin insikt gudarna sitt skydd gaf,
för hvilkens storhets kraft de båda världar
i bäfvan vika — det, I folk, är Indra.

Som jorden, när hon vacklade, befäste
och ställde bergen fast, som irrat fritt hän,
som mätte luftens vida rymd och himlen
med stöttor fäste – det, I folk, är Indra.

Som draken slog och strömmar sju lät flyta,
ur Vala's håla dref de fångna korna,
som elden mellan tvenne stenar födde,
i strid obändig – det, I folk, är Indra.

Som allt hvad röres här på jorden skapat,
som Dāsa'ers kast i mörkrets djup försänkt och
lik spelarn oväns gods som byte hemtog,
när spelet vunnits – det, I folk, är Indra.

Som väldig är, om hvem man tveksamt frågar:
"hvar är han?" eller säger: "Indra finns ej",
som oväns skatter minskar, som vid spelet
insatsen vinnarn – det, I folk, är Indra.

Som är en hjälpare för from som arm och
en ödmjuk bedjande brahman; som gynnar
den stenarna handterar, pressar soman;
skönkindad dricker — det, I folk, är Indra.

I hvilkens lydnad boskapsdjur och hästar
och alla mänskoskaror som stridsvagnar;
som frambragt solen liksom morgonrodnan,
som leder vattnen — det, I folk, är Indra.

Den tvenne härar, mötande hvarandra
till strid, anropa, svaga eller starka,
den de, som samma stridsvagn köra, också
olika nalkas — det, I folk, är Indra.

Förutan hvilken mänskorna ej segra,
som kämpande till bistånd jämt åkalla,
som skakar hvad orubbligt var, i styrka
hvem helst än vuxen — det, I folk, är Indra.

Den alla, hvilka stora brott föröfvat
med pilen dödat, innan de det tänkte,
den trotsaren i trots ej alls ger efter,
som dödar Dasyu — det, I folk, är Indra.

Den Çambara, huserande på bergen,
i fyrtionde hösten ändtligt funnit,
som draken slog, hur än han kraften spände,
i nästet Dānu — det, I folk, är Indra.

Den starke tjur, som körer med sju tyglar,
som strömmar sju släppt fria till att flyta,
som, blixtbeväpnad, Rāuhiṇa, himmelsstormarn,
till jorden slungat — det, I folk, är Indra.

Ja, himmeln, jorden böja sig för honom,
och själfva bergen bäfva för hans ande;
för somasaft berömd, med blixt i armen,
med blixt i handen — det, I folk, är Indra.

Den hjälper pressaren och offerkokarn,
och sångaren och offerprästen huld är,
för hvilken offergåfva, bön och soma
hans styrka utgör — det, I folk, är Indra.

Du är i sanning den, som, outtröttlig,
åt pressaren och kokarn skatter öppnar.
O må vi, Indra, städse dina vänner,
på hjältar rika tala inför rådet.

V. (Rigveda VIII, 17)

Kom hit, ty vi ha bryggt för dig.
O Indra, denna soma drick!
På detta offerströ dig sätt!

Hit före dig stormaniga
två fuxar, bönen har spänt för!
O Indra, våra böner hör!

Vi präster ropa samfäldt dig,
som dricker soma; stort förråd
vi äga: vi ha pressat just.

Och kom till oss, som pressat just;
till våra jubelsånger kom!
Af blomman drick, skönkäkade!

Jag häller i din dubbelbuk;
den löpe genom lederna;
med tungan grip nu sötman du!

I smaken vare den dig ljuf,
för kroppen din som honung söt;
ditt hjärta göre soman godt!

O härlige, må denna saft
i mjölk, likt kvinna, klädd i hvitt,
sig smyga till dig, Indra, fram!

Med nacken fast och buken fet,
och kraftig arm, i somarus
slår Indra alla trollen ned.

O Indra, gå förut; med makt
så döda, allbehärskare,
du Vṛtra, Vṛtrabane stark!

Långt utsträckt vare haken din,
hvarmed du räcker godt åt den,
som pressar soma, offrar fromt.

Här, Indra, soman står för dig
väl renad uppå offerströt;
kom skynda hit och drick af den!

Af Çāci dyrkad, Çācitjur,
till din lust soman pressad är,
du ropas som Ākhaṇḍala.

Hör här, o son till Çṛngavṛṣ
och sonson till Kuṇḍapāyī,
på din gud tanken riktar jag.

Hör, husets herre, pelarn fast
och somapressarns pansare,
det somadroppen är som bräcker borgar all,
därför är Indra muni'ns vän.

Pṛdākusānu, fromme bytesökaren,
som ensam flera motstå kan,
med starka greppet vilda fålen före fram
till somadrickning Indra-gud.

VI. (Rigveda VI, 24)

Mannakraftigt rus, pris och lofhymner ägna sig för Indra,
hos soma trifves den saftdrickande, som tömmer den till dräggen,
för människorna den frikostige offeranordnaren, värd att i lofhymner prisas,
den i himlen boende, sångernas konung, hvars hjälp är oförvansklig.

Den segrande, manlige hjälten med det skarpa förståndet,
som hör sångarens rop, hvars hjälp sträcker sig vida,
han, en Vasu, männens pris, som af sångaren får sin näring,
den kraftrike, den i offerförsamlingen besjungne förlänar kraft.

Dina båda hjuls axel, den i höjden gående, o hjälte,
kunde icke upphinnas af de båda världarnas storhet;
liksom ett träds grenar, o månganropade, hafva, o Indra,
dina rika välsignelser växt ut åt alla sidor.

Dina mäktiga krafter, o kraftrike,
äro liksom kornas vägar, hvilka förena sig i en punkt,
äro liksom kalfvarnas bindslen, Indra,
bestående af band (gåfvor), utan att dock vara verkliga
band, o du, med goda band (gåfvor) försedde!

I dag ett, i morgon ett annat stordåd,
och hvad ännu icke varit verkligt har Indra efter hvart-
annat förverkligat;
han är här för oss så som Mitra, Varuṇa och Pūṣan,
öfvervinnare af fiendens välde.

Från dig liksom från bergets rygg, o Indra,
leddes medels bönehymner och offer vattnen;
så hafva vi, förlänande dig kraft genom våra sköna pris-
hymner,
nalkats dig, du som har sången till ditt fortskaffningsmedel,
liksom hästar till kapplöpningen.

Han, Indra, hvilken hvarken höstar eller månader komma
att åldras
eller dagar komma att magra,
så fullvuxen han än är, må hans kropp ytterligare tillväxa,
prisad i lof- och prishymner.

Hvarken för den kraftige böjer han sig eller för den starke
eller för den af Dasyu uppmuntrade trotsaren, då han prisas;
som åkerslätter äro för Indra de höga bergen,
och till och med i djupet finnes för honom fast mark.

Genom djupet och det vida rummet, du mäktigt fram-
stormande,
räck oss, o saftdrickare, näringssafter och krafter;
stå upprätt med ditt beskydd, utan attförtröttas,
vid nattens ljusning, då den springer öfver i dag.

Följ nära efter ledaren (af offret) till hjälp
eller skydda honom från skada, o Indra;
hemma och i vildmarken skydda honom från skada!
Må vi rika på hjältar hundra vintrar vara lyckliga!

Hymner till Maruterna.

I. (Rigveda I, 165)

(Indra:)

Med hvad för lika glans uppträda Marut,
som hafva samma ålder, samma boning?
Hvarför, hvarfrån månn' tjurarna nu komma,
då, lystna efter godt, sin kraft de prisa?

Hvems böner ha de unga huldt upptagit?
Hvem har vändt Marutskaran till sitt offer?
Med hvilket mod de stryka genom luften
som falkar! Låt oss dock dem hejda!

(Maruterna:)

Hvar kommer du då från? Om än så mäktig,
du ensam går. Hvad vill du här, o herre?
Vid möte med de glänsande plär du tala —
oss, fuxars herre, säg, hvad du har mot oss!

(Indra:)

Till mig gå bönehymner, safter ljufva,
min kraft sig rör, för mig är stenen redo.
Mig kalla, efterlängta böneljuden:
till dem mig föra mina båda fuxar.

(Maruterna:)

Då vilja vi, förenta med kamrater
i frihet, själfva smyckande oss präktigt
med makt, förspänna våra antiloper;
du alltid hör oss till, som vår natur är.

(Indra:)

Hvar var då denna er natur, o Marut,
när I mig ensam lämnaden vid drakkamp?
Men jag är väldig, stark och kraftbegåfvad
och nedslog hvarje fiende med huggen.

(Maruterna:)

Ja, mycket har du gjort med oss tillsammans,
du tjur med hjältekraft, som är oss lika.
Och mycket, väldigaste, än vi göra,
när vi i sinnet vilja, Indra, Marut!

(Indra:)

Jag dräpte Vṛtra, Marut, med min starkhet
i eget raseri jag vann mig styrka.
Till mänskans fromma skaffade jag fritt lopp
åt dessa allglansvatten, jag, blixtbärarn.

(Maruterna:)

Orubbligt är för visso intet för dig,
som du bland gudaskaran ingen finnes.
Ej är han född, ej födes den, som når dig.
Hvad är att göra, gör det, starke!

(Indra:)

Ja, jag allena har omätlig styrka:
hvad än jag vågat skall jag vist utföra.
Ty jag, o Marut, är befunnen väldig.
Det jag mig störtar på jag har i mitt våld.

Mig gladt, o Marut, har den prishymn, hörvärd,
som I, o männer, nu han kvädit för mig,
för Indra starke tjuren, store kämpen,
åt vännen såsom vänner helt personligt.

Just så mig strålande till mötes, Marut,
berömmelse otadlig bringande och näring
— när så jag eder ser här präktigt glänsa —
I täckts mig väl och skolen täckas framgent.

Hvem har, o Marut, offrat här åt eder?
Så gån nu såsom vänner ock till vänner!
I öppnen strålande, de fromma böner:
förkunnare af deras offer blifven!

När Mānya's sång har bragt oss hit till festen,
när sångarn tjänsten utför som till ära,
så kommen också, Marut, hit till sångarn;
han ock för eder hymnerna skall sjunga.

(Sångaren:)

Åt eder, Maruter, har hymnen ägnats
af skalden Mānya, sonen af Mandāra.
Med näring må han söner för sig vinna;
vi finne kraftigt offer regnvälsignadt!

II. (Rigveda V, 60)

Jag prisar andaktsfullt hjälprike Agni,
han komme hit och dele vinsten åt oss.
Liksom med starka vagnar här jag offrar,
i högervandring pris jag Marut bringar.

När Marut med berömda antiloper
på lätta vagnar stigit, Rudra's söner,
då buga skogarna för Er, I starke;
af fruktan skälfver jorden, bäfvar berget.

Ja, berget, som sig högrest lyfter, bäfvar,
och himlens rygg vid eder susning skälfver;
när I, med spjut försedda, leken, Marut,
I löpen tätt tillsammans liksom vattnen.

Den rike friarn likt med gyllne självprakt
de tycka om att smycka sina kroppar.
Så underskőna, starka städs de skapa
åt sina vagnar glans och åt sig själfva.

Bland dem är ingen äldst och ingen yngst; så
till sällhet växte bröderna tillsammans.
Ty ung och rask var Rudra, deras fader,
och mjölkrik Pṛçni skänkte goda dagar.

Och, Marut, i den högsta himlen eller
den mellersta, den nedersta I ären.
Hitåt, o Rudra; äfven du, o Agni
må taga del af gåfvor, som vi offra.

När I och Agni, Marut, allbesittande,
från högsta himmelsryggar färdens hit till jord,
så skänken gladt, o stormare, utrotare af ondt,
åt offraren, åt pressaren ovanskligt godt.

Drick soma, Agni, glädtigt med de lysande,
de sjungande, med Marut, som i skaror gå,
de flammande, allt lifvande, de rörliga,
från fordom i förbund med dig, Vāiçvānara.

Hymn till Rudra.

(Rigveda I, 114)

Åt Rudra, åt den starke, åt den lockige,
åt mannahärskarn bäras dessa böner fram,
att det må väl gå både folk och kreatur,
att allt må trifvas friskt och sundt i denna by.

Var nådig mot oss, Rudra, och oss fröjd bered;
låt oss få ödmjukt dyrka dig, manhärskaren,
och i din ledning, Rudra, må vi också nå
den sällhet, Manu, fadren, sig med offer vann!

Låt med vår dyrkan oss förvärfva få din nåd,
gifmilde Rudra, du, som härskar öfver män!
Till våra stammar komme du välvilligt stämd.
Må vi med oförminskad stam dig offra smör!

Den vilde Rudra, som åt offret framgång ger,
den raske siarn hit vi kalla till vår hjälp;
han gudars vrede slunge fjärran bort från oss!
Det är hans ynnest som vi söka framför allt.

Med dyrkan himlens röda galt åkalla vi,
den lockige, den bländande himmelsgestalt.
Uti sin hand han sköna läkedomar bär:
han tillflykt, skärm och skönt beskydd förläne oss!

För Marutfadren här uppstämmes denna sång,
för Rudra näring sötare än allting sött.
Gif oss, odödlige, så spis för dödliga;
var huld mot oss, mot barn och efterkommande!

Bland oss ej slå den som är stor, den liten är;
slå ej den vuxne, icke den som växer till!
Vår fader må du icke träffa, ej vår mor;
ej skada våra egna kroppar, Rudra, du!

Oss skada ej i barn, i barnbarn eller lif;
oss skada ej i hästar, skada ej i kor;
ej må du, Rudra, vredgad våra hjältar slå!
Vi ropa dig ju ständigt an med offerspis.

Till dig jag drifvit hymnen som en herde få.
Förläna oss, o Marutfader, gunst och nåd!
Ty lyckosam din ynnest är, så nåderik;
och därför framför allt vi söka oss din hjälp.

Låt fjärran bli hvad boskap, mänskor dödar;
med oss, manhärskare, din ynnest vare;
var huld emot oss, gud, och oss välsigna
och gif oss ditt beskärm, det dubbelt starka!

Vår dyrkan hafva honom vi tillropat
nådsökande; oss höre Rudra, Marut!
Det må oss Varuṇa och Mitra tillstå,
och Aditi, Pṛthivī, Dyāus och Sindhu!

Hymn till Vāta (Vinden).

(Rigveda X, 168)

Jag storheten af Vāta's vagn vill prisa;
hans larm far splittrande åstad med åska;
än han vid himlen rör och röd den färgar,
än stormar han mot jord och dam upphvirflar.

Så storma Vāta's skaror efter honom;
till honom gå de som till festen flickor.
På samma vagn tillsammans med dem susar
han vildt iväg, behärskaren af världen.

Han farer fram på luftigt höga banor,
ej för en enda dag till ro han slår sig.
Han, vattnens vän, den fromme, den förstfödde,
hvar blef han född och hvarfrån är han kommen?

Han, gudars andedräkt, världsalltets foster,
sig guden rör, hvarthän det honom lyster.
Hans larm väl höres, men han ses af ingen.
Upp, låt oss Vāta högt med offer dyrka!

Hymn till Parjanya.

(Rigveda V, 83)

Med dessa sånger ropa hit den starke,
Parjanya prisa, honom bjud med andakt!
Den våte tjuren bölar starkt och gjuter
sin säd till lifsfrukt uti alla örter.

Han träden nedslår, nedslår trollen likaså;
all världen fruktar den, som väldigt vapen bär;
ja, till och med den skuldfri är den vilde flyr,
när dundrande Parjanya slår dem som gjort ondt.

En körsven likt, som hästarna med piskan slår,
han låter sina regnbud för vår blick gå fram.
Från fjärran stiger lejonhanens rytanden,
så snart Parjanya himlen redo gör till regn.

Fram brusa vindarna och blixtar flyga kring;
upp örterna sig resa, himlen flödar rikt;
hos alla väsen safter födas, uppstår kraft,
när med sin säd Parjanya jorden lyckliggör.

Du, vid hvars värk sig jorden villigt bugar,
och vid hvars värk allt hvad har klöfvar rör sig,
och vid hvars värk så mångGestaltas örter,
o du Parjanya, kraftigt skydd förläna!

O Marut, himlens regn åt oss förlänen;
den starke hingstens strömmar låten flöda;
kom hit till oss med detta moln, som åskar,
och utgjut vatten, oss en lifvets fader!

Så brusa, dundra och förläna lifsfrukt
och flyg omkring med vattenrika vagnen;
drag säcken fram, lös upp och ställ den lutad,
låt backar, dälder alla stå i jämnhöjd!

Lyft upp det stora karet och häll ut det,
låt strömmarne få lösta ila framåt;
med smör du öfversvämme jord och himmel,
och blifve drycken korna rikligt tillmätt!

När du, Parjanya, bölande
trollen dödar, dundrande,
då jublar lifligt upp till dig
hvad hälst som uppå jorden är.

Du låtit regnet flöda, håll nu in det!
Du gjort den torra ödemarken farbar,
du örter låtit växa oss till näring,
åt varelserna har du funnit visdom.

Hymner till Soma.

I. (Rigveda IX, 16)

I båda skålar pressarna
dig sände saft till muntert rus!
Som strömmen skjuter hästen fram.

Och kraftens körsven, med sin saft
i vatten klädd, med vishet vi
till silen följa, gifvaren.

Den vattenlös i vattnen rår,
i silen gjute soman du,
åt Indra rena den till dryck!

Med glans af den sig klarande
i silen soman gjuter sig,
sig sätter vist på sätet sitt.

För dig utgötos andaktsfullt,
o Indra, somadropparna,
sångarna till härligt pris.

I yllne klädnad klarad så,
utgjutande all skönhets glans,
vid korna står han hjälten lik.

Och ström af saften, skapande,
som sväller liksom himlens rygg,
i silen flyter lustigt ned.

Du, Soma, renad så alltjämt
i långa åldrar för vis gud
du strömmar genom vädurns ull.

II. (Rigveda IX, 113)

Vid Çaryaṇāvant soma nu
må Vṛtradödaren ta in,
till storverk skapande sig kraft,
som nu han önskar föra ut.
För Indra strömma nu, o saft!

Ur fatet renad strömme du,
landsfurste, Soma, huldrik fram!
Med helighets och sannings språk
du pressad är i bot och tro.
För Indra strömma nu, o saft!

Och tjuren, som Parjanya närt,
den Solens dotter förde fram,
Gandharva'er honom fattade,
till soman lade den som kraft.
För Indra strömma nu, o saft!

Rätt talande, du rättens vän,
och sanning, du, som öfvar den,
och tro, o konung Soma, du:
så du af skaparn skapades.
För Indra strömma nu, o saft!

Tillsammans strömmar strömmars flod
den höges, den sant väldiges;
den saftiges safter blanda sig,
du gyllne, renad genom bön.
För Indra strömma nu, o saft!

Där brahman, o Pavamāna,
versbundet tal tillägnar dig,
med presssten ifrigt sysselsatt,
med soma glädje skapande —
för Indra strömma nu, o saft!

Där ljus, som aldrig åldras, är,
i värld med himlaglansen tänd,
försätt mig dit, o flammande,
till evig oförgänglig ort!
För Indra strömma nu, o saft!

Där konung är Vivasvant's son,
och himlaborgen fotad står,
där evigt strömmar vattnens brunn,
försätt mig dit odödlig, du!
För Indra strömma nu, o saft!

Där efter önskan man sig rör,
i trehvälfd himmels högsta rum,
där rummen mättade af glans —
försätt mig dit odödlig, du!
För Indra strömma nu, o saft!

Där önskan är uppfyllelse,
och högsta ort för flammors häst,
där vilja och dess mättande —
försätt mig dit odödlig, du!
För Indra strömma nu, o saft!

Där fröjd och glädje råda jämt,
där ljuflighet och salighet
och önskningars uppnående —
försätt mig dit odödlig, du!
För Indra strömma nu, o saft!

Hymner till Bṛhaspati.

I. (Rigveda IV, 50)

Den som med kraft fast stödde jordens ändar,
Bṛhaspati, som åsklik trefaldt tronar,
af forntids ṛṣi'er, hvilka skåda djupet,
främst ställdes han, som har den ljufva tungan.

Bṛhaspati, synbarligen i vild fart
och rusiga de voro, som oss omvärft;
den hjord, som ostörd, fet och brokig är här,
Bṛhaspati, du skydde, dennes tillflykt!

Från fjärmsta fjärran hit de hafva anländt,
Bṛhaspati, som lägga hand vid offren.
Åt dig ha gräfts de stenupprunna brunnar,
som flöda rikt och ljuft af söta drycken.

Bṛhaspati, så snart han hunnit födas
fram ur den högsta glans i högsta himlen,
sjumunnad, väldig uti åskans dunder,
sjustrålig blåste undan mörkrets dunster.

Med skaran sin, som jublar rik på sånger,
han sönderbröt med brak den fasta hålan;
Bṛhaspati dref larmande ut korna,
som böla högt, försötma offerdrycken.

Så låt oss gudafadern, tjuren tjäna,
med offer samt med gåfvor tjäna ödmjukt.
Bṛhaspati, gör oss till skatters herrar,
på barn och barnbarn och på hjältar rika!

— -

Den konung blott har alla fienderna
med tapperhet och manlig styrka motstått,
som gud Bṛhaspati, den hulde hjälparn,
väl närer, ärar, smeker framför andra.

Den konungen bor trygg i egna huset,
för honom flödar rikligt näring alltid,
och folken självmant böja sig för honom,
som prästen lämnar allra främsta rummet.

Han, omotståndlig, rika skatter vinner
såväl från främmande som egna vänner,
den kung, som prästen, när han hjälp påkallar,
hans rätt förskaffar villigt, gynna gudar.

Bṛhaspati och Indra, dricken somans saft,
med tjurens kraft vid detta offer frossande!
Och safterna Er rikligt genomtränga må,
oss gifven skatter samt ominskadt hjältetal!

Bṛhaspati och Indra, gifven trifsel,
och Er välsignelse så vare med oss!
Befordren böner, väcken rikdomsflödet,
förinten fiender och deras anslag!

II. (Rigveda I, 190)

Den omotståndlige med ljuflig tunga,
Bṛhaspati på nytt med sånger upphöj,
den lysande, till hvilken gudar lyssna,
och människor, när sången själf han leder.

Med tiders växling följa honom hymner
som offer, gjutet ut af fromma mänskor.
Bṛhaspati utöfver vida rummen
vardt snabbt vid offret stark som Mātariçvan.

Han höje lof och pris och andaktsöfning
likt Savitar, som sina armar höjer,
som af hans vishet är så ljus som dagen,
demoners fiende, som lejon fruktad.

Till himlen går hans sång, som häst på jorden
den drager offerfesten upp med visdom:
af drakens skengestalter fyllda ljusvärld,
Bṛhaspati's, den når, likt vilddjurspilar.

De onda, hvilka akta dig likt oxen,
dock lefva på godmodig gud, de Pajra'er.
Den onde ej, o gud, du gods förlänar,
förvisso ock du smädaren bestraffar.

Du är som gräsrik väg, den lätt man färdas,
som vännen, vunnen kär, svår att behålla.
De omotståndliga, som oss betrakta,
de stodo upp och öppnade hvad doldt var.

Till honom sånger vandra, liksom floder
på strömmens hjul till hafvet jämt framrulla.
Bṛhaspati på båda ser, den vise,
på farten som på vattenverket ifrig.

Så är den väldige, den store tjuren
Bṛhaspati här satt som gud och konung.
Oss prisad skänke han båd' gods och manskap;
vi finne kraftigt offer regnvälsignadt!

Hymn till Viçvakarman.

(Rigveda X, 81)

Den vise präst, som alla dessa väsen
har offrat och som far sig satt här,
med böner sökt sig gods, han var den förste,
som synlig trädde in i eftervärlden.

Hvad var väl orten, hvarpå han befann sig,
hvad var och hurudant det stöd, han hade,
när Viçvakarman, den allögde, jorden
framalstrade och mäktigt afhöljt himlen?

Med ögon och med ansikt allestädes,
med armar och med fötter allestädes,
han blåser hop med armar och med vingar,
när, ensam gud, han skapar jord och himmel.

Hvad var väl virket och hvad var väl trädet,
hvarur de himlen timrade och jorden?
I, vise män, mån forska ut i sinnet,
på hvad han stod, när världarna han uppbar!

Hvad dina högsta skapelser, och lägsta,
de mellersta, o Viçvakarman, äro,
vid offret dina vänner lär, gudomlig,
och bringa, upphöjd själf, din kropp till offer!

O Viçvakarman, upphöjd utaf offret,
bring själf till offer jorden liksom himlen.
Låt andra mänskor vilse gå omkring oss;
här vare offerherren vår frikostig!

I dag till hjälp i offerstrid vi kalla
sångherrn, som drifver själen, Viçvakarman;
han nådigt tage alla våra offer
till hjälp för alla, gode verkförrättarn!

Hymner till Viçvedevâs (Alla gudar).

I. (Rigveda VIII, 29)

Den ene rödbrun, ljuflig, ung, föränderlig
med gyllne smycke smyckar sig. (Soma).

En annan satt sig på sitt läger, strålande,
en vis i gudaskarans krets. (Agni).

En kopparknif en annan håller i sin hand;
bland gudarna han säte har. (Tvaṣṭar).

En annan åter bärer viggen, lagd i hand,
med den han dödar Vṛtra-troll. (Indra).

Och en i handen håller spjutet, stickande,
ljus, väldig, läkdomshelande. (Rudra).

Välmåga vinner en på vägen likt en tjuf;
hvar skatter äro, väl han vet. (Pūṣan).

Tre gånger tog han steget ut, vidtskridaren,
där sälla gudar fröjda sig. (Viṣṇu).

För vingehästar färdas två med blott ett vif,
till fjärran ort de fara hän. (Açvinerna).

I himmels höjd världsfurstar två sitt säte ha,
som njuta offerdrycken varm. (Mitra och Varuṇa)

En högstämd sång en skara sjungande gaf form;
med den de väckte solens ljus. (Atri'er).

II. (Rigveda VIII, 30)

Bland Eder ingen ringa är,
o gudar, ingen liten pilt:
i sanning stora ären I.

Så prisade, I varen fienders fördärf,
I, tre och trettio i tal,
mänskors helga gudar, I.

Så rädden oss, så hjälpen oss,
så talen dock oss vänligt till!
Oss fören ej från människors, från fäders väg
till långt aflägsna nejder bort!

I gudar, hvilka ären här,
och alla i den hela värld,
förläna oss Ert vida skydd,
oss själfva, häst och boskapsdjur!

Hymn till Vastoṣpati (Husets herre).

(Rigveda VII, 54)

O Husets herre, huldrikt tag emot oss,
inträdet bringe lycka, fritt från sjukdom,
hvad vi dig bedja om, upptag det nådigt,
var huld mot människorna, huld mot djuren!

O Husets herre, hjälp oss fram i välstånd,
med häst och boskap öka gårdens trifsel!
Låt oss förblifva unga i din vänskap,
omhulda oss som fadern gör med sonen!

O Husets herre, i ditt starka följe
vi segra må, det ljufva och det rika,
vårt gods i arbete och hvila skydda —
beskydden, gudar, oss i ständig välgång!

Hymn till Kṣetrapati (Fältets herre).

(Rigveda IV, 57)

Igenom Fältets herre vi
som med en vän förvärfva må
hvad som kan föda häst och ko;
för sådant vare han oss huld!

O Fältets herre, låt din honingsbölja
ibland oss flöda, liksom mjölkkon mjölken,
sött flödande, som smör sorgfälligt renadt;
oss helig ordnings herrar hulda vare!

Af sötma flöde örter, himlar, vatten,
af sötma för oss flöde luftens rike,
och sötmerik oss vare Fältets herre;
och välbehållna må vi honom följa!

Till lycka vare oxar, folk,
till lycka fåra drage plog,
till lycka remmar bindas må,
till lycka pikstaf svänge han!

O Plog och Bill, upptagen sången nådigt!
I himlen skapaden I mjölk,
med den befrukten denna jord!

O ljufva Fåra, kom till oss!
Till dig vår lofsång vänder sig,
att du för oss må blifva rik
och åt oss bära härlig frukt.

Nu Indra fåran sänke ned,
och Pūṣan rikte henne rätt;
hon för oss mjölkrik vara må
och mjölke rikligt år för år!

Till lycka för oss plogbilln riste jorden,
till lycka köre plöjarn sina oxar,
till lycka regne molnet mjölk och honung,
o Plog och Plogbill, åt oss lycka skänken!

Hymn till Grāvāṇas (Press-stenarna).

(Rigveda X, 175)

Gud Savitar må sätta Er
i gång, o Stenar, efter lag!
Er spännen för och pressen så!

O Stenar, skrämmen ondska bort,
afvärjen ofärd likaså
och gören mjölk till läkedom!

De dansa gladt i enighet
på underlaget, stenarna:
åt tjuren ge de tjurens kraft.

O Stenar, må gud Savitar
i gång Er sätta efter lag
för offerherrn, som pressar här!

Hymn till Vāk (Ordet).

(Rigveda X, 125)

Jag vandrar fram med Rudra'er och med Vasu'er,
jag är med Āditya'er och alla gudar.
Jag uppehåller Varuṇa och Mitra
och Indra, Elden och de två Açviner.

Jag soman bär af safter rikligt svällande,
jag uppehåller Tvaṣṭar, Pūṣan, Bhaga ock;
jag skänker rikdom den, som offrar skiradt smör,
åt offerherrn, som pressar saft, af ifver tänd.

Jag drottning är, som skatter om mig samlar,
som först uppå de offervärda tänkte:
och därför gudar mångenstäds försatt mig
att mångfaldt genomtränga, mångfaldt rum ge.

Igenom mig man näring tager, andas,
igenom mig man ser och hör det sagda;
af mig bero de omedvetet: hör det
och hören I — trovärdigt hvad jag säger.

Ja, jag är själf den detta här förkunnar,
hvad kärt ock är för människor och gudar:
den som jag älskar, honom gör jag väldig,
till präst, till siare med kraftig insikt.

Jag är det som för Rudra spänner bågen,
att pilen brahmahataren må träffa.
Jag är det som uppväcker strid bland folken;
jag inträngt har i himlen som på jorden.

Världsalltets fader skapar jag i höjden;
min boning är i vattnen och i hafvet;
jag därfrån sprider mig i alla väsen
och rör med hjässan himmelen där ofvan.

Ja, det är jag som blåser hän lik vinden,
i färden fattande i allt som lefver,
hän öfver himmelen, hän öfver jorden:
så stor jag blifvit i min makt och storhet.

Hymn till Araṇyānī (Skogsfrun).

(Rigveda X, 146)

Araṇyānī, Araṇyānī,
från oss du liksom svinner bort.
Hvi frågar du ej efter byn?
Når aldrig liksom rädsla dig?

När uppå gökens höga rop
den muntra siskan gifver svar,
liksom med klockor ringande,
då fröjdar sig Araṇyānī.

Det är som beta kor på äng,
som om man såge hus och gård,
och som om kvälln Araṇyānī
lät liksom vagnar köra fram.

"Där ropar någon på sin ko",
"bestämdt har någon fällt ett träd",
"där någon skrek" — så menar han,
som sent om kvälln i skogen är.

Araṇyānī ej skada gör,
om ingen henne går för när.
Hon plägar sig med ljuflig frukt
och njuter ro, som hon har lust.

Af salfvor ångar hon, af doft;
fast hon ej plöjer, öfverflöd
hon har på mat. — Vilddjurens mor,
Araṇyānī, jag prisat har.

Hymn till Āpas (Vattnen).
(Rigveda VII, 49)

De vattenströmmar, som ur högsta lufthaf
gå renade och aldrig hvila; de, som
med blixten Indra, tjuren, väg beredde,
gudomliga de må mig nådig hägna.

Ja, himlens vatten eller de, som flyta,
framgräfda eller af sig själf framkvälla,
de rena klara, som till hafvet ila,
gudomliga de må mig nådigt hägna.

I hvilkas sköt kung Varuṇa sig sänker,
som skådar människornas rätt och orätt,
som drypa sötma renande och klara,
gudomliga de må mig nådigt hägna.

I hvilka konung Varuṇa och Soma
och alla gudarna få kraftberusning,
i hvilka Elden gömde sig allsmäktig,
gudomliga de må mig nådigt hägna.

Hymn till Pṛthivī (Jorden).
(Rigveda V, 84)

I sanning Pṛthivī du bär,
hvad bergen splittra kan itu,
som jorden vederkvicker starkt,
du vattenrika, mäktiga!

Dig prisa, vidtutsträckta jord,
lofhymnerna för hvarje dag,
du, skimrande, som drifver fram
allt frö liksom en mäktig skatt.

O starka, du, som träden ock
i skötet håller med din makt,
när regnmolnsblixtarna från dig
nedsända regnets strida ström!

Begrafningshymner.

I. (Rigveda X, 14)

Den förut öfver höga branter vandrat
den väg, som eftersökes utaf många,
och visar den samt samlar till sig folken,
Vivasvant's son, kung Yama, må du offra!

Den förste Yama var, som fann oss vägen:
den betesmarken kan ej från oss tagas,
dit våra förtidsfäder vandrat hädan,
dit de som födas följa sina vägar.

Med Kavya'er Mātalī, med Angiras Yama,
Bṛhaspati med Ṛkvan'er där sig fröjda;
och gudar, fäder så hvarandra hälsa:
svadhā de senare, svahā de förra!

O Yama, kom och sätt dig här på ströet
med Angiras och Fäderna tillsammans;
dig före siarns helga sånger till oss;
o konung, finn behag i detta offer!

Med Angiras, de offrande, Yama, kom du!
O Yama, med Vāirūpa'er gläd du dig här!
Vivasvant kallar jag — han är din fader —
att vid vårt offer sätta sig på gräset.

Och våra fäder, Angiras, somavärda,
Och så Navagva, Bhṛgu och Atharvan —
Må vi uti de vördnadsvärdas ynnest,
i deras lyckosamma gunst få vara!

Drag bort, drag bort på de urgamla vägar,
dit våra fäder vandrat här från jorden:
där skall du se två konungar, som rusas
af svadhādrycken: Varuṇa och Yama.

Dig samka hop med Fäderna, med Yama,
och finn din offrings lön i högsta himlen;
vänd åter till ditt hem från brister frigjord,
med nya kroppen din förent i strålglans!

Gån bort, förskingrens, dragen eder färde! —
Åt denne Fädren skaffat fritt utrymme.
Åt honom Yama gifver ett härbärge,
på vatten rikt, af dag och natt förskönadt.

På rätta vägen spring förbi de tvenne
Saramā's hundar, brokiga, fyrögda!
Förena dig med närbesläkta fäder,
som där i sällhetsrus med Yama lefva!

O konung Yama, denne du beskydde
för dina två fyrögda hundar, hvilka
så män som vägar vakta, och förläna
åt honom sällhet, oförgänglig hälsa!

Brednosiga, lifsstjälande, de bruna,
Yama's budbärare bland mänskor vandra;
må de i dag oss gifva åter lifskraft
i lycka, att vi här må skåda solen!

För Yama pressen somans saft,
åt Yama offren renadt smör!
Till Yama offret skrider hän,
iordningställdt, af Agni bragt.

Åt Yama offren skiradt smör
försatt med ghṛta; träden fram!
Bland gudarna han ställe oss
att lefva lifvet länge där!

Åt Yama konung gjuten nu
ett smör, det sötmerikaste!
Må denna dyrkan vise nå från fordom tid,
som funnit vägen åt oss först!

———

Soman i trikadruka
nu rinner ner; och världsrum sex,
så ett högt, triṣṭubh, gāyatrī
och versmått all i Yama bo.

II. (Rigveda X, 16)

Bränn honom, Agni, ej; sved honom icke,
låt icke huden, icke kroppen skrumpna!
När honom väl du stekt, o Jātavedas,
så må du honom hän till Fädren sända!

När väl du honom stekt, o Jātavedas,
du honom må till Fädren öfverlämna!
När så till andevärlden där han kommer,
då skall han blifva gudars undersåte.

Till solen gånge ögat, till vinden anden,
till jord och himmel gå som lagen fordrar!
Till vattnen må du gå, om dig där godt är;
i örterna gå in med dina lemmar!

Din del är bocken: honom bränn med lågan;
din heta glöd, din strålglans kvälje honom!
Med dina hulda ljusgestalter, Agni,
du honom till de frommas värld ledsage!

Släpp honom åter lös till Fädren, Agni,
som, lämnad dig, med offerdrycker vandrar;
i lif klädd, gånge öfverblifna delen
och med sin kropp förene sig, o Agni!

Hvad svarta fågeln på din kropp har vidrört,
hvad myra, orm, hyena på dig skadat,
det göre friskt igen allätarn Agni
och soma, som i prästerna har inträdt!

I Agni's pansar kläd dig medels smöret,
med fett och märg så rundtomkring betäck dig,
att ej den djärfve, frossande i lågor,
dig hårdt skall famna, bränna dig fördärfvad!

O Agni, denna skål du ej må skada,
den kär är gudar, somavärde fäder.
Det här är skålen hvarur gudar dricka,
i den odödliga sig rusa gudar.

Bort jagar jag den eld, som äter köttet;
för orent bort och gå till Yamavärlden!
En annan eld ock är här, Jātavedas;
till gudarna han kunnig före offret!

Köttätarelden, som beträdt Er boning,
fastän han såg den andre, Jātavedas,
den guden sänder jag till Fädrens offer:
han tände glöden i den fjärmsta boning!

Den Agni, som för köttet bort
och offer bringat Fäderna,
de heliga, han offret nu
för gudarna förkunna må!

Dig önskande vi lägga här,
dig önskande vi tända an.
Bring Fäderna till offerfest,
självönskande de önskande!

Den du, o Agni, har förbränt,
så honom ut som frö igen:
där stige vattenliljan upp
och ätbar hirs och mannagräs!

O svalka du, var svalkerik,
o friskhet du, var friskhetsrik:
förena dig med grodan väl,
och denna Agni fröjda väl!

III. (Rigveda X, 18)

Gå bort, o död, på väg som är din egen,
vidt skild från den, som gudarna beträda;
till dig jag talar, som har ögon, öron:
vår ungdom skada ej, ej våra männer!

O I, som med Er ankomst dödens fotsteg
han hämmat och ännu förlängen lifvet,
välsignade med barns och rikdoms fullhet,
mån luttrade och rena blifva, fromma!

De lefvande sig skilt ifrån de döde;
och lycklig vardt i dag vår gudsanropan.
Beredda stå vi nu till dans och löjen,
och vidare vi än förlänga lifvet.

Här sätter jag en gräns för dem, som lefva:
af dessa ingen må det målet uppnå;
de skola lefva hundra fulla höstar
och döden medelst stenen öfvertäcka.

Som dagen följer efter dag, som farit,
som årets tider följa på hvarandra,
den kommande en förutgången följer,
o skapare, så forma deras lifslängd!

Ert lifsmått fyllen I, som önsken ålder,
Er mödande i tur och ordning alla.
Och Tvaṣṭar, danaren af sälla släkten,
Er skänke krafter här att lefva länge!

Fram träde dessa kvinnor lyckligt gifta,
ej änkor, smyckade med smink och salfva;
och utan tårar, friska, festligt prydda,
de först beträde här den dödes läger!

Så res dig nu till lifvets värld, o kvinna:
se anden lämnat den hos hvem du ligger;
du left till slut ditt äktenskap med maken,
som fattande din hand dig engång äktat.

Utur den dödes hand jag tager bågen,
för oss en pant på välde, ära, styrka.
Där borta du, men här som tappra männer
vi segre öfver hvarje oväns angrepp!

Så träd här in i moderliga jorden,
som huld för dig den vida barmen öppnar;
som ungmön, mjuk som ull, för fromme offrarn,
hon skydde dig för undergångens sköte!

Så öppna dig, o jord, och tryck ej honom ned,
tillgänglig, lätt dig höj och slut till honom tätt!
Som mor sitt barn med mantelns flik,
så svep du honom in, o jord!

Må jorden, som sig öppnat, stanna stilla,
må tusen stöd den hålla fast och stadig;
af ghṛta drype ständigt där hans boning,
må den för alltid honom skydd förläna!

För dig jag jorden stöder upp, och läggande
omkring dig denna torfva, jag ej skadas må;
och Fäderna må hålla pelarn upp för dig;
och Yama resa dig en bostad stark och vid!

Likt pilens fjäder man mig lagt
på bågen nu vid dagens slut;
som häst med tygel har jag nu
det ord, som svinner, hållit fast.

Hymner af filosofiskt innehåll.

"Vishetssången". (Rigveda X, 71)

Bṛhaspati, då skaparna af namnen
frambragte ordens allra första början,
hvad fläckfritt är, förträffligast utaf allt,
förborgadt förr, blef vänligt uppenbaradt.

Där vise männer talets konst utöfva
och sikta orden som med sållet kornen,
där vännerna om vänskap ernå kunskap:
dess bästa märke prägladt är i Ordet.

Och Ordets spår de följde så med offer
och funno det i siarna förborgadt;
där togo de det och fördelte mångfaldt,
och skalder sju det ljuda lät i samklang.

Fast seende, ej många Ordet sågo,
och mången hör det utan att förstå det;
för mången åter öppnar det sig villigt,
som smyckad maka villigt gör för maken.

Och mången tror man i dess gunst så fast stå;
till strid man honom sporrar ej i täfling;
liksom med mjölklös skenbild går en annan;
han Ordet hör: det utan blom och frukt blir.

Den som sin trogne vän i sticket lämnar,
för honom Ordets andel är förlorad.
Och hvad han hör, det hör han blott förgäfves,
och obekant blir dygdens väg för honom.

Om vänner ock ha ögon, öron lika,
så är dock andens läggning hos dem olik:
som vatten upp till mun och skuldra synas
de ena; andra som för badning grunda.

Om präster samman väl förrätta offer
och åt sitt hjärtas maning uttryck gifva,
så lämnas mången efter uti vishet,
och andra framgå segrande med bifall.

Den hvarken framåt skrider eller bakåt går,
ej är brahman och ej i pressning tager del,
den nalkas Ordet visserlig på dåligt sätt
och väfver fel som oförståndig väfverska.

Och alla vänner glädja sig åt vännen,
som kommer hem som segrare i gillet.
Han rättar deras fel, till välstånd hjälper,
sig själf han ställer som beredd till täfling.

Den ene drifver alltjämt hymners blomster,
den andre sången sjunger versfulltonigt,
och Brahman väsenvetandet förkunnar,
en annan slutligt offrens mått bestämmer.

Gudarnas ursprung. (Rigveda X, 72)

Nu vi vilja under sånger
gudars ursprung så förtälja,
att man uti framtidsåldrar
skådar det i sjungna hymner.

Bönens herre världen smidde
smeden lik den väl tillsamman.
Uti gudars första urtid
icke-vara födde vara.

Uti gudars första urtid
icke-vara födde vara.
Sedan föddes världens trakter
fram därur med sträckta lemmar.

Föddes jord ur lemutsträckta;
utur jorden världens trakter.
Aditi så Dakṣa födde,
Dakṣa åter Aditi.

Aditi, o Dakṣa, föddes:
hon förvisso är din dotter;
efter henne föddes gudar,
sälla i odödligheten.

När, o gudar, där i vattnet
stadigt stöttade I stoden,
då från Eder uppsteg dammet
tätt, liksom från dem som dansa.

När som härskare, o gudar,
I med safter fyllden världen,
då I lyften upp ur hafvet
solen, som förut låg dold där.

Aditi's äro åtta söner,
födda utur kroppen hennes.
Med de sju hon gick till gudar,
Mārtāṇḍa hon bar tillbaka.

Söner sju Aditi förde
till den första urtid åter;
Mārtāṇḍa hon födde åter
till att både dö och lefva.

Urmänniskan. (Rigveda X, 90)

Uranden tusenhöfdad var,
med tusen ögon, fötter ock.
Han jorden täckte öfverallt,
dock tio fingrar utanför.

Och detta allt är Puruṣa,
det varande, hvad komma skall;
behärskar ock odödlighet,
går öfver hvad som närs af mat.

Så mäktig nu hans storhet är,
ja, större än är Puruṣa:
en fjärndel äro världarna,
odödlig rest i himlen är.

Han uppåt gick trefjärdedels,
en fjärdedel här födts igen;
han spred sig så åt alla håll
till ätande, ej ätande.

Af honom föddes så Virāṭ
Virāṭ själf födde Puruṣa.
Utöfver jorden räckte han
båd' fram och bak, när han vardt född.

Då gudar offer ställde till
med Puruṣa som offerskänk,
smör våren, bränsle sommaren
och offergåfvor hösten var.

Som offer Puruṣa begöts,
på ströet han i början född;
med honom gudar offrade,
de vinningsvärda, ṛṣi'er ock.

Ur detta offer, helt utfördt,
vardt bildadt brokigt offersmalt;
så skapade han luftens djur
och skogarnas och byarnas.

Ur detta offer, helt utfördt,
framgingo *ṛc* och *sāman* så,
och *chandas, yajuṣ* äfvenleds
därur sitt ursprung hämtade.

Ur honom hästar föddes och
med dubbel tandrad prydda djur;
uppkommo också boskapsdjur
och får och getter äfvenleds.

När så de Puruṣa fördelt,
hur vardt han omgestaltad då?
Hvad blef hans armar och hans mun?
Och skänklarna och fötterna?

Brahmanen uppstod ur hans mun,
hans armar blefvo *rājanya,*
och *vāiçya* kom ur skänklarna,
ur fötterna kom *çūdra*-kast.

Ur hjärtat månen trädde fram,
ur ögat solen så stod upp;
Indra och Agni ur hans mun,
ur andedräkten vindens gud.

Af nafveln uppstod luftens rum,
af hufvudet blef himlens hvalf;
ur örat väderstrecken; jord
ur föttren: så blef världen till.

Och gärdselvedtrãn voro sju,
och bränsleträn tre gånger sju,
då gudar såsom offerdjur
vid offret bundo Puruṣa.

Med offer gudarna så offrat offret;
de första offerlagar voro dessa.
Och de som makter nådde himmelsspetsen,
där gamla gudar äro, vinningsvärda.

Gifmildhet. (Rigveda X, 117)

I sanning gudar hungern ej bestämt till död:
i många former döden ock den mätte når.
En gifmild rikedom behöfver ej förgå,
den snåle finner ej förbarmare så lätt.

Den näringsrike, som för den, som kommer arm
och ber i sitt elände honom om en dryck,
fastän han förr rönt godt, sitt hjärta sluter till,
ej häller den sig finner lätt förbarmare.

En gifvare är den, som tiggarn skänker,
där torftig, spisbehöfvande han vandrar:
uppå hans hjälprop han till tjänst beredd är
och honom gör till vän så för all framtid.

Ej den är vän, som icke skänker näring
åt vännen och den trogna följeslagarn.
Från den han vände sig — är ingen fristad,
han söke annan — främling ock — som gifver.

Åt hjälpbehöfvande den rike gifve,
och lifvets vandringsväg för ögon hafve:
ty lyckan rullar hit och dit som vagnshjul,
den stannar än hos en än hos en annan.

Förgäfves dåren sig förvärfvar näring,
jag talar sant: hans död ju blott den blifver!
Han närer ej en vän och följeslage,
han äter ensam, ensam bär han skulden.

Blott plöjande förskaffar plogbilln näring,
blott gående man väg tillryggalägger;
brahman, som ber, når mer än icke-bedjarn,
en vän, som ger, går öfver icke-gifvarn.

Och enfot vidare än tvåfot har gått fram,
men tvåfot hinner säkert ock upp trefot.
Och fyrfot uppå tvåfots rop infinner sig,
han träder fram och raden öfverskådar.

De lika händerna ej lika verka,
ej mjölka kor af samma moder lika;
ej tvillingbröder ens ha samma styrka,
och nära fränder ej ge lika gåfvor.

Ursprungshymn. (Rigveda X, 129)

Då var ej vara eller icke-vara,
ej luftrum var, ej himmelen därofvan.
Hvad höljde allt? Hvar och i hvilkens vård var
väl vattnet och den bottenlösa afgrund?

Då var ej död, odödlighet ej heller;
då var ej dagens eller nattens tecken;
det ena vindlöst andades i sig själf,
och utom det ej annat var att finna.

Det mörker var; och alltet här var vatten,
i början doldt af mörkret, outskiljbart.
Hvad som låg tomt, af tomheten omslutet,
det ena föddes af den inre glöden.

Begäret först sig rörde uti detta:
det var det allra första fröt i anden;
de siare, som fromt i hjärtat forskat,
i icke-varat funno varats frändskap.

Tvärsöfver mellan dessa sträcktes bandet
— var under något, eller var det ofvan? —
de skapte fröt, de voro stora makter:
allenhet här, på andra sidan sträfvan.

Hvem är som vet, hvem kan väl här förkunna,
hvarfrån sitt ursprung skapelsen härleder?
Hit äro gudarne ju komna ifrån henne.
Men hvem vet, hvarifrån hon själf är kommen?

Hur denna skapelse är för sig gången,
om nu den skaptes eller icke skaptes,
det vet förvisso han, som den bevakar
i högsta himlen, eller vet det icke.

Ur Atharvaveda.

Hymn till Jorden. (Atharvaveda XII, 1).

Den upphöjda sanningen, den väldiga ordningen,
offerinvigning, botöfning, bön och offer uppehålla Jorden.
Må denna Jord, härskarinna öfver det som var och skall vara,
för oss bereda ett vidsträckt rum!

Jorden, som har höjder och dalar och vida slätter,
som uppbär växterna, begåfvade med olika krafter,
fri från det tryck, som kommer från Manu's afkomlingar, —
må hon breda sig ut för oss och vara oss nådig!

Jorden, på hvilken oceanen och floderna och vattnen,
på hvilken näring och människostammar uppstått,
på hvilken detta lif, som andas och rör sig, finnes till, —
hon skall lämna oss företräde vid dryckesoffret!

Jorden, som de fyra väderstrecken tillhöra,
på hvilken näring och människostammar uppstått,
som uppehåller de mångfaldiga ting, som andas och röra sig, —
hon må förläna boskap och andra ägodelar!

Jorden, på hvilken från fordom de första människorna utbredde sig,
på hvilken gudarna gingo till strids mot Asura'er,
skall förskaffa oss alla slag af boskap och hästar
och fåglar, lycka och glans!

Jorden, som uppehåller allt, anskaffar rikedom, fasthet,
den guldbröstade hviloplats för alla lefvande varelser,
som bär Agni Vāiçvānara och sambor med Indra, tjuren,
hon skall begåfva oss med ära!

Den breda Jorden, som de aldrig slumrande gudar
med uppmärksamhet bevaka alltid,
skall mjölka för oss härlig honung
och yttermera öfversålla oss med ära!

Jorden, som i början var vatten på oceanen,
och som de vise med sin andes kraft funnit,
hvars hjärta är i högsta himlen, odödlig och af sanning omhöljd, —
hon förläne oss glans och styrka, hon insätte oss i högsta makt!

Denna Jord, på hvilken vattnen dag och natt
i förening utan rast och ro röra sig och flyta,
skall hälla ut mjölk för oss i rikliga strömmar
och yttermera öfversålla oss med ära!

Jorden, som Açvin'erna mätt,
som Viṣṇu har skridit ut på,
som Indra, kraftens herre, har för sig befriat från fiender, —
hon, modern, skall gjuta ut mjölk för mig, sonen.

Mig till lycka vare dina snöbetäckta bergshöjder
och dina skogar, o Jord!
På den bruna, den svarta, den röda,
den brokiga, fasta Jorden, den af Indra beskyddade, —
obesegrad, oskadad, osårad,
har jag tagit min plats på denna Jorden här.

I din medelpunkt sätt oss, o Jord,
i din nafle, i all den närande starkhet, som växt upp från
din kropp!
Rena dig för oss!
Moder är Jorden, och son är jag af Jorden.
Parjanya är fadern: han befordre oss!

Jorden, på hvilken de (prästerna) infatta vedi (altaret),
på hvilken de, ägnande sig alla (heliga) verk, utveckla offret;
på hvilka de heliga offerpelarna äro resta,
upprätta lysande framför offret, —
denna Jord skall skänka oss framgång, den framgångsrika!

Honom, som hatar oss, o Jord, som strider emot oss,
som är fientlig mot oss med sin håg och sina vapen,
den, o Jord, gif oss till pris,
du, som också förut så gjort!

Födda af dig, lefva på dig de dödliga;
du bär hvad som har två, hvad som har fyra fötter.
Dig, o Jord, tillhöra de fem människosläktena,
öfver hvilka, de dödliga, den uppgående solen
med sina strålar utbreder odödligt ljus.

Alla dessa skapelser skola lämna oss mjölk.
Gif du, o Jord, oss talets honung!

På den fasta, breda Jorden, växternas allt alstrande moder,
som uppehålles af den gudomliga lagen,
på henne, nådig och mild,
må vi alltid tillbringa vårt lif!

En stor församlingsort har du, o stora, blifvit;
stor häftighet, stor rörelse och stor oro äro på dig.
Den store Indra skyddar dig utan återvändo.
Du, o Jord, låte oss glänsa som vid guldets åsyn;
Ingen skall oss hata!

Agni är i Jorden, i växterna,
vattnen bära inom sig Agni, Agni är i stenarna;
Agni är inuti människorna,
Agni är i boskapen, i hästarna.

Agni glöder ned ifrån himmelen,
gud Agni tillhör den vida luftkretsen.
De dödlige antända Agni,
befordrare af offergåfvorna, älskaren af ghṛta.

Jorden, som har elden till klädnad, med svarta knän,
skall göra mig strålande och liflig!

På Jorden gifva människorna gudarna offer, den väl beredda offergåfvan.
På Jorden lefva de dödliga, människorna, af dryck och spis.
Denna Jord förläne oss ande och lif,
och låte oss uppnå hög ålder!

Den doft, o Jord, som uppstår ur dig,
som innehålles i växterna och vattnen,
som kommit Gandharva och Apsaras till del,
gör med den mig väldoftande: ingen må hata oss!

Den din doft, som inträdt i lotusblomman,
som man samlat upp vid Sūryā's biläger,
den doft, o Jord, som de odödliga i tidens början samlade,
gör med den mig väldoftande: ingen må hata oss!

Den din doft, som är i människorna,
den ljuflighet och tjusning, som är i man och kvinna,
som finns i hästar och hjältar, i vilda djur och elefanter,
som är en ära för jungfrun;
med den, o Jord, öfversålla oss: ingen må hata oss!

Klippa, sten, damm är Jord; denna Jord, uppehållen, sammanhålles.
Denna guldbröstade Jord har jag bevisat lydnad.

Jorden, på hvilken skogens trän alltid stå fasta;
den allnärande, sammanhållna jorden anropa vi.

Stigande upp eller sittande, stående eller gående
må vi ej, med höger eller vänster fot, snafva på Jorden!

Till den renande Jorden talar jag,
till tålmodiga Jorden, som tillväxer genom bönen.
På dig, o Jord, som bär kraft, lycka, föda,
må vi taga vår plats, o Jord!

Renade må vattnen flyta för vår kropp.
Det slem, som går från oss, må vi lägga på den, som är oss förhatlig;
med reningsmedel renar jag mig själf, o Jord!

De som äro dina östliga trakter, o Jord, och nordliga,
de som äro dina sydliga, dina västliga,
må de vara mig hulda, när jag vandrar på dig!
Ej må jag falla ned där jag står i världen!

Stöt oss icke från väster, icke från öster,
icke från norr, icke från söder!
Vare du trygghet för oss, o Jord; ej må röfvare finna oss!
Håll fjärran borta det dödande vapnet!

Så länge jag skådar dig, o Jord,
tillsammans med solen såsom vän,
så länge må ej min synkraft svika,
alltefter som år följer på år!

Då jag liggande, o Jord, vänder mig
på den högra eller vänstra sidan;
när vi utsträckta med våra refben
ligga uppå dig, som pressar dig mot oss:
må du ej, o Jord, i detta fall,
du, som sluter dig in till allt, såra oss!

Hvad helst, o Jord, jag gräfver ut af dig,
låt det hastelig gro igen:
må jag ej, o renande Jord,
träffa din lifspunkt, ej heller ditt hjärta!

Sommaren, o Jord, regntiden, hösten,
vintern, den kyliga årstiden, våren —
må dina ordnade årstider, år,
låt dagar och nätter, o Jord, lämna oss mjölk!

Hon, den renande, som ryser tillbaka för ormen,
på hvilken voro de eldar, som äro inuti vattnen;
hon, som lämnar de gudahädande Dasyu'erna;
hon, Jorden, tagande parti för Indra, ej för Vṛtra,
hon höll sig till den mäktige, den starke tjuren.

På hvilken hvilar offerhyddan och de två haviṣhållarna,
på hvilken offerposten är uppställd;
på hvilken brahmaner prisa (gudarna)
med verser och sånger, kännande äfven yajuṣformlerna;
på hvilken de tjänande prästerna äro sysselsatta
för Indra att dricka soma; —

på hvilken de forna siarna, varelseskapande,
med sina sånger frambragte korna, —
de sju fromma, medels *sattra*-offret
tillsammans med offer och botöfning; —

må denna Jord anvisa åt oss
den rikedom, som vi önska oss;
må Bhaga ytterligare hjälpa,
må Indra komma som vår förkämpe!

Jorden, på hvilken de dödliga
sjunga och dansa med höga rop;
på hvilken de strida;
på hvilken högt ljudande trumman talar,
denna Jord skall drifva bort våra fiender
skall göra oss fria från medtäflare!

Till den Jord, på hvilken äro föda och ris och korn,
på hvilken lefva dess fem människostammar,
till Jorden, Parjanya's vif, som blir fet genom regn,
gånge vår dyrkan fram!

Jorden, på hvars yta de af gudarna byggda borgarna sprida sig,
henne, alltings lifmoder, må Prajāpati
i allt hänseende göra för oss ljuflig!

Jorden, som bärer mångfaldiga skatter, gömda på hemlig plats,
skall gifva mig rikedom, juveler och guld;
hon, den ljufliga gudinnan, som frikostigt skänker rikedom,
hon skänke med vänligt sinne sina skatter!

Jorden, som bärer folk af mångfaldt olika tungomål,
af olika lagar och bruk allt efter deras boningsort,
må åt mig mjölka tusen rikedomsströmmar,
lik en säker mjölkko, som ej gör motstånd!

Ormen, den stickande, med törstig tand,
som vinterfrusen, stelnad, ligger på dig;
masken och hvarje lefvande ting, o Jord, som rör sig i den regniga årstiden,
må, krälande, ej kräla på oss;
var du oss huld med hvad som hos dig är nådigt!

Dina många vägar, på hvilka människor vandra,
dina banor för vagn att färdas,
på hvilka både goda och onda människor gå fram —
må vi finna denna väg fri från fiender, fri från tjufvar;
var du oss huld med hvad som hos dig är nådigt!

Jorden bär dåren, bär den vise,
hon låter den gode och den onde bo på sig;
hon är vän med den vilde galten,
öppnar sig själf för det vilda svinet.

Dina skogens djur, de vilda djuren, som äro hemma i skogarna,
de människoätande lejonen och tigrarna, som vandra omkring,
schakalen, vargen, o Jord, olycka,
oförrätt och demoner, o Jord, jaga bort från oss!

Gandharva'er, Apsaras'er, Arāya'er, Kimidin'er,
Piçāca'er och alla demoner, dessa, o Jord, håll från oss borta!

Jorden, på hvilken de tvåfota bevingade flyga tillsammans,
flamingo'er, örnar, hökar, sparfvar;
på hvilken Vinden, Mātariçvan, sveper,
upphvirflande dammet, skakande träden —
efter vindens blåsande hit och dit följer flamman hit och dit; —

Jorden, på hvilken svart och ljust förenadt,
nämligen dag och natt, hafva blifvit fastställda,
den breda Jorden, betäckt och inhöljd i regn,
må huldt försätta oss på hvarje ljuflig plats!

Himmel och Jord och Luft hafva här gifvit mig rum;
Agni, Sūrya, Vattnen och alla gudar tillsammans hafva
gifvit mig visdom.

Mäktig är jag, med namn af Högre på jorden,
besegrare, allbesegrare, i hvarje riktning segrande.

Vid den tid, o gudinna, då du, utbredande dig,
af gudar nämd *(Pṛthivī)*, utsträckte din storhet framåt,
då inträdde i dig, från den stunden, lycka,
du bildade åt dig de fyra väderstrecken.

I byar, i ödemark, i församlingssalar, som äro på Jorden,
i samlingar, i möten må vi tala hvad som är dig angenämt!

Liksom en häst dammet, har hon, så snart hon blef född,
spridt ut dessa folk, som bodde på Jorden,
hon, den ljufva, som går i spetsen, vaktar världen,
som griper och behåller trän och örter.

De ord jag talar, fulla af honing äro de; hvad jag siktar
på förskaffa de mig.
Strålande är jag och full af lif; andra, som äro våldsamma,
slår jag ned.

Mild, doftande, ljuf, med söt dryck i sitt jufver, mjölkrik,
må den breda Jorden med sin mjölk välsigna mig!

Hon, som Viçvakarman sökt upp med offergåfvor,
då hon hade sin plats i det böljande lufthafvet,
hon, ett kärl bestämdt till näring, förlagdt på en hemlig
ort,
blef uppenbar i njutning för dem som hafva mödrar.

Du är den som sår ut människor,
den vidt sig utbredande Aditi, som ger mjölk efter önskan.
Hvad som hos dig brister skall Prajāpati,
den gudomliga ordningens förstfödde, fylla ut för dig!

Må de, som skola dväljas på dig, o Jord, födas för oss,
fria från sjukdom, fria från tvinsot!
Må vi uppmärksamt genom lång lefnad
bli bärare af bali-offer till dig, o Jord!

O moder Jord, ställ mig lyckligt på en fast ort;
i samförstånd med Dyāus, o visa, försätt mig i härlighet
och makt!

Hymn till Kon (Atharvaveda X, 10).

Dyrkan (må jag ägna) dig, då du födes, dyrkan då du är född,
dina svanshår, dina klöfvar, din form, du okränkbara, dyrkan!

Den som känner de sju hitåt gående sträckningarna, som
känner de sju bortåt gående sträckningarna,
den som känner offrets hufvud, han må mottaga Kon!

Jag känner de sju hitåt gående sträckningarna, jag känner
de sju bortåt gående sträckningarna;
jag känner offrets hufvud och soman i henne som hennes
insikt.

Till Kon, af hvilken himlen, af hvilken jorden, af hvilken
vattnen äro vaktade,
till Kon med de tusen strömmarna rikta vi vår bön.

Hundra metallfat, hundra mjölkare,
hundra vaktare äro på hennes rygg;
alla gudar, som andas i henne, de känna, hvar och en, Kon.

Kon, hvars fot är offret, hvars mjölk är den himmelska
saften, hvars ande *svadhā Mahīlukā*,
Kon, hvars make är Parjanya, går till gudarna genom bönen.

Agni har gått in i dig, soman har gått in i dig, o Ko!
Ditt jufver, o sköna, är Parjanya, blixtarna dina spenar.

Vattnen mjölkar du först, åkerfälten därefter, o Ko!
I tredje rummet mjölkar du härskarmakt, mat och mjölk, o Ko!

Då du, anropad af Āditya'er nalkades, o heliga,
lät Indra dig dricka tusen skålar soma, o Ko!

Då du följde efter Indra, ropade dig tjuren (Vṛtra).
Därför tog Vṛtradödaren, vredgad, din mjölk, din vätska.

Då skatternas herre, vredgad, tog mjölken ifrån dig, o Ko,
håller firmamentet den innesluten i tre skålar.

I tre skålar tog den himmelska Kon soman,
där Atharvan, invigd, satt på det gyllene offerströt.

Emedan hon förenat sig med soma och med allt som har fötter,
har Kon beträdt oceanen tillsammans med Gandharva'er och Kali'er.

Emedan hon förenat sig med vinden och med allt som har vingar,
har hon sprungit fram i oceanen medförande verser och sånger.

Emedan Kon har förenat sig med solen och med allt som har ögon,
har hon skådat utöfver oceanen, bringande skönt ljus.

Då, o heliga, du stod omhöljd af guld,
blef oceanen en häst och besteg dig, o Ko!

Då förenade de sig, de goda: Kon, *Deṣṭrī* och *Svadhā*,
hvarest Atharvan, invigd, satt på det gyllene offerströt.

Kon är adelns moder, Kon är din moder, o *Svadhā;*
af Kon uppkom vapen; af Kon föddes tanken.

Upp i höjden gick droppen från bönens hjässa;
därur vardt du född, o Ko; därur föddes offerprästen.

Från din mun kommo sångerna, från dina halskotor, o Ko, styrkan;
från din buk föddes offret, från dina spenar strålarna.

Ur dina två framben och ur höftbenen uppkom rörelse, o Ko;
ur dina inälfvor uppstodo födoämnena, ur din buk växterna.

När du, o Ko, inträdde i Varuṇa's buk,
kallade dig prästen fram därur; ty han fann ditt spår.

Alla darrade för fostret, som föddes af den icke födande.
Ty de sade om henne: "Kon har födt"; genom besvärjelser är det formadt;
nämligen såsom tillhörande hennes stam.

Blott den förenar stridande, som ensam har makt öfver henne;
offren hafva blifvit krafter; Kon blef krafternas öga.

Kon mottog offret, Kon har hållit solen uppe;
i Kon har riskakan *(odana)* ingått tillika med prästen.

Kon kallar man odödlighet, Kon dyrkar man som döden.
Kon har blifvit allt detta: gudar, människor, Asura'er,
Fäder, Siare.

Den detta vet må mottaga Kon;
så gifver det fullkomliga offret utan motstånd mjölk åt
gifvaren.

Tre tungor glänsa i Varuṇa's mun;
af dessa är den ena, som glänser i midten, Kon, svår att
erhålla.

Kons säd vardt fyrdelad:
Vattnen äro en fjärdedel, ambrosian en fjärdedel, offret en
fjärdedel, de tama djuren en fjärdedel.

Kon är himlen, Kon är jorden, Kon Viṣṇu, Prajāpati.
Kons mjölk hafva Sādhya'er (som äro att vinna) och Vasu'er
druckit.

När Sādhya'er och Vasu'er druckit Kons mjölk,
dyrka de hennes mjölk på den rödes höga plats.

Somliga mjölka soma ur henne; somliga dyrka offersmöret
hos henne.
De, som gåfvo Kon åt en med denna kunskap försedd,
hafva gått in i tredje himlen.

Om man ger Kon till brahmaner, erhåller man alla världar;
ty i henne har världsordningen sin fasta grund, så väl
bön som bot.

Af Kon lefva gudarna, på Kon människorna också;
detta allt blef Kon, så långt solen blickar hän.

UR BRĀHMAṆA.

Çunaḥçepa-legenden.

(Aitareya-Brāhmaṇa VII, 13—18)

Hariçcandra, Vedhas' son, en konung af Ikṣvāku's släkt, var barnlös. Han hade hundra hustrur, men fick med dem ingen son. Då nu en gång Pārvata och Nārada kommo på besök till honom, ställde han till Nārada följande fråga:

Då hvar man önskar sig en son, en vis som dåren likaväl,
så säg mig då, o Nārada, hvad man då vinner med en son?

Så frågad i en strof svarade honom Nārada med tio:

Den far, som sonens anlet ser, den lefvande är honom född,
i honom gäldar all sin skuld, med honom når odödlighet.
Af alla fröjder, som det finns för skapelserna på vår jord
i eld, i vatten — störst dock är den fröjd, en far har i sin son.
Med sonen städse fäderna besegrat hvarje mörkers makt.
Han själf har åter nyfödd blifvit; sonen räddningsbåten är.
Hvad tjänar smutsen till och fällen, eller skägget och askes?
Brahmaner, önsken er en son, han är den tadellösa värld!
Och spis är lifvet, skydd han har i hyddan,
hans guld är skönhet; bröllop bringar boskap,
hans hustru är hans vän, elände är hans dotter —
ljus, som från himlen lyser, det är sonen!
I hustrun sin går mannen in, i moderskött han är som frö,
i ny gestalt på tio månar föds han så af henne fram.
Först då är kvinnan verkligt kvinna, när han uti henne föds:
ej nytt, förnyadt är hans väsen, som hon i sitt sköte bär.

Och gudar, visa, hafva henne smyckat ut med ära stor;
Till mannen gudar talade: allt framgent skall hon föda dig.
Den barnlös är kan ej bestå, det känna djuren till och med;
och däraf kommer det, att sonen mor och syster öfvergår.
Det är den breda sköna väg, på hvilken
från sorger fria söners fäder skrida.
Så djur som fåglar känna den i grunden:
därför de para sig, om ock med mödrar.

Sedan Nārada förkunnat detta för Hariçcandra, gaf han honom det rådet: nalkas Varuṇa med den bönen, att en son må födas dig, du vill offra honom den. I enlighet härmed gick han till konung Varuṇa och talade: "låt en son födas åt mig, jag vill offra honom åt dig". Varuṇa biföll, och det föddes honom en son vid namn Rohita. Varuṇa gaf honom en påminnelse: "det är dig nu född en son, offra den åt mig". Han svarade: "då ett boskapsdjur är tio dagar gammalt, är det offergillt; låt honom först bli tio dagar gammal, så vill jag offra honom". Varuṇa gick in härpå. Och han blef öfver tio dagar gammal. Den förre sade nu till honom: "nu har han blifvit öfver tio dagar gammal, offra honom åt mig". Men denne sade: "då ett boskapsdjur fått tänder, då först är det ju offergillt; låt honom först få tänder, så vill jag offra honom åt dig". Varuṇa sade: "ja". Han fick tänder och Varuṇa påminde honom. Han svarade: "då ett boskapsdjur tappar tänderna, är det offergillt; låt honom först tappa tänderna, så vill jag offra dig honom". Varuṇa sade: "ja". Tänderna föllo ur och Varuṇa påminde honom. Han svarade: "då tänderna på ett boskapsdjur åter växa ut, så är det offergillt; låt först tänderna växa ut igen, så skall jag offra honom åt dig". Varuṇa sade: "ja". Tänderna växte ut igen och Varuṇa påminde honom. Han svarade: "då en krigare rår öfver sina vapen, är han offergill; låt honom först bli vapenför, så vill jag offra honom åt dig". Varuṇa sade: "ja". Då han var vapenför, påminde honom Varuṇa: "han har blifvit vapenför, offra honom åt mig". Hariçcandra gjorde honom till viljes och talade till sin son: "käre, denne har

gifvit dig åt mig, välan jag vill offra dig åt honom". Sonen sade: "nej", tog sin båge och gick ut i skogen. Han vandrade ett år i skogen.

Då grep Varuṇa Ikṣvāku-ättlingen, hans buk svällde upp. Då Rohita det hörde, gick han fram till boningarna; då trädde Indra i människogestalt fram till honom och sade:

En pilgrim många fröjder har: så höra vi, o Rohita.
Den bäste blir i sällskap ond, men Indra är ju vandrarns vän.

"Så vandra då, så vandra då!" sade brahmanen.

Rohita vandrade ett andra år i skogen. Då han åter närmade sig boningarna, trädde Indra i människogestalt fram till honom och sade:

En blomma liknar vandrarns fot, och kroppen grönskar och bär frukt.
Då hvila synderna, af vägens möda väl utplånade.

"Så vandra då, så vandra då!" sade brahmanen.

Rohita vandrade ett tredje år i skogen. Då han åter nalkades boningarna, trädde Indra i människogestalt fram till honom och sade:

När någon sitter, lyckan hvilar, står han upp, hon uppstår ock;
hon ligger nere, då han ligger; vandrar han, hon vandrar med.

"Så vandra då, så vandra då!" sade brahmanen.

Rohita vandrade ett fjärde år i skogen. Då han åter nalkades boningarna, trädde Indra i människogestalt fram till honom och sade:

På marken ligger Kali ned, och Dvāpara sig sammandrar.
Och Trita ståndar upprätt, medan Kṛta vandrar hit och dit.

"Så vandra då, så vandra då!" sade brahmanen.

Rohita vandrade ett femte år i skogen. Då han åter nalkades boningarna, trädde Indra fram till honom i människogestalt och sade:

Ty vandrarn finner honungssaft och frukten af Udumbara.
Så skåda solens härlighet, som oförtröttadt vandrar jämt.

"Så vandra då, så vandra då!" sade brahmanen.

Rohita vandrade ett sjätte år i skogen; då träffade han i skogen på ṛṣi'n Ajīgarta, Suyavasa's son, som plågades af hunger. Denne hade tre söner Çunaspuccha, Çunaḥçepa och Çunolāngūla. Till honom sade Rohita: "o ṛṣi, jag vill gifva dig hundra kor för att kunna friköpa mig med en af dessa dina söner". Ajīgarta undantog den äldste och sade: "men icke denne"; modern den yngste: "icke heller denne". Båda kommo öfverens om den mellersta, om Çunaḥçepa. Då han hade gifvit honom hundra för denne, tog han Çunaḥçepa till sig och gick från skogen till boningarna, trädde inför sin fader och sade: "käre fader, välan, med denne vill jag lösköpa mig själf". Fadren trädde med Çunaḥçepa inför Varuṇa: "denne vill jag offra åt dig!" Varuṇa biföll, emedan en brahman är för mer än en krigare och meddelade Hariçcandra konungssmörjelsens offervisdom. Denne satte nu vid smörjelseceremonien människan Çunaḥçepa i offerdjurets ställe.

Därvid förrättade Viçvāmitra åt honom en hotar's, Jamadagni en adhvaryu's ämbete, Vasiṣṭha en brahman's och Ayāsya en udgātar's. Då vid slaktoffret inledningshandlingen utfördes, kunde man icke finna någon b i n d a r e. Då sade Ajīgarta, Suyavasa's son: "gifven mig ett andra hundratal, så vill jag binda honom". De gåfvo honom ett andra hundratal, och han band honom. Då han nu i inledningsceremonien var bunden, och anropan uttalad öfver honom, och han därefter blifvit förd omkring elden, kunde man ingen s l a k t a r e finna. Då talade Ajīgarta, Suyavasa's son: "gifven mig ett ytterligare hundratal"; han brynte sin knif och trädde fram. Då tänkte Çunaḥçepa: "man vill slakta mig, som vore jag icke någon människa; välan, jag vill söka hjälp hos gudarna". Han vände sig till Prajāpati, den förste bland gudarna, med versen: "Hvars namn, hvars namn bland de odödlige etc". (RV. I, 24, 1). Prajāpati svarade

honom: "Agni är den närmaste bland gudarna, sök hjälp hos honom"; då vände han sig till Agni med versen: "Jo, Agni's namn bland de odödlige etc." (RV. I, 24, 2). Agni svarade honom: "Savitar är herre öfver de skapade varelserna, sök hjälp hos honom". Då vände han sig till Savitar med följande treledade strof: "O Savitar, dig ropa vi etc." (RV. I, 24, 3—5). Savitar svarade honom: "för konung Varuṇa's räkning är du bunden; sök hjälp hos honom". Då vände han sig till konung Varuṇa med följande 31 verser (RV. I, 24, 6—25, 21). Varuṇa svarade honom: "Agni är bland gudarna den misskundsammaste; prisa honom, så vilja vi förlossa dig". Då prisade han Agni med följande 22 verser (RV. I, 26, 1—27, 12). Agni svarade honom: "prisa då alla gudar, så vilja vi förlossa dig". Då prisade han alla gudar med versen: "De stora dyrkan, dyrkan åt de små ock etc." (RV. I, 27, 13). Alla gudar svarade honom: "Indra är bland gudarna den mäktigaste, starkaste, kraftigaste, bäste, mest räddande; prisa honom, så vilja vi förlossa dig." Då prisade han Indra med sången: "Om vi, o somadrickare etc." och med 15 verser af följande sång (RV. I, 29—30, 1—15). Indra, förtjust öfver hans pris, skänkte honom en gyllene vagn. Denna mottog han med versen: "Med fålar frustande han städse Indra etc." (RV. I, 30, 16). Indra sade till honom: "prisa Açvin'erna, så vilja vi förlossa dig". Då prisade han dem med följande tredelade sång (RV. I, 30, 17—19). Açvin'erna svarade honom: "prisa Morgonrodnaden, så vilja vi förlossa dig". Han prisade denna med följande tredelade strof (RV. I, 30, 20—22). Då han uttalade en vers efter den andra af denna, föllo hans fjättrar och Ikṣvāku-ättlingens buk blef mindre; och då han ändtligen talat den sista, var han fri från bojor och Ikṣvāku-ättlingen frisk.

Därpå sade prästerna till honom: "träd in i vår offerförsamling". Çunaḥçepa uppfann nu det hastiga somaoffret och pressade saften under de fyra verserna: "Om du också i hvarje hus etc." (RV. I, 28, 5—8). I sån hällde

han den med versen: "Tag hvad i skålen än är kvar etc." (RV. I, 28, 9). Under de fyra föregående verserna af den började sången (RV. I, 28, 1—4), som han beledsagade med utropet "hell, hell!", betäckte han den. Därifrån förde han drycken åter tillbaka med de båda verserna: "Du, som det förstår, o Agni, bort må vända etc." (RV. IV, 1, 4—5), och ställde Ahavanīya-elden på sin plats med orden: "Du Çunaḥçepa löst, den bundne etc." (RV. V, 2, 7). Då Çunaḥçepa härpå satte sig vid Viçvāmitra's sida, talade Ajīgarta, Suyavasa's son: "ṛṣi, gif mig min son tillbaka". Viçvāmitra sade: "nej, gudarna hafva gifvit mig honom". Från det ögonblicket var han Devarāta ('den af gudar gifne') Viçvāmitra-ättling, och från honom härstamma Kapila- och Babhru-släkterna. Ajīgarta sade vidare: "kom då, vi båda (föräldrar) ropa dig!" och fortsatte:

Som Āngirasa är du känd, som vis af Ajīgarta's stam.
Så fly ej dina anors hus, o ṛṣi, kom till mig igen!

Çunaḥçepa svarade:

Hvad ibland çūdra'er ej man fann — i din hand såg man dolk beredd:
tre hundra kor du framför mig, din son, o fader, föredrog.

Ajīgarta svarade:

Jag ångrar djupt, min käre son, den onda handling, jag begick.
Jag sona vill: tag du emot af boskap hundra som din del!

Çunaḥçepa sade:

Den en gång gjort en sådan synd, han faller i den snart igen;
från çūdra-sinn du ej är fri, har gjort hvad ej försonas kan.

"Hvad ej försonas kan" inföll Viçvāmitra och tillade:

Så hemsk stod Suyavasa's son, med knifven fast beredd till mord.
Blif icke åter dennes son, var hellre du min egen son!

Çunaḥçepa sade:

Så tala då, o konungsson, och gif du åt oss lärdom själf;
hursom din son jag blifva kan, jag, som en Āngirasa är!

Viçvāmitra svarade:

Bland mina söner bäst du vare, dina barn så vare ock,
Så anträd gudaarfvet mitt: jag sätter dig högtidligt in.

Çunaḥçepa svarade:

Om dina söner äro ens, så säg dem vänligt ta mig mot,
då jag, o ädle Bhārata, ditt barnaskap antaga skall.

Därpå tilltalade Viçvāmitra sina söner:

Så hören mig Madhuchandas, Rṣabha, Rena, Aṣṭaka
och alla bröder, ansen eder ej för bättre, äldre ej!

Viçvāmitra hade hundra söner, femtio äldre än Madhuchandas, femtio yngre. De äldre voro icke tillfreds därmed. Då talade han så till dem: "mån I till afkomma få de lägsta människor". Dessa äro nu till stor del Andhra'er, Puṇḍra'er, Çabara'er, Pulinda'er, Muṭiba'er och dylikt pack. De flesta barbariska stammar härleda sig från Viçvāmitra. Men Madhuchandas med sina femtio talade:

Vi alla hålla fast vid det, som oss vår fader har befallt,
vi alla ställa dig i spetsen, vilja följa efter dig.

Då berömde Viçvāmitra glad sina söner:

I mina söner skolen bli med hjordars, söners rikedom:
I hafven aktat på min vilja och på söner rik mig gjort.
I blifven städse Gāthin's säd, I följen Devarāta blott,
hos alla högt i aktning stån: på godt han vare förebild!
Ty Devarāta är Er herre, följen honom, Kuçika'er!
I arfvet efter mig I träden, undfån helig vetenskap.

Och sönerna af Viçvāmitra, Gāthin's söner höllo sig
till Devarāta allesamman, till sitt bästa och sin fröjd.
Man Devarāta nämnde herren till det tvåfaldt rika arf:
till Jahnu's furstevärdighet, till visdomsnåd i Gāthin'stam.

Detta är berättelsen om Çunaḥçepa, hvilken innehåller öfver hundra Rigvedaverser och därtill strofer *(gāthās)*. Hotar berättar den för konungen, sedan han vid Rājasūya-offret blifvit bestänkt med vigvatten. Sittande på en gyllene kudde gifver Adhvaryu svarsropen. Guld betyder ju rykte. Därigenom kommer han honom att ha framgång ifråga om

rykte. 'Om' är svarsropet på en ṛg-vers, 'ja' på en *gâthâ* (strof). 'Om' är nämligen gudomligt och 'ja' mänskligt. På detta sätt befriar han honom genom gudomligt och mänskligt ord från olycka och synd. Därför kan en konung, som vill vara segerrik, äfven om han icke är en offrare, låta Çunaḥçepalegenden berättas för sig; då häftar icke ens den ringaste synd vid honom. Tusen kor skall han gifva berättaren, hundra prästen, som gifver svarsropen, och hvardera den gyllene kudde, på hvilken han setat; dessutom tillkommer hotar en försilfrad vagn med ett mulåsnespann. Äfven de, som önska sig en son, skola låta legenden berättas för sig; då erhålla de säkert en son.

Nattens skapelse.

(Mâiträyaṇî-Saṁhitâ I, 5, 12)

Yama var död. Gudarna sökte få Yamī att glömma Yama. Då de frågade henne, sade hon: "i dag är han död". Då sade gudarna: "på det sättet skall hon aldrig glömma honom; vi vilja skapa natten!" Då var nämligen blott dag och ingen natt. Gudarna skapade natten; då uppstod en morgondag; därpå glömde hon honom. Därför säger man: "Dag och natt försann låta en glömma lidandet."

Offret befriar Indra.

(Mâiträyaṇî-Saṁhitâ II, 1, 12)

Till Indra-Bṛhaspati bör den offra, hvilken, som kung, icke har riktig framgång i sina företag. Aditi, som önskade sig barn, kokade en gröt. Hon åt hvad som blef öfver. Hon band Indra, som befann sig i moderlifvet, med järnboja.

Han föddes fjättrad. För honom offrade Bṛhaspati med denna för Indra och Bṛhaspati bestämda offergåfva. Hans boja föll bort af sig själf. Han vände sig med åskviggen åt väderstrecken. Den som, såsom härskare, icke har framgång, honom bör man lära att offra medels det för Indra och Bṛhaspati bestämda offret. Ty han är i sanning omsnärjd af synd; och därför har han icke riktig framgång. Offring utgjutes åt Bṛhaspati, offer anställes åt Indra: då lösa honom gudarna på alla sidor. Med åskviggen vänder han sig åt väderstrecken här.

(**Māitrāyaṇī-Saṁhitā IV, 6, 3**)

Saṇḍa och Marka voro Asura'ernas (demonernas) båda offerpräster. Gudarna kunde icke döda Asura'erna, ty de voro försedda med präster. Då befallde gudarna de båda: "kommen hit till oss!" — De båda sade: "må då något bli oss till del!" — "Väljen", sade de. De båda valde den rena och den med mjöl blandade soman. Gudarna tänkte: "om vi offra dessa båda somaslag såsom asuriska, då skola Asura'erna därefter ha framgång; om vi icke offra dem, då skola de icke ha framgång". Då drefvo de bort de båda och offrade åt Indra.

Molnen.

(**Māitrāyaṇī-Saṁhitā I, 10, 13**)

Prajāpati's äldsta barn det var bergen, och de voro bevingade. De flögo omkring och satte sig ned, hvarhelst de ville. Men jorden vacklade då ännu hit och dit. Då högg Indra vingarna af bergen och gjorde jorden fast med dem. Men vingarna de blefvo åskmoln; därför sväfva dessa alltid öfver bergen.

Fiskarnes förbannelse. Offeraffallet.

(**Tāittirīya-Saṁhitā II, 6, 6**)

Agni hade tre äldre bröder, hvilka uttröttade sig med tillförande af offerspis till gudarna. Då fruktade Agni, att

det skulle vederfaras honom samma olycka; han försvann och dök ned i vattnet. Gudarna sökte efter honom, och en fisk förrådde honom. Fördenskull dödar man fiskar efter behag; ty de äro förbannade. Men gudarna funno Agni och sade till honom: "kom åter till oss och bringa oss offergåfvorna". Han svarade: "jag vill framställa en önskan; hvad som utaf offret, sedan det upphämtats i skeden, och innan det gjutes i elden, faller utanför infattningen (af offer-altaret), det må tillhöra mina bröder".

Bön.

(Vājasaneyi-Saṁhitā XXII, 22)

O Brahman! Må den, som glänser genom heligt vetande, födas i detta brahmanernas konungarike! Må krigaren, som är en hjälte, en duktig skytt, en god träffare, en väldig vagnskämpe, födas här! Äfven kon, som mjölkar väl, oxen, som drager väl, den raska hästen, den förträffliga husfrun! Må åt denne offrare födas en hjälteson, som är segerrik, en duktig vagnskämpe och vältalig i församlingen! Må Parjanya sända oss regn efter önskan! Må våra frukt-bärande växter mogna! Må lycka och välfärd komma oss till del!

Flodlegend.

(Çatapatha-Brāhmaṇa I, 8, 1)

Till Manu förde man om morgnarna vatten till att tvätta sig i, så som man ännu i dag plägar bringa en människa vatten för handtvagning. Under det han tvättade sig, fick han en fisk i händerna. Och den talade till honom orden: "håll mig vid lif, och jag vill rädda dig". — "Hvarifrån skall du rädda mig?" — "En flod skall rycka bort alla dessa väsen. Från den vill jag rädda dig." — "Huru skall jag hålla dig vid lif?" — Han svarade: "så länge vi äro helt små, hotar oss mycken dödsfara; en fisk slukar den andre. Du skall först bevara mig i en kruka, och då jag

vuxit utöfver den, då skall du gräfva en grop och bevara mig i den; och då jag vuxit ut öfver den, då skall du föra mig till hafvet, ty då skall jag vara öfver all dödsfara". Och snart var han en Jhaṣa-fisk; han blir nämligen störst. Då talade han: "så och så många år härefter skall en flod komma. Gör dig därför en farkost och vänta på mig. Och när floden höjt sig, då skall du bege dig ombord på farkosten, och jag skall rädda dig." — Sedan han nu på detta sätt hållit honom vid lif, bragte han honom till hafvet. Och det år, hvilket fisken hade antydt, gjorde han sig en farkost och vaktade. Men då floden höjde sig, begaf han sig om bord på farkosten, och fisken sam fram till honom. Men han band linan vid fiskens horn: och med honom seglade han raskt hän öfver detta nordliga berg. Då sade fisken: "jag har räddat dig. Bind skeppet vid ett träd. Men akta dig, att icke, medan du är på berget, vattnet skiljer dig från jorden! Stig alltså småningom ned, allt efter som vattnet sjunker." — Så småningom steg han ned. Och just detta ställe af det nordliga berget heter ännu i dag 'Manu's nedstigning'. Men floden ryckte bort alla lefvande väsen; Manu allena blef kvar.

Tvisten mellan anden och ordet.

(Çat.-Br. I, 4, 5, 8—12)

Det utbröt en gång en strid mellan anden och ordet, om hvilken af båda vore den bästa. "Jag är den bästa", så talade de båda, anden och ordet. Anden sade: "sannerligen, jag är bättre än du, ty du talar ingenting, som jag icke förut tänkt; och då du blott är en efterhärmare af mina handlingar, en som går i mitt fotspår, så är jag i hvarje fall bättre än du." Men då talade ordet: "jag är dock bättre än du; ty hvad du vet, det gör jag först bekant, det meddelar jag." De begåfvo sig till Prajāpati, för att han skulle slita tvisten. Men Prajāpati dömde till andens förmån, i det han sade till ordet: "anden är bättre än du,

ty sannerligen, du är blott en efterhärmare af hans handlingar, går blott i hans fotspår; och lägre är i hvarje fall den, som blott är en efterhärmare af en bättres handlingar, blott träder i dennes fotspår.“ Däröfver, att afgörandet utfallit emot det, blef nu ordet mycket bestört. I följd af denna bestörtning fick ordet abort. Men det, ordet, sade till Prajāpati: “aldrig skall jag bli din offerbringerska, emedan du dömt emot mig“. Därför utföres hvarje vid offret åt Prajāpati ägnad ceremoni hviskande; ty ordet ville icke vara offerbringerska åt Prajāpati.

Prajāpati frambringar gudar. Kons skapelse.

(Çat.-Br. II, 2, 4)

I början var här blott Prajāpati allena. Han tänkte för sig själf: “huru skall jag kunna fortplanta mig?“ Han plågade sig med botöfningar. Han födde så ur sin mun Agni. Och emedan han födt honom ur sin mun, därför är Agni en förtärare af mat. Och sannerligen, den som vet, att Agni är en matförtärare, blir själf en förtärare af mat. Honom födde han alltså först *(agre)* bland gudarna, och därför heter han Agni, ty namnet Agni lyder egentligen Agri . . . Nu tänkte Prajāpati för sig själf: “denne Agni, honom har jag födt åt mig som en matförtärare. Men det finns ju dock ingen annan mat än jag själf, — måtte han blott inte äta upp mig!“ Vid den tiden var nämligen denna jorden alldeles kal; det fanns hvarken växter eller träd. Däröfver hade Prajāpati bekymmer. Härpå vänder sig Agni mot honom med öppen mun, och från Prajāpati försvann, då han var rädd, hans egen storhet. Hans egen storhet, det var hans tal, och detta hans tal vek ifrån honom (så berättas, hurusom Prajāpati önskar ett offer för sig själf och genom händernas gnuggande erhåller ett mjölk- eller smöroffer, hvarur växterna uppstå. Till följd af ett nytt mjölk- eller smöroffer uppstå så Sūrya, solen, Vāyu, vinden). Och i det Prajāpati frambragte offer, fortplantade han sig

å ena sidan och räddade sig å den andra äfven från Agni, döden, då denna var i begrepp att förtära honom. Och den, som med kännedom härom anställer eldoffer, den fortplantar sig själf å ena sidan genom afkomma, så som Prajāpati fortplantat sig, och räddar sig å andra sidan för Agni, döden, då denna är i begrepp att förtära honom. Och om han dör, och om man lägger honom på elden, så blir han återfödd ur elden, men elden förtär blott hans kropp. Och liksom om han blefve född af sin fader och sin moder, alldeles så blir han född ur elden. Men den, som icke anställer eldoffer, uppstår aldrig åter till nytt lif. Därför måste man ovillkorligen bringa eldoffer". (Mycket omständligt berättas så, huru de af Prajāpati genom offer frambragta gudarna Agni, Vāyu och Sūrya själfva i sin tur anställa offer, och huru kon skapades.) Men denna ko åstundade Agni, i det han tänkte: "jag skulle vilja para mig med henne". Han förenade sig med henne och utgöt sin säd i henne. Denna blef till mjölk. Därför är den kokt, under det kon är rå; ty mjölken är Agni's säd; och därför är äfven mjölken, den må nu finnas i en svart eller röd ko, alltid hvit och glänsande som eld, just emedan hon är Agni's säd. Och därför är hon äfven redan vid mjölkningen varm; ty hon är Agni's säd.

Prajāpati's och världens uppkomst.

(Çat.-Br. XI, 1, 6, 1—11)

I början fanns här intet annat än vatten, ett vattenhaf. Dessa vatten önskade fortplanta sig. De pinade sig genom askes. Och då de hade späkt sig (upphettat sig), uppstod i dem ett gyllene ägg. Året fanns då ännu ej. Men just så länge som ett år varar, sam detta gyllene ägg omkring. Efter ett år uppstod därur en man, det var Prajāpati. Därför föder en kvinna eller en ko eller ett sto inom ett år; ty Prajāpati föddes efter ett år. Han bröt upp det gyllene ägget. Då fanns det emellertid alls ingen fast plats. Så sam

då detta gyllene ägg, som bar honom, så länge omkring, som ett år varar. Efter ett år sökte han att tala, och han sade: *bhûh* och detta ord blef jorden här; han talade *bhuvah* och detta blef luftrummet där, *suvar* och detta blef himmelen därofvan. Därför försöker ett barn efter ett år att tala, ty efter ett år har Prajāpati talat. Då Prajāpati först talade, talade han en- och tvåstafviga ord, därför talar ett barn, då det först talar, en- och tvåstafviga ord. De nämnda orden bilda fem stafvelser. Af dem gjorde han de fem årstiderna, — och så finns det fem årstider. Denne Prajāpati höjde sig uppöfver de så skapade världarna efter ett år; därför försöker ett barn efter ett år att stå, ty efter ett år har Prajāpati rest sig upp. Han blef född med ett lif af tusen år. Så som man i fjärran ser den andra stranden af en flod, så såg han den andra stranden af sitt lif. Och lofsjungande och spåkande sig lefde han så, då han önskade fortplanta sig. Han inlade aflingskraft i sig, och med munnen skapade han gudarna. Sedan han skapat dem, var det för honom liksom ljus dag *(divâ)*, och det är gudarnas *(deva)* gudaskap, att det för honom, sedan han skapat dem, var liksom ljus dag. Nu skapade han med lifsanden, som nedantill är, Asura'erna (demonerna). Och sedan de voro skapade, då var det för honom liksom dunkel. Han visste: "sannerligen, fördärf har jag skapat åt mig, då det var liksom dunkelt för mig, sedan jag skapat dem". Och redan då slog han dem med fördärf, och med dem var det redan då ute. Därför säger man: "icke sant är det om strider mellan gudar och demoner, som dels i berättelser, dels i legender berättas, ty redan då hade Prajāpati slagit dem med fördärf, redan då var det ute med dem". Hvad som för honom, när han skapat gudarna, var liksom ljus dag, däraf gjorde han dagen; och hvad som för honom, då han hade skapat Asura'erna, var liksom dunkel, däraf gjorde han natten. Så fanns nu dag och natt.

Offret betvingar allt.

(Çat.-Br. XI, 6, 1, 1—13)

Bhṛgu, Varuṇa's son, förhäfde sig öfver sin fader i vetande. Detta upptäckte Varuṇa: "han förhäfver sig öfver mig i vetande". Han talade: "gack åt öster, son! Sedan du sett hvad du där ser, gack åt söder! Sedan du sett hvad du där ser, gack åt väster! Sedan du sett hvad du där ser, gack åt norr! Sedan du sett hvad du där ser, vandra utefter den öfre mellanregionen mellan de båda första! Hvad du där ser, det må du säga mig!" Denne vandrade nu därifrån åt öster och träffade där på män, hvilkas leder genom män led för led sönderhöggos och led för led delades med orden: "detta åt dig, detta åt mig!" Han talade: "förskräckligt, ve, ack; här hafva nu män led för led sönderdelat män, sedan de led för led sönderhuggit deras leder." De sade: "ja, så gjorde dessa med oss i den andra världen: vi vilja här göra det samma med dem igen". Han sade: "finnes det här en försoning?" — "Ja, det finns". — "Hvilken?" — "Din fader vet det." — Då vandrade han därifrån åt söder och träffade på män, hvilkas leder genom män led för led sönderhöggos och led för led delades med orden: "detta åt dig, detta åt mig!" Han sade: "förskräckligt, ve, ack; här hafva nu män led för led sönderdelat män, sedan de led för led sönderhuggit deras leder". De sade: "ja, så gjorde dessa med oss i den andra världen: vi vilja här göra detsamma med dem igen". Han sade: "finnes det här en försoning?" — "Ja, det finns". — "Hvilken?" — "Din fader vet det". — Då vandrade han därifrån åt väster och träffade på stillasittande män, som åtos af stillasittande män. Han sade: "förskräckligt, ack, ve; i sanning här äta stillasittande män män, som sitta stilla." De sade: "ja, så gjorde dessa med oss i den andra världen: vi vilja här göra detsamma med dem igen". Han sade: "finnes det här en försoning?" — "Ja, det finns." — "Hvilken?" — "Din fader vet

det". — Då vandrade han därifrån åt norr och träffade högt skrikande män, som åtos af högt skrikande män. Han sade: "förskräckligt, ack, ve; här äta högt skrikande män män, som högt skrika". De sade: "ja, så gjorde dessa med oss i den andra världen: vi vilja här göra detsamma med dem igen". Han sade; "finnes det här en försoning?" — "Ja, det finns". — "Hvilken?" — "Din fader vet det". — Då vandrade han därifrån längs den öfre mellanregionen mellan de båda första och träffade på två kvinnor, en skön och en mer än skön; emellan dem stod en man, svart med gula ögon och käpp i handen. Då han såg denne, fattade honom rysning. Han kom hem och satte sig ned. Till honom sade fadren: "öfva din askes; hvarför öfvar du ej din askes?" Han sade: "hvad skall jag öfva? Icke gifves det någonting att öfva". Då förstod Varuṇa: "han har alltså sett!" — Han sade: "de män, som du såg i östra himmelsregionen, hvilkas leder genom män led för led sönderhöggos och led för led delades med orden: "detta åt dig, detta åt mig": det var träd. Emedan han (nämligen Agnihotra-offraren) lägger på bränsle af träd, så tvingar han därigenom träden, besegrar därigenom trädens värld. — De män, som du såg i södra himmelsregionen, hvilkas leder genom män led för led sönderhöggos och led för led delades med orden: "detta åt dig, detta åt mig": det var djuren. Emedan han offrar med mjölk, så tvingar han därigenom djuren, besegrar därigenom djurens värld. Och de män, som du såg i västra himmelsregionen, hvilka stillasittande åtos af stillasittande män: det var växter, därigenom besegrar han växternas värld. — Och de män, som du såg i den nordliga regionen, hvilka högt skrikande åtos af högt skrikande män: det var vattnen. Emedan han åter skaffar fram vatten, så tvingar han därigenom vattnet, därigenom vinner han vattnets värld. — Och de båda kvinnor, som du såg därborta, en skön och en mer än skön, — af dem är den sköna tron. Emedan han utför den första anropningen, tvingar han därigenom tron. Och den mer än sköna, hon är otron.

Emedan han utför den senare anropningen, tvingar han därigenom otron, besegrar han därigenom otron.

— Och den man, som stod mellan de båda, svart med gula ögon och käpp i handen, det var raseriet (eldens). Emedan han, sedan han hällt vatten i skeden, gjuter det (i elden), så tvingar han därigenom raseriet, därigenom besegrar han raseriet. Den som, vetande så, offrar Agnihotra-offret, besegrar därigenom allt, tvingar allt.

Hvarför doppas handen i vatten före offerlöftet?

(Çat.-Br. I, 1, 1, 1.)

Den, som är i begrepp att taga på sig ett löfte, doppar sin hand i vatten, i det han med ansiktet vändt emot öster står mellan offerelden och huselden. Grunden hvarför han doppar handen i vatten är följande: oren är ju människan, emedan hon talar osanning; därför företager han en inre rening; offerrent är ju vattnet. Han tänker: "sedan jag blifvit offerren, vill jag taga på mig ett löfte". Men ett reningsmedel är ju vattnet. "Renad med reningsmedlet vill jag taga på mig löftet", tänker han; och därför doppar han sin hand i vatten.

Hvarför fastar man före offret?

(Çat.-Br. I, 1, 1, 7—9.)

Nå, hvad ätande och fastande angår, så är Āṣāḍha Sāvayasa af den meningen, att löftet just består i fastande. Ty, säger han, gudarna känna ju dock människornas afsikt. De veta, att den, som tager på sig ett löfte, skall offra till nästa morgon. Så begifva sig då alla gudar till hans hus; de bo hos honom *(upavasanti)* i hans hus; därför är denna dag en *upavasatha* (fastedag). Nu vore det visserligen opassande, om man skulle äta, innan de människor, som såsom gäster kommit i hans hus, hafva ätit; huru mycket mera opassande vore det icke, om han skulle äta,

innan gudarna (som bo i hans hus som gäster) hafva ätit. Därför skall han ingalunda äta. Å andra sidan säger Yājñavalkya: "om han icke äter, så uppför han sig som en man-dyrkare; men om han äter, så sårar han gudarna genom att äta förut; därför skall han äta något, som, om det ätes, gäller som icke ätet. Men det, hvaraf man icke tager någon offerspis, gäller, äfven om det ätes, som icke ätet. Genom sådan mat blir han å ena sidan icke en man-dyrkare, och å andra sidan sårar han icke gudarna genom att hafva ätit förut, om han äter något, hvaraf man icke tager offerspis". Därför äte han blott hvad som växer i skogen, vare sig skogsväxter eller trädfrukt.

Om ātman.

(Çat.-Br. X, 6, 3.)

Brahman är sanningen; så må man bringa den dyrkan. — — Ātman må man bringa dyrkan, den andliga, hvars kropp anden är; den ljusgestaltade, hvars själf etern är, som efter behag skapar sig gestalter; den tankesnabba, som är begåfvad med verkligt viljande, verklig fasthet, med all doft och all saft; som tränger in i alla himmelsregioner, genomtränger detta allt, utan ord, icke tagande hänsyn till något; som ris eller korn eller hirs eller ett hirskorn, så (liten) är denne ande *(puruṣa)* i jaget; guldartad som ljuset utan rök, stor som himmelen, större än etern, större än denna jorden, större än alla väsen; han är själen (själfvet) i anden, han är mitt själf *(ātman)*; med denne ātman skall jag, då jag skiljes hädan, förena mig. Den så tänker, sannerligen där finns intet tvifvel. Så har Çāṇḍilya sagt.

Brahmanerna äro gudar.

(Çat.-Br. II, 2, 2, 6.)

Två slags gudar finns det i sanning, nämligen: gudarna äro gudar, och de lärda och lärande brahmanerna äro människogudar. Emellan dessa båda är offret deladt. Offren

äro för gudarna, offerskänkerna *(dakṣiṇa)* för människo-gudarna, de lärda och lärande brahmanerna. Genom offren fröjdar han gudarna, genom offerskänkerna människogudarna, de lärda och lärande brahmanerna. Dessa båda arter af gudar försätta honom (offraren), om de blifvit tillfredsställda, i himmelens salighet.

UR UPANIṢADERNA.

Ur Bṛhad-Āraṇyaka-Upaniṣad (= Çat.-Br. XIV, 4—9).

Ātman-brahman, alltings ursprung, det innersta i allt.

I, 4, 1. I början var denna världen allena själfvet *(ātman)* i gestalten af en människa. Denna såg sig omkring: då såg han ingenting annat än sig själf. Då utropade han till en början: "det är jag". Däraf uppstod namnet "jag". — Därför, om någon ännu i dag anropas, så säger han: "det är jag", och först sedan nämner han det andra namnet han bär. —

2. Då kände han fruktan; därför känner man fruktan, när man är allena. Då tänkte han: "hvarför skulle jag känna fruktan, då ingenting annat finnes utom jag?" Då vek fruktan ifrån honom; ty hvarför skulle han känna fruktan? Ty det är ju för en annan som fruktan finnes. —

3. Men han hade också ingen glädje, då han var allena. Då fick han begär efter en annan. Han var nämligen så stor som en kvinna och en man, då de hålla hvarandra omslingrade. Detta sitt själf lät han falla i två delar *(apātayat)*; däraf uppstod make *(pati)* och maka *(patnī)*. Därför äro vi båda liksom (hvar och en) en hälft; så har nämligen Yājñavalkya förklarat det. Därför blir detta tomma rum här utfylldt genom kvinnan. — Med henne förmälde han sig; däraf uppstodo människorna.

4. Men hon tänkte: "huru kan han förmäla sig med mig, sedan han aflat mig ur sig själf? Välan! Jag vill dölja mig. Då blef hon en ko; men han blef en tjur och

parade sig med henne. Däraf uppstod boskapsdjuret. — Då blef hon ett sto; men han blef en hingst; hon blef en åsninna, han en åsna och parade sig med henne. Däraf uppstodo enklöfvade djur. — Hon blef en get, han en bock; hon ett får, han en vädur och parade sig med henne; däraf uppstodo getter och får. — Så skedde det, att han skapade detta allt, som parar sig, ända ned till myrorna.

5. Då fann han: "sannerligen, jag själf är skapelsen; ty jag har skapat hela denna världen". — Så uppstod namnet skapelse. Den i sanning, som sådant vet, är i denna sin skapelse (skapare).

6. Därpå strök han händerna (som han höll framför munnen); då frambragte han ur munnen som moderskôt och ur händerna elden; därför äro båda dessa föremål innantill utan hår; ty moderskötet är innantill utan hår.

Därför, om människor säga om hvarje särskild gud: "offra åt den, offra åt den!", så (skall man veta, att) denna skapade värld härrör från honom allena; han alltså är allena alla-gudar.

Allt nu hvad som i världen är fuktigt, det skapade han ur sädutgjutningen; denna åter är soma; ty hela denna värld är blott detta: näring och näringsätare. Soman är näringen, elden är näringsätaren.

Denna (skapelse) här är öfverskapelse af bráhman. Emedan han såsom högre (än sig själf) skapade gudarna, och emedan han, som dödlig, skapade de odödliga, därför heter den öfverskapelse. — Den som sådant vet är i denna sin öfverskapelse (skapare).

7. Den här världen var då ännu icke utvecklad; den utvecklade sig i namn och gestalter, så att det hette: "den som heter så och så har den och den gestalten". Den utvecklas också ännu i dag till namn och gestalter, så att det heter: "den som heter så och så har den och den gestalten. I den har han *(âtman)* trängt in ända ut i nagelspetsarna, såsom en knif är dold i knifslidan eller den alltupphållande (elden) i det eldbevarande (trät). Därför

ser man den icke: den är sönderdelad; som den som andas heter den ande(dräkt), som talande tal, som seende öga, som hörande öra, som förstående förstånd; allt detta är blott namn för dess verksamhet. Den som nu dyrkar blott den ena eller andra af dessa, den är icke vis; ty blott delvis bor han i den ena eller andra af dem. Därför skall man dyrka honom allenast under ordet ātman: ty däri bli alla de särskilda (uppenbarelseformerna) till ett.

Därför är detta världsalltets vägspår, nämligen ātman, inuti oss; ty i honom känner man hela världsalltet; ja, i sanning, liksom man genom ett fotspår finner (en ko), så (finner man medels ātman denna världen). Rykte och ära finner den, som sådant vet.

8. Därför är detta dyrbarare än en son, dyrbarare än rikedom, dyrbarare än allt annat; ty det ligger mera innerst inne, emedan det är själen *(ātman)*.

Om nu någon förklarar någon annan än ātman för dyrbar, och någon säger om honom: "förlora skall han, hvad honom dyrbart är", den kan vara herre öfver att detta sker så; den som ärar ātman allena som dyrbar, för honom går ej hvad honom dyrbart är förloradt.

9. Här säger man nu: emedan människorna genom vetandet om bráhman tänka förena sig med världsalltet, hvad visste då detta brahman, hvarigenom det blef till detta världsallt?

10. Sannerligen, denna värld var från början brahman, detta visste endast (om) sig själf. Och det upptäckte: "jag är brahman". — Därigenom blef det detta världsallt. Och hvem helst af gudarna fick detta klart för sig, han blef detsamma; likaså ṛṣi'erna, likaså människorna. I medvetande häraf siade också ṛṣi'en Vāmadeva (RV. IV, 26, 1):

"Jag Manu var en gång, var en gång solen."

Och hvem som ännu i dag har detta klart: "jag är brahman", den blir ett med detta världsallt; och äfven gudarna hafva icke makt att åstadkomma, att han icke blir det. Ty han är deras själ *(ātman)*.

Den som nu dyrkar en annan gudom (än ātman, själfvet) och säger: "det är en annan gudom, en annan är jag", den är icke vis. Utan han är liksom ett gudarnas husdjur. Såsom många husdjur äro människorna till nytta, så är äfven hvarje enskild man till nytta för gudarna. Om också blott ett husdjur går förloradt, så är det oangenämt, huru mycket mera då, om många (gå förlorade). Därför är det för dem icke angenämt, att människorna veta detta.

11. I sanning, denna världen var i början blott bráhman allena; detta var såsom allena icke utveckladt. Utöfver sig själf skapade detsamma i en ädlare gestalt konungavärdigheten *(kṣatra)*; de som furstar äro bland gudarna, såsom Indra, Varuṇa, Soma, Rudra, Parjanya, Yama, Mṛtyu, Īçāna. Därför finns intet högre än kṣatra. Därför vördar brahmanen en *kṣatriya* (af krigarkast) i underkastelse vid konungsvigningen. Det är kṣatra han ägnar denna ära. — Men just detta bráhman är moderssköte för kṣatra. Därför, om också konungen har den högsta platsen, så tar han dock till slut sin tillflykt till bráhman som sitt modersköte. Men den som sårar denna (näml. en brahman), den sårar sitt modersköte; han är så mycket ondare, ju ädlare den var, han sårade.

12. Han var ännu icke utvecklad; då skapade han *viç* (tredje kasten); de, hvilka, födda som gudar, uppräknas i skaror, nämligen Vasu'er, Rudra'er, Āditya'er, Viçvedeva'er och Marut'er.

13. Han var ännu icke utvecklad; då skapade han som *çūdra*-kasten *Pūṣan;* denna (jorden) nämligen är Pūṣan, ty hon när *(puṣyati)* allt detta, som existerar.

14. Han var ännu icke utvecklad; då skapade han utöfver sig såsom någonting ädlare formadt rätten *(dharma)*. Rätten är härskarens härskare. Därför ges ingenting högre än rätten. I följd häraf sätter den svagare gent emot den starkare sin förhoppning till rätten, liksom till en konung. Och sannerligen, rätten det är sanningen *(satya)*. Därför, om någon talar sanning, så säger man, han talar rätt; och

om en talar rätt, så säger man, han talar sanning; ty båda är ett och detsamma.

15. Detta just om bráhman, kṣatra, viç och çūdra. Detta bráhman var medels Agni hos gudarna, som bráhman bland människorna. Som (gudomlig) kṣatriya vardt han (mänsklig) kṣatriya, som vāiçya till vāiçya, som çūdra till çūdra. Därför önskar man i Agni('s gestalt) en plats bland gudarna, i en brahman(s gestalt) en plats bland människorna; ty i dessa båda former kom bráhman (omedelbart) till synes.

Den som nu skiljes hädan från denna världen, utan att han skådat den egna världen (d. v. s. ātman's värld), honom kommer hon ej, då hon ju förblifvit honom obekant, till hjälp, lika litet som veda, om den ej studeras, eller ett verk, om det ej utföres, gör det. Och till och med om han, okunnig om sådant, utför ett stort godt verk, så länder det honom i alla fall till ingen nytta. Därför skall man ära ātman allena såsom världen (till hvilken man går i döden). Den som ärar ātman som världen, hans verk blir icke till intet; han skall tvärtom af ātman förskaffa sig hvad helst han begär.

16. Men äfven denne ātman (d. v. s. den egna kroppen) är boningsort (värld) för alla väsen: så länge man offrar och låter offra, är den plats för alla gudar; om man reciterar (veda), för ṛṣi'erna; om man bringar anoffer, och begär afkomma, för fäderna; om man hyser och mättar människorna, för människor; om man åt boskapen söker gräs och vatten, för boskapen; om i ens hus fältens djur och fåglarna ända ned till myrorna finna sin föda, så är det ock en boning för dessa. — Sannerligen, liksom man önskar välfärd för ens egen härd, alltså önska alla väsen välfärd för den, som sådant vet. — Det är förvisso utforskadt och riktigt befunnet.

17. Denna värld var i början endast och allena ātman. Denne önskade: "må jag få en hustru; må jag fortplanta mig; må jag få rikedom; må jag utföra ett verk!" Så långt

nämligen sträcker sig begäret. Äfven om man ville, kunde man icke ernå mer än detta. Därför också ännu i dag: om någon står allena, så önskar han: "må jag få en hustru; må jag fortplanta mig; må jag få rikedom; må jag utföra ett verk!" Så länge han af dessa stycken går miste om också blott ett enda, så anser han sig ofullständig. Hans fullständighet består emellertid häruti: sinnet *(manas)* är han själf *(ātman)*; talet hans hustru; andedräkten hans afkomma; ögat hans mänskliga rikedom, ty med ögat upptäcker han den; örat hans gudomliga, ty med örat hör han den; kroppen *(ātman)* är hans verk, ty med kroppen utför han verket. Alltså är också offret femfaldigt (till gudar, ṛṣi'er, anor, människor, djur), femfaldigt offerdjuret; femfaldig människan (manas, tal, ande, öga-öra, kropp), femfaldigt allt detta, som existerar. — Detta allt erhåller den, som sådant vet.

Konung Ajātaçatru undervisar en brahman.

II, 1, 1. Den stolte Bālāki (Balāka- eller Balākā-sonen) var en lärd ur Gārgya-familjen. Denne talade till Ajātaçatru (konungen) af Kāçī: "jag vill förkunna för dig bráhman!" Då sade Ajātaçatru: "tusen kor gifver jag dig för detta ord; ty då man så talar, komma människorna anlöpande med ropet: "en Janaka, en Janaka (är det)!"

2. Då talade Gārgya: "den ande *(puruṣa)*, som är i solen, dyrkar jag som bráhman". Ajātaçatru sade: "tala icke med mig därom: jag ärar honom redan som föreståndare, konung och hufvud för alla väsen." — Den som på det sättet honom ärar, han blir alla väsens föreståndare, hufvud och konung.

3. Då talade Gārgya: "den ande, som är i månen, ärar jag som brahman." Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: såsom den store i den gula klädnaden, såsom konung Soma ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, för honom pressas han (Soma) alltjämt dag för dag: hans näring förgår aldrig.

4. Då talade Gārgya: "den ande, som är i blixten,

ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som den glansrike ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, han blir glansrik, och glansrik blir hans afkomma.

5. Då talade Gārgya: "den ande, som är i etern *(ākāça)*, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: såsom det fulla, oföränderliga ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, honom blir rikedom på afkomma och boskap till del, hans släkte består oföränderligt i denna världen.

6. Då talade Gārgya: "den ande, som är i vinden, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som Indra Vāikuṇṭha (den skarpe), som den oöfvervinnelige härskaren ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, han blir en öfvervinnare, oöfvervinnelig, öfvervinnande sina vedersakare.

7. Då talade Gārgya: "den ande, som är i elden, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som en öfverväldigare ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, han blir en öfverväldigare, och öfverväldigande blir hans släkt.

8. Då talade Gārgya: "den ande, som är i vattnen, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som den välformade ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, honom nalkas det välformade, icke missformade, och välformad är äfven den, som af honom födes.

9. Då talade Gārgya: "den ande, som är i spegeln, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som den strålande ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, han blir en strålande, och strålande blir hans släkte. Och alla dem, med hvilka han kommer tillsammans, öfverstrålar han.

10. Då talade Gārgya: "den ande, efter hvilken en ton uppstår (andedräkten), ärar jag som brahman". Då

sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som lifsande (*asu*) ärar jag honom". — Den, som på det sättet ärar honom, uppnår i denna värld full lifsålder, honom lämnar icke lifsanden *(prāṇa)* i förtid.

11. Då talade Gārgya: "den ande, som är i väderstrecken, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom": som oåtskiljelig följeslagare ärar jag honom". — Den som på det sättet ärar honom, han skall icke vara utan följeslagare, från honom skall hans följe icke skiljas.

12. Då talade Gārgya: "den ande, som består i skuggan, ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som döden ärar jag honom." — Den som på det sättet ärar honom, han uppnår i denna världen full lifslängd, honom träffar icke döden i förtid.

13. Då talade Gārgya: "den ande, som är i själen, (*ātman*), ärar jag som brahman". Då sade Ajātaçatru: "tala icke med mig därom: som den besjälade, (själartade *ātmanvin*) ärar jag honom." — Den som på detta sätt ärar honom, han förblir besjälad, och besjäladt blir hans släkte.

Då teg Gārgya stilla.

14. Då talade Ajātaçatru: "är detta allt?" — "Ja, det är allt". — "Men därmed är ej full kunskap vunnen". — Då talade Gārgya: "låt mig nalkas dig som lärjunge!"

15. Då talade Ajātaçatru: "det är dock en förvänd ordning, att en brahman beger sig som lärjunge till en kṣatriya med den tanken: 'han skall förkunna (läran om) brahman för mig'. Emellertid vill jag lära dig". Med dessa ord fattade han honom vid handen och reste sig. Då gingo de båda till en människa, som låg insomnad. Honom tilltalade han med detta namn: "o du store i den gula klädnaden, du konung Soma!" Men han förblef liggande. Då väckte han honom, i det han berörde honom med handen; och han stod upp.

16. Då talade Ajātaçatru: "då denne här var insomnad, hvar var då hans i kunskap (medvetande) bestående ande *(puruṣa)*, och hvarifrån är han nu återkommen?" — Men icke häller detta visste Gārgya.

17. Då talade Ajātaçatru: "då någon är på detta sätt insomnad, då har denna af kunskap (medvetande) bestående ande genom sin kunskap tagit till sig lifsorganens kunskap och hvilar i det rum *(ākāça)*, som är inuti hjärtat. Då han tager dessa till fånga, då heter det om människan, att hon sofver: fångade äro då andedräkten, talet, ögat, örat, sinnet. Hvar han än i drömmen vandrar, det är hans världar: då är han liksom en stor konung, eller liksom en stor brahman, eller han går liksom in uti än hvad som är högt än hvad som är lågt. Och liksom en stor konung tager sina undersåtar med sig och efter behag vandrar omkring i sitt land, så tager äfven denne (anden) lifsandarne med sig och vandrar omkring i kroppen efter behag.

19. Men då han ligger i djup sömn och icke har medvetande om någonting, så finnes det så kallade "välgörande" *(hitā)*, det är ådror, 72,000 till antalet, som utbreda sig från hjärtat till hjärtväggarna, och i hvilka han döljer sig samt hvilar i hjärtväggarna. Och liksom ett barn eller en stor konung eller en stor brahman, uppnående salighetens högsta mått, hvilar, så hvilar också han då.

20. Liksom spindeln genom sina trådar rör sig ut ur sig själf, liksom de små gnistorna krypa fram ur elden, likaså komma ur denna ātman alla lifsandar (lifsorgan), alla världar, alla gudar, alla väsen, alla själar. — Den förborgade läran härom *(upaniṣad)* är den sanna verkligheten af den sanna verkligheten: lifsandarna äro verkligheter, och han är deras verklighet.

Yājñavalkya undervisar sin maka.

II, 4 (= IV, 5). 1. "Māitreyī!", så talade Yājñavalkya, "hör, jag vill nu öfvergifva detta (en husfaders) stånd; välan, så vill jag då förrätta delning mellan dig och Kātyāyanī". (IV, 5, 1 inledes sålunda: Yājñavalkya hade två hustrur, Māitreyī och Kātyāyanī»; af dessa var Māitreyī mäktig samtal om brahman, Kātyāyanī däremot visste blott hvad kvinnor veta. Nu ville Yājñavalkya öfvergå i det andra lifsstadiet).

2. Då sade Māitreyī: "om, o ärevördige, hela denna jord med alla dess rikedomar tillhörde mig, skulle jag därigenom vara odödlig?" — "Ingalunda!" sade Yājñavalkya, "utan ditt lif skulle vara såsom förmöget folks lif; men på odödlighet finnes intet hopp genom rikedom".

3. Då sade Māitreyī: "hvad skall jag göra med det, hvarmed jag icke blir odödlig? Meddela mig hellre, o ärevördige, hvad du vet".

4. Yājñavalkya sade: "i sanning, kär är du mig, och kärt talar du; kom, sätt dig, så vill jag förklara det för dig; men du må höra noga på, hvad jag säger dig".

5. Och han sade: "i sanning, ej för makens skull är maken kär, utan för själfvets *(ātman)* skull är maken kär; i sanning, icke för makans skull är makan kär, utan för själfvets skull är makan kär; i sanning, icke för sönernas skull äro sönerna kära, utan för själfvets skull äro sönerna kära; i sanning, icke för rikedomens skull är rikedom kär, utan för själfvets skull är rikedomen kär; i sanning, icke för brahmanståndets skull är brahmanståndet kärt, utan för själfvets skull är brahmanståndet kärt; i sanning icke för krigarståndets skull är krigarståndet kärt, utan för själfvets skull är krigarståndet kärt; i sanning, icke för världsrummens skull äro världsrummen kära, utan för själfvets skull äro världsrummen kära; i sanning, icke för gudarnas skull äro gudarna kära, utan för själfvets skull äro gudarna kära; i sanning, icke för skapelsernas

skull äro skapelserna kära, utan för självfvets skull äro skapelserna kära; i sanning, icke för världsalltets skull är världsalltet kärt, utan för självfvets skull är världsalltet kärt.

Självfvet blott, i sanning, skall man se, skall man höra, skall man förstå, skall man begrunda, o Māitreyī; i sanning, den som har sett, hört, förstått och insett självfvet, af honom vetes hela denna världen.

6. Brahmanståndet skall öfverge den, som söker brahmanståndet utanför självfvet; krigarståndet skall öfverge den, som söker krigarståndet utanför självfvet; världsrummen skola öfverge den, som söker världsrummen utanför självfvet; gudarna skola öfverge den, som söker gudarna utanför självfvet; de skapade varelserna skola öfverge den, som söker de skapade varelserna utanför självfvet; världsalltet skall öfverge den, som söker världsalltet utanför självfvet. Detta brahmanstånd, detta krigarstånd, dessa världsrum, dessa gudar, dessa skapade varelser, detta världsallt — allt detta är självfvet.

7. Det är med detta, som, då en trumma slår, man icke kan gripa de utträngande tonerna; men griper man trumman eller också trumslagaren, så har man också gripit tonen.

8. Det är med detta, som, då en mussla blåses, man icke kan gripa de utträngande tonerna; men griper man musslan, eller också musselblåsaren, så har man också gripit tonen.

9. Det är med detta, som, när en luta spelas, man icke kan gripa de utträngande tonerna; men griper man lutan eller också lutspelaren, så har man ock gripit tonen.

10. Med detta är det, som, när man anlägger en eld med fuktig ved, rökmolnen utbreda sig rundt omkring; på samma sätt, i sanning, hafva ur detta stora väsen utandats Rigveda, Yajurveda, Sāmaveda, Atharvaveda, berättelser, legender, vetenskaper, upaniṣad'er, verser, språk,

förklaringar och kommentarer — alla dessa hafva blifvit utandade ur detsamma *(ātman)*.

11. Själfvet är — liksom oceanen är samlingsort för alla vatten — samlingsort för alla känsloförnimmelser som hud, och likaledes samlingsort för alla smakförnimmelser som tunga, och likaledes samlingsort för alla gestalter som öga, och likaledes samlingsort för alla toner som öra, och likaledes samlingsort för alla rörelser som manas (sinne), och likaledes samlingsort för alla erinringar som hjärta, och likaledes samlingsort för alla verk som händer, och likaledes samlingsort för alla lustar som blygd, och likaledes samlingsort för alla uttömningar som anus, och likaledes samlingsort för alla vandringsrörelser som fötter, och likaledes samlingsort för alla vetenskaper som tal.

12. Med detta (själfvet) är det som med ett stycke salt, som kastas i vatten och där upplöses, så att det icke är möjligt att åter taga det ut igen; men hvar man än smakar, öfver allt är det salt; — så, i sanning, sker det också, att detta stora, ändlösa, obegränsade, helt och hållet af insikt bestående väsen höjer sig ur dessa elementer (jord, vatten, eld, luft, eter) och återigen sänker sig ned i dem. Efter döden åter finns intet medvetande. Sannerligen, det säger jag.“ — Så talade Yājñavalkya.

13. Då sade Māitreyī: “med dessa ord: 'efter döden finnes intet medvetande', har du förvirrat mig, o ärevördige“. — Men Yājñavalkya sade: “icke säger jag dig någonting förvirradt; hvad jag säger är nog för begripande:

14. ty där det finnes liksom en tvåhet, där ser den ene den andre, där luktar den ene den andre, där hör den ene den andre, där talar den ene till den andre, där förstår den ene den andre, där förnimmer den ene den andre. Men där själfvet blifvit hans allt, huru skulle han då kunna lukta någon, huru skulle han kunna se någon, huru skulle han kunna höra någon, huru skulle han kunna tilltala någon, huru skulle han kunna förstå någon, huru skulle han kunna förnimma någon? Den, genom hvilken

han förnimmer detta allt, huru skulle han kunna förnimma den, huru skulle han ju kunna förnimma förnimmaren?"

Karman verkar efter döden.

Ārtabhāga talade:

III, 2, 10. "Yājñavalkya", sade han, "då ju hela denna värld är dödens spis, hvad är det väl då för en gudom, hvars spis döden är?" — "I sanning, döden är en eld; denna afvärjer, i det han blir vattnens spis, återdöd".

11. "Yājñavalkya", så sade han, "om denna människa dör, vandra då lifsandarna ur henne eller icke?" — "Ingalunda!" sade Yājñavalkya, "utan just sammastädes förblifva de samlade; han sväller upp, blåser upp sig, uppblåst ligger den döde."

12. "Yājñavalkya", så talade han, "om denna människa dör, hvad är det, som icke då lämnar henne?" — "Namnet", så sade han, "ty oändligt är namnet, oändliga alla-gudar (*viçve devās*), och den oändliga världen förvärfvar han därmed".

13. "Yājñavalkya", så talade han, "då denne man är död och hans tal går in i elden, hans andedräkt i vinden, hans öga i solen, hans sinne (*manas*) i månen, hans öra i himlaregionerna (polerna), hans kropp i jorden, hans själ (*ātman*) i rymden (*ākāça*), hans kroppshår i örterna, hans hufvudhår i träden, hans blod och säd i vattnet, — hvad blir det då af mannen?" — Då talade Yājñavalkya: "fatta mig, o Ārtabhāga, min käre, vid handen; båda vilja vi veta det, men det lämpar sig icke för oss att tala därom på denna af människor fyllda plats." — Då gingo de båda ut och afhandlade detta ämne med hvarandra. Och hvad de talade, det var handlande (*karman*), och hvad de prisade, det var handlande. — Sannerligen, ren blir man genom rent handlande, ond genom ondt".

Då tystnade Rtabhāga's son.

Hästoffrarna räddas af vinden från ny död.

III, 3, 1. Då frågade honom Bhujyu Lāhyāyani (härstammande från Lāhya resp. Lāhyāyana). — "Yājñavalkya", så talade han, "då vi som vandrande lärjungar vandrade omkring i Madra-landet, kommo vi till Patañcala's af Kapisläkten land. Han hade en dotter, som var besatt af en gandharva. Honom frågade vi: 'hvem är du?' Och han sade: 'Sudhanvan, afkomling af Angiras'. I det vi så frågade honom om världarnas gränser, sade vi till honom: 'hvart kommo (efter döden) Parikṣit's ättlingar?' — "Hvart Parikṣit's ättlingar kommo, det fråga vi dig, Yājñavalkya. Hvart kommo Parikṣit's ättlingar?"

2. Yājñavalkya sade: "han sade Eder, de kommo dit, hvart alla de komma, som offrat hästoffret (*açvamedha*). Denna värld sträcker sig nämligen så långt som gudavagnens (solens) trettiotvå dagar räcka. Denna värld omgifves af jorden rundt om två gånger så långt. Denna jord omgifves rundt om af oceanen två gånger så långt. Där finnes, så bredt som en knifsegg eller en flugas vinge, ett rum (mellan världsäggets båda skal). Dessa (Parikṣit's ättlingar) bragte andra som falk till vinden; och vinden upptog dem och förde dem dit, där föranstaltarna af hästoffer voro. Så ungefär talade han (gandharva'en till Eder) och prisade vinden". Därför är vinden afsöndring och vinden allmännelighet. Han afvärjer återdöd för den, som sådant vet.

Då tystnade Bhujyu Lāhya's ättling.

Din själ är i allt.

III, 4, 1. Då frågade honom Uṣasta, ättling af Cakra (Cākrāyaṇa).

"Yājñavalkya", så sade han, "det immanenta (uppenbara), ej transscendenta (icke uppenbara) brahman som såsom själ är uti allt, det skall du förklara för mig". —

"Det är din själ, som är i allt". — "Hvilken, o Yājñavalkya, är uti allt?" — "Den, som genom inandning andas in, det är din själ, som är i allt; den, som genom utandning andas ut, det är din själ, som är i allt; den, som genom mellanandning andas emellan, det är din själ, som är i allt; den, som genom uppandning andas upp, det är din själ, som är i allt, — detta är din själ, som är i allt".

2. Då talade Uṣasta Cākrāyaṇa: "därmed är blott hänvisadt därpå, som om någon sade: 'det är en ko, det är en häst;' men just det immanenta, icke transscendenta bráhman, själen (*ātman*), som är i allt, den skall du förklara för mig". — "Det är din själ, som är i allt". — "Hvilken, o Yājñavalkya, är i allt?" — "Icke kan du se den, som ser seendet, icke höra den, som hör hörandet, icke kan du förstå den, som förstår förståendet, icke förnimma den, som förnimmer förnimmandet. Han är din själ, som är i allt. — Hvad som är olika med den, det är fullt af lidande".

Då tystnade Uṣasta, Cakra's ättling.

III, 5, 1. Då frågade honom Kahola Kāuṣitakeya.

"Yājñavalkya", så talade han, "just det immanenta, icke transscendenta bráhman, som såsom själ är i allt, skall du förklara för mig". — "Det är din själ, som är i allt". — "Hvilken, o Yājñavalkya, är i allt?" — "Den, som är höjd öfver hunger och törst, lidande och bedårande, ålder och död. — Sannerligen, sedan brahmanerna blifvit medvetna om denna själ, afstå de från önskan efter barn, från önskan efter besittning, från önskan efter världen och vandra omkring som tiggare; ty begär efter barn är begär efter besittning, och besittning är begär efter världen; och båda äro tomma begär. — Därför, sedan brahmanen skilt sig ifrån all lärdom, så förblifver han i barnsligt tillstånd; sedan han skilt sig från lärdom och det barnsliga tillståndet, så blir han en tigare (*muni*); sedan han skilt sig från tigandet och icke-tigandet, så blir han en (verklig) brahman. — Hvar lefver denna brah-

man? I det, hvari han lefver, just som det än må vara. — Det som är från honom skildt, det är fylldt af lidande." —

Då tystnade Kahola, ättlingen af Kuṣītaka.

Den inre ledaren.

III, 7,1. Då frågade honom Uddālaka Āruṇi.

"Yājñavalkya", så sade han, "vi uppehöllo oss i Madra's land i Patañcala's, Kapiättlingens, hus, för att lära offret. Han hade en hustru, som var besatt af en gandharva. Denne frågade, hvem han var, och han sade: "jag är Kabandha, ättling af Atharvan". Och han sade till Patañcala, Kapiättlingen, och till lärjungarna af offret: "känner du, o Kāpya, den tråd, medels hvilken denna världen och den andra världen och alla väsen äro hopbundna?" Och Patañcala, Kapiättlingen, svarade: "jag känner den icke, o ärevördige." Och han talade till Patañcala, Kapiättlingen, och till lärjungarna af offret: "känner du, o Kāpya, den tråd, medels hvilken denna världen och den andra världen och alla väsen äro hopbundna?" Och Patañcala, Kapiättlingen, svarade: "jag känner den icke, o ärevördige". Och han talade till Patañcala, Kapiättlingen, och till lärjungarna af offret: "känner du, o Kāpya, den inre ledaren (körsvennen), som inuti dem regerar denna världen och andra världen och alla väsen? Och Patañcala, Kapiättlingen, svarade: "jag känner honom icke, o ärevördige". Och han sade till Patañcala, Kapiättlingen, och till lärjungarna af offret: "i sanning, o Kāpya, den som känner tråden och den inre ledaren, han känner bráhman, han känner världarna, han känner gudarna, han känner veda, han känner väsnen, han känner själen, han känner allt." — Så förklarade han det för de församlade; och så vet jag det. Om du nu, o Yājñavalkya, utan att du känner den tråden och den inre ledaren, härifrån drifver bort brahmankorna, så skall ditt hufvud sprängas

sönder." — "Väl känner jag, o Gāutama, den tråden och den ledaren." — "Det kan hvem som helst säga: 'jag känner honom, jag känner honom;' om du känner honom, så säg det!"

2. Och han talade: "vinden, i sanning, o Gāutama, är den tråden; ty genom vinden, o Gāutama, som tråd bindes denna världen och alla väsen tillsammans. Därför säger man nämligen, o Gāutama, om en människa, som dött: "hans leder hafva upplöst sig", ty genom vinden, o Gāutama, som tråd bindas de samman.

"Så är det, o Yājñavalkya; tala nu om den inre styraren."

3. "Den som, boende i jorden, dock är skild från jorden, som jorden icke känner, hvars kropp jorden är, som inuti styr jorden, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

4. Den som, boende i vattnen, dock är skild från vattnen, som vattnen icke känner, hvars kropp vattnen äro, som inuti styr vattnen, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

5. Den som, boende i elden, dock är skild från elden, som elden icke känner, hvars kropp elden är, som inuti styr elden, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

6. Den som, boende i luftrymden, dock är skild från luftrymden, som luftrymden icke känner, hvars kropp luftrymden är, som luftrymden inuti styr, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

7. Den som, boende i vinden, dock är skild från vinden, som vinden icke känner, hvars kropp vinden är, som inuti styr vinden, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

8. Den som, boende i himlen, dock är skild från himlen, som himlen icke känner, hvars kropp himlen är, som inuti styr himlen, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

9. Den som, boende i solen, dock är skild från solen,

som solen icke känner, hvars kropp solen är, som inuti styr solen, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

10. Den som, boende i väderstrecken, dock är skild från väderstrecken, som väderstrecken icke känna, hvars kropp väderstrecken äro, som inuti väderstrecken styr, det är själen, den inre styraren, den odödlige.

11. Den som, boende i månen och stjärnorna, är skild från månen och stjärnorna, som månen och stjärnorna icke känna, hvars kropp månen och stjärnorna äro, som inuti styra månen och stjärnorna, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

12. Den som, boende i etern, (*ākāça*), dock är skild från etern, som etern icke känner, hvars kropp etern är, som inuti styr etern, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

13. Den som, boende i mörkret, dock är skild från mörkret, som mörkret icke känner, hvars kropp mörkret är, som inuti styr mörkret, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

14. Den som, boende i ljuset, dock är skild från ljuset, som ljuset icke känner, hvars kropp ljuset är, som inuti styr ljuset, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

Så långt i fråga om gudomligheten. — Nu beträffande väsendena.

15. Den som, boende i alla väsen, dock är skild från alla väsen, som alla väsen icke känna, hvars kropp alla väsen äro, som inuti styr alla väsen, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

Så långt ifråga om väsendena. — Nu beträffande självet.

16. Den som, boende i andedräkten, dock är skild från andedräkten, som andedräkten icke känner, hvars kropp andedräkten är, som inuti styr andedräkten, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

17. Den som, boende i talet, dock är skild från talet, som talet icke känner, hvars kropp talet är, som inuti styr talet, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

18. Den som, boende i ögat, dock är skild från ögat, som ögat icke känner, hvars kropp ögat är, som inuti styr ögat, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

19. Den som, boende i örat, dock är skild från örat, som örat icke känner, hvars kropp örat är, som inuti styr örat, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

20. Den som, boende i sinnet *(manas)*, dock är skild från sinnet, som sinnet icke känner, hvars kropp sinnet är, som inuti styr sinnet, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

21. Den som, boende i huden (känseln), dock är skild från huden, som huden icke känner, hvars kropp huden är, som inuti styr huden, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

22. Den som, boende i kunskapen, dock är skild från kunskapen, som kunskapen icke känner, hvars kropp kunskapen är, som inuti styr kunskapen, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

23. Den som, boende i fröt, dock är skild från fröt, som fröt icke känner, hvars kropp fröt är, som inuti styr fröt, det är din själ, den inre styraren, den odödlige.

Han är den som ser osedd, och den som hör ohörd, den som förstår oförstådd, den som förnimmer icke förnummen.

Icke finnes utom honom någon seende, icke finnes utom honom någon hörande, icke finnes utom honom någon förstående, icke finnes utom honom någon förnimmande. Han är din själ, den inre styraren, den odödlige. — Hvad som är från honom skildt, är fylldt af lidande."

Då tystnade Uddālaka, Aruṇa's son.

Yājñavalkya om det oförgängliga.

III. 8, 1. Då talade Gārgī Vācaknavī: "ärevördige brahmaner! Nu vill jag förelägga honom tvenne frågor; om han kan besvara mig dem, då skall säkert ingen af Eder någonsin kunna öfvervinna honom i taltäflingen öfver de heliga tingen." — "Fråga, o Gārgī." —

2. Och hon sade: "nu skall jag, o Yājñavalkya — liksom en man från Kāçī-landet eller från Videha-landet, en hjälte, som spänner upp den slappnade bågen, och kommer fram med två pilar i handen för att genomborra motståndaren — så vill jag nu uppträda mot dig med två frågor; dem skall du besvara för mig!" — "Fråga, o Gārgī."

3. Och hon sade: "hvad som är ofvanom himlen, o Yājñavalkya, och hvad som är under jorden, och hvad som är mellan båda, himmel och jord, hvad man kallar det förflutna, närvarande och tillkommande, hvaruti och hvarmed är detta in- och sammanväfdt?"

4. Och han sade: "hvad som är ofvanom himlen, o Gārgī, och hvad som är under jorden, och hvad som är mellan dem båda, himmel och jord, hvad man kallar det förflutna, närvarande och tillkommande, det är in- och sammanväfdt i och med etern (rummet)."

5. Och hon sade: "ära vare dig, o Yājñavalkya, emedan du löst mig denna fråga. Bered dig nu på den andra!" — "Fråga, o Gārgī."

6. Och hon sade: "hvad som är ofvanom himlen, o Yājñavalkya, och hvad som är under jorden, och hvad som är mellan båda, himmel och jord, hvad man kallar det förflutna, närvarande och tillkommande, hvari och hvarmed är detta alltså in- och sammanväfdt?"

7. Och han sade: "hvad som är ofvanom himlen, o Gārgī, och hvad som är under jorden, och hvad som är mellan båda, himmel och jord, hvad man kallar det förflutna, närvarande och tillkommande, det är in- och samman-

väfdt i och med etern (rummet). — "Men hvari och hvarmed är då etern (rummet) in- och sammanväfdt?"

8. Och han sade: "det är hvad de vise kalla det oförgängliga, det är icke groft, icke fint, icke kort, icke långt; icke rödt och icke vidhäftande; icke skugglikt, icke mörkt; icke vind och icke eter; icke fastsittande; utan smak, utan lukt, utan öga och utan öra, utan tal, utan förstånd, utan lifskraft och utan andedräkt; utan mynning och utan mått; utan inre och utan yttre; icke förtär det någonting, icke förtäres det af någon.

9. Det är på budet af detta oförgängliga, o Gārgī, som sol och måne stå hållna i sär från hvarandra; på budet af detta oförgängliga, o Gārgī, som himmel och jord stå särhållna från hvarandra; på budet af detta oförgängliga, o Gārgī, som minuterna och timmarna, dagarna och nätterna, halfmånaderna och månaderna, årstiderna och åren stå särhållna från hvarandra; på budet af detta oförgängliga, o Gārgī, som strömmarna rinna från snöbergen, somliga åt öster, andra åt väster, och hvart nu hvar och en går; på budet af detta oförgängliga, o Gārgī, som människorna prisa den frikostige, som gudarna sträfva efter offergifvaren, som fäderna efter manoffret.

10. I sanning, o Gārgī, den som icke känner detta oförgängliga och i denna världen gör offer och libationer och botöfningar många tusen år igenom, honom bringar det blott ändlig lön; i sanning, o Gārgī, den som icke känner detta oförgängliga och skiljes hädan från denna världen, han är ömkansvärd; men den, o Gārgī, som känner det oförgängliga och skiljes hädan från denna världen, den är rätt brahman.

11. I sanning, o Gārgī, detta oförgängliga är seende utan att vara sedt, hörande utan att vara hördt, förstående utan att vara förstådt, förnimmande utan att vara förnummet. Icke finnes därförutom något seende, icke finnes därförutom något hörande, icke gifves därförutom något förstående, icke gifves därförutom något förnimmande. I

sanning, i och med detta oförgängliga är etern (rummet) in- och sammanväfdt, o Gārgī."

12. Och hon sade: "ärevördige brahmaner! I mån redan skatta det högt, om I kunnen (utan vidare straff) komma undan denne därmed, att I hyllen honom; men förvisso skall ingen af Eder kunna öfvervinna honom i disputation om de heliga tingen!"

Då tystnade Vacaknu's dotter.

(Slutligen träder i denna frågestrid, Vidagdha Çākalya, som skulle krafsa kastanjerna ur elden för de församlade brahmanerna, fram. Då han emellertid icke kan reda sig mot Yājñavalkya, splittras hans hufvud enligt Yājñavalkya's förutsägelse. Och Yājñavalkya fortsatte:)

27. Och han sade: "ärevördige brahmaner, hvem af Eder som det önskar, må fråga mig, eller i alla mån fråga mig; den af Eder som det önskar vill jag fråga, eller Eder alla vill jag fråga!" — Men brahmanerna vågade det ej.

28. Då frågade han dem med följande verser:

"Som skogens furste, trädet, är,
så är förvisso människan:
så äro håren liksom blad,
och huden liksom barken är.
Ur huden strömmar blodet fram,
som utur trädet droppar saf;
som blodet rinner ur ett sår,
så flyter saf ur hugget träd.
Med veden köttet liknas kan,
som basten hållfast sena är.
Och benen kärnved liknas vid:
i båda märg du funnit väl.
Om trädet fälls, så växer fram
utur dess rot ett träd igen.
Men ur hvad rot står mänskan upp,
när döden henne en gång fällt? —
Säg ej, att detta säden är;
från lefvande den kommer ju,
liksom ur fröet trädet nytt
gror upp, förrän det hunnit dö.

Om man det rycker upp med rot,
så kan det icke växa mer; —
Ur hvilken rot står mänskan upp,
när döden henne en gång fällt?
Ej blir hon född, som föder, nej!
Hvem är som skapar henne ny?"
"Brahman insikt är och lust,
det högsta så för offraren,
som den, som afstår insiktsfull.

Självet i vaka, dröm, sömn och i döden.

IV, 3, 1. Till Videha-konungen Janaka kom en gång Yājñavalkya med föresats att icke tala. Yājñavalkya hade emellertid, när en gång Janaka, Videha-konungen, och han talade med hvaranda vid eldoffret, beviljat honom en önskan; och han hade då valt besvarandet af en fråga, som han då tillmötesgått. Därför riktade konungen ordet till honom först.

2. "Yājñavalkya", så talade han, "hvad tjänar människan till ljus?" — "Solen tjänar henne till ljus, o furste", så talade han, "ty vid solens ljus sitter hon och går omkring, förrättar sitt arbete och vänder hem." — "Så är det, o Yājñavalkya.

3. Men då solen gått ned, o Yājñavalkya, hvad tjänar då människan till ljus?" — "Då tjänar månen henne till ljus; ty vid månens ljus sitter hon och går omkring, förrättar sitt arbete och vänder hem." — "Så är det, o Yājñavalkya.

4. Men då solen gått ned, o Yājñavalkya, och månen gått ned, hvad tjänar då människan till ljus?" — "Då tjänar henne elden till ljus; ty vi eldens ljus sitter hon och går omkring, förrättar sitt arbete och vänder hem." — "Så är det, o Yājñavalkya.

5. Men då solen gått ned, o Yājñavalkya, och månen gått ned och elden slocknat, hvad tjänar då människan till ljus?" — "Då tjänar henne talet till ljus; ty vid

talets ljus sitter hon och går omkring, förrättar sitt arbete och vänder hem. Därför, o konung, när man icke kan urskilja sin hand, och en röst någonstädes stiger upp, så går man efter den samma." — "Så är det, o Yājñavalkya.

6. Men då solen gått ned, o Yājñavalkya, och månen gått ned, och elden slocknat, och rösten förstummats, hvad tjänar då människan till ljus?" — "Då tjänar hon sig själf *(ātmane)* till ljus; ty vid själfvets (själens) ljus sitter hon och går omkring, förrättar sitt arbete och vänder hem."

7. "Hvad är det för ett själf?" — "Det är bland lifsorganen den af insikt bestående, i hjärtat invärtes lysande anden. Denne genomvandrar, alltid densamma, båda världarna (denna världen i vaka och dröm, brahmanvärlden i djup sömn och död); det är som om han grundade, det är som om han ströfvade omkring; ty om han blifvit sömn, så öfverskrider han (i den djupa sömnen) denna världen, dödens gestalter.

8. Då nämligen denne ande födes, då han går in i kroppen, så sammanknådas han med hvad ondt är; då han drager ur kroppen, då han dör, lämnar han hvad ondt är bakom sig.

9. Två tillstånd tillhöra denne ande: det närvarande och den andra världens; ett mellantillstånd, som tredje sådant, är sömnens. Då han uppehåller sig i detta mellantillstånd, så skådar han de andra båda tillstånden, det närvarande (i drömmen) och den andra världens (i den djupa sömnen). Allt efter som han nu (insomnande) gör ett anlopp mot den andra världens tillstånd, så får han, i öfverensstämmelse med detta anlopp, skåda båda, det onda (i denna världen: i drömmen) och lycksaligheten (i den andra världen: i den djupa sömnen).

Då han nu insomnar, tager han ur denna allt innehållande världen byggnadsvirke, fäller det själf och bygger med det själf medels sin egen glans, sitt eget ljus; — då han så sofver, tjänar anden sig själf till ljus.

10. Där finnes icke vagnar, icke spann, icke gator; utan vagnar, spann och gator skapar han själf. Där är icke salighet, glädje och lust; utan salighet, glädje och lust skapar han själf; där finnas icke brunnar, dammar, floder; utan brunnar, dammar, floder skapar han själf, — ty han är skaparen.

11. Härom finnas verser:

Bortkastande hvad kroppsligt är i sömnen,
han skådar, sömnlös, sofvande organer;
han lånar deras ljus och vandrar åter,
den gyllne anden, en slags vandringsfågel.

12. Sitt lägre näste lämnar han åt lifvet
och svingar sig ur nästet upp odödlig;
odödlig rör han sig, hvarthän han önskar,
den gyllne anden, en slags vandringsfågel.

13. I drömtillståndet upp och ner han svingar,
som gud han skapar många slags gestalter,
än liksom vänligt skämtande med kvinnor,
än som med blicken fylld af fasors bilder.

14. Hans lekplats blott är synlig här,
ej honom själf man nånsin ser.

Därför heter det: "man skall icke brådstörtadt väcka honom", ty svår är den att bota, till hvilken han icke lätt finner vägen tillbaka. — Därför säger man ock: "sömnen är för honom blott en vakans ort", ty hvad han ser i vaka ser han också i sömnen. Alltså tjänar här anden sig själf till ljus." — "O, helige, jag ger dig ett tusen (kor): säg, hvad som, högre än detta, tjänar till förlossning!"

15. "Sedan han nu sålunda fröjdat sig och sväfvat omkring i fullkomlig ro (djup sömn), och sedan skådat godt och ondt, så ilar han, allt efter ingång, allt efter plats, tillbaka till drömmens tillstånd; och af intet, som han där skådar, blir han berörd; ty anden häftar ingenting vid". — "Så är det, o Yājñavalkya. Jag ger dig,

o helige, ett tusen (kor): säg mig, hvad som, högre än detta, tjänar till förlossning!"

16. "Sedan han nu så fröjdat sig och svätvat omkring i drömmen, och sedan han skådat godt och ondt, så skyndar han sig, alltefter ingång, alltefter plats, tillbaka till vakans tillstånd; och af intet, som han däri skådar, blir han berörd; ty vid anden häftar ingenting." — "Så är det, o Yājñavalkya. Jag ger dig, o helige, ett tusen (kor), säg, hvad som, högre än detta, tjänar till förlossning!" —

17. "Sedan han så fröjdat sig och sväfvat omkring i vakans tillstånd, och sedan han skådat godt och ondt, så skyndar han, allt efter ingång, allt efter plats, tillbaka till drömmens tillstånd."

18. Och liksom en stor fisk glider utefter båda stränderna, på denna sidan och på den andra, så glider anden utefter båda tillstånden, drömmens och vakans (utan att beröras af någotdera).

19. Men liksom där ute i luftrummet en falk eller en örn, sedan han flugit omkring, uttröttad lägger sina vingar tillsammans och begifver sig bort för att huka sig ned, så ilar också anden till det tillstånd, där han, insomnad, icke mera känner begär och icke mera skådar någon drömbild.

20. I hans kropp finnas nämligen de hitā'er (välgörande) kallade ådrorna; de äro af sådan finhet som ett hår, som blifvit tusen gånger klufvet. Och fyllda äro de med ljus, dunkel, gul, grön och röd vätska.

— Om det nu (i drömmen) är, som om man dödade honom, som om man flådde honom, som om en elefant trampade honom, som om han störtade i en grop, — allt som han under vaka fruktar, håller han där i sitt ovetenhetstillstånd som verkligt; — eller om det är, som vore han en gud, som vore han en konung, — då han nu blir medveten därom, att han allena är detta världsallt, — då är detta hans skönaste plats. —

21. Detta är den tillvarelseform, i hvilken han, höjd öfver hvarje begär, är fri från ondt och utan fruktan. Ty liksom någon, omslingrad af en älskad kvinna, icke har något medvetande af det som är utan- eller innantill, har äfven anden, omslingrad af det insiktsartade självfvet, icke något medvetande af det, som är utan- eller innantill. Det är den tillvarelseform, i hvilken han med stilladt begär är, utan begär, själf sitt begär och skild från bekymmer.

22. Då är fader icke fader, moder icke moder, världarna icke världar, gudarna icke gudar, veda icke veda; då är tjufven icke tjuf, fosterdödaren icke fosterdödare, cāṇḍāla'en icke cāṇḍāla, pāulkasa'en icke pāulkasa, asketen *(çramaṇa)* icke asket, botgöraren *(tāpasa)* icke botgörare; då är oberördhet af godt och oberördhet af ondt, då har han öfvervunnit alla sitt hjärtas kval.

23. Om han då icke ser, så är han dock seende, fastän han icke ser; ty för den seende finnes intet afbrott i seendet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat från honom skildt, som han kunde se.

24. Om han då icke luktar, så är han dock luktande, fastän han icke luktar; ty för den luktande finnes intet afbrott i luktandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som han kunde lukta.

25. Om han då icke smakar, så är han dock smakande, fastän han icke smakar; ty för den smakande finnes intet afbrott i smakandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som han kunde smaka.

26. Om han då icke talar, så är han dock talande, fast han icke talar; ty för den talande finnes intet afbrott i talandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som han kunde tala.

27. Om han då icke hör, så är han dock hörande, fastän han icke hör; ty för den hörande finnes intet afbrott i hörandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som han kunde höra.

28. Om han då icke tänker, så är han dock tänkande, fastän han icke tänker; ty för den tänkande finnes intet afbrott i tänkandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat från honom skildt, som han kunde tänka.

29. Om han då icke känner, så är han dock kännande, fastän han icke känner; ty för den kännande finnes intet afbrott i kännandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som han kunde känna.

30. Om han då icke förnimmer, så är han dock förnimmande, fastän han icke förnimmer; ty för den förnimmande finnes intet afbrott i förnimmandet, emedan han är oförgänglig; men det finns intet andra utom honom, intet annat, från honom skildt, som kan kunde förnimma.

31. Ty (blott) hvarest är liksom ett annat, ser en det andra, luktar en det andra, smakar en det andra, talar en det andra, hatar en det andra, hör en det andra, tänker en det andra, känner en det andra, förnimmer en det andra.

32. Som natten (ren) står han som skådande allena och utan en andra, han, o furste, hvars värld är bráhman;" — så lärde honom Yājñavalkya, — "detta är hans högsta mål, detta är hans högsta lycka, det är hans högsta värld, detta är hans salighet; genom blott en liten del af denna salighet lefva och röras de andra skapade varelserna.

33. Om bland människorna en är lycklig och rik, konung öfver de andra och öfverhopad med alla mänskliga njutningar, så är det människornas högsta salighet. Men hundra saligheter hos människorna äro såsom en salighet hos fäderna, som hafva förvärfvat himmelen; och hundra saligheter hos fäderna, som hafva förvärfvat *him-*

melen äro såsom en salighet i gandharvavärlden; och hundra saligheter i gandharvavärlden, äro såsom en salighet hos gudarna genom verk, hvilka erhålla sitt gudaskap genom sina verk; och hundra saligheter hos gudarna genom verk äro såsom en salighet hos gudarna af födsel och hos en, som är skriftlärd och utan falskhet och fri från begär; och hundra saligheter hos gudarna af födsel är såsom en salighet i Prajāpati's värld och hos en, som är skriftlärd och utan falskhet och fri från begär; och hundra saligheter i Prajāpati's värld äro såsom en salighet i brahmanvärlden och hos en, som är skriftlärd och utan falskhet och fri från begär. Och detta är den högsta salighet, detta är brahmanvärlden, o furste!" — Så talade Yājñavalkya. — "O helige, jag gifver dig ett tusen (kor): tala om, hvad som, högre än detta, tjänar till förlossning!" — Då började Yājñavalkya att frukta och tänkte: denne insiktsfulle konung har drifvit ut mig ur alla förskansningar.

34. "Sedan han nu fröjdat sig och sväfvat omkring i detta drömmens tillstånd, och sedan han skådat godt och ondt, så ilar han, allt efter ingång, allt efter plats, tillbaka till vakans tillstånd."

35. "Liksom nu en vagn, om han är tungt lastad går knarrande, så går också detta kroppsliga själf, belastadt med det kunskapsartade självfvet, knarrande (rosslande), när det kommit så långt, att någon ligger i de sista andedragen.

36. Då han nu sjunker ned i svaghetstillstånd, vare sig han förfaller till detta genom ålder eller genom sjukdom, så löser sig då också anden från lemmarna, liksom en mangofrukt, ett fikon, ett bär lossnar från sitt skaft, och ilar allt efter ingång, allt efter plats, åter tillbaka till lifvet.

37. Men liksom en furste, när han kommer antågande, uppvaktas af de förnäma och polismännen och vagnstyrare och byfogdar med mat och dryck och honung och hälsas med orden: "se där kommer han, där kommer han

tågande", likaså uppvaktas den, som sådant vet, af alla elementer, som ropa: "där kommer bráhman, där kommer brahman tågande!"

38. Och liksom de förnäma och polismän och vagnstyrare och byfogdar samla sig och uppvakta en furste, då han vill draga bort, så samla sig alla lifsorgan och uppvakta själen vid tiden för slutet, när det är så långt kommet, att någon ligger i de sista andedragen.

IV, 4. 1. När nämligen själen faller i vanmakt och det är, som komme den från sina sinnen, då just samla sig dessa lifsorgan hos den; själf upptar den dess krafter i sig och drar sig tillbaka till hjärtat; men anden, som bodde i ögat, vänder tillbaka utåt (till solen); — då förnimmer man ingen gestalt mer.

2. Emedan han blifvit ens (med krafterna), ser han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, luktar han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, smakar han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, talar han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, hör han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, tänker han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, känner han icke, såsom man säger; emedan han blifvit ens, förnimmer han icke, såsom man säger. — Genast blir hjärtats spets lysande; ur denna, sedan den blifvit lysande, drager själen (*âtman*) ut, vare sig genom ögat eller genom hufvudskålen eller genom andra kroppsdelar. I det han drager ut, draga alla lifsorganerna ut med. Han är af kunskapsart, och hvad som är af kunskapsart följer honom efter.

Då tager honom vetandet och verken och föregående erfarenhet vid handen.

3. Liksom en larf, sedan den nått spetsen af bladet, tager en annan början (utgångspunkt) och drager sig själf ditöfver, så tager också själen, sedan den skakat af krop-

pen och lösgjort sig från icke-vetandet, en annan början och drager sig själf ditöfver.

4. Liksom en guldsmed tager sitt material från en (gammal) bild och däraf hamrar en annan nyare, skönare gestalt, så skapar sig också själen, sedan den skakat af kroppen och lösgjort sig från icke-vetandet, en annan nyare, skönare gestalt, vare sig fädernas eller en gandharva's eller gudarnas eller Prajāpati's eller bráhman's eller andra väsens.

5. I sanning, detta själf är bráhman, bestående af insikt, sinne, lif, öga, öra; bestående af eld och icke eld, af lust och icke lust, af vrede och icke vrede, af rättvisa och icke rättvisa, bestående af allt. Allt efter som någon består af det ena eller det andra, allt efter som han handlar, allt efter som han vandrar, därefter blir han född; den som gjorde godt blir född som god, den som gjorde ondt blir född som ond, helig blir han genom heligt verk, ond genom ondt verk. Därför i sanning, heter det: "människan är helt och hållet bildad af begär; allt efter som hennes begär är, så är hennes insikt, allt efter som hennes insikt är, så är hennes verk, allt efter som det verk är han gör, så går det henne".

6. Härom finns denna vers:

Vid det han hänger, sträfvar till med handling,
hvartill hans inre mänska och begär står; —
den ändtligt målet uppnått för
de handlingar, han här begår,
från andra världen kommer han
till denna verkens värld igen.

Så går det med den begärande.

Nu om den icke-begärande.

Den som är utan begär, fri från begär, med stilladt begär, själf sitt begär, hans lifsandar draga icke ut; utan brahman är han, och i brahman går han upp.

7. Där finnes denna vers:

Då hvarje lidelse är all,
som mänskohjärtat har till bo,
den dödlige odödlig blir,
re'n här han uppnår bráhman's värld.

Liksom ett ormskinn ligger dödt och afkastadt på en myrstack, så ligger också denna kropp; men det kroppslösa, det odödliga, lifvet är alltigenom brahman, är alltigenom ljus." —

— "O helige, jag ger dig tusen (kor)", — så talade Janaka, Videhakonungen.

8. "Härom finnes dessa verser:

En väg, en gammal, finnes, knappast synlig,
af mig den trampad var, af mig uppfunnen:
på denna visa vandra, brahmankloka,
till himlavärlden uppåt, till förlossning.

9. På den befinner sig hvad, som man säger,
är hvitt, grönt, rödt och dunkelblått och rödbrunt.
Det är den väg, som man med bráhman finner,
som visa gå och heliga asketer.

10. I blinda mörkret fara de,
som hylla icke-vetandet;
men blindare de äro, som
sig nöja blott med vetandet.

11. Ja, glädjelös är världen all,
af blinda mörkret öfvertäckt.
Till den går efter döden han,
som oväckt, utan kunskap är.

12. Men den, som ātman funnit har
och med sig vet: "jag ātman är",
för hvad och för hvars skull må han
väl kroppen sjukligt efterstå?

13. Men den som, sänkt i denna kroppsdegs afgrund,
har funnit ātman och däri uppvaknat,
världsalltets skapare är han allsmäktig,
och han är världen; själf han är ju världen.

14. Då här vi äro, böra vi det veta;
om ej, så kvarstår villan, som fördärfvar.
Odödliga de blifva, som det upptäckt,
de andra träda in i idel smärta.

15. Men den som ātman skådat har
som gud omedelbart i sig,
för forn- och framtid rådande,
han fruktar ej för någon mer.

16. Den, för hvars fötter tidens hjul
i år och månar rullar fram,
den gudarna som ljusens ljus
tillbedja som odödlighet,

17. i hvilken femfaldt väsnens här
med etern fast och grundad står,
den vet jag är förvisst min själ,
odödlig, jag odödlig själf.

18. Den anden blott som ande, ögat öga,
som öra örat, som förstånd förståndet
— den hvilken detta genomskådat, han har brahman,
det gamla, ifrån tidens början funnit.

19. Man för sin själ må göra klart:
ej finnes mångfald någonstäds.
Från död till död den störtar sig,
som tror sig olikartadt se.

20. Som enhet man betrakta skall,
som oförgängligt, ändringslöst,
ej blifvande, städs ålderfritt
det stora själfvet, rumupphöjdt.

21. Det efterforske den, som vis
och som brahman till vishet trår;
han kaste bokstafsvetandet,
som blott för med sig ändlöst tal.

22. I sanning, detta stora ofödda själf är bland lifsorganen den i insikt (förnimmande) bestående (själflysande anden)! Här, inuti hjärtat är ett rum; däruti ligger han,

världsalltets herre; han blir icke högre genom goda verk, han blir icke ringare genom onda verk; han är världsalltets herre, han är väsendenas behärskare, han är väsendenas vaktare; han är den damm, som håller dessa världar i sär, så att de icke flyta ihop.

Honom söka brahmanerna fatta medels vedastudium, genom offer, genom allmosor, genom botöfningar, genom fastor; den, som förnummit honom, blir en muni. Till honom vallfärda pilgrimerna, såsom de där längta efter hemmet.

Detta visste forntidsvise, då de icke begärde afkomma och sade: "hvartill behöfva vi afkomma, vi, hvilkas själ denna världen är!" Och de afstodo från åstundan efter barn, från åstundan efter besittning, från åstundan efter världen och vandrade omkring som tiggare. Ty åstundan efter barn är åstundan efter besittning, och åstundan efter besittning är åstundan efter världen; ty det ena som det andra är tom åstundan.

Men han, ātman, är icke så och icke så. Han är ogripbar, ty han gripes icke, oförstörbar, ty han förstöres icke, oanhäftlig, ty det häftar ingenting vid honom; han är icke bunden, han vacklar icke, lider ingen skada.

(Den detta vet,) han öfverväldigas af intetdera, vare sig han gjort ondt eller han gjort godt; utan han öfverväldigar bådadera: han brännes icke af hvad han gjort eller icke gjort.

23. Detta säger också versen:

Det evig storhet är hos brahmanvännen,
som ej med verken tilltar eller aftar;
man följe dennas spår; den detta funnit
blir genom verk, fast ondt, ej mer befläckad.

Därför är den, som sådant vet, lugnad, tamd, afsägande sig (njutningar), tålmodig, samlad; blott i sig själf skådar han självfvet, allt ser han på som själfvet; icke öfvervinner honom det onda, han öfvervinner själf allt ondt;

icke förbränner honom det onda, han förbränner själf allt ondt; fri från ondt, fri från lidelse och fri från tvifvel, blir han en brahman, o konung, hvars värld bráhman är".

Alltså talade Yājñavalkya. Då sade konungen: "o helige, jag ger dig mitt folk till slafveri och mig själf därtill".

24. I sanning, detta är det stora, ofödda självet, som njuter näring (i allt) lefvande och är gifvaren af det goda. Den finner det goda, som sådant vet.

25. I sanning, detta stora, ofödda självet åldras icke, vissnar icke, är odödligt, utan fruktan, är brahman. Utan fruktan, förvisso, är brahman; och detta brahman utan fruktan blir den, som sådant vet.

Ur Chāndogyopaniṣad.

Brahman-lärjungen.

IV, 4, 1. En gång tilltalade Satyakāma Jābāla sin moder sålunda: "ärevördiga, jag önskar inträda i brahmanlära; säg mig, af hvilken familj är jag?"

2. Hon talade: "jag vet ej, mitt barn, af hvilken familj du är; i min ungdom kom jag mycket omkring som tjänarinna, och då fick jag dig. Jag vet icke själf, af hvilken familj du är. Jag heter Jabālā, och du heter Satyakāma; så säg då, att du är Satyakāma, Jabālā's son".

3. Så kom han till Hāridrumata Gāutama och sade: "jag skulle vilja inträda som brahmacārin (bráhmanlärjunge) hos den ärevördige. Må den ärevördige upptaga mig!"

4. Denne sade till honom: "af hvilken familj är du, min käre?" — Han svarade: "det vet jag icke, o ärevördige, af hvilken familj jag är. Jag frågade min moder; hon svarade mig: 'i min ungdom kom jag mycket omkring som tjänarinna; då fick jag dig. Jag vet själf icke, af hvilken familj du är; jag heter Jabālā, och du heter Satyakāma'. Så kallar jag mig då Satyakāma, Jabālā's son, herr lärare".

5. Han sade till honom: "blott en bráhman kan tala så öppet; hämta fram bränsle, min käre, jag vill upptaga dig som lärjunge, emedan du icke vikit från sanningen".

Sedan han hade upptagit honom, afskilde han fyrahundra magra och svaga kor och sade: "gå efter dessa, min käre, för att vakta dem!" — Han dref dem därifrån och sade: "icke förrän de blifvit tusen vill jag vända åter". Och han blef borta ett antal år.

Lifsandarnas tvist.

V, 1, 6. Det hände en gång, att lifsandarna (*prāṇās*) kommo i strid med hvarandra om företrädet, i det en hvar menade: "jag har företrädet; nej, jag har företrädet". Då gingo lifsandarna till fader Prajāpati och sade: "ärevördige, hvem har bland oss företrädet?"

7. Och han talade till dem: "den bland Eder är den bäste, efter hvars utträde (ur kroppen) kroppen befinner sig som sämst".

8. Då trädde rösten ut, stannade ett helt år borta, vände tillbaka och sade: "hur har ni kunnat lefva utan mig?" — "Så som de stumma", sade de, "som icke tala och dock andas medels andedräkten, se med ögat, höra med örat, tänka med sinnet (*manas*)." — Då inträdde åter rösten (i kroppen).

9. Därefter trädde ögat ut, stannade ett helt år borta, vände tillbaka och sade: "hur har ni kunnat lefva utan mig?" — "Så som de blinda", sade de, "som icke se och dock andas med andedräkten, tala med rösten, höra med örat, tänka med sinnet." — Då inträdde åter ögat.

10. Då trädde örat ut, stannade ett helt år borta, vände tillbaka och sade: "hur har ni kunnat lefva utan mig?" — "Så som de döfva", sade de, "som icke höra och dock andas medels andedräkten, tala med rösten, se med ögat, tänka med sinnet." — Då inträdde åter örat.

11. Då trädde sinnet ut, stannade ett helt år borta,

vände tillbaka och sade: "hur har ni kunnat lefva utan mig?" — "Så som narrarna", sade de, "som äro utan förstånd och dock andas med andedräkten, tala med rösten, se med ögat, höra med örat." — Då inträdde åter sinnet.

12. Då ville andedräkten draga bort, men liksom en ädel häst (då den sliter sig lös) rycker med sig fotbojornas pålar, så slet han ut med sig de öfriga lifsandarna. Då kommo de alla till honom och sade: "ärevördige, kom, du har företrädet framför oss, träd blott icke ut!"

13. Då sade till honom rösten: "du är den förträffligaste af samma grund, som jag är den förträffligaste".

Och ögat sade till honom: "du är fast hållpunkt i samma afseende, som jag är fast hållpunkt".

14. Och örat sade till honom: "du är framgång i samma afseende, som jag är framgång".

Och sinnet sade till honom: "du är stödjepunkt i samma grad, som jag är stödjepunkt".

15. Därför kallar man dem (sinnesorgan) icke tal, ögon, öron, förstånd, utan (lifs-)andar kallar man dem, ty andedräkt äro de alla.

2, 1. Och han sade: "hvad skall min näring vara?" — Men de sade: "allt hvad här är förhanden ända till det, som tjänar hundarna och fåglarna till näring. Därför är detta allt näring (*anna*) för andedräkten (*ana*); ty *ana* är ett i öppen dag liggande namn (för andedräkt). I sanning, för den, som sådant vet, finnes ingenting, som icke skulle kunna vara näring.

2. Och vidare talade andedräkten: "hvad skall vara min klädnad?" — Men de sade: "vattnet". — Därför omgifva de, hvilka bereda sig till att äta, maten förut och efteråt med vatten (d. v. s. spola munnen före och efter maten). På detta sätt erhåller andedräkten en klädnad; därmed blir han icke-naken.

3. Detta lärde Satyakāma, Jabālā's son, Goçruti, ättling af Vyāghrapad, och sade: "till och med om man sade detta till en förtorkad trästam, så skulle dess grenar växa och bladen knoppas".

Återfödelsen.

V, 3, VI. Çvetaketu, Āruṇi's son, kom till en församling bland Pañcāla'erna. Då talade till honom Pravāhaṇa, Jībala's son:

"Unge man, har din fader undervisat dig?"

— "Ja, ärevördige", svarade han.

2. Vet du, hvart varelserna komma härifrån?"

— "Nej, ärevördige", svarade han.

"Vet du, huru de återvända hit igen?"

— "Nej, ärevördige", svarade han.

"Vet du vägskälet för de båda vägarna, gudarnas och fädernas väg?"

— "Nej, ärevördige", svarade han.

3. "Vet du, hur det kommer sig, att andra världen icke blir full?"

— "Nej, ärevördige", svarade han.

"Vet du, huru vid femte offringen vattnen tala med människoröst?"

— "Nej, ärevördige", svarade han.

4. "Nå, men hur har du då kunnat påstå om dig, att du blifvit undervisad? Den som icke kan svara på dessa frågor, huru kan den förklara, att han blifvit undervisad?"

Då gick han nedslagen dit, hvarest hans fader var, och sade till honom: "du har alltså, o ärevördige, utan att hafva undervisat mig, påstått, att du undervisat mig.

5. Fem frågor har en vanlig konung ställt till mig, af hvilka jag icke kunnat besvara en enda".

Fadren svarade: "såsom du, min son, meddelat mig dem, (så måste jag bekänna, att) jag själf icke kan

besvara någon af dem. Om jag själf hade vetat dem, hvarför skulle jag icke hafva sagt dig dem?"

6. Så gick (fader) Gāutama dit, hvarest konungen var. Denne mottog honom vid ankomsten med all ära. Andra morgonen, då konungen gick till rådsförsamlingen, framträdde han inför honom. Och konungen sade: "ärevördige Gāutama, utbed dig en mänsklig (jordisk) gåfva!" — Men han svarade: "mänskliga gåfvor, o furste, tillkomma dig; men för mig må du förklara de ord, som du talade i närvaro af min gosse".

7. Då råkade konungen i förlägenhet och antydde för honom, att han måste dröja en längre tid hos honom. Därpå sade han: "efter hvad du sagt mig, o Gāutama, har denna lära förut och intill dig icke varit i omlopp bland brahmanerna, därför har i alla världar styrelsen stannat hos krigarståndet".

Och han sade till honom:

4, 1. "I sanning, andra världen, o Gāutama, är en offereld; dess bränsle är solen, dess rök strålarna, dess flamma dagen, dess kol månen, dess gnistor stjärnorna.

2. I denna eld kasta gudarna tron som offer. Af detta offer uppstår konung Soma.

5, 1. I sanning, Parjanya, o Gāutama, är en offereld; dess bränsle är vinden, dess rök molnet, dess låga blixten, dess kol åskviggen, dess gnistor haglen.

2. I denna eld offra gudarna konung Soma. Af detta offer uppstår regn.

6, 1. I sanning, jorden, o Gāutama, är en offereld; dess bränsle är året, dess rök etern, dess låga natten, dess kol himmelspolerna, dess gnistor mellanpolerna.

2. I denna eld offra gudarna regnet. Ur detta offer uppstår näringen.

7, 1. I sanning, mannen, o Gāutama, är en offereld; dess bränsle är rösten, dess rök andedräkten, dess låga tungan, dess kol ögat, dess gnistor örat.

2. I denna eld offra gudarna näring. Ur detta offer uppstår säden.

8, 1. I sanning, kvinnan, o Gāutama, är en offereld; dess bränsle är skötet, dess rök tilltalet (för uppnående af förening), dess låga blygden, dess kol hvad spetsen gör (införandet), dess gnistor lusten.

2. I denna eld offra gudarna säden. Ur detta offer uppstår fostret.

9, 1. Så sker det, att 'vid femte offringen vattnen tala med människoröst'.

Sedan embryot, omgifvet af placenta, tio månader, eller hur länge det nu är, legat i det inre, så födes det.

2. Sedan människan blifvit född, så lefver hon, så länge lifstiden varar; sedan hon är död, så bära henne eldarna härifrån till den henne anvisade orten, hvarifrån hon uppstått.

10, 1. De, som äga denna kunskap, och de, som i skogen utöfva sin dyrkan medels tron, betraktad som askes, gå in i lågan, från lågan i dagen, från dagen i månadens första (ljusa) halfva, från månadens ljusa halfva i de sex månader (det halfår), då solen stiger mot norr,

2. från halfåret i året, från året i solen, från solen i månen, från månen i blixten. Därpå befordrar dem den i tankens organ befintliga anden i brahman. Så är gudavägen.

3. De åter, hvilka i byn utöfva sin dyrkan medels offer och fromma verk såsom offergåfvor, gå in i röken, från röken i natten, från natten i andra (dunkla) halfvan af månaden, från den dunkla halfvan af månaden i de sex månader (det halfår), då solen går åt söder; dessa komma icke i året,

4. utan från detta halfår i fädernas värld, från fädernas värld, i etern, från etern i månen. Detta är konung Soma, och han är gudarnas spis. Denna förtära gudarna.

5. Sedan de stannat där, så länge ännu en rest (af deras goda verk) är kvar, så vända de tillbaka, på samma väg igen som de kommit, till etern, från etern i vinden.

Sedan de blifvit till vind, blifva de till rök; sedan de blifvit till rök, blifva de till dimma;

6. sedan de blifvit till dimma, bli de till moln; sedan de blifvit till moln, falla de ned som regn. De blifva här födda som riskorn, örter och trän, som sesam och bönor. Att komma ut härifrån är svårare. Ty blott om någon förtär dem just som spis och utgjuter dem som säd, så kunna de därur utveckla sig vidare.

7. De, som här föra en väl behaglig (glädjande) lifsvandel, uppnå efter all sannolikhet vid återfödelsen en välbehaglig tillvarelseform såsom brahman, krigare eller vāiçya. Men de, som här föra en vanryktad vandel, uppnå efter all sannolikhet vid återfödelsen en vanryktad tillvarelseform såsom hund, svin eller som çāṇḍāla.

8. Men på ingen af dessa båda vägar befinna sig dessa obetydliga, jämt återkommande varelser, om hvilka det blott heter: "föds och dö!" Detta är det tredje tillståndet. Därför heter det, att den orten icke är öfverfylld.

Därför vare man på sin vakt! Härom finns följande vers.

Den stjäler guld och den som dricker brännvin
och brahmandödaren och sängbefläckarn:
de fyra störta från sin kast; och därtill
som femte den, som med dem plägar umgås.

10. Däremot, den som på detta sätt känner de fem eldarna, den i sanning blir ej, äfven om han umginges med dem, icke befläckad af det onda. Utan den sådant vet förblir ren och obefläckad i de renas värld — den sådant vet".

Çvetaketu undervisas af sin fader om det oändligt fina, alltets väsen.

VI, 1, 1. Çvetaketu var son af (Uddālaka) Āruṇi. Honom tilltalade hans fader: "Çvetaketu, drag ut för att studera bráhman (hos en vedalärare); ty ingen af vår familj, min käre, plägar i följd af bristande undervisning vara en brahman blott till namnet." —

2. Då begaf han sig, tolf år gammal, i bráhman-lära. Tjugofyra år gammal hade han studerat alla veda'er och vände tillbaka hem — högmodig, uppblåst och anseende sig för en lärd. Till honom sade fadren: "då du nu, min käre Çvetaketu, är så högmodig och uppblåst, håller dig för en lärd, säg mig, har du då också frågat efter den lära, genom hvilken (äfven) det ohörda blir någonting hördt, det otänkta någonting tänkt och det oförnumna något förnummet?"

3. "Af hvilken art är denna lära, o ärevördige?" — "På det sätt, min käre, som efter en enda lerklump allt af lera gjordt skulle vara kändt, och olikheten blott ligger i ordet, blott är ett namn — men i verkligheten är det lera;

4. på det sätt, min käre, som efter en enda koppar-amulett allt af koppar gjordt (till sitt ämne) skulle vara kändt, och olikheten blott ligger i ordet, blott är ett namn — men i verkligheten är det koppar; —

5. och på det sätt, o käre, som genom en nagelsax allt af järn skulle vara kändt och olikheten blott ligger i ordet, blott är ett namn — men i verkligheten är det järn: så, o käre, förhåller det sig med denna lära." —

6. "Säkerligen hafva mina ärevördiga lärare icke självfva vetat detta; ty om de hade vetat det, hvarför skulle de icke hafva meddelat mig det? Så må du då, o ärevördige, förklara det för mig." — "Nåväl, o käre", sade fadren.

2, 1. "Blott det varande, min käre, var här i början, blott ett utan ett andra. Många hafva väl sagt: "blott det icke-varande var här i början, blott ett och utan ett andra, och ur detta icke-varande hade det varande uppstått.

2. Men hur kunde väl, o käre, det varande uppstå ur det icke-varande? Blott det varande, min käre, var alltså här i början, ett blott och utan ett andra.

3. Detta tänkte för sig själf: "jag vill blifva mångfaldigt, jag vill fortplanta mig". Då skapade det glöden (hettan). Denna tänkte för sig själf: "jag vill blifva mångfaldig, jag vill fortplanta mig". Då skapade den vattnen.

Därför uppstår, så ofta en människa känner smärtans glöd eller svettas, ur glöden vatten (tårar, svett).

4. Vattnet tänkte för sig själf: "jag vill blifva mångfaldigt, jag vill fortplanta mig". Då skapade det näringen. Därför finns det, så ofta det regnar, riklig näring; ty ur vattnet uppstår näring, som man äter.

3, 1. I sanning, varelserna hafva treggehanda frö (ursprung): de födas ur ägg, födas af en lefvande (varelse) och ur ett frö.

2. Den där gudomligheten (varandet) tänkte för sig själf: "jag vill intränga i dessa tre gudomligheter (glöd, vatten, näring) med självet, lifsorganet, och afsöndra namn och gestalter;

3. hvar och en af dem vill jag göra trefaldig". Då inträdde denna gudom i de tre gudomarna med själfvet, lifsorganet, och afsöndrade namn ocn gestalter;

4. men hvar och en af dem gjorde han trefaldig.

Men erfar nu af mig, o käre, huru hvar och en af dessa tre gudomligheter blef trefaldig.

4, 1. Eldens röda uppenbarelseform (gestalt) är glödens gestalt, den hvita vattnets, den svarta näringens. Försvunnet är eldens eldvarande, men olikheten ligger blott i ordet, är blott ett namn, men i verkligheten finnas blott tre gestalter.

2. Solens röda gestalt är glödens gestalt, den hvita vattnets, den svarta näringens. Försvunnet är solens solvarande, men olikheten ligger blott i ordet, är blott ett namn; men i verkligheten finnas blott tre gestalter.

3. Månens röda gestalt är glödens gestalt, den hvita vattnets, den svarta näringens. Försvunnet är månens månvarande, men olikheten ligger blott i ordet, är blott ett namn; men i verkligheten finnas blott tre gestalter.

4. Blixtens röda gestalt är glödens gestalt, den hvita vattnets, den svarta näringens. Försvunnet är blixtens blixtvarande, men olikheten ligger blott i ordet, är blott ett namn; men i verkligheten finnas blott tre gestalter.

5. Detta försann var hvad forntidens stora herrar och höglärda brahmaner visste, när de sade: "nu skall ingen af oss tala om hvad vi icke (redan) hört, icke förstått, icke insett". Af dem erfor man följande (om glöd, vatten, näring):

6. Man erfor, att just hvad som syntes vara rödt var glödens gestalt; man erfor, att just hvad som syntes vara hvitt var vattnets gestalt; man erfor, att just hvad som syntes vara svart var näringens gestalt.

7. Man erfor, att just hvad som syntes vara obekant är en sammansättning af nämnda tre gudomligheter. — Hör nu, min käre, huru hvar och en af de tre gudomligheterna, när de inträda i människan, blifver trefaldigad.

5, 1. Näringen delar sig, när den njutes, i tre delar: dess gröfsta beståndsdel blir excrementer, dess mellersta kött, dess finaste tankeorgan *(manas)*.

2. Vattnet sönderdelar sig, då det drickes, äfvenledes i tre delar: dess gröfsta beståndsdel blir urin, den mellersta blod, den finaste andedräkt *(prāṇa)*.

3. Glöden delar sig, när den njutes, i tre delar: dess gröfsta beståndsdel blir ben, dess mellersta märg, dess finaste röst (tal).

4. Ty tankeorganet, o käre, består af näring, andedräkten af vatten, rösten af glöd."

— "Vidare, o ärevördige, undervisa mig!" sade han. — "Välan!" sade han.

6, 1. "Då, o käre, sur mjölk kärnas, stiga de finaste beståndsdelarna uppåt och bli till smör.

2. Likaså stiga, o käre, de finaste beståndsdelarna af näringen, som njutes, uppåt och bli till tankeorgan *(manas)*.

3. Då, o käre, vattnet drickes, stiga de finaste beståndsdelarna uppåt och bli till andedräkt.

4. När, o käre, glöd njutes, stiga de finaste beståndsdelarna uppåt och bli till röst.

5. Ty af näring, o käre, består tankeorganet, af vatten andedräkten, af glöd rösten."

— "Vidare, o ärevördige, undervisa mig!" sade han. — "Välan!" sade han.

7, 1. "Människan, min käre, består af sexton delar. Afhåll dig från mat femton dagar, men drick efter behag vatten. Men lifsanden (*prāṇa*, andedräkten) skall dock icke, om du dricker, vika ifrån dig, då den ju består af vatten."

2. Och han afhöll sig från mat femton dagar och inställde sig därefter hos fadren och sade: "hvad skall jag framsäga, o herre?" — Denne sade: "uppläs ṛg-verserna, yajus-språken och sāman-sångerna." — "Ack, o herre, de falla mig ej i minnet", svarade han. —

3. Och fadren sade till honom: "liksom, o käre, af en stor anlagd eld till sist blott en glöd så stor som en lysmask är öfrig, och du med denna därefter icke skulle kunna förbränna särdeles mycket; så är äfven hos dig, o käre, af dina sexton delar blott en enda sextondel öfrig, och med den kan du icke vidare behärska veda. Ät nu;

4. då skall du erhålla förklaring af mig." — Då tog han till sig föda och inställde sig hos sin fader. Då kunde han svara på allt, hvad denne frågade honom. Och fadern sade till honom:

5. "liksom, min käre, af en stor anlagd eld till sist blott en glöd så stor som en lysmask är öfrig, och man åter bringar den i låga genom halm, som man lägger därpå, så att man efteråt därmed skulle kunna bränna mycket,

6. så, o käre, hade hos dig af de sexton delarna en del blifvit öfrig; och denna blef genom den näring, som tillfördes den, åter satt i låga. Därmed behärskar du nu också veda. Tankeorganet, o käre, består ju af näring, andedräkten af vatten och rösten af glöd."

Så erhöll han förklaring af fadren — förklaring af fadren.

8, 1. Uddālaka Āruṇi talade till sin son Çvetaketu: "låt mig förklara för dig sömnens tillstånd. Då det heter, att en människa sofver, så har hon uppnått förening med det varande: ty hon är ingången i sig själf; därför säger

man om henne: "hon sofver" *(svapiti)*, då hon ju är ingången i sig själf *(svam apītas)*.

2. Liksom en vid ett snöre bunden fågel flyger hit och dit och, då han annorstädes icke funnit någon plats, slår sig ned på bindestället, så flyger också, o käre, tankeorganet hit och dit, och, om det icke kan finna plats på annat håll, så slår det sig ned i andedräkten; ty andedräkten, min käre, är bindestället för tankeorganet.

3. Låt dig nu, min käre, undervisas af mig om hvad hunger och törst är. Då det heter, att människan önskar äta (är hungrig), så kommer det däraf att vattnet bortför det som ätes *(açitam nayante)*. Och liksom man talar om en koförare, hästförare, människoförare, så betecknar man vattnet som matförare (liksom om *aça-nāyā*, som annars betyder 'hunger'). Vet ock, o käre, att härvid (vid bortförande af näringen genom vattnet för kroppens bildande) kroppen är att betrakta såsom en knoppens utskjutande ur knopphöljet; då detta icke kan vara utan rot (utgångspunkt);

4. men hvar annars kunde denna rot vara utom i näringen? Och på samma sätt gå, o käre, från näring som knopp tillbaka till vattnet som rot, gå från vattnet, o käre, som skott tillbaka till glöden som rot, gå från glöden, o käre, som skott tillbaka till varandet som rot! Det varande, o käre, hafva alla dessa skapelser som rot, det varande som säte, det varande som grundlag.

5. Vidare, när det heter, att människan är törstig, så kommer detta däraf, att glöden bortför det som druckits af henne. Och liksom man talar om en koförare, hästförare och människoförare, så kallar man glöden vattenförarinna (*uda-nyā* så uppdeladt; *udanyā* betyder 'törst'). Vet ock, o käre, att härvid (vid bortförande af vattnet genom glöden för kroppens bildande) kroppen är att betrakta såsom en knoppens utskjutande ur knopphöljet; då detta icke kan vara utan rot (utgångspunkt);

6. men hvar annars kunde denna rot vara utom i vattnet? Gå, o käre, från vattnet som knopp tillbaka till

glöden som rot; gå, o käre, från glöden som knopp tillbaka till varandet som rot! Det varande, o käre, hafva alla varelser till rot, det varande till säte, det varande till grundlag. Men hurusom hvar och en af dessa tre gudomligheter, då de inträdt i människor, blir trefaldig, är förut utredt.

Då nu människan går hädan, så går rösten in i tankeorganet *(manas)*, tankeorganet i andedräkten (lifsanden, *prāṇa)*, andedräken i glöden, glöden i den högsta gudomligheten. Men hvad beträffar de finaste beståndsdelarna,

7. så består detta världsallt däraf, det är det verkliga, det är själfvet, det är du, Çvetaketu."

— "Lär mig ännu mera, o ärevördige!" sade han. — "Välan!" sade han.

9, 1. "Liksom bina, när de bereda honung, samla safter från de mest olika träd och sedan sammanföra saften till en enhet;

2. och liksom i denna enhet safterna icke bibehålla någon olikhet, så att de kunde säga: "jag är saft af det och det trädet", — likaså, min käre, hafva alla dessa varelser här, när de uppgått i varandet, intet medvetande därom, att de uppgått i varandet.

3. Hvad de här än må vara, tiger eller lejon, varg eller vildsvin, mask eller fågel, broms eller mygga: till detta (det varande) bli de åter gestaltade.

4. Och detta fina är det, hvad som utgör väsendet i allt, det är det verkliga, det är själfvet, det är du, o Çvetaketu."

— "Lär mig vidare, o ärevördige!" sade han. — "Välan!" sade han.

10, 1. "De åt öster gående floderna strömma, o käre, åt öster, de åt väster gående floderna strömma, o käre, mot väster. Från ett haf strömma de i ett annat, och så uppstår hafvet. Liksom de här icke veta, om de äro denna eller denna flod,

2. likaså, i sanning, o käre, vet ingen af alla dessa skapade varelser, som framgå ur det varande, att de åter

framgått ur det varande. Hvad än dessa äro: tiger, lejon, varg, vildsvin, mask, fågel, broms, mygga eller hvad allt de kunna vara, därtill bli de återgestaltade (det fortfara de att vara).

3. Allt har just de finaste beståndsdelarna till sitt (innersta) väsen, det är det verkliga, det är själfvet, det är du, o Çvetaketu."

— "Lär mig vidare, o ärevördige!" sade han. — "Välan!" sade han.

11, 1. "Om man, o kära, med en yxa hugger roten på detta stora träd, så droppar det, emedan det lefver; om man hugger det i midten, så droppar det, emedan det lefver. Så står det genomträngdt af det lefvande själfvet (själen, *ātman)*, svällande och glädjefullt.

2. Om nu lifsorganet lämnar en gren, så förtorkar denna, lämnar det den andra, så förtorkar denna, lämnar det den tredje, så förtorkar denna; lämnar det hela trädet, så förtorkar hela trädet. Äfven detta skall du lägga märke till, min käre", så talade han:

3. "denna (kropp) dör visserligen, då den öfvergifves af lifsorganet; men lifsorganet dör ej. Allt har dessa finaste beståndsdelar till sitt (egentliga) väsen, det är det verkliga, det är själfvet, det är du, Çvetaketu."

— "Lär mig vidare, o ärevördige!" sade han. — "Välan!" sade han.

12, 1. "Hämta mig en frukt från fikonträdet därborta." — "Här är den, ärevördige." — "Klyf den." — "Den är klufven, ärevördige." — "Hvad ser du däri?" — "Jag ser däri små, små korn, ärevördige." — "Klyf ett af dem." — "Det är klufvet, ärevördige." — "Hvad ser du däri?" — "Alls ingenting, ärevördige." —

2. Då sade fadren till honom: "min käre, det där oändligt fina, som du icke märker, är det, hvarur detta stora fikonträd uppstått.

3. Tro mig, min käre, detta oändligt fina är det också, som utgör detta världsalltets (egentliga) väsen, det är det

verkliga, det är självet (själen, *ātman*), det är du, o Çvetaketu." —

— "Lär mig vidare, o ärevördige!" — "Välan!" sade han.

13, 1. "Se här ett stycke salt, lägg det i vatten och kom i morgon bittida åter till mig." — Han gjorde så. Då sade fadren till honom: "hämta mig saltet, som du i går afton lade i vatten." — Han trefvade efter det, men fann det ej; som försvunnet var det.

2. "Smaka nu på vattnet på en sida! Huru smakar det?" — "Salt." — "Smaka på andra sidan! Huru smakar det?" — "Salt." — "Smaka midt i vattnet! Hur smakar det?" — "Salt." — "Förtär något däraf och sätt dig hos mig." — Han gjorde så (och sade): "den saltsmaken är ännu kvar." — Då sade fadern till honom: "i sanning, min käre, äfven i denna (kropp) märker du icke det varande, och dock finns det.

3. Och detta fina är det som utgör alltets väsen, det är det verkliga, det är självet (själen, *ātman*), det är du, o Çvetaketu."

— "Lär mig ännu mer, ärevördige!" — "Välan!" sade han.

14, 1. "Liksom en man, min käre, som man med förbundna ögon fört hit från Gandhāra-landet och sedan släppt lös på en obebodd plats, blindvis skulle irra åt öster, norr, väster eller söder, emedan han fördes hit med förbundna ögon och lössläpptes med förbundna ögon;

2. men liksom denne, sedan man tagit bort bindeln från honom och sagt honom: "ditåt ligger Gandhāra-landet, gå ditåt", som klok och förståndig man, frågande sig fram från by till by, slutligen hittar hem till Gandhāra-landet, — alldeles så förhåller det sig med en man, som härnere funnit en lärare; han vet då med sig: "denna världen(s äflan) är jag blott så länge hemfallen till, tills jag är förlossad; men därefter vill jag vända hemåt." —

3. Och detta fina är det som utgör alltets (egentliga)

väsen, det är det verkliga, det är själfvet (själen), det är du, o Çvetaketu."

— "Lär mig ännu vidare, o ärevördige!" — "Välan!" sade han.

15, 1. "Omkring en dödssjuk man sitta hans anförvanter och fråga honom: "känner du igen mig, känner du igen mig?" — Så länge ej hans röst har gått in i tankeorganet (*manas*), hans tankeorgan i lifsanden (*prāṇa)*, hans lifsorgan i glöden, glöden i den högsta gudomligheten, så länge känner han igen dem.

2. Men när hans röst ingått i tankeorganet, hans tankeorgan i lifsanden, hans lifsande i glöden, glöden i den högsta gudomligheten, då känner han icke längre igen dem. —

3. Och detta fina är det som utgör alltets väsen, det är det verkliga, det är själfvet (själen), det är du, o Çvetaketu."

— "Lär mig vidare, o ärevördige!" — "Välan!" sade han.

16, 1. "Man för, min käre, fram en man med fastbundna händer och ropar: "han har röfvat, han har begått stöld, gör bilan glödande för hans räkning!" — Är han gärningsmannen, gör han sig till lögnare. I det han talar osanning och höljer sig i osanning, fattar han den glödande yxan, bränner sig och blir afrättad.

2. Men om han icke är gärningsmannen, gör han sig sanningsenlig. I det han talar sant och höljer sig i sanningen, fattar han den glödande yxan, bränner sig icke och blir lössläppt.

3. Detta fina är det som utgör alltets (egentliga) väsen, det är det verkliga, det är själfvet (själen), det är du, o Çvetaketu."

Sålunda blef sonen af fadern lärd — af fadern lärd.

Säll den, som rätt fattar ātman.

(Prajāpati säger:)

VIII, 7, 1. "Själfvet (*ātman*), syndlöst, fritt från ålder, fritt från död och fritt från lidande, som är utan hunger och törst, hvars önskningar äro riktiga, hvars rådslut äro sanna, det skall man ock utforska, det skall man begripa; den uppnår alla världar och uppfyllandet af alla önskningar, som funnit och begripit detta (själfvet)." Så talade Prajāpati.

2. Detta hörde såväl gudarna som demonerna och sade: "välan, vi vilja utforska själfvet, — själfvet, genom hvars utforskande man uppnår alla världar och uppfyllandet af alla önskningar." Och Indra bröt upp från gudarna, men Virocana från demonerna, och båda kommo, utan att därom hafva träffat något aftal, med bränsle i handen till Prajāpati (kommo som lärjungar till P.). "De stannade hos honom som lärjungar trettiotvå år. Då sade Prajāpati till dem: "hvad är Eder önskan, hvarför I som lärjungar hafven stannat hos mig i trettiotvå år?" — Och de sade: "'Själfvet, syndlöst, fritt från ålder, fritt från död och fritt från lidande, som är utan hunger och törst, hvars önskningar äro riktiga, hvars rådslut äro sanna, det skall man söka utforska, det skall man begripa; den uppnår alla världar och uppfyllandet af alla önskningar, som funnit och begripit det.' Detta förkunnar man som din utsago, o ärevördige. Efter detta själf står vår önskan, därför hafva vi bott hos dig som lärjungar."

Och Prajāpati sade till dem båda: "mannen (anden, *puruṣa*), som ses i ögat, det är själfvet", så sade han, "han är den odödlige, utan fruktan, han är bráhman." — "Men den, o ärevördige, som är i vattnet, och som

synes i spegeln, hvad är då han?" — "Det är en och densamme, som synes i dem alla", sade han.

8, 1. "Betrakten Edert själf", så fortfar han, "i ett fat fullt med vatten, och sägen mig hvad I icke kunnen iakttaga af Edert själf." — "Då betraktade de sig i ett fat fullt med vatten; och Prajāpati sade till dem: "hvad sen I?" — Men de sade: "vi se, o ärevördige, detta vårt hela själf ända till och med de små (por)håren, ända till och med naglarna, i afbilden." — 2. Och Prajāpati sade till dem: "smycken Eder nu skönt, tagen på Eder sköna kläder och putsen Eder väl och sen sedan i fatet fullt med vatten." — Då smyckade de sig skönt, togo på sig sköna kläder och putsade sig väl och sågo sedan i fatet fullt med vatten. Och Prajāpati sade till dem: "hvad sen I?" — 3. Men de sade: "alldeles som vi stå här skönt smyckade, klädda i sköna kläder och väl putsade, så äro dessa (bilder) skönt smyckade, klädda i sköna kläder och putsade." — Och han sade: "det är själfvet, det odödliga, utan fruktan, det är brahman." — Då drogo de därifrån med tillfredsställdt sinne. 4. Men Prajāpati såg efter dem och sade: "där draga de härifrån utan att hafva funnit själfvet. Hvilka som nu af de båda sluta sig till (nöja sig med) denna lära (*upaniṣad*), det vare gudar eller demoner, så äro de underlägsna."

Och den ene, Virocana, kom med tillfredsställdt hjärta till demonerna och förkunnade för dem denna lära: "detta själf måste man fröjda här nere, väl pläga sin kropp. Och den som här nere fröjdar sin kropp, väl plägar sin kropp, den uppnår båda världarna, denna och hinsides (kan njuta himmelsk glädje redan härnere)" — 5. Därför om någon här icke är frikostig, icke troende, icke offervillig, så säger man: "o hvilken demonisk människa!" Ty detta är demonernas lära. Och när någon är död, så utstyrs hans lik med allehanda skräp, med kläder och prydnader. De tro sig väl därmed vinna världen hinsides.

9, 1. Indra däremot fick, innan han ännu hunnit

tillbaka till gudarna, följande betänkligheter: "alldeles som, när denna kropp är skönt smyckad, iklädd sköna kläder och väl utstyrd, äfven detta (i kropp bestående) själf är skönt smyckadt, klädt i sköna kläder och utsmyckadt, lika såväl är äfven detta själf blindt, när kroppen är blind, lamt, när kroppen är lam, stympadt, när kroppen är stympad; äfven går det under tillika med kroppens undergång. Häruti kan jag icke se något tröstande."

— 2. Och han kom ännu en gång med bränsle i hand. Men Prajāpati talade till honom: "emedan du, o gåfvorike (*Maghavan*), dragit härifrån med tillfredsställdt hjärta, hvad begär du nu, då du ännu en gång kommer igen?" Och han sade: "o ärevördige, likaväl som, om denna kropp är skönt smyckad, klädd i sköna kläder och väl utstyrd, äfven detta själf är skönt smyckadt, klädt i sköna kläder och väl utstyrdt, likasåväl är äfven detta själf blindt, om kroppen är blind, lamt, om kroppen är lam, stympadt, om kroppen är stympad; äfvenledes går det under tillika med kroppens undergång. Häri kan jag icke se något tröstande." — 3. "Visserligen förhåller det sig så, o Maghavan", sade han; "jag vill emellertid förklara det vidare för dig. Stanna ytterligare trettiotvå år som lärjunge." — Och han stannade ytterligare trettiotvå år som lärjunge. Då sade han till honom:

10, 1. "Anden, som gladt sväfvar omkring i drömmen, det är självfvet", så talade han, "det odödliga, utan fruktan, det är brahman." — Då drog han därifrån med tillfredsställdt sinne. Men innan han ännu anländt till gudarna, fick han följande betänkligheter: "visserligen är detta (självfvet), om också kroppen är blind, icke blindt, om han också är lam, icke lamt; visserligen träffas det icke med af kroppens krämpor, 2. det dödas icke, om kroppen mördas, det blir ej lamt, om kroppen förlamas, — men det är dock, som om det skulle dödas, som om det vore utsatt för trångmål, som om det erfore obehag, och det är, som om det gräte, — häri kan jag icke se något

tröstande.“ — 3. Och han kom än en gång med bränsle i handen. Men Prajāpati sade till honom: “du, o Maghavan, drog ju bort härifrån med tillfredsställdt hjärta, hvad begär du nu, då du ännu en gång kommer hit?“ — Och han sade: “visserligen, o ärevördige, är detta (själfvet) icke blindt, om också kroppen är blind, icke lamt, om också kroppen är lam; visserligen träffas det icke med af kroppens krämpor, 4. det dödas icke, då kroppen mördas, det blir icke lamt, då denna förlamas, — men det är dock, som om det skulle dödas, det är dock, som om det vore utsatt för trångmål, som om det erfore obehag, och det är, som om det gräte, — häri kan jag icke se något tröstande.“ — “Visserligen förhåller det sig så, o Maghavan“, sade han; “jag vill emellertid ännu ytterligare förklara det för dig; stanna här ytterligare trettiotvå år som lärjunge!“ — Och han stannade ytterligare trettiotvå år som lärjunge. Då sade han till honom:

11, 1. “När någon är så fast insomnad och så helt och hållet kommen till ro, att han icke igenkänner någon drömbild, så är det själfvet“, så talade han, “det är det odödliga, utan fruktan, det är brahman.“ — Då drog han med tillfredsställdt hjärta därifrån. Men innan han ännu hade anländt till gudarna, fick han följande betänkligheter: “ack, i detta tillstånd känner man ju icke sig själf och vet icke, att man är denne; ej heller känner man de andra varelserna. I tillintetgörelse har man inträdt; häri kan jag icke se något tröstande.“ — 2. Och han kom ännu en gång med bränsle i hand. Men Prajāpati sade till honom: “du drog ju härifrån med tillfredsställdt hjärta, o Maghavan, hvad begär du nu, då du än en gång kommit hit?“ — Och han sade: “ack, i detta tillstånd känner man ju icke sig själf och vet icke, att man är denne, ej heller känner man de andra varelserna. I tillintetgörelse har man inträdt; häri kan jag icke finna något tröstande.“ — 3. “Visserligen förhåller det sig så, o Maghavan“, sade han, “jag vill emellertid ännu ytterligare förklara det för dig; dock

står det icke att finna annorstädes än i detta. Stanna ytterligare fem år som lärjunge. Det gör inalles etthundraett år. Därför heter det: "etthundraett år, i sanning, bodde Maghavan hos Prajāpati som brahmanlärjunge." — Och han sade till honom:

12, 1. "O Maghavan, dödlig i sanning är denna kropp, tagen i besittning af döden. Han är bostad för det odödliga, okroppsliga själfvet. Af lust och olust är det med kropp förbundna själfvet (*ātman*) besatt, ty så länge det är förbundet med kroppen, har det intet skydd mot lust och olust. Men då det är okroppsligt, beröres det ej af lust och olust. — 2. Okroppslig är vinden; molnet, blixten, åskan äro okroppsliga. Liksom nu dessa höja sig ur världsrummet (i hvilket de äro bundna likt själen i kroppen), ingå i det högsta ljuset och därigenom framträda i sin egen gestalt, 3. så höjer sig ock denna högsta ro (själen i djup sömn) från denna kropp, träder in i det högsta ljuset och framträder därigenom i sin egen gestalt: det är den högsta anden, — som vandrar omkring där, i det han skämtar och leker och fröjdar sig, vare sig med kvinnor eller vagnar eller med vänner och tänker tillbaka på detta bihang till kropp, vid hvilket lifsanden är förspänd som oxen för åkdonet. — 4. När nu ögat är riktadt på världsrummet (etern, *ākāça*) däruppe, så är det (själfvet) anden (*puruṣa*) i ögat, men ögat tjänar blott till att se med. Och det är ātman som vet: "detta vill jag lukta på"; men luktorganet tjänar blott till att lukta med. Och ātman är det som vet: "detta vill jag tala"; rösten tjänar blott till att tala med. Och ātman är det som vet: "detta vill jag höra"; hörselorganet tjänar blott till att höra med. 5. Och ātman är det som vet: "detta vill jag tänka"; tankeorganet är dess gudomliga öga. Men ātman är det som fröjdar sig, då han med tankeorganet (förståndet), detta gudomliga öga, ser sina önskningars föremål. Ātman i sanning, denne ātman dyrka gudarne i brahmanvärlden; därför äro alla världar tagna

i besittning af ātman och alla deras önskningar uppfyllda. Och den uppnår alla världar och uppfyllelse af alla önskningar, som funnit och förstått denne ātman."

Så talade Prajāpati — talade Prajāpati.

Ur Māitrāyaṇopaniṣad.

Längtan från världen.

1, 2. Det begaf sig, att en konung vid namn Bṛhadratha, sedan han insatt sin son till härskare, och i medvetande af att denna kropp är förgänglig, vände sig till försakelse af världen och drog uti skogen. Där hängaf han sig åt den högsta askes, i det han stod med uppåtsträckta armar och skådade in i solen. Efter tusen dagars förlopp närmade sig honom, (lidelselöst) som en låga utan rök och genom sin glöd liksom förbrännande, den i ātman kunnige, ärevördige Çākāyana. "Stå upp, stå upp och välj en önskan!" så talade han till konungen. Han betygade honom sin vördnad och sade: "o ärevördige, jag är icke kunnig i ātman. Du känner dess väsen, som vi hafva förnummit; det torde du vilja förklara för oss!" — "Ack, det var förr; det är knappt görligt (att besvara) denna fråga; välj, ättling af Ikṣvāku, andra önskningar!" så talade Çākāyana. — Då böjde sig konungen med sitt hufvud ända till den andres fötter och reciterade följande bön:

3. "O ärevördige!

Huru kan man njuta någon glädje i denna af benknotor, hud, senor, märg, kött, säd, blod, slem, tårar, ögonvax, exkrement, urin, galla och flegma sammanskakade, illaluktande känslolösa kropp! Huru kan man njuta någon glädje i denna af lidelse, vrede, begär, förvillelse, fruktan, rädsla, afund, skilsmässa från de kära, fastlänkande vid det obehagliga, hunger, törst, ålder, död, sjukdom, bekymmer och dylika saker behäftade kropp! 4. Äfven se vi, att hela

denna världen är förgänglig såsom dessa bromsar, flugor och dylikt, dessa örter och träd, som uppstå och åter förfalla.

Men, hvarför tala om sådant! Det finns ju annat och större, — mäktiga hjältar, några af dem världseröfrare: Sudyumna, Bhūridyumna, Indradyumna, Kuvalayāçva, Yāuvanāçva, Vadhryaçva och Açvapati, Çaçabindu och Hariçcandra, Ambarīṣa, Nahuṣa och Çaryāti, Yayāti, Anaraṇya, Ukṣasena och andra, ja konungar som Marutta och Bharata, — alla måste de inför sina förvanters ögon uppgifva sin stora härlighet och från denna världen vandra in i den andra världen.

Men, hvarför tala härom! Det finns dock andra större, — gandharva'er, demoner, halfgudar, dvärgar, andar, troll, ormar, onda gudar och dylika, hvilkas utrotande vi bevittna.

Men, hvarför tala därom! Det finns ännu andra saker, — uttorkande af stora haf, instörtande af berg, polarstjärnans vacklan, slitandet af de tåg (som förbinda stjärnbilderna med polstjärnan), jordens insjunkande, gudarnes störtande från sin plats, — huru kan man njuta någon glädje i en värld, där sådant förekommer! Och ändock måste den som är mätt på detta alltjämt åter och åter vända tillbaka!

Därför rädda mig! Ty jag känner mig i denna värld som grodan i ett blindt (vattenlöst) brunnshål. Du, o ärevördige, är vår tillflykt, — du är vår tillflykt."

Īçopaniṣad.

I gud du sänke världsalltet
och allt som lefver här på jord!
Och världsföraktarn rent njuter:
haf ej till annans gods din håg!

Må än du, uti verkäflan,
dig önska lif på hundra år:
ej annorlunda dig går det,
ej klibbar verkets fläck dig vid,

Detta världsallt är demonfylldt,
af blinda mörkret inhöljdt djupt,
och alla efter döden gå dit,
som sina själar mördade.

Ett — utan rörelse och snabbt som tanken
— i hastigt lopp af gudar ej upphunnet —
och stilla stående det allt upphinner, —
i detta Vindens gud urvattnen ingöt.

Det rastar och är dock rastlöst,
det fjärran är och dock så när;
i allt det rör sig invärtes,
och röres ändock utom allt.

Dock den som här igenkänner
i egna själfvet väsnens tal,
i allt som lefver sig finner:
han rädes icke någon mer.

Där, hvarest själfvet allt vara
har blifvit för den vetande —
hvar är då villa, hvar sorger
för den som sådan enhet ser?

Rundt breder ātman sig okroppslig, utan band,
ren, felfri, osårbar, ifrån det onda löst;
omfattar allt och framåt skådar vis, och själf
utaf sig själf han är; på riktigt sätt
han tingen ordnat har för alla tider.

I blinda mörkret de fara,
som hylla icke-vetandet;
men blindare är dock deras,
som nöja sig med veta blott.

Båd' vetandet det är olikt
och icke-vetandet också!
Från fordom tid vi den läran
af vise mästare ha fått.

Den icke-veta och veta
så utan nytta båda vet,
han öfverskrider härmedels
båd' döden och odödlighet.

I blinda mörkret den ingår,
som tror på intet-blifvandet;
än blindare den dock ingår,
som tror på något-blifvandet.

Och olikt bráhman är varda,
det icke-varda olikt är.
Från fordomtid vi den läran
af vise mästare ha fått.

Den intet-blifva och blifva
som ej förhanden båda vet,
han öfverskrider härmedels
båd' döden och odödlighet.

Det finns en skål så helt gyllne,
med den är tilltäckt sannings mun.
O Pūṣan, öppna den för mig,
den sanningstrogne visa den.

O Pūṣan, ende siare, o Yama, Solgud, Prajāpati's son! Sönderdela dina strålar, slut tillsammans din härlighet! — Ja, jag ser den, din ljufligaste gestalt; och mannen där, och mannen där, det är jag själf!

O ande, blif till vind, den odödlige, och denna kropp må sluta i aska!

Om!
O ande, minns! ja, verket minns!
O ande, minns! ja, verket minns!

O Agni, för oss fram på jämna stigar
vägvise gud, du, så vi måge lyckas!
Håll fjärran oss från syndens krumma vägar!
Och högsta ära vilja vi dig bringa. (RV. I, 189, 1.)

Kāṭhakopaniṣad.

Afdelning I.

1 Kap.

Om, fred vare med oss!

Villigt skänkte Vājaçravasa bort alla sina ägodelar. Han hade en son vid namn Naciketas. Ehuru ännu blott en gosse, fattades han, när de till offerlön tjänande korna framdrefvos (för delning bland brahmanerna), af tron (på offrets af all egendom verkan) och tänkte;

"De druckit vatten, ätit gräs,
de mjölkats, äro utan kraft —
till glädjelösa världar går
den sådan offergåfva ger!"

Och han sade till sin fader (erbjudande sig själf för att göra offret fullständigt): "fader, åt hvem skall du gifva mig?" — så sade han för andra och för tredje gången. Honom svarade fadren (vredgad): "åt döden gifver jag dig".

(Naciketas:)
Bland många jag den förste är,
bland många är jag mellerst dock.
Hvad månde Yama ha idag,
som han vill göra med min hjälp?

Se fram på dem som gått förut,
tillbaka se på kommande:
som säd så mognar ock mänskan,
som säd hon uppstår åter ny.

(En röst:)
Likt eld i husen inträder
som gäst den helige brahman!
För den de reda den släckning:
fotvatten bring, Väivasvata (Yama)!

Förhoppning, utsikt, umgänge och vänlighet
och offrens lön och fromma verk och hjordar, barn —
allt det den man, med klent förstånd, förlustig går
som ej en gästande brahman undfägnar väl.

(Yama:)
Då du, brahman, tre nätter dvalts i mitt hus
förutan mat; som gäst du dock bort äras, —
brahman, dig vare ära och mig välgång!
Så välj dig trenne önskningar i stället!

(Naciketas:)
Att Gāutama må lugn till sinnes vara
och vänligt stämd igen med svunnen vrede;
han hälse, vänligt hänvänd, mig, befriad! —
Af önskningarna först jag väljer denna.

(Yama:)
Liksom förut Āuddālaki Āruṇi
skall glad, från ordet löst, sig vända till dig;
från vrede fri han sofve godt om natten,
då han dig sett förlöst ur dödens käftar,

(Naciketas:) I himlavärlden finnes ingen fruktan:
där är ej du, man fruktar ej för åldern;
när törst och hunger väl man öfvervunnit,
från sorgen löst man gläds i himlavärlden.

Du känner, död, den eld, som för till himlen:
förklara den för mig, som ifrigt lyssnar!
Odödliga bli de som bo i himlen, —
jag väljer detta som min andra önskning.

(Yama:) Den eld till himlen för jag vill förklara
med insikt, hör mig då, o Naciketas!
Den eld, som för till evighetens vinning
och är dess grund, på dold ort, vet, den gömd är.

(Berättaren:) Den eld, som världsgrund är, han lärde honom,
hur många teglen, hur de skola läggas. —
Och han det eftersade så som framställdt. —
Då döden, nöjd med honom, tog till orda,

och sade tillfredsställd med lyftadt sinne:
(Yama:) ännu en skänk jag vill dig här bevilja:
med ditt namn denna eld må här benämnas;
mottag så därtill denna ked (amulett) så formrik!

Den nāciketa-eldar tre, förbund tre
och tre verk fullgjort, — födsel, död försvinner.
I bráhman-världen invigd, prisvärd Agni —
den det i dyrkan vet, till evig ro går.

Den nāciketa-eldar tre, och denna trefald
så lärt och nāciketa-elden skiktar, —
i det han dödens bojor re'n har bortstött,
från sorgen fri i himlens värld han fröjdas.

Se här din himmels eld, o Naciketas,
den du som andra önskning dig har utvalt.
Den elden världen framgent din skall kalla;
välj Naciketas nu din tredje önskning!

(Naciketas:) När människan går bort, det tvifvel råder:
"han är", en säger, andra: "han är icke"; —
om detta vill jag, af dig lärd, få visshet:
af önskningarna vare det den tredje!

(Yama:) Härom ha äfven gudar fordom tviflat:
ej är det lätt förstå, och ämnet dunkelt.
Välj annan önskning dig, o Naciketas;
i trångmål sätt mig ej, lös mig från denna!

(Naciketas:) Så, äfven gudar hafva härom tviflat,
och själf du säger svårt det är begripa.
Som du kan ingen annan det förklara;
och ingen önskning är med denna jämngod.

(Yama:) Välj barn på hundra år och barnbarn äfven
och hjordar, elefanter, guld och hästar;
så välj dig ock af land en stor besittning
och lef så många höstar själf du önskar!

Om åter denna önskning syns dig jämngod,
så välj dig rikedom, desslikes långt lif,
och stor, o Naciketas, blif på jorden,
dig af all lifvets lust jag gör delaktig.

All lust, i mänskovärlden svår att uppnå —
all lust dig utbed efter ditt behag här, —
se här på sina vagnar sköna kvinnor
med harpor — ej för män uppnåeliga —;
jag skänker dem, låt dig betjänas af dem,
blott spörj ej, Naciketas, efter döden!

(Naciketas:) O död, hvad blott beträffar morgondagen
förslöar skärpan af en dödligs sinnen.
Och lifvet, äfven helt, är blott en korthet. —
Behåll då dina vagnar, dans och lekar!

Ej genom rikedom kan mänskan glädjas:
månn rikedom vi önska, när vi sett dig?
Vi lefva ju, så länge dig godt synes.
Men denna önskan är det som jag väljer.

Den gudars oförgänglighet har skådat,
här nere usel, dödlig vet sig åldras,
och kastens nöjen, kärleksfröjder pröfvat, —
hur skulle han åt längre lif sig fröjdas?

Hvarom, o död, här nere tvifvel råder,
hvad sker vid stora hädanfärden, säg oss!
Den önskningen, som trängt i det fördolda,
och ingen annan väljer Naciketas.

2 Kap.

(Yama:) Ett är det bättre, kärare ett annat:
med skilda mål de binda bägge mannen; —
för den det bättre väljer går det lyckligt,
den tar det kärare, förfelar målet.

Det kärare, det bättre nalkas mannen;
när rundt han gått dem skiljer dem den vise;
han för det kärare det bättre väljer,
det kärare för fördels skull tar dåren.

Du har de ljufva lustar, skenbart ljufva,
begrundat, Naciketas, — låtit fara;
dig rikedomens boja icke fängslat,
hvari så mången snärjd har dukat under.

Ja, vidt olika och hvartannat motsatt
är hvad som icke-veta nämns och veta.
Jag Naciketas ser trå efter veta,
de många lustar hafva dig ej rubbat.

Förbidande i icke-vetats dunkel,
själfkloke, de där anse sig för lärda, —
så löpa hit och dit de dårar mållöst,
likt blinda ledda af en själf blind.

Att nödgas dö förmår ej dåren fatta,
som tanklös villad är af rikdoms villa.
"Det här är världen, ej finns någon annan",
så tänkande han jämt i mitt våld faller.

Den *(ātman)* mången ej med hörseln ens förnimmer,
den mången, som väl hörer, ej begriper, —
ett under läraren, mottagarn skicklig,
ett under kännaren, som lärts af skicklig.

Förkunnad af en underlägsen, ātman
är svår att fatta, om ock mycket granskad;
finns lärarn ej, till ātman väg ej finnes:
ty af hvad fint är han är fin otänkbart;
för fin är han för egna, fina tanken.

Ej genom tanken denna lära fattas,
blott lärd af annan är den fattbar, käre.
Du har den nått, ty trogen var din sträfvan:
må sådan frågare som du vi finna!

En skatt man kallar vet jag är förgänglig:
hvad växlar kan ej oförgängligt skapa.
Af mig blef Nāciketa-elden anlagd:
af icke-evigt stoff jag vunnit evigt.

Önskningsuppfyllelse och världens grundval,
insiktsoändlighet och räddningsstranden
och ryktesstorhet, rymden, fasta sätet
du sett — men fast, ståndaktig låtit fara.

Osynlig, sänkt i det fördolda, anden
i hålan lagd, i djupet ställd, den gamle, —
den honom fattat vis i självförsänkning
som gud, bakom sig lämnar sorg och glädje.

Den dödlige, som detta hört och fattat,
afstrukit ytterlagret, nått det fina,
han gläds, ty han har nått hvad fröjdefullt är.
För ātman Naciketas' boning öppnats.

Hvad utom rätt är och orätt,
utom hvad skett och icke skett,
utom forntid, utom framtid —
hvad så du ser, du säge det!

Det ord, som alla veda'er oss förkunna
och talar högt ur hvarje slags botöfning,
för hvilket män i brahmanskolan träda,
det ord du höre: "om", så kort det lyder.

Just detta ordet är bráhman,
ja, detta ord det högsta är;
Den detta ordet har insett,
han får hvad helst han önska må.

Det är som stöd det förnämsta,
ja, detta stöd det högsta är.
Den detta stödet har insett
blir saliggjord i bráhman's värld.

Ej födes siaren *(ātman)* ej heller dör han,
han stammar ej från någon, blir ej någon.
Den gamle, ofödd, evig, oförgänglig
han icke dödas, om ock kroppen dödas.

Om dödaren tror sig döda,
om den som dödas tror sig dö,
så fara båda två vilse:
han *(ātman)* dödar icke, dödas ej.

Han, minst bland litet, störst utaf det stora,
som varelsernas själf här bor i hålan.
Fri från begär, bekymmerfri man skådar
så självets härlighet med lugnadt sinne.

Han sitter, vandrar dock långt bort,
han ligger, går dock öfver allt.
Hvem utom mig förstår fatta
den gud, som gläds och icke gläds?

I kropparna den kroppslöse,
den faste i hvad ej är fast,
ātman, väldig och omätlig
— en vis, som ser så, sörjer ej.

Ej medels lärande kan ātman vinnas,
ej med förnuftet eller mycken lärdom.
Blott den han väljer, honom mäktar fatta:
hans kropp den också väljer till sin egen.

Ej den, som ondskan fasthåller,
orolig, utan samling är,
ej den, hvars hjärta är villadt,
kan honom ens med visshet nå.

Han som har kṣatriya och bráhman
till vanlig dagskost båda två,
inlagd i dödens sås liksom,
hvem vet, hvar han att söka är?

3 Kap.

De två, som dricka rätt af goda verken,
i hålan trädde in i högsta världen;
de ljus och skugga nämns af brahmanvisa
med eldar fem, tre nāciketa-eldar.

Nāciketa-eld vi mäkte,
som offrare en brygga är
för färd till andra strand farlöst,
som evigt högsta bráhman är.

På vagn farer förvisst ātman,
men vagnen, vet, det kroppen är,
och buddhi (intellectus) är körsven,
och manas (sinne), vet, är tyglarna.

Sinnena man nämner hästar
och sinnevärlden deras väg.

Den ātman, sinnen och manas
har okat, kallas njutare.

Och den, som insiktslöst lefver
med sinnets tygel slappnad jämt,
hans sinnen äro laglösa,
en körsvens lynniga hästar likt.

Men den, som insiktsfullt lefver
med sinnets tygel spänd alltjämt,
hans sinnen äro hörsamma,
en körsvens sediga hästar likt.

Den nu besinningslöst lefver,
okunnig och med orent sinn,
ej kommer han till den orten:
saṁsāra's kretsgång honom tar.

Men den besinningsfullt lefver,
förståndig och med sinnet rent,
han kommer hän till den orten,
hvarfrån man icke födes mer.

Men den förståndet till körsven
och sinnet till sin tygel har,
den man uppnår sin färds slutmål,
där hvarest Viṣṇu's högsta steg.

Bortom sinnena stå tingen,
och bortom tingen manas står,
och bortom manas står buddhi (intellectus)
och bortom dem det stora "själf" *(ātman)*.

Bortom detta står avyakta (det ogestaltade),
men bortom detta puruṣa (den individuella
själen);
och bortom denna står intet:
det målet är den högsta ort.

I alla väsen bor denne *(purusa)*
som ātman, osynlig, fördold;
den ses af dem med fin syn blott,
med högre art af skarpt förstånd.

Den vise tygle tal, sinne
i kunskaps-ātman *(buddhi)* tygle han;
han tygla må i stor-ātman,
i stillhets-ātman *(avyakta)* tygle han.

Stå upp, vaknen: I erhållit
hvad önskadt var; märk väl därpå!
En knifsegg skarp är svår att öfverskrida:
så svår är vägen, som de vise lära.

Ljudlöst, känsellöst, oförstörbart, formlöst,
smaklöst, luktlöst, och fast och oförgängligt,
ändlöst, utan början, större än det största;
— den detta funnit, undgår dödens käftar!

(Berättaren:) Den nâciketa-anvisning,
den eviga, som döden gjort, —
den denna lär och hör visligt,
han härlig blir i bráhmans värld.

Den detta hemlighets-högsta
i kretsen af brahmaner lär,
han danats för oändlighet,
— han danats för oändlighet.

Afdelning II.

4 Kap.

(Yama:) Kroppshålan skaparen har borrat utåt:
därför man utåt ser, ej i sig inåt.
Väl någon vis såg inåt: mötte âtman,
när evighet med hänsänkt blick han sökte.

De yttre lustar löpa dårar efter
och råka i utspända dödens snara.
De visa, kännande odödligheten,
i växlingen ej söka hvad som fast är.

Med det man smakar, ser, hör och
luktar och könsumgänge har, —
förstår man gör med det endast:
hvad är här kvar för öfrigt, säg!
— Detta är sannerligen det!

Med det man klart förstår båda:
drömmens så väl som vakans mål,
är âtman, som i allt tränger, —
en vis, som vet det, grämes ej.

Den som förnimmer hans närhet
âtman's, den honungsätande,
som är forn- och framtids herre, —
den vise sörjer icke mer.
— Detta är sannerligen det!

Långt före hettan han föddes —
ty före vattnen var han re'n —
i hjärtats håla han inträdt, —
den honom så i väsnen ser, —
— Detta är sannerligen det.

Aditi, som uppstår med lifvet,
gudomligast i väsnen föds,
som inträdt har i hjärthålan, —
välan, den henne känner så, —
— Detta är sannerligen det.

"Fördold i rifträden är väsenskännarn
som fostret, skyddadt väl i kvinnors sköte,
att prisa är han dag för dag af männen,
som vakna offerglada — han, gud Agni!"
— Detta är sannerligen det.

Från hvilken solen uppstiger,
i hvilken hon går ned igen, —
hvar gud i honom sitt stöd har
och bortom det går ingen alls.
— Detta är sannerligen det.

Hvad som är här, det är där ock,
hvad som är där är äfven här.
Från död till död den går, hvilken
en mångfald tror sig skåda här.

Med anden detta uppfattas:
ej finnes mångfald någonstäds;
från död till ny död den skrider,
som mångfald tror sig skåda här.

Puruṣa här i tumstorlek
i ātman's midt sin boning har;
han är forn- och framtids herre:
när så är, sörjer man ej mer.
— Detta är sannerligen det.

Som låga utan rök, tumshög
i storhet visst är puruṣa,
som är forn- och framtids herre;
han är i dag, i morgon ock.

Som på oländig mark vatten
bland fjällen rinner hit och dit,
i yttre intryck bort löper
den, hvilken dem blott åtskils ser.

Som vatten rent, i rent vatten
utgjutet, likadant förblir,
så blifver hos en vis muni
hans ātman ren, o Gāutama.

5 Kap.

Den till staden, elfvaportad,
den tankefaste andens bo,
sig ansluter, han ej sörjer
och blir, från kroppen lös, förlöst.
— Detta är sannerligen det.

"I etern svan (sol), i luften Vasu, rum han har,
på offerströet hotar och på tröskeln gäst,
i männen, rummet, offret, skyn, af vattnet född,
af kon och berg och offer född — den höga lag".

Han utandningen för uppåt
och inandningen inåt drar;
i midten han som dvärg *(purusa)* sitter:
och honom dyrkar hvarje gud.

Då efter kroppens upplösning
från kroppen löses själen själf,
lekamensförsedde kroppsherrn,
säg hvad som här då öfrigt blir?
— Detta är sannerligen det.

Ej med utandning, ej heller
inandning mänskan har sitt lif.
En annan henne ger lifvet,
på hvilken hvila dessa två.

Välan, jag skall nu utlägga
det eviga bráhman's hemlighet,
och hvad, när döden inträder,
af själen blir, o Gāutama.

I skötet somliga ingå
och nå förkroppsligande där;
i orörligt ting gå andra
alltefter verk och kunskapsart.

Den *(puruṣa)* som i sofvaren vakar
och bygger efter sitt behag,
det är det rena, är bráhman,
det kallas det odödliga.

I honom världarna hvila,
utöfver honom ingen går.
— Detta är sannerligen det.

Som elden, såsom en, i världen inträngt
och med sin form till hvarje form anpassats,
så bor ett enda inre själf i väsnen,
till hvarje form anpassadt, ändock utom.

Som luften, såsom en, i världen inträngt
och med sin form till hvarje form anpassats,
så bor ett enda inre själf i väsnen
till hvarje form anpassadt, ändock utom.

Som solen, hela världens öga, icke
af yttre fel på ögonen besudlas,
så ej det inre själfvet uti väsnen
af utomvärldens lidande besudlas.

En makten äger, själfvet uti väsnen,
som enda formen sin utbreder mångfaldt:
den honom, vis, ser boende inom sig,
den blott är evigt salig, ingen annan.

Bland eviga som evig, en bland många,
bland tänkande som tanke fröjd han sprider:
den honom, vis, ser boende inom sig,
han blott har evig fred och ingen annan.

"Detta är det!" det ord vet man
som outsägligt högsta lust.
Dock, hur skall man det uppfatta?
Säg, glänser eller speglar det?

Där lyser sol ej, måne ej, ej stjärneglans,
ej dessa blixtar, jordisk eld väl mindre än:
ātman, den lysande, allt återspeglar;
af hans glans glänser hela vida världen.

6 Kap.

Med grenar nedåt, rot uppåt
står detta eviga fikonträd;
det är det rena, är bráhman,
det heter det odödliga.

Alla världar i det hvila,
utöfver detta ingen går.
— Detta är sannerligen det.

Allt hvad som lefver, världsalltet
i anden röres, gånget fram (ur bráhman).
Stor skräck han är, en blixt slungad:
odödliga de bli, som sådant veta.

Af skräck för honom eld brinner,
af skräck för honom brinner sol;
af skräck för honom hän ila
Indra, Vāyu och döden till.

Den som till insikt uppvaknat
här före kroppens undergång,
till kroppslighet han är lämpad
i skapelser och världarna.

Liksom i spegeln, så i själfvet;
Liksom i drömmen, så i fädrens värld;
som han i vattnen ses, så i gandharvavärlden;
som i skugga och ljus, så i brahmanvärlden.

Hvad sinnenas särtillvaro,
hvad deras upp- och nedgång är,
när de i söndring uppträda,
betraktar vis man: sörjer ej.

Bortom sinnena står manas (känslan),
och bortom manas sattva står (verkligheten
som intellectus),
och ofvan det "store ātman" (själfvet),
där ofvanför avyakta står (det ogestaltade,
oskapade).

Bortom avyakta står puruṣa (individsjälen),
som genomtränger, teckenlös.
Den honom känner blir förlöst
och går emot odödlighet.

Hans yttre form det ej står till att skåda,
med ögat honom ingen nånsin fattar;
med hjärta, sinne, visdom blott tillgänglig:
odödliga de bli, som detta veta.

När sig förenat till stillhet
med manas de fem sinnena,
och ej heller sig rör buddhi,
det kallar man den högsta väg.

Man kallar detta för yoga:
sinnenas fasta fjättrande.
Därvid dock ej man blir vårdslös,
ty yoga uppstår och förgår.

Ej genom tal, ej med tanke
och ej med ögat fattas han.
"Han är"; hur annorlunda kan han
uppfattas än med detta ord?

"Han är"; så är han uppfattbar,
i det han bådas (subjekt och objekt) väsen har.
"Han är"; den honom så fattat
hans sanna väsen skådar klart.

När alla begär ha upplösts,
som satt sig ned i mänskans bröst,
då mänskan blifver odödlig,
hon uppnår bráhman redan här.

När alla knutar ha slitits,
som binda mänskans hjärta här,
då mänskan blifver odödlig:
en sådan räckvidd läran har.

Hundra och en de äro, hjärtats ådror,
en upp mot hufvudet af dessa leder;
på denna till odödlighet går vägen.
Åt alla håll de andra bilda utgång.

Den inre själen *(ātman)*, puruṣa, af tums höjd
sig städs befinner uti mänskans hjärta;
den drage man ur kroppen ut med vishet — som
(pil)skaftet ur muñja-strået —
Må den man veta såsom ren, odödlig!
— Må den man veta såsom ren, odödlig!

(Lärare:) När Nāciketa denna dödens lärdom
och hela yogaföreskriften undfått,
han bráhman fann, vardt syndlös och odödlig.
Och så en hvar, som ātman så förnimmer.

Må han skydda oss båda tillsammans; må han uppehålla oss båda tillsammans; må vi skaffa oss styrka tillsammans; må vårt studium vara rikt på botöfning (eller glans); låt oss icke blifva ovänner!

Om, frid, frid, frid!

SÅNGEN OM DEN HÖGE.

Bhagavadgītā.

Första sången.

Dhṛtarāṣtra talade:

[När samlade på Kurufältet, helga fältet, våra män
samt Pāṇḍava till strids sig ställt, hvad gjorde de, o Saṁjaya?

Saṁjaya talade:

När kung Duryodhana såg Pāṇḍuhären ordnad så till slag,
till Droṇa, vapenlärarn, skred han fram och sade detta ord:
"Dit bort se hän, o lärare, och skåda Pṇḍāuhären stor,
som står där ordnad af den kloke lärjungen, Drupada's son.
Se, där stå hjältar bågestarka, Bhīma, Arjuna i strid
de likna; Yuyudhāna och Virāṭa så ock Drupada;
Dhṛṣṭaketu, Cekitāna samt därtill Kāçi's tappre drott,
Purujit, Kuntibhoja, därtill Çibi's mannastarke kung;
den modige Yudhāmanyu, den tappre Uttamāujas,
Subhadrā's son och sönerna till Drāupadī, på vagnen hög.
Nu hör ock, härligaste bland brahmaner, hvem bland oss
är bäst!
Vår krigshärs förare du känner, därför jag dem nämna vill.
Du själf och Bhīṣma, hjälten Karṇa, Kṛpa, segraren i strid,
Vikarṇa och Açvatthāman och Sāumadatti äfvenleds.
Och många andra hjältar ännu, låtande för mig sitt lif,
med skilda vapen kämpande och alla kunniga i strid.
I trots häraf vår här, af Bhīṣma anförd, ej tillräcklig är;
tillräcklig åter deras är, som är af hjälten Bhīma ledd.
Och måtten I vid alla skiften, stående på hvar sin plats,
åt Bhīṣma lämna kraftigt bistånd alle I som ären här!"

Då gamlingen, den mäktige, den äldste ibland Kuru's folk
(Bhīṣma),
i själen hänförd, lejonlik, nu stötte i trumpeten högt.
Då plötsligt skallade trumpeter, trummor, horn och pukor
högt,
och tamburiner skrällde mäktigt; väldigt blef då larmet där.
Där blåste också Mādhava (Kṛṣṇa) och Pāṇḍava (Arjuna)
på sina horn,
de himmelska, framåkande med hvita hästar förspänd vagn.
I "Pāñcajanya" Hṛṣīkeça (Kṛṣṇa), "gudars skänk" Dhanaṁ-
jaya (Arjuna);
i stora hornet "Pāuṇḍra" blåste Bhīma, fruktansvärd i dåd.
"Anantavijaya" Yudhiṣṭhira, som son af Kuntī var,
"Sughoṣa" Nakula och "Maṇipuṣpaka" Sahadeva.
Och Kāçi's kung, som bågskytt främst, Çikhandin, store kri-
garen,
Dhṛṣṭadyumna, Virāṭa samt med obetvinglig Sātyaki,
samt Drupada och sönerna af Drāupadī, Subhadrā's son
(Abhimanyu):
de blåste alla allestäds, o konung, sina horn för sig.
Det vilda larm, som dånade igenom himmel, genom jord,
slet sönder smärtfullt hjärtat då på Dhṛtarāṣṭra's hela här.]
Då Pāṇḍava (Arjuna) med apbaner såg Dhṛtarāṣṭra's här
till strid
så uppställd, höjde bågen han, och stridens pilar hveno re'n.
Till Hṛṣīkeça (Kṛṣṇa) sade han, o jordens herre, detta ord:

Arjuna talade:

Emellan båda härarna håll vagnen still, orubblige,
till dess jag mönstrat skarorna, som lystet bida striden här,
med hvilka jag att kämpa har i stridens hårda bardalek!
En öfverblick jag kasta vill på dem, som här till strids sig
ställt,
åt Dhṛtarāṣṭra's son (Duryodhana), den dåren, villig strids-
tjänst bjudande.

Saṁjaya talade:

Tilltalad så af Guḍakeça (Arjuna), Hṛṣīkeça, Bharatid,
emellan båda härarna höll vagnen still, den ypperst var,
midt framför Bhīṣma, Droṇa, alla konungar och talade:
"O Pṛthā's son (Arjuna), se Kuru's folk, som samladt står
framför dig där!"

Då såg han, Pṛthāsonen, fäder, fäders fäder för sig stå,
samt bröder, lärare, morbröder, söner, söners söner där;
och vänner, svågrar, följeslagare i båda härarna.
Då Kuntī's son (Arjuna) dem skådade, de nära, som de stodo där,
då fylldes han af djupt medlidande och sade så bestört:

Arjuna talade:

Då så jag skådar mina anförvandter, Kṛṣṇa, bida strid,
så slappas mina leder och min mun blir torr och het,
en darrning öfverfar min kropp och hären på den resa sig,
"Gāṇḍīva" (bågen) faller ur min hand, och febern glöder i min hud;
att stå jag icke är i stånd, och tanken virrig blir och lam;
samt tecken, olycksbådande, jag skådar ock, skönlockige;
och ingen lycka växer upp, när släkten för min hand går bort.
Ej önskar seger jag, o Kṛṣṇa, icke (härskar)makt och dennas lust:
hvad är väl makt, o hjordars herre, rikedom, ja lifvet själf?
För hvilka fika vi väl efter makt och glädje, nöjeslust,
om ej för dem, som mot oss stå och offra lif och egendom:
så lärare, så fäder, söner, fäders fäder, bröder ock,
morbröder, svågrar, söners söner, andra släktingar jämväl.
Jag vill ej döda dem, om ock de döda, Madhusūdana (Kṛṣṇa),
ej ens för världar tre; hur mycket mindre då för jorden här!
Hvad glädje kan beskäras oss, om Dhṛtarāṣṭra's släkt vi slå:
om våra eftertraktare vi döda, synden häftar vid.
Därför vi icke böra döda Dhṛtarāṣṭra's folk och stam;
ty huru känna lyckan, se'n vi ombragt släkten, Mādhava?
Om också de, med sinnet fullt af girighet, ej synden se,
som i familjemord består, i trohetsbrott emot en vän,
hur skulle vi dock ej förstå oss fria ifrån denna synd,
som inse släktmords svåra skuld, o människors förgörare (Kṛṣṇa)?
Med släktens undergång förgås de eviga familjebruk,
med dessas död i hela släkten tränger genom laglöshet.
Och tränger laglösheten in, fördärfvas släktens kvinnokön.
Fördärfvas kvinnan, Vṛṣṇison (Kṛṣṇa), förblandas kasterna jämväl.
Men kastförblandning stammen som dess mördare till helvet för,
ty fäderna, beröfvade dödsoffren, störta genast ned.

Af sådan skuld, som dödar släkt och kastförblandning kallar fram,
förintas släktens och familjens eviga och helga bruk.
Åt dem beskärd är vistelse i helvetet, Janardana (Kṛṣṇa),
som gått förlustiga de helga släktens bruk, så ha vi lärt.
O ve! en stor försyndelse så nära var jag att begå,
då af begär till maktens fröjd jag ville döda fränder här.
Om utan vapen, utan motstånd jag af Dhṛtarāṣṭra's folk,
som väpnadt står, i kampen dödats, vore detta kärast mig.

Saṁjaya talade:

Så taladt, Arjuna i börjad strid strax sjönk i vagnen ned
och pil och båge lade bort, i hjärtat upprörd djupt af sorg.

Andra sången.

Saṁjaya talade:

Till honom, så af ömkan gripen, ögat fullt af tårars flod,
och tvekande med dessa ord så mälte Madhusūdana (Kṛṣṇa):

Den höge (Bhagavat) talade:

Hvarfrån har detta klenmod nu i farans stund dig träffat så,
en styggelse för ädla män, som himlen stänger, bringar skam?
Blif ej omanlig, Pṛthā's son (Arjuna), det passar icke dig försann!
Kast bort ditt hjärtas låga svaghet, res dig, fienders betryck! (Paraṁtapa).

Arjuna talade:

Hur kan jag Bhīṣma uti strid och Droṇa, Madhusūdana (Kṛṣṇa),
de båda ärevärda, falla an med pil, betvingare?

Att ej de vördnadsvärde männen döda
samt äta tiggarbröd på jord är bättre;
men dödas också rikdomslystna guru'er,
så skulle blodbesudlad spis jag tära.

Ej veta vi hvad kärare oss vore,
att segra själfva eller att besegras;

ty mot oss stå ju Dhṛtarāṣṭra's söner:
vi deras död ej vilja öfverlefva.

Mitt hjärta hemsökt är af rådlöst tvifvel,
min själ om plikten oklar; så jag frågar:
hvad som osvikligt bäst är, säg mig detta!
Jag är din lärjung: lär mig, hjälp jag söker.

Ty ej jag ser, hvad väl fördrifva kunde
från mig en sorg, som sinnena förtorkar,
om ock jag obestridt och härligt rike,
ja makten öfver gudar själfva vunne.

Saṁjaya talade:

Så taladt, Guḍakeça (Arjuna), nu till Hṛṣīkeça (Kṛṣṇa) sade så:
"Jag icke strida vill", så kvad han till Govinda (Kṛṣṇa), och teg still.
Och Hṛṣīkeça leende, o Bharatid, till den, som stod
emellan båda härarna försagd, då sade detta ord:

Den höge talade:

Ej ömkansvärde ömkar du och talar ändå visdomsord:
ej döda eller lefvande beklaga visa någonsin.
Ej någon tid var icke jag, ej du, ej mänskofurstar där;
ej heller kommer någon tid, då ej vi skola finnas mer.
Som barndom, ungdom, ålderdom i denna kropp är själens lott,
så ingår den i annan kropp (efter döden); häri en vis ej irrar sig.
Materiens stötar, Kuntīson, köld, hetta, smärta verkande,
och glädje, komma gå och dö; fördrag dem tåligt, Bharatid!
Ty den som, vis, ej störs af dessa stötar, starke mannatjur,
hvem fröjd och smärta gälla ens, den vinna skall odödlighet.
Ej är vara icke-varandes, ej icke-vara varandes,
och gränsen mellan båda skådas blott af sanningsskådare.
[Men oförgängligt, vet, är det, som genomtränger alltet här:
och detta oförgängliga förstörs af ingen någonsin.]
Och kroppen här, som andens är, den evige, oförgänglige
och ouppmätlige, förintas; kämpa därför, Bharatid!
Hvem ser i denne dödaren, hvem menar, att han dödas kan,
de båda känna honom ej: han dödar eller dödas ej.

Han födes ej, ej heller dör han nånsin,
ej vorden till, han upphör ej att varda.
Ofödd, beständig, evig, ifrån början,
han dödas ej, om också kroppen dödas.

Hvem anden oförstörbar, evig, oförgänglig, ofödd vet,
säg, hur och hvem kan den man låta döda eller döda själf?

Som mänskan slitna kläder lägger af och
så höljer sig i andra nya kläder,
så lägger anden af den slitna kroppen
och går så in i andra nya kroppar.

Och ej af vapen såras han, och elden bränner honom ej,
och ej af vatten blir han våt, och vinden gör ej honom torr;
osårbar, oförbrännelig, blir hvarken våt ej heller torr,
beständig, allnärvarande, fast, evig, oföränderlig.
Osynlig, outgrundlig, oföränderlig, så heter han;
därför, om honom så du känner, honom ej du sörja bör.
Men äfven om du också tror, han ständigt födes, ständigt dör,
du ändå ej, starkarmige, bör sörja honom någonsin.
Den födde säker döden är, den döde återfödelsen;
därför du ej bör sörja för en sak, som oundviklig är.
Osynlig tingens början är, blott midten synlig, Bharatid!
Osynligt är ock deras slut; hvad finns för grund till klagan då?

Den ene ser på anden som ett under.
Den andre talar om den som ett under.
En tredje hör om honom som ett under.
Hvad man än hört, han kännes utaf ingen.

I hvars ens kropp är anden evigt oförstörbar, Bharatid!
Därför du rimligtvis ej borde sörja några väsen alls.
Och lika litet räds du bör, blott plikten du i sikte har;
ty något annat, som för krigarn bättre var än strid, ej finns.
Som himmelsporten öppen var, som af sig själf den bjöde sig,
så griper hvarje krigare till sådan strid, o Pṛthāson!
Men om du nu i denna strid, som rättvis är, ej kämpa vill,
du kastar bort din plikt, ditt pris, och samkar på dig skymf och skam.
Berätta skola mänskorna om denna skam förutan rast;
för den som står på ärans höjd är skammen svårare än död.
Från strid du afstått, skrämd af fruktan, skola hjältarna då tro.
Bland dem du förut högt var aktad skall du gälla feg och klen.
Och många ord med skymfligt syfte sprida dina fiender,
din tapperhet de skola smäda; ges det större smärta väl?
Men dödad skall du himlen nå; du segrar, då är jorden din.

Statt upp för den skull, Kuntīson, med mod och fast beslut
till strid!
För lika akta fröjd och smärta, vinst håll lika med förlust,
med seger likställ nederlag; strid så och undfly skymf och
skam!
Så lyder sāṁkhya-lärans bud, hör nu hvad yoga lära kan!
Åt den dig hängif, Pṛthāson: du skall från karman's band
bli fri.
Här går ej började sträfvan under, minskning icke heller spörjs.
Blott ringa del af detta bruks utöfning ger för fara skydd.
Här ges det blott en tanke, den, som bottnar i beslutsamhet;
i många grenar, utan slut, förlöper obeslutsamhet.
Ett blommigt tal, o Pṛthāson, plär brukas af ovisa män,
begärhängifna, sträfvande mot himlen såsom deras mål,
som, tjusta utaf veda's ord, städs orda: "intet annat finns",
— ett tal som lofvar födelse som lön för verk och bugnar af
detaljbestämmelser för verk att ernå njutningar och makt
— af detta fångas deras själ, som hänga fast vid lust och
makt,
och tanken, hvilken borde ha sitt mål i fast beslutsamhet,
hos dem alls icke riktas på fördjupning och försänkande.
Tre krafter veda ställer fram: var fri från dem, o Arjuna!
Var motsatsfri, ståndaktig städs, förvärf gif hän, dig själf
alltjämt!
En klok brahman den nytta drar ur alla veda'er samlade,
som hämtas ur en sammelbrunn, som vatten får allstäds ifrån.
På handling jämt din sträfvan ställ, dess frukter aldrig bry
dig om!
Af handlings frukt dig ej bestäm, men sysslolöshet håll dig
från!
Hängifningsfast fullgör ditt verk, låt fara böjelsen till lust!
I lycka och misslyckande var lik: "hängifning" jämnmod är.
Långt under hjärtats hängifning står verket, o Dhanaṁjaya.
I hjärtat sök ditt skydd: elända de, som frukter ha till mål.
Den själshängifne lämnar här så väl förtjänst som också
skuld.
Därför åt hängifning dig vig: "hängifning" är verkskicklighet.
Ty själshängifna visa lämna frukt, som går ur gärning fram;
från återfödelsens bojor lösta, nå de smärtfrihetens ort.
När hjärtat ditt har sluppit ur förblindelse och bländverks lek,
likgiltighet du når för allt, som tradition vill lära dig.
När hjärtat ditt, från traditionen bortvändt, fritt, orörligt står
och i försänkning stannar, då du skall hängifning nå.

Arjuna talade:

Hvad sägs om den, som, vishetsfast, försänkning öfvar,
lockige?
Den vishetsfaste, huru talar, hvilar, sitter, går han, säg?

Den höge talade:

Den alla önskningar, som hvila i hans sinne, kastar bort,
nöjd i och med sig själf, han heter vishetsfast, o Pṛthāson!
Hvars hjärta ej i smärta darrar, fri från fröjdernas begär,
hvars vrede, fruktan och begär flytt bort, han heter vis-
hetsfast.
Den från begär är fri i allt och glädes eller hatar ej,
hvad helst han når, om godt, om ondt, hans vishet grundad
är och fast.
Om denne sina sinnen helt från sinnevärlden drager bort,
sköldpaddan likt drar in hvar led, hans vishet grundad är
och fast.
Och sinnevärlden svinner bort för människan, som fasta
för,
blott smaken blir; men äfven den förgår, när han den
högste ser.
Den sträfvande och insiktsfulla mänskans hjärta till och med
rycks våldsamt med af sinnena, som storma fram, o
Kuntīson.
Därför man dessa tygla må och alltjämt uppgå helt i mig;
den som har sinnena i sitt våld, hans vishet grundad är
och fast.
Den som på sinnligheten tänker, fattar böjelse för den;
ur böjelsen begäret spirar, vreden är begärets son.
Ur vreden blir bedårande, ur detta minnets störande,
ur störandet förnuftsförlust, af denna mänskan går till grund.
Men den som nalkas sinnevärlden, självbehärskande och
stark,
med sinnen fria från begär och hat och tyglade, når frid.
I friden blir befrielse från alla smärtor så hans del;
ty den, hvars hjärta vunnit frid, sin insikt får befästad
snabbt.
Den ej hängifne insikt ej, mediterande ej blir till del,
ej den, som ej mediterar, ro; hvar finner lycka rolös man?

Om hjärtat lyder sinnen, omkringsvärmande, det rycker bort
förståndet, liksom vinden skepp på vattnet redlöst drifver fram.
Den sina sinnen därför, o starkarmige, jämt håller bort
från sinnevärlden öfverallt, hans vishet grundad är och fast.
Där natt för alla väsen är, där vakar den sig tyglande;
då alla väsen vaka, det är seendes och vises natt.

Som flodens vatten uppgår uti hafvet,
som trots tillströmning sina gränser håller,
så når den ro, i hvilken hvarje önskning
går upp, ej den som än har önskning öfrig.

Den man, som uppger hvarje önskning och är fri från allt begär,
från själfviskhet och egennytta lefver fri, han uppnår ro.
[Det här är brahmantillstånd, hör, i det ej mer förvirring finns;
är man i dödens stund däri, uppgående i brahman vinns.]

Tredje sången.

Arjuna talade:

Om i din mening insikt högre står än verk, Janardana,
hvarför då drifver du mig till så fruktansvärdt ett verk, o Gud?
Ditt tal så oliktydigt är, det så förvirrar mitt förstånd.
Nämn mig därför det enda visst, hvarmed jag frälsning vinna kan!

Den höge talade:

I denna värld två vägar till fulländning ges, är sagdt förut:
så sāṁkhya's väg förmedels insikt, yogin's väg förmedels verk.
Men hvarken uppnår mänskan med verkunderlåtenhet verklöshet,
ej heller vinner hon fullkomning blott igenom världsundflykt.

Ty aldrig blott ett ögonblick man utan verkande förblir:
en hvar emot sin vilja drifs till verk af krafter i naturn.
Den handlingssinnena har tamt och dock med sinnet, dårskapsfullt,
jämt tänker blott på sinnevärlden, den en hycklare benämns.
Men den med hjärtat sinnena tyglar samt med handlingssinnena
sig företager verkutöfning intresselös, han framstår högt.
Nödvändigt verk förrätta du: verk bättre är än verklöshet,
och kroppens uppehållande ej ens dig lyckas overksam.
[Och världen bunden är af alla verk förutom offerverk:
det verk, som tjänar detta mål, fullgöre du intresselös!
Då fordom skaparen med offret släktet skapade, han sad'
med det I skolen Er föröka, detta är Er önskeko.
Med detta fröjden gudarna, i gengäld må de fröjda Er.
När ömsesidigt så I fröjdens, nå I skolen högsta väl.
Ty önskad njutning gudarna, af offren närda, lämna Er.
Hvem gåfvan njuter, utan åt dem dela med sig, är en tjuf.
De goda, hvilka offrets rester äta, fria bli från skuld;
men onda lasta skuld på sig, som koka endast för sig själf.
Ur näring väsendena uppstå, näring går ur regnet fram.
Igenom offret uppstår regn, men offret spirar fram ur verk.
Men verk ur brahman, brahman framgår ur det oförgängliga.
Därför på offret hvilar evigt brahman, allnärvarande.
Den det i rullning bragta hjulet här ej längre framåt för
och syndig sinneslust blott vill, han är förgäfves, Pṛthāson.
För den som glädes i sig själf, i egna självet ock har nog,
i egna själfvet blott till freds, ej något finns att göra mer.
Ej tar han del i det som här är gjordt såväl som icke gjordt,
och hans intresse helt och visst af alla väsen oberördt.]
Därför du alltid före ut intresselös hvad göras bör;
ty den som oberörd sitt verk fullgör, han uppnår högsta mål.
Med verk blott Janaka och andra nådde till fullkomlighet.
Och äfven blott med hänsyn till världsordningen du handla må!
Hvad än den bäste mannen gör, det göra andra mänskor ock,
hvad han till rättesnöre valt, det följer världen efter jämt.
Ej ges för mig i världar tre hvad ännu göras bör, o kung;
ej ouppnådt att uppnå än, och dock till verk jag vänder mig.

[Ty om jag någonsin ej outtröttlig hängaf mig åt verk,
så allestädes också då visst mänskan följde mina spår.]
Försjunka skulle världarna, om ej jag verkade mitt verk,
förvirring verkade jag då och bragte skapelsen på fall.
Som dårar handla, hängande vid verket, så den vise ock
skall handla, fri och önskande att verka för världsordningen.
Den vise kommer ej åstad ovisas, bundnas, meningsstrid;
han kallar allas verk för godt, och själf hängifven handlar han.
Utaf naturen verkas verken öfverallt; blott den, hvars själ
förbländad är af egoism, plär säga: "jag är göraren".
Men den som sanning vet om själfvets skillnad ifrån kraft och verk,
han menar: "kraft i kraften verkar blott", och hänger icke mera fast.
Den af materiens krafter binds vid verk af dessa hänger fast;
en sanningsvis förvirre ej en trög, som rätt blott endels vet.
Till mig du hänför alla verk; med tanken på ditt egna själf,
förväntningslös och utan egennytta, kämpa fri från sorg!
De människor, som ständigt följa denna lära, Pṛthāson,
i tro och utan knot, de blifva lösta genom sina verk.
Men de som, lastande min lära, ej den följer, vet, att de
förståndet mist, att deras kunskap också helt förvirrad är!
Den insiktsfulle till och med ock handlar enligt sin natur;
naturen följer väsnen jämt, hvad kan då tuktan verka, säg?
I hvarje sinnes föremål för böjelse och hat är plats;
dig lämna ej i deras våld: de äro dina fiender.
Ens egen plikt, om ock med brist, går öfver annans riktigt fylld.
Och bättre död, om egen plikt är fylld; i andras fara är.

Arjuna talade:

Hvad är det mänskan drifs utaf, när ondt hon öfvar, till och med
emot sin vilja, Vṛṣṇison, liksom hon tvangs därtill af våld?

Den höge talade:

Det är begäret, det är vreden — häftighetens kraft den födt —
förtärande och syndefull, den fienden på jorden är!

Som elden höljes utaf rök och spegeln täckes utaf smuts,
som moderlifvet fostret höljer, denna höljer vetandet.
Ja, höljdt är vetandet af fienden, som ständigt går dess spår,
och har till namn "begär" och är en eld, som aldrig mättad blir.
Och sinnen, känsla och förstånd dess rike äro, Kuntīson,
med dessa blind han anden gör, i det han höljer vetandet.
Betving därför, o Bharatid, från början sinnena; slå bort
det onda, som förintelse för vetande och kunskap är!
Och höga kallas sinnena, men högre känslan är än de,
förståndet känslan öfvergår; den framför känslan går är Han.
Så vet, att högre än förstånd är Han, och res dig af dig själf
och slå den fiende, som, svåråtkomlig, har till namn "begär"!

Fjärde sången.

Den höge talade:

Hängifningsläran, oförgänglig, lärde jag Vivasvat förr,
Vivasvat sade den till Manu, Manu till Ikṣvāku så.
Så fingo visa konungar den känna då från led till led;
med tiden dock förlorad gick den här på jorden, Pṛthāson.
Hängifningsläran, samma gamla, nu förkunnas dig af mig,
då du mig älskar, är min vän: den högsta hemlighet det är.

Arjuna talade:

Din födelse är senare, Vivasvat's tidigare är;
hur skall jag det förstå, att du den läran först förkunnat har?

Den höge talade:

I talrik följd ha födelser förgått för mig liksom för dig.
Jag alla känner, du dem känner ej, o fienders betryck.
Fast, ofödd, väsensoförgänglig, jag behärskar skapelsen,
jag ständigt föds i följd af min natur med egen underkraft.
Ty hvar gång rätten minskning och förslappning underkastad är,
och orätt stadd i tillväxt, då jag skapar själf ånyo mig.

Till skydd för goda samt till orättfärdigas förintelse
och till befästande af rätten födes jag från tid till tid.
Den så mitt gudomsursprung känner, gudomsverket mitt också,
han kroppen lämnar ej för återfödelse: han går till mig.
I tro på mig och full af mig, från vrede, fruktan och begär
befriad, mången, ren af vetandets askes, gått upp i mig.
På det sätt människan mig nalkas, så jag lönar henne ock.
Hon följer alleständs mitt spår, mig sökande, o Pṛthāson.
På jorden framgång önskande af sina verk, de offra jämt,
åt gudarna; i mänskans värld snabbt träda verkens följder fram.
De fyra kaster har jag skapt med delning efter kraft och verk;
om ock jag deras upphof är, jag, oförändrad, handlar ej.
Af verk jag får ej fläck, ej häller görs mig deras frukt behof;
den så mig känner väl blir icke bunden genom sina verk.
Med sådan kunskap fordom ock förlossningsträngtande sitt verk
utöfvade; därför du öfve verket, som det öfvats förr!
Hvad verk är och hvad icke verk, de vise ens ej veta klart.
Jag vill förklaring ge. Du känner den, och blir det onda fri.
Ty känna bör man riktigt verk, men också hvad förbjudet är;
om icke-verk besked man äge; doldt är verkets väsen själft.
Den icke-verk i verket ser, desslikes verk i icke-verk,
den insiktsfull bland mänskor är, hängifningsfullt han öfvar verk.
Den som i alla företag är fri från önskningar, begär,
hvars verk af kunskapseld förbrändt, den heter vis bland kloke män.
Sin lust till verkens frukter kvitt, tillfreds och oberoende,
gör han i sanning ingenting, om aldrig så i handling stadd.
Förhoppningsfri, med tyglad kropp och tanke samt besittningslös,
han samkar ingen skuld, sitt verk för kroppens skull blott öfvande.

Tillfreds med det som själf sig bjuder, motsatslös och afundsfri,
i medgång lika som i motgång, binds han ej ens stadd i verk.
Den utan böjelse, förlöst, på kunskap tanken riktar in,
åt andligt offer ägnar sig, hans verk fullständigt löses upp.
[Brahman är gåfva, offerfett, i elden brahman, offret ock,
i brahman ingår den, som sänker sig i brahman handlande.]
De ena, verkhängifna, blott åt gudaoffer ägna sig;
de andra medels insikts offer självfvets offer elden ge.
Och andra alla sinnen åt askesens eldar offra hän,
och andra sinnevärlden all åt sinneseldar offra upp.
Och andra, rätt hängifna, offra andedräkts- och sinnesverk
åt kunskapständ hängifningseld, på självfvet tanken riktad blott.
Och åter andra, fullt asketer, stränga löften fyllande,
besittning, bot, hängifning, studium, kunskap — allt så offra de.
Utandning i inandning och inandning i utandning så
af andra offras, vägen båda sluten, anden hämmad helt.
Och andra offra, utan mat, lifsandar i lifsandarna.
De nämnda känna offret alla, döda synderna i det.
[De hvilka offerresters nektar njuta gå i brahman in;
ej denna världen offerlös hör till, den andra mindre än.
Så många och olika offer bringas fram i Brahman's mun.
De alla fram ur verket gå: med denna insikt löses du.]
Förnämligare kunskapsoffer är än rikdomsoffer visst;
ty allt som verk är kunskap har till högsta mål, o Pṛthāson.
[Och denna lär med vördnadsfullhet, frågor, troget tjänarskap!
De kunniga, som sanning skåda, skola kunskap lära dig.
Och har du den, ånyo ej du råkar i villfarelse;
med den du alla varelser i dig liksom i mig skall se.]
Om ock du vore syndigast bland syndare, du skulle dock
med kunskapsbåten komma öfver alla synders stora haf.
Som antänd eld till aska bränner veden, vet det, Arjuna,
så bränner också kunskaps eld till aska alla handlingar.
Ty intet reningsmedel finns jämförligt alls med kunskap här.
Den hängifningsfullkomnade det finner själf uti sig själf.
Den troende, med kufvadt sinne, därpå riktadt, kunskap når.
När så han vunnit högsta kunskap, snabbt han når till högsta ro.

Den icke-vetande, otroende och tvifvelsjuke går till grund.
Den tviflande ej tillhör sällhet, denna eller andra värld.
Den i hängifning uppger verk, med kunskap tviflens makt
förgör
i självbehärskning, honom mer ej fjättra verken, Arjuna.
Ditt eget hjärtas tvifvel klyf, som alstrats ur okunnighet,
med kunskaps svärd; hängifning öfva; res dig upp, o
Bharatid!

Femte sången.

Arjuna talade:

Uppgifvande af verk du prisar först, hängifning åt dem se'n;
hvad bäst af båda är, det enda säg mig med bestämd-
het nu!

Den höge talade:

De båda verka salighet, hängifning som uppgifvande.
Af dessa båda bättre är hängifning än uppgifvande.
Som städs uppgifvande den känns, som ej har afsky, ej
begär.
Den motsatsfrie, o starkarmige, blir lätt från banden löst.
Hängifningsläran skilja barn från kunskapsläran, visa ej.
Om blott man en sig ägnar riktigt, bådas frukter vinner
man.
Det tillstånd genom sāṁkhya vinns, med yogaläran upp-
nås ock.
Den sāṁkhya ett med yoga anser, den är verkligt seende.
[Men verkuppgifvande är svårt att utan yoga komma till.
Den vise, hvilken yoga gett sig hän, han snart till brah-
man når.
Den sig åt yoga gifvit hän med renadt och betvingadt
själf,
i varelsernas själf gått upp, den fläckas ej ens handlande.]
Den hängifne, som sanning vet, han tänker: "intet gör jag
själf",
när helst han känner, luktar, äter, sofver, andas, ser och
går,
och talar, afför, griper, blundar eller öppnar ögonen;
han menar blott, hans sinnen syssla så med sinnesföremål.

Den verken utför och till brahman hänför utan böjelse
af synden lika litet fläck, som lotusblad af vatten, tar.
Med kropp och hjärta samt förstånd och sinnen oberoende
utföra yoga-idkarna sitt verk till luttring af sig själf.
Hängifven, hvilken verkens frukt försmår, fullkomlig ro
beskärs.
Den ej hängifne, snärjd i frukten, binds af handlandets
begär.
Med sinnet löst från alla verk behärskar anden lugn sin
stad
med nio portar, verkar ej, ej heller föranleder verk.
Ej verksamhet, ej verken själf i världen härskarn bringar
fram
ej heller sammanhang emellan verk och frukt; det gör
naturn.
Ej antar härskarn någons skuld, förtjänst ej heller någonsin,
af icke-kunskap kunskap höljd är; därför väsnen vilse gå.
[För dem, hos hvilka icke-kunskap genom själfvets kun-
skap är
förintad, uppenbarar kunskap, solen lik, det högsta här.
Häri uppgående med själ och tanke, sysselsatta helt,
de bortgå, genom kunskap syndförlösta, återvända ej.
I en brahman med takt och vett, i boskapsdjur, i elefant,
i hund och hundkötts-ätare de vise platt detsamma se.
Re'n här har himlen nåtts af dem, som sinnet stöda fast
härpå.
Ty fläckfritt brahman är, sig likt; därför på brahman hvila de.
Den fast i sinnet, fri från irring, brahmanvis, i brah-
man bor,
han jublar ej, om lycka kommer, ängslas ej, tillstöter ondt.
Hvars själ är löst från utanvärldsberöring själfvets lycka når;
den ger sig hän brahmanhängifning, njuter oförgänglig lust.
Ty lust, som stammar från beröring, blott är smärtans mo-
derlif:
har hvarken början eller slut; åt den sig fröjdar vis
man ej.]
Den re'n härnere före kroppsbefrielsen kan härda ut
begärets häftighet och vredens, den hängifven är och säll.
[Den yogin, som har lycka, glädje, kunskaps ljus inom sig
själf,
han, blifven brahman, hinner till uppgående i brahman så.
Uppgående i brahman vinna de, som synden plånat ut,
förintat tvedräkt, tyglat själfvet, vilja alla väsens väl.

Asketer, fria från begär och vrede, tanken tyglande,
som själfvet upptäckt, nära är uppgående i brahman då.]
Den undanflyr beröringar, blott mellan ögonbrynen ser,
i näsans inre skeende in- och utandning lika gör,
som, sinne, hjärta och förstånd i tygel, blott förlossning trår,
all önskan, fruktan, vrede kvitt, för alltid är förlossad han.
Om han i mig ser njutaren af offer och botöfningar,
och alla världars herre, alla väsens vän, han uppnår ro.

Sjätte sången.

Den höge talade:

Den, verkets frukt försmående, utför det verk, som göras må,
han är saṁnyāsin, yogin sann, ej den som eld- och verklös är.
Uppgifvande detsamma är som yoga, vet det, Pāṇḍuson!
Ty ingen blir en yogin, som ej sina önskningar gett upp.
För den, som önskar stiga upp till yoga, verket medel är.
För den, som stigit upp till yoga, gäller ro som medel sist.
Ty om man hvarken hänger fast vid sinnevärlden eller verk,
man afstått alla önskningar, till yoga har man stigit upp.
Man själfvet höje med sig själf, man trycke själfvet icke ned:
ty själfvet just är själfvets vän, kan vara själfvets ovän ock.
Hos den är själfvet själfvets vän, som själfvet tvingar med sig själf;
den icke själfvets herre är bär själfvets fiendskap i sig.
Den själfvet kufvat, ro förvärfvat, samladt helt är dennes själf,
i köld och hetta, fröjd och smärta, ära likasom förakt.
Hvars själf i insikt har sin fröjd, orubbad, sinnet tyglande,
för hvem en jordklump är som guld, den yogin sant hängifven är.
Den lika sinnad är mot vänner, fiender, likgiltiga,
apatiska, förhatliga, mot god och ond och släkt, står högt.
En yogin ständigt öfve sig i hängifning på ensam plats,
allena, tygle själf och tanke, utan gods och utan hopp.

På renad ort han rede sig en ständig sittplats, ej för hög
och ej för låg, betäckt med tyg, en hud, en knippa kuça-gräs.
Så sittande han rikte själen på en punkt, sin tankes verk
och sinnenas i töm, hängifning öfve, själfvet renande.
Bål, hufvud, hals, orörliga och raka hållande, han fast
på näsans spets så blicken rikte, skåde annorstäds ej hän.
Med själen lugn, från fruktan fri, fast kyskhetslöftet hållande,
med tygladt sinn, på mig blott tanken fäst, hängifven sitte han.
Den yogin, som på detta sätt sig öfvar städs med sinnet tämdt,
den ro når till, som slutligt till förlossning för, på mig beror.
Men yoga ej blir den till del, som intet, som för mycket tär,
åt sömnen eller vakan sig för länge hänger, Arjuna.
Den måttligt äter, måttligt hvilar, måttligt rör sig vid sitt verk,
den måttligt sofver, vakar, yoga, smärtfördrifvande, beskärs.
Om tanken, tyglad, blott på själfvet riktas fast, då gäller man
för sant hängifven, fri från allt begär till önskansvärda ting.
"Som ljus, som står på vindlös plats, ej fladdrar" — denna bild man har
om yogin, som sin tanke tyglar, själfhängifning öfvande.
Det tillstånd, hvarest tanken hvilar, hämmad af hängifnings id,
där, själf beskådande sitt själf, man har sin fröjd i detta själf;
där man en ändlös lycka erfar, fattbar för förståndet blott,
osinnlig — hvar en där befintlig ej från sanning irrar bort —
— har man det uppnått, annan rikdom högre gäller ej än den;
dväljs man däri, ej ens af tunga smärtor störs man i sin ro —;
det tillstånd — lösandet från smärtförbindelse — det heter, vet,
hängifning; den skall öfvas så med fast beslut och stadigt mod.

Begären alla, önskningsfödda, släppe man åtskillnadslöst,
och sinneskaran hålle man med hjärtat just i tygel helt,
och småningom man finner ro med fast, ståndaktig föresats.
Sitt hjärta rikte man på självet, tänke icke något alls.
Hvart hjärtat än, så obeständigt som ostadigt, sväfvar ut,
man därfrån hålle det tillbaks och bringe det i eget våld.
[Ty högsta lust den yogin når, hos hvilken hjärtat lugnadt är
och stillad lidelsen, som brahman vorden är och utan synd.
Den yogin, som på detta sätt sig öfvar städs, är utan synd,
han når oändlig lycka lätt, föreningen med brahman just.
Sig själf i alla väsen ser och alla väsen i sig själf
den sig åt yoga fullt hängifvit, likheten i allt förstått.
Den öfverallt blott skådar mig och äfvenledes allt i mig,
för honom går ej jag förlorad, icke heller han för mig.
Den yogin, hvilken älskar mig som den i alla boende,
för enhet sträfvande, hvarän han lefver, lefver han i mig.
Den som i allt det lika ser, bedömande det från sig själf,
det vare smärta eller fröjd, den yogin gäller allra högst.]

Arjuna talade:

Den yoga, som af dig förklaras genom jämnmod, ej jag ser
för vår ostadighet, hur den kan bli beståndande och fast.
Ostadigt är vårt hjärta, Kṛṣṇa, trotsigt, våldsamt, störande;
dess tyglande för mycket svårt jag håller, liksom vindens är.

Den höge talade:

Oroligt är, starkarmige, och svårt att tygla hjärtat vårt:
men genom öfning, Kuntīson, det tämjs och med likgiltighet.
För den sig själf ej tygla kan är yoga svår att uppnå visst;
men den sig själf behärskar ifrigt kan den nå på anfördt sätt.

Arjuna talade:

Om man, ej nitisk nog, dock trosviss, irrande från yoga bort,
ej däri når fullkomning, hvart, o Kṛṣṇa, hinner han som mål?

Månn ej han, vilseförd från båda målen, lik ett trasigt moln
förgås, i vacklan, ovisst irrande på helighetens väg?
O Kṛṣṇa, detta tvifvel helt du värdigas aflägsna nu;
ty ingen annan lösare af detta tvifvel finns än du.

Den höge talade:

Ej här och ej i annan värld en sådan söks af undergång;
ty ingen som gör godt, o käre, råkar nånsin i fördärf.
De godas världar vinner han och bor där många långa år,
och så i heligt renas hus föds åter yogafallen man.
På nytt han födas kan också bland visas och hängifnas släkt,
ty återfödelse, som nämnts, är svårare att nå på jord.
Pånyttfödd, insiktsfond han får, som han i förra lifvet ägt,
och sträfvar nu än mer än då fram till fullkomning, Kuruson.
Ty genom denna forna öfning viljelös han ryckes med:
blott önskan lära yoga för utöfver brahman lärdt i ord.
En yogin, sträfvande med möda, renad ifrån hvarje synd,
i många födelser fullkomnad, uppnår därpå högsta mål.
En yogin öfvergår asketen, öfvergår den lärde ock,
står öfver offergörarna: en yogin blif, o Arjuna!
Bland alla yogin'er af mig hängifnast aktas, hvilken mig
i trohet älskar, eget inre själf på mig blott riktande.

Sjunde sången.

Den höge talade:

Om du med hjärtat fäst vid mig hängifning öfvar, tror på mig,
så hör då nu, hur mig du kan med visshet känna helt och fullt!
Jag skall för dig förkunna helt, hvad vetande och insikt är;
när dem du fattat, intet annat öfrigt är att känna här.
Bland tusen människor blott en och annan till fulländning trår,
men utaf dem, som denna nått, blott en och annan känner mig.
Jord, vatten, eld, luft, eter, sinne samt därtill förståndsorgan
och jag-principen: åttafaldigt så sig delar min natur.
Den lägre så. Men vet, jag äger en natur, som högre är,

med hvilken denna värld uppehålles: detta lifsprincipen är.
Ur detta sköte stamma alla varelser, bemärk det väl,
ty jag är hela världens ursprung och dess slut, starkarmige.
[Ej annat finns, som högre är än jag, o skattevinnare:
på mig allt detta upträdt är som pärlemängder på en tråd.
Jag smaken är i vattnet, liksom solens, månens ljus jag är.
Det helga ordet "om" i veda, eterns ton och männens kraft.
I jorden är jag vällukten, i elden ock jag ljuset är,
i alla väsen är jag lif, askesen hos asketerna.
Som evigt frö i alla väsen fatta mig, o Pṛthā-son!
Förståndigas förstånd jag är och glansen hos de glänsande.
Och styrkan hos de starke är jag, fri från lidelse, begär,
och kärlek, dygd ej hämmande, hos väsnen är jag, Bharata.]
De tillstånd, hvilka innebära väsen, mörker, lidelse,
de stamma ifrån mig, det vet; ej jag i dem, men de i mig.
Af dessa tre af guṇa (krafter) sammansatta tillstånd världen här
förbländad, inser ej, jag oförstörbar öfver guṇa står.
[Ty denna gudars guṇa-trollmakt min är svår att öfvergå,
men de hos mig sin tillflykt taga denna trollmakt öfvergå.
Till mig ej flykta onda, dårar eller låga människor,
hvem insikten af māyā (trollmakt) röfvats, af demonisk sinnesart.]
Mig ära fyra slag af folk, på dygder rika, Arjuna:
olyckliga, vetgiriga och visa samt godssökande.
Bland dem står högst den vise, som, alltjämt hänsjunken, dyrkar mig;
ty öfver måttan kär är jag den vise, han är kär för mig.
Väl äro alla dessa ädla: vis man är mitt eget själf.
Ty han har, om han gett sig hän, den högsta gång till mig trädt an.
[Vid många födelsers förlopp en vis mig nalkas tänkande:
"allt Vāsudeva"; svårt det är att finna sådan högsint man.]
De, hvilkas insikt bortryckts af begär, till andra gudar gå,
åtaga sig mångfaldig öfning, tvungna af naturn därtill.
Hvem helst i gudhängifven tro vill tjäna någon gudaform,
så gör jag denna tro hos honom fast och oföränderlig.
Af den tro fylld, han ifrigt ägnar sig åt denna gudens tjänst,
af den han får hvad han begärt; i sanning ges det dock af mig.

Men ändlig är den frukt, som dessa insiktsklena blir till del:
till gudar gudaoffrarna, de mig hängifna gå till mig.
Att jag, osynlig, synlig blifvit, insiktslösa mänskor tro,
som icke fatta min natur, den högsta oförgängliga.
[I guṇa-bandets trollmakt höljd, jag är ej synlig för en hvar,
ej villad värld begriper mig, ofödd och oföränderlig.
Jag känner de förgångna ting och de närvarande också
och kommande, o Arjuna; men mig ej känner någon alls.]
I följd af motsatsfödd förvirring, sprungen ur begär och hat,
så råka alla väsen vid sin framkomst i förblindelse.
Men människor med goda verk, från hvilka synden plånats ut,
och lösta från den motsatsfödda irringen, fast dyrka mig.
[De känna brahman, högsta själfvets fullhet och allt samladt verk,
som sträfva till befrielse från ålder, död, i tro på mig.
De ock i hädangångens stund i själsförsänkning fatta mig,
som känna mig som ett med högsta offer, gudom, blifvande.]

Åttonde sången.

Arjuna talade:

[Hvad är så brahman, högsta själf och högsta verk, o store Gud?
Och hvad det högsta blifvande, hvad är som högsta gudom nämns?
Det högsta offer, hur och hvad är detta här i denna kropp?
Och hur i bortgångsstunden känns du utaf själfbehärskarna?

Den höge talade.

Det högsta brahman ej förgår, dess väsen nämns det högsta själf.
Och skapelsen, som verkar tings uppkomst, tillblifning, nämnes verk.
Allt upplösbart är högsta blifva, högsta gudom anden är.
Det högsta offer är jag själf i denna kropp, förträffligste.]
Och den som uti dödens stund sin tanke riktad har på mig,
från kroppen löses och går bort, förvisst går i mitt väsen in.
Om man i döden kroppen lämnar, tänkande på annan form,
så ingår man i den, hvar gång ombildad just till denna form.
Därför så tänk till alla tider just på mig och kämpa så!

På mig förstånd och sinne rikta: du i mig går in förvisst.
Till högsta gudomsväsen går den som på detta tänker fast
med sinn, som annorstäds ej sträfvar, stadigt sänkt i öfnings
djup.

Den som på gamle siaren och ledarn —
som mera fin är än hvad som är finast,
som uppehåller allt, med otänkbar form,
med solens färg, därbortom dunklet — tänker

i dödens stund med ett orörligt sinne —
af kärlek fylld och af hängifnings styrka,
med anden mellan ögonbrynen samlad, —
han går till detta högsta gudaväsen.

Den plats vill jag för dig i korthet tälja,
som vedakännare ovansklig nämna,
dit, fria från begär, asketer ingå,
och för hvars skull man brahman-vandel förer.

Om portarna man stänger till, i hjärtat sinnet sluter in,
i hufvet tanken håller fast, starkt riktad på försänknings kraft;
uttalar "om", enstafvigt, heligt brahman, tänker uppå mig,
och så går bort och lämnar kroppen, uppnår man det
högsta mål.
Jag lätt att uppnå är för yogin, som försänkning öfvar jämt,
som sinnet ej på annat håller, tanken riktar fast på mig.
De stora andar, som fulländning nått, uppgångna uti mig,
ej skola underkastas återfödsel, smärtans boningsort.
Och alla världar upp till Brahman's under återfödsel
stå;
men har han ingått uti mig, så finns ej återfödsel mer.
De hvilka veta Brahman's dag af tusen världsåldrar bestå,
en natt af tusen åldrar ock, de mänskor känna natt och dag.
Vid dagens inbrott synligt ur hvad var osynligt träder fram,
vid nattens detta i hvad nämns osynligt åter löses upp.
Och denna tingens mängd, som uppstått jämt på nytt, upp-
löser sig
vid nattens inbrott; utan vilja går den åter fram vid dag.
[Men bortom detta osynbara än ett evigt väsen är,
som, om än alla ting förgås, ej själf förgås med tiderna.
Det osynbara, oförgängligt, högsta mål man kallar det;
se'n det man nått, man återvänder ej: det är min högsta plats.
Den högsta anden, hvari tingen, hvaraf allt är genomträngdt,

kan nås med dyrkan, hvilken ej på annat riktas, Pṛthāson.
För dig förkunnar jag den tid, då yogin'er vid bortgåendet
till återvändo och till icke-återvändo fara hän.
Vid eld och ljus och dag och nymånstid och första halfårstid, —
de då gå bort och brahman känna, gå i brahman åter in.
En yogin, som vid rök, vid natt i nedan, andra halfårstid
går bort, till månens ljus går hän, och vänder sedan åter hit.
Ty ljus- och dunkelhalfvan nämnas eviga världsvägarna:
till icke-återvändo en, den andra hit tillbaka för.
Och ingen yogin, hvilken båda vägar vet, förvirrad blir;
fördenskull du försänkning öfve hvarje stund, o Arjuna.

Den yogin, som vet detta allt, når öfver
den fromma verkens lön, som är utlofvad
för vedastudium, offer, bot och gåfvor,
och så han upp till högsta tillstånd kommer.]

Nionde sången.

Den höge talade:

[Nu skall jag lära dig — du hånar ej — hvad mest förborgadt är
af insikt, vetande. Du fattat det: och löses från allt ondt.
Det kungavetande och -hemlighet, det högsta rening är,
omedelbart tillgängligt, heligt, evigt, till användning lätt.
De människor, som icke denna helga lära skänka tro,
ej nå mig, vända åter världsloppsvägen, som till döden bär.
Af mig i osynlig gestalt är hela världen genomträngd;
i mig bero ock alla ting, men jag ej själf i tingen bor.
Sant dock, i mig ej tingen bo: se här min guda-undermakt!
Mitt själf bär tingen, bringar fram dem; dock det ej i tingen bor.
Som vida luften, hvilken tränger öfverallt, i rummet är
alltjämt: så dväljas alla varelser i mig, bemärk det väl!]
Och alla ting gå in i urmaterien, som tillhör mig,
vid världsårsslut: vid världsårsbörjan dem på nytt jag släpper ut.
I följd af min natur jag denna här af väsen sänder ut
alltjämt och utan deras vilja, endast med naturens kraft.
Men dessa verk ej fjättra mig, emedan jag, Dhanaṁjaya,
däri ej tager någon del och ej vid verken hänger själf.

Hvad rörs och icke rörs naturen i min uppsikt alstrar
fram.
På grund häraf, o Kuntīson, sig vrider världen uti krets.
Och dårarne se ned på mig, då jag har anlagt mänsklig
form:
de känna ej mitt högsta väsen, herren stor för alla ting;
fåfängliga i hopp och verk och insikt, utan sundt förstånd,
blott den natur till lags, som, gudlös och demonisk, vilseför.
Men stora andar, hvilka följa den gudomliga naturn,
mig dyrka helt, då de i mig ha alltings eviga upphof sett.
Mig prisande allt fort, i löftet trogna, sträfvande till mig,
mig dyrkande i kärlek, de mig tjäna i hängifning städs.
Och offrande med kunskapsoffer andra tjäna mig som en,
som skild från tingen, allestäds närvarande i mångfald rik.
[Det gamla offret, vanligt offer, maners dryck och spis jag är
och offerhymn och -smör och -eld samt hvad som offras
uti eld.
Jag världens fader är och moder, ordnare och stamfar jag;
är lära, rening, heligt "om", Rig-, Sāma-, Yajur-veda ock;
och mål, upphållare och herre, vittne, bostad, tillflykt, vän
och upphof, slut och skatt och fäste, fröt, det oförgängliga.
Jag värme strålar, regnet håller, sänder detta åter ned;
jag är odödlighet och död, jag vara, icke-vara är.]

Trevedalärd, som somakär och syndfri
mig offer ger, utber sig himmelsvägen,
han uppnår gudafurstens värld, den rena,
och njuter gudars himlafröjd i himlen.

Men när han njutit vida himmelsvärlden,
med tömd förtjänst går han till dödsvärld åter;
begärande blir den trevedalagen följer
af kommande och gående delaktig.

Åt människor, som ära mig med tanken riktad blott därpå,
försänkta jämt uti min dyrkan, skänker jag full salighet.
Men äfven de, som dyrkan offra andra gudar uti tro,
i sanning blott åt mig de offra, fastän ej i riktig form.
Ty jag är njutaren och herren utaf alla offerverk;
men dessa känna icke mig i sanning, falla därför ned.
De gudar tjäna gå till gudar, fädrens tjänare till dem,
demoners offrare till dem, så mina dyrkare till mig.
Om någon mig i kärlek offrar vatten, frukter, blommor, blad,

så njuter jag; ty det var mig i kärlek bragt af fromsint
man.
Hvad än du gör och äter, offrar, hvad du också skänker
bort,
och hvad du öfvar som askes, gör detta som en skänk till
mig!
Så löses du från verkens band, om frukter sköna eller ej;
du kastar verken, öfvar dem: förlöst du komma skall till
mig.
[Mot alla väsen är jag lik: förhatlig ingen mig, ej kär.
De mig i kärlek dyrka äro uti mig, och jag i dem.]
Om ock en elak människa mig älskar, annat älskar ej,
så må hon gälla såsom god, ty riktig afsikt har hon ju.
Ty hastigt blir hon sinnesfrom, och evig ro hon nalkas så.
O Kuntīson, bemärk det väl: den som mig älskar ej
förgås.
Men äfven folk af låg börd: kvinnor, vāiçya, çūdra uppnå ju,
när de sin tillflykt till mig taga, högsta mål, o Pṛthāson.
Hur mycket mer brahmaner ädla, fromma kungavise ock!
I denna värld, förgänglig, fröjdlös, kommen må du tjäna mig!
Till mig höj sinnet, älska mig samt offra åt mig, dyrka mig!
Då ingår du i mig, i mig försänkt, med mig blott till
ditt mål.

Tionde sången.

Den höge talade:

Nu vidare du lyssne till mitt högsta ord, starkarmige,
som jag dig säger till behag, i önskan att dig göra godt!
Min uppkomst känna icke gudar eller store vise till:
ty jag i allt är gudarnas och store vises upphof själf.
Den som bland dödlige, ej villad själf, i mig världsherren
ser,
den store utan födelse och början, han helt syndfri blir.
Förstånd, insikt och klarhet, sanning, tålamod, behärsk-
ning, ro
och glädje, smärta, uppkomst, slut och fruktan, frihet
därifrån
och mildhet, saktmod, tillfredshet, bot, gifmildhet, beröm och
skam —

se, dessa varelsernas tillstånd stamma enbart ifrån mig.
De gamle store vise sju, de fyra Manu'er äfvenså,
af hvilka denna världen skapts, ur min natur och själ
gått fram.
Den denna makt och underkraft hos mig i sanning känner
till,
han sig förvärfvar en försänkning, som orubblig är förvisst.
Med denna tro, jag ursprung är till allt och allt från mig
gått ut,
mig dyrka de förståndiga, af kärlek fyllda så till mig.
De mig sin tanke ge, sitt lif, hvarandra lärande också,
om mig de tala: så de ständigt glädja sig, alltjämt till freds.
Åt dessa, jämt i mig försjunkna, mig med kärlek dyrkande,
förlänar jag den själens underkraft, hvarmed de uppnå mig.
För dessa just fördrifver jag, mig själf förblifvande, i nåd
med klara insiktslampan mörkret, som okunnigheten födt.

Arjuna talade:

[Det högsta brahman, högsta boning, högsta rening ock
är du.
Dig anden, evig och gudomlig, ofödd urgud, härskaren —
så kalla alla vise dig samt gudavise Nārada,
och Asita och Devala och Vyāsa. Själf du säger det.
Allt detta menar jag är sant, hvad du mig säger, lockige.
Hur du blir synlig, höge, gudar och demoner veta ej.
Blott du allena själf dig känner i dig själf, o högste gud,
som tingen skapar, tingens herre, världens herre, gudars
gud.
Du ensam kan för mig förkunna dina härligheter fullt,
med hvilka krafter dessa världar ständigt du uppfyller helt.
Hur skall jag, jämt med stegrad tankekraft, o yogin,
fatta dig?
I hvilka former föreställas måste, höge, du af mig?
Beskrif utförligt du för mig din utveckling, din underkraft;
ty ännu är jag icke mätt att njuta nektarn af ditt tal.

Den höge talade:

Välan, förkunna vill jag mina gudomshärligheter nu,
i hufvudsak; ty icke finns på min utsträckning något slut.
Jag självet (ātman) är, o Guḍākeça, boende i väsnens
själ;

jag alla väsens början är, är deras slut och deras midt.
Bland Āditya'er jag Viṣṇu är, bland himlaljusen strålrik sol,
Marīci är jag ibland Marut, månen ibland stjärnorna;
Af veda'er är jag Sāmaveda, Vāsava bland gudarna,
af sinnena jag manas är, hos väsnen som förstånd jag bor.
Bland Rudra'er är jag Çaṁkara (Çiva), bland Yakṣa'er, Rakṣas'er rikdomsherrn;
bland Vasu'er är jag Pāvaka (elden), bland bergen Meru's gudaberg.
Och vet, som huspräst är jag främst, Bṛhaspati, o Pṛthāson,
bland härars förare jag Skanda är, bland vattnen hafvet jag;
bland store vise Bhṛgu jag, bland orden enda ordet "om",
af offren är bönoffret jag, bland bergskedjor Himālaya;
af träd det helga fikonträd, bland gudavise Nārada;
Gandharva'ernas Citraratha, är Kapila bland helige;
Ucchāiḥçravas är jag som häst, produkt ihop med amṛta'en,
Āirāvata bland elefanter, konungen jag är bland män;
bland vapen är jag åskviggen, bland korna önskekon jag är;
Kandarpa, aflaren, jag är, bland ormar är jag Vāsuki;
bland Nāga'er jag Ananta är, bland vattenväsen Varuṇa,
bland maner är jag Aryaman, och Yama bland makthafvarna;
Prahlāda är jag bland demoner, tiden för de räknande;
bland vilda djuren djurens kung, bland fåglarna Vinatā's son;
af dem som rena är jag vinden, Rāma bland svärdbärare;
bland fiskar är jag Makara (delfin), bland strömmar Jahnu's dotter (Gangā) ock;
i skapelsernas kedja är jag början, midt och slut också;
är högste andens vetande, hos talande jag talet är;
som bokstaf är jag A, af sammansatta ord jag dvandva (par) är;
jag tiden, oförgänglig, är och skaparn alltbeskådande;
jag döden är, bortryckaren, och början för hvad komma skall;
jag rykte, lycka, kvinnors tal och minne, vishet, fasthet är.
Som sāman-sång bṛhat-sāman, bland metra är jag gāyatri;
Mṛrgaçīrṣa bland månader och våren af årstiderna.
Bland ting som villa tärningsspel, hos glänsande jag glansen är,

är seger och beslutsamhet, de godas godhet är jag ock.
Bland Vṛṣṇi'er Vāsudeva och bland Pāṇdu'er skattevinnaren,
jag Vyāsa är ibland asketer, Uçanas bland siarna.
Jag tuktan hos de tämjande, hos segerglada klokhet är,
och tystnad öfver hemligheter, insikt hos den vetande.
Hvad än är fröt hos alla väsen, det är jag, o Arjuna;
ej rörligt, ej orörligt finns, som kunde vara utan mig.
Det finns ej slut på mina gudahärligheter, Arjuna;
antydningsvis blott vidden utaf mina krafter här är lärd.
Och hvar en varelse, som maktfull är och väldig, skönhetsrik,
den må du veta är upprunnen ur en del utaf min kraft.
Dock hvad behöfver du, o Arjuna, att veta detta allt?
Jag tränger genom hela denna värld re'n med en del af mig.]

Elfte sången.

Arjuna talade:

Min villa skingrats af det ord, som till mitt väl du talat har,
som, rikt på hemlig lärdom, högt, af högsta själen har sitt namn.
Och tingens uppkomst, undergång utförligt har jag hört af dig,
lotusbladögde, äfvenså om din storhet, den eviga.
Det så ju är, som du dig själf, o högste herre, tecknat har;
nu önskar jag att skåda din gudomliga gestalt, o Gud.
Om nu du tror, att denna skådas kan af mig, o mäktige,
o underkraftens herre, visa mig dig själf, ovansklige!

Den höge talade:

Så se då nu gestalterna i hundraden och tusenden
mångfaldiga, gudomliga, till form och färg så växlande!
Se Āditya'er och Vasu'er, Rudra'er, Marut och Açvin'erna,
och många icke förut sedda underbara former se!
[Här i min kropp förenad skåda hela världen du i dag,
hvad rörligt och orörligt är och allt du eljes skåda vill!]
Men aldrig kan du bli i stånd med eget öga skåda mig;
ett himmelskt öga ger jag dig: min gudoms underkraft nu se!

Saṁjaya talade:

Då så han talat, underkraftens store herre, Hari, då,
o konung, visade för Pṛthā's son sin högsta härskarbild,
med många munnar, många ögon, många underting att se,
med många gudasmycken, många gudavapen svingande,
med kransar, kläder, salfvor, dofter smyckad, allt af himmelsk art,
helt underbar, i glans oändlig, skådande åt alla håll.
Om tusen solars glans på en gång uppå himlen bröte fram,
så skulle denna vara snarlik glansen af den väldige.
[Och Pāṇḍu-sonen såg nu där i denna gudagudens kropp
till ett förenad hela världen, delad på mångfaldigt sätt.]
Då bugade sig skattevinnarn, häpnadsfylld, med resta hår,
med hufvudet för guden, talade med knäppta händer så.

Arjuna talade:

[Jag ser, o Gud, i din kropp alla gudar,
och alla skaror af olika väsen
och herren Brahman på sitt lotussäte
och ormar, himmelska, och alla visa.

Med många armar, bukar, munnar, ögon
jag ser dig, med gestalt helt obegränsad.
Ej slut, ej midt och icke heller början
jag ser, o alltets herre, allgestaltad.]

Med diadem och klubba och en diskus
— en strålande ljusmassa allesides —
så ser jag dig, som rundt är svårbeskådad,
med glans af eld, sollysande, omätlig.

[Det högsta oförgängliga, vetbara,
skattkammaren du är för hela världen,
af evig lag en vaktare oböjlig,
jag vet du är det urtidsförsta väsen.

Ej början, midt och slut, men kraft oändlig,
tallösa armar, måne, sol till ögon
du har; med mun af elden röd jag ser dig,
med glöden din du värmer hela alltet.]

Emellan himmelen och jorden rummet
af dig är fylldt, och alla väderstrecken.
Tre världar darrat, väldige, vid synen
af din gestalt, så underbar och skräckfull.

Än nalkas dig i andakt gudaskaror,
än prisa de dig skyggt med knäppta händer;
de stora visas helga skaror lofva
med hellrop dig och ljufligaste sånger.

Och Rudra'er, Āditya'er och Vasu'er, Sādhya'er
och Viçva'er, Acvin'er, Marut, fäders maner,
Gandharva'er, Yakṣa'er, helige, demoner —
de blicka alla uppå dig med häpnad.

Vid synen af din mäktiga gestalt med
de många munnar, ögon, armar, skänklar
och fötter, bukar, hemsk med många tänder,
bestörta blefvo världarna, jag också.

Ty då jag ser dig himmelen beröra,
mångfärgad, strålande, med öppnad mun samt
med stora ögons glans, jag finner ro ej
och mod, o Viṣṇu, darrar ini själen.

Jag dina munnar ser, med tänder hemska,
vidöppna, lika världsförstöringselden.
Då känner jag ej väderstreck, ej tillflykt.
Var nådig, gudars herre, stöd för världen!

Och alla dessa Dhṛtarāṣṭra's söner
samt alla skaror utaf jordeherrar
och Bhīṣma, Droṇa, den där körsvenssonen
samt våra främste krigare: de alla

i dig gå in, i dina munnar skynda,
som skräckfullt öppna stå med hemska tänder;
och somliga med hufvet krossadt synas
i rummen mellan tänderna fasthänga.

I floderna de många vattenvågor —
i riktning emot hafvet hän de skynda.
Så också dessa mänskovärldens hjältar
i dina munnar fly, som flamma mot dem.

Som myggor flyga in i eld, som brinner,
till egen undergång med mycken brådska,
så till sin undergång gå människorna
i dina munnar in med mycken brådska.

Rundt om du slukar människorna samfäldt
och slickar dem med dina munnars flammor.
Och med sin glans då dina hemska strålar
uppfylla, värma hela världen, Viṣṇu.

Hvem är du, säg mig, du med skräckgestalten?
Dig ära vare, gudars förste, nådig!
Dig fatta önskar jag, du ursprungsförste,
ty dina handlingar förstår jag icke.

Den höge talade:

Jag döden, höge, är, som mänskors slut gör
och kommen hit att mänskorna förgöra.
Och dig förutan bortgå skola alla
de krigare, som stå här mot hvarandra.

Stå därför upp och rykte dig förvärfva,
besegra fienden, njut lyckligt välde!
Af mig ju dessa redan dödats, käre;
var verktyg blott, i vänster hand ock skicklig!

Jayadratha och Droṇa, Bhīṣma också
och Karṇa och de andra stridsmanshjältar,
som re'n jag dödat, döda, var försagd ej,
ja, kämpa, fienden du skall besegra!

Saṁjaya talade:

När talet af den lockige han fattat,
sig böjde Arjuna med knäppta händer,
och darrande han sade så till Kṛṣṇa,
med mycken fruktan stammande och framböjd:

Arjuna talade:

Med rätt, o Hṛṣīkeça, fröjdas världen
att prisa dig, sin lust däruti finner.
Demonerna hvarthelst i fruktan löpa;
för dig sig buga alla helga skaror.

[Hvi skulle de ej dyrka dig, o höge,
den förste skaparn, högre ock än Brahman?
Oändlig gudaherre, stöd för världen,
du vara, icke-vara, hvad därbortom!

Du urgud är, det allra första väsen,
skattkammaren du är för hela världen,
den vetande, hvad vetbart, högsta boning;
af dig allt genomträngs, i form oändlig.

Du Vāyu, Yama, Agni är och månen
och Varuṇa, Prajāpati, urfadern.
Dig vare ära, ära tusenfaldigt,
dig åter, alltjämt åter, ära, ära!

Dig ära vare framifrån och bakfrån;
från alla håll dig vare ära, själf allt!
Oändlig kraft du har, omätlig styrka;
du genomtränger allt, därför du är allt.]

Hvad jag — som blott till vännen — hastigt sade:
"hör Kṛṣṇa!" och "hör Yādava!" och "hör vän!"
i obekantskap med den storhet, som du äger,
af vårdslöshet, men väl också af kärlek; —

om du på skämt behandlats mindre vördsamt
vid vandring, hvila, sittande och måltid,
allena eller ock i dessas åsyn —
det ber jag dig, omätlige, förlåta.

Du världens fader är, den rörligas och
orörligas; dess mest vördade guru.
Lik dig är ingen; är väl någon större?
Din makt i världar tre ej har sin like.

Därför med bugning och med kroppsnedkastning
jag söker blidka dig, ärvärde herren.
Som fadren sonen, vännen vännen, älskarn
sin älskade — värdes du mig förlåta!

Jag glad är att få se, hvad förr ej sedt var;
och dock mitt hjärta darrar utaf bäfvan:
men visa mig, o Gud, igen densamma
gestalt! Var nådig, gudars herre, världsstöd!

Med diadem, i handen diskus, klubba
jag önskar se dig, så som förut, herre;
tag åter denna form med fyra armar,
o tusenarmig du och allgestaltad!

Den höge talade:

Då, Arjuna, jag nådig är, jag visat
med egen underkraft dig högsta formen,
oändlig, glänsande och hel, ursprunglig,
af ingen annan än af dig förut sedd.

Med veda-, offerlära ej och gåfvor,
med verk ej och askes, om än så väldig,
kan jag i den gestalt i mänskovärlden
af någon ann än dig ses, Kuruhjälte.

Haf fruktan ej, bestörtas ej vid åsyn
af denna min gestalt, så hemskt förskräcklig!
Med glädtigt hjärta, bortlagd fruktan skåda
du åter nu min form, som förr densamma!

Saṁjaya talade:

Till Arjuna så sade Vāsudeva,
sin egen form han honom åter tedde.
I det han åter vänligt yttre antog,
den store honom lugnade, som rädd var.

Arjuna talade:

Sen jag har sett din mänskliga och vänliga gestalt, o Gud,
är jag nu åter lugn till sinnes, och så kommen till mig själf.

Den höge talade:

Det mycket svårt är skåda denna min gestalt, som du har sett;
och gudarna begära ständigt att få skåda denna form.
Ej genom veda och askes, med gåfvor ej och offer ej
kan jag i sådan form bli skådad, som du mig nu skådat har.
I dyrkan, ej på annat riktad, kan man mig i sådan form
förnimma, verkligt skåda, uti mig inträda, Arjuna.
Den i mig handlar, mig sig hänger, älskar mig, är fri från lust
och utan fiendskap mot väsnen, går till mig, o Pāṇḍava.

Tolfte sången.

Arjuna talade:

De så hängifna, älskande, dig tjäna; eller de som den
blott evige, osynlige — säg, hvilka känna yoga bäst?

Den höge talade:

De som sin själ på mig blott rikta, jämt försänkta tjäna mig,
af högsta tro uppfyllda, de för mig som mest försänkta stå.
Men de den evige, som ej beskrifvas kan och tänkas, ses,
är öfverallt, ej rubbas, röras kan, den faste tjäna, de,
som kufva sina sinnens hop, mot alla lika sinnelag,
sin fröjd i väsnens välgång ha, gå visserligen ock till mig.
Men mödan större är för dem, som gett sig den osynlige:
ett mål, ej synligt, är för kroppsförsedda väsen svårt att nå.
Men de som lägga alla verk på mig och, mig hängifna helt,
med tanke, andakt ej på annan riktad, tjäna endast mig,
med sinnen sänkta helt i mig, för dem jag räddarn genast blir
ur världstillvarons växlingshaf, som för till döden, Pṛthāson.
Vänd blott ditt hjärta hän till mig, till mig du böje ditt förstånd:
då skall du framdels hos mig bo, däröfver råder tvifvel ej.
Men om du ej förmår din tanke ständigt lägga så på mig,
så önska du i jämn begrundning och försänkning uppnå mig!
Förmår du ej en jämn begrundning, tjäna mig då helt med verk;
ty äfven genom verk för min skull kan fullkomlighet du nå.
Förmår du icke heller det, dig ägnande åt mig försänkt,
så afstå då från verkens frukt och tygla så din egen själ!
Insikt är högre än begrundning, högre än står skådandet;
och högre verkens fruktafsägelse; — men härur framgår fred.
Den intet skapadt väsen hatar, kärleksfull och medlidsam,
oegennyttig, självkär ej och tålig, lik i fröjd och sorg,
tillfreds, alltjämt försänkt, med självbehärskning, fast beslutsamhet,
på mig förstånd och sinnen riktar, älskar mig: han är mig kär.

Den som för världen icke räds, hvem icke heller världen
räds,
som fri från glädje, vrede, fruktan, oro är, han är mig kär.
Den obekymrad, ren och hurtig, opartisk och oförsagd
ger världslig åflan upp och helt mig älskar, han är kär för
mig.
Den hvarken hatar eller gläds, ej känner sorg och ej begär,
som uppger hvad är angenämt, hvad ej, mig älskar, är mig
kär.
Den lika är mot vän och ovän, ära och förakt jämväl,
i köld och hetta, glädje, smärta, löst från tingens bundenhet;
hvem lof och tadel lika gälla, tyst och nöjd med hvad
som helst,
förutan hem, till sinnet fast, hängifven mig, han är mig kär.
Men de som helga målet i odödligheten sträfva till,
i trogen kärlek mig hängifna, kära äro utan mått.

Trettonde sången.

Den höge talade:

Man plägar kalla denna kropp med namnet "fält", o Kun-
tīson;
den detta känner kunniga benämna "fältets kännare".
[Och vet, att jag fältkännarn är i alla fält, o Bhārata!
som kunskap gäller den om fält och fältets kännare för mig.]
Och hvad, af hvilken art, hvarfrån det är, och hur det än-
drar sig;
hvem denne kännarn, hvad dess makt, i korthet nu du
höre det!
[Af vise han i skilda sånger särskildt rikt besjungen är,
i Brahmasūtra fastställd så med ord af logisk bundenhet.]
De fem grundämnen, jaget och förståndet, urmaterien,
de tio sinnen, inre sinnet, sinnenas områden fem,
begär, hat, sorg, fröjd, kroppskomplex, medvetande, uthållig-
het:
det är kort sagdt hvad "fältet" är liksom dess formutveck-
lingar.
Uppriktighet och ödmjukhet och saktmod, lugn, rättskaffens-
het
och lärarvördnad, renhet, fasthet, tämjande af eget jag;

likgiltighet för sinnesting, osjälfviskhet, förståelse
af faror uti födelse och död och ålder, sjukdom, sorg;
frihet från band och böjelse för maka, barn och hus och allt
och ständigt jämnmod så vid goda som vid onda skickelser;
och kärlek ej förfelande sitt mål, försänkning blott i mig,
uppsökande af enslig ort och olust vid folksamlingar;
beständighet i själfvets kunskap, blick för sanningsvetandet, —
det heter kunskap, — icke kunskap hvad som därifrån är
skildt.
[Jag säger nu, hvad vetas bör, hvars insikt ger odödlighet:
det evigt högsta bráhman är, ej vara, icke-vara ej.
Med händer, fötter öfver allt, med ögon, hufvud, munnar ock,
med öron öfverallt, i världen detta bor, allt fyllande.
Af alla sinnens dygder lyst, själf alla dessa sinnen fritt,
obundet, håller det dock allt, egenskapslöst det njuter dem.
Det utom, inom väsnen är, det rörliga, orörliga;
det för sin finhet oförnimbart är, det fjärran är och när.
Ej deladt bor det uti tingen, dock som om det vore så;
det tingen uppehåller, slukar, skapar åter, så det känn!
Det ljusens ljus är, mörkret fjärran, vetandet, det vetbara
för vetande tillgängliga, i hvarje hjärta boende.
Härmed är "fältet", vetandet, det vetbara beskrifvet kort.
Den älskar mig och detta vet, uti mitt väsen går han in.]
Materien såväl som anden, båda utan början vet!
Förändringar och egenskaper, materiella äro de.
Produktens och faktorers verksamhet till orsak har natur;
för känslor utaf glädje, smärta anden såsom orsak nämns.
Ty anden, som bor i naturen, de materiella guṇa'er har.
Och dessas band till födelser ur sköte, godt och ondt, är
grund.
Åskådare, beviljare, upphållare och njutare,
stor herre, högsta själf i denna kropp den store anden nämns.
Den ande och materia och egenskaper känner så,
han återföds icke mera, huru än han lefva må.
Med själfvet några själfvet se i själfvet med begrundan djup;
med sāṁkhya-läran andra, andra uti verkutöfningen.
Men andra, utan denna insikt, dyrka det af andra lärdt:
de döden öfvervinna ock, hängifna hörda läran helt.
När helst ett väsen kommit till, orörligt eller rörligt, vet,
det framgått ur förbindelsen af "fältet" med "fältkännaren"!
[Den verkligen är seende, som ser, att högsta herren bor
i alla varelserna lik, vid deras bortgång ej går bort.

Ty den som herren ser som samme bo i allt, han icke med
sig själf sig skadar själf, och därför han når fram till högsta
mål.]
Den verkligen är seende, som ser, att verken öfverallt
allena af materien verkas, självet ej är göraren.
[När någon väsnens särtillvaro i en enda hvila vet
och fenomenmångfalden därur ledd, han ett med bráhman
blir.
Då utan början, kvaliteter, detta högsta själf, om än
i kroppen boende, ovanskligt, handlar ej, befläckas ej.
Som för sin finhet etern ej, om ock allt genomträngande,
befläckas, så i hvarje kropp befintligt själf ej fläckadt blir.
Som denna solen ensam hela denna världen lyser upp,
så lyser "fältets herre" hela "fältet" upp, o Bhārata.]
De så med insiktsöga "fältets kännare" från "fältet" själf
se skild och väsnens lösning från naturn förstå, den högste nå.

Fjortonde sången.

Den höge talade:

Jag vidare dig tälja vill om kunskaps högsta kunskapsform:
asketer, hvilka fattat den, ha uppnått här fullkomlighet.
Den som vid denna kunskaps stöd min väsenslikhet uppnått
har
ej föds vid världsförnyelsen, ej faller vid dess undergång.
Mitt sköte stora brahman är: i detta lägger jag mitt frö.
Ur det sitt upphof leda väsnen, ättling utaf Bharata!
Hvad helst för kroppar, Kuntīson, i hvarje sköte bilda sig,
för dem är brahman sköte rätt, jag fadern är som gifver frö.
Materiens krafter, hvilka äro väsenhet och mörker,
dunst,
de anden, oförgänglig, binda fast vid kroppen, Kuntīson.
Bland dem rent lysande är sattva, skapar välbefinnande:
och binder så med lust till glädje, binder medels kunskaps
lust.
Och rajas har passionens art och verkar så begär och lust:
den binder så, o Kuntīson, vår ande genom handlingsdrift.
Ur icke-veta uppstår tamas, döfvar väsenden med kropp:
det binder genom vårdslöshet och tröghet, son af Bharata.
Med ljufhet sattva själen enar, rajas enar den med verk;
men tamas, kunskapshöljande, förenar den med vårdslöshet.

Med seger öfver rajas, tamas träder sattva fram i kraft:
så rajas i sin tur kan segra, tamas härska äfvenså.
När uti kroppens alla dörrar ljuset uppstår, vetandet,
så må man veta, det är sattva som har kommit då till makt.
Och girighet och ifver, företagsamhet i verk, begär
och oro uppstå, när som rajas styrka vunnit, Bharatid.
Men mörker samt overksamhet, bedöfning, vårdslöshet jämväl —
de uppstå alla, när som tamas styrka vunnit, Kuruid.
När som ett kroppsligt väsen dör på höjden utaf sattva's kraft,
så når det fläckfri värld hos dem, som äga högsta vetande.
Den dör i rajas föds igen bland dem som hänga fast vid verk,
så föds den tamas-döde ock i sköten bland förnuftslösa.
Det fromma verkets frukt man nämner sattva-artad, utan fläck;
af rajas-frukten smärta är, och tamas-frukt ovetenhet.
Ur sattva uppstår vetande, ur rajas födes girighet;
af tamas framgå vårdslöshet, bedöfning och ovetenhet.
Upp stiga sattva-artade, de rajas-fyllda stanna kvar,
de tamas-fångna sjunka, stående på lägsta guṇa-grad.
När verkligt seende man ser, att endast guṇa verksamt är,
man självet bakom guṇa'er vet, så går man i mitt väsen in.
Den som betvungit guṇa'er tre, ur hvilka kropparna gå fram,
från födsel, död och ålder, smärta fri går till odödlighet.

Arjuna talade:

På hvilka tecken kännes den, som guṇa'er tre besegrat har?
Hur är hans färd? Hur kommer man från dessa trenne guṇa'er lös?

Den höge talade:

Den ljuset, verksamheten och bedöfningen, o Pāṇḍuson,
ej hatar, när de härska, icke åtrår, när de flytt;
den lik en främling oberörd, af guṇa ej oroad blir,
som vet, "det guṇa'er är som verka", sitter stilla, ej sig rör;
den, själf sig mäktig, lika håller glädje, smärta, torfva, sten
och guld, hvad kärt och okärt är, beröm och tadel insiktsfull;

den lik sig blir i ära och förakt, mot vänner, fiender,
och uppger alla företag, han guṇa öfvervunnit, sägs.
[Och den mig tjänar i hängifning oförvansklig, kärleksfull,
han öfvervinner guṇa'er tre, för brahman-varat ägnar sig.
Ty jag för brahman grundlag är, för oförstörbar evighet,
för rätten oföränderlig, för lyckan i dess högsta form.]

Femtonde sången.

Den höge talade:

Açvattha'en oförgänglig är med rötter uppåt, grenar ned,
hvars blad de helga sånger. Den som känner den är
veda-vis.

Uppåt och nedåt sträcka sig dess grenar,
af guṇa närda, skott objekten äro;
och nedåt breda sig dess rötter vida,
i mänskovärlden föra de till handling.

Dess form ej här på detta sätt kan fattas,
ej början, slut, ej lifsfortvaro heller.
Med jämnmods bila skall man den Açvattha'en,
med starkt utvuxna rötter, hugga neder,

och så den orten eftertrakta, hvarfrån,
anländ en gång, man aldrig återvänder:
"jag återgår till det urförsta väsen,
från hvilket världstillvarons flod utströmmat".

Från stolthets dårskap, trängtans skada fria,
jämt självförsänkta, hvilkas åtrå slocknat,
från smärtans, glädjens motsatsfängsel lösta —
de ostördt gå till oförgänglig hvilort.

Ej sol, ej måne eller eld belyser denna högsta ort;
hvarfrån, dit anländ, man ej återgår, mitt högsta rike är.
Den del af mig, som tagit lif som själ i varelsernas värld,
materiebundna sinnen fem och inre sinnet drar till sig.
När herren (själen) tager i besittning kroppen eller lämnar
den,
så tar han med sig sinnena, som vinden dofter med sig
för.

Förmedels hörsel, syn och smak och känsel äfvensom med lukt
och inre sinnet njuter han af sinnevärldens föremål.
Men dårar känna honom ej, utdragande, förblifvande,
guṇa-förbunden, njutande (sinnevärlden); de kunskapsögda honom se.
Försänkta, hvilka därtill sträfva, i sig själfva honom se,
men insiktslösa, andetröga, se ej, hur de sträfva än.
[Den glans, som uti solen bor och lyser hela världen upp,
som är i månen och i elden, vet, att denna glans är min!
När jag i jorden inträdt har, jag håller väsnen med min kraft;
när jag har blifvit saftig soma, när jag alla örter ock.
I form af eld jag tagit säte uti alla väsens kropp,
förent med in- och utandning, jag smälter fyrfaldt njuten spis.

I hjärtat hos en hvar jag bor och dväljes,
från mig leds minne, kunskap, dessas mistning.
I alla världar finns jag, jag författat
Vedānta's skrifter, kännare af veda.]

Två väsensarter världen har: förgänglig, oförgänglig art;
den förra rymmer alla ting, orubblig nämns den andre så.
Dock högsta art en annan är: det högsta själfvet nämnes den,
som genomtränger världar tre och evigt så behärskar dem.
Då bortom det förgängliga och äfven oförgänglighet
jag står, i lif och veda firas jag som högsta väsendet.
Den så mig känner, oförvillad, som det högsta väsendet,
han älskar mig af allt sitt hjärta, såsom den allvetande.
Förkunnat har jag nu för dig det hemligaste vetande:
den som det fattar, han är vis, har målet nått, o Bharatid!

Sextonde sången.

Den höge talade:

Orädsla, väsensrenhet, härdighet i kunskapshängifning,
askes, behärskning, gåfvor, offer, studium och redlighet,
oskadlighet och sanning, saktmod, afkall, ro och trofasthet,
medlidande, begärlöshet och mildhet, allvar, blygsamhet,

förlåtelse, kraft, fasthet, renhet, harmlöshet och blygsamhet
den höra till, som boren är till gudalott, o Bharatid.
Förställning, högmod, sturskhet, vrede, grofhet och okunnighet
den höra till, som föddes till demonisk lott, o Pṛthāson.
Till återlösning gudalott, till bundenhet demonisk för.
Var ej bedröfvad: du är född till gudalott, o Pāṇḍuson.
Två väsenslag i världen ges: det gudars och demoners är.
Det förra är beskrifvet fullt, nu hör om det demoniska.
Att handla rätt de ej förstå, att orätt underlåta ej;
ej renhet eller riktig vandel, icke sanning finns hos dem.
De säga, världen utan sanning, fäste, utan herre är,
ej blifven till i riktig följd; hur annars än i blindt begär?
Så meningsfångna, gifvande sin själ till pris, med insikt svag,
de handla våldsamt, fiender till världen, rakt till dess fördärf.
Omåttligt fångna i begär, i stolthet, hycklan, öfvermod,
de ge sig onda tankar hän och oren vandel ägna sig.
Åt ändlös traktan intill döden gifvande sig hän, de gå
i njutning af begärda tingen upp, i tro att det är allt.
I hoppets hundra bojor bundna, lust- och vredefyllda helt,
för lustars njutning sträfva de, med orätt hopa skatt på skatt.
"I dag jag detta vunnit har, jag denna önskan uppnå skall;
mig tillhör detta; äfven denna skatt skall komma mig till del;
jag konung är, på njutning rik; är framgångsrik och lycklig, stark;
jag rik, af ädel härkomst är; hvem liknar mig? Jag offra vill,
ge rika gåfvor, fröjda mig". De dårar blinda tänka så!
Af många så'na tankar vilse, snärjda i förbländnings nät,
vid lustens njutning hängande, i oren afgrund sjunka de.
Af egen aktning fyllda blott, i penningdryghet, öfvermod
de offer ge till namnet endast, hycklande, lagstridiga,
hängifna själfviskhet och våld och stolthet, vrede och begär,
mig hatande i egen kropp och andras, rätten skymfande.
Jag dessa råa hatare, på lifvets banor lägsta folk,
oheliga, så slungar i demoniskt moderssköt alltjämt.
Förlagda i demoniskt sköt, i hvarje existens på fall,
de sjunka, ej mig finnande, till lägsta ort, o Kuntīson.
Trefaldig port helvetet öppnar, egna själfvet visst fördärf:
begär och girighet och vrede, — dessa tre undvikas må.

Den man, som fjärran håller sig från dessa mörkrets portar tre,
till egen frälsning verkar han och når därmed till högsta mål.
Men den som lag åsidosätter, handlar efter sitt behag,
han hinner ej fullkomlighet, ej salighet, ej högsta mål.
Därför må lag dig visa rätt, hvad göras, icke göras må.
Det verk, som läres genom lagen, göre du på jorden här!

Sjuttonde sången.

Arjuna talade:

Men hvad är deras tillstånd, Kṛṣṇa, hvilka lag försmå och dock
af tro uppfyllda offra? Månn det sattva, rajas, tamas är?

Den höge talade:

Af trefald art är tron; den föds ur mänskans individnatur,
är sattva-, rajas-, tamas-artad. Hör, hvad därom sägas kan!
Hos en hvar med hans väsen stämmer tron tillsammans, Bharatid.
Af tro består nu mänskan här, hon är hvad för en tro hon har.
Den sattva-like gudar dyrkar, yakṣa, rakṣas rajas-lik,
de andra, tamas-lika, tjäna dödens andar, spökens hop.
De människor, som öfva hemsk askes, ej ålagd uti lag,
i hyckleri och girighet, i lidelse, begär och trots,
som, insiktslösa, elementens enhet plåga i sin kropp,
och mig, som bor i kroppen — vet, de äro af demonisk art!
Den en hvar särskildt kära spis är ock af treggehanda art;
så ock askes och offer, gåfvor; deras skillnad höre du!
Den spis, som lifskraft, renhet, styrka, sundhet, lycka och behag
förökar, smaklig, kraftig, mild, af sattva-lika föredras.
Den spis, som besk är, sur, salt, het, skarp, rifvande och brännande,
som väcker smärta, sjukdom, sorg, af rajas-lika önskad är.

Den spis, som gammal, smaklös är, förskämd och rutten, stinkande,
af rester till och med består, af tamas-lika föredras.
Det offer, som lagenligt görs af dem, som ej begära lön,
och därvid afse blott att offras bör, det sattva-artadt är.
Men när man offrar blott för löns skull eller ock för skryt och prål,
så vet, o bäste Bharatid, det offret rajas-artadt är!
Det offer, som lagstridigt, utan spis och hymn och offerlön,
och blottadt är på tro, det offer tamas-artadt kallar man.
Och gudars, visas, lärares, brahmaners dyrkan, redlighet
och renhet, skonsamhet, afhållsamhet man kallar kroppsaskes.
Det tal, som ingen oro väcker, värdigt, sant, välvilligt är,
och öfning uti vedaläsning kallar man för ordaskes.
Och glädtighet och mildhet, själfbehärskning och tystlåtenhet
och renhet uti sinnelaget — det är hjärtats öfningsbot.
Den så af fromma män, som icke fordra lön, i högsta tro
utöfvade askes, trefaldig, kallar man för sattva-lik.
Den bot, som görs i skryt för ära, aktning och utmärkelse,
och oviss och förgänglig är, den kallas här för rajas-lik.
Den bot, som öfvas med självpining i dåraktigt syftemål
och till förgörande af andra, nämnes tamas-lik med skäl.
En gåfva ges, därför den bör, åt den som icke gälda kan,
men värdig, på rätt ort och tid — den gåfvan heter sattva-lik.
Men gåfvan ges för återtjänst, i utsikt endast på en lön,
motvilligt kan den också ges — den gåfvan går för rajas-lik.
Den skänk, som ges på orätt tid och ort åt icke värdig man,
ovänligt under ringaktning — den skänken tamas-artad nämns.
["Om", "Tad" och "Sat" som trefaldt namn för brahman vedertaget är;
med dessa fordom skapades brahmaner, veda'er, offrens tal.
Därför begynna skriftpåbjudna verk af offer, gåfvor, bot
hos dem, som brahman-formler säga, städs med nämnande af "Om".
Med "Tad" fullgöras skilda verk af offer, gåfvor och askes
af dem, som utan hopp om lön förlossning sträfva efter jämt.
"Sat" brukas vid beteckning af realitet och godhet samt
vid nämnande af handling, hvilken bådar lycka, Pṛthāson.
Ståndaktighet i offer, gåfvor och askes benämnes "Sat",
och äfven verk, som tjänar sådant ändamål, bär detta namn.
Men hvad som offras, gifves, öfvas, allt som göres utan tro,
"Asat" benämns, o Pṛthāson, det intigt är så här som där.]

Adertonde sången.

Arjuna talade:

Jag sanningen, starkarmige, om världsflykt, om afsägelse
nu önskar höra, Hṛṣīkeça, Keçinbane, hvart isär.

Den höge talade:

I världsflykt visa se uppgifvande af verk med önskningsmål;
all handlings fruktafsägelse af lärda nämns afsägelse.
Än läres det, att hvarje verk, då fylldt af skuld, uppgifvas bör,
men andra anse verk af offer, gåfvor, bot ej må försmås.
Hör nu, hvad om afsägelse jag har för dom, o Bharatid:
afsägelse, o tappraste bland män, som trefaldig beskrifs.
Från offrets, gifvandets, askesens verk man icke afstå bör,
tvärtom utföra: offer, skänk, bot äro visas reningsbad.
Ja, också dessa verk må öfvas, blott man afstår deras frukt
och band. Det min bestämda högsta mening är, o Pṛthāson.
Att uppge verk, som är nödvändigt, höfves ej; om man det gör
af oförstånd, så gäller tamas-artad den afsägelsen.
Den som af trötthetsrädsla uppger verk, blott därför det syns tungt,
han öfvar rajas-lik afsägelse och får ej lön därför.
Om man nödvändigt verk fullgör, i tanke att det måste ske,
och afstår från dess frukt och band, är sattva-lik afsägelsen.
Den hvilken afstår, sattva-fylld, som vis är och från tvifvel fri,
han skyr ej obehagligt verk, ej hänger vid behagligt fast.
Ej kroppsligt väsen kan ju helt och fullt från verken lösa sig;
men den som verkets frukter afstår gäller för *afstående*.
Men verkets frukt, af trenne slag, oönskad, önskad, blandad, blir
till del de ej afstående i annan värld, men andra ej.
Förnimm af mig, starkarmige, i sāṁkhya-läran ställda fram,
fem grundorsaker här för åstadkommande af alla verk:

materiegrundlag, göraren samt olikartade organ,
särskilda rörelseimpulser, ödet femte jämte dem.
Hvad verk än — orätt eller rätt — en man med kropp och tal och sinn
sig företar, så äro dessa fem faktorer grunderna.
Då så är, är den dåre, som i ofullkomlig insikt ser
som görare det rena själf, i sanning icke seende.
Den ej sig själf tror görare, och hvars förstånd ej fläckadt är,
han är ej dödare, om ock han alla dödat, bindes ej.
Trefaldig verkdrift insikt är, objektet, den inseende;
verkinnebörden verktyget och göraren och verket själf.
Insikten, verket, göraren ha hvar för sig trefaldig art,
likt guṇa enligt guṇa-läran. Hör nu huru därmed är!
Den insikt sattva-artad vet, hvarmed i alla skilda ting
en enda väsensenhet, oförgänglig, oskiljbar, man ser!
Den insikt, som i särskiljning består, i tingen många slags
enheter ser särskilda, vet, den insikt rajas-artad är!
Den, hvilken hänger fast vid en produkt, som vore denna allt,
är utan grund och sanning, inskränkt, tamas-artad kallas den.
Det verk, benämnes sattva-likt, som utan band, nödvändigt, görs,
ej af begär och hat, af den som därför icke önskar lön.
Men det verk, som med mycken möda utförs af en egoist,
som traktar efter föremål för lusten, kallas rajas-likt.
Det verk, som görs af oförstånd med hänsyn ej till följder af
förlust och andras skada, egen kraft, det tamas-artadt är.
Den görare, som, fri från band, ej om sig talar, fylld af kraft
och vilja, lik i lycka och misslyckande, är sattva-lik.
Den görare, som, lidelsefull och verkfruktgirig, oren, grym,
är fylld af glädje och bekymmer, rajas-artad kallas han.
Den görare, som, ouppmärksam, uppblåst, bakslug är, gemen,
oredlig, sölig, rädd och trög, för tamas-artad gäller han.
Mot guṇa svarande tredelning af förstånd, uthållighet
lär nu, af mig beskrifven i dess helhet liksom särskildhet!
Förstånd, som handling vet, hvad ej, hvad göras, icke göras bör,
hvad fara, icke-fara, hämnd och lösning, sattva-artadt är.
Förstånd, hvarmed man rätt och orätt, hvad som göras bör och ej,
blott ofullkomligt skiljer åt, är rajas-artadt, Pṛthāson.

Förstånd, som höljes utaf mörker, orätt menar vara rätt
och alla ting förvända ser, är tamas-artadt, Pṛthāson.
Uthållighet, som in- och yttersinnets, andens handlingar
reglerar, jämt försänkningsledd, är sattva-artad, Pṛthāson.
Uthållighet, med hvilken man hvad godt och nyttigt, angenämt,
belöningslysten, sträfvar till med ifver, rajas-artad är.
Uthållighet, med hvilken dåren fruktan, sorg och öfvermod
och rädsla, sömn sig klamrar vid, är tamas-artad, Pṛthāson.
Nu höre du om glädjen, som trefaldig är, o Bharatid!
Den glädje, som varaktigt njuts och leder fram till smärtans slut,
i början smakar såsom gift, men kännes nektarn lik tillsist,
som föds ur självinsiktens klarhet, sattva-artad glädje är.
Den fröjd, som föds ur sinnenas beröring med objekten, och
likt nektarn smakar först, men se'n som gift, den rajas-artad nämns.
Den fröjd, som självet bländar så i början som fortsättningen,
som föds ur tröghet, vårdslöshet och sömn, den tamas-artad är.
Ej uppå jord, i himlen ej bland gudarna ett väsen finns,
som ifrån dessa tre materiefödda guṇa'er vore fri.
Brahmaners, kṣatriya's förpliktelser och vāiçya' s, çūdra's ock
fördelta äro efter guṇa, hörande till hvar sin kast.
Självkufning, ro, askes och renhet, öfverseende, redlighet,
tro, insikt, vetande — de äro plikter egna för brahman.
Men tapperhet, uthållighet, kraft, skicklighet, ej flykt i strid,
frikostighet och härskarmakt — där kṣatriya-åligganden!
Och boskapsskötsel, åkerbruk och handel höra vāiçya till,
men tjänande för çūdra är naturliga åliggandet.
[Hvar en, som gläds åt sitt åliggande, når till fullkomlighet.
Men hur den sig åt plikten gläds fullkomligheten når, hör nu!
I det man, i utöfning af sin plikt, den ärar, hvarifrån
sitt ursprung väsnen ha, hvaraf allt fylles, man fulländning når.]
Ens egen plikt med brist uppfylld står framför annans öfvad rätt.
Ej ådrar den sig skuld, som gör en plikt, som ålagts af naturn.
En medfödd plikt man svike ej, om än oläglig, Kuntīson,
ty af besvärlighet omvärfvas företag, som eld af rök,

Den uppnår med försakelse fullkomligheten, verklöshet,
hvars sinn är fritt från tingens band, med kufvadt själf,
begären loss.
[Förnimm i korthet nu af mig, hur den fullkomnade jämväl
till brahman stiger, som är kunskaps högsta mål, o Kuntīson!
Den som ett renadt hjärta äger, ofőrtrutet tyglar sig,
från toner, andra sinnesting sig frigör, kastar hat, begär,
bor ensam, äter litet, tyglar inre sinne, tal och kropp,
som jämt försänkning öfvar blott, sig hänger åt begärlöshet,
som afstår själfviskhet, begär, våld, stolthet, vrede, egendom,
som lugn, oegennyttig är, — af brahman den delaktig blir.
Vid glädtigt mod han, vorden brahman, känner sorg ej,
ej begär,
mot alla väsen lika stämd, åt mig han ägnar kärlek högst.]
Med kärleken han fattar mig, hur stor, hvem jag i sanning är;
så, när han mig i sanning fattat, går han strax uti mig in.
Om ock han utför alla verk, jämt sättande sin lit till mig,
med min nåd blott han hinner fram till oförgänglig, evig ort.
I tanken alla verk på mig hänförande, af mig blott fylld,
hjärtats försänkning öfvande, du rikte tanken städs på mig!
På mig din tanke, alla faror du besegrar med min nåd;
men om du öfvermodigt icke höra vill, du då förgås.
Om själfklokt så du tänker: "jag ej kämpa vill", då fåfängt är
ett så'nt beslut: din kṣatriya-natur dig drifver dock därtill.
På grund af din medfödda plikt, o Kuntīson, du skall,
hvad du
af oförstånd ej göra vill, dock göra, om du än ej vill.
Och gud i alla väsens hjärta bor, och med sin underkraft
han låter väsnen så på världens dockteater hvirfla om.
Till honom sök din tillflykt du med hela hjärtat, Bharatid!
Med hans nåd når du högsta ro, med hans nåd evig tillflyktsort.
Så har jag läran dig förtalt, mer hemlig än hvad hemligt är;
fullständigt öfverväg nu den och handla som dig synes bäst!
Hör än en gång det doldaste af allt, mitt allra högsta ord;
för dig, mig öfver måttan kär, förkunnar jag, hvad frälsning är.
Ditt sinne rikta uppå mig, mig älska, offra, dyrka mig!
Så skall i mig du ingå, det jag lofvar dig, du är mig kär.
Du lämne alla helga bruk, hos mig allena tillflykt sök!
Jag skall från alla synder dig förlösa; var du utan sorg!

Det här du ingen må förtro, som ej gör bot, ej älskar mig;
ej den som icke höra vill, ej heller den som hatar mig.
Men den som denna hemlighet, den största, dem som
älska mig
förtror, af högsta kärlek fylld, han går förvisso in i mig.
Bland människor mig ingen visar större kärlek just än han,
och ingen annan blir på jorden kärare för mig än han.
Och den som detta helga samtal oss emellan präglar in
i hjärtat, insiktsoffer ägnar den mig, så min mening är.
Ja äfven den, som troende och utan hån detsamma hör,
från synd blir löst, och vandrar i de frommas lycko-
världar in.
Månn med uppmärksamhet odelad du förnummit detta allt?
Månn din okunnighets förvirring skingrad är, o Arjuna?

Arjuna talade:

Förvisso! — Minnet af mig själf jag återvunnit med din
nåd;
fast är jag, tviflet lös, ditt ord jag följa skall, orubblige.

Saṁjaya talade:

[Så Vāsudeva's och den ädle Pṛthāsonens samtal jag
har hört, som, underbart, framkallar glädjerysning på ens
kropp.
Med Vyāsa's nåd jag denna högsta hemlighet förnummit
har:
försänkning af försänknings herre, Kṛṣṇa, själf förkunnaren.
O kung, när helst jag mig erinrar detta samtal, underbart,
emellan den skönlockige och Arjuna, jag fröjdar mig.
När helst jag Hari's underbara gudaform erinrar mig,
så griper mig en häpnad stark, jag fröjdar ständigt mig
på nytt.
På hvilken sida underkraftens herre står och Pṛthā's son,
bågskytten — där finns seger, lycka, välgång, kraftig led-
ning städs.]

UR SIDDHĀNTA,

JINAORDENS KANON

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. F. JOHANSSON

UR MAHĀVĪRA'S BIOGRAFI.

Kalpasūtra 116–148.

I §§ 1—115 beskrifves Mahāvīra's födelse och lif intill det tjuguåttonde året, då han öfverger sitt lif som husfader, tillhörande en kṣatriya-släkt kallad Jñātar'er, och går ut till hemlösheten *(niṣkramaṇa, pravrajyā)*. Han tågar genom födelseorten Kuṇḍapura till en park kallad Saṇḍavana, tillhörande hans släkt, och skrider fram till det härliga Açoka-trädet.

Där, under det härliga Açoka-trädet, lät han sin bärstol stanna, steg ned därifrån, tog af sina prydnader, kransar och smycken med sin egen hand, och med sin egen hand ryckte han af sig sitt hår i fem fulla händer. När månen var i konjunktion med stjärnbilden Uttaraphalgunī, anlade han, efter att hafva fastat två och en half dagar utan att dricka vatten, en gudomlig dräkt, och alldeles allena, utan att någon annan var närvarande, ryckte han ut sitt hår, och lämnande huset gick han ut i hemlösheten.

Den vördnadsvärde asketen Mahāvīra bar sedan kläder under ett år och en månad; efter den tiden vandrade han naken omkring och mottog allmosor i sin håliga hand. Under mer än tolf år försummade den vördnadsvärde Mahāvīra sin kropp och underlät att vårda den; med jämnmod bar, undergick och led han alla behagliga eller obehagliga händelser, som härledde sig från gudomliga makter, människor eller djur.

Allt ifrån denna tid var den helige Mahāvīra hemlös, försiktig vid sin vandring, försiktig i sitt tal, försiktig i

sitt begärande af allmosor, försiktig i mottagande, i bärande af sin utrustning och dryckeskärl; försiktig i uttömning af exkrementer, urin, saliv, slem och orenlighet från kroppen; försiktig i sina tankar, försiktig i sina handlingar (sinne, tal, kropp); vaktande sina tankar, vaktande sina ord, vaktande sina handlingar, vaktande sina sinnen, vaktande sin kyskhet; utan vrede, utan stolthet, utan bedrägeri, utan snålhet; stilla, lugn, samlad, befriad, fri från anfäktelser *(āsrava)*, utan egoism, utan egendom; han hade afskurit alla jordiska band, och var icke fläckad af någon världslighet: som vatten icke fastnar vid ett kopparkärl, eller salva vid pärlemor, (så funno icke synderna fäste på honom); hans lopp var ohindradt som hafvets; som himlen behöfde han intet stöd; likt vinden visste han intet motstånd; hans hjärta var rent som vattnet om hösten; intet kunde smutsa honom, lika litet som ett lotusblad; hans sinnen voro väl bevarade likt en sköldpaddas; han var en och allena som hornet på en noshörning; han var fri lik en fågel; han vakade alltid som sagofågeln Bhāruṇḍa, stark som en elefant, stark som en tjur, svår att anfalla som ett lejon, stadig och fast som berget Mandara, djup som oceanen, mild som månen, glänsande som solen, ren som rent guld; likt jorden bar han tåligt allt; likt en väl antänd eld sken han i sin glans.

Dessa ord hafva blifvit sammanfattade i två verser:

Ett kärl, pärlemor, lif, himmel, vind, vatten om hösten, lotusblad, en sköldpadda, en fågel, en rhinoceros och Bhāruṇḍa;

en elefant, en tjur, ett lejon, bergens konung, den oskakade oceanen, månen, solen, guldet, jorden, väl tänd eld.

Ingenstäds fanns för den Helige något hinder. Hindren hafva förklarats vara af fyra slag, nämligen med hänsyn till ämne, rum, tid, affekter. Med hänsyn till ämne: ting försedda med lif, ting icke försedda med lif och af blandadt slag; med hänsyn till rum: en by eller en stad eller en skog eller ett fält eller en tröskplats eller ett hus eller en hofgård; med hänsyn till tid: en samaya eller en āvalikā

eller tiden för en andhämtning eller en stoka (sju andhämtningar) eller en kṣaṇa (flera andhämtningar) eller en lava (sju stoka'er), eller en muhūrta (sjuttio lava'er) eller en dag eller fjorton dagar eller en månad eller en årstid eller ett halfår eller ett år eller en lång tidrymd; i fråga om affekter: vrede, stolthet, bedrägeri, snålhet, fruktan, munterhet, kärlek, hat, träta, förtal, skvaller, skandal, nöje, lidande, falskhet o. s. v. eller ond och orätt tro. Hos den Helige fanns intet af allt detta.

Den Helige uppehöll sig, utom under regntiden, under åtta månader sommar och vinter i byar blott en enda natt (i sänder), i städer blott fyra nätter; han var likgiltig likaväl för lukt af smuts som af sandel, för halm och ädelstenar, smuts och guld, nöje och smärta, bunden hvarken vid denna världen eller vid den andra, önskande hvarken lif eller död, anländ till andra stranden af saṁsāra, och han ansträngde sig för undertryckande af befläckelse (förförelse) af karman.

Med högsta kunskap, med högsta insikt, med högsta uppförande, i tadelfri bostad, tadellös vandring, med högsta styrka, med högsta redbarhet, högsta mildhet, högsta skicklighet, högsta tålamod, högsta frihet från lidelser, högsta självbehärskning, högsta förnöjsamhet, högsta förstånd, på den högsta väg till slutlig befrielse, som är frukten af sanning, självbehärskning, botöfning, godt uppförande — mediterade den Helige under tolf år.

Under det trettonde året i andra månaden af sommaren, i den fjärde halfmånaden, i den ljusa halfvan af vāiçākhā, på dess tionde dag, när skuggan vridit sig mot öster och den första vakan var öfver, på den dag som kallas suvrata, på den muhūrta som kallas vijaya, utanför staden Jṛmbhikagrāma på stranden af floden Ṛjupālika, icke långt från ett gammalt tempel, på ett fält tillhörande husfadern Sāmaya, under ett çāla-träd, när månen var i konjunktion med stjärnbilden Uttaraphalgunī, uppnådde den Helige, i nedhukad ställning med hälarna liggande intill hvarandra, utsättande

sig för solens hetta efter två och en half dagars fasta utan att dricka vatten, under det han var försänkt i djup meditation — den högsta kunskap och insikt, kallad kevala, som är oändlig, högst, ohämmad, ohindrad, fullständig och full.

När den helige asketen Mahāvīra hade blifvit en jina och arhat, blef han en kevalin, allvetande och förstående alla föremål; han kände och skådade alla förhållanden i fråga om världen, gudarna, människorna och demonerna: hvarifrån de komma, hvart de gå, om de födas som människor, som djur eller blifvande gudar eller helvetesvarelser; deras sinnens tankar och föreställningar, alla lefvande varelser i hela världen, föda, handlingar, önskningar, uppenbara och hemliga gärningar; han, arhat, för hvilken det icke finns någon hemlighet, kände till alla förhållanden hos alla lefvande varelser i världen, hvad de tänkte, talade eller gjorde i hvarje ögonblick.

I denna period, i denna tidsålder tillbragte den helige asketen Mahāvīra den första regntiden i Asthikagrāma, tre regntider i Campā och Pṛṣṭicampā, tolf i Vāiçālī och Vāṇijagrāma, fjorton i Rājagṛha och förstaden till Nālandā, sex i Mithilā, två i Bhadrika, en i Ālabhikā, en i Paṇitabhūmi, en i Çrāvastī, en i staden Pāpā, i kung Hastipāla's skrifvarerum: detta var hans allra sista regntid.

I den fjärde månaden af denna regntid, i den sjunde halfmånaden, i den mörka halfvan af Kārttika, på dess femtonde dag, i den sista natten, i staden Pāpā, i kung Hastipāla's skrifvarerum (kansli) dog den helige Mahāvīra, gick bort, lämnade världen, skar sönder födelsens, ålderns och dödens band; blef en Siddha (fullkomlig), en Buddha, en Mukta (befriad), en som gör slut (på allt lidande), till slut förlossad, befriad från alla lidanden.

Detta hände i det året, som heter Candra, det andra (i femårsperioden); i månaden kallad Prītivardhana; i halfmånaden Nandivardhana; på Suvratāgni med tillnamnet Upaçama; i natten Devānandā med tillnamnet Nirṛti; i

lava'en kallad Arcya; i andningen kallad Mukta; i stoka'en kallad Siddha; i Karaṇa'en kallad Nāga; i muhūrta'en kallad Sarvārthasiddha; under det månen var i konjunktion med stjärnbilden Svāti, dog han, gick bort, lämnade världen, skar födelsens, ålderdomens och dödens band, blef en Siddha, en Buddha, en Mukta, en som gör slut (på allt lidande), slutligen förlossad, befriad från alla lidanden.

Den natt, i hvilken den helige asketen Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), var upplyst af många upp- och nedstigande gudar.

I den natt, i hvilken den helige asketen Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), uppstod stort buller och stor förvirring genom de många upp- och nedstigande gudarna.

I den natt, i hvilken den helige asketen Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), skar hans äldste lärjunge, munken Indrabhūti af Gāutama-släkten, sönder bandet af den vänskap, han hade för sin mästare, och erhöll den högsta kunskap och insikt, kallad kevala, som är obegränsad, högst (o. s. v. som förut).

I den natt, i hvilken den helige asketen Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), anordnade de aderton förbundna konungarna af Kāçī och Koçala och de nio Mallaki'erna och de nio Licchavi'erna på nytändningsdagen en illumination på poṣadha, som var fastedag; ty de sade: "alldenstund det andliga ljuset gått bort, så skola vi göra en illumination af materiellt slag".

I den natt, i hvilken den helige Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), inträdde den stora graha (kometen), kallad Kṣudrātma, liknande en askhög, hvilken under två tusen år stannar kvar i en stjärnbild, i den helige asketen Mahāvīra's födelsestjärnbild. Från det ögonblick, då den stora graha, kallad Kṣudrātma (o. s. v. som förut), inträdde i den helige asketen Mahāvīra's födelsestjärnbild, skall man icke ägna mycken vördnad eller heder åt asketerna (çramaṇa'erna), Nigganṭha-munkarna och- nunnorna. Men när den store graha (o. s. v. som förut) lämnar denna födelsestjärnbild,

skall man ägna mycken vördnad och heder åt asketerna, Niggaṇṭha-munkarna och -nunnorna.

I den natt, i hvilken den helige asketen Mahāvīra dog (o. s. v. som förut), uppstod det lilla djuret Anuddharī, hvilket, när det är i hvila och icke rör sig, med svårighet ses af de Niggaṇṭha-munkar och -nunnor, som ännu icke uppnått fullkomlighetsstadiet, men hvilket, när det rör sig och ej är i hvila, lätteligen ses af de Niggaṇṭha-munkar och -nunnor, som ännu icke uppnått fullkomlighetsstadiet. Vid åsynen af detta (lilla djur) måste många Niggaṇṭha-munkar och -nunnor neka att mottaga erbjudna allmosor.

'Herre, hvarför säga de detta?' — 'Efter denna tid skall iakttagande af själfbehärskning bli svårt.'

I denna period, på denna tid hade den helige asketen Mahāvīra en storartad församling af fjorton tusen asketer som deras öfverhufvud; trettiosex tusen nunnor med Candanā i spetsen; etthundra och femtionio tusen lekmannabröder med Çankhaçataka i spetsen; tre hundra och aderton tusen lekmannasystrar med Sulasā och Revatī i spetsen; tre hundra visa, som kände de fjorton pūrva'erna, hvilka, ehuru ej jina'er, kommo dem mycket nära, som voro förening af alla bokstäfver och likt jina predikade i öfverensstämmelse med sanningen; tretton hundra vise, som besutto avadhi-kunskapen och högre kvaliteter; sju hundra kevalin'er, som besutto den kombinerade bästa kunskapen och insikten; sjuhundra, som kunde förvandla sig och, ehuru icke gudar, hade erhållit gudars makt; fem hundra vise af mäktigt djup divination, som känna själstillstånden hos alla utvecklade varelser, i besittning af kunskapsförmåga och fem sinnen i de två och en half kontinenterna och de två oceanerna; fyra hundra lärare, som aldrig besegrades i de meningsutbyten, som inträffade i församlingar af gudar, människor och demoner; sjuhundra manliga och fjortonhundra kvinnliga lärjungar, som uppnådde fullkomning o. s. v.; åtta hundra vise i deras sista existens, som voro lyckliga med hänsyn till (guda-)stadier, lyckliga

med hänsyn till existens, lyckliga med hänsyn till det tillkommande.

Den helige asketen Mahāvīra gaf upphof till två epoker (områden) i sin egenskap att vara en fulländare: epoken beträffande generationer och epoken beträffande själstillståndet; i den tredje generationen slutade den förra epoken (därefter uppnådde ingen nirvāṇa), och i det fjärde året af hans egenskap af kevalin slutade den senare (därefter beträdde ingen vägen till full befrielse).

I denna period, i denna tidsålder lefde den helige asketen Mahāvīra trettio år som husfader, mera än fulla tolf år på ett stadium under fullkomligheten, något mindre än trettio år som kevalin (fullkomlig); fyratiotvå år som munk och sjuttiotvå år i det hela. När hans karman, som framkallar vedanīya (hvad man måste erfara i denna världen), āyus (lifslängd), namn och familj, blifvit uttömda; när i denna Avasarpaṇī-ålder större delen af Duḥṣamasuṣama-perioden hade förflutit och endast tre år och åtta och en half månader voro kvar, när månen var i konjunktion med stjärnbilden Svāti, vid den tiden om morgonen i staden Pāpā och i kung Hastipāla's kansli var det som Mahāvīra, ensam och allena, sittande i samparyanka-ställning, reciterande de femtiofem predikningarna, som afhandla resultaten af karman och de trettiosex osporda frågorna (i Uttaradhyayana), när han just hade förklarat den förnämsta predikningen, dog (o. s. v. som förut).

Sedan den tid, då den helige asketen Mahāvīra dog, (o. s. v. som förut), hafva nio århundraden förflutit, och af det tionde århundradet är detta det åttionde året.

Mahāvīra's utseende.

Malayagiri's kommentar till Sūryaprajñapti.

Herren, världens lärare, den lycksalige Mahāvīra, den Helige, den allt seende, den sju utspända händer höge —,

den med symmetrisk, regelmässig gestalt begåfvade, hvars leder äro fasta som diamant, tjur, pil, — hvars hufvudhår äro svarta som kollyrium, tätt och lockigt vridande sig åt höger, — hvars håryta och håründar glänsa skönt som glödgadt guld, — hvars hufvud är som en solskärm, hvilande (på kroppen), — hvars anlete glänser ännu mera lysande än fullmånen, — hvars andedräkt är doftande som lotusblomman, — hvars nacke är skön som en mussla, motsvarande anletets tre delar, — hvars skuldror äro kraftiga och fulla som ett lejons eller en tigers, — med brösthvälfning så bred som en storstads portar, — hvars skönhetsträd är försedt med på lyckligt ställe befintliga lyckotecken, — hvars armpar hänga ned lika klubbor, — hos hvem händernas insidor prydas af alla de berömda lyckotecknen sol, måne, hjul, hakkors (svastika) o. s. v., — med välformade sidor, — med fisklikt underlif, — med en naflekrets, som liknar en genom solstrålarnas beröring utslagen lotusblomma, — med höfter runda som ett lejonhjul (lejonkrigares kastskifva), — med knäkotorna insänkta (i köttet), — och benparen runda som cyperus-strån, — foten skön som en väl stödd sköldpaddas, — och fotsulorna märkta med de berömda lyckotecknen; — han, den från alla bräckligheter frie, från all själfviskhet frie, afskuren från alla världens strömningar, af intet besudlad, befriad från kärlek, lidelse, hat, försedd med de trettiofyra företrädena, som sänker sina steg ned på de af gudarna framförda nio guldlotus, — försedd med det genom luften rullande lagens hjul, med den i luften sväfvande solskärmen, med det i luften fritt sig rörande fläktsvansparet, med det i luften liggande, af de dyrbaraste, renaste kristaller bestående och med fotapall försedda lejonsätet, med den af gudarna framåt i spetsen burna lagens fana, — omgifven af fjorton tusen asketer, af trettiosex tusen nunnor, efter sin önskan vandrande med värdiga rörelser och uppehåll, uppbyggande sig själf med själfbetvingelse och botöfning – — så steg han ned.

Kortare sūtra'er om en rätt lefnad.

Āyāranga-Sutta I, 2, 3.

'Upprepade gånger har jag blifvit född i en förnäm familj, upprepade gånger i en låg. Jag är icke medelklass ej heller adlig, ej heller åstundar jag befordran.' Hvem skulle i medvetandet häraf skryta öfver familj, öfver ära, eller hvad skulle han längta efter?

En vis man skall hvarken vara glad eller vred öfver sin lott: du skall känna och betrakta lyckan hos de lefvande varelserna. Uppförande sig aktsamt skall han tänka på detta: blindhet, döfhet, stumhet, svaghet, krokryggighet, svärta, färgförändring (skall han alltid erfara); det är på grund af vårdslöshet, som föds i många återfödelser, som han erfar skiftande känslor.

Icke upplyst (om orsaken till dessa olyckor), träffas han (utaf dem), vänder sig rundt i hvirfveln af födelse och död. Lifvet är kärt för många, som äga fält och hus. Sedan de förvärfvat färgade och färgrika kläder, ädelstenar, öronringar, guld och kvinnor, så fästa de sig vid dessa ting. Och en dåre, som längtar efter lifvet och värdsligt sinnad klagar öfver, att botöfning, självtyglande, självstyrande icke gagna, skall af okunnighet vinna sorg.

De, hvilkas uppförande är fast ordnadt, önska ej sådant (rikedom o. s. v.). Kännande födelse och död, bör man fast vandra vägen fram.

Ty intet är ouppnåeligt för döden. Alla varelser äro kära i lifvet (eller sig själfva), älska nöje, hata lidande, sky förintelse, älska lif, längta efter att lefva. För alla är lifvet kärt.

Hafvande förvärfvat det (rikedom), betjänande sig af tvåfota och fyrfota varelser, samlande rikedomar på de tre sätten, hvad hans del än blir, liten eller stor, alltid önskar

han njuta däraf. En tid bilda hans mångfaldiga besparingar en stor skatt; en annan gång dela hans arfvingar den, eller de som äro utan lifsuppehälle stjäla den, eller konungen reducerar den, eller den förstöres på det ena eller andra sättet, eller den tillintetgöres af eldsvåda. Sålunda kommer en dåre, som föröfvar grymma dåd, som äro till fördel för en annan, därvid af okunnighet blott att vinna sorg.

Detta har förvisso blifvit utlagdt af den vise. De komma ej öfver floden (världskretsloppets flod), ej heller *kunna* de komma öfver; de gå ej öfver till andra stranden, ej heller *kunna* de gå öfver; de gå icke öfver till den motsatta stranden, ej heller *kunna* de det.

Och ehuru han hör läran, står han ändå ej på rätt plats; men den kloke, som antager den sanna tron, står på rätt plats.

Den som själf ser behöfver ingen undervisning; men den eländige, hemsökte dåre, som finner sin tillfredsställelse i nöjen, och hvars olyckor icke taga slut, hvirflar rundt i lidandenas krets. Så säger jag.

Āyāranga-Sutta I, 2, 4.

Sedan, efter en tid faller han i sjukdom: de som han lefver tillsammans med knorra först mot honom, sedan knorrar han åt dem. Men de kunna icke hjälpa dig eller beskydda dig, ej heller kan du hjälpa dem eller beskydda dem.

I det de anse, att nöjen och smärta hafva olika ursprung, oroa de sig för njutandet (af de yttre föremålen). Ty somliga människor i denna världen hafva det så, att de skola njuta af sin del, den må vara liten eller stor, på de tre sätten. En tid skall den vara tillräckligt stor, med många tillgångar. Vid ett annat tillfälle dela hans arfvingar den, eller de som äro utan lifsuppehälle stjäla den, eller konungen reducerar den, eller den förstöres på det ena

eller andra sättet, eller den tillintetgöres af eldsvåda. Sålunda kommer en dåre, som föröfvar grymma dåd, af okunnighet att vinna sorg.

Visa hopp och längtan klokt tillbaka och drag ut denna törntagg (nöjet)! Människor, som äro omhöljda af förblindelse, förstå icke detta. Han, som samlar rikedom, skall kanske icke ha någon nytta däraf.

Världen är högligen besvärad af kvinnor. Man säger förvisso: "dessa äro (lycko)käril". Men detta leder dem till lidande, till förvillelse, till död, till helvete, till födelse som helvetets varelser eller oskäliga djur.

Sålunda talade hjälten (Mahāvīra): "var på din vakt mot det stora självbedrägeriet; den förståndige borde hafva gjort slut på vårdslösheten genom att i lugn betrakta döden och det, hvars natur är förfall (kroppen); se, dessa nöjen skola icke tillfredsställa dig. Därför gör slut på dem! Se, vise, detta är den stora faran, den borde icke komma öfver någon, hvem det vara må. Den kallas en hjälte, som icke oroas af de besvärligheter, som komma af självtvång. Han borde icke bli vred, därför att husfadern ger honom litet. Om han afvisas, bör han gå. Du bör foga dig i de visas uppförande. Sålunda talar jag.

Āyāranga-Sutta I, 2. 3,

Se, herre, här på födelse och ålder
och granska, känn hvad lycka är i lifvet:
en lärd, som vet hvad högsta goda kallas,
som riktig inblick har, begår ej synder.

Knyt banden upp, som binda dig vid mänskor;
den som i synden lefver känner båda.
De hopa verken upp i njutningslystnad,
i dessas makt det är de åter födas.

Att döda djur han anser blott en lek och en förlustelse:
den dårens sällskap undvik du! Sin syndighet han ökar blott.

En lärd, som vet hvad högsta goda kallas
och straffet inser, synder ej begår då.

Så syndens topp som rot du vist undvike!
Han skär dem af och vet sig fri från verken.

Den mannen skall bli befriad från döden; han är en vis, som ser faran (af värdsligheten); kännande det högsta goda i denna världen, förande ett varsamt (vaket) lif, lugn, på sin vakt, begåfvad (med kunskap o. s. v.), alltid tyglad, längtande efter döden, bör han föra ett heligt lif. Mångfaldiga, i sanning, visa sig de syndiga handlingarna vara; därför visa dig ståndaktig i tron! Finnande sin tillfredsställelse däri, förstör en vis man inflytandet af alla verk.

Mångahanda, i sanning, äro denne (världslige) mans planer; han vill tillfredsställa sina önskningar; han förorsakar därvid nedgörande af andra, lidande för andra, straff för andra, nedgörande, skymf, straff för ett helt land. I utförande af sådana ting hafva många utvecklat ansträngningar.

Därför bör man ej hänga fast vid det andra (orätt tro). Den insiktsfulle, som inser tomheten i världen, brahmanen följer den oförlikneliga självbetvingelsen (som jäina'erna öfva). Han skall icke döda, låta andra döda eller samtycka till andras dödande. "Undvik glädje, ej finnande din lust i varelser (kvinnor); hafvande den högsta åskådning, afhållande dig från syndiga handlingar!"

En hjälte skall besegra vrede, stolthet,
betrakta helvete som snikenhetens.
En hjälte, hvilken afstår från att döda,
går lättnadsvägen, skingrar därmed all sorg.
En hjälte nu, som känner träldomsoket,
som sorgen känner, själf sig tygle aktsam.
Till födsel han uppstigit ibland mänskor:
från lefvande han ej bör taga lifvet.

Āyāranga-Sutta I. 3, 3.

'Kännande världens förbindelse — oaktsamhet är icke till hans nytta'. 'Se på ditt yttre själf (hvarefter du kan

bedöma världen); då skall du hvarken döda eller förstöra (lefvande varelser)'; (väl undersökande) med noggrant betraktande begår han ingen syndig handling. Hvad är kännetecknet på en vis? 'Erkännande likheten mellan alla lefvande varelser, lugnar han sig själf.'

Kännande det högsta goda, skall man aldrig blifva sorglös,
vaktande på eget själf, man troget vandre rätta vägen.

'Man skall förvärfva förakt för sinnlig njutning, vare sig man är med stora (gudar) eller små (människor).' När man känner, hvarifrån människor komma, och hvart de gå, och när båda ändpunkterna äro ur sikte, så kan man hvarken skäras, slitas, brännas eller drabbas af någon i hela världen.

Somliga minnas ej, hvad som föregick det närvarande: 'hvad var hans förflutna, hvad blir hans tillkommande?' Andra säga likaledes: 'hvad var hans förflutna, hvad blir hans tillkommande?'

Det finns intet förflutet, ej heller något tillkommande.

Så mena de fulländade (tathāgata'er).

Den, hvars verk upphört, och hvars uppförande är rätt, som erkänner sanningen och förintar syndigheten, tänker sålunda:

'Hvad månne olust är och lust? man vare ingenderas slaf.
Afstå från glädje, vaken, tämd, man lefva skall ett heligt lif'.

O människa! Du är din egen vän; hvarför söker du en vän utom dig själf? Hvem han känner som boende i höjden, honom bör han känna som boende fjärran (från synd); och hvem han känner som boende fjärran (från synd), honom bör han känna som boende i höjden. Människa! Afhållande dig (från den yttre världen), 'skall du gå fri från smärta.' Människa! Förstå sanningen väl! Ansträngande sig i sanningens lag, öfvervinner en vis man Māra.

'Den (med kunskap o. s. v.) begåfvade mannen, som följer lagen, ser väl sitt sanna bästa'. På tvåfaldig väg (för kärlek och hat, världslig och himmelsk sällhet), för lifvets glans, heder och ära (anstränga sig somliga) och råka på afvägar. Den (med kunskap o. s. v.) begåfvade mannen, som träffas af olycka, blir icke förvillad. 'Kom i håg detta: den värdige i denna världen kommer loss från skapelsen.' Så säger jag.

Āyāranga-Sutta I, 3, 4.

Denne man (den förlöste) öfvervinner vrede, stolthet, bedrägeri och snikenhet. Detta är den siares lära, som icke kränker lefvande varelser och satt ett slut (för gärningar och världskretslopp). Förebyggande af benägenhet för synd tillintetgör tidigare verk. Den som känner ett ting känner alla ting, och den som känner alla ting känner ett ting. Den som är vårdslös i alla hänseenden är i fara (att samla upp gärningar). Den som icke är vårdslös i något hänseende är fri från fara.

Den som öfvervinner en (lidelse) öfvervinner många; och den som öfvervinner många öfvervinner en. 'Kännande världens elände' och så tillbakavisande förbindelse med världen, 'anträda hjältarna den stora resan', de stiga småningom; 'de önska icke lif.'

Den som undviker en (passion) undviker (dem alla) hvar för sig; och den som undviker dem alla hvarför sig undviker en. Trogen i öfverensstämmelsen med (Tīrthakara'ens) bud, vis, och förstående världen i enlighet med budet — en sådan man är utan fara från något håll. Det finnes grader i kränkande handlingar, men inga grader i självbehärskning.

Den som känner (och undviker) vrede känner stolthet; den som känner stolthet känner bedrägeri; den som känner bedrägeri känner snikenhet; den som känner snikenhet känner kärlek; den som känner kärlek känner hat;

den som känner hat känner bländvärk (villa); den som känner bländvärk känner aflelse; den som känner aflelse känner födelse; den som känner födelse känner död; den som känner död känner helvete; den som känner helvete känner djurexistens; den som känner djurexistens känner smärta.

Därför skall en vis man undvika vrede, stolthet, bedrägeri, snikenhet, kärlek, hat, bländvärk, aflelse, födelse, död, helvete, djurexistens och smärta.

Detta är den siares lära, som icke kränker lefvande varelser och satt ett slut för (gärningar och världskretslopp). Förebyggande af benägenhet tillintetgör tidigare verk. Finns det någon världslig svaghet hos siaren? Det existerar ingen sådan, det finns ingen sådan. Så säger jag.

Heliga dödssätt efter tolf års späkning.

Āyāranga-Sutta I, 7, 8.

De visa, hvilka i tillbörlig ordning nå fram till ett af de ofelbara stadierna (då självmord är föreskrifvet), de som äro rika på självbehärskning och begåfvade med kunskap, kännande den ojämförliga (heliga döden, böra fortsätta sin meditation).

Kännande de tvåfaldiga (hindren, kroppens och själens), blifva de visa, som fullständigt inhämtat lagen och i tillbörlig ordning förstå (att tiden för deras nirvāṇa kommit), kvitt gärningarna.

Underkufvande lidelserna och lefvande på ringa föda, bör han uthärda (vedermödor). Om en tiggarmunk insjuknar, må han få taga föda igen.

Han skall hvarken längta efter lif eller önska döden; han skall längta efter ingendera, döden eller lifvet.

Den som är likgiltig och längtar efter förstörelse af gärningarna skall fortsätta sin meditation. När han blir obunden i sitt inre och i sitt yttre, skall han sträfva efter absolut renhet.

Hvilka medel man än känner för att lugna sitt eget lif skall en vis man lära (och använda) för att vinna tid (till askesens fortsättning).

I en by eller en skog skall den vise, undersökande marken och förvissande sig om att den är fri från lefvande varelser, lägga halmen (för sitt dödsläger).

Utan föda skall han ligga och bära de smärtor, som träffa honom. Icke för länge skall han lämna rum för de världsliga känslor, som komma öfver honom.

När krälande djur eller sådana som lefva i höjden eller på marken föda sig af hans kött och blod, skall han hvarken döda dem ej heller gnida (såret).

Om ock dessa djur fördärfva hans kropp, skall han icke röra sig ur sitt läge. — Sedan anfäktelserna upphört, skall han uthärda (smärtor), som om han njöte däraf.

När fjättrarna falla af, då har han fulländat sitt lif. — Vi skola nu framhålla ett mera upphöjdt sätt för en väl behärskad och upplyst munk.

Så lyder den andra af Nāyputta förkunnade lagen:

Han skall upphöra med alla rörelser utom sina egna på den tre gånger trefaldiga vägen.

Han skall icke ligga på grässtrån, utan han skall, sedan han undersökt den, ligga på bara marken. — Utan någon bekvämlighet och föda skall han där bära smärta.

När den vise blir svag i lemmarna, skall han sträfva efter lugn. — Ty den är tadelfri, som är väl fäst vid och orubblig (i sitt beslut att dö).

Han skall röra sig fram och tillbaka (på marken), draga i hop och sträcka ut (sina lemmar) till nytta för hela kroppen; eller (han skall förblifva lugn, som om han vore) liflös.

Han skall gå omkring, när han är trött (på att ligga), eller stå med overksamma lemmar; när han är trött på att stå, skall han sitta ned.

Bestämd för en sådan ovanlig död, skall han styra sina organers rörelser. — Har han kommit till en plats full af insekter, skall han söka ut åt sig en fri fläck.

Han skall icke stanna där, hvarifrån synd kunde uppkomma. — Han skall höja sig öfver (synden) och bära alla smärtor.

Och detta är en ännu svårare väg, när man strikt följer den: att icke röra sig från platsen under hejdande af alla kroppens rörelser.

Detta är den högsta lag, upphöjd öfver den föregående: hafvande undersökt en fläck på bara marken, skall han stanna där; stanna, o brahman!

Hafvande funnit en plats fri från lefvande varelser, skall han fästa sig där. Han skall helt igenom döda sitt kött, tänkande: 'nu finnes det inga hinder i min kropp.'

Så länge som han lefver, kännande farorna och bekymren, skall den vise och behärskade asketen uthärda dem, såsom bidragande till kroppens upplösning.

Han skall icke hänga fast hvarken vid de öfvergående njutningarna eller vid de större; han skall icke nära längtan och hunger, hafvande sin blick endast fäst på evigt pris.

Han skall bli upplyst af eviga föremål och icke förlita sig på gudarnas bedrägliga makt; en brahman skall känna till detta och kasta bort all underlägsenhet (allt lägre).

Ej hängifven något af de yttre föremålen, uppnår han slut på lifvet; tänkande att tålamod är det högsta goda, skall han välja en af (de tre beskrifna) goda vägarna att vandra på till nirvāṇa. — Så säger jag.

Liknelsen om väduren.

Uttarajjhayana VII.

Någon tager, för att skaffa sig förråd för en väntad gäst, och föder upp en ung vädur, gifver den ris och gramsäd och föder upp den i sin gård; sedan, när den växt

upp och blifvit tjock, fet och vidbukig, gödd och med trind kropp, är den färdig för gästen.

Så länge ingen gäst kommer, får det stackars djuret lefva; men så snart en gäst anländer, slaktas väduren och ätes upp.

Liksom denna vädur är behandlad väl för en gästs skull, alldeles så längtar en okunnig, stor syndare till och med efter lif i helvetet.

En okunnig man dödar, säger lögner, röfvar på allmän landsväg, stjäl främmande gods, bedrager, (alltid tänkande på någon,) som han kan plundra, den bofven.

Han längtar efter kvinnor och njutningar, han börjar handelsföretag och affärer, dricker starka drycker, frossar, blir stark, en underkufvare af sina fiender.

Han äter mört getkött, hans buk växer, och hans ådror svälla af blod, men han vinner ingenting annat än lif i helvetet, alldeles som väduren blott födes upp för att dödas för en gästs skull.

Efter att hafva njutit af sköna säten, bäddar, åkdon, rikedomar och nöjen, efter att hafva förslösat sin rikedom, som han hade så mycket besvär med att förvärfva, och efter att hafva begått många synder, skall han, under bördan af sitt karman och troende endast på den synliga världen, i dödsstunden blott känna lidande, liksom väduren vid gästens ankomst.

Då faller syndaren, som dödat lefvande varelser, vid slutet af sitt lif från sin förutvarande existensnivå, och mot sin vilja går han till demonernas värld, den mörka orten.

Liksom en man för en kākinī (en åttondedel af en rupi, öre) (riskerar och) förlorar tusen (karṣāpaṇa'er), eller liksom konungen förlorade sitt konungadöme (och sitt lif) genom att äta en mangofrukt, som hans läkare uttryckligen förbjudit honom:

Alldeles så äro mänskliga njutningar, jämförda med gudarnas njutningar: gudomligt lif och gudomliga njutningar öfverträffa de förra tusen gånger och mera därtill.

Dessa, som äro begåfvade med framstående kunskap, lefva många, många nayuta'er af år (oändliga perioder, 49, 786, 136 samt 24 nollor); en så stor förlust lida dårarna i ett lif på mindre än ett hundra år!

Tre köpmän foro ut på sina handelsresor, hvar och en med sitt kapital; den ene af dem gjorde stor vinst, den andre återvände med sitt kapital, och den tredje köpmannen kom hem efter att hafva förlorat sitt kapital. Denna liknelse är hämtad från det dagliga lifvet; lär att tillämpa den på lagen!

Kapitalet är människolifvet, vinsten är himlen; genom förlusten af detta kapital måste man återfödas som medborgare i helvetet eller som ett oskäligt djur.

Det finns två vägar öppna för syndaren; de bestå i lidande, såsom kroppsligt straff o. s. v.; ty den som är slaf under sina lustar har förverkat gudomligt lif och mänskligt lif.

Hafvande förvärkat dem, skall han nödgas uthärda dessa två lidandets stadier. Det skall blifva svårt för honom att slå in på en uppåt riktad bana under lång tid.

I betraktande af hvad som står på spel skall man (i sin själ) öfverväga syndarens och den dygdige mannens utsikter. — Den som för sitt kapital med sig tillbaka är att jämföra med en som är återfödd som människa.

De män, som under utöfning af olika dygder blifva fromma husfäder, skola återfödas som män; ty alla varelser skola skörda frukten af sina handlingar. Men den som förstorar sitt kapital är att jämföra med en, som utöfvar framstående dygder; den dygdige, utmärkte mannen uppnår gladt gudastadiet.

När man sålunda vet, att en (dygdig) munk eller husfader skall lyckliggöras (af sin vinst), huru vore det då möjligt att en man, då han förlorar sin utsikt, icke skulle vara medveten om denna förlust?

Liksom en vattendroppe i spetsen af ett kuça-strå krymper i hop till intet i jämförelse med oceanen, så göra också mänskliga njutningar i jämförelse med gudomliga.

Njutningarna i detta mycket begränsade människolif äro lika vattendroppen i spetsen af kuça-strået. Hvarför skall en man icke bry sig om att vinna och fasthålla (så dyrbar egendom, som han riskerar att förlora)?

Den som icke afstått från njutningar skall förfela sitt mål; ty ehuru han blifvit undervisad om den rätta vägen, kommer han alltjämt att gå vilse.

Men den som afstår från njutningar skall icke förfela sitt mål. Han skall tänka: 'jag har läst, att jag genom att bli kvitt denna usla kropp, skall bli en gud'.

Han skall bli född bland människor, där det finns rikedom, skönhet, ära, rykte, långt lif och framstående lycka.

Se på dårskapen hos den syndare, som öfvar orättfärdighet: vändande sig bort från lagen, skall den store syndaren bli återfödd i helvetet.

Se på visdomen hos den vise mannen, som följer den riktiga lagen: vändande sig bort från orättfärdigheten, skall den dygdige mannen bli återfödd som gud.

En vis man väger i sitt sinne en syndares och en dygdig mans läge; lämnande syndarens, förvärkligar den vise den dygdige mannens.

Den husville munken.

Uttarajjhayana XXXV.

Lären af mig med uppmärksamma sinnen vägen, visad af de visa, hvilken leder en munk, som följer den, till slutet af allt lidande!

Uppgifvande husligt lif och väljande hemlöshet, skall en vis känna och afstå från de böjelser, som hålla människorna fångna.

En väl disciplinerad munk skall afhålla sig från att döda (lefvande varelser), att ljuga, stjäla, från köttsligt umgänge, önskan, kärlek och snålhet.

Ej ens i sina tankar skall en munk längta efter ett inbjudande måladt hus, fylldt med vällukt af kransar och rökelse, skyddadt af dörrar och smyckadt med hvit taktyll.

Ty i en sådan boning skall en munk finna det svårt att hindra sina sinnen från ökad längtan och lidelse.

Han skall vara nöjd med att lefva på en begrafningsplats, i ett öfvergifvet hus, under ett träd, i ensamheten eller på en plats, som blifvit iordningställd för hvem som helst annan.

En väl disciplinerad munk skall lefva på en ren plats, där man icke tränges, och hvarest inga kvinnor lefva.

Han skall icke bygga hus ej heller föranleda andra att göra det; ty många lefvande varelser, både rörliga och icke rörliga, både fina och grofva, befinnas blifva dödade, när ett hus håller på att byggas; därför skall en munk afhålla sig från att bygga hus.

Samma gäller ifråga om kokning af föda och dryck eller ifråga om att låta andra företaga kokningen: af medlidande med lefvande varelser bör man icke koka eller låta koka någonting.

Varelser, som lefva i vatten, i säd, eller i jorden och veden, förstöras (på detta sätt) i mat och dryck; därför skall en munk hvarken koka eller låta koka något. Det finns intet så farligt som eld; ty den sprider sig i alla riktningar och kan förstöra många varelser; man skall därför icke tända eld.

Ej ens i sina tankar skall en munk längta efter guld och silfver; likgiltig lika mycket i fråga om smuts som guld, afhåller han sig från att köpa och sälja. Om han köper, blir han en köpare; om han säljer blir han en köpman; en munk skall icke befatta sig med att köpa och sälja.

En munk, som skall lefva på allmosor, skall tigga och icke köpa; köp och försäljning äro en stor synd; men att lefva på allmosor innebär förtjänst.

Han skall insamla sina allmosor i små partier enligt sūtra'erna och så att han undviker fel, en munk skall gå sin allmosegång med förnöjdt sinne, vare sig han får eller icke får någonting.

En stor man skall icke äta för födans angenäma smak utan för uppehållande af lifvet, hvarken varande kräsen eller begifven på att lefva godt, tyglande sin tunga och utan begärelse.

Till och med i sina tankar skall han icke önska att få blomsterskänker, att få sig sittplats erbjuden, att bli hälsad med artiga ord, att begåfvas med skänker eller att erhålla storartad välkomstbetygelse eller (liknande) bemötande.

Han skall blott tänka på sanna saker utan att begå synd eller besitta förmögenhet. Han skall vandra omkring, obekymrad om sin kropp, tills hans slut kommer.

Afvisande föda, när hans dödsstund kommer, och lämnande den mänskliga kroppen, blir han sin egen herre och befrias från lidandet.

Utan egendom, utan självviskhet, fri från passioner och anfäktelser, uppnår han absolut kunskap och vinner evinnerlig salighet. — Så säger jag.

Gåta.

Daçavāikālika Niryukti 288.

Som väsen det ett är, dock födt tvåfaldigt;
ett lefver däraf och ett upplöses.
Det som lefver ännu af det döda dödas:
förstår du nu gåtan, så lös den för mig!

Upplösning. — En vattenbärare fyller i en damm två krukor med vatten och bär dem på båda ändarna af en käpp. Så är samma vatten i de båda krukorna vordet tvåfaldigt. När vattenbäraren snafvar, går en kruka sönder, och dess vatten försvinner, hvarpå sedan också den andra tillika med vattnet går förlorad, så att alltså den redan döde tvingar den ännu lefvande på fall.

Eller också är blott en kruka fylld med vatten, och sedan vattnet blifvit fördeladt, fördunstar den ena delen på vägen, dör alltså; sedan hälles det andra i efteråt, så att alltså likaledes lefvande (ej bortdunstadt) genom dödt (fördunstadt) går bort i krukan.

Honungssamlarne.

Ur Daçaväikälika-Sutta.

Det högsta är ett lif i fromhet:
ej skada, tyglande och tukt.
Ej gudarna ens neka vördnad
den som i fromhet söker stöd.

Liksom ur trädets blommor biet
utsuger honungssaften söt
och därvid icke skadar blomman,
och ändock näring får därur;

så taga munkar, som förlossats,
från denna värld med sinne fromt,
som luftens vandrare af blommor,
en spis, som skänkes, gärna mot.

På detta sätt vi finna näring,
och vår förplägning skadar ej;
som bin i blommor munkar söka
blott hvad som faller af för dem.

De visa ej vid något hänga;
de likna honungssamlarna;
de taga hvar som helst allmosor;
därför de fromma nämnas ock.

Den sanne munken.

Ur Daçaväikälika-Sutta.

Hur är som munk i stånd att lefva
den som i njutningsbojor slås,
som steg för steg till marken faller,
länkbunden uti lustens våld?

Den vällukter och kläder, smycken
och kvinnfolk, sköna bäddar blott
emot sin vilja söker undfly,
har på försakelse ej tänkt.

Blott den som veklig njutning vänder,
hur än den lockar, ryggen till
och utaf fri drift den föraktar,
— den blott är detta namnet värd.

Och skulle ändock hans hjärta häfta
vid ytliga ting, af kvinnan bundet,
då tämje han lidelsen och tänke:
"hvad angår den mig, hvad angår jag dem!"

Så späk dig, betvinga dina lustar,
förakta all veklighet och kärlek,
förskingra ditt hat, jaga bort passionen!
Då går det väl i evigheten.

De hellre störta sig i elden,
den rykande, med dödsens mod
än äta hvad som blifvit utspydt,
de ädla uti ormars krets.

När Arriṭṭhanemi blifvit munk, eftertraktade hans äldre broder Rahanemi hans hustru Rāimaī. Men hon hade hängifvit sig åt Bhāgavata-läran och föraktade sinneslusten. Då hon märkte hans kärlek, tog hon en gång i hans närvaro, sedan hon först druckit en söt dryck, in ett kräkmedel, kastade upp och sade: »se där, drick!» — Han svarade: »huru, skall jag dricka, hvad som gifvits upp?» — »Välan», sade hon, »äfven jag har gifvits upp af Ariṭṭhanemi, hvarför åtrår du då mig?»

"Ve dig! Berömmelse du önskar,
men utaf idel sinneslust
du njuta vill hvad är uppgifvet.
Då döden bättre är för dig!"

Då meddelade hon honom läran, hvarpå han omvände sig och blef munk. Äfven hon inträdde i orden. Senare blef en gång Rahanemi, när han, tiggande allmosor, var på väg från Bāravaī till Ariṭṭhanemi, öfverraskad af ett oväder, så att han tog sin tillflykt i en grotta. Dit kom också Rāimaī, som hade gjort den helige (Ariṭṭhanemi) ett vördnadsbesök, och på återvägen till klostret blifvit genomvåt af regnet. Utan att ana någonting utbredde hon sina kläder för att torka dem. Då såg Rahanemi hennes lemmar och blef betagen af sinneslust. Äfven hon fick se honom, och då hon på hans beteende såg, hvad som försiggick inom honom, sade hon:

"Jag är Bhojakungens dotter,
du är Andhra-Vṛṣṇi's son;
ej vi voro låga ormar.
Tygla du ditt eget själf!

Vill du som narr hos alla kvinnor,
dem du får se, om kärlek be?
Ett rö för vinden lik, ostadig,
otrogen vara mot dig själf?"

När så med visa ord den fromma
för prinsen visat riktig väg;
då som en elefant för piken
han lydigt följde hennes bud.

Så handla alla de upplysta,
fromsinta, visa till förstånd:
från njutningarne de sig vända
som denne högt uppsatte man.

Legenden om Saddālaputta.

Uvāsagadasāo VII.

Det var en stad vid namn Polāsapura. Vid den fanns en lustgård, Sahassambhavaṇa. Dess kung var Jiyasattū. Där, i staden Polāsapura, lefde en krukmakare vid namn Saddālaputta, som var en anhängare (lekmannabroder) af ājīviya'erna. Sedan han hört, förstått, undersökt, forskat uti, blifvit herre öfver ājīviya'ernas läror och nu var fylld med en lidelsefull kärlek till dem som till benens märg (såsom det förnämsta), lefde han i full öfverensstämmelse med föreskrifterna i ājīviya'ernas läror, troende sålunda: "o långlifvade, ājīviya'ernas läror äro sanning, den högsta sanning, alla öfriga äro falska."

Denne Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, hade en skatt bestående af en koṭi guld, förvarad på en säker plats, ett kapital af en koṭi guld utlånadt på ränta, en stor uppsättning af fast och lös egendom till ett värde af en koṭi

guld och en hjord, bestående af tiotusen stycken boskapsdjur.

Denne Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, hade en hustru vid namn Aggimittā.

Denne Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, ägde utanför staden Polāsapura femhundra krukmakarebodar. Där tillverkade ett stort antal män, som därför erhöllo föda i stället för dagaflöning, dag för dag ett stort antal skålar, krukor, bunkar, krus och bäcken, inalles i sex olika storlekar; ett annat stort antal män, som likaledes därför erhöllo föda i stället för dagspenning, plägade forsla (handla med) detta stora antal af skålar, krukor, bunkar, krus och bäcken i olika storlekar på landsvägen.

Då kom denne Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, vid en eller annan tid, vid middagstiden, till det ställe, hvarest den lilla lunden af asoga-träd var; och därefter lefde han i öfverensstämmelse med den lag han mottagit af Gosāla Mankhaliputta.

Så syntes en dag i Saddālaputta's, anhängarens af ājīviya'erna, närhet en viss gud.

Denna gud stod då midt i luften, betäckt af en fyrfärgad klädnad, besatt med små klockor, och sade sålunda till Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna: "i morgon kommer det hit en stor offrare (brahman), o du gudarnas älskling, hvilken besitter fullt utvecklad kunskap och insikt, som känner det förflutna, närvarande och tillkommande, som är en arhat, en jina, en kevalin (absolut), som känner allt och ser allt, som betraktas med hänförelse, tillbedjes och hyllas af de tre världarna, som för de goda gudarnas, männens och asura'ernas värld är föremål för dyrkan, pris, ära, vördnad och betjänande, såsom varande någonting utmärkt, lyckobringande, gudomligt och heligt, som är begåfvad med rikedom af förtjänstfulla gärningar; honom skall du prisa och uppvakta och gästfritt inbjuda till stående beredskap af pall, bräde och bädd." Detta sade han till honom för andra och tredje gången, därefter återvände han till den plats, hvarifrån han kommit.

Då hade Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, när han så tilltalats af guden, följande inre, grubblande, fördolda tanke: "min lärare och undervisare i lagen är Mankhaliputta; han måste vara den store offrare (brahman), som besitter fullt utvecklad kunskap och insikt, och (som ofvan till:) som är begåfvad med rikedom af förtjänstfulla handlingar; han skall hastigt komma hit i morgon bittida; då vill jag prisa, uppvakta och gästfritt inbjuda honom till stående beredskap af pall, bräde och bädd."

Tidigt morgonen därpå, efter soluppgången, kom asketen, den helige Mahāvīra på besök; och en samling folk kommo ut för att höra honom och stodo och väntade på honom.

När Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, hade blifvit underrättad om denna nyhet, tänkte han: "den helige Mahāvīra har kommit på besök; detta är en utomordentligt lycklig händelse, jag vill gå ut och prisa asketen, den helige Mahāvīra, och uppvakta honom. Sedan han så tänkt, badade han, utförde några försiktighetsceremonier, tog på sig en fin högtidsdräkt och smyckade sin person med ett litet antal dyrbara stenar. Sedan gick han, omgifven af en tät krets af tjänare, ut ur huset. Härefter vandrade han tvärs igenom staden Polāsapura och gick sedan till den plats, där asketen, den helige Mahāvīra, var i parken Sahassambhavaṇa. När han anländt dit, vandrade han högtidligt omkring honom tre gånger från vänster till höger. Sedan prisade han och dyrkade och stod och uppvaktade honom.

Då utlade den helige Mahāvīra lagen för Saddālaputta, anhängaren af ājīviya'erna, och för denna stora församlingen.

Sedan tilltalade asketen, den helige Mahāvīra, Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, och sade sålunda: "då du i går vid middagstiden gick till den lilla lunden med asoga-träden, lefde du säkerligen i öfverensstämmelse med den lag, som du mottagit af Gosāla Mankhaliputta. Sedan visade sig för dig en viss gud. Och denne stod midt i luften och

talade sålunda: 'hör, Saddālaputta o. s. v.' (som förut)! Hör, Saddālaputta, är icke denna redogörelse riktig?" — "Jo, det är den." — "Men förvisso, Saddālaputta, hade hvad guden sade icke afseende på Gosāla Mankhaliputta."

När Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, blifvit så tilltalad af asketen, den helige Mahāvīra, hade han följande inre, grubblande, fördolda tanke: "denne asket, den helige Mahāvīra, är den store offrare (brahman), som besitter fullt utvecklad kunskap och insikt, (o. s. v. till:) försedd med rikedom af förtjänstfulla gärningar, därför är det i sanning bättre för mig att prisa och tillbedja asketen, den helige Mahāvīra, att gästfritt inbjuda honom till stående beredskap af pall, bräde och bädd." Efter denna tanke reste han sig ögonblickligen, prisade och tillbad asketen, den helige Mahāvīra; därefter sade han till honom: "ärevördige herre, jag äger förvisso utanför staden Polāsapura femhundra krukmakarebodar. Där må du lefva i åtnjutande af stående beredskap af pall, bräde och bädd."

Då mottog asketen, den helige Mahāvīra, Saddālaputta's, anhängarens af ājīviya'erna, erbjudande och lefde i de femhundra krukmakarebodarna, tillhörande Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, i åtnjutande af stående beredskap af pall, bräde och bädd.

Vid ett tillfälle förde Saddālaputta, anhängaren af ājīviya'erna, ut sitt lufttorkade krukmakaregods från arbetsskjulen; därefter placerade han det i solhettan.

Då sade asketen, den helige Mahāvīra, sålunda till Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna: "Saddālaputta, huru göres detta krukmakaregods?"

Då sade Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna till asketen, den helige Mahāvira: "detta gods, ärevördige herre, är först lera, denna knådas med vatten och blandas sedan väl upp med aska och gödsel. Sedan lägges den på hjulet; och slutligen förfärdigas många krus och kärl o. s. v. af olika storlekar."

Då talade asketen, den helige Mahāvīra, sålunda till Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna: "hör, Saddālaputta, detta krukmakaregods — göres det förmedels ansträngning, möda, kraft eller manlig styrka; eller tvärtom, göres det utan ansträngning o. s. v.?"

Då sade Saddālaputta, anhängaren af ājīviya'erna, till asketen, den helige Mahāvīra: "ärevördige herre, det göres utan ansträngning o. s. v.; ty det finns ingenting sådant som ansträngning, möda, kraft eller manlig styrka; utan allting är oföränderligt fast."

Då talade asketen, den helige Mahāvīra, till Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, sålunda: "Saddālaputta, om någon af dina män skulle stjäla ditt obrända eller brända lergods eller kasta det omkring eller slå hål däri eller slå det i stycken eller ställa ut det utan vakt, eller om han skulle tillåta sig någon sårande närgångenhet mot din hustru, Aggimittā, hvilket straff skulle du tilldela den mannen?"

Saddālaputta svarade: "ärevördige herre, den mannen skulle jag förbanna eller slå eller binda eller skrämma eller hota eller klå upp eller pliktfälla eller skrämma upp, eller till och med i förtid taga hans lif."

Mahāvira fortsatte: "Saddālaputta, helt visst kan ingen af ditt folk stjäla ditt obrända eller brända lergods eller kasta det omkring eller slå hål däri eller slå det i stycken eller ställa ut det utan vakt eller tillåta sig någon sårande närgångenhet mot din hustru, Aggimittā; ej heller behöfver du förbanna denne man eller slå eller binda eller skrämma eller hota eller klå upp eller pliktfälla eller skrämma upp denne man, eller till och med i förtid taga hans lif, om det än är sant, att det icke finns något sådant som ansträngning o. s. v., och att allting är oföränderligt fast. — Men jag för min del påstår, att någon af ditt folk, **kan** stjäla o. s. v. ditt brända och obrända lergods, och att du **kan** förbanna o. s. v. denne man, ja till och med i förtid taga hans lif. Därför är hvad du säger, att

det icke finns något sådant som ansträngning o. s. v., och att allting är oföränderligt fast — detta ditt påstående är falskt."

Här blef Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, fullständigt öfvertygad om sanningen af hvad Mahāvīra sagt.

Då prisade och tillbad Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, asketen, den helige Mahāvīra. Därefter tilltalade han honom sålunda: "jag önskar, ärevördige herre, höra lagen af dig."

Då utvecklade asketen, den helige Mahāvīra, lagen för Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, samt för den stora folksamling, som kommit med honom.

När Saddālaputta, anhängare af ājīviya'erna, hade lyssnat och uppmärksamt hört på lagen af den heliga Mahāvīra och var lycklig och förnöjd i sitt hjärta, antog han lagen (läran) i egenskap af husfader och prisade och tillbad asketen, den helige Mahāvira; därefter återvände han till staden Polāsapura. Sedan han återvändt och vandrat tvärs igenom staden Polāsapura, kom han dit, hvarest hans hustru Aggimittā var i huset. Då talade han till sin hustru Aggimittā: "i sanning, o du af gudarna älskade, asketen, den helige Mahāvīra, har kommit hit på ett besök; gå du därför och prisa och uppvakta asketen, den helige Mahāvīra, och antag af honom dem tvåfaldiga lagen, gällande för en husfader (husmoder), hvilken består i de fem mindre löftena och de sju disciplinlöftena!"

Då sade hans hustru, Aggimittā: "vare det så" och antog vördnadsfullt anvisningen af Saddālaputta, (nu) anhängare af asketen.

Då tillkallade Saddālaputta, anhängare af asketen, sina tjänare och talade till dem sålunda: "skynden, I af gudarna älskade, fören fram praktvagnen och låten skickliga män spänna för den med ett par präktiga, unga tjurar, lika hvarandra ifråga om klöfvar, svansar, symmetriskt formade horn, prydda med nackrep, besatta med gyllene tofsar, styrda med en töm fäst vid deras hufvud, rep af bomulls-

tråd, tvinnad med guld, och besatta med silfverklockor och behängda med kransar af blå lotusblommor! Sedan vagnen sålunda blifvit förspänd, så fören den hit, behängd med ett nätverk af guldklockor och olika slags ädla stenar, försedd med en passande, rak, förträfflig, väl gjord och väl infäst tistelstång af godt virke, och i det hela på bästa sätt utrustad! Låten mig sedan veta, att ordern är riktigt utförd!"

Tjänarna utförde befallningen och inberättade sedan, att ordern blifvit riktigt utförd.

Saddālaputta's hustru, Aggimittā, badade, utförde säkerhetsceremonien, påtog en ren praktdräkt och smyckade sig med ett ringa antal af dyrbara ädelstenar; sedan skred hon fram, omgifven af en krets af tjänarinnor, för att bestiga praktvagnen. Sedan hon det gjort, körde hon ut ur staden Polāsapura, i det hon for tvärs igenom den, och anlände dit, hvarest parken Sahassambhavaṇa var. Anländ dit, steg hon ned från praktvagnen och gick sedan, ännu omgifven af sina tjänarinnor, fram till den plats, där asketen, den helige Mahāvīra, var. Därefter vandrade hon ännu omkring honom tre gånger, prisade och tillbad honom. Stannande på ett afstånd ej för nära och ej för långt bort från honom, knäppande sina händer på bönfallandes sätt, stod hon i ödmjukt uppvaktande ställning.

Då predikade asketen, den helige Mahāvīra, lagen för Aggimittā och för den stora församling, som kommit med honom.

Sedan nu Aggimittā, hans hustru, lyssnat och uppmärksamt hört på lagen, predikad af asketen, den helige Mahāvīra, och nu var lycklig och förnöjd, prisade hon och tillbad asketen, den helige Mahāvīra; därefter talade hon till honom sålunda: "jag tror, o ärevördige herre, på niggaṇṭhaläran; jag är öfverbevisad af niggaṇṭhaläran; jag är hänryckt öfver niggaṇṭhaläran; det är så, ärevördige herre; det är alldeles så, ärevördige herre; det är sant, ärevördige herre, det är hvad jag önskar, ärevördige

herre; det är hvad jag mottager, ärevördige herre; det är hvad jag önskar och mottager, ärevördige herre; det är verkligen så, som du har förklarat den. Dock ehuru, erkännande detta, mycket folk bland Ugga'er, och Bhoga'er och andra kaster inför dig, o du af gudarna älskade, underkastat sig tonsur, afstått från en husfaders lif och inträdt i munklifsstadiet, så kan jag icke göra det samma och inför dig, o du af gudarna älskade, underkastande mig tonsur, afstående från en husfaders (-moders) lif, inträda i munklifsstadiet. Men jag vill inför dig, du af gudarna älskade, underkasta mig den tvåfaldiga, för en husfader (-moder) gällande lagen, som består i de fem mindre löftena och de sju disciplinlöftena. Må det så behaga dig, o du af gudarna älskade; neka mig icke!"

Då underkastade sig denna hans hustru, Aggimittā, inför asketen, den helige Mahāvīra, den tvåfaldiga lagen, gällande för en lekmannamedlem (sāvaga), bestående af de fem mindre löftena och de sju disciplinlöftena. Därefter prisade hon och tillbad asketen, dem helige Mahāvīra. Sedan besteg hon åter sin praktvagn och återvände till den plats, hvarifrån hon kommit.

Vid ett tillfälle aflägsnade sig asketen, den helige Mahāvīra, från parken Sahassambhavaṇa och staden Polāsapura och uppehöll sig sedan annorstädes i ett annat land.

Sedan hängaf sig denne Saddālaputta, anhängare af asketen, till att behärska skillnaden mellan lefvande och liflöst och att förse niggaṇṭha'erna med lifsförnödenheter.

När Gosāla Mankhaliputta hade fått kännedom om denna nyhet, tänkte han sålunda: "förvisso har Saddālaputta undflytt ājīviya'ernas läror och antagit niggaṇṭha'ernas. Jag vill gå och få Saddālaputta, som brukade vara en anhängare af ājīviya'erna, att öfverge niggaṇṭha-asketernas läror och ännu en gång antaga ājīviya'ernas." Härefter skred han, omgifven af en skara af sina ājīviya'er, till den plats, där församlingen af ājīviya'er var i staden Polāsapura. Ankommen dit, nedlade han sin allmoseskål och skred med några

af sina ājīviya'er dit, hvarest Saddālaputta, anhängaren af asketen, uppehöll sig.

Då märkte Saddālaputta, anhängare af asketen, Gosāla Mankhaliputta, då han nalkades; men han hvarken hälsade honom ej heller ens gjorde tecken till att känna honom, utan, underlåtande såväl hälsning som igenkännande, förblef han tyst sittande.

Då nu sålunda Gosāla Mankhaliputta hvarken hedrades med hälsning eller ens med igenkännande af Saddālaputta, anhängare af asketen, så började han, för att erhålla den vanliga beredskapen af en pall, ett bräde och en bädd, att förkunna asketens, den helige Mahāvīra's, pris och talade till Saddālaputta, anhängare af asketen, sålunda: "en stor offrare (brahman), o du af gudarna älskade, har kommit hit."

Då sade Saddālaputta, anhängare af asketen, till Gosāla Mankhaliputta; "hvem är denne store brahman, o du af gudarna älskade?"

Då svarade Gosāla Mankhaliputta Saddālaputta, anhängare af asketen, sålunda: "asketen, den helige Mahāvīra, är den store brahmanen."

Saddālaputta: "af hvad grund, du af gudarna älskade, säger du, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor brahman?".

Gosāla: "i sanning, Saddālaputta, asketen, den helige Mahāvīra, är en stor brahman, som besitter fullt utvecklad kunskap och insikt, som känner det förflutna, det närvarande och det tillkommande, som är en arhat, en jina, en kevalin, som känner allt och ser allt, som man med hänförelse betraktar, som är tillbedd och vördad af de tre världarna, som för goda män, gudars och asura'ers värld, är ett föremål för dyrkan, pris, heder, aktning, tjänstbevisning, såsom varande någonting utmärkt, lyckobådande, gudomligt och heligt, som är försedd med en rikedom af förtjänstfulla gärningar. Af denna grund, o du af gudarna älskade, säger jag, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor brahman. Ja, du af gudarna älskade, en stor herde har anländt."

Saddālaputta: "hvem är denne store herde, o du af gudarna älskade?"

Gosāla: "asketen, den helige Mahāvīra, är den store herden?

Saddālaputta: "af hvad grund, o du af gudarna älskade, säger du, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor herde?"

Gosāla: "i sanning, o du af gudarna älskade, asketen, den helige Mahāvīra, beskyddar och vaktar med sin läras staf alla de talrika lefvande varelser, som ströfva omkring i världens vildmark eller omkomma, i det de uppslukas, skäras sönder, genomborras eller stympas eller kastreras, och med sin egen hand för dem till nirvāṇa's stora hjord (inhägnad). Det är af detta skäl, Saddālaputta, som jag säger, att asketen, den helige Mahāvīra, är den store herden. Ja, o du af gudarna älskade, en stor vägledare har anländt."

Saddālaputta: "hvem, o du af gudarna älskade, är den store vägledaren?"

Gosāla: "Saddālaputta, asketen, den helige Mahāvīra, är den store vägledaren."

Saddālaputta: "af hvad grund?"

Gosāla: "i sanning, o du af gudarna älskade, asketen den helige Mahāvīra, leder tryggt på vägen alla de talrika lefvande varelser, som ströfva omkring i världens vildmark eller omkomma, i det de uppslukas, skäras sönder, genomborras eller stympas eller kastreras, och med sin egen hand för han dem raka vägen till nirvāṇa's stora stad. Det är af denna grund, o Saddālaputta, som jag sagt, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor vägledare. Ja, o du af gudarna älskade, en stor predikare har anländt hit."

Saddālaputta: "hvem är denne store predikare, o du af gudarna älskade?"

Gosāla: "asketen, den helige Mahāvīra, är den store predikaren."

Saddālaputta: "af hvad grund är asketen, den helige Mahāvīra, en stor predikare?"

Gosāla: "i sanning, o du af gudarna älskade, asketen, den helige Mahāvīra, befriar medels många satser, argumenter, frågor, bevis och utläggningar med egen hand ur världens ofantliga vildmark alla de talrika lefvande varelser, hvilka ströfva omkring i denna särdeles stora värld eller förgås, emedan de, öfverväldigade af falskhetens makt och förmörkade af det täta mörkret af de åttafaldiga slagen af gärningar, hafva tappat den rätta vägen och kommit in på orätt väg. Det är af denna grund, o du af gudarna älskade, som jag säger, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor predikare. Ja, o du af gudarna älskade, en stor lots har anländt hit."

Saddālaputta: "hvem är denne store lots, du af gudarna älskade?"

Gosāla: "asketen, den helige Mahāvīra, är den store lotsen".

Saddālaputta: "af hvad grund?"

Gosāla: "i sanning, o du af gudarna älskade, asketen, den helige Mahāvīra, bringar medels sin läras båt med egen hand tvärs öfver till nirvāṇa's strand alla de talrika lefvande varelser, som segla omkring på världens stora haf eller omkomma i sjunkande, drunknande eller flytande tillstånd. Det är af denna grund, o du af gudarna älskade, som jag säger, att asketen, den helige Mahāvīra, är en stor lots".

Då sade Saddālaputta, anhängare af asketen, till Gosāla Mankhaliputta följande: "du af gudarna älskade, som är så skicklig, så genomträngande, så skarpsinnig, så lärd och så full af kunskap, är du i stånd att hålla en disputation med min lärare och undervisare i lagen, asketen, den helige Mahāvīra?"

Gosāla: "nej, i sanning, det är jag icke".

Saddālaputta: "af hvad grund, o du af gudarna älskade, säger du, att du icke är i stånd att hålla en disputation med

min lärare och undervisare i lagen, asketen, den helige Mahāvīra?"

Gosāla: "Saddālaputta, hvarje man, hvad namn han än bär, vare sig han är i sin ungdom eller i sin fulla mannaålder, om han är erfaren i fina konster, kan hindra en get eller ett får eller ett svin eller en tupp, svart rapphöna eller grå vaktel eller buskvaktel eller dufva eller grå rapphöna eller kråka eller hök att flytta sig, röra framfötter eller klöfvar eller svans eller fjädrar eller horn eller betar eller hår, hvar han än dem påträffar. På samma sätt kan asketen, den helige Mahāvīra, vederlägga mina teorier medels många satser, argumenter, frågor, bevis och utläggningar, hvar han än träffar på mig. Det är af denna grund, Saddālaputta, som jag säger, att jag icke är i stånd att hålla en disputation med din lärare och undervisare i lagen, asketen, den helige Mahāvīra".

Då sade Saddālaputta, anhängaren af asketen, följande till Gosāla Mankhaliputta: "efter som du, af gudarna älskade, har förkunnat min lärares och undervisares i lagen, asketens, den helige Mahāvīra's, pris med hänsyn till ting, som äro sanna, verkliga, äkta, faktiska, så inbjuder jag dig gästfritt till stående beredskap af pall, bräde och bädd. Men tro icke, att det är en handling af plikt eller bot (ånger). Gå nu därför till mina krukmakarebodar och lef där i åtnjutande af stående beredskap af pall, bräde och bädd!"

Denna inbjudning af Saddālaputta, anhängare af asketen, antog Gosāla Mankhaliputta och lefde därefter i krukmakarebodarna i åtnjutande af ständig beredskap af pall, bräde och bädd.

Men när Gosāla Mankhaliputta såg, att han, trots mycket talande, utläggning, öfvertalning, försök att ställa sig in, icke var i stånd att förmå Saddālaputta, anhängare af asketen, att afgå från, afvika från, bryta mot nigganṭhaläran, samt var trött, uppledsen, gäckad i sina ansträngningar, så drog han sig bort från staden Polāsapura; därefter uppehöll han sig annorstädes i ett annat land.

Därefter förflöto fjorton år, under hvilka Saddālaputta, anhängare af asketen, helgade sig genom många öfningar i olika slag af återhållsamhet, ålagd genom de religiösa löftena, såväl som i försakelser i allmänhet och fasteförsakelser i synnerhet. Och när han var i midten af det femtonde året, så försjönk han vid ett tillfälle, under midnattstimmen, när han var sysselsatt med den heliga vakan, i följande inre, grubblande, fördolda tanke: "i sanning, jag är i staden Polāsapura en man, som furstar och köpmän låta sig angeläget vara att foga sig efter och att rådfråga i många angelägenheter och ämnen, som kräfva råd, när det är någonting i deras eget eller andras hus, som behöfver tystas ned eller är af rent privat art eller påfordrar något viktigt beslut; korteligen i alla slags angelägenheter. Jag är också så att säga pelaren för min egen familj, dess myndighet, uppehälle, stöd och ledning. På grund af härigenom uppkommande hinder är jag icke i stånd att lefva i öfverensstämmelse med lärorna i den lag, som jag anammat af asketen, den helige Mahāvīra. Därför är det förvisso bäst för mig att i morgon bittida efter soluppgång tillreda proviant i öfverflöd o. s. v. samt ställa min äldste son i spetsen för hushållningen; sedan taga afsked af mina vänner och min äldste son, rena ett hus för att hålla fasteföreskrifterna midt ibland mitt folk och sedan lefva i öfverensstämmelse med föreskrifterna i den lag, som jag anammat af asketen, den helige Mahāvīra." Sålunda tänkte han för sig själf, och följaktligen tillredde han den följande morgonen proviant i öfverflöd o. s. v. Till slut smyckade och ärade han sina vänner o. s. v. med blommor och annat i öfverflöd. Härefter kallade han sin äldste son i närvaro af dessa samma vänner och talade till honom sålunda: "i sanning, min son, jag är i staden Polāsapura en man, som furstar och köpmän låta sig angeläget vara att foga sig efter (o. s. v. som nyss förut). Därför är det i sanning bättre för mig att nu insätta dig till stöd för min familj o. s. v."

Till detta förslag af Saddālaputta, anhängare af asketen, samtyckte nu hans äldste son vördnadsfullt med orden: "låt så ske!"

Sedan ställde Saddālaputta, anhängare af asketen, i närvaro af sina vänner o. s. v. sin äldste son i spetsen för sin hushållning och talade sedan sålunda till dem alla: "från denna dag och allt framgent må icke, I af gudarna älskade, någon af Eder begära råd af mig och underrätta mig om någon af de många angelägenheter och annat, som kräfva råd o. s. v., eller för mitt behof koka eller tillreda någon föda o. s. v."

Sedan tog Saddālaputta, anhängare af asketen, afsked af sin äldste son och sina släktingar och vänner. Därefter gick han ut ur sitt hus och begaf sig därpå ut ur staden Polāsapura, vandrande tvärs igenom den. Sedan skred han fram dit, hvarest hans fastehus stod. Han sopade sitt fastehus, sökte ut en plats för sina naturliga behof och tillredde sig en bädd af dabbagräs och lade sig därpå. Och sålunda lefde han i sitt fastehus, hållande fasteföreskrifterna och liggande på sin bädd af dabbagräs, i öfverensstämmelse med föreskrifterna i den lag, som han anammat af asketen, den helige Mahāvīra.

Så en dag visade sig inför denna Saddālaputta, anhängaren af asketen, vid midnattstimmens tid en gud.

Denne gud, som svängde ett svärd med en mörkblå glans af lotus eller buffelhorn eller indigo eller linblommor, gick fram till den plats, där Saddālaputta, anhängaren af asketen, var i sitt fastehus. Sedan han kommit dit, talade han rasande, vredgadt, förbittradt, häftigt, vildt till Saddālaputta, anhängare af asketen: "hör du där, Saddālaputta, anhängare af asketen, som åstundar hvad ingen åstundar (döden), som är bestämd för en olycklig ändalykt, som är född under olycksbådande tecken på en helig fjortondedag (i halfmånaden), som är öfvergifven af egendom, öde, lycka och berömmelse, som längtar efter sanning, rättfärdighet, himmel och frälsning och trängtar därefter,

i sanning jag råder dig, ehuru det visserligen icke passar dig, o du af gudarna älskade, att afstå från utöfvandet af dygder, plikter, inskränkningar, försakelser och fasteöfningar, eller att afvika därifrån eller att afbryta dem eller att uppskjuta dem eller att lämna dem åsido eller att öfvergifva dem; dock, om du icke denna dag afstår från och afbryter utöfvandet af dygder o. s. v., så skall jag denna dag rycka med mig bort din äldste son ur huset. Och sedan skall jag slå honom inför dina ögon och sedan skära honom i nio köttstycken och koka honom i en kittel full af vätska. Och sedan skall jag smutsa ned din kropp med hans kött och blod, så att du, kvald af den outhärdliga styrkan i dessa kval, skall före din tid bli beröfvad ditt lif."

När Saddālaputta, anhängare af asketen, blef så tilltalad af guden, visade han ingen fruktan, bäfvan, förskräckelse, rörelse, skakning eller oro utan förblef tyst, sysselsatt med begrundning af läran.

När nu guden märkte, att Saddālaputta, anhängare af asketen, icke visade någon fruktan o. s. v., talade han sålunda för andra och tredje gången till Saddālaputta, anhängare af asketen: "hör du där, Saddālaputta o. s. v. (som förut). Och Saddālaputta visade ingen fruktan o. s. v. utan förblef tyst sysselsatt med begrundning af läran.

Då nu guden såg, att Saddālaputta, anhängare af asketen, icke visade någon fruktan o. s. v., blef han rasande och bortförde Saddālaputta's äldste son från hans hus. Därefter dödade han honom inför hans ögon och skar honom i nio stycken och kokte honom i en kittel full af vätska. Efter detta besmutsade han Saddālaputta's, anhängarens af asketen, kropp med kött och blod af hans son.

Men Saddālaputta, anhängare af asketen, uthärdade denna brännande tortyr med fullständig ro.

Då nu guden fann, att Saddālaputta, anhängare af asketen, icke visade någon fruktan o. s. v., tilltalade han för andra gången Saddālaputta, anhängare af asketen, sålunda: "hör du där, Saddālaputta, anhängare af asketen,

som åstundar hvad ingen åstundar o. s. v., om du icke afbryter utöfvandet af dygder o. s. v., skall jag denna dag föra bort din andre son ur ditt hus; och sedan skall jag döda honom inför dina ögon" (o. s. v. alldeles som i frågan om den äldste sonen; och han handlade på samma sätt. Sedan upprepades detsamma i fråga om den yngste sonen).

Men Saddālaputta, anhängare af asketen, visade ingen fruktan o. s. v. utan förblef sysselsatt med begrundande af läran.

När guden såg, att Saddālaputta, anhängare af asketen, icke visade någon fruktan o. s. v., talade han för fjärde gången sålunda till Saddālaputta, anhängare af asketen: "hör du där, Saddālaputta, anhängare af asketen, som åstundar hvad ingen åstundar o. s. v., om du icke afbryter din utöfning af dygder, så skall jag denna samma dag föra bort ur ditt hus din maka Aggimittā, som äfvenledes är läran hängifven, fullt förtrogen med den, lidelsefullt hängifven den, och som med tålamod fördrager både nöje och lidande; sedan skall jag döda henne inför dina ögon och stycka henne i nio stycken och koka henne i en kittel fylld med vätska. Och sedan skall jag besmutsa din kropp med hennes kött och blod, så att du, kvald af den outhärdliga styrkan af dina kval, o du af gudarna älskade, skall före din tid bli beröfvad ditt lif."

Men Saddālaputta, anhängare af asketen, så tilltalad af guden, visade ingen fruktan o. s. v. utan förblef försänkt i meditation öfver läran.

Då talade guden till Saddālaputta, anhängare af asketen, för andra och tredje gången sålunda: "hör du där, Saddālaputta", o. s. v. (som nyss förut).

Då uppsteg hos Saddālaputta, anhängare af asketen, när han så tilltalades af guden, för andra och tredje gången, följande inre grubblande, fördolda tanke: "se, denne låge, lågsinnade slyngel tillåter sig låga handlingar af synd, i det han för bort min äldste son och min andre son och

min yngste son o. s. v. och med deras kött och blod besudlar min kropp; och äfven min maka Aggimittā, som tålmodigt fördrager både nöje och lidande, önskar han nu föra bort ur mitt hus och döda henne inför mina ögon. Då är det sannerligen bättre, att jag griper denna slyngel". Med denna tanke steg han upp. Men den andre rusade upp i luften, medan han själf tog en tjock stör och under många höga rop började anställa ett stort larm.

När Aggimittā, hans hustru, hörde och iakttog bullret och larmet, gick hon dit, hvarest Saddālaputta, anhängare af asketen, var samt sade till honom följande: "huru kommer det sig, att du gör ett sådant larm med högt ropande?"

Då talade Saddālaputta, anhängare af asketen, sålunda till sin hustru Aggimittā: "i sanning, min hustru, jag vet icke, huru det förhåller sig. Men en karl, rasande o. s. v. och svängande ett stort svärd af en mörkblå glans af lotus o. s. v. har talat till mig sålunda: 'hör du där, Saddālaputta, anhängare af asketen, som åstundar hvad ingen åstundar och är öfvergifven o. s. v. — om du icke denna dag afstår från eller afbryter din utöfning af de dygder o. s. v., så skall du blifva beröfvad ditt lif'. När jag så tilltalades af denne man, visade jag ingen fruktan, utan förblef försjunken i meditation öfver läran. (Sedan berättas hela uppträdet utförligt med samma ord som förut och slutar:) då rusade han upp i luften, under det jag grep en stör och med höga rop anställde stort larm."

Då sade Aggimittā till Saddālaputta, anhängare af asketen: "det säger jag dig för sant, det är icke en mänsklig person som fört bort din äldste son ur ditt hus och därefter dödat honom inför dina ögon. Det är ingen mänsklig person som har förföljt dig. Detta är en spöksyn som du sett. Du har alltså brutit dina löften, dina grundsatser, dina försakelser (späkningar). Du måste därför bekänna din synd i denna sak, lofva bättring och åtaga dig en bot."

Då sade Saddālaputta, anhängare af asketen: "vare

det så!“ och gillade sålunda sin hustrus råd. Därefter bekände han sin synd och åtog sig en bot.

Sedan var Saddālaputta sysselsatt med att bilda sig i öfverensstämmelse med en uvāsaga's första regel. Fullständigt, i tanke, ord och handling, utöfvade han, höll, tillfredsställde, uppfyllde, förkunnade och fulländade en lekmannabroders första regel i öfverensstämmelse med de heliga skrifterna, i öfverensstämmelse med reglerna däri, i öfverensstämmelse med den rätta vägen, i öfverensstämmelse med sanningen. (Och så ända till den elfte regeln.)

Genom sina storartade asketiska öfningar, öfverflödande, ihållande och intensiva, blef Saddālaputta, anhängare af asketen, vissnad, utmärglad, förvandlad till ett skelett. — Slutligen blef han återfödd, som en gud (deva) i Aruṇabhūya-orten, belägen i nordost af det stora paradiset Sohamma, i himlen Sohamma. Där är han bestämd att åtnjuta existens i fyra paliovama-perioder. Slutligen skall han uppnå fullkomlighet i det stora Videha-landet.

Legend.

Kathākoça 8.

Hur sällsamt girighetens skådespel är,
som af tre världars varelser utföres,
som äfven Lakṣmī's älskade tog del i,
då han i dvärgens hamn förklädd uppträdde.

Brott hafva girigheten till rot, sjukdomar vätskorna ha till rot,
Sorger ha böjelserna till rot: undvik de tre och var lycklig!

Nu ett exempel:

Som en mans vishet är, så är girigheten; med vinsten denna förstoras;
de verk, som på tvenne månader gjordes, sonas ej ens på miljoner.

I Bharatalandet, i byn Kuçasthala, bodde en brahman vid namn Vasudeva; hans fader dog, medan han ännu var barn. En dag tog han afsked af sin moder och begaf sig till staden Campā för att studera. Där hade han en lärare vid namn Kṣīrakadamba. Han förvärfvade rykte bland människor som lärd och mottog allmosor till och med i konungens palats. På grund af stor förtrolighet ingick han en förbindelse med en slafvinna tillhörande palatset, och efter en tid blef hon hafvande. Hon sade: "brahman, när tiden kommer för mig att få ett barn, huru skola mina omkostnader bestridas? Utan pengar kan ingen sak bringas till ett lyckligt slut. Därför bör du finna på medel att erhålla pengar." Han svarade: "hvad medel kan jag hitta på?" Slafvinnan sade: "i staden Çrīpura finns en konung vid namn Çrīvardhana; denne konung ger hvarje morgon i dagbräckningen ett par māṣa'er guld till hvarje brahman, som infinner sig hos honom för första gången. Ett par māṣa'er guld skola vara nog för att hjälpa mig fram genom barnsbördens svårigheter." När brahmanen hörde detta, begaf han sig till staden Çrīpura och sof under natten i en hydda, som tillhörde en infödd på platsen. Hans girighet fördunklade hans förstånd, och då han midt i natten trodde att det var morgon, steg han upp vid denna tid för att begära guldmynten. Han sade för sig själf: "om jag uppskjuter min vandring till det blir dager, så kan någon annan komma och begära dem före mig och bära bort guldet med sig, så jag vill gå tidigt." Men när han kommit halfvägs, grep honom vakten och fängslade honom i tanke att det var en tjuf och förde honom på morgonen till konungens domstol. Konungen, som såg, att det var en man af mildt sinnelag, löste honom från hans fjättrar och frågade honom, hvem han var och af hvad orsak han vandrade omkring nattetid. Han berättade då ända från början förhållandet till slafvinnan och förklarade, hvartill han behöfde de två māṣa'erna guld. Konungen sade: "begär då hvilken skänk du vill, jag tycker om

dig.“ Brahmanen sade: “jag skulle vilja tänka öfver litet, innan jag gör min begäran“. — “Så tänk öfver då!“ — Då aflägsnade sig brahmanen, satte sig allena på en upphöjd plats och funderade, men fann då, att hundra, tusen, hundra tusen — ja till och med miljoner māṣa’er icke skulle tillfredsställa hans önskningar.

I det ögonblicket fick han se en eremit, som satt i i lotus-ställning och reciterade följande vers:

“All slags sång är pladder, all slags dans är bedrägeri,
alla prydnader bördor, alla önskningar bringa ondt.“

När brahmanen hörde denna vers, blef han uppfylld af botöfningens ande och sade för sig själf:

“Som en mans vinst är, så är girigheten; med vinsten denna förstoras;
de verk, som på tvenne månader gjordes, sonas ej ens på miljoner.“

UR TRIPIṬAKA

BUDDHISMENS KANON

ÖFVERSÄTTNING

AF

K. F. JOHANSSON

I. UR PĀLI-KANON

a) Buddha's lif och lärareverksamhet

Underbara händelser vid Buddha's födelse.

Ur Nidāna-Kathā, Jātaka I, 50 ff.

I staden Kapilavatthu utlystes vid den tiden midsommarfesten (āsāḷhī-nakkhatta); och folket gladde sig åt festen. Och drottning Māyā, afhållande sig från starka drycker och bländande af kransar och vällukter, deltog i festligheterna under sju dagar före fullmånen. På sjunde dagen steg hon tidigt upp och badade sig i välluktande vatten och utdelade fyrahundra tusen guldstycken såsom gåfvor. Sedan deltog hon i festmåltiden, klädd i den rikaste skrud. Därefter beslöt hon hålla de åtta fastebuden, trädde in i sitt präktigt smyckade sofgemak; och läggande sig ned på sitt furstliga läger, föll hon i sömn och drömde följande dröm:

De fyra ärkeänglarna (storkonungarna) lyfte henne upp tillsammans med bädden och bar henne bort till Himālaya-bergen. Där, på Manosilā-slätten, som är sextio mil i utsträckning, lade de henne ned under ett vidunderligt stort sāla-träd, som var sju mil högt, och ställde sig vördnadsfullt på ena sidan. Därefter kommo deras hustrur fram till henne, förde henne till Anotatta-sjön och badade henne för att rena henne från hvarje mänsklig fläck. Sedan klädde de henne i himmelsk klädnad, bestänkte henne med vällukter och öfverströdde henne med himmelska blommor,

Ej långt därifrån ligger Silfverberget, och på dess spets ligger ett gyllene hus. Där redde de henne ett himmelskt läger med hufvudgärden åt öster och lade henne ned därpå.

Bodhisatta hade blifvit en härlig hvit elefant, som vandrade omkring på det icke långt därifrån belägna Gullberget. Nedstigande därifrån, gick han hän mot Silfverberget, kommande från norr. Med sin snabel, som hade en silfverne färg, fattade han en hvit lotusblomma, och ljudligen trumpetande, inträdde han i det gyllene huset. Tre gånger vandrade han omkring sin moders läger, med sin högra sida vänd däremot, och berörande hennes högra sida, syntes han liksom ingå i hennes lif. Så blef han aflad (antog han återfödelse) på sista dagen af midsommarfesten.

Nästa dag vaknade drottningen och omtalade drömmen för konungen. Konungen tillkallade sextiofyra framstående brahmaner och lät anordna kostbara säten på marken, festligt smyckade med gröna blad, blommor af Dalbergia-trädet o. s. v. När brahmanerna satt sig ned, lät han fylla guld- och silfverkärl med den bästa mjölkris, som var tillredd med smör, honung och socker; sedan han betäckt dessa kärl med andra, äfvenledes af guld och silfver, gaf han dem åt brahmanerna att äta; men icke blott med mat utan ock med andra gåfvor, såsom nya kläder, röda skor och andra skänker af allehanda slag, tillfredsställde han dem. När nu alla deras önskningar sålunda voro tillfredsställda, berättade han drömmen för dem och frågade: "hvad skall ske?"

"Blif icke orolig, o konung!" sade brahmanerna. "Ett barn har aflats i din drottnings sköte, och lifsfrukten är ett manligt, icke ett kvinnligt barn. En son skall du erhålla; om denne väljer en husfaders lif, skall han bli en konung, en världshärskare (*cakravartin*); men om han uppgifver en husfaders lif och drager sig tillbaka från världen (som munk), skall han bli en buddha och förjaga syndens och okunnighetens moln från denna värld."

I det ögonblick, då Bodhisatta tog mandom i sin moders sköte, vacklade, darrade, bäfvade de tiotusen världarna våldsamt. De trettiotvå goda förebuden visade sig. I de tiotusen världssystemen visade sig (lyste) en omätlig glans; de blinda återfingo sin syn, liksom af längtan att se denna härlighet; de döfva hörde bullret; de döfstumma talade med hvarandra; den puckelryggige blef rak; den lame gick; alla fångar blefvo befriade från sina band och kedjor; eldarna i alla helveten slocknade; de aflidnes andar fingo sin hunger och törst stillade; de vilda djuren upphörde att vara rädda; sjukdomar upphörde bland människorna; alla började att ta'a mildt; hästarna gnäggade och elefanterna trumpetade på ett sätt, som var angenämt för örat; alla instrument gåfvo ifrån sig sina toner, utan att någon rörde dem; armband och andra prydnader klingade af sig själfva; alla himlens väderstreck blefvo ljusa; en mild, kylig vind blåste välgörande för varelserna; regn föll, ehuru det ej var regntid; vatten vällde fram ur jorden och flöt i strömmar; fåglarna upphörde att flyga i luften; floderna stockades i sitt lopp; i det stora världshafvet blef vattnet sött; jordens yta var öfverallt betäckt med femfärgade lotusblommor; alla blommor blomstrade både på land och i vatten; stamlotus blommade på trädstammarna, grenlotus på grenarna och ranklotus på rankorna; från marken uppstego, sju tillsammans, stjälklotusblommor, som de kallas, och genombröto klipporna, som lågo öfver; från luften hängde slingerlotus ned; öfverallt var det ett regn af blommor; i etern tonade himmelska musikinstrument; alla de tio tusen världarna rullade sig i hop och blefvo till en enda massa af blomsterkransar af största möjliga prakt, med fladdrande solskärmsvansar och mättade af den rökelserika doften af blommor och liknande en bukett af blommor, som hvirflade genom luften, eller en tätt bunden krans eller ett härligt smyckadt blomsteraltar.

Från det ögonblick Bodhisatta blifvit återfödd, höllo

fyra ärkeänglar med svärd i hand vakt för att afvärja allt ondt från Bodhisatta och Bodhisatta's moder. Ingen vällust-tanke uppstod i Bodhisatta's moders sinne; hon hade uppnått höjden af lycka och ära, kände sig lycklig och nöjd, och hennes kropp erfor ingen trötthet. Och i sitt sköte kunde hon urskilja Bodhisatta, som man ser en hvit tråd i en genomskinlig ädelsten.

Och emedan ett sköte, som varit upptaget af en Bodhisatta, är likt ett relikskrin och icke kan upptagas eller begagnas af någon annan, så gick Bodhisatta's moder hädan, när han var sju dagar gammal, och ingick i Tusitahimlen.

Andra kvinnor föda ibland antingen något före eller efter förloppet af tio månader, och då antingen liggande eller sittande; men icke så Bodhisatta's moder. Sedan hon burit Bodhisatta jämt tio månader, födde hon stående. Detta är en egendomlighet hos en Bodhisatta's moder. Så bar nu drottningen Mahā-Māyā i sitt sköte Bodhisatta, såsom olja i ett kärl, tio månader, och när han var fullgången, fick hon lust att gå hem till sina anförvanters stad och talade sålunda till Suddhodana:

"Herre, jag skulle ha lust att besöka mina släktingar i deras stad Devadaha."

"Ja väl!" sade konungen, instämmande; och han lät jämna vägen från Kapilavatthu till staden Devadaha och klädde den med banangrenar i blomsterkrukor, med vimplar och flaggor o. s. v. Sedan satte han drottningen i en gyllene bärstol, buren af tusen hoftjänare, och sände henne i väg med stort följe.

Nu ligger mellan de båda städerna, tillhörande båda städernas invånare, en lustlund med säla-träd, kallad Lumbinī-lunden *(Lumbinīvana)*. Särskildt vid denna tid var denna lund en enda massa af blommor från roten ända till grenarna i toppen; bland grenarna och blommorna surrade svärmar af bin i fem olika färger, och flockar af olika slags fåglar flögo omkring, kvittrande ljuft. Hela Lumbinī-lunden liknade Çittalatā-lunden i Indra's himmel

eller var som en präktigt smyckad dryckespaviljong, tillhörande en mäktig konung.

När nu drottningen fick se denna säla-lund, fick hon lust att vandra där, och hofmännen förde henne ditin. Hon gick då till foten af ett kungligt säla-träd och önskade fatta en af dess grenar. Och säla-grenen böjde sig likt spetsen af ett genomångadt rör ned inom räckhåll för drottningens hand. Och hon sträckte ut handen och fattade grenen. Omedelbart kommo födslovåndorna öfver henne. Flera människor kommo till, gjorde ett förhänge omkring henne och drogo sig tillbaka. Och medan hon så stod och höll säla-grenen, blef hon förlöst.

I detta ögonblick kommo fyra renhjärtade ärkeänglar med ett gyllene nät, och uppfångande Bodhisatta i det gyllene nätet, lade de honom för hans moder och sade:

"Var lycklig, o drottning, en mäktig son är dig född."

Nu är det så, att andra lefvande väsen, när de komma ur moderlifvet, äro behäftade med vidriga och orena ämnen; icke så Bodhisatta. Bodhisatta kom ut ur moderlifvet, som en präst stiger ned från predikstolen, eller som en man går ned från en stege, i det han stod där med utsträckta händer och fötter utan att vara fläckad af orenlighet i följd af sin tillvaro i moderlifvet, ren, hvit och strålande som en ädelsten, lagd på finaste muslin från Benares.

Det oaktadt kommo två vattenströmmar ned från himlen till ära för Bodhisatta och hans moder samt svalkade hans och hans moders kropp.

Nu mottogo honom fyra ärkeänglar ur de Brahmāänglars hand, som uppfångat honom i det gyllene nätet och lagt honom fram för modern, samt lade honom på ett täcke, som var gjordt af skinn af svarta antiloper, var lent för beröring och sådant som brukas vid högtidliga tillfällen. Från deras hand mottogo honom människor, som lade honom på en rulle af hvitt tyg. Men ur deras

händer lösgjorde han sig, ställde sig på marken och såg mot öster. Där framför honom lågo många tusen världar som ett enda öppet rum. Där tillbådo honom gudar och människor, offrande honom rökelse och kransar o. s. v., samt sade:

"Store hjälte, det finns ingen lik dig, än mindre större än du!"

När han på detta sätt öfverskådat de fyra hufvudväderstrecken och de fyra mellanliggande väderstrecken och zenit och nadir, när han alltså efter hvartannat skådat åt alla de tio himlariktningarna, men ändå ej upptäckt någon sin like, utropade han: "detta är den bästa (nordliga) riktningen" och gjorde sju stora steg, följd af Mahā-Brahmā, som öfver honom höll den hvita solskärmen, Suyāma, som bar yak-svansen (solfläkten), och andra gudar, som hade de andra kungliga insignierna i sin hand. Vid det sjunde steget gjorde han halt, och med sin hjältestämma ropade han lejon- (seger-)ropet.

"Jag är den förste i världen;
jag är den bäste i världen,
jag är den ädlaste i världen.
Detta är min sista födelse.
Aldrig gifves det vidare någon återfödelse!"

I tre af sina existenser yttrade Bodhisatta ord omedelbart vid utträdet från sin moders lif: i sin existens som Mahosadha; i sin existens som Vessantara; och i den närvarande existensen.

Med hänsyn till hans existens som Mahosadha berättas det, att, just som han kom ut ur sin moders lif, Sakka, gudarnas konung, kom och lade i hans hand litet utvaldt sandelträ och gick bort. Och han slöt handen därom och gick bort.

"Mitt barn", sade hans moder, "hvad är det du har med dig i handen?"

"Ett läkemedel, moder", sade han.

Följaktligen, eftersom han var född med ett läke-

medel i sin hand, gåfvo de honom namnet Osadha-dāraka (Läkemedels-barn). Sedan togo de läkemedlet och lade det i ett lerkärl. Och det var ett osvikligt medel för helande af alla blinda, döfva och andra lidande personer, som kommo i beröring med det. Så sägande, stodo de då upp: "detta är ett stort läkemedel, detta är ett stort läkemedel!" Och däraf fick han namnet Mahosadha.

Vidare, i Vessantara-existensen; då han utgick ur sin moders lif, sträckte han ut sin högra hand och sade:

"Hör moder, finns det något i huset? Jag vill utdela allmosor."

Då sade modern, sedan han kommit fram helt och hållet:

"Det är en rik familj, min son, i hvilken du är född;" och läggande hans hand i sin, lät hon lägga i hans hand en börs med tusen guldstycken.

Slutligen i denna existens; då ropade han det ofvannämnda segerropet.

Sålunda yttrade Bodhisatta i tre af sina existenser ord omedelbart vid framträdandet ur moderlifvet. Och liksom vid aflelsen så syntes också vid födelsen de trettiotvå lyckliga förebuden.

Vid just den tid, då vår Bodhisatta föddes i Lumbinī-lunden, fingo äfven följande varelser lif: Rāhula's moder, hoftjänaren Channa, hoftjänaren Kāḷudāyi, hästarnas konung Kanthaka, det stora bo-trädet och de fyra skatteurnorna. Af dessa senare var en en fjärdedels mil, den andra en half, den tredje trefjärdedels och den fjärde en hel mil i utsträckning. Dessa sju kallas de "samfödda".

Då togo båda städernas innevånare och buro honom till Kapilavatthu. Den dagen blefvo också änglakörerna i de Trettiotres himmel häpna och jublande; de svängde sina mantlar, i det de sade: "i Kapilavatthu har födts en son åt kung Suddhodana. Sittande under bo-trädet, skall han blifva en buddha."

Siaren Asita (den indiske Simeon).

Nālaka-Sutta i Sutta-Nipāta III, 11.

I. Förhistorien.

Asita, siarn, skådade, hur dagen genom
de tretti gudar fröjd- och glädjetjusta voro,
hur gudarna, i rena, skira kläder höljda,
med mantlar svängde, prisande med vördnad Indra.

När gudarna han såg förnöjda och hänförda,
sin dyrkan han dem ägnade, i det han sade:
"hvarför ser gudaskaran ut så glädjedrucken,
och hvad är grunden, att de svänga sina mantlar?

Om ock det kämpats med demoner ut en strid
med gudars seger, med demoners nederlag,
det vore ändå ej ett sådant glädjerus,
hvad under han I skådat, när I jublen så?

De ropa, sjunga, spela; armarna de slå
emot hvarandra hastigt, dansa jublande.
Jag frågar Eder, hvilka bon på Meru's spets,
nu skingren raskt min ovisshet, o vördade!"

Jo, det är Bodhisatta, ädlaste juvelen,
som, oförliknelig, till mänskors frälsning född är
i mänskors värld, i Sakya's stad i Lumbineyya-
området: därför äro de så glädjedruckna.

Han, öfver människan, bland varelserna högst,
bland skapelserna ypperst, tjuren ibland män,
skall riket grunda i den lund, som ṛṣi'er namn
ha gifvit, rytande som lejon, djurens kung."

När denna röst han hört, från Tusitā han nedsteg,
begaf sig till Suddhodana's palats och sade,
se'n han där satt sig ned till Sakyamänner alltså:
"hvar finnes gossen väl, jag önskar honom skåda?"

För ṛṣi'en Asita då Sakya ledde gossen,
som liksom brann och glänste såsom guldet
i ässjans mun liksom; högt sprittande af hälsa,
så strålande af skönhet och af höghetsglansen.

När så han prinsen såg, så glänsande som elden,
som stjärnors tjur i ljus, som vandrar uppåt himlen,
som höstsol, glödande, när den är fri från molnen,
Asita i hänryckning glädjens fullhet erfor.

I himlens höjd en solskärm reste gudarna
med många grenar, kretsar uti tusental;
på gyllne stafvar fästa, rörde sig fläktsvansar,
men inga kunde ses, som skärm och fläktar höllo.

När ṛṣi'en, Kaṅhasiri nämnd, med flätadt hår,
de gula kläder skina såg som gyllne ked,
den hvita solskärm hållas öfver hufvudet,
med fröjdfullt hjärta gossen då han tog i famn.

När så han tagit Sakya-försten i sin famn,
det önskande, i tecken, språk förfaren väl,
med tjusadt sinne höjde han sin stämma så:
"han utan like är, bland människorna högst".

Men då han tänkte på sin egen hädangång,
han sorgsen vardt, och strida tårar göt han ut.
När Sakya sågo ṛṣi'en gråta, sade de:
"ej må väl hinder möta prinsen på hans stig?"

När han bedröfvade såg Sakya, så han sade:
"ej något prinsen olycksbådande jag skådar,
ej skall väl hinder möta uppå lefnadsstigen:
ej någon vanlig denne är; vid godt mod varen!

Upplysnings högsta topp den gossen skall beröra,
som ser hvad renast är och högst; han sanningsriket
skall grunda, som för många mänskors frälsning ömmar;
och vidt hans religion skall spridas uti världen.

För mig är icke långt lif öfrigt här på jorden:
midt i hans lifslopp skall mig dödens verk beskäras;
jag läran ej får höra af den ouppnådde,
därför jag nedstämd är, olycklig, sorgbetungad."

När han så skänkt åt Sakya rikligt fröjdeämne,
ur inre boningarna gick den helga vandrarn.
Med dottersonen sin medlidande han kände
och lärde honom själf den höge mästarns lära.

"När du af andra hört, att Buddha full upplysning
har uppnått, och att sanningsvägen fram han vandrar,
gå själf till honom då och fråga därom särskildt
och för hos denne helige en helig vandel!"

Och undervisad så af honom, vänligt sinnad,
som skådade i framtidsrymd det högsta rena,
han, Nālaka, med goda verkens mångfald rustad,
mot Jina blickande, med tygladt sinne lefde.

När nu han ryktet hört, att Jina sanningshjulet
igångsatt, gick han hän, såg ṛṣi-tjuren, omvänd,
om högsta visdom munkars höfding nu han sporde:
i tidsfullbordan så han Asita's uppdrag fyllde.

---

2. Nālaka-Sutta.

"Den maning, Asita till mig ställt,
erkänner jag som sann och rätt:
så dig jag spörjer, Gotama,
hvem är fullkomlig uti allt?

För mig, som utan hus och hem
nu önskar föra munkens lif,
förtälj, o vise, frågad nu,
hvad högsta grad af visdom är!"

"Nu visdom jag förklara vill,
svår att förverkliga, förstå;
hör, jag förkunnar den för dig,
ståndaktig vare du och fast!

En man må öfva jämnmods dygd,
i byn så hånad som berömd;
sin själs fördärf undvike han,
han lefve lugn, från stolthet fri.

Det växlande går ut och bort
likt lågan utaf skogens eld;
den vise locka kvinnor väl:
må han ej lockas utaf dem.

Han kärleksfröjder afsky må,
bakom sig lämna sinnlig lust,
mot allt som lefver sansad, mild,
det vare svagt, det vare starkt.

Som jag är, äro dessa ock,
som dessa äro, så är jag:
i andra seende sig själf,
man döde ej och döme ej.

Man släppe önskan och begär
och gånge fram, väl seende,
hvad världens man är fången vid,
från detta helvet rädde sig.

Med magen tom, med ringa mat,
med blott få önskningar, begär,
ej af begärets eld förtärd,
han utan önskan lycklig blir.

För gåfvor gånge muni'en kring,
till skogens utkant söke sig,
vid trädets rot han finne skygd
och sitte ned och finne ro.

Vis, i meditation försänkt,
i skogens utkant trifves han;
vid trädets rot han tänka må
och så sin glädje finne där.

När natten går till ända, han
till bygränsen begifve sig,
inbjudning vare ej hans fröjd
ej heller förning ifrån byn.

När muni'en ingått uti byn,
han haste ej från hus till hus;
vid allmosgång bryts talet af,
han tale ej i sammanhang.

"Hvad jag erhållit, det är godt",
"jag ej erhållit något godt" —
sig lik han är i bägge fall
och återvänder till sitt träd.

Han vandrar kring med skål i hand
och ansedd stum, fast icke stum;
han blygs ej öfver ringa skänk,
han gifvaren föraktar ej.

Förfaringssättet olikt är,
som öfvas i asketers krets:
till andra strand de icke gå
två gånger: det ej engång tänkt.

För den som ingen önskan har,
för munk, hvars ström är skuren af,
som lämnat hvarje slag af verk,
ej finnes något lidande.

Nu visdom jag förklara vill:
man lik en knifsegg vara må;
med tungan emot gommen tryckt
man tygla må sin mages kraf.

Böjelsefri vare hans själ,
och mycket han fundere ej,
och utan fläck och bundenhet
han uppgå må i heligt lif.

För eremitlif läre han
och äfven för asketens tjänst:
ty visdom nämns ett ensligt lif,
i ensamheten blott han gläds.

(Där må han glänsa öfver de tio himmelsstrecken.)

Se'n där han hört de visas röst,
som i försänkning kärleks lust
försmått, min lärjung ännu mer
bör öfva tro och blygsamhet.

Af vattnen ock den lärdom tag,
som gå i hål och klyftor fram:
små vatten gå med larm och stoj,
tyst rör sig stora ocean.

Hvad som är tomt gör larm och dån,
hvad fullt är lugnt och stilla är.
En halffull kruka dåren är,
den vise lik en full, djup sjö.

När en asket mångtalig är
med hvad som är god mening i,
han läran lär, väl kännande,
mångtalig är, väl kännande.

Men den som, kännande, sig styr
och, kännande, blott få ord har,
den vise visdom har förtjänt,
den vise visdom uppnått har.

Tanke att undfly världen.

Ur Anguttara-Nikāya III, 38.

Buddha sade:

Jag var förnäm, I munkar, jag var mycket förnäm, jag var utomordentligt förnäm. För mig hade min faders lotusdammar gräfts vid palatset; här blommade vattenliljor, där vattenrosor, där hvita lotusblommor, så mycket jag ville. Och jag skulle då icke burit någon doftande klädnad, som icke var af finaste bomull: af finaste bomull var min turban, af finaste bomull min underklädnad, af finaste bomull min öfverklädnad. Dag och natt hölls öfver mig en hvit solskärm, i det man tänkte: "må hvarken köld eller hetta eller damm eller gräs eller dagg beröra honom!" Och jag ägde tre palats, ett för vintern, ett för sommaren och ett för regntiden. Och i det för regntiden bestämda palatset uppehöll jag mig fyra månader, omgifven af kvinnliga musikanter, och gick icke ut ur palatset. Och under det i annat folks hus slafvar och tjänstefolk erhålla af säd tillagade rätter och därtill sur risslem, så fingo slafvar och tjänstefolk i min faders hus ris, kött och gröt.

Med sådan rikedom, I lärjungar, var jag begåfvad, i sådan öfversvinnelig härlighet lefde jag. Då vaknade hos mig denna tanke: "en ovetande hvardagsmänniska känner

dock, ehuru hon själf är underkastad nödvändigheten att åldras och icke är fri från ålderns makt, afsky, vedervilja och äckel, när hon ser en annan i ålderdoms(skröplighet): afskyn, som hon då känner, vänder sig mot henne själf. Äfven jag är underkastad nödvändigheten att åldras och är ej fri från ålderns makt. Skulle då också jag, som är underkastad nödvändigheten att åldras och icke är fri från ålderns makt, känna afsky, vedervilja och äckel, när jag ser en annan i ålderdoms(skröplighet)? Det skulle icke tillkomma mig". I det jag, I lärjungar, tänkte sålunda för mig själf, förgick hos mig allt ungdomsmod, som bor i ungdomen. Så tänkte jag: "en ovetande hvardagsmänniska känner dock, ehuru hon själf är underkastad sjukdom och icke är fri från sjukdomens makt, afsky, vedervilja och äckel, när hon ser en annan i sjukdom: afskyn, som hon då känner, vänder sig mot henne själf. Äfven jag är underkastad sjukdom och är ej fri från sjukdomens makt. Skulle då också jag, som är underkastad sjukdom och icke är fri från sjukdomens makt, känna afsky, vedervilja och äckel, när jag ser en annan i sjukdom? Det skulle icke tillkomma mig". I det jag, I lärjungar, tänkte sålunda för mig själf, förgick hos mig allt hälsomod, som bor i hälsan. Vidare tänkte jag: "en ovetande hvardagsmänniska känner dock, ehuru hon själf är underkastad döden och icke är fri från dödens makt, afsky, vedervilja och äckel, när hon ser en annan i döden: afskyn, som hon då känner, vänder sig mot henne själf. Äfven jag är underkastad döden och är ej fri från dödens makt. Skulle då också jag, som är underkastad döden och icke är fri från dödens makt, känna afsky, vedervilja och äckel, när jag ser en annan i döden? Det skulle icke tillkomma mig". I det jag, I lärjungar, tänkte sålunda för mig själf, förgick hos mig det lifsmod, som bor i lifvet.

Buddha lämnar hemmet.

Ur Nidāna-Kathā, Jātaka I, 58, 31 ff.

En dag önskade Bodhisatta gå till parken och befallde sin körsven göra i ordning spannet. Följaktligen förde mannen fram en dyrbar prydlig vagn; han rustade ut den rikligt och spände för den fyra galahästar af Sindhu-ras, så hvita som kronbladen på den hvita lotusblomman, och sade till Bodhisatta, att allt var i ordning. Och Bodhisatta steg upp på vagnen, som liknade ett galapalats, och körde åt parken till.

"Tiden för prins Siddhattha's upplysning är nära", tänkte gudarna; "vi måste visa honom ett tecken," och de förvandlade en bland sig till en utlefvad gammal man med sönderbrutna tänder, grått hår, krokig och böjd kropp, stödjande sig på en staf och darrande, samt visade honom för Bodhisatta, men så, att blott han och körsvennen sågo honom.

Då sade Bodhisatta till körsvennen, såsom berättadt är i Mahāpadāna:

"Säg mig, min vän, hvem är denne man? Hans hår är icke likt andra mäns." Och när han hörde svaret, sade han; "skam vare födelsen, efter som till hvar och en som födes måste komma ålderdom". Och upprörd i sitt hjärta, återvände han och steg upp i palatset.

"Hvarför har min son återvändt så snart?" sporde kungen.

"Herre, han har sett en gammal man", blef svaret; "och emedan han har sett en gammal man, är han betänkt på att draga sig tillbaka från världen."

"Önskar du döda mig, då du säger sådana saker? Skynda och anordna spel, som skola utföras för min son! Om vi blott kunna få honom att njuta af nöjen, så skall han upphöra att tänka på att draga sig tillbaka från världen". Konungen utställde sedan vakter en half mil i hvarje riktning.

Åter en dag, när Bodhisatta var på väg till parken, såg han en sjuk man, som gudarna hade skapat; och sedan han åter gjort en fråga, återvände han, upprörd i sitt hjärta och steg upp i palatset.

Och konungen gjorde samma fråga och gaf samma befallning som förut; och utsträckande vakten, ställde han den tre kvarts mil rundt omkring.

Och åter en dag, när Bodhisatta var på väg till parken, såg han en död man, som gudarna hade skapat; och sedan han åter gjort en fråga, återvände han, upprörd i sitt hjärta och steg upp i palatset.

Och konungen gjorde samma fråga och gaf samma befallning som förut; och utsträckande vakten, ställde han den en hel mil rundt omkring.

Och åter en dag, när Bodhisatta var på väg till parken, såg han en munk, omsorgsfullt och anständigt klädd, hvilken gudarna hade skapat; och han frågade sin körsven: "hör, säg mig, hvem är denne man?"

Nu, ehuru det icke fanns någon buddha i världen, och körsvennen icke hade någon kännedom vare sig om munkar eller deras goda egenskaper, fick han dock genom gudarnas makt ingifvelse att svara: "herre, detta är en som dragit sig tillbaka från världen;" och skred därefter till att sjunga världsflyktens pris. Tanken på att draga sig tillbaka från världen var behaglig för Bodhisatta, och denna dag fortsatte han, tills han kom till parken. De som recitera Dīgha säga emellertid, att han kom till parken efter att hafva sett alla fyra tecknen på en och samma dag.

När han hade uppehållit sig där hela dagen och badat i den kungliga lustdammen, gick han vid solnedgången och satte sig ned på den kungliga hvilostenen i afsikt att smycka sig. Omkring honom samlade sig hans tjänare med brokigt färgade kläder, prydnader af många slag och stilar, och med kransar, parfymer och smörjelser. I detta ögonblick blef stenen, på hvilken Sakka satt, het. Och Sakka, som funderade på, hvem det kunde vara som önskade drifva

bort honom, förstod, att det var tiden för smyckande af en Bodhisatta. Och vändande sig till Vissakamma, sade han:

"Min gode Vissakamma, i natt vid midnattstid skall prins Siddhattha gå bort för det stora tillbakaträdandet från världen, och detta är hans sista smyckande. Gå till parken och smycka denne utomordentlige man med himmelska prydnader!"

"Ja väl", sade Vissakamma medgifvande; och kom på ögonblicket, genom sin öfvermänskliga kraft, till Bodhisatta's närhet. Och anläggande en barberares förklädnad, tog han turbanen från den verklige barberaren och började vira den rundt Bodhisatta's hufvud; men så snart Bodhisatta kände beröringen af hans hand, förstod han, att det icke var en människa utan en gud.

Nu upptog ett hvarf om hans hufvud tusen tygstycken, och verket var likt en krets af ädelstenar, det andra hvarfvet upptog ytterligare tusen tygstycken och så vidare, intill dess tio hvarf rundt hade erfordrat tio tusen tygstycken. Låt nu ingen tänka: "huru var det möjligt att bruka så många tygstycken till ett enda litet hufvud?" ty det bredaste af dem alla hade en bredd af en blomma af sāma-rankan och de andra bredden af kutumbaka-blommor. Sålunda liknade Bodhisatta's hufvud en kuyyaka-blomma, omvirad med lotus-fibrer.

Och hafvande smyckat sig med stor rikedom, — under det att mästare på olika slag af trummor och tamburiner visade sin skicklighet och brahmaner med seger- och glädjerop, och barder och skalder med milda ord och jubelskrin af pris hälsade honom, — besteg han sin öfverdådigt smyckade vagn.

I detta ögonblick sände konung Suddhodana, som hade hört att Rāhula's moder hade födt en son, en budbärare med orden: "förkunna den glada nyheten för min son!"

Då Bodhisatta hörde detta budskap, sade han: "ett hinder (rāhula) har födts; en boja har födts".

"Hvad sade min son?" frågade kungen; och då han hade hört svaret, sade han: "min sonsons namn skall bli prins Rāhula från och med denna dag".

Men Bodhisatta på sin lysande vagn trädde in i staden med en ståt och glänsande prakt, som hänförde alla sinnen. Vid detta samma ögonblick steg Kisā Gotamī, en jungfru af krigarkast, upp på taket till sitt palats och såg Bodhisatta's skönhet och majestät, då han färdades omkring staden; och i sitt nöje och sin tillfredsställelse med denna syn brast hon ut i denna glädjesång.

"Helt lycklig nu den moder är,
helt lycklig nu den fader är,
helt lycklig nu den kvinna är,
som äger herren ärorik!"

Då Bodhisatta hörde detta, tänkte han: "i betraktande af en skön form når en moders hjärta nirvāṇa, når en faders hjärta nirvāṇa, når en makas hjärta nirvāṇa. Detta är hvad hon säger. Men hvari består nirvāṇa?" Och för honom, hvars hjärta redan var vändt ifrån lidelsen, inställde sig detta svar: "när åtråns eld är släckt, är det nirvāṇa; när hatets och förblindelsens eld är släckt, är det nirvāṇa; när stolthet, falsk tro och alla andra passioner och plågor äro utsläckta, är det nirvāṇa. Hon har gifvit mig en god lärdom. För visso, nirvāṇa är hvad jag traktar efter". Det höfves mig redan i dag lämna mitt lif som familjefader och draga mig tillbaka från världen i sökande efter nirvāṇa. Jag skall sända denna dam en belöning i egenskap af lärarinna." Så löste han från sin hals ett pärlhalsband, värdt hundra tusen penningestycken, och sände det till Kisā Gotamī. Och stor var hennes tillfredsställelse häröfver, ty hon tänkte: "prins Siddhattha har förälskat sig i mig och har sändt mig en skänk".

Och Bodhisatta trädde in i sitt palats i stor glans och lade sig på sin kungliga hvilobädd. Och genast samlade sig omkring honom rikt klädda kvinnor, kunniga i all slags dans och sång och sköna som himmelska nymfer, med alla

slag af musikaliska instrument, och försökte att behaga honom med dans, sång och musik. Men Bodhisatta's motvilja för lidelsen tillät honom icke erfara något nöje vid skådespelet, och han föll i en kort slummer. Och kvinnorna utropade: "han, för hvars skull vi skulle uppträda, har fallit i sömn. Till hvad nytta skola vi trötta oss själfva längre?" samt kastade sina olika instrument till marken och lade sig ned. Och lamporna, som närdes af skönt doftande olja, fortsatte att brinna. Och Bodhisatta vaknade, och sättande sig med benen i kors på sin bädd, iakttog han dessa kvinnor, som lågo i sömn, med sina musikaliska instrument strödda omkring dem på marken, — somliga med kroppen våt, drypande af slem och spott; somliga gnisslande tänder samt mumlande och talande i sömnen; somliga med munnen öppen; och somliga med kläderna upprifna, så att de afslöjade deras fula nakenhet. Denna stora förändring i deras utseende förökade ännu mer hans motvilja för sinnliga njutningar. Honom tycktes detta präktiga rum, glänsande som Sakka's palats, likt en kyrkogård, fylld med döda kroppar, bleknade och lämnade åt förruttnelse. Och de tre tillvarelseformerna syntes honom likna hus i ljusan låga. Och i det han andades fram det högtidliga yttrandet: "huru tryckande och kväfvande det är!" vände sig hans sinne eldigt hän mot att draga sig tillbaka från världen. "Det höfves mig gå bort i den stora tillbakadragenheten redan i dag", sade han; och han steg upp från sitt läger, och då han kom nära dörren, ropade han:

"Hvem är där?"

"Herre, det är jag, Channa", svarade hofmannen, som hade sofvit med hufvudet på tröskeln.

"Jag önskar gå bort i den stora tillbakadragenheten i dag. Sadla en häst för mig!"

"Ja, herre". Och tagande sadel och tygel med sig, gick hofmannen mot stallet. Där såg han, vid ljuset af lampor, röda af skönt doftande oljor, den stolta springaren Kanthaka i hans sköna spilta under en baldakin af kläde, för-

skönad med mönster af jasmin-blommor. "Detta är den häst jag har att sadla i dag", tänkte han; och han sadlade Kanthaka.

"Han drager åt gjorden mycket hårdt", tänkte Kanthaka, då han höll på att sadla; "det är alls icke som andra dagar, då jag sadlas för ridt i parken eller dylikt. Det är säkert så, att min herre i dag önskar gå bort i den stora tillbakadragenheten." Och i sin förtjusning gnäggade han ett högt gnäggande. Och denna gnäggning skulle hafva trängt ut i hela staden, om icke gudarna hejdat ljudet och förhindrat alla att höra det.

Sedan Bodhisatta sändt Channa att utföra sitt uppdrag, tänkte han för sig själf: "jag vill kasta en blick på min son;" och stigande upp från det läger hvarpå han satt, gick han till den rad af rum, som intogos af Rāhula's moder, och öppnade dörren till hennes sofrum. I rummet brann en lampa, närd med skönt doftande olja, och Rāhula's moder låg och sof på ett läger, rikt beströdt med jasminer och andra blommor, med handen hvilande på sin sons hufvud. När Bodhisatta uppnådde tröskeln, stannade han och blickade på de två från den plats där han stod.

"Om jag lyfte min hustrus hand bort från barnets hufvud och toge det upp, skulle hon vakna och sålunda hindra min afresa. Jag skall först bli en buddha och sedan komma tillbaka för att se min son." Med dessa ord steg han ned från palatset.

Hvad som emellertid säges i Jātaka-kommentaren, nämligen: "vid den tiden var Rāhula sju dagar gammal", finnes icke i andra kommentarer. Därför bör den ofvan lämnade berättelsen godkännas.

När Bodhisatta sålunda stigit ned från palatset, kom han i närheten af sin häst och sade:

"Min käre Kanthaka, rädda mig nu denna enda natt; och sedan, när jag tack vare dig blifvit en buddha, skall jag rädda gudars och människors värld." Därpå svingade han sig upp på Kanthaka's rygg.

Kanthaka var aderton alnar lång från nacken till svansen och af motsvarande höjd; han var stark och snabb och hvit öfverallt som ett poleradt musselskal. När han gnäggade eller stampade, så var ljudet så starkt, att det trängde genom hela staden; därför ansträngde gudarna sin makt och dämpade ljudet af hans gnäggande, så att ingen hörde det; och vid hvarje steg han tog lade de sina flata händer under hans fötter.

Bodhisatta red på den väldiga springarens väldiga rygg, lät Channa hålla i svansen och anlände vid midnatt till stadens stora port.

Nu hade konungen, för att Bodhisatta icke vid någon tid skulle kunna komma ut ur staden utan hans kunskap, låtit göra hvar och en af de båda dörrarna i porten så tunga, att det behöfdes tusen man för att röra dem. Men Bodhisatta hade en kraft och en styrka, som, om man räknade med elefant-kraft, motsvarade styrkan hos tio tusen miljoner elefanter, och, beräknad efter människokraft, motsvarade styrkan af hundra tusen miljoner män.

"Om", tänkte han, "porten icke öppnar sig, skall jag genast med mina skänklar klämma hårdt om Kanthaka, och, sittande på Kanthaka's rygg och med Channa hållande i svansen, skall jag hoppa upp och bära dem båda med mig öfver muren."

"Om", tänkte Channa, "porten icke är öppen, skall jag sätta min herre på axeln, och, stoppande Kanthaka under armen genom att lägga min högra arm rundt hans buk, skall jag hoppa upp och bära dem båda med mig öfver muren."

"Om", tänkte Kanthaka, "porten icke är öppen, skall jag, med min herre sittande på min rygg och, med Channa hållande fast i min svans, hoppa upp och bära dem båda med mig öfver muren."

Hade nu porten icke öppnats, skulle förvisso den ene eller den andre af dessa tre personer hafva utfört det,

hvarpå han tänkte; men den gudomlighet, som bodde i porten, öppnade den för dem.

I detta ögonblick kom Māra med afsikt att öfvertala Bodhisatta att vända tillbaka; och stående i luften, sade han:

"Herre, gå icke bort! Ty på den sjunde dagen härifrån skall maktens hjul visa sig för dig, och du skall härska öfver de fyra stora kontinenterna och deras två tusen underlydande öar. Herre, vänd tillbaka!"

"Hvem är du?"

"Jag är Vasavatti."

"Māra, jag visste, att maktens hjul var på väg att visa sig för mig; men jag önskar ej makt. Jag är i begrepp att låta de tio tusen världarna åska, i och med att jag blir en buddha."

"Jag skall gripa dig", tänkte Māra, "första gången du har en vällustig, ond eller ovänlig tanke." Och likt en allestädes närvarande skugga följde han efter, alltjämnt lurande på något felsteg.

Sålunda kastade Bodhisatta med likgiltighet bort ett herravälde öfver världen, som han redan hade i sin hand — spyende det ut, som var det slem — och gick bort från staden i stor glans på fullmånsdagen i månaden Āsāḷhī, när månen var i vågens månhus. Och när han hade gått ut från staden, fick han lust att se sig tillbaka på densamma; men knappast hade denna tanke uppstått i hans sinne, förrän den breda jorden, som syntes frukta, att den store kunde underlåta att utföra sin önskan att se sig tillbaka, splittrades och vände sig ikring likt en krukomakares hjul. När Bodhisatta hade stått en stund ansikte mot ansikte med staden, skådande på den, samt på denna plats hade angifvit fläcken för nedsättande af 'den återvändande Kanthaka's skrin', styrde han Kanthaka i den riktning han menade gå, och skred fram på sin väg i stor heder och oförvansklig ära.

Ty man säger, att gudarna buro sextio tusen facklor framför honom och sextio tusen bakom honom och sextio

tusen på den högra sidan och sextio tusen på den vänstra sidan. Andra gudar, som stodo på världens rand, buro facklor, dem ingen kunde räkna; och ytterligare andra gudar, såväl som ormar och fåglar, beledsagade honom och ägnade honom hyllning medels himmelska vällukter, kransar, sandelträdsdoft och rökelse. Och himlen var full af korallblommor, såsom den är full af rinnande vatten på höjdpunkten af den regniga årstiden. Himmelska körer hördes; och på hvarje sida spelade musikkårer, somliga med åttio instrument och somliga med sextio — sextioåtta hundra tusen instrument inalles. Det var som när åskmolnen åska på hafvet, eller som när oceanen ryter mot Yugandhara-klipporna.

Skridande fram i denna härlighet, passerade Bodhisatta på en natt tre konungariken, och efter trettio mil kom han till floden, som benämnes Anomā.

Men var detta så långt som hästen kunde gå? Visserligen icke. Ty han var i stånd att färdas världen rundt från den ena ändan till den andra, som om det var rundt randen af ett hjul liggande på sin naf, och ändå hinna tillbaka före frukost och äta den föda, som lagats i ordning åt honom. Men vid detta tillfälle var det så, att de doftande kransarna och andra offergåfvor, som gudarna och ormarna och fåglarna kastade ned på honom från himlen, begrafde honom ända upp till höftbenen; och som han var nödgad släpa fram sin kropp och skära sig väg genom den hopflätade massan, blef han högeligen försinkad. Häraf kom det sig, att han tillryggalade blott trettio mil.

Och Bodhisatta, som stannade på flodstranden, sade till Channa:

"Hvad är namnet på denna flod?"

"Herre, dess namn är Anomā."

"Och mitt bortdragande från världen skall också kallas Anomā", svarade Bodhisatta. Sägande detta, gaf han med sin häl tecken åt hästen. Och hästen sprang öfver floden, som hade en bredd af åtta usabha'er och kom öfver på andra

stranden. Och Bodhisatta, som steg af och stödde sig på den sandiga brädden, som sträckte sig fram likt en skifva af silfver, sade till Channa:

"Min gode Channa, tag dessa prydnader och Kanthaka och gå hem! Jag står i begrepp att draga mig tillbaka från världen."

"Herre, jag också vill draga mig tillbaka från världen."

Tre gånger vägrade Bodhisatta honom det, sägande: "det är icke för dig att draga dig tillbaka från världen. Gå nu!" och tvang honom taga prydnaderna och Kanthaka.

Härnäst tänkte han: "dessa mina lockar lämpa sig ej för en munk; men det finns ingen lämplig att klippa håret åt Bodhisatta. Därför vill jag skära af dem själf med mitt svärd". Och fattande tag i sin sabel med sin högra hand, grep han deras ändknut med sin vänstra och skar dem af tillika med diademet. Sålunda fick hans hår en längd af två fingers bredd, och krusande sig åt högra sidan, lade det sig tätt intill hufvudet. Så länge han lefde, bibehöll det sin längd, och skägget i öfverensstämmelse därmed. Och aldrig behöfde han vidare klippa hvarken hår eller skägg.

Sedan grep Bodhisatta toppknuten och diademet och kastade dem ut i luften sägande:

"Om jag är bestämd att bli en buddha, låt dem stanna i luften; hvarom icke låt dem falla ned till marken!"

Toppknuten och den juvelprydda turbanen stego en mil upp i luften och stannade där. Och Sakka, gudarnas konung, som iakttog dem med sitt gudomliga öga, mottog dem i ett passande juvelbesatt skrin och uppställde det i de Trettiotres himmel såsom "Diademets skrin".

Sitt hår han skar, med många ljufva dofter skönt,
han, mänskofursten, högt mot skyn det kastade;
gud Vāsava med tusen ögon — guden där
i gyllne skrinet lade det med hufvud böjdt.

Åter tänkte Bodhisatta: "dessa kläder jag har, gjorda af kläde från Benares, lämpa sig icke för en munk".

Nu tänkte Mahā-Brahmā-guden Ghaṭīkāra, som hade varit hans vän i Buddha Kassapa's tid, och hvars tillgifvenhet för honom icke hade åldrats under den långa tiden, sedan denne Buddha lefde, för sig själf:

"I dag har min vän gått ut till den stora tillbakadragenheten. Jag vill bringa honom de för en munk erforderliga tingen:

'Klädstycken tre, allmoseskål,
och rakknif, bälte, nål också
och vattensil — de åtta just
behöfvas af ekstatisk munk.'"

Tagande ofvan nämnda för en munk erforderliga ting, gaf han dem till honom.

När Bodhisatta hade anlagt denna härligaste klädnad, symbolen af helighet och tillbakadragenhet från världen, afskedade han Channa sägande:

"Channa, gå och tala om för min far och mor från mig att jag mår bra!"

Och Channa lydde Bodhisatta; och hållande sin högra sida riktad mot honom, gick han sin väg.

Men Kanthaka, som hade stått och lyssnat på Bodhisatta, under det han samtalade med Channa, förmådde icke bära sin sorg vid tanken: "jag skall aldrig få se min herre mera". Och han försvann, hans hjärta brast, och han dog och vardt återfödd i de Trettiotres himmel som gud Kanthaka.

Först var Channa's sorg blott en; men nu var han nedtryckt af en andra sorg, öfver Kanthaka's död; och kom gråtande och klagande till staden.

Sedan nu Bodhisatta blifvit munk, uppehöll han sig först i en i denna trakt varande mangolund, kallad Anūpiya, under sju dagar njutande tillvaron som munk; sedan tillryggalade han på en dag trettio mil till fots och kom till Rājagaha. Och inträdande i staden, gick han från hus till hus för att erhålla allmosor. Hela staden var slagen·

af häpnad vid åsynen, liksom detta andra Rājagaha vid Dhanapālaka's inträde, eller liksom himlen själf vid konungens öfver gudarna inträde.

Buddha's första sammanträffande med kung Bimbisāra.

Pabbajjā-Suttà i Sutta-Nipāta III, I.

Den världsflykt jag förkunna vill,
hur som den seende blef munk,
hur genom eftertanke han
i världsflykt just sin lycka fann.

Ett lif i hus är lidande,
orenlighetens ort det är.
"Munklifvet fria luften är" —
se'n det han insett, munk han blef.

Han världen flydde; med sin kropp
han sedan ingen synd begick,
bakom sig ordsynd lämnande,
han helt ut renade sitt lif.

Till Rājagaha Buddha kom,
Giribhaja i Magadha
gick in uti för allmosor,
med undertecknen rikt besatt.

Då Bimbisāra honom såg,
där uti sitt palats han stod.
När teckenprydd han honom sett,
så talade han dessa ord:

"På denne man I akten väl:
han skön är, stor och lysande.
Hans gång är värdigheten själf,
framför sig blott en famn han ser.

Han ögonen slår tankfull ned;
lik dem af låg släkt syns han ej.
Från konungen må bud gå ut
och fråga: 'hvart skall munken gå?'"

Och kungabuden, som sändts ut,
de följde efter, tänkande:
"hvarthän, månn', tänker munken gå,
hvar månne han sin bostad tar?"

Och oafbrutet vandrande,
vaktande sinnesporten, tämd,
sin skål han hastigt har fått fylld,
där tankfull, visdomsrik han går.

När allmosvandringen han gjort,
har muni'en staden lämnat samt
till berget Paṇḍava gått hän:
sin bostad säkert där han har."

När buden sett, han boningen
beträdt, så satte de sig ned.
Ett bud till kungen sig begaf
och sade honom hvad de sett:

"O store konung, munken här
har satt sig öst om Paṇḍava,
lik väldig tiger eller som
ett lejon i sin håla där."

Då kungen budets ord förnam,
uppå en präktig vagn han steg,
och ilande han vägen tog
hän emot berget Paṇḍava.

Se'n kungen farit fram så långt,
som marken farbar var, han steg
från vagnen ned, gick se'n till fots
till honom, satte sig bredvid.

När han sig satt, han hälsade,
utbytte ord af vänlighet;
men efter dessa hälsningsord
tilltalade han honom så:

"Du är ju ung och späd och fin,
uti din första blomstringstid,
med fint och ädelt anlete
som furste utaf ädel släkt,

som prydnad är för härens spets,
den främste af härförarna.
Jag ger dig makt, gör bruk däraf;
din släkt mig säg, jag frågar dig!"

"På randen af Himālaya,
o konung, lefver det ett folk,
försedt med rikedom och makt
i skötet utaf Kosala.

Ādicca'er härkomstnamnet är,
de nämnas Sākiya'er som släkt:
från detta hus jag flytt som munk;
i lustar fann jag ej behag.

I lustarna jag synder fann,
såg fred i världsförsakelsen.
Till strid jag därför nu går ut,
däri min själ sin glädje har."

Māra och Buddha.

Padhāna-sutta i Sutta-Nipāta III, 2.

Till honom, som för högsta mål
sträfvade vid Nerañjarā,
i tankar efter kamp försänkt
att vinna så nirvāṇa-frid,

kom Namuci, medlidsamt tal
i munnen förande och mild:
"du mager är, med sjuklig färg,
och nära synes döden dig;

du tusen delar dödens är,
blott en del hörer lifvet till;
bättre är en lefvandes lif:
i lif förtjänstfullt verk du gör.

Om du en helig vandel för,
om eldoffer du offrar ock,
du samlar rikligt goda verk;
hvad gör du då med kamp och strid?

Svår vägen är till kampens mål,
svår att beträda, svår att gå."
Så dessa verser talande,
för Buddha's åsyn Māra stod.

Till Māra, som så utlät sig,
den Helige då talte så:
"lättsinnig sälle, ondskan själf,
i egen sak du kommit hit.

Ej minsta nytta ha för mig
de goda verk du talar om.
De som af godt verk nytta ha,
till dem bör Māra vända sig.

Jag äger tro och hjältekraft,
och insikt hos mig funnen är.
Fast på mitt mål så riktad jämt,
hvi efter lifvet fråga mig?

Och floders strömmar till och med
kan denna vind uttorka lätt:
hvi skulle den ej torka ut
mitt blod, då så jag mödar mig?

När blodet väl har torkat ut,
förtorka äfven galla, slem;
när köttet svinner bort, till ro
då kommer anden mer och mer;
och fastare mitt minne blir,
min insikt, min försänknings kraft.

Därför när jag nu lefver så
och nalkats dödens smärtero,
ej efter världslust ser min själ.
Ett väsens renhet skåda här!

Din första här är lustarna,
den andra heter missnöjdhet,
den tredje hunger är och törst,
den fjärde hären nämns begär.

Den femte tröghet, lättja är,
den sjätte hären feghet nämns,
den sjunde hären tviflet är,
åttonde högfärd, hyckleri,

vinst, ära och berömmelse
och rykte, vunnet falskelig,
när man sig själf upphöjer och
blott ringa skattar andra män.

Det är din här, o Namuci,
den svartes stridshär, som du är.
Ingen, som ej är hjälte, den
besegrar, vinner segerns fröjd.

Då bättre död, som röfvar lif!
Fy varde detta lifvet här!
Att dö i strid är bättre än
besegrad lefva längre här.

Instuckna ser man ock en del
asketer och brahmaner där;
och vägen känna icke de,
på hvilken fromma vandra fram.

Då öfverallt jag hären ser,
af elefanter Māra följd
och rustad, går jag ut till strid,
att han mig ej fördrifva må.

Den här, som ej betvingas kan
af mänskor samt med gudarna,
den skingrar jag med insikts makt,
som stenen krossar obrändt kärl.

När jag bragt viljan under ok,
uppmärksamheten fäste gett,
jag vandra skall från land till land,
lärjungar vinna här och där.

Och dessa, oförvillade,
med stadigt mål uppå mitt bud
emot din vilja skola gå
dithän, där ingen sorg dem når.“

(Māra:) “Sju långa år den Helige
jag efter steg för steg har följt;
och ingen anfallspunkt jag fann
hos den upplyste, vaksamme.

En kråka kretsade omkring
en sten, till synes en klump fett,
'månn' något läckert är att få,
kanske här är ett godt kalas?'

Då hon där intet smakligt fann,
flög kråkan ifrån stenen bort.
Som kråkan, hvilken fann en sten,
för Gotama jag afsmak fått."

Så öfverväldigad af sorg,
från armen hans nu lutan föll.
Missmodig då demonen strax
från samma ställe bort försvann.

Buddha uppnår Sambodhi.

Ur Majjhima-Nikāya IV, 6.

I denna sutta framställas förut, under samtal mellan Buddha och en anhängare af nigganṭha-, d. v. s. jaina-sekten, Aggivessana Saccaka, olika slag af öfningar för att ernå fullständig makt öfver sin person och fullständig frid. Särskildt Buddha's första tanke på världsförsakelse; berättelsen om huru Buddha först ställer sig under tvenne brahmaners ledning, och sedan huru han genom den strängast möjliga askes vill nå sitt mål. Jfr Nidānakathā, Jātaka I, 65 ff.

Buddha:

Då, o Aggivessana, tänkte jag: "hvilka asketer och brahmaner än i förgångna tider erforo dem träffande, oangenäma, stickande, bitande känslor: detta är dock det yttersta, och det finnes ingenting därutöfver. Och hvilka asketer och brahmaner i framtiden komma att erfara dem träffande, oangenäma, stickande, bitande känslor: detta är dock det yttersta, och det finnes ingenting därutöfver. Och hvilka asketer och brahmaner ännu erfara dem träffande, oangenäma, stickande, bitande känslor: detta är dock det yttersta, och det finnes ingenting därutöfver. Och dock uppnår jag genom denna i svåra späkningar bestående bittra askes

icke gränsen för det fullständiga, ädla och klara vetandet, som öfverträffar hvarje mänsklig lära. — Skulle det icke kunna finnas en annan väg till upplysning?"

Och, o Aggivessana, jag fick följande tanke: "jag erinrar mig, att jag, under det min fader Sakka en gång var sysselsatt med fältarbete, satt i den svala skuggan af ett rosenäppleträd och där kände mig bortdöd från alla lustar och undsluppen de icke till frälsning ledande tingen, och att jag då uppnådde den med begrundning och självpröfning förbundna och genom fullständig ro förorsakade, i salighetshänförelse bestående första ekstasgraden. Detta kunde väl vara vägen till upplysning!" Och ur minnet framställde sig för mig denna insiktsförvissningen: "detta är vägen till upplysning".

Och jag tänkte, o Aggivessana: "hvarför skulle jag rädas för denna lycka, som ligger fjärran från lustar, fjärran från de icke till frälsning ledande tingen?"

Och jag tänkte vidare, o Aggivessana: "nej, jag rädes alls icke för denna lycka, som ligger fjärran från lustarna, fjärran från de icke till frälsning ledande tingen".

Då tänkte jag vidare, o Aggivessana: "icke lätt är denna lycka att uppnå för en, hvars kropp råkat i en så omåttlig afmattning. Om jag nu skulle taga riklig näring, risgröt och sur risslem?"

Och jag tog mig riklig näring, risgröt och sur risslem.

Vid den tiden lefde fem munkar i mitt sällskap. De tänkte: "om asketen Gotama tillkämpar sig sanningen, så skall han meddela oss den". Men när jag, o Aggivessana, började taga till mig riklig föda, risgröt och sur risslem, då vände sig munkarna ifrån mig och gingo sin väg, sägande: "i öfverflöd lefver asketen Gotama; han har vändt sig från askesen och vändt sig till yppighet".

När jag nu, o Aggivessana, tog till mig riklig föda och återvunnit krafter, bortdog jag från alla lustar och undslapp de icke till frälsning ledande tingen och uppnådde den med begrundning och självpröfning förbundna och genom

fullständig ro förorsakade, i salighetshänförelse bestående första ekstasgraden. Och de så beskaffade hos mig uppkomna lyckokänslorna, som jag erfor, gjorde icke något bestående intryck på mitt sinne.

Och efter upphörandet af begrundning och själfpröfning uppnådde jag, o Aggivessana, inre ro, andens enhet, den från begrundning och själfpröfning fria, ur själfförsänkning framgångna, i salighetshänförelse bestående andra ekstasgraden. Äfven de så beskaffade hos mig uppkomna lyckokänslorna, som jag erfor, gjorde icke något bestående intryck på mitt sinne.

Efter glädjens upphörande, o Aggivessana, förblef jag sinneslugn, insiktsfull, samladt medveten och kände med min kropp den lycka, om hvilken de fromma säga: 'likgiltig och insiktsfull är den som lefver i lycka'.

Så uppnådde jag den tredje ekstasgraden. Äfven de så beskaffade lyckliga känslorna, som jag erfor, gjorde, o Aggivessana, intet bestående intryck på mitt sinne.

Och efter upphörandet af känslan för lycka och lidande, o Aggivessana, och sedan såväl glädje- som sorgestämning försvunnit, uppnådde jag den från sorg och glädje befriade, i likgiltighet, samlad insikt och fullkomlig renhet bestående fjärde ekstasgraden. Äfven de så beskaffade lyckokänslorna, som jag erfor, gjorde, o Aggivessana, intet bestående intryck på mitt sinne.

Då nu mitt sinne var lugnadt, renadt, rensadt, befriadt från lust, löst från befläckelse, mildt, fogligt, fast och oföränderligt, vände jag min tanke till erinring och insikt af mina föregående existens-former. Och jag erinrade mig så mången tidigare existens, som jag genomgått, såsom en födelse, två födelser, tre födelser, fyra födelser, fem födelser, tio födelser, tjugo födelser, trettio födelser, fyratio födelser, femtio födelser, hundra födelser, tusen födelser, hundratusen födelser; så många världsförstörelsens tidrymder, så många världsförnyelsens tidrymder, så många världsförstörelsens och världsförnyelsens tidrymder: "i den

och den existensen var jag, hade det namnet, det familje-namnet, det ståndet, det yrket; jag erfor den lyckan, den olyckan, jag uppnådde den åldern. Sedan jag skilts från den existensen, inträdde jag i en annan existens; där var jag då, hade detta namn, detta familjenamn, detta stånd, detta yrke, jag erfor denna lycka, denna olycka, jag uppnådde denna ålder; sedan jag skilts från denna existens, blef jag här återfödd". På detta sätt erinrade jag mig så mången tidigare existens med dess karakteristiska kännemärken och händelser.

Detta vetande, o Aggivessana, uppnådde jag som det första under den första nattväkten: icke-vetandet var sönderdeladt, vetandet vunnet, mörkret sönderdeladt, ljus vunnet, såsom fallet är med en, som oaflåtligen och ifrigt bemödar sig. Äfven de så beskaffade känslorna, som jag erfor, utöfvade intet bestående intryck på mitt sinne.

Sedan nu sålunda mitt sinne var lugnadt, renadt, rensadt, befriadt från lust, löst från befläckelse, mildt, fogligt, fast och oföränderligt, vände jag min tanke till väsendenas försvinnande och uppkomst.

Och med gudomlig, klar, öfvermänsklig insikt såg jag, huru väsendena förgås och uppstå; de låga och höga, de sköna och fula, de fromma och gudlösa — jag insåg, huru de åter uppstå allt efter sina handlingar: "dessa väsen, som illa användt sin kropp, sitt tal, sin tanke, som talat ondt om de fromma, som hade en falsk tro och förvärfvat sig frukten af en falsk tro, de hafva efter kroppens upplösning hemfallit åt olycka, ofärd, fördärf, åt helvetesvärlden. De där väsendena åter, som väl användt sin kropp, sitt tal, sin tanke, som talat godt om de fromma, som hade en rätt tro och förvärfvat sig frukten af en rätt tro, de hafva efter kroppens upplösning uppnått frälsning, himmelens värld." Så såg jag med gudomlig, klar, öfvermänsklig insikt, huru väsendena förgås och åter uppstå; de låga och höga, de sköna och fula, de fromma och gudlösa — jag insåg, huru de åter uppstå allt efter sina handlingar.

Detta vetande, o Aggivessana, uppnådde jag såsom det andra under den mellersta nattväkten: icke-vetandet var sönderdeladt, vetandet vunnet, dunklet sönderdeladt, ljus vunnet, såsom fallet är med en, som oaflåtligen och ifrigt bemödar sig.

Sedan nu sålunda mitt sinne var lugnadt, renadt, rensadt, befriadt från lust, löst från lust, löst från befläckelse, mildt, fogligt, fast och oföränderligt, vände jag min tanke till kunskapen, syndernas förintande. Och jag erfor: "detta är lidande", såsom det i verkligheten är; och jag erfor: "detta är ursprunget till lidandet", såsom det i verkligheten är; och jag erfor: "detta är lidandets upphörande", såsom det i verkligheten är; och jag erfor: "detta är vägen, som leder till lidandets upphörande", såsom det i verkligheten är. Vidare erfor jag: "detta är det onda", såsom det i verkligheten är; jag erfor: "detta är det ondas ursprung", såsom det i verkligheten är; jag erfor: "detta är det ondas upphörande", såsom det i verkligheten är; jag erfor: "detta är vägen till det ondas upphörande", såsom det i verkligheten är.

När jag nu erfor och insåg detta, blef min ande befriad från lustens onda, från tillvarons onda, från okunnighetens onda. Och då han var förlossad, uppsteg hos mig förvissningens insikt: "han är förlossad". Och jag insåg: "förintad är återfödelsen, fulländad är heligheten; gjordt är verket; icke ges det något vidare efter denna existens".

Detta vetande, o Aggivessana, tillkämpade jag mig såsom det tredje i sista nattväkten: icke-vetandet var sönderdeladt, vetandet vunnet, dunklet sönderdeladt, ljuset vunnet, såsom fallet är med en, som oaflåtligen och ifrigt bemödar sig. Åfven de så beskaffade lyckokänslorna, som jag erfor, gjorde intet bestående intryck på mitt sinne.

Orsakskedjan.

Mahāvagga I, 1—4.

Vid denna tid befann sig Buddha, den Helige, vid Uruvelā vid foten af bodhiträdet på stranden af floden Nerañjarā, omedelbart efter sedan han uppnått buddhaskap (blifvit sambuddha). Och den Helige satt med benen i kors vid foten af bodhiträdet oafbrutet under sju dagar, erfarande förlossningens salighet.

Då riktade den Helige under den första nattväkten (efter de sju dagarnas förlopp) sin tanke på orsakskedjan (kedjan af orsaker och verkningar, *paṭiccasamuppāda*) i riktning framåt och bakåt.

Ur okunnigheten uppstå de latenta intrycken (*saṁkhāra*);
Ur de latenta intrycken uppstår medvetande (erfarenhet, *viññāna*);
Ur medvetandet uppstår namn-och-form (*nāma-rūpa*);
Ur namn-och-form uppstå (sinnenas) sex områden (organ);
Ur de sex områdena uppstår beröring (mellan sinnena och deras objekt);
Ur beröring uppstår sensation (*vedanā*);
Ur sensation uppstår törst (begär, *taṅhā*);
Ur törst uppstår gripande (af, fasthängande vid existensen, *upādāna*);
Ur gripandet uppstår blifvande (*bhava*);
Ur blifvandet uppstår födelse;
Ur födelsen uppstå ålder och död, sorg och klagan, lidande, bekymmer och förtviflan.

Sådant är ursprunget till hela denna massa af lidande. Men i och med utplånandet af okunnigheten samt begärets förintelse utplånas de latenta intrycken; genom utplånande af de latenta intrycken utplånas medvetandet; genom utplånande af medvetandet utplånas namn och form; genom utplånande af namn och form utplånas de sex sinnesområdena; genom utplånande af de sex sinnesområdena ut-

plånas beröringen (mellan sinnena och deras objekt); genom utplånande af beröringen utplånas sensationen; genom utplånande af sensationen utplånas törsten; genom utplånande af törsten utplånas gripandet (af existens); genom utplånande af gripandet utplånas blifvandet; genom utplånande af blifvandet utplånas födelsen; genom utplånande af födelsen utplånas ålder och död, sorg och klagan, lidande, bekymmer och förtviflan. Detta är upphäfvandet af hela denna massa af lidande.

Inseende detta, uttalade den Helige så vid detta tillfälle detta högtidliga yttrande:

"När för brahman med käckt och tankfullt sinne
blir klar den verkliga natur'n hos tingen,
då svinna alla tvifvelsjuka frågor:
naturens orsakssammanhang han inser."

Sedan tänkte den Helige under nattens midtväkt öfver orsakskedjan framåt och tillbaka: "ur okunnigheten uppstå de latenta intrycken o. s. v.... Sådant är ursprunget till hela denna massa af lidande o. s. v.... Men i och med utplånandet af okunnigheten samt begärets förintelse utplånas de latenta uttrycken... Så sker upphäfvandet af denna massa af lidande."

Inseende detta, uttalade den Helige så vid detta tillfälle följande högtidliga yttrande:

"När för brahman med käckt och tankfullt sinne
blir klar den verkliga natur'n hos tingen,
då svinna alla tvifvelsjuka frågor:
han orsakskedjans afbrott klart förnimmer."

Sedan tänkte den Helige under nattens sista väkt öfver orsakskedjan framåt och tillbaka: "ur okunnigheten uppstå de latenta intrycken o. s. v.... Sådant är ursprunget till hela denna massa af lidande o. s. v.... Men i och med utplånandet af okunnigheten samt begärets förintelse utplånas de latenta intrycken... Så sker upphäfvandet af denna massa af lidande."

Inseende detta, uttalade den Helige så vid detta tillfälle följande högtidliga yttrande:

"När för brahman med käckt och tankfullt sinne
blir klar den verkliga natur'n hos tingen,
med Māra's här förskingrad fast han står där
lik solen, hvilken himlarna upplyser."

Här slutar redogörelsen för hvad som hände under bodhiträdet.

Sedan steg den Helige efter förloppet af dessa sju dagar upp från sin kontemplation, i hvilken han varit försänkt, lämnade platsen vid foten af bodhiträdet och gick till ajapāla-fikonträdet (getherdarnas fikonträd). Och när han kommit fram till detta, satt han med benen i kors vid foten af ajapāla-fikonträdet oafbrutet under sju dagar, erfarande förlossningens salighet.

Då kom en viss brahman, som ägde ett stolt och högfärdigt sinnelag, till den plats, där den Helige var; och sedan han närmat sig honom, utbytte han hälsning med den Helige; och hafvande utbytt med honom hälsning och artiga ord, ställde han sig vördnadsfullt afsides. Och stående vördnadsfullt afsides, talade denne brahman sålunda till den Helige: "hvaruti, o Gotama, ligger brahmanens väsen, och hvilka äro de egenskaper, som göra en människa till brahman?"

Och den Helige, hafvande hört detta, uttalade vid detta tillfälle detta högtidliga yttrande:

"Brahman, som syndigheten sin har bannlyst,
från högfärd fri, med tygladt själf och fläckfri,
en lärdoms mästare, som helga plikter utför,
en sådan kallar sig brahman med rätta;
befattar sig ej med hvad jordiskt heter."

Här slutar berättelsen om hvad som hände under ajapālaträdet.

Sedan steg den Helige efter förloppet af dessa sju

dagar upp från den kontemplation, i hvilken han varit försänkt, lämnade platsen vid foten af ajapāla-fikonträdet och gick till mucalinda-trädet. Och när han kommit fram till detta, satt han med benen i kors vid foten af mucalinda-trädet oafbrutet under sju dagar, erfarande förlossningens salighet.

Vid den tiden uppsteg ett stort moln utanför sin rätta årstid, och under sju dagar var det regnigt och mulet väder med storm och mörker. Och då kom nāga- (orm-) konungen Mucalinda fram ur sitt bo, och slingrande sig sju gånger omkring den Heliges kropp med sina ringlar, höll han sin stora hufva utbredd öfver den Heliges hufvud, sägande för sig själf:

"Må hvarken köld eller hetta, myggor eller flugor, storm eller solhetta, ej heller krypande djur beröra den Helige!"

Och efter dessa sju dagars förlopp, när nāgakonungen Mucalinda fann, att stormen upphört och molnen försvunnit, löste han sina ringlar från den Heliges kropp, lät sitt eget utseende försvinna och förvandlade sig till en yngling och ställde sig framför den Helige, och höjande sina knäppta händer till pannan, ägnade han den Helige sin vördnad.

Då uttalade den Helige vid detta tillfälle detta högtidliga yttrande:

"Hur lycklig ensamheten är
för den som sanning känner, ser!
Välsignad oskuld, självtygling
mot varelser, som hafva lif!
Hur lyckligt vara fri passion
och lämna bak sig sinnets lust!
Den högsta lycka dock det är
det stolthetsord: "jag är" försmå!"

Än en gång, efter sju dagars förlopp, steg den Helige upp från den kontemplation, i hvilken han varit försänkt, och begaf sig från mucalinda-trädets fot till rājāyatana-trädet. När han kommit dit, satt han vid foten af rājā-

yatana-trädet oafbrutet med benen i kors under sju dagars tid, njutande förlossningens salighet.

Vid den tiden kommo två köpmän, Tapussa och Bhallika, resande på vägen från Ukkala (i Orissa) till denna trakt. Då sade en gud, som (i ett föregående lif) hade varit en blodsförvant till köpmännen Tapussa och Bhallika, sålunda till köpmännen Tapussa och Bhallika: "här, mina ärevördige vänner, vid foten af rājāyatana-trädet uppehåller sig den Helige, som nyss uppnått fullständig upplysning (*sambodhi*, blifvit *sambuddha*). Gån och betygen honom, den Helige, Er vördnad medels riskakor och honungklimpar! Länge skall detta lända Eder till lycka och välsignelse."

Och de båda köpmännen Tapussa och Bhallika togo riskakor och honungklimpar och gingo till den plats, där den Helige var; hafvande nalkats honom och hälsat den Helige, ställde de sig vördnadsfullt på hans ena sida. Stående på hans ena sida, sade då köpmännen Tapussa och Bhallika till den Helige: "o herre, må den Helige af oss mottaga dessa riskakor och honungklimpar, att det länge må vara oss till lycka och välsignelse!"

Då tänkte den Helige: "de fulländade mottaga icke föda med handen. Hvad skall jag nu kunna taga riskakor och honungklimpar med?" Då erforo de fyra Mahārāja-gudarna (ärkeänglarna) genom makten af sitt förstånd den tanke, som uppstigit hos den Helige, och räckte från de fyra väderstrecken den Helige fyra stenskålar, sägande: "må, o herre, den Helige härmed mottaga riskakor och honungklimpar!" Den Helige antog dessa nya stenskålar; och däri mottog han riskakorna och honungklimparna; och när han mottagit dem, åt han dem.

Då nu köpmännen Tapussa och Bhallika sågo, att den Helige sköljde sin skål och sina händer, föllo de med sitt hufvud ned för den Heliges fötter och tilltalade den Helige sålunda: "vi taga, o herre, vår tillflykt till den Helige och till läran; må den Helige mottaga oss som lärjungar, hvilka från och med denna dag, så länge vårt lif varar, hafva

tagit vår tillflykt till honom". Dessa voro de första i världen, som blefvo lekmannabröder *(upasaka)* genom den blott två löften innehållande bekännelseformeln.

Buddha's frestelse.

Mahāvagga I, 5.

Då reste sig den Helige efter förloppet af dessa sju dagar från den kontemplation, i hvilken han varit försänkt, från foten af rājāyatanaträdet och begaf sig till ajapāla-fikonträdet. Och när han kommit fram till det, stannade den Helige där vid foten af ajapāla-fikonträdet.

Då uppsteg i den Heliges ande, då han hade dragit sig tillbaka till ensamheten, denna tanke: "erfarit har jag denna djupa sanning, svår att förstå, svår att inse, rik på frid, den höga, oupphinnelig för tanken, med djup betydelse, som endast den vise kan fatta. Mänskligheten rör sig i jordisk åflan; i jordisk åflan har den sin lust och sin tillflykt. För mänskligheten, som rör sig i jordisk åflan, som i jordisk åflan har sin lust och sin tillflykt, blir denna sak svår att fatta, nämligen kausalitetslagen, kedjan af orsaker och verkningar. Och äfven denna sak blir henne svår att fatta, nämligen utsläckandet af alla latenta intryck, befrielse från allt jordiskt substrat (existens), begärets utslocknande, lidelsens upphörande, slutet, nirvāṇa. Om jag nu förkunnar läran, och man så icke förstår mig, så skulle det blott bringa mig trötthet, blott bringa mig möda."

Och hos den Helige upprann i hans själ utan att öfverraska honom följande vers, som ingen någonsin förut förnummit:

"Hvarför åt världen uppenbara, hvad jag vunnit har med kamp?
Förborgad läran är för den, som fylld är af begär och hat.
Hemlighetsfull, djup, mödosam, förborgad för ett groft förstånd,
den skådas ej af den, hvars själ är omhöljd af vankunskaps natt."

Då den Helige tänkte så, blef hans sinne böjdt för att förblifva i lugn och att icke predika läran. Då uppfattade Brahmā Sahaṁpati med sin själ den Heliges innersta tanke och tänkte för sig själf: "gå under sannerligen skall världen, gå helt under sannerligen skall världen, om den Fullkomliges (Tathāgata), den helige, högste Buddha's hjärta är benäget för hvila och icke för att predika läran."

Då lämnade Brahmā Sahaṁpati Brahmā-världen och uppträdde inför den Helige så hastigt, som en stark man utsträcker sin krökta arm eller kröker sin utsträckta arm.

Då blottade Brahmā Sahaṁpati sin ena skuldra, i det han borttog öfverklädnaden, sänkte den högra knäskålen mot jorden, lyfte sina hopknäppta händer för den Helige och talade till den Helige sålunda: "herre, må den Helige predika läran, må den Fulländade predika läran. Det finnes väsen, som äro i det närmaste fria från det jordiskas stoft, men som, i fall de icke få höra predikan af läran, gå under: dessa skola förstå läran".

Så talade Brahmā Sahaṁpati, och när han så talat, talade han vidare sålunda:

"I landet Magadha det fordom uppstod
en lära, tänkt af mänskor, syndbefläckade.
Men öppna du, o vise, evighetens port!
De höra må, hvad upptäckt är af fläckfri man.
Den högt däruppe står på klippans hufvud,
hans öga vidt ser hän utöfver allt folk.
Så stig ock du, o vise, dit upp, hvarest vidt
utöfver land sig resa sannings tinnar,
och skåda, smärtfri själf, på mänsklighet,
som lider födelsens och ålderns plåga!
Stå upp, stridbare hjälte, rik på segrar,
drag genom världen, syndlös pilgrimsledare!
    Den Helige predike läran:
    förstående väl skola finnas."

När han hade talat sålunda, sade den Helige till Brahmā Sahaṁpati: "följande tanke har kommit för mig: 'erfarit har jag denna djupa sanning, svår att förstå, svår att inse,

rik på frid, den höga, oupphinnelig för tanken, med djup betydelse, som endast den vise kan fatta. Mänskligheten rör sig i jordisk åflan; i jordisk åflan har den sin lust och sin tillflykt. För mänskligheten, som rör sig i jordisk åflan, som i jordisk åflan har sin lust och sin tillflykt, blir denna sak svår att fatta, nämligen kausalitetslagen, kedjan af orsaker och verkningar. Och äfven denna sak blir henne svår att fatta, nämligen utsläckandet af de latenta intrycken, befrielse från jordiskt substrat (existens), begärets utslocknande, lidelsens upphörande, slutet, nirvāṇa. Om jag nu förkunnar läran, och man så icke förstår mig, så skulle det blott bringa mig trötthet, blott bringa mig möda'. Och äfven, o Brahmā, upprann i min själ, utan att öfverraska mig, följande vers, som ingen någonsin förut förnummit:

'Hvarför åt världen uppenbara, hvad jag vunnit har med kamp?
Förborgad läran är för den, som fylld är af begär och hat.
Hemlighetsfull, djup, mödosam, förborgad för ett groft förstånd,
den skådas ej af den, hvars själ är omhöljd af vankunskaps natt.'

När jag tänkte så, blef mitt sinne böjdt för att förblifva i lugn och att icke predika läran."

Och för andra gången sade Brahmā Sahaṁpati till den Helige: "herre, må den Helige predika läran, må den Fulländade predika läran. Det finnes väsen, som äro i det närmaste fria från det jordiskas stoft, men som, i fall de icke få höra predikan af läran, gå under: dessa skola förstå läran."

Så talade Brahmā Sahaṁpati, och när han så talat, talade han vidare sålunda:

"I landet Magadha det fordom uppstod
en lära, tänkt af mänskor, syndbefläckade.
Men öppna du, o vise, evighetens port!

De höra må, hvad upptäckt är af fläckfri man.
Den högt däruppe står på klippans hufvud,
hans öga vidt ser hän utöfver allt folk.
Så stig ock du, o vise, dit upp, hvarest vidt
utöfver land sig resa sannings tinnar,
och skåda, smärtfri själf, på mänsklighet,
som lider födelsens och ålderns plåga!
Stå upp, stridbare hjälte, rik på segrar,
drag genom världen, syndlös pilgrimsledare!
Den Helige predike läran:
förstående väl skola finnas.“

Och för andra gången sade den Helige till Brahmā Sahaṁpati: "följande tanke har kommit för mig: 'erfarit har jag denna djupa sanning etc." (som förut till: att icke predika läran).

Och för tredje gången sade Brahmā Sahaṁpati till den Helige: "herre, må den Helige predika läran, må den Fulländade predika läran etc.“ (som förut till: förstående väl skola finnas).

Då blickade den Helige, sedan han förnummit Brahmā's maning och fattat medlidande med de lefvande varelserna, med en buddha's (allseende) öga utöfver världen. Och den Helige, som blickade utöfver världen med en buddha's (allseende) ögon, såg varelser, hvilkas ögon voro skymda af blott ringa jordiskt stoft, och varelser, hvilkas ögon voro skymda med mycket jordiskt stoft; varelser med skarpa sinnen och med slöa sinnen; af ädel karaktär och oädel karaktär; svåra att undervisa och lätta att undervisa; många bland dem, som lefva i fruktan för det kommande lifvet och för synden.

Liksom i en damm med blå lotusblommor eller vattenrosor eller hvita lotusblommor somliga blå lotusblommor eller vattenrosor eller hvita lotusblommor, födda i vatten, uppvuxna i vatten, icke resa sig upp öfver vattnet, utan blomma i vattnets djup; — andra blå lotusblommor, vattenrosor, hvita lotusblommor, födda i vatten, uppvuxna i vatten, räcka upp jämt till vattenytan; — andra blå lotusblom-

mor, vattenrosor, hvita lotusblommor, födda i vatten, uppvuxna i vatten, sträcka sig upp öfver vattenytan, så att vattnet icke fuktar deras blommor; — alltså varseblef också den Helige, då han med en buddha's blick skådade ut öfver världen, varelser, hvilkas ögon voro skymda af blott ringa jordiskt stoft, och varelser, hvilkas ögon voro skymda med mycket jordiskt stoft; varelser med skarpa sinnen och med slöa sinnen; af ädel karaktär och oädel karaktär; svåra att undervisa och lätta att undervisa; många bland dem, som lefva i fruktan för det kommande lifvet och för synden. Och då han såg dem sålunda, vände han sig till Brahmā Sahaṁpati med följande verser:

"För alla vare öppnad evighetens port:
den öron har med tro må ordet höra.
För mödan rädd, det ädla klara ordet
för folket ej jag spridde ut, o Brahmā!"

Då förstod Brahmā Sahaṁpati: "den Helige har beviljat min bön och skall predika läran". Då bugade han sig för den Helige, skred rundt omkring honom med sin högra sida vänd mot honom; och så försvann han strax ur hans åsyn.

Predikan i Benares.

Mahāvagga I, 6.

Nu uppsteg hos den Helige följande tanke: "för hvem skall jag först predika läran? Hvem skall lätt förstå denna lära?" Och den Helige tänkte: "jo, Āḷāra Kālāma; han är skicklig, vis och lärd; sedan länge har hans öga knappast varit förmörkadt af något töcken. Hvad, om jag skulle predika läran för Āḷāra Kālāma först? Han skall lätt förstå läran".

Men en osynlig gud sade till den Helige: "Āḷāra Kālāma har gått ur tiden, herre, för sju dagar sedan". Och den kunskapen steg upp i den Heliges sinne,

att Āḷāra Kālāma hade dött för sju dagar sedan. Och den Helige tänkte: "mycket ädel var Āḷāra Kālāma; om han hade fått höra min lära, skulle han lätt hafva förstått den".

Därpå uppstod åter hos den Helige följande tanke: "för hvem skall jag först predika läran? Hvem skall lätt förstå denna lära?" Och den Helige tänkte: "jo, Uddaka Rāmaputta; han är skicklig, vis och lärd; sedan länge har hans öga knappast varit förmörkadt af något töcken. Hvad, om jag skulle predika läran för Uddaka Rāmaputta först? Han skall lätt förstå läran."

Då sade en osynlig gudomlighet till den Helige: "Uddaka Rāmaputta, o herre, dog i går afton." Och den kunskapen steg upp i den Heliges sinne, att Uddaka Rāmaputta hade dött föregående afton. Och den Helige tänkte: "mycket ädel var Uddaka Rāmaputta. Om han hört läran, skulle han lätt hafva förstått den."

Då tänkte den Helige: "för hvem skall jag först predika läran? Hvem skall lätt förstå denna lära?" Och den Helige tänkte: "de fem munkarna hafva gjort mig många tjänster; de understödde mig under tiden för mina ansträngningar (att uppnå helighet genom ytterlig askes). Hvad, om jag skulle predika läran för de fem munkarna först?"

Nu tänkte den Helige vidare: "hvar finnas de fem munkarna nu?" Och den Helige såg medelst makten hos sitt gudomliga, klara öga, som öfverträffar människornas, att de fem munkarna lefde i Benares, i rådjursparken, Isipatana. Och den Helige stannade i Uruvelā så länge, som han ansåg lämpligt, och begaf sig sedan på väg till Benares.

Då såg en asket med namn Upaka, tillhörande ājīvaka-sekten (af nakna asketer), den Helige, när han vandrade vägen fram mellan Gayā och bodhi-trädet; och när han såg honom, sade han till den Helige: "din uppsyn, o vän, är klar, dina anletsdrag rena och ljusa; i hvilkens namn har du dragit dig tillbaka från världen? Hvem är din lärare. Hvems lära bekänner du?"

När ājīvaka-asketen talat sålunda, svarade honom den Helige med följande verser:

"Jag öfverträffat allt, vet allt, är också
af allt hvad yttre ting är obefläckad.
Jag lämnat allt, är fri, då törsten slocknat;
då kunskap själf jag vann, hvem skall jag nämna?

Nej, ingen är min lärare,
min like heller ingen är;
i människors och gudars värld
finns ingen, som går upp mot mig.

Blott jag i världen helig är
jag är den högste läraren;
allena jag helt upplyst är,
passionsfri helt och återlöst.

Att lärans rike grunda jag
beger mig nu till Kāsi'ers stad;
i denna världens mörker jag
odödlighetens trumma slår."

Upaka svarade: "du förkunnar dig sålunda, o vän, för den helige, absolute jina?"

Buddha svarade:

"Mig lika, jina'er äro de,
som lidelsernas tal släckt ut.
Jag syndens stadier öfvergått:
jag segrat, därför jina är."

Och det begaf sig att den Helige, vandrande från ort till ort, kom till Benares, till rådjursparken Isipatana, till den plats, där de fem munkarna voro. Och de fem munkarna sågo den Helige, kommande fjärran ifrån; då de sågo honom, talade de med hvarandra, sägande: "vänner, där kommer asketen Gotama, som lefver i öfverflöd, som har uppgifvit sin sträfvan (askes) och vändt sig till öfverflöd. Vi vilja icke bevisa honom någon vördnadsbetygelse, icke stå upp för honom, ej taga hans allmoseskål eller öfverklädnad ur hans hand. Men låt oss ställa ett säte där för honom: vill han, må han sätta sig ned".

Men ju mer den Helige närmade sig de fem munkarna, dess mindre kunde de stå fast vid sitt beslut: de gingo den Helige till mötes. Den ene tog allmoseskålen och hans öfverklädnad, en annan redde honom ett säte, en tredje ställde fram fottvagningsvatten, en fotställning och en fotpall. Den Helige satte sig ned på sätet, som de hade redt honom; då han satt sig ned, tvättade den Helige sina fötter. Men nu nämnde de den Helige vid namn och kallade honom vän.

När de så talat, sade den Helige till de fem munkarna: "I munkar, tilltalen icke den Fulländade med namn och kalla honom icke vän! Den Fulländade, I munkar, är den helige, högste Buddha. Öppnen Edra öron, I munkar, odödligheten är vunnen (af mig); jag undervisar Eder, predikar läran. Om I vandren den väg jag visar Eder, skolen I om kort tid på Eder lott erhålla det, för hvars skull ädla ynglingar draga från sitt hem ut i hemlöshet, nämligen helig sträfvans högsta fulländning; I skolen redan i detta lif själfva erfara sanningen och skåda den ansikte mot ansikte."

När han så talat, sade de fem munkarna till den Helige: "medelst ditt förra sträfvande, vän Gotama, med din förra heliga vandel, med dina förra botöfningar har du icke varit i stånd att uppnå öfvermänsklig kraft (fullkomlighet), ej heller full härlighet och öfverlägsenhet uti de heligas kunskap och insikt, huru vill du nu, då du lefver i öfverflöd, då du uppgifvit din sträfvan och vändt dig till öfverflöd, bli i stånd att uppnå öfvermänsklig fullkomlighet och full härlighet och öfverlägsenhet uti de heligas kunskap och insikt?"

Då de så talade, sade den Helige till de fem munkarna: "den Fulländade, I munkar, lefver icke i öfverflöd; han har icke uppgifvit sitt sträfvande och vändt sig till öfverflöd. Den Fulländade, I munkar, är den helige, högste Buddha. Öppnen Edra öron, I munkar, odödligheten är vunnen (af mig); jag undervisar Eder, jag predikar läran. Om I vandren den väg jag visar Eder, skolen I om kort tid på

Eder lott erhålla det, för hvars skull ädla ynglingar draga från sitt hem ut i hemlöshet, nämligen helig sträfvans högsta fulländning. I skolen redan i detta lif själfva erfara sanningen och skåda den ansikte mot ansikte.“

Och de fem munkarna sade till den Helige för andra gången (som ofvan). Och den Helige sade till de fem munkarna för andra gången (som ofvan). Och de fem munkarna sade till den Helige för tredje gången (som förut).

När de hade talat sålunda, sade den Helige till de fem munkarna: “medgen I, o munkar, att jag aldrig förut talat så till Eder?“

“Det har du icke, herre.“

“Den Fulländade, I munkar, är den helige, högste Buddha. Öppnen Edra öron; odödligheten är vunnen (af mig) o. s. v.“ (som förut).

Och den Helige förmådde öfvertyga de fem munkarna; och de fem munkarna lyssnade igen villigt till den Helige; de öppnade sitt öra och riktade sin tanke på kunskapen (som Buddha meddelade).

Och den Helige tilltalade sålunda de fem munkarna:

“Två ytterligheter finns det, I munkar, hvilka den måste undvika, som för ett andligt lif. Hvilka äro dessa två ytterligheter? Den ena är ett lif i lustar, hängifvet lustar och njutningar: det är lågt, oädelt, oandligt, ovärdigt, intigt. Den andra är ett lif af själfpinande: det är fullt af lidande, ovärdigt, intigt. Genom att undvika dessa två ytterligheter, I munkar, har den Fulländade funnit den väg, som ligger i midten, som öppnar ögat, öppnar anden, som leder till ro, till kunskap, till upplysning *(sambodhi)*, till nirvāṇa. Och hvilken, I munkar, är denna väg i midten, som den Fulländade har funnit, som öppnar ögat, öppnar anden, som för till ro, till kunskap, till upplysning, till nirvāṇa? Det är denna heliga, åttafaldiga väg, som heter: rätt tro, rätt beslut, rätt tal, rätt handlande, rätt lif, rätt sträfvan, rätt minne, rätt försänkning. Detta, I munkar, är vägen i midten, som den Fulländade har funnit, som öppnar ögat, öppnar

anden, som för till ro, till kunskap, till upplysning, till nirvāṇa."

"Detta, I munkar, är den heliga sanningen om lidandet: födelse är lidande, ålder är lidande, sjukdom är lidande, död är lidande, samvaro med okärt är lidande, frånvaro från kärt är lidande, mistning af hvad man begär är lidande; korteligen, det femfaldiga fasthäftandet vid (existensens) elementer är lidande."

"Detta, I munkar, är den heliga sanningen om lidandets uppkomst: nämligen törsten, som leder från återfödelse till återfödelse, samt glädje och begär, som finner sin tillfredsställelse här och där: denna törst är trefaldig, nämligen nöjestörst, existenstörst, förgänglighetstörst."

"Detta, I munkar, är den heliga sanningen om upphäfvande af lidandet: upphäfvande af denna törst genom fullständig förintelse af begäret, att låta den fara, att skaffa den undan, lösa sig från den, ej lämna den någon plats."

"Detta, I munkar, är den heliga sanningen om vägen till upphäfvande af lidandet: det är denna heliga åttafaldiga väg, som heter rätt tro, rätt beslut, rätt tal, rätt handlande, rätt lif, rätt sträfvan, rätt minne, rätt försänkning."

"'Detta är den heliga sanningen om lidandet': sålunda, I munkar, öppnades mitt öga för, uppgick för mig insikten, kunskapen, förståndet, vetandet, blicken för denna förut ohörda lära. 'Denna heliga sanning om lidandet måste man förstå': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning om lidandet har jag förstått': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära)."

"'Detta är den heliga sanningen om orsaken till lidandet': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning om orsaken till lidandet' — nämligen (sanningen om) törsten — måste öfvergifvas': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning o. s. v. af mig blifvit öfvergifven': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära)."

"'Detta är den heliga sanningen om upphäfvandet af lidandet': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning om upphäfvande af lidandet måste skådas ansikte mot ansikte': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning o. s. v. har af mig skådats ansikte mot ansikte': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära)."

"'Detta är den heliga sanningen om vägen till upphäfvande af lidandet': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning om vägen till upphäfvande af lidandet måste bli förverkligad': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära). 'Denna heliga sanning o. s. v. har af mig förverkligats': sålunda, I munkar, öppnades (o. s. v. till: lära)."

"Och så länge som jag, I munkar, ännu ej med fullkomlig klarhet om dessa fyra heliga sanningar ägde den sanna kunskapen och insikten med dess tre modifikationer och dess tolf (konstituerande) element, så länge, I munkar, visste jag också, att jag i denna värld samt i gudarnas världar, i Māra's och Brahmā's värld, bland alla väsen, asketer och brahmaner, gudar och människor, ännu ej tillkämpat mig det högsta buddhaskap (*sammāsambodhi*)."

"Men sedan jag, I munkar, med fullkomlig klarhet om dessa fyra heliga sanningar erhållit den sanna kunskapen och insikten med dess tre modifikationer och dess tolf (konstituerande) element, då, I munkar, visste jag, att jag tillkämpat mig det högsta buddhaskap i denna värld samt i gudarnas världar, i Māra's och Brahmā's värld, bland alla väsen, asketer och brahmaner, gudar och människor."

"Och denna kunskap och insikt uppstego i min själ: 'oförlorbar är min andes förlossning; detta är min sista (åter)födelse; ej ges det vidare för mig någon återfödelse.'"

Så talade den Helige. Glada prisade de fem munkarna den Heliges ord. Men under det denna predikan hölls, uppsteg för den ärevördige Koṇḍañña den lidelselösa, fläckfria lärans ljus och kunskapen om, att allt som är underkastadt uppkomst också är underkastadt upphörande.

Och när nu den Helige grundat sanningens rike, uppstämde de jordbeboende gudarna följande rop: "i sanning, just nu har den Helige i Benares, i Isipatanaparken, grundat sin läras ovanskliga rike, som icke kan motstås hvarken af en asket, en brahman eller af en gud eller af Māra eller af Brahmā eller af någon annan i denna världen!"

Då Cātumahārājika-gudarna förnummo de jordbeboende gudarnas rop: "i sanning o. s. v." (som ofvan), så förkunnade de äfven dessa ord. Och de Trettiotre gudarna (*Tāvatiṁsa*-gudarna), och Yāma-gudarna och Tusita-gudarna, och Nimmānarati-gudarna och Paranimmitavasavatti-gudarna och Brahmakāyika-gudarna hörde och förkunnade orden: "i sanning o. s. v." (som ofvan).

Och i den stunden, i det ögonblicket, i den sekunden, då dessa ord nådde fram till Brahmā-världen, skakades, darrade, vacklade hela detta system af de tio tusen världarna; och ett omätligt, mäktigt ljus syntes genom hela världen, hvilket långt öfvergick det ljus, som kan frambringas af gudarnas öfverjordiska makt.

Och den Helige höjde detta hänförda utrop:

"Koṇḍañña har förstått i sanning!
Koṇḍañña har förstått i sanning!"

Häraf fick den ärevördige Koṇḍañña namnet Aññātakoṇḍañña ('Koṇḍañña, som förstått läran').

Och när den ärevördige Aññātakoṇḍañña hade erfarit läran, begripit läran, genomträngt läran, blef han befriad från tvifvel, fri från ovisshet, samt uppnådde full kunskap, för denna kunskap om läran icke beroende af någon annan än Mästaren själf. Och han talade till den Helige: "o herre, låt mig af den Helige mottaga pabbajjā (blifva munk), låt mig mottaga upasampadā (bli högtidligen invigd till munk)".

"Kom, o munk", sade den Helige; "riktigt förklarad är läran; lef ett heligt lif för att helt och hållet utsläcka lidandet på jorden!" Så mottog denne ärevördige man upasaṁpadā-invigningen.

Därefter uppmuntrade och undervisade den Helige de öfriga munkarna genom föredrag rörande läran. Och den ärevördige Vappa och den ärevördige Bhaddiya förvärfvade sig, när de af den Helige erhållit uppmuntran och undervisning genom föredrag rörande läran, det rena och fläckfria sanningens öga och den kunskap, som säger: "allt som är underkastadt uppkomst är också underkastadt upphörande".

Då de nu begripit, insett och genomträngt läran, så blefvo de befriade från tvifvel, fria från ovisshet, samt uppnådde full kunskap, för denna kunskap om läran icke beroende af någon annan än Mästaren själf. Och de sade till den Helige: "herre, låt oss af den Helige mottaga pabbajjā, låt oss mottaga upasaṁpadā".

"Kommen, o munkar", sade den Helige; "riktigt förklarad är läran, lefven ett heligt lif för att helt och hållet utsläcka lidandet på jorden!" Så mottogo dessa ärevördige män upasaṁpadā-invigningen.

Och den Helige, som lefde på hvad munkarna bragte honom, uppmuntrade och undervisade dem genom föredrag om läran; på detta sätt lefde de sex männen på hvad tre af munkarna förde hem från sin allmosevandring (medan Buddha undervisade de öfriga två).

Och den ärevördige Mahānāma och den ärevördige Assaji förvärfvade sig, när de af den Helige . . . (o. s. v. Så mottogo dessa ärevördige män upasaṁpadā-invigningen).

Och den Helige talade så till de fem munkarna: "kroppen (formen, *rūpa*), o munkar, är icke självfvet. Om kroppen, o munkar, vore självfvet, så skulle den icke vara underkastad sjukdom, och man kunde i fråga om kroppen säga: 'så och så skall min kropp vara, så och så skall min kropp icke vara'. Men emedan kroppen, I munkar, icke är självfvet, så är han underkastad sjukdom, och man kan icke säga: 'så och så skall min kropp vara, så och så skall min kropp icke vara'."

"Sensation (*vedanā*), o munkar, är icke självfvet . . .

(o. s. v.) — Förnimmelsen (*sañña*) är icke själfvet... (o. s. v.) — De latenta intrycken (*saṁkhārā*) äro icke själfvet . . . (o. s. v.) — Medvetandet (tankesubstansen, *viññāna*) är icke själfvet... (o. s. v.)"

"Nå, hvad tänken I, munkar, är kroppen bestående eller förgänglig?"

"Han är förgänglig, herre."

"Förorsakar hvad som är förgängligt smärta eller glädje?"

"Det förorsakar smärta, herre."

"Och hvad som är förgängligt, fullt af smärta, underkastadt växling, är det möjligt att betrakta det på följande sätt: 'detta är mitt, detta är jag, detta är mitt själf'?"

"Omöjligt, herre."

"Är sensation bestående eller förgänglig? . . . (o. s. v.)" — "Är förnimmelsen . . . (o. s. v.)" — "Äro de latenta intrycken . . . (o. s. v.)" — "Är medvetandet . . . (o. s. v.)"

"Därför, o munkar, vare sig kroppen varit, skall vara eller nu är, vare sig den hör till eller icke hör till en tänkande individ, vare sig den är tjock eller liten, låg eller öfverlägsen, fjärran eller nära: detta måste man fullkomligt begripa och inse såsom det verkligen förhåller sig: 'intet hvad kropp heter är mitt, är jag, är mitt själf'."

"Vare sig sensationen" . . . (o. s. v. — Det samma om förnimmelsen, de latenta intrycken, medvetandet).

"När, väl undervisad, ädel lärjunge öfverväger detta, förlorar han behag för kroppen, sensation, förnimmelse, de latenta intrycken, medvetandet. Och i det han förlorar behaget för allt detta, afkläder han sig lidelsen; är lidelsen borta, är han fri; om han är fri, blir han förvissad: 'jag är fri, uttömd är återfödelsen; heligheten är fullkomnad; plikten uppfylld; till denna värld finnes ingen vidare återvändo'."

Så talade den Helige. Glada och hänförda voro de fem munkarna öfver Mästarens ord. Och när detta föredrag hörts, blefvo deras hjärtan lösta från bundenheten vid det jordiska och befriade från kardinalsynderna.

Vid den tiden funnos sex helige *(arahat)* i världen.

Lärjungarnas utsändande. Māra.

Mahāvagga I, 11—13.

"I munkar, jag är löst från alla band, gudomliga och mänskliga. Äfven I, o munkar, ären lösta från alla band, gudomliga och mänskliga. Dragen ut, I munkar, och vandren, till frälsning för mycket folk, till glädje för mycket folk, af förbarmande för världen, till välsignelse, till frälsning, till glädje för gudar och människor. Gån icke två och två samma väg! Prediken, I munkar, läran, som är härlig i början, som är härlig i midten, och hvars slut är härligt, i anda och bokstaf; förkunnen helighetens hela fulla, rena vandel! Det finns varelser, som äro rena från jordiskt stoft; men om de icke få höra predikan af läran, gå de under; de skola förstå läran. Men jag, I munkar, skall gå till Uruvelā, till generalens by, för att predika läran.

Då kom Māra, den onde, till den plats, där den Helige var; sedan han kommit honom nära, tilltalade han honom med följande vers:

"Med alla bojor, mänskliga,
gudomliga, du bunden är.
Med stora band du bunden är,
och ej jag löser dig, asket."

(Buddha:) "Från alla bojor, mänskliga,
gudomliga är jag förlöst.
Från stora band är jag förlöst:
du slagen är, o Antaka!"

(Māra:) "Den boja, som i luften går
och sväfvar hit och dit som lust —
med denna skall jag pina dig,
och ej jag löser dig, asket."

(Buddha:) "För former, vällukt, smak och ljud
och ljufliga beröringar
hos mig all lust försvunnit har:
du slagen är, o Antaka!"

Då märkte Māra, den onde: "den helige känner mig, den fromme känner mig", och olycklig och nedstämd försvann han.

Vid denna tid förde munkarna till Buddha från olika trakter och olika land personer, som önskade blifva munkar och mottaga ordination, i det de tänkte: "den Helige skall upptaga dem till munkar och meddela dem ordination". Sålunda blefvo både munkarna och de som önskade blifva munkar och mottaga ordination trötta. Då uppsteg hos den Helige, som var allena och dragit sig tillbaka i ensamheten, följande tanke: "nu föra munkarna till mig från olika trakter och olika länder personer, som önska blifva munkar och mottaga ordination, och de tänka: 'den Helige skall göra dem till munkar och meddela dem ordination'. Därigenom blifva såväl munkarna som de som önska blifva munkar och mottaga ordination trötta. Om jag skulle lämna munkarna följande tillåtelse: 'upptagen hädanefter själfva, o munkar, i de olika trakterna, i de olika länderna munkar i orden och utdelen åt dem ordination!'"

Och den Helige lämnade vid aftonen sin tillbakadragenhet och höll med anledning häraf och vid detta tillfälle ett föredrag om läran och sade sedan till munkarna: "då jag, o munkar, var allena och dragit mig tillbaka i ensamhet, då uppsteg hos mig följande tanke: 'nu föra munkarna till mig från olika trakter från olika länder personer, som önska blifva munkar och mottaga ordination, i det de tänka: "den Helige skall upptaga dem till munkar och meddela dem ordination". Därigenom blifva så väl munkarna som de som önska blifva munkar och mottaga ordination trötta. Om jag skulle lämna munkarna följande tillåtelse: "upptagen hädanefter själfva, o munkar, i de olika trakterna, i de olika länderna munkar i orden och utdelen åt dem ordination!"'"

"Jag gifver Eder tillåtelsen, I munkar; upptagen hädanefter i olika trakter, i olika länder munkar och meddelen dem ordination! — Och på detta sätt, I munkar, skall

upptagandet och ordinationen ske. Först må den som skall upptagas låta klippa hår och skägg; sedan må han anlägga gula kläder, lägga sin öfverklädnad så, att den betäcker ena skuldran, med hufvudet hälsa munkarnas fötter och lägga sig på knä; sedan skall han höja sina knäppta händer; och I skolen säga till honom: 'säg följande: "jag tager min tillflykt till Buddha, jag tager min tillflykt till läran *(dhamma)*, jag tager min tillflykt till församlingen (orden, *saṁgha*)". — Och för andra gången: "jag o. s. v." — Och för tredje gången: "jag o. s. v."'"

"Jag föreskrifver, o munkar, detta sätt för pabbajjā och upasaṁpadā-ordinationerna, bestående i den tre gånger upprepade förklaringen att taga sin tillflykt till (den heliga) treheten."

Då nu regntiden var öfver, talade den Helige till munkarna: "genom vis kontemplation och vis fasthet i min sträfvan, o munkar, har jag ernått den högsta frigörelse, har jag förverkligat den högsta frigörelse. Äfven I, o munkar, mån genom vis kontemplation och vis fasthet i Eder sträfvan ernå den högsta frigörelse, förverkliga den högsta frigörelse".

Och Māra, den onde, kom till den plats, där den Helige var; sedan han kommit honom nära, tilltalade han den Helige med följande vers:

"Med Māra's bojor, mänskliga,
gudomliga, du bunden är.
Med stora band du bunden är;
och ej jag löser dig, asket!"

(Buddha:) "Från Māra's bojor, mänskliga,
gudomliga, är jag förlöst.
Från stora band är jag förlöst;
du slagen är, o Antaka!"

Māra som plöjare.

Saṁyutta-Nikāya IV, 2, 9.

Så har jag hört.

En gång uppehöll sig den Helige i Sāvatthī i Anāthapiṇḍika's park Jetavana. Men vid den tiden undervisade, förmanade, uppmuntrade, fröjdade den Helige munkarna med ett läroföredrag, som handlade om nirvāṇa. Och munkarna hörde läran med uppmärksamma öron, i det de gåfvo väl akt, öfvervägde det väl i sitt sinne och samlade alla sina tankar.

Då tänkte Māra, den onde, för sig själf: "denne asket Gotama undervisar, förmanar, uppmuntrar, fröjdar munkarna med ett läroföredrag, som handlar om nirvāṇa. Och munkarna höra o. s. v. Jag vill gå dit, där asketen Gotama är, för att anstifta förvirring".

Då antog Māra, den onde, en plöjares gestalt, tog en stor plog på sin skuldra, grep en lång drifstaf och gick med tofvigt hår, i en mantel och underkläder af hampa och med smutstäckta fötter, dit, hvarest den Helige var; när han kommit fram till honom, sade han följande:

"Har du sett tjurar, asket?"

"Hvad har du, onde, med tjurar att göra?"

"Mitt, o asket, är ögat, mina de synbara gestalterna *(rūpā)*, mitt är området för iakttagelse (*viññāna*) genom beröring med ögat. Hvart vill du gå, o asket, för att komma lös från mig?"

"Mitt, o asket, är örat, mina de hörbara ljuden, mitt området för iakttagelse genom beröring med örat. Hvart o. s. v.?"

"Min, o asket, är luktorganet, mina lukterna, mitt området för iakttagelse genom beröring med luktorganet. Hvart o. s. v.?"

"Min, o asket, är tungan, mina smakförnimmelserna,

mitt området för iakttagelse genom beröring med tungan. Hvart o. s. v.?"

"Min, o asket, är kroppen, mina de för känseln förnimbara tingen, mitt området för iakttagelse genom beröring med kroppen. Hvart o. s. v.?"

"Mitt, o asket, är det inre sinnet, mina de inre tillstånden, mitt området för iakttagelse genom beröring med det inre sinnet. Hvart o. s. v.?"

(Buddha svarar:) "Ditt, onde, är ögat, dina de synbara gestalterna, ditt området för iakttagelse genom beröring med ögat. Men där det, onde, icke finns något öga, icke finns några synbara gestalter, icke finns ett område för iakttagelse genom beröring med ögat, där har du intet tillträde, onde."

"Ditt, onde, är örat, dina de hörbara ljuden, ditt området för iakttagelse genom beröring med örat. Men där det, onde, icke finns något öra o. s. v."

"Ditt, onde, är luktorganet, dina lukterna, ditt området för iakttagelse genom beröring med luktorganet. Men där det, onde, icke finns något luktorgan o. s. v."

"Din, onde, är tungan, dina smakförnimmelserna, ditt området för iakttagelse genom beröring med tungan. Men där det, onde, icke finns någon tunga o. s. v."

"Din, onde, är kroppen, din känseln, ditt området för iakttagelse genom beröring med kroppen. Men där det, onde, icke finns någon kropp o. s. v."

"Ditt, onde, är det inre sinnet, dina de inre tillstånden, ditt området för iakttagelse genom beröring med det inre sinnet. Men där det, onde, icke finns något inre sinne o. s. v."

(Māra:) Hvarom de säga: "det är mitt",
och hvilka säga: "det är mitt" —
om nu ditt sinne lutar dit,
du icke undgår mig, o munk.

(Buddha:) Hvarom de säga: "icke mitt" —
jag är ej de, som tala så.

Du alltså, onde, veta må:
du icke lyckas se min väg!

Då förstod Māra, den onde: "den Helige känner mig, den Salige känner mig" och försvann sorgsen och bedröfvad på stället.

Eldpredikan.

Mahāvagga I, 21.

Då den Helige uppehållit sig i Uruvelā så länge som han ansåg lämpligt, fortsatte han sin vandring i riktning mot Gayāsīsa (Gayā's hufvud), åtföljd af ett stort antal munkar, nämligen af ett tusen, som alla förut varit jaṭilaeremiter. Där, i Gayāsīsa, i närheten af Gayā, vistades nu den Helige tillsammans med de tusen munkarna.

Då talade den Helige till munkarna (lärjungarna):

"Allt, I munkar, står i lågor. Och hvad är det allt, I munkar, som står i lågor?"

"Ögat, I munkar, står i lågor; de synbara tingen stå i lågor; ögats insikt står i lågor; ögats beröring (med det synliga) står i lågor; känslan, som uppstår ur ögats beröring, vare sig glädje eller lidande eller hvarken glädje eller lidande — allt står i lågor."

"Genom hvilken eld står det i lågor?"

"Genom begärets eld, genom hatets eld, genom förbländningens eld står det i lågor, genom födelse, ålder, död, smärta, klagan, lidande, bekymmer, förtviflan står det i lågor. Så talar jag."

"Örat står i lågor, det hörbara (ljuden) står i lågor, örats insikt (af det hörbara) står i lågor, örats beröring (med det hörbara) står i lågor, känslan, som uppstår ur örats beröring, vare sig glädje eller lidande eller hvarken glädje eller lidande — allt står i lågor."

"Genom hvilken eld står det i lågor?"

"Genom begärets eld, genom hatets eld, genom förbländningens eld står det i lågor, genom födelse, ålder, död, smärta, klagan, lidande, bekymmer, förtviflan står det i lågor. Så talar jag."

"Luktsinnet står i lågor, det luktbara (lukterna) står i lågor o. s. v."

"Tungan står i lågor, det smakbara (smakerna) står i lågor o. s. v."

"Kroppen står i lågor, det berörbara (tingen) står i lågor o. s. v."

"Själen står i lågor, idéerna stå i lågor o. s. v."

"Själsmedvetandet står i lågor, intrycken, mottagna af själen stå i lågor, och hvarje känsla, som uppstår ur intrycken, vare sig glädje eller lidande eller hvarken glädje eller lidande — allt står i lågor."

"Genom hvilken eld står det i lågor?"

Genom begärets eld, genom hatets eld, genom förbländelsens eld står det i lågor, genom födelse, ålder, död, smärta, klagan, lidande, bekymmer, förtviflan står det i lågor. Så talar jag."

"Inseende detta, o munkar, fattar en lärjunge, som är vis och ädel, afsky för ögat, fattar afsky för det synbara, fattar afsky för ögats insikt, fattar afsky för ögats beröring med det synbara, fattar afsky för den känsla, som uppstår ur ögats beröring, vare sig glädje eller lidande eller hvarken glädje eller lidande. — Han fattar afsky för örat, fattar afsky för det hörbara (ljuden) o. s. v. Han fattar afsky för luktorganet, fattar afsky för det luktbara (lukterna) o. s. v. — Han fattar afsky för tungan, fattar afsky för det smakbara (smakerna) o. s. v. — Han fattar afsky för kroppen, fattar afsky för det berörbara (tingen) o. s. v. — Han fattar afsky för själen, fattar afsky för idéerna o. s. v. — Han fattar afsky för själsmedvetandet, fattar afsky för intrycken, mottagna af själen, han fattar afsmak för hvarje känsla, som uppstår ur intrycken, mottagna af själen, vare sig glädje eller lidande eller hvarken glädje eller lidande.

Och i det han känner denna afsky, blir han fri från begär; fri från begär blir han förlossad; hos den förlossade finns det medvetandet, att han är förlossad; förintad är återfödelsen, fulländad heligheten, fylld plikten; ingen återvändo gifves det mer till denna världen."

När han hade lämnat denna framställning, blefvo de nämnda tusen munkarnas själar fria från beröring och befriade från syndens anfäktelser.

Moggallāna's omvändelse.

Mahāvagga I, 23, 24.

Vid den tiden uppehöll sig den vandrande tiggarmunken Saṁjaya i Rājagaha i sällskap med en stor skara andra tiggarmunkar, tvåhundrafemtio till antalet; och vid den tiden uppehöllo sig där som anhängare af tiggarmunken Saṁjaya äfven de båda unga brahmanerna Sāriputta och Moggallāna. Dessa hade gifvit hvarandra det löftet, att den som först uppnådde odödlighet (befrielse från döden) skulle säga det till den andre.

Så en dag på förmiddagen kom den vördnadsvärde Assaji till Rājagaha för att upptaga allmosor, klädd i underklädnad, med allmoseskålen i hand och iförd sin munkdräkt (cīvara). Hans sätt att gå, vända sig, betrakta och se sig omkring, att draga tillbaka armen och sträcka den ut var skönt och vinnande, han riktade sina ögon mot marken och var fullkomlig i sitt sätt att föra sig. Tiggarmunken Sāriputta såg nu den vördnadsvärde Assaji, som vandrade genom Rājagaha för att upptaga allmosor, klädd i vinterklädnad, med allmoseskålen i hand, och iförd sin munkdräkt; hans sätt att gå (o. s. v. till: föra sig). Då han såg honom, tänkte han: "i sanning, denne är en af de munkar, som äro heliga i världen, eller som hafva beträdt helighetens väg. Välan, jag vill gå till denne munk och ställa denna fråga till honom: 'vän, i hvilkens namn

har du dragit dig tillbaka från världen? Hvem är din lärare? Hvems lära bekänner du?'"

Men då tänkte tiggarmunken Sāriputta: "nu är icke rätta tiden att fråga denne munk: han går från hus till hus och begär allmosor. Hvad, om jag skulle följa denne tiggarmunk steg för steg, såsom man går efter den, af hvilken man önskar någonting?"

Men när den ärevördige Assaji samlat allmosor i Rājagaha, tog han de erhållna gåfvorna och vände om tillbaka. Då gick tiggarmunken Sāriputta till den plats, där den ärevördige Assaji var. Sedan han kommit honom nära, utbytte han hälsning med den vördnadsvärde Assaji. Och sedan han med honom utbytt hälsning och artiga ord, ställde han sig vördnadsfullt något afsides. Stående afsides, sade då tiggarmunken Sāriputta till den vördnadsvärde Assaji: "din min, o vän, är lugn, din ansiktsfärg är ren och klar. I hvems namn har du afsagt dig världen? Hvem är din lärare? Hvems lära bekänner du?"

"Det är den store asketen (*samaṇa*), o vän, Sakyasonen, som kommer från Sakya's hus, som afsagt sig världen. I hans, den Heliges, namn har jag afsagt mig världen; han, den Helige, är min lärare; hans, den Heliges, lära bekänner jag."

"Och hvad säger din lärare, o vän, hvad lär han?"

"Jag är en nykomling (novis), som för icke länge sedan dragit mig tillbaka från världen; jag har först nyligen antagit denna lära och disciplin. Jag kan icke framlägga läran för dig i full utsträckning; men dess hufvudsakliga mening kan jag säga dig i korthet."

Då sade tiggarmunken Sāriputta till den vördnadsvärde Assaji: "välan, vän, säg mig mycket eller litet, men säg mig själfva den innersta meningen! Jag begär blott meningen; hvarför bryr du dig så mycket om bokstafven?"

Då gjorde den vördnadsvärde Assaji för tiggarmunken Sāriputta följande framställning af läran:

"Den Fulländade har grunden
för allt förkunnat som har grund;
hur tingens vara upphörer:
det store Mästarns lära är."

Men när tiggarmunken Sāriputta hört denna framställning af läran, vaknade hos honom det rena och fläckfria sanningsögat, (så att han fann,) att allt som är underkastadt uppkomst, allt detta är också underkastadt undergång. (Och han sade till Assaji:) "Om också läran icke är något annat än detta, så har du uppnått den ort, där det icke ges något lidande (d. v. s. nirvāṇa), den ort, som icke varit skådad sedan många myriader af världsåldrar."

Då gick tiggarmunken Sāriputta till den plats, där tiggarmunken Moggallāna var. Och tiggarmunken Moggallāna såg tiggarmunken Sāriputta fjärran ifrån; och när han sett honom, sade han till Sāriputta, tiggarmunken: "din min är lugn, din ansiktsfärg är ren och klar; har du funnit odödlighet?"

"Ja, vän, jag har funnit odödlighet."

"Och huru, vän, har du funnit odödlighet?"

"Jag såg, o vän, munken Assaji, som kom till Rājagaha för att begära allmosor, klädd i underklädnad, med allmoseskålen i hand och iförd sin munkdräkt. Hans sätt att gå, vända sig, betrakta och se (sig omkring), att draga tillbaka armen och sträcka den ut var skönt och vinnande: han riktade sina ögon mot marken och var fullkomlig i sitt sätt att föra sig. Då jag såg honom, tänkte jag: 'i sanning, denne är en af de människor, som äro heliga i världen, eller som hafva beträdt helighetens väg. Välan, jag vill gå till denne munk och ställa denna fråga till honom: "vän, i hvilkens namn har du dragit dig tillbaka? Hvem är din lärare? Hvems lära bekänner du?"' Men då o vän, tänkte jag: 'nu är icke rätta tiden att fråga denne munk: han går från hus till hus och begär allmosor. Hvad, om jag skulle följa denne tiggarmunk steg för steg, såsom man går efter den, af hvilken man önskar någonting?'

Men, o vän, när den ärevördige Assaji samlat allmosor i Rājagaha, tog han de erhållna gåfvorna och vände om tillbaka. Då gick jag till den plats, där den ärevördige Assaji var. Sedan jag kommit honom nära, utbytte jag hälsning med den vördnadsvärde Assaji. Och sedan jag med honom utbytt hälsning och artiga ord, ställde jag mig vördnadsfullt något afsides. Stående afsides sade jag, o vän, då till den vördnadsvärde Assaji: 'din min, o vän, är lugn, din ansiktfärg är ren och klar. I hvems namn har du afsagt dig världen? Hvem är din lärare? Hvems lära bekänner du?' 'Det är den store asketen, o vän, Sakyasonen, som kommer från Sakya's hus, som afsagt sig världen. Han, den Helige, är min lärare; hans, den Heliges, lära bekänner jag.' 'Och hvad säger din lärare, o vän, hvad lär han?' 'Vän, jag är en nykomling (novis), som för icke länge sedan dragit mig tillbaka från världen; jag har först helt nyligen antagit denna lära och disciplin. Jag kan icke framlägga läran för dig i full utsträckning, men dess hufvudsakliga mening kan jag säga dig i korthet.' 'Välan, vän, säg mig mycket eller litet, men säg mig själfva (den innersta) meningen. Jag begär blott meningen; hvarför bryr du dig så mycket om bokstafven?' Då, o vän, framsade munken Assaji för mig följande framställning af läran:

'Den Fulländade har grunden
för allt förkunnat, som har grund;
hur tingens vara upphörer:
det store Mästarns lära är!'"

Sedan tiggarmunken Moggallāna hört denna framställning af läran, vaknade hos honom det rena och fläckfria sanningsögat, (så att han fann,) att allt, som är underkastadt uppkomst, allt detta är också underkastadt undergång. (Och han sade till Sāriputta:) "Om också läran icke är något annat än detta, så har du uppnått den ort, där det icke ges något lidande (d. v. s. nirvāṇa), den ort,

som icke varit skådad sedan många myriader af världsåldrar."

Då sade tiggarmunken Moggallāna till tiggarmunken Sāriputta: "låt oss gå till den Helige, att han, den Helige, må bli vår lärare."

(Sāriputta svarade:) "Det är, o vän, för vår skull som dessa tvåhundrafemtio tiggarmunkar lefva här (som anhängare till Saṁjaya), och det är oss som de se hän till; låt oss först också underrätta dem om vår afsikt; sedan må de göra hvad de anse lämpligt."

Då gingo Sāriputta och Moggallāna till den plats, hvarest de omtalade tiggarmunkarna voro; sedan de nalkats dem, sade de till tiggarmunkarna: "vänner, vi ämna gå till den Helige, att han, den Helige, må bli vår lärare."

(Tiggarmunkarna svarade:) "Det är för Eder skull, o herrar, som vi lefva här, och det är Eder som vi se hän till; om I, o herrar, stån i begrepp att ställa Eder under den store asketens andliga ledning, så vilja vi alla ställa oss under den store asketens andliga ledning."

Då gingo Sāriputta och Moggallāna till den plats, hvarest tiggarmunken Saṁjaya var; hafvande nalkats honom, sade de till tiggarmunken Saṁjaya: "vän, vi stå i begrepp att gå till den Helige, att han, den Helige, må bli vår lärare."

(Saṁjaya svarade:) "Hören vänner, gån icke, låt oss alla tre deltaga i ledningen af denna (lärjunge)skara."

Och för andra gången sade Sāriputta och Moggallāna: "vän, vi stå i begrepp o. s. v." Och för tredje gången sade Sāriputta och Moggallāna o. s. v. (Och för tredje gången svarade Saṁjaya:) "Hören, vänner, gån icke, låt oss alla tre deltaga i ledningen af (lärjunge)skaran."

Men Sāriputta och Moggallāna togo med sig de omtalade tvåhundrafemtio tiggarmunkarna och gingo till Veluvana. Men tiggarmunken Saṁjaya begynte genast spy ut blod från sin mun.

Och den Helige såg dem, Sāriputta och Moggallāna, komma på afstånd. När han såg dem, talade han så till munkarna: "där, o munkar, anlända två följeslagare, Kolita och Upatissa; dessa skola bli ett par trogna lärjungar, ett det mest utmärkta lyckobringande par."

När Sāriputta och Moggallāna, som hade uppnått förlossning i den fullständiga förstörelsen af substraten (för existensen), ett djupt föremål, tillgängligt endast för vetandet, kommo till Veḷuvana, förutsade läraren, som såg dem, följande rörande dem: "dessa två följeslagare, som nu komma — Kolita och Upatissa — skola bli ett par trogna lärjungar, ett det mest utmärkta lyckobringande par".

Då kommo Sāriputta och Moggallāna till den plats, där den Helige var; hafvande närmat sig honom, kastade de sig ned för honom, sänkande sitt hufvud till den Heliges fötter, och sade till den Helige: "herre, låt oss mottaga pabbajjā- och uppasaṁpadā-invigningarna".

Vid den tiden vände sig många ansedda, ädla ynglingar från Magadhalandet till den Helige för att lefva ett heligt lif. Och folket blef missnöjdt, knotade och vredgades: "asketen Gotama har kommit för att bringa barnlöshet; asketen Gotama har kommit för att bringa änkestånd; asketen Gotama har kommit för att förorsaka släktets undergång. Nu har han gjort de tusen eremiterna (jaṭila'erna) till sina lärjungar, och han har gjort Saṁjaya's tvåhundrafemtio tiggarmunkar till sina lärjungar, och nu vända sig dessa många ansedda, ädla ynglingar från Magadhalandet till asketen Gotama för att lefva ett heligt lif."

Och när folket såg lärjungarna, smädade det dem med följande vers:

"Den store munk dragande kom till Magadha's Giribhaja (Rājagaha);
Saṁjaya's folk han för med sig; hvem skall han omvända härnäst?"

Då hörde lärjungarna, att folket var missnöjdt, knotade och vredgades. Och lärjungarna sade det till den Helige. — "Detta larm, o munkar, skall icke vara länge. Sju dagar skall det vara, efter sju dagar skall det försvinna. Men I, o lärjungar, om de smäda Eder med följande vers:

'Den store munk dragande kom till Magadha's Giribhaja;
Saṁjaya's folk han för med sig; hvem skall han omvända härnäst?'

så svaren dem med denna vers:

'Med sanningsordets makt hjältar omvända, de fulländade;
hvem smädar nu den man, vis, som leder medels sannings makt?'"

Vid den tiden smädade folket, när de sågo munkarna, dem med följande vers:

"Den store munk dragande kom till Magadhas Giribhaja;
Saṁjaya's folk han för med sig; hvem skall han omvända härnäst?"

Då svarade munkarna smädarna med följande vers:

"Med sanningsordets makt hjältar omvända, de fulländade;
hvem smädar nu den man, vis, som leder medels sannings makt?"

Då förstod folket: "det är med sanning, ej med lögn, som Sakyaputta-asketerna leda människor." Och så varade larmet endast sju dagar, och efter sju dagar var det öfver.

Bhāradvāja's omvändelse.

Kasi-Bhāradvāja-Sutta i Sutta-Nipātā I, 4.

Så har jag hört:

En gång uppehöll sig den Helige i Magadha på Dakkhināgiri i brahmanbyn Ekanālā. Och vid den tiden hade brahmanen Kasi-Bhāradvāja femhundra plogar, som i såningstiden voro i gång. Då klädde sig den Helige om morgonen, tog sin allmoseskål och sin öfverklädnad och gick till den plats, hvarest brahmanen Kasi-Bhāradvāja's arbete utfördes. Vid den tiden försiggick hos brahmanen Kasi-Bhāradvāja utdelning af matportionerna. Då gick den Helige till den plats, där denna utdelning ägde rum; sedan han kommit dit, ställde han sig afsides. Då såg honom brahmanen Kasi-Bhāradvāja stå där för att erhålla allmosor; sedan han sett den Helige, sade han:

"Jag, o asket, plöjer och sår; och sedan jag plöjt och sått, äter jag. Äfven du, o asket, skulle plöja och så; och äta, sedan du plöjt och sått."

"Äfven jag, o brahman, plöjer och sår; och sedan jag plöjt och sått, äter jag."

"Jag ser dock hvarken ok eller plog eller plogbill eller pikstaf eller oxar tillhörande den ärevördige Gotama."

Och den ärevördige Gotama sade sålunda: "äfven jag, o brahman, plöjer och sår; och sedan jag plöjt och sått, äter jag".

Då tilltalade Kasi-Bhāradvāja den Helige med följande sång:

"En plöjare du påstår dig,
och dock vi ej din plöjning se.
Om plöjning frågad, säg mig den,
att vi din plöjning känna må!"

"Tron är fröt; askesen regnet;
vetandet är oket, plogen;
blygsamheten är min plogstjärt;
tistelstången är förståndet;
eftertanken plogbill, drifstaf.
Jag är ren till kropp och ande;
måttlig i hvad magen tillförs;
sanning talar jag till lögnens
afbräck; mildhet rastestället.
Dragdjur är min kraftansträngning,
hvilket för mig till nirvāṇa.
Utan återvändo går det
till den ort, där sorgen upphör.
Så är plöjningen jag plöjer,
frukten är odödligheten.
Den som denna plöjning plöjer,
från allt lidande han löses."

Då hällde brahmanen Kasi-Bhāradvāja rismjölk i en gyllene skål, räckte den till den Helige och sade: "ät, ärevördige Gotama, rismjölken. Ja, du är en plöjare; ty du, o ärevördige Gotama, plöjer en plöjning, som bär såsom frukt odödligheten".

Den Helige sade:

"Hvad som förvärfs med verser ej får njutas,
för dem som rätt se detta är ej rätt lag.
Hvad som förvärfs med vers en Buddha afstår;
så länge lag består, är detta Buddha's vana.
En stor fullkomlig ṛṣi, hvilkens synder
förintats, hvilkens felsteg upphört, bör du
med annan mat och dryck betjäna: det är
ett fält för den som goda verk vill vinna."

"Åt hvem då, höge Gotama, skall jag gifva denna rismjölk?" sade Kasi-Bhāradvāja.

"Jag ser ej, o brahman, i människors, gudars, Māra's, Brahmā's värld, bland varelser omfattande asketer och brahmaner, gudar eller människor, någon, af hvem denna

rismjölk, förtärd, kan vederbörligen smältas med undantag af den Fulländade eller af en lärjunge till den Fulländade. Därför, o brahman, skall du kasta denna rismjölk på en plats, hvarest är blott ringa gräs, eller sänka den i vatten, där inga maskar finnas.

Då sänkte brahmanen Kasi-Bhāradvāja rismjölken vatten, där det icke fanns några maskar. När rismjölken kastades i vattnet, fräste, hväste, rykte den och sände ut moln af rök. Ty liksom en plogbill, som blifvit het under dagen, fräser, hväser, ryker och sänder ut moln af rök, när den kastas i vatten, lika så fräste, hväste, rykte rismjölken och sände ut moln af rök, när den kastades i vattnet.

Upprörd och förskräckt, gick då brahmanen Kasi-Bhāradvāja fram till den Helige. När han kommit fram, föll han ned för den Heliges fötter och sade till honom följande:

"Utomordentligt, o ärevördige Gotama! Utomordentligt, o ärevördige Gotama! Liksom, o ärevördige Gotama, man reser upp hvad som blifvit kastadt omkull, uppenbarar hvad som varit doldt eller visar den vägen, som gått vilse, eller håller ut en oljelampa i mörkret, för att de som ha ögon må kunna se föremålen, på samma sätt har den ärevördige Gotama på mångfaldigt sätt förklarat läran. Jag tager här min tillflykt till den Helige, Gotama, och till läran och till församlingen. Jag önskar intagas i orden (pabbaijā), jag önskar invigas till munk (upasaṁpadā) i den ärevördige Gotama's närvaro."

Då intogs brahmanen Kasi-Bhāradvāja i orden af den Helige och invigdes äfvenledes af honom. Och den ärevördige Bhāradvāja, som nyligen vigts till munk, förde ett afskildt, tillbakadraget, strängt, asketiskt, på målet riktadt lif. På kort tid försäkrade han sig om och tillägnade sig själf i denna värld den högsta fulländning i heligt lif, för hvilken män af god familj med rätta vandra bort från sina hem till hemlöshet, samt lefde så efter ordinationen till munk. "Födelsen är tillintetgjord, ett heligt lif har jag left, hvad som borde göras är gjordt, det finns ingen-

ting vidare, som måste göras för denna existens", så blef hans förvissning, och den ärevördige Bhāradvāja blef en af de helige (arahat).

De rike unge männens omvändelse.

Mahāvagga I, 14.

Sedan den Helige dröjt i Benares så länge som han fann för godt, begaf han sig till Uruvelā. Då gick den Helige från vägen och kom till en lund. Sedan han kommit dit och gått in, satte han sig ned vid foten af ett träd. Vid den tiden lustvandrade ett sällskap af trettio vänner, rika unga män, med sina fruar i lunden. En af dem hade ingen fru; åt honom hade man anskaffat en hetär.

Medan de nu sysselsatte sig med sina nöjen och icke gåfvo vidare akt, tog hetären deras medhafda saker och sprang bort därmed.

Vännerna voro sin följeslagare behjälpliga med att söka efter kvinnan. Då de nu ströfvade omkring i lunden, fingo de se den Helige, sittande vid foten af ett träd. När de sett honom, gingo de till den plats, där den Helige var. De gingo honom närmare och sade till den Helige: "säg, herre, har den Helige sett en kvinna gått fram här?"

"Hvad hafven I, unge män, att göra med kvinnan?"

"Vi, o herre, trettio vänner, rika unga män, lustvandrade här i lunden med våra hustrur. Men en af oss hade ingen hustru; honom skaffade vi en hetär. Medan vi nu, o herre, icke gåfvo vidare akt och sysselsatte oss med våra nöjen, tog hetären våra medhafda saker och sprang bort därmed. Därför, herre, äro vi vår följeslagare behjälpliga i att söka efter kvinnan och ströfva omkring i denna lund."

"Nå, hvad menen I, unge män? Hvilket skulle vara bäst för Eder, att söka efter kvinnan eller söka efter Eder själfva?"

"Herre, bäst vore det för oss att söka oss själfva."

"Om så är, unge män, sitten ned, jag vill förkunna läran för Eder."

De rike unge männen svarade: "ja, herre", samt hälsade vördnadsfullt den Helige och satte sig ned på hans ena sida.

Och den Helige talade till dem i riktig följd om läran; d. v. s. han talade om allmosegifvandet, om de moraliska föreskrifterna, om himmelen, om det onda, om fåfängligheten, begärens orenhet, om de välsignelser, som ligga i begärets uppgifvande.

Då nu den Helige märkte, att deras sinne var beredt, mottagligt, fritt från hinder (att förstå läran), upplyft och troende, förkunnade han för dem den Upplystes (Buddha's) upphöjda lära, nämligen om lidandet, om orsaken till lidandet, om lidandets upphörande och om vägen (till lidandets upphörande). Och som en ren klädnad, hvarifrån de svarta fläckarna blifvit utplånade, lätt tager färg, så erhöllo de vid detta tillfälle sanningens rena, fläcklösa öga och kunskapen, att allt, som är underkastadt uppkomst, äfven är underkastadt upphörande. Sedan de insett, erfarit, begripit och inträngt i läran, voro de befriade från tvifvel, fria från ovisshet och vunno fullständig kunskap, för denna kunskap icke beroende af någon annan än Mästaren. Och de talade till den Helige: "herre, låt oss blifva upptagna till munkar af den Helige och mottaga upasaṁpadā-invigningen."

"Kommen, I munkar", sade den Helige; "väl förklarad är läran; lefven ett heligt lif för det fullständiga utsläckandet af lidandet!" Så mottogo dessa ärevördige män upasaṁpadā-invigningen.

Buddha omvänder en anhängare till Nātaputta, en jäinamunk.

Mahāvagga VI, 31.

Vid den tiden voro de vidtberömda Licchavi'er församlade i rådssalen och prisade på mångahanda sätt företrädet hos Buddha, prisade företrädet hos hans lära, prisade företrädet hos hans församling. Vid den tiden satt Sīha, härens öfveranförare och en anhängare af nigganṭha-sekten, i denna församling. Och Sīha, öfveranföraren, tänkte: "utan tvifvel är han, den Helige, arahat (som uppnått helighetsstadiet), den fullkomligt upplyste, efter som dessa vidtberömda Licchavi'er, som sitta här församlade i rådssalen, på mångfaldigt sätt prisa företrädet hos Buddha, hans lära och hans församling. Om jag skulle begifva mig till den Helige, den fullkomligt upplyste, för att besöka honom?"

Och öfveranföraren Sīha gick till den plats, hvarest nigganṭha-munken Nātaputta var. Sedan han närmat sig honom, sade han: "herre, jag önskar gå till asketen Gotama för att besöka honom".

"Hvarför vill du, Sīha, som själf är en förkunnare af verkläran, gå till asketen Gotama, som förnekar verkläran (resultat af verken)? Ty, Sīha, han förnekar verkläran; overksamhetsläran predikar asketen Gotama; och med denna vinner han sina lärjungar."

Då lade sig hos öfveranföraren Sīha hans önskan att gå och besöka den Helige.

Och för andra gången voro många vidtberömda Licchavi'er församlade ... (o. s. v. hela det föregående).

Och för tredje gången voro många vidtberömda Licchavi'er församlade o. s. v. Och för tredje gången tänkte öfveranföraren Sīha: "utan tvifvel är han, den Helige, arahat, den fullkomligt upplyste, eftersom dessa vidtberömda Licchavi'er, som sitta här församlade i rådssalen, på mång-

faldigt sätt prisa företrädet hos Buddha, hans lära och hans församling. Hvad betyda niggaṇṭha'erna för mig, om de gifva mig tillåtelse eller ej? Om jag nu utan att begära niggaṇṭha'ernas samtycke skulle gå och besöka honom, den Helige, som är arahat, den fullkomligt upplyste?"

Och öfveranföraren Sīha for ut från Vesālī med femhundra vagnar vid fullt dagsljus för att besöka den Helige. Han färdades till vagn, så långt marken var farbar med vagn. Sedan steg han af vagnen och gick till den plats, där den Helige var. Sedan han kommit honom nära och vördnadsfullt hälsat den Helige, satte han sig ned på hans ena sida. Under det han nu satt på hans ena sida, sade öfveranföraren Sīha till den Helige: "herre, jag har hört, att asketen Gotama förnekar verkläran, att han predikar overksamhetsläran, och med denna lära vinner han lärjungar. Hör nu, herre, de som tala sålunda: 'asketen Gotama förnekar o. s. v.' — säga de sanningen om den Helige, eller bära de icke falskt vittnesbörd mot den Helige och utge en falsk lära som din lära? Det är intet tadelvärdt i en diskussion eller dispyt rörande ämnen, som höra till läran; ty det är vår afsikt, o herre, att undvika förtal mot den Helige."

"I ett afseende, o Sīha, kan en, som talar sant om mig säga: 'asketen Gotama förkunnar icke-handling; han predikar icke-handlingens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'."

"I ett afseende åter, Sīha, kan en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama lärer handling, predikar handlingens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'."

"I ett afseende, Sīha, kan en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar förintelse, predikar förintelsens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'."

"I ett afseende, Sīha, kan en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar förakt (afsmak), han predikar föraktets lära; och med denna lära vinner han lärjungar'."

„I ett afseende, Sīha, kan en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar bortläggande (*vinaya*), predikar bortläggandets lära; och med denna lära vinner han lärjungar'."

„I ett afseende o. s. v.: 'asketen Gotama förkunnar askes (förbränning, *tapas*) o. s. v'."

„I ett afseende o. s. v.: 'asketen Gotama förkunnar upphörande af födelse (är *apagabbha*) o. s. v'."

„I ett afseende o. s. v.: 'asketen Gotama förkunnar förtröstan (är *assattha*) o. s. v'."

„I hvilket hänseende, Sīha, kunde nu en, som talar sant om mig, säga: 'icke-handling förkunnar asketen Gotama, icke-handlingens lära predikar han; och med denna lära vinner han lärjungar'? Jag lär, o Sīha, icke-görande af sådana handlingar, som äro oriktiga med afseende på handlande, ord eller tanke; jag lär icke-utvecklande af de mångahanda tillstånd (sinnesböjelser), som äro onda och icke lända till välfärd. I detta afseende, Sīha, kunde en o. s. v."

„I hvilket afseende åter, Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar handling, predikar handlingens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'? Jag lär, o Sīha, görande af sådana handlingar, som äro riktiga i afseende på handlande, ord eller tanke; jag lär icke-utvecklande af de mångahanda tillstånd, som äro onda och icke lända till välfärd. I detta afseende, Sīha, kunde en o. s. v."

„I hvilket afseende, Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar förintelse, predikar förintelsens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'? Jag lär, o Sīha, förintelse af lust, ond vilja och förvillelse; jag lär förintelse af de mångahanda tillstånd, som äro onda och icke lända till välfärd. I detta afseende kunde en o. s. v."

„I hvilket afseende, Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar förakt, han pre-

dikar föraktets lära; med denna lära vinner han lärjungar'? Jag känner, o Sīha, afsmak för handlingar, som äro oriktiga i afseende på handlande, ord eller tanke; jag lär förakt för att falla uti de mångahanda tillstånd, som äro onda och icke leda till välfärd. I detta afseende kunde en o. s. v."

"I hvilket afseende, Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar bortläggande, predikar bortläggandets lära; och med denna lära vinner han lärjungar'? Jag förkunnar bortläggande af lust, ond vilja och förvillelse; jag lär, o Sīha, bortläggande af de mångahanda tillstånd, som äro onda och icke lända till välfärd. I detta afseende kunde en o. s. v."

"I hvilket afseende, Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar förbränning, han lär förbränningens lära; och med denna lära vinner han lärjungar'? Jag lär, o Sīha, förbränning af alla de mångahanda tillstånd, som äro onda och icke lända till välfärd, handlingar, som äro oriktiga i afseende på handlande, ord eller tanke. — Den som löst sig själf, o Sīha, från alla tillstånd, som äro onda och icke lända till välfärd, och som borde brännas bort; den som utrotat dem och undanröjt dem, såsom ett palmträd utrotas, så att de äro förintade och icke kunna växa upp igen, — en sådan kallar jag en fullkomlig förbrännare (fullkomlig i *tapas*, askes). Nu har den Fulländade, o Sīha, löst sig från alla tillstånd o. s. v. I detta afseende kunde en o. s. v."

"I hvilket afseende, o Sīha, kunde en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama förkunnar upphörande af födelse, han predikar födelseupphörandets lära; och med denna lära vinner han lärjungar'? — Den som löst sig själf, o Sīha, från nödvändigheten att i framtiden återvända till ett moderlif och att återfödas i nya existenser, som har utrotat återfödelsen och undanröjt den, som ett palmträd utrotas, så att det är förintadt och icke kan växa upp igen, — en sådan kallar jag en riktig födelseförgörare (*apagabbha*, som annars

betyder "vankelmodig"). Nu har den Fulländade löst sig från nödvändigheten o. s. v. I detta afseende kunde en o. s. v."

"I hvilket afseende, o Sīha, kunde slutligen en, som talar sant om mig, säga: 'asketen Gotama lär förtröstan, predikar förtröstans lära; med denna lära vinner han lärjungar'? Jag är, o Sīha, självförtröstande med den yttersta förtröstan, och sålunda predikar jag förtröstans lära och vinner därmed mina lärjungar. I detta afseende kunde en o. s. v."

När han hade talat så, sade öfveranföraren Sīha till den Helige: "storartadt, herre, storartadt, herre! Liksom, o herre, man reser upp hvad som fallit omkull eller afhöljer hvad som varit doldt eller visar vägen för en, som gått vilse, eller bär en lampa ut i mörkret, för att de som hafva ögon må kunna se föremålen, så har nu den Helige på mångahanda sätt förklarat läran. Jag, o herre, tager min tillflykt till den Helige och till läran och till munkarnas brödraskap; må den Helige upptaga mig som en lekmannabroder (*upāsaka*), som från denna dag, så länge mitt lif varar, tagit min tillflykt till honom."

"Betänk först, Sīha, hvad du gör! Det är tillbörligt, att ansedda män som du icke göra någonting utan tillbörlig eftertanke."

"Härigenom, o Herre, har min glädje öfver och min tro på den Helige blifvit ännu mera förökad, nämligen, då den Helige säger till mig: 'betänk först o. s. v'. Hade de andra (titthiya-) sekternas lärare vunnit mig som sin lärjunge, så skulle de föra omkring sina fanor i hela Vesālī och ropa: 'öfveranföraren Sīha har blifvit vår lärjunge!' Men den Helige sade till mig: 'betänk först o. s. v.' För andra gången, o herre, tager jag min tillflykt till den Helige, till läran, till munkarnas församling; må den Helige upptaga mig som en lekmannabroder, som från denna dag, så länge mitt lif varar, tagit min tillflykt till honom."

"Lång tid, o Sīha, har i ditt hus dryck (härbärge) skänkts åt nigganṭha'erna. Därför bör du anse det rätt att äfven

i framtiden gifva dem allmosor, när de komma (till dig på sin allmosevandring)."

"Härigenom, o herre, har min glädje öfver och min tro på den Helige blifvit ännu mera förökad, då den Helige säger till mig: 'lång tid o. s. v.' Följande har jag hört sägas, herre: 'asketen Gotama har sagt: "blott mig skall man gifva allmosor, till ingen annan böra allmosor gifvas; blott mina lärjungar skola allmosor gifvas, ej till någon annans lärjungar böra allmosor gifvas. Blott de till mig skänkta allmosorna bära belöning som frukt; de till andra skänkta allmosorna skola icke bära stor belöning som frukt. Blott de till mina lärjungar skänkta allmosorna skola bära stor belöning som frukt; de till andra skänkta allmosorna skola icke bära stor belöning som frukt"'. Men nu uppmanar mig den Helige att gifva gåfvor äfven åt nigganṭha'erna. Välan, vi skola snart få se, hvad som är lämpligt. För tredje gången, herre, tager jag min tillflykt till den Helige o. s. v."

Och den Helige predikade läran för öfveranföraren Sīha i riktig ordning; d. v. s. han talade om allmosegifvandet, om de moraliska föreskrifterna, om hinder, om det onda, om fåfängligheten, begärens orenhet, om de välsignelser, som ligga i begärets uppgifvande. Då nu den Helige märkte, att öfveranföraren Sīha's sinne var beredt, mottagligt, fritt från hinder (att förstå läran), upplyft och troende, förkunnade han för honom den Upplystes (Buddha's) upphöjda lära, nämligen om lidandet, om orsaken till lidandet, om lidandets upphörande och om vägen (till lidandets upphörande). Och som en ren klädnad, hvarifrån de svarta fläckarna blifvit utplånade, lätt tager färg, så erhöll öfveranföraren Sīha vid detta tillfälle sanningens rena, fläcklösa öga och kunskapen, att allt, som är underkastadt uppkomst, äfven är underkastadt upphörande. Sedan nu öfveranföraren Sīha insett, erfarit, begripit och inträngt i läran, var han befriad från tvifvel, fri från ovisshet, och vann fullständig kunskap, för denna kunskap icke beroende af någon annan

än Mästaren. Och han sade till den Helige: "herre, må den Helige samtycka att tillsammans med munkförsamlingen hos mig i morgon intaga sin måltid."

Stillatigande gaf den Helige sitt samtycke. När nu öfveranföraren Sīha förstått, att den Helige hade antagit hans inbjudning, steg han upp från sin plats, hälsade vördnadsfullt den Helige, vandrade rundt honom med högra sedan vänd emot honom och gick bort.

Och öfveranföraren Sīha gaf följande befallning till en man bland sitt folk: "gå, min vän, och se efter, om det finns slaktadt kött!" När natten förflutit, lät öfveranföraren Sīha tillreda utmärkta maträtter, både fasta och lösa, och lät anmäla måltidstimmen för den Helige med dessa ord: "nu är tiden inne, herre, måltiden är serverad". Sedan nu den Helige klädt om sig för middagen, tog han allmoseskål och öfverklädnad och gick till öfveranföraren Sīha's hus. Och när han kom dit, satte han sig tillsammans med munkförsamlingen ned på för dem iordningställda säten.

Vid den tiden lupo en mängd nigganṭha-asketer genom Vesālī från gata till gata, från korsväg till korsväg med utsträckta armar och skreko: "i dag har öfveranföraren Sīha låtit slakta en stor oxe och däraf låtit tillreda en måltid åt asketen Gotama. Nu vet asketen Gotama, att kött anskaffats för detta ändamål, och äter ändå däraf och är därigenom i verkligheten skuld till dödandet af ett djur!"

Då kom en man till öfveranföraren Sīha. Hafvande kommit honom när, sade han till öfveranföraren Sīha i hans öra: "hör, herre, har du märkt, att ett stort antal nigganṭha-asketer löpa genom Vesālī o. s. v.?"

"Bry dig inte om det, gode man! Sedan länge hafva dessa ärevördige bröder försökt nedsätta Buddha, läran och hans församling; och dessa ärevördiga bröder tröttna icke att berätta falska, grundlösa och tomma lögner om den Helige. Ty icke för vårt lif skulle vi afsiktligt döda ett lefvande väsen."

Och öfveranföraren Sīha betjänade i egen person med utmärkta fasta och lösa maträtter munkförsamlingen, med Buddha i spetsen, och mättade dem. Och när den Helige slutat sin måltid och tvättat sin skål och sina händer, satte han sig på hans ena sida. När nu öfveranföraren satt på hans ena sida, undervisade honom den Helige, eggade, uppmuntrade och gladde honom med ett föredrag om läran; sedan reste han sig och gick sin väg.

I anledning häraf höll härpå den Helige ett föredrag om läran, tilltalade munkarna och sade:

"Må ingen, I munkar, med vett och vilja, äta kött af ett djur, dödadt för detta ändamål. Den som gör det är skyldig till dukkaṭa-synd."

"Jag förkunnar däremot, o munkar, att fisk är ren för Eder i tre fall: om I icke sen, om I icke hafven hört, om I icke misstänken (att den blifvit fångad för det särskilda ändamålet att serveras Eder)."

En liknelse.

Ur Majjhima-Nikāya 19.

Liksom då, I lärjungar, i skogen på en bergssluttning en stor sumpig mark ligger, på hvilken en stor hjord af vildt lefver, och det kommer en man, som traktar efter skada, plåga och olycka för vildtet: han tilltäcker och tillsluter den väg, som man kan gå säkert, godt och väl, och upptager en falskväg, en sumpväg, en sumpstig. Då skall, I lärjungar, den stora hjorden af vildt, fortfarande lida skada och fara. Men om nu, I lärjungar, en man kommer, som traktar efter trifsel, välbefinnande och lycka för denna stora hjord af vildt: han öppnar och tar upp den väg, som man kan gå säkert, godt och väl, och undanrödjer den falska vägen och förintar sumpvägen, sumpstigen. Då skall den stora hjorden af vildt framgent växa och tilltaga. — En liknelse har jag framställt, I lärjungar, för att ange betydelsen.

Men betydelsen är denna: den sumpiga marken, I lärjungar, är lustarna. Den stora hjorden af vildt, I lärjungar, äro de lefvande väsendena. Mannen, I lärjungar, som traktar efter skada, plåga och olycka, är Māra, ondskan. Den falska vägen, I lärjungar, är den åttafaldiga falska vägen, som heter falsk tro, falskt beslut, falskt tal, falsk gärning, falskt lif, falskt sträfvande, falskt minne, falsk försänkning. Sumpvägen, I lärjungar, äro glädje och begär. Sumpstigen, I lärjungar, är icke-vetandet. Mannen, I lärjungar, som traktar efter trifsel, välbefinnande och lycka, är den Fulländade, den Helige, den högste Buddha. Den säkra, goda vägen, I lärjungar, som man går väl, är den heliga åttafaldiga vägen, som heter: rätt tro, rätt beslut, rätt tal, rätt gärning, rätt lif, rätt sträfvande, rätt minne, rätt försänkning. Alltså är af mig, I lärjungar, den säkra, goda vägen öppnad, som man går väl; den falska vägen är undanröjd, sumpvägen, sumpstigen förintad. Allt, I lärjungar, hvad en lärare måste göra, som traktar efter sina lärjungars lycka, som förbarmar sig öfver dem, af förbarmande för dem, det har jag gjort för Eder.

Sāriputta och de två demonerna.

Udāna IV, 4.

Sålunda har jag hört.

Det var en gång som den Helige uppehöll sig i Veḷuvana (Bambulunden) i Kalandakanivāpa. Vid den tiden vistades den ärevördige Sāriputta och den ärevördige Moggallāna, den store, i klostret Dufdalen. Nu hände det, att den ärevördige Sāriputta en månljus natt satt under öppen himmel med nyss rakadt hufvud i ett tillstånd af hänryckning. Och det hände, att två demoner, som voro kamrater, i något ärende passerade från norr till söder på himlen. Och dessa demoner sågo den ärevördige Sāriputta i den månljusa natten, sittande under bar himmel, med nyss

rakadt hufvud. Vid åsynen af honom sade den förste demonen till den andre sålunda:

"Det förefaller mig, kamrat, som om det vore ett fint puts att ge denne munk ett slag i hufvudet."

Då den andre demonen hörde detta, sade han:

"Låt bli det, kamrat; rör inte munken! Stor, o kamrat, är munken, med stor magisk kraft, och mycket mäktig."

(Två gånger till upprepas förslag och svar.)

Då gaf den förste demonen, som icke brydde sig om hvad den andre demonen sade, den ärevördige Sāriputta ett slag i hufvudet. Med ett sådant slag kunde man fällt till marken en elefant, sju eller sju och en half alnar hög, eller till och med splittrat en bergstopp. Med ett skrik: "jag brinner, jag brinner" föll demonen på fläcken ned i helvetet.

Och den ärevördige Mogallāna, den store, såg med sin gudomligt klara syn, hvilken öfverträffade människornas, demonen gifva den ärevördige Sāriputta slaget i hufvudet. Och när han sett det, begaf han sig till den ärevördige Sāriputta; och när han kommit dit, sade han till den ärevördige Sāriputta följande:

"Har du det bra, broder? Mår du väl? Är det ingenting som oroar dig?"

"Jag har det bra, broder Moggallāna, jag mår bra, broder Moggallāna; men hufvudet oroar mig en liten smula."

"O, underbart är det, broder Sāriputta! O, förunderligt är det, broder Sāriputta! Huru stor är icke den magiska kraften, och huru stor är icke den ärevördige Sāriputta's makt! Alldeles nyss gaf dig, broder Sāriputta, en viss demon, ett slag i hufvudet. Och ett väldigt slag var det. Med ett sådant slag kunde man fällt till marken en elefant, sju eller sju och en half alnar hög, eller till och med splittrat en bergstopp. Men den ärevördige Sāriputta säger blott: 'jag har det bra, broder Moggallāna; jag mår bra, broder Moggallāna, men mitt hufvud oroar mig en liten smula'."

"O, underbart är det, broder Moggallāna, o, förunderligt är det, broder Moggallāna! Huru stor är icke den magiska kraften, och huru stor är icke den ärevördige Moggallāna's makt, då han kunde se en demon öfverhufvud! Jag, för min del, har icke sett så mycket som ett gyttjespöke."

Nu hörde den Helige med sin gudomligt klara hörsel, som långt öfvergår människornas, ofvan anförda samtal emellan dessa båda elefanter bland män. Och den Helige, då han sålunda erfor denna händelse, framsade denna högtidliga utsago:

"Den man, hvars sinne, klippan likt,
ej rubbas, men orörligt står,
som ingen njutning elda kan
och ej till vrede retas kan —
hvarfrån kan honom fruktan nå,
som sinnet sitt har öfvat så?"

Den svandödande munken.

Buddhaghosa's kommentar till Dhammapada v. 362.

Ögonens tyglande är godt,
godt också örats tyglande,
och näsans tyglande är godt,
godt också tungans tyglande.

Och kroppens tyglande är godt,
godt också tyglande i tal,
i sinne tyglande är godt,
godt är fullkomligt tyglande.
Den munk, som helt har tyglat sig,
från hvarje smärta är förlöst.

Den som i tygel håller hand och fot
och tal, ja återhållsam är i allt,
åt tänkande sig gläder, rätt försänkt,
i ensamhet tillfreds — är rätter munk.

Den munk, som tämjer väl sin mun,
som talar vist, ej bröstar sig,
som lärans ord utlägger rätt,
hans tal som honing ljufligt är.

"Den som i tygel håller hand." Denna läroupp-byggelse lämnades af Mästaren en gång, när han vistades i Jetavana-klostret, i anslutning till en svandödande munk.

Två vänner, som bodde i Sāvatthī, blefvo munkar; och när de erhållit ordination som munkar, gingo de merendels i sällskap. En dag hade de badat i floden Acirāvatī, och när de efteråt gassade sig i solen, började de samtala med hvarandra vänligt och förekommande. I detta ögonblick kommo två vilda svanor (l. gäss) flygande genom luften. Då sade den yngste af de två munkarna:

"Jag kan taga en krukskärfva och träffa den där svanungen i ögat."

"Nej, det kan du inte", sade den andre.

"Jo, icke blott på denna sidan, utan också ögat på den andra sidan kan jag träffa."

"Nej, det kan du säkert icke!"

"Nå, så se då!" Med dessa ord tog han en krukskärfva och kastade den efter svanens bakdel.

När svanen kände skärfvans hvinande, vände den hufvudet för att se. Då tog munken upp en annan gammal skärfva och träffade därmed ögat på bortre sidan, så att skärfvan kom ut genom det främre ögat. Svanen skrek, snurrade rundt och föll ned vid deras fötter.

Då kommo andra munkar, som händelsevis voro där, och fingo höra hvad som händt.

"Broder", sade de, "du, som dragit dig från världen enligt Buddha's frälsningslära, har gjort någonting mycket ovärdigt genom att taga en lefvande varelses lif." Och de togo munken med sig och visade honom för den Fulländade.

"Är det sant, o munk", frågade Mästaren, "att du tagit en lefvande varelses lif?"

"Ärevördige herre, det är sant."

"O munk, huru har du, som dragit dig tillbaka i enlighet med en sådan frälsningslära (som Buddha's), kunnat göra något sådant? Visa män i forna tider, innan ännu Buddha kommit, ehuru de lefde i världen, kände samvetsförebråelser för rena småsaker; men du, som dragit dig tillbaka i enlighet med en sådan lära, känner icke de ringaste samvetsförebråelser."

Efter dessa ord bådo de honom berätta; och han föredrog följande historia från forna tider:

"Det var en gång i forna tider, när Dhanaṁjaya regerade i staden Indapattha i Kuru-riket. Bodhisatta återföddes i hans regerande drottnings sköte. Han växte upp och uppfostrades i Takkasilā. Af fadren insattes han till vicekung och tronarfvinge. Och sedan blef han efter sin faders död konung. Hållande de tio kungliga buden, fortsatte han i Kuru's lag. Kuru's lag betyder de fem dygderna. Dessa iakttog Bodhisatta och höll dem rena. Och som Bodhisatta gjorde, så gjorde ock hans moder, den regerande drottningen, hans yngre broder, vicekung, öfverpräst, brahman, tömhållare (kusk), hofman, körsven, skattmästare, uppsyningsman öfver sädesmagasinen, adelsman, portvakt, kurtisan, slafvinna.

Under det dessa människor lefde efter Kuru-lagen, regerade i staden Dantapura i konungariket Kālinga en kung vid namn Kālinga. I hans rike regnade det ej. Men Bodhisatta hade en statselefant af stor förtjänst vid namn Añjanavasabha. Innevånarne i riket, som trodde, att om denne ditfördes, så skulle det regna, tillkännagåfvo detta för konungen. För att ditföra elefanten sände konungen några brahmaner. Dessa gingo och bådo Bodhisatta om elefanten.

— — — — — — — — — — — — — — —

Men ehuru elefanten ditfördes, föll ändå intet regn. Då tänkte kung Kālinga: "denne konung håller Kuru-lagen, därför regnar det i hans rike". Därför skickade han ånyo en brahman och en hofman med följande besked: "skrifven upp på en guldplatta den Kuru-lag, som han håller, och bringen

den sedan hit till mig!" Dessa begåfvo sig i väg och framställde sin bön, början de med konungen. Men alla, som ifråga om sina dygder hade någon liten betänklighet att anföra, vägrade, sägande: "vår dygd är icke ren". Men då sändebuden alltjämt fortsatte att nödga dem, sägande: "i detta fall kan det icke vara fråga om någon moralisk öfverträdelse", så sade de dem till slut sina dygdelagar. Sedan Kālinga sett Kuru-lagen, såsom den bragtes honom, skrifven på en guldplatta, samt tagit emot den, uppfyllde han den mycket noga. Och då regnade det i hela hans rike, och riket var lugnt och rikt på näringsmedel."

Mästaren anförde följande gamla vers, hvarmed han identifierade historiens personer sålunda:

"Uppalavaṇṇā var hetär,
och Puṇṇa var dörrvaktare,
Kaccāna tygelhållare,
och Kalika skattmästare,
och Sāriputta rike man,
Anuruddha körsvennen var,
brahman var äldste Kassapa,
tronarfving Nandapaṇḍita,
och första drottning Rāhula's mor,
men drottning-moder Māyā var,
och Bodhisatta Kuru-kung —
och så historien är klar."

"O munk, så voro forna tiders människor; redan i ett obetydligt fel fruktade de moraliskt fördärf hos sig själfva. Du åter, som dragit dig från världen i enlighet med en frälsningslära af en buddha sådan som jag, har gjort en allvarsam synd genom att taga en lefvande varelses lif. En präst borde alltid hålla sina händer, sina fötter, sin röst i tygel."

Sägande så, föredrog han denna vers:

"Den som i tygel håller hand och fot
och tal, ja återhållsam är i allt,
åt tänkande sig gläder, rätt försänkt,
ensamhet tillfreds — är rätter munk."

Munken och trädgudinnan.

Dhammapada och Buddhaghosa's kommentar till v. 222.

Den man som vreden hejdar, som
sig reser, liksom vagn i lopp,
den verkligen är körsven, han,
tömhållare de andra blott.

"Den man som vreden hejdar." Denna lärouppbyggelse lämnade Mästaren vid ett tillfälle, när han vistades i Aggāḷava cetiya (relikort), med anledning af en viss munk.

Läraren hade nämligen gifvit munkorden tillåtelse att begagna boningshus, och hus hade blifvit byggda för munkarna af rike män i Rājagaha och andra. En munk, som bodde i skogen och skulle resa sig en hydda, såg ett visst träd och skulle till och hugga ned det. Men den gudinna, som hade blifvit född däri, hade en liten son i skötet; den tog hon på armen, ställde sig framför munken och bad, sägande:

"O herre, hugg icke ned min boning! Jag kan icke vandra omkring med min lille gosse utan att hafva någon tillflyktsort."

"Det skulle icke vara mig möjligt att finna något annat träd likt detta", tänkte munken och brydde sig icke om hennes bön.

"Åtminstone borde hänsyn till barnet förmå honom att sluta", tänkte gudinnan och lade sin son på en gren af trädet; men munken förmådde icke hejda sin upplyfta yxa och högg af en arm på barnet.

Gudinnan, fattad af våldsam vrede, lyfte båda sina små händer med tanken: "jag skall döda honom", men kom då att tänka:

"Denne munk iakttager föreskrifterna: om jag dödar honom, går jag till helvetet. Och de andra gudinnorna skola också, när de se sina träd huggas ned af munkar, följa mitt exempel och döda munkarna, tänkande: 'så var

det en munk dödades af den och den gudinnan'. Men denne munk har en herre; jag vill tala om det för hans herre."

Då sänkte hon sina upplyfta händer och gick gråtande till Mästaren. Sedan hon hälsat honom, ställde hon sig vördnadsfullt på hans ena sida.

Då sade Mästaren: "hvad är det, gudinna?"

"Ärevördige herre", sade hon, "din lärjunge har gjort så och så mot mig. När jag emellertid ville döda honom, gjorde jag den och den reflexionen, lät bli att döda honom och gick hit." Och hon berättade händelsen utförligt. Och han föredrog följande vers:

"Den man, som vreden hejdar, som
sig reser, liksom vagn i lopp,
den verkligen är körsven, han,
tömhållare de andra blott.

Vid slutet af detta föredrag försattes hon i omvändelsefruktens stadium; föredraget var välsignelsebringande äfven för den omkringstående församlingen.

Men ehuru omvänd, fortfor gudinnan att gråta.

Då sade Mästaren: "hvad är det, gudinna?"

"Ärevördige herre", sade hon, "min boning är förstörd. Hvad skall jag göra nu?"

"Hör på, gudinna, var icke orolig! Jag skall gifva dig en boning." Och anvisande ett träd, hvars gudinna föregående dag ingått i en annan existens, och som var beläget i grannskapet af Jetavana-klostrets doftande rum, sade han till henne: "på den och den platsen finns ett öfvergifvet träd; gå dit!"

Och hon gick dit; och från den tiden vågade ej ens mycket mäktiga gudinnor försöka fördrifva henne från ett träd, som hade blifvit henne skänkt af Buddha.

Sedan Mästaren gjort denna välgärning, framlade han för munkarna föreskrifterna rörande växtligheten.

Nunneorden.

Cullavagga X, 1—2.

Vid den tiden uppehöll sig den Helige, Buddha, hos Sākya'erna i Kapilavatthu i Nigrodhārāma (Fikonlunden). Och Mahāpajāpatī af Gotamaslākten begaf sig till den plats, där den Helige var. Kommen dit, böjde hon sig ned inför den Helige samt stannade på hans ena sida. Och stående så, talade hon till den Helige sålunda:

"Det vore godt, o herre, om kvinnan finge tillåtelse att lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif under den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen."

"Nog, o Gotamī! Må det icke behaga dig, att kvinnor lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif under den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen!"

(För andra och tredje gången gjorde Gotamī samma hemställan och fick samma svar.)

Då tänkte Mahāpajāpatī af Gotamaslākten: "den Helige tillåter icke kvinnor att lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif i den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen", och bedröfvad och sorgsen, gråtande, med tårar i ögonen, bugade hon sig för den Helige, vandrade rundt omkring honom med högra sidan vänd emot honom och gick bort.

När nu den Helige hade kvarstannat i Kapilavatthu, så länge som han ansåg lämpligt, begaf han sig på väg till Vesālī; och vandrande raka vägen, ankom han dit. Och den Helige uppehöll sig i Vesālī i Mahāvana i Kūṭāgāra-salen.

Men Mahāpajāpatī af Gotamaslākten klippte sitt hår och anlade gula kläder samt begaf sig med ett stort antal kvinnor af Sākyastammen till Vesālī. Och vandrande raka vägen, kommo de till Vesālī och Mahāvana och Kūṭāgāra-salen. Och Mahāpajāpatī af Gotamaslākten stod med svullna

fötter och kroppen betäckt med damm, sorgsen och bedröfvad, gråtande och med tårar i ögonen utanför ingångsportalen.

Och den ärevördige Ananda såg Mahāpajāpatī af Gotamasläkten med svullna fötter och kroppen betäckt med damm, sorgsen och bedröfvad, gråtande och med tårar i ögonen stå utanför ingångsportalen; och då han såg henne, talade han till Mahāpajāpatī: "hvarför står du, Gotamī, med svullna fötter och kroppen betäckt med damm, sorgsen och bedröfvad, gråtande och med tårar i ögonen utanför ingångsportalen?"

"Jo eftersom, o herre Ananda, den Helige icke vill tillåta kvinnor att lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif under den af den Helige förkunnade läran och disciplinen."

"Stanna då så länge där, Gotamī, till dess jag bedt den Helige om tillåtelse för kvinnorna o. s. v."

Och den ärevördige Ananda gick till den plats, där den Helige var; och när han kommit dit, hälsade han den Helige vördnadsfullt och satte sig på hans ena sida. Då han nu satt på hans ena sida, talade den ärevördige till den Helige sålunda:

"Se, o herre, där ute står Mahāpajāpatī af Gotamasläkten framför ingångsportalen med svullna fötter och kroppen betäckt med damm, sorgsen och bedröfvad, gråtande och med tårar i ögonen, emedan den Helige icke tillåter kvinnor att lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif under den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen. Godt vore det, o herre, om kvinnan finge tillåtelse att lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif under den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen."

"Nog, Ananda; må det icke behaga dig, att kvinnan o. s. v.!"

(För andra och tredje gången gjorde Ananda samma hemställan och erhöll samma svar).

Då tänkte den ärevördige Ananda: "den Helige vill icke gifva kvinnorna tillåtelse o. s. v. Om jag skulle bedja

den Helige på annat sätt att tillåta o. s. v.“ Och den ärevördige Ananda sade till den Helige:

“O herre, äro kvinnor, när de lämnat o. s. v., i stånd att erhålla omvändelsens frukt, eller den andra vägens frukt (att blott en gång till återfödas), eller den tredje vägens frukt (att icke behöfva återfödas), eller helighetsstadiet (som *arahat*)?“

“Ja, Ananda, kvinnor, äro, när de lämnat o. s. v., i stånd o. s. v.“

“Om nu, o herre, kvinnor, när de o. s. v., äro i stånd o. s. v., och Mahāpajāpatī af Gotamasläkten, o herre, gjort den Helige en stor tjänst, när hon som moster och sköterska plägade och närde den Helige, gaf honom di, räckte honom sitt eget bröst, när hans egen mor var död — då vore det godt, herre, om kvinnor finge tillåtelse o. s. v.“

“Om, o Ananda, Mahāpajāpatī af Gotamasläkten underkastar sig de åtta hufvudreglerna, så kunde hon erhålla ordination (*upasaṁpadā*):

1. En nunna, äfven om det vore hundra år sedan hon blef nunna, skall vördnadsfullt hälsa på en munk, äfven om han blifvit invigd först denna dag; hon skall stå upp i hans närvaro, knäppa händerna inför honom och utföra alla öfriga plikter mot en munk. Denna föreskrift bör aktas, vördas, äras, iakttagas och i lifvet aldrig öfverskridas.

2. En nunna får icke tillbringa regntiden på en ort, där icke en munk är. Denna föreskrift o. s. v.

3. Hvarje halfmånad har en nunna att från munkförsamlingen afvakta två ting: nämligen frågan rörande fastedagarna (*uposatha*) och frågan om tiden när munken skall hålla förmaningspredikan. Denna föreskrift o. s. v.

4. När regntiden är öfver, måste en nunna inför båda församlingarna hålla pāvāraṇā (undersökning om något fel kan läggas henne till last) med hänsyn till tre saker, nämligen om hvad som blifvit sedt, hvad som blifvit hördt och hvad som blifvit förmodadt. Denna föreskrift o. s. v.

5. En nunna, som gjort sig skyldig till en svår synd, måste underkasta sig halfmånads-mānatta inför båda församlingarna. Denna föreskrift o. s. v.

6. När en nunna, som novis, under två års tid blifvit öfvad i de sex buden, har hon att hos båda församlingarna ansöka om invigning (*upasaṁpada*). Denna föreskrift o. s. v.

7. En nunna får på intet villkor såra eller smäda en munk. Denna föreskrift o. s. v.

8. Från denna stund är offentlig förmaning af nunna till munk förbjuden, under det att offentlig förmaning af munk till nunna icke är förbjuden. Denna föreskrift o. s. v."

"Om, Ananda, Mahāpajāpatī af Gotamasläkten vill underkasta sig dessa åtta hufvudregler, så må hon erhålla ordination."

Sedan nu den ärevördige Ananda af den Helige förnummit de åtta hufvudreglerna, gick han till Mahāpajāpatī af Gotamasläkten, och när han kommit till henne, sade han: "om du, o Gotamī, underkastar dig åtta hufvudregler, så kan du nu erhålla ordination."

(Han meddelade henne de åtta föreskrifterna, som den Helige hade sagt. Därpå sade Gotamī:)

"Liksom, o herre Ananda, en kvinna eller en man, ungdomlig, i unga år och begifven på att smycka sig, sedan hon badat sitt hufvud skulle med båda händer taga en krans af lotusblommor eller af jasminblommor eller af atimuttaka-blommor och sätta den på sitt hufvud, likaså åtager jag mig, o herre Ananda, dessa åtta hufvudregler, som icke få öfverträdas, så länge lifvet varar."

Därefter återvände den ärevördige Ananda dit, där den Helige var. Sedan han kommit honom nära, hälsade han honom vördnadsfullt och satte sig på hans ena sida. När nu den ärevördige Ananda satt på hans sida, sade han till den Helige: "Mahāpajāpatī Gotamī, o herre, har antagit de åtta heliga buden, den Heliges moster har erhållit ordination som nunna."

Då talade den Helige:

"Om, o Ananda, kvinnor icke fått tillåtelse att under den af den Fulländade förkunnade läran och disciplinen lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif, så skulle den rena läran, o Ananda, ägt bestånd tusen år. Men sedan, o Ananda, kvinnor fått denna tillåtelse o. s. v., så kommer den rena läran icke att bestå så länge: blott femhundra år kommer den rena läran att bestå. Liksom hus, hvilka innehålla många kvinnor, men blott få män, lätt förstöras af röfvare, likaså skall den religion icke länge äga bestånd, enligt hvars lära och disciplin kvinnor få lämna hus och hem och lefva hemlöshetens lif. Liksom när, o Ananda, ett väl skött risfält angripes af den sjukdom, som kallas rost, detta icke länge kan bestå, likaså skall ej den religion länge äga bestånd, enligt hvars lära och disciplin kvinnor o. s. v. Liksom när, o Ananda, ett väl skött sockerrörsfält angripes af den sjukdom, som kallas brand, detta icke länge kan bestå, likaså skall ej den religion länge äga bestånd, enligt hvars lära och disciplin kvinnor o. s. v. Liksom en man på förhand bygger en damm för en stor vattensamling, så att vattnet icke skall svämma öfver, likaså har jag på förhand för nunnorna fastsatt åtta hufvudregler, som icke under hela deras lif få öfverträdas."

Legenden om Kisāgotamī.

Dhammapada v. 114 (287) och Buddhaghosa's kommentar därtill.

Om man ock lefde hundra år och icke kände evig ort,
så är mer värd en lefnadsdag af den, som känner evig ort.

"Om man ock lefde hundra år". Dennalärouppbyggelse höll Mästaren, när han uppehöll sig i Jetavana, i anslutning till Kisāgotamī.

I Sāvatthī hade en gång i en köpmans bostad en penningesumma på fyra hundra miljoner blifvit förvandlade till kol.

Gripen af sorg vid anblicken däraf, sköt köpmannen maten från sig och lade sig till sängs.

Då kom en af hans vänner till hans boning och frågade honom: "hvarför, o vän, är du bedröfvad?" Sedan han erfarit hvad saken gällde, sade han vidare: "var icke bedröfvad min vän; jag vet en plan, utför den!"

"Hvilken plan, min vän, skall jag utföra?"

"Bred ut mattor i din bod, lägg kolen i en hög och sätt dig ned för att liksom sälja dem! Bland de omkringstående säga då några till dig: 'annat folk säljer kläder, olja, honung, sirap o. s. v., men du, säljer du kol?' Säg då till dem: 'hvad skall jag göra annat än sälja hvad som tillhör mig?' Men den som talar till dig på det här viset: 'andra sälja kläder, olja, honung, sirap o. s. v., men du, sitter du där och säljer guld?', honom skall du svara: 'hvar är guldet?' Och om han säger: 'detta', så säg: 'gif mig det!' och tag det med dina händer! Hvad som sålunda gifves dig skall i din hand förvandlas till guld. Om det nu är en ungmö, så gif henne åt din son i din boning till äkta, öfverlämna åt henne penningesumman på fyrahundra miljoner och bruka själf hvad hon ger dig! Är det en yngling, gif honom din vuxna dotter i din boning till äkta, öfverlämna åt honom penningesumman på fyrahundra miljoner och bruka själf hvad han gifver dig!"

Köpmannen sade: "det är en förträfflig plan", gjorde sedan i sin bod en hög kol och satte sig ned för att liksom sälja dem. Dem som sålunda talade: "andra sälja kläder, olja, honung, sirap o. s. v., men du, sitter du och säljer kol?" gaf han till svar: "hvad skall jag göra annat än sälja det som tillhör mig?" Då kom en jungfru vid namn Gotamī, för sin magerhet kallad Kisāgotamī, dotter till en utslocknad familj, i något ärende till boddörren. När hon såg köpmannen, sade hon till honom: "huru, ärade? Andra sälja kläder, olja, honing, sirap o. s. v., du sitter och försäljer guld?" — "Hvar har jag guldet?" — "Sitter du inte bredvid det?" — "Gif mig det, min dotter!" Hon

tog en hand full och lade det i hans händer, och det förvandlades till guld.

Då frågade henne köpmannen: "hvar, min dotter, är din boning?" Då hon sade: "där och där", och då köpmannen erfor, att hon var ogift, lade han guldet åt sidan och förde henne till sin son. Sedan öfverlämnade han åt henne summan af fyrahundra miljoner, och allt förvandlade sig till guld.

Efter någon tid blef hon hafvande och födde, efter förloppet af tio månader, en son. Denne dog, just då han började kunna gå. Emedan hon dittills aldrig sett döden, hindrade hon människorna, som ville föra bort honom för att bränna honom. Med denna tanke: "jag vill fråga efter ett botemedel för min son" tog hon den dödes kropp i sitt sköte och vandrade från hus till hus, i det hon frågade: "veten I icke något botemedel för min son?" Då sade folket till henne: "har du förlorat ditt förstånd, o dotter? Du vandrar omkring och frågar efter ett botemedel för din döde son." Men hon talade för sig själf: "säkert skall jag träffa någon, som vet ett botemedel för min son."

Då såg henne en klok man; han tänkte: "denna min dotter har visst födt sin förste son" och sade till henne: "jag, min dotter, vet intet botemedel, men jag känner en, som vet ett botemedel." "Hvem vet ett, käre herre?" "Mästaren, min dotter, vet ett; gå och fråga honom!" Med orden: "jag vill gå, käre herre" gick hon till Mästaren, hälsade honom, ställde sig på sidan om honom och frågade: "vet du ett botemedel för min son, o herre?" — "Ja, jag vet ett." — "Hvad för ett skall jag taga?" — "Tag en nypa senapskorn!" — "Jag vill taga dem, o herre; dock, från hvilket hus skall jag hämta dem?" — "Från det hus, i hvilket hvarken en son eller en dotter eller någon annan förut dött." Hon sade: "godt, herre", hälsade Mästaren, lade sin döde son på sitt sköt och gick in i staden.

Vid dörren till det första huset stannade hon och sade: "finns det senapskorn i detta hus? Det skulle vara

ett botemedel för min son?" Folket sade: "ja." Hon sade till dem: "gifven mig då!" När de hämtat senapskornen och gifvit henne, frågade hon: "i detta hus har väl hvarken en son eller en dotter eller någon annan förut dött, ärade?" — "Hvad säger du, ärade? Af lefvande finnas blott få, men af döda många."

Med orden: "tagen då Edra senapskorn tillbaka; det är intet botemedel för min son" tillbakavisade hon dem. Från början frågande på detta sätt, vandrade hon omkring. Då hon icke i ett enda hus erhöll de senapskorn hon ville ha, tänkte hon om aftonen: "ack, det är ett svårt arbete; jag trodde blott min son var död; men i hela staden äro de döda talrikare än de lefvande."

När hon så tänkte, blef hennes af kärlek till sonen veka hjärta hårdt. Hon kastade sin son i skogen, gick till Mästaren, hälsade honom och ställde sig på hans ena sida. Då sade Mästaren till henne: "har du erhållit din nypa senapskorn?" — "Jag har icke erhållit den, o herre. I hela staden äro de döda talrikare än de lefvande."

Då sade Mästaren till henne: "du trodde, att det blott var din son som var död. Det är den eviga lagen för de lefvande varelserna: dödens konung rycker ju som en häftig ström alla lefvande varelser, innan deras önskningar blifvit tillfredsställda, ned i fördärfvets haf"; och föredrog sedan, lärande lagen, denna vers (Dhp. 287):

"Hur än man är vid världen fäst, åt söner, rikdom fröjdar sig,
så rycker döden dock en bort, som vattenflod en by i sömn."

Efter föredragets slut uppnådde Kisāgotamī första helighetsstadiet (*sotāpatti*-stadiet); äfven många andra blefvo delaktiga af sotāpatti o. s. v.

Men hon bad Mästaren om att bli upptagen i det heliga ståndet (som nunṇa). Mästaren sände henne till nunnorna och lät henne upptagas i orden. Efter försiggången invigning *(upasampadā)* kallades hon Kisāgotamītherī,

En dag kom hon till dörren, som leder till biktsalen *(uposathāgāra)*, tände en lampa och satte sig ned. Då hon såg lamplågorna försvinna och åter visa sig igen, sade hon: "likaså uppstå och försvinna de lefvande varelserna; de som nått nirvāṇa ses icke åter", och erhöll sålunda en stödjeidé (*ārammaṇa* för meditation i *kammaṭṭhāna*-stadiet). Mästaren, som just satt i Gandhakuṭī, visade sig för henne, satte sig midt emot henne och talade liksom till henne: "så är det, o Gotamī; som lamplågorna uppstå och försvinna de lefvande varelserna; blott de som uppnått nirvāṇa, ses icke åter. Så är dens lif, som ser nirvāṇa, äfven om det blott varar ett ögonblick, bättre än deras, som icke se nirvāṇa, om de än lefva hundra år." — Med dessa ord visade han berättelsens sammanhang och uttalade sedan, lärande lagen, denna vers:

"Om man ock lefde hundra år och icke kände evig ort,
så är mer värd en lefnadsdag af den, som känner evig ort."

Sundarī's mord.

Inledningen till Maṇisūkara-Jātaka, Jāt. II, 415 ff.

Då den Heliges munkförsamling vunnit fördelar och anseende, som liknade den mäktiga flod, hvilken uppstår af fem andra stora floder, förlorade lärarna af de andra (titthiya-) sekterna sina fördelar och sitt anseende och förlorade sin glans likt eldflugor vid soluppgången. Därför församlade de sig och slogo råd med hvarandra, sägande:

"Ända från den tid, då asketen Gotama uppträdde, hafva vi förlorat våra fördelar och vårt anseende, ingen känner mera till vår existens. Hvem skulle vi kunna slå oss tillsammans med för att bringa skam öfver asketen Gotama och komma hans fördelar och anseende att försvinna?" Då fingo de den tanken: "om vi slå oss tillsammans med Sundarī, så skall det gå bra för oss."

Då nu en dag Sundarī beträdde titthiya-munkarnas klosterlund, hälsade de på henne, men tilltalade henne icke där hon stod. Hon tilltalade dem upprepade gånger, men erhöll intet svar. Då frågade hon: "har någon, I ärevördige, gjort Eder något ondt?" — "Ser du icke, huru asketen Gotama alltjämt skadar oss och beröfvar oss våra fördelar och vårt anseende?" Då sade hon: "hvad kan jag göra åt den saken?" — "Jo, du, o syster, är skön och full af behag; bringa asketen Gotama på fall; genom att få den stora mängden att tro på berättelsen därom skall du laga så, att han förlorar sina fördelar och sitt anseende." — "Godt", sade hon, hälsade och gick sin väg.

Därefter brukade hon taga kransar, vällukter, salvor, kamfer, muskotnötter o. dyl., och om aftonen, när en stor mängd folk var på väg till staden efter åhörande af den Heliges predikan, taga vägen till Jetavana-lunden. Då man frågade henne: "hvart skall du gå, Sundarī?" så brukade hon svara: "till asketen Gotama; jag brukar nämligen bo tillsammans med honom i ett doftande gemak."

Sedan bodde hon öfver natten i ett annat kloster, tillhörande de irrläriga munkarna; och på morgonen begaf hon sig på vägen, som kom från Jetavana-lunden, och gick i riktning mot staden. När man då frågade henne: "hör Sundarī, hvart skall du ta vägen?" så svarade hon: "jag har tillbragt natten tillsammans med asketen Gotama i ett doftande gemak och förnöjt honom med kärleksnjutningar och kommer nu därifrån."

Efter några dagars förlopp lejde de irrläriga munkarna för några penningstycken män och sade till dem: "gån och döden Sundarī och kasten henne på sophögen nära asketen Gotama's doftande gemak!" Och de gjorde så.

Därpå höjde de irrläriga ett skri, sägande: "vi finna icke Sundarī", och sade det till konungen. "Hvar hafven I Edra misstankar?" frågade han; och de sade: "de sista dagarna har hon gått till Jetavana; men hvad sedan händt veta vi icke". Då sade konungen: "gån då dit och söken

henne!“ Med hans tillåtelse togo de hans egna tjänare med, gingo till Jetavana och sökte där efter Sundarī. Och de funno henne på sophögen, lade henne på en bår, förde henne till staden och sade till konungen: “asketen Gotama’s lärjungar tänkte: ’vi vilja dölja Mästarens brott’ samt dödade Sundarī och kastade henne i sophögen.“ Då sade konungen: “gån och genomströfven staden!“ Då skränade de genom stadens gator: “sen, hvad asketerna, Sākyasonens lärjungar, gjort!“ o. dyl. samt begåfvo sig framför porten till det kungliga palatset. Konungen lät lägga Sundarī’s lik på en upphöjning på kyrkogården och bevaka det.

Då sade invånarna i Sāvatthī samt och synnerligen med undantag af de fromma lärjungarna: “sen, hvad asketerna, Sākyasonens lärjungar, hafva gjort!“ o. dyl. och gingo alltjämt omkring och smädade munkarna i staden, utom staden, i trädgårdar och skogar.

Och munkarna meddelade den Fulländade hvad som skett. Mästaren sade då: “gån och svaren dessa människor sålunda:

’Till helvet kommer den som osant talar,
desslikes den som hvad han gjort förnekar.
Det går dem lika efter döden båda,
de onda människor, i andra världen’.“

Denna vers framsade han. Konungen skickade ut folk med detta uppdrag: “söken utfinna, om Sundarī blifvit dödad af någon annan!“

Skurkarna, som köpt brännvin för de mottagna blodspengarna och höllo på att förtära det, kommo i gräl med hvarandra. Den ene sade till den andre: “du har dödat Sundarī med ett slag och kastat henne i sophögen, och nu dricker du brännvin för de pengar du fått därför!“ — “Hör, hör!“ tänkte kungens folk, fasttogo skurkarna och förde dem inför konungen. Då frågade konungen dem: “hafven I dödat henne?“ — “Ja, herre! — “Hvem förmådde Er därtill?“ — “Anhängarna af de andra (titthiya-) sekterna, herre.“

Konungen tillkallade anhängarna af de andra sekterna och sade till dem: "lyften upp Sundarī och bären henne rundt staden och sägen så: 'denna Sundarī hafva vi låtit döda, då vi önskade bringa skam öfver asketen Gotama: det är icke Gotama's eller Gotama's lärjungars skuld, skulden är vår'." De gjorde så. En stor mängd af de otrogna omvände sig; anhängarna af de irrläriga sekterna belades med straff för mord. Från den stunden tilltog Buddha's och hans anhängares anseende mer och mer.

UR BOKEN OM BUDDHA'S DÖD.

Mahāparinibbāṇa-Sutta II, 7 ff.

Buddha var i sitt 80:de år. Stadd på vandring från Rājagaha, Magadharikets gamla hufvudstad, mot norr till Kusinārā, som skulle komma att bli hans dödsort. Han skred öfver Ganges på den plats, där, just under ledning af höga ämbetsmän, den nya konungastaden Pāṭaliputra höll på att byggas, som skulle komma att bli Indiens hufvudstad under de följande århundradena. Buddha förutsade denna stads kommande storhet. Så vandrade han vidare till den rika och glänsande fria staden Vesālī (nu Besarh). Nära Vesālī, i byn Beluva, afskedade han de honom åtföljande lärjungarna (munkarna) för att i enslig tillbakadragenhet där tillbringa den tre månader varande fuktiga årstiden, den sista regntiden i hans lif. I Beluva öfverföll honom en svår sjukdom med häftiga smärtor; han var nära döden. Då tänkte han på sina lärjungar.

"Det skulle icke vara rätt af mig att gå in i nirvāṇa utan att hafva talat till dem som hafva sörjt för mig och utan att hafva tagit afsked af församlingen. Jag vill betvinga denna sjukdom med min makt och fasthålla lifvet i mig, tills den bestämda tiden kommer."

Och den Helige betvang sjukdomen med makten af sin vilja och höll lifvet fast i sig, tills den bestämda tiden skulle komma. Och sjukdomen försvann från den Helige.

Snart därefter började den Helige hämta sig; då han blifvit fullständigt fri från sjukdomen, gick han ut från klostret och satte sig ned i skuggan af detsamma på ett säte, som var honom redt där. Och den vördnadsvärde Ananda gick till den plats, hvarest den Helige var, och hälsade honom och satte sig ned på sidan om honom.

Sittande på hans sida, talade den ärevördige Ananda sålunda till den Helige: "sett har jag, herre, att den Helige är vid hälsa; sett har jag, herre, att det nu är lättare för den Helige. Mig hade, o herre, krafterna lämnat; det svindlade för mina ögon; min ande kunde icke se sanningen på grund af den Heliges sjukdom. Men en tröst, o herre, hade jag dock: den Helige skall icke komma att ingå i nirvāṇa, innan han angående sina lärjungars samfund uttalat sin sista vilja."

"Hvad, o Ananda, begär mina lärjungars samfund ännu af mig? Jag har förkunnat läran, Ananda, och har icke gjort någon skillnad mellan inne och ute (esoterisk och exoterisk lära); icke har den Fulländade, o Ananda, med hänsyn till läran (sanningen) någonting sådant som en lärares slutna hand, som (därmed) håller vissa ting tillbaka. Är det någon, o Ananda, som menar: 'det är jag som skall härska öfver samfundet', eller: 'mig är samfundet underdånigt', han må förkunna sin vilja rörande samfundet. Men den Fulländade, o Ananda, menar ej som så: 'jag skall härska öfver samfundet', eller: 'mig skall samfundet vara underdånigt'. Hvarför skall då den Fulländade, o Ananda, förkunna sin vilja öfver samfundet? Jag är nu gammal och skröplig, full af år, jag är en gubbe, som tillryggalagt sin väg och uppnått ålderns gräns, jag är åttio år; och liksom en uttjänt vagn, o Ananda, endast med mycken tilläggshjälp kan användas, så, menar jag, kan den Fulländades kropp hållas uppe endast medelst mycken tilläggshjälp. Det är först, när, o Ananda, den Fulländade, upphörande att bry sig om yttre ting eller att erfara någon yttre känsla, försjunken i den hjärtats fullständiga, innerliga komtemplation, som icke står i förbindelse med något materiellt — det blir först då som den Fulländades kropp är vid full hälsa."

"Därför, o Ananda, varen I själfva Eder egen lykta, Eder egen tillflykt, söken ingen annan tillflykt! Låten sanningen vara Eder lykta, Eder tillflykt, söken ingen annan tillflykt! Men hur, o Ananda, kan en munk vara sin egen

lykta, sin egen tillflykt, utan att söka annan tillflykt, i det han låter sanningen vara sin lykta, i det låter sanningen vara sin tillflykt, i det han icke söker någon tillflykt utom sig själf?"

"Härvid, o Ananda, må en munk, så länge han dväljes i kroppen, så betrakta kroppen, att han, varande stark, tänkande, förståndig, må, medan han är i världen, öfvervinna den sorg, som uppstår ur kroppsliga begär, — må han, såsom underkastad känslans makt, så betrakta känslan, att han, varande stark, tänkande, förståndig, må, medan han är i världen, öfvervinna den sorg, som uppstår ur känslan — och må han äfvenledes, i hvad han tänker, öfverlägger, känner, öfvervinna den sorg, som uppstår ur tankarnas, öfverläggningarnas, känslornas begär."

"De som nu, o Ananda, eller efter min bortgång äro sin egen lykta, sin egen tillflykt, och icke söka någon annan tillflykt, de som låta sanningen vara sin lykta och tillflykt — de skola, o Ananda, vara mina rätta lärjungar, som trakta efter den rätta vandeln."

Buddha går nu till Vesālī och gör sin vanliga rond i staden för att bedja om allmosor. Då träder Māra, den onde, ondskan, fram till honom och uppfordrar honom att omedelbart ingå i nirvāṇa.

Māra's frestelse.

När den Helige hade klädt sig om morgonen, tagit skål och öfverklädnad, gick han in i Vesālī för att bedja om allmosor; sedan han gått till Vesālī för att bedja om allmosor, talade han efter måltiden, sedan han återkommit från allmosegången, till den ärevördige Ananda sålunda: "tag mattan, Ananda, vi vilja gå till Cāpāla cetiya för att stanna där under dagen." Sedan den ärevördige hade hörsammat den Helige med orden: "ja, herre" och tagit mattan, gick han tätt efter den Helige.

Då kom den Helige till Cāpāla cetiya; ditkommen satte

han sig på det för honom tillredda sätet. Åfven den ärevördige Ananda satte sig, sedan han vördnadsfullt hälsat den Helige, ned vid sidan; till den vid sidan sittande ärevördige Ananda talade den Helige så: "härligt, Ananda, är Vesālī, härligt Udena cetiya, härligt Gotamaka cetiya, härligt Sattamba cetiya, härligt Bahuputta cetiya, härligt Sārandada cetiya, härligt Cāpāla cetiya. Hvem hälst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, väl bragt till användning underkraftens fyra grundlag, han kunde, om han ville, stanna i lifvet en världsperiod eller resten af en världsperiod. Den Fulländade har nu, o Ananda, utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, öfvat, vant sig vid, väl bragt till användning underkraftens fyra grundlag; den Fulländade kunde, om han ville, o Ananda, stanna i lifvet en världsperiod eller resten af en världsperiod."

I trots häraf, kunde den ärevördige Ananda, ehuru ett tydligt tecken, en tydlig vink gifvits af den Helige, icke tränga fram (till att förstå meningen med Buddha's yttrande); han bad icke den Helige: "må, o herre, den Helige stanna i lifvet ännu en världsperiod, den Salige en världsperiod, till frälsning för många, till lycka för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till lycka för gudar och människor", emedan hans ande var intagen af Māra. En andra gång talade den Helige till den ärevördige Ananda: "härligt o. s. v." Ännu en tredje gång talade den Helige till den ärevördige Ananda: "härligt, o Ananda, är Vesālī, härligt Udena cetiya, härligt Gotamaka cetiya, härligt Sattamba cetiya, härligt Bahuputta cetiya, härligt Sārandada cetiya, härligt Cāpāla cetiya. Hvem hälst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, väl bragt till användning underkraftens fyra elementer, han kunde, om han ville, stanna i lifvet ännu en världsperiod eller resten af en världsperiod. Den Fulländade har, o Ananda, utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, väl

bragt till användning underkraftens fyra elementer; den Fulländade kunde, om han ville, o Ananda, stanna i lifvet ännu en världsperiod eller resten af en världsperiod."

I trots häraf kunde den ärevördige Ananda, ehuru ett tydligt tecken, en tydlig vink gifvits af den Helige, icke tränga fram (till att förstå meningen med Buddha's yttrande); han bad icke den Fulländade: "må, o herre, den Helige stanna i lifvet ännu en världsperiod, till frälsning för många, till lycka för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till lycka för gudar och människor", emedan hans ande var intagen af Māra. Då talade den Helige till den ärevördige Ananda: "gå du, Ananda, dit du menar, att tiden nu är kommen att gå!"

I det den ärevördige Ananda hörsammade den Helige med orden: "ja, herre", reste han sig från sitt säte, hälsade den Helige vördnadsfullt, lämnade honom med högra sidan vänd åt honom och satte sig på något afstånd ned vid roten af ett träd.

Då kom Māra, ondskan, då den ärevördige Ananda icke varit bortgången länge, dit, hvarest den Helige var; dit kommen trädde han fram till hans sida; stående vid hans sida talade Māra, ondskan, till den Helige:

"I nirvāṇa skall nu, herre, den Helige ingå, i nirvāṇa ingå den Salige; nu är, o herre, för den Helige tiden kommen att ingå i nirvāṇa. Af den Helige har ju, o herre, detta uttalande gjorts: 'ej förr, skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har munkar till hörare, visa, disciplinerade, erfarna, kunskapsrika, som äro i besittning af frälsningsläran, som uppnått det frälsningsläran motsvarande lugnet, som uppnått fullkomlighet, som iakttaga det frälsningsläran motsvarande lugnet; (förr)än dessa, sedan de upptagit sitt eget läroämbete, själfva meddela, förkunna, lära, fastställa förklara, utlägga, tillrättalägga; (förr)än dessa, sedan de undertryckt af andra framställda gensagor, som med hjälp af frälsningsläran äro lätta att undertrycka, med tecken af under förkunna frälsningsläran'. — Nu har ju, o herre,

den Helige munkar till hörare (lärjungar), visa, disciplinerade, erfarna, kunskapsrika, som äro i besittning af frälsningsläran, som uppnått det frälsningsläran motsvarande lugnet, som uppnått fullkomlighet, som iakttaga det frälsningsläran motsvarande lugnet; sedan de upptagit sitt eget läroämbete, meddela de själfva, förkunna, lära de, kungöra de, fastställa de, förklara de, utlägga de, tillrättalägga de; sedan de undertryckt af andra framställda gensagor, som med hjälp af frälsningsläran äro lätta att undertrycka, förkunna de frälsningsläran med tecken af under."

"I nirvāṇa skall nu . . . : 'ej förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har nunnor till hörarinnor o. s. v." (till: tecken af under).

"I nirvāṇa skall nu . . . : 'ej förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har lekmannabröder till hörare o. s. v." (till: tecken af under).

"I nirvāṇa skall nu . . . : 'ej förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har lekmannasystrar till åhörarinnor o. s. v." (till: tecken af under).

"I nirvāṇa skall nu, o herre, den Helige ingå, i nirvāṇa ingå den Salige; nu är, o herre, för den Helige tiden kommen att ingå i nirvāṇa. Af den Helige, har ju, o herre, detta uttalande gjorts: 'ej förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än denna min ostraffliga vandel haft framgång, kommit till blomning, vidt utbredd, känd hos många, rikt mångfaldigad, så att den blir skönt uppenbarad bland människorna'. — Nu har ju, o herre, den Heliges vandel vunnit framgång, kommit i blomning, vidt utbredd, känd hos många, rikt mångfaldigad, så att den blifvit skönt uppenbarad bland människorna. Nu skall, o herre, den Helige ingå i nirvāṇa, den Salige ingå i nirvāṇa."

På sådant tal svarade den Helige Māra, den onde, så: "var du, du onde, utan sorg; den Fulländades nirvāṇa skall om en liten tid äga rum; efter tre månader från nu skall den Fulländade ingå i nirvāṇa."

Då uppgaf den Helige vid Cāpāla cetiya med besinning

och medvetande hvarje anordning för ett längre lif; och sedan den Helige uppgifvit hvarje anordning för ett längre lif, uppstod en stor jordbäfning, injagande fruktan, injagande förskräckelse, och gudarnas trummor dånade. Då utbröt den Helige, då han visste, hvad detta betydde, vid detta tillfälle i följande högtidliga uttalande (*udāna*):

"Likartad, olikartad födsel,
tillvarons frö har muni'n själf bortkastat.
I själen salig, samlad, har han
tillvaron som ett pansar genomborrat."

Då tänkte den ärevördige Ananda för sig själf sålunda: "o, underbart, o, häpnadsfullt! O, stor är denna jordbäfning, o, stor är denna jordbäfning, injagande förskräckelse. Och gudarnas trummor dåna. Hvad är grunden, hvad är orsaken, att en stor jordbäfning skett?" Då gick den ärevördige Ananda dit, hvarest den Helige var; sedan han kommit dit och vördnadsfullt hälsat den Helige, satte han sig ned på sidan om honom; sittande på sidan om honom, talade den ärevördige Ananda sålunda till den Helige: "underbart, o herre, häpnadsfullt, o herre, o, stor är denna jordbäfning, o, stor är denna jordbäfning, injagande fruktan, injagande förskräckelse. Och gudarnas trummor dåna. Hvad är, o herre, grunden, hvad är orsaken, att en så stor jordbäfning skett?"

"Dessa äro, o Ananda, de åtta grunderna, de åtta orsakerna till att en stor jordbäfning sker." — "Hvilka åtta?" — "Denna stora jord, o Ananda, hvilar på vatten, vattnet hvilar på vind, vinden befinner sig i luftrummet. Om, o Ananda, stormar blåsa, de blåsande stormarna upp-röra vattnet, det upprörda vattnet skakar jorden, så är det den första grunden, den första orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, det finns en asket eller brahman, full af underkraft, i besittning af herravälde öfver sin själ, eller en underkraftig, stormäktig gudomlighet: om nu en sådan vunnit insikt om jordens ringhet, vunnit insikt om vattnets omätlighet, så kommer

denna jord att darra, skakas, bäfva, vackla — det är den andra grunden, den andra orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om en bodhisatta lämnar sin Tusita-kropp för att med besinning och medvetande ingå i ett moderlif, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna jord — det är den tredje grunden, den tredje orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om en bodhisatta med besinning och medvetande går ut ur moderlifvet, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna jord — det är den fjärde grunden, den fjärde orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om den Fulländade erfar den högsta fullkomliga insikten, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna jord — det är den femte grunden, den femte orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om den Fulländade börjar utbreda frälsningslärans högsta herravälde, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna stora jord — det är den sjätte grunden, den sjätte orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om den Fulländade med besinning och medvetande uppger hvarje anordning för ett längre lif, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna jord — det är den sjunde grunden, den sjunde orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Men vidare, o Ananda, om den Fulländade ingår i nirvāṇaelementet utan rest af tillvarons frö, då darrar, skakas, bäfvar, vacklar denna jord — det är den åttonde grunden, den åttonde orsaken till att en stor jordbäfning uppstår. — Detta är, o Ananda, de åtta grunderna, de åtta orsakerna till att en stor jordbäfning uppstår."

"Detta är, o Ananda, de åtta församlingarna. Hvilka åtta? De adligas församling, brahmanernas församling, husfädernas församling, asketernas församling, församlingen af de fyra storkonungarnas gudavärld, församlingen af de Trettiotres gudavärld, Māravärldens församling, Brahmāvärldens församling. Men jag erinrar mig, o Ananda, många hundra gånger har jag gått till de adligas försam-

ling och har där förr suttit tillsammans med dem, förr underhållit mig med dem, förr haft samtal med dem; såsom deras utseende där var, så var ock mitt utseende, som deras språk var, så var ock mitt språk; med från frälsningsläran hämtadt tal har jag lärt, rört, eldat, hänfört, och de kände mig icke, då jag talade. De sade: 'hvem talar här, en gud eller en människa?' Sedan jag med från frälsningsläran hämtadt tal lärt, rört, eldat, hänfört, har jag försvunnit, och de kände mig icke, när jag försvunnit. De sade: 'hvem är här försvunnen, en gud eller en människa?'"

"Men jag erinrar mig, o Ananda, många hundra gånger har jag gått till brahmanernas församling, till husfädernas församling, till asketernas församling, till församlingen af de fyra storkonungarnas gudavärld, till församlingen af de Trettiotres gudavärld, till Māravärldens församling, till Brahmāvärldens församling, och jag har där förr suttit med dem, förr underhållit mig med dem, förr haft samtal med dem; som deras utseende där var, så var ock mitt utseende, som deras språk var, så var mitt språk; med från frälsningsläran hämtadt tal har jag lärt, rört, eldat, hänfört, och de kände mig icke, då jag talade. De sade: 'hvem talar här, en gud eller en människa?' Och sedan jag med från frälsningsläran hämtadt tal lärt, rört, eldat, hänfört, har jag försvunnit, och de kände mig icke, då jag var försvunnen. De sade: 'hvem är här försvunnen, en gud eller en halfgud?' — Detta, o Ananda, är de åtta församlingarna."

"Detta är en öfvervinnares åtta grader (sferer). Hvilka åtta? En, som i sitt inre har en klar föreställning om formernas värld, ser utantill små former, sköna och fula; i det han öfvervinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares första grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om formernas värld, ser utantill omätligt stora former, sköna och fula; i det han öfver-

vinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares andra grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill små former, sköna och fula; i det han öfvervinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares tredje grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill oändligt stora former, sköna och fula; i det han öfvervinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar den' — det är en öfvervinnares fjärde grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill blåa former, blåfärgade, blått utseende, blått skinande, som t. ex. den blå, blåfärgade, blått utseende, blått skinande linblomman, eller som t. ex. det på båda sidor skönt tillverkade blå, blåfärgade, blått utseende, blått skinande musslinet från Benares; så ser en, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, utantill blå, blåfärgade, blått utseende, blått skinande former; i det han öfvervinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares femte grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill gula former, gulfärgade, gult utseende, gult skinande, som t. ex. den gula, gulfärgade, gult utseende, gult skinande kaṇikāra-blomman, eller som t. ex. också det på båda sidor skönt tillverkade gula, gulfärgade, gult utseende, gult skinande musslinet från Benares; så ser en, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, utantill gula, gulfärgade, gult utseende, gult skinande former; i det han öfvervinner dem, har han så den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares sjätte grad. — En, som inom sig har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill röda former, rödfärgade, rödt utseende, rödt skinande, som t. ex. den röda, rödfärgade, rödt utseende, rödt skinande bandhujīvaka-blomman, eller som t. ex. också det på båda sidor

skönt tillverkade röda, rödfärgade, rödt utseende, rödtskinande musslinet från Benares; så ser en, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, utantill röda, rödfärgade, rödt utseende, rödt skinande former; i det han öfvervinner dem, har han så den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares sjunde grad. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser utantill hvita former, hvitfärgade, hvitt utseende, hvitt skinande, som t. ex. den hvita, hvitfärgade, hvitt utseende, hvitt skinande morgonstjärnan, eller som t. ex. också det på båda sidor skönt tillverkade hvita, hvitfärgade, hvitt utseende, hvitt skinande musslinet från Benares; så ser en, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, utantill hvita, hvitfärgade, hvitt utseende, hvitt skinande gestalter; i det han öfvervinner dem, har han den klara föreställningen: 'jag känner, jag genomskådar dem' — det är en öfvervinnares åttonde grad. Detta är, o Ananda, en öfvervinnares åtta grader."

"Detta är frigörelsens åtta grader (stadier). Hvilka åtta? En, som har en klar föreställning om formerna, genomskådar dem — det är den första frigörelsen. — En, som i sitt inre har en klar föreställning om det gestaltlösa, ser formerna utantill — det är den andra frigörelsen. — Han är intagen af den föreställningen: "det är godt" — det är den tredje frigörelsen. — Efter fullständigt öfvervinnande af formföreställningarna, efter försvinnandet af hinderföreställningarna, efter bortvisande af olikhetsföreställningarna, lefver han, i det han i föreställningen: 'ett oändligt rum' har uppnått rumsoändlighetens grad — det är den fjärde frigörelsen. — Sedan han fullständigt öfvervunnit rumsoändlighetens grad, lefver han, i det han i föreställningen: 'ett oändligt medvetande' uppnått medvetandeoändlighetens grad — det är den femte frigörelsen. — Sedan han fullständigt öfvervunnit medvetandeoändlighetens grad, lefver han, i det han i föreställningen: 'intet är' uppnått intets (nihilismens)

grad — det är den sjätte frigörelsen. — Sedan han fullständigt öfvervunnit intets grad, lefver han, i det han uppnått graden: 'det finnes hvarken medvetande eller icke-medvetande' — det är den sjunde frigörelsen. — Sedan han fullständigt öfvervunnit graden: 'hvarken medvetande eller icke-medvetande', lefver han, i det han uppnått upphäfvandet af föreställningar och känslor — det är den åttonde frigörelsen. Detta är, o Ananda, de åtta frigörelserna."

"En gång, o Ananda, uppehöll jag mig i Uruvelā på floden Nerañjarā's strand under ajapāla-fikonträdet, omedelbart efter det jag uppnåttt den högsta insikten (*sambodhi*). Då kom, o Ananda, Māra, den onde, dit, där jag var; sedan han kommit fram, trädde han till min sida; stående vid sidan, talade Māra, den onde, så till mig: 'i nirvāṇa skall nu, o herre, den Helige ingå, i nirvāṇa ingå den Salige; nu är, o herre, tiden inne för den Helige att ingå i nirvāṇa'."

"Efter sådant tal sade jag, o Ananda, till Māra, den onde, följande:

'Icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har munkar till hörare, visa, disciplinerade, erfarna, kunskapsrika, som äro i besittning af frälsningsläran, som uppnått det frälsningsläran motsvarande lugnet, som uppnått fullkomlighet, som iakttaga det frälsningsläran motsvarande lugnet; (förr)än dessa, sedan de upptagit sitt eget läroämbete, själfva meddela, förkunna, lära, fastställa, förklara, utlägga, tillrättalägga; (förr)än dessa, sedan de undertryckt af andra framställda gensagor, som kunna undertryckas med frälsningslärans hjälp, förkunna frälsningsläran med tecken af under'.

'Icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har nunnor till hörarinnor, visa, disciplinerade o. s. v.' (till: med tecken af under).

'Icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har lekmannabröder till hörare, visa, disciplinerade o. s. v.' (till: med tecken af under).

'Icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har lekmannasystrar till hörarinnor, visa, disciplinerade o. s. v.' (till: med tecken af under).

'Icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än denna min ostraffliga vandel haft framgång, kommit till blomning, vidt utbredd, känd hos många, rikt mångfaldigad, så att den blifvit skönt uppenbarad bland människorna'."

"Nu har också i dag, o Ananda, vid Cāpāla cetiya Māra, den onde, kommit till mig, och sedan han kommit, trädde han till min sida, och stående vid min sida, sade Māra, den onde, sålunda: 'i nirvāṇa, skall nu, o herre, den Helige ingå, i nirvāṇa ingå den Salige, nu är, o herre, tiden kommen för den Helige att ingå i nirvāṇa. Af den Helige, o herre, har ju detta uttalande gjorts: "icke förr skall jag, du onde, ingå i nirvāṇa, än jag har munkar till hörare, visa, disciplinerade o. s. v.'" (upprepning af hela stycket ofvan).

"Efter detta tal, o Ananda, sade jag till Māra, den onde, sålunda: 'var du, du onde, utan sorg! Den Fulländades nirvāṇa skall snart försiggå; efter förloppet af tre månader från denna dag skall den Fulländade ingå i nirvāṇa'. Nu har, o Ananda, i dag vid Cāpāla cetiya den Fulländade med besinning och medvetande uppgifvit hvarje anordning för ett längre lif."

Efter detta tal sade den ärevördige Ananda till den Helige: "stanna, o herre, skall den Helige ännu en världsperiod till frälsning för många, till lycka för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till lycka för gudar och människor." — "Nog nu, Ananda, bed icke den Fulländade! Nu är tiden förbi, o Ananda, att bedja den Fulländade."

Ännu en andra gång talade den ärevördige Ananda till den Helige sålunda: "stanna skall o. s. v."

Ännu en tredje gång talade den ärevördige Ananda till den Helige sålunda: "stanna skall o. s. v." — "Tror du, o Ananda, på den Fulländades högsta insikt?" — "Ja,

herre!“ — “Hvarför beder du då, o Ananda, den Fulländade för tredje gången? Har du icke omedelbart hört af mig, af den Helige omedelbart förnummit: ’hvem helst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, bragt väl till användning underkraftens fyra elementer, han kunde, om han ville, förblifva i lifvet ännu en världsperiod eller resten af en världsperiod. Nu har den Fulländade utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, bragt väl till användning underkraftens fyra elementer, den Fulländade kunde alltså, om han ville, förblifva i lifvet en världsperiod eller resten af en världsperiod’. Tror du det, Ananda?“ — “Ja, herre!“ — “Därför har du, o Ananda, handlat illa, begått ett fel däri, att du, ehuru sålunda af den Fulländade ett tydligt tecken gifvits, en tydlig vink gifvits, icke kunde tränga fram (till att förstå min mening) och icke bad den Fulländade: ’stanna skall den Helige ännu en världsperiod, stanna skall den Salige en världsperiod till frälsning för många, till lycka för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till glädje för gudar och människor’. Om du, o Ananda, hade bedt den Fulländade, så skulle den Fulländade tillbakavisat två af dina tal, men villfarit det tredje. Därför har du, o Ananda, gjort illa, begått ett fel.“

“En gång, o Ananda, uppehöll jag mig i Rājagaha på berget Gijjhakūṭa, en gång, o Ananda, uppehöll jag mig sammastädes i Rājagaha i Nigrodhārāma, o. s. v. (lika för nio platser). Äfven där tilltalade jag dig, o Ananda: ’härligt, o Ananda, är Rājagaha, härligt, o Ananda, berget Gijjhakūṭa o. s. v. (om de förut nämnda nio platserna). Hvem helst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigt o. s. v.“ (som förut till: begått ett fel).

“En gång uppehöll jag mig, o Ananda, här i Vesālī vid Udena cetiya. Äfven då sade jag till dig, Ananda, ’härligt är, o Ananda, Vesālī, härligt Udena cetiya, hvem

hälst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigat o. s. v." (som förut till: begått ett fel).

"En gång uppehöll jag mig, o Ananda här i Vesālī vid Gotamaka cetiya o. s. v." (upprepning af samma passus i fråga om öfriga ofvan nämda cetiya).

"Nu talade jag till dig i dag, o Ananda, vid Cāpāla cetiya: 'härligt är, o Ananda, Vesālī, härligt Udena cetiya, härligt Gotamaka cetiya, härligt Sattamba cetiya, härligt Bahuputta cetiya, härligt Sārandada cetiya, härligt Cāpāla cetiya. Hvem hälst, o Ananda, som utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, väl bragt till användning underkraftens fyra elementer, han kunde, om han ville, stanna i lifvet ännu en världsperiod eller resten af en världsperiod. Den Fulländade har nu, o Ananda utvecklat, mångfaldigat, satt i gång, förverkligat, öfvat, vant sig vid, väl bragt till användning underkraftens fyra elementer, den Fulländade kunde, om han ville, o Ananda, stanna i lifvet ännu en världsperiod eller resten af en världsperiod'. I trots häraf kunde du, o Ananda, ehuru ett tydligt tecken gifvits af den Fulländade, en tydlig vink gifvits, icke tränga fram (till att förstå meningen) och bad icke den Fulländade sålunda: 'den Helige skall stanna, den Helige skall stanna ännu en världsperiod, till frälsning för många, till glädje för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till glädje för gudar och människor'. Om du, o Ananda, hade bedt den Fulländade, så skulle den Fulländade hafva tillbakavisat två af dina tal, men det tredje skulle han godkänt. Därför har du häri handladt illa, begått ett fel."

"Har icke jag, o Ananda, förut lärt: 'skiljande, aflägsnande, afvändande från allt kärt, angenämt'? Därför, hur är det möjligt, o Ananda, att säga: 'hvad som födts, uppstått, utvecklats, är underkastadt utveckling, ack det skall icke falla sönder'? Det går omöjligt. Men hvad, o Ananda, den Fulländade uppgifvit, utspytt, löst, lämnat, tillbakavisat, den uppgifna anordningen för ett längre lif, det af den

Fulländade med bestämdhet gjorda uttalandet: 'inom kort skall den Fulländade ingå i nirvāṇa, efter tre månaders förlopp från denna dag skall den Fulländade ingå i nirvāṇa' — detta ord skulle den Fulländade för lifvets skull återtaga! Det går omöjligt. Låt oss gå, o Ananda, till Mahāvana (Stora lunden), till Kuṭāgāra-salen vill jag bege mig." — "Vare så, herre!" — med dessa ord hörsammade den ärevördige Ananda den Helige.

Då begaf sig den Helige med den ärevördige Ananda till Mahāvana, till Kuṭāgāra-salen; ditkommen sade han till Ananda: "gå du, Ananda, låt alla munkar, så många som lefva i närheten af Vesālī, komma tillsamman i församlingssalen!"

Sedan den ärevördige Ananda hörsammat med orden: "vare så, herre!" och låtit alla de munkar, så många som lefde i närheten af Vesālī, komma tillsammans i församlingssalen, gick han dit, hvarest den Helige var; sedan han kommit dit och hälsat den Helige, trädde han till hans sida. Stående vid hans sida, talade den ärevördige Ananda sålunda till den Helige: "munkarnas samfund är samladt till det, herre, hvarför den Helige anser det vara tid." Då gick den Helige till församlingssalen; sedan han gått dit, satte han sig ned på det för honom redda sätet; sedan han satt sig ned, talade den Helige så till munkarna:

"För den skull skolen I, o munkar, utöfva, utföra, utbreda de plikter (läror), som jag, sedan jag erfarit dem, lärt Eder, och därefter I Eder dem väl tillägnat, att denna helighetens ostraffliga vandel skall varda beståndande och länge förblifva, och lända till frälsning för många, till glädje för många, till förbarmande med världen, till nytta, till frälsning, till glädje för gudar och människor."

"Hvad för plikter, o munkar, är det jag lärt Eder, sedan jag dem erfarit, och som I, sedan i hafven Eder dem väl tillägnat, skolen pläga, utöfva, utbreda, på det helighetens ostraffliga vandel må varda beståndande och länge förblifva, och detta lända till frälsning för många, till glädje för många, till förbarmande med världen, till nytta, till

frälsning till glädje för gudar och människor? Ja, det är de fyra tankekoncentrationerna, de fyra viktiga ansträngningarna, underkraftens fyra elementer, de fem förmögenheterna (organen), de fem krafterna, den högsta insiktens (erfarenhetens) högsta hjälpmedel (leder), den heliga åttafaldiga vägen. Detta, o munkar, är de plikter, som jag lärt Eder, sedan jag dem erfarit, och som I, sedan I hafven Eder dem väl tillägnat, skolen pläga, öfva, utbreda, på det helighetens ostraffliga vandel må varda beståndande och länge förblifva, och detta lända till frälsning för många, till glädje för många, till förbarmande för världen, till nytta, till frälsning, till glädje för gudar och människor."

Då talade den Helige till munkarna:

"Välan, nu, I munkar, säger jag Eder: aggregaten (allt jordiskt) är underkastadt förgänglighet; kämpen utan återvändo! Inom kort skall den Fulländades nirvāṇa inträffa, efter tre månader från denna stund skall den Helige ingå i nirvāṇa." — Detta sade den Fulländade. Sedan han detta talat, sade han, Mästaren, vidare följande:

"Mitt lif till skörd nu är moget och nära målet färden är;
jag lämnar Eder, bort går jag: jag tar min tillflykt hos mig själf.
Vaksamma varen nu ständigt, och vandren, munkar, dygdens väg,
med tanken städse rätt samlad, bevaren troget Eder själf!
Den städs vandrar oförtröttadt på sanningens och tuktens väg,
bakom sig födsel och lifslopp han lämnar, smärtans mål han nått."

Sedan den Helige klädt sig om morgonen samt tagit skål och mantel, gick han in till Vesālī för att begära allmosor; sedan han gått till Vesālī för att begära allmosor, talade han efter måltiden, återvänd från allmosegången, i det han såg sig tillbaka på Vesālī med sin elefantblick, till den ärevördige Ananda sålunda: "detta blir den sista gång som den Fulländade ser Vesālī. Vi vilja gå, Ananda,

till Bhaṇḍagāma vilja vi bege oss." — "Vare så, herre!" — med dessa ord hörsammade den ärevördige Ananda den Helige. Därpå drog den Helige med en stor skara munkar till Bhaṇḍagāma.

Med ett stort följe af munkar beger sig därefter Gotama Buddha på väg till Kusinārā, där han bestämt sig för att ingå i nirvāṇa. Vid Pāvā öfverfaller honom den sjukdom, som skulle göra slut på hans lif. Sjuk och trött släpar han sig vägen fram:

Till floden Kukutthā med vattnet klara,
det lugna, rena, vandrande kom Buddha;
i vattnet trött steg Mästarn ned, den högste,
som utan like är, fulländad, Buddha.
När så han badat, druckit, upp ur floden
steg Mästaren, af skarorna omringad.
Och Mästarn, sanningslärarn, vise Buddha,
den mäktige, gick hän till Mangolunden
och sade så till Cunda, munken: "bred du
min klädnad fyrfaldt ut, att lägga mig på!"
Och Cunda gjorde gladt som Mästarn bjudit;
hans klädnad, fyrfaldt veckad, ut han bredde.
Då lade Mästaren sig ned, den trötte,
och Cunda ned sig satte bredvid honom.

Slutligen anlände Buddha till Kusinārā. Där låg vid floden Hiraññavatī's strand en lund af sālaträd.

Buddha's sista stunder.

Då sade den Helige till den ärevördige Ananda:

"Låt oss gå härifrån, Ananda, till Malla's sāla-lund, Upavattana, vid Kusinārā, på den främre stranden af Hiraññavatī."

"Ja, herre", sade den ärevördige Ananda, hörsammande den Helige.

Då begaf sig den Helige, åtföljd af en stor skara munkar, till den främre stranden af floden Hiraññavatī, till

Malla's sālalund, Upavattana, i staden Kusinārā; och när han kommit dit, sade han till den ärevördige Ananda: "gå, Ananda, och red mig mellan två tvillingträd ett läger med hufvudet åt norr! Jag är trött, Ananda, jag önskar lägga mig ned."

"Ja, herre", sade den ärevördige Ananda, hörsammande den Helige, och bredde ett läger mellan två tvillingträd med hufvudet åt norr. Då lade sig den Helige ned på sin högra sida efter lejonets sätt, och läggande den ena foten på den andra, låg han så uppmärksam och samlad.

Nu voro vid denna tid de båda sālaträden från ofvan till nedan fullt betäckta af blom, ehuru det ej var blomningstid, och blommorna föllo ned på den Fulländades kropp och strödde sig och regnade ned af vördnad för den Fulländade. Och himmelska mandārada-blommor föllo ned från skyn, och dessa strödde sig öfver den Fulländades kropp af vördnad för den Fulländade. Äfven stoft af himmelskt sandelträ föll från skyn; och detta strödde sig öfver den Fulländades kropp och spridde sig och löste sig af vördnad för den Fulländade. Och musik tonade i himmelens höjd af vördnad för den Fulländade, och himmelska körer hördes sjunga af vördnad för den Fulländade.

Då talade den Helige till den ärevördige Ananda:

"Helt och hållet betäckta af blom, o Ananda, äro de båda tvillingträden, ehuru det icke är blommningstid; och blommorna hafva regnat ned öfver den Fulländades kropp och hafva strött sig och spridt sig af vördnad för den Fulländade. Äfven himmelska mandārada-blommor hafva fallit från skyn, och dessa hafva strött sig öfver den Fulländades kropp och hafva spridt sig och regnat ned i vördnad för den Fulländade. Äfven stoft af himmelskt sandelträ har fallit från skyn och har strött sig öfver den Fulländades kropp och spridt sig och löst sig af vördnad för den Fulländade. Äfven musik ljuder i skyn af vördnad för den Fulländade, och himmelska körer höras

sjunga i dyrkan af den Fulländade. Men det är icke af allt detta, o Ananda, som den Fulländade hedras, värderas, vördas, dyrkas, förhärligas; utan den munk, Ananda, eller den nunna eller den lekmannabroder eller den lekmannasyster, som har att uppfylla alla större och mindre plikter, uppförande sig på tillbörligt sätt och i öfverensstämmelse med föreskrifterna — så är det den Fulländade hedras, värderas, vördas, förhärligas, dyrkas med den högsta dyrkan. Därför, o Ananda, öfven Eder och uppfyllen alla större och mindre plikter, uppförande Eder på tillbörligt sätt och i öfverensstämmelse med föreskrifterna."

Nu vid den tiden stod den vördnadsvärde Upavāṇa framför den Helige, fläktande honom. Då blef den Helige otålig mot den vördnadsvärde Upavāṇa, sägande: "gå åt sidan, munk, stå icke framför mig!"

Då tänkte den vördnadsvärde Ananda följande:

"Här har nu denne vördnadsvärde Upavāṇa under lång tid varit den Heliges liftjänare och hållit sig beredd på hans vink eller befallning; dock, ehuru hans sista ögonblick äro nära, är den Helige missnöjd med den vördnadsvärde Upavāṇa, sägande: 'gå åt sidan, munk, stå icke där framför mig!' Hvad kan vara orsaken och hvad kan vara skälet till att den Helige var missnöjd med den vördnadsvärde Upavāṇa, sägande: 'gå åt sidan, munk, stå icke där framför mig'?"

Då talade den ärevördige Ananda till den Helige sålunda:

"O herre, här har nu den vördnadsvärde Upavāṇa under lång tid varit den Heliges liftjänare och hållit sig beredd på hans vink eller befallning; dock, ehuru hans sista ögonblick äro nära, är den Helige missnöjd med den vördnadsvärde Upavāṇa, sägande: 'gå åt sidan, munk, stå icke där framför mig!' O herre, hvad är orsaken, hvad är skälet till att den Helige var missnöjd med den vördnadsvärde Upavāṇa, sägande: 'gå åt sidan, munk, stå icke där framför mig'?"

"Ananda, nästan alla gudomligheter i de tio världarna hafva kommit tillsammans för att se den Fulländade. I en utsträckning af tolf mil, o Ananda, omkring staden Kusinārā och Malla's sāla-lund, Upavattana, finns det ingen fläck på marken stor nog att sticka ned ett hårstrå uti, som icke är genomträngd af mäktiga andar. Och dessa andar, Ananda, äro missnöjda och säga: 'fjärran ifrån hafva vi kommit för att se den Fulländade; ty blott sällan och vid sällsynta tillfällen uppträder en fulländad, en helig, högste buddha i världen; och nu, i natt, i den sista väkten skall den Fulländade gå in i nirvāṇa; men denne framstående munk står framför den Fulländade och döljer honom, och vi hafva ingen möjlighet att se honom nu i hans sista ögonblick'; därför, Ananda, äro dessa gudomligheter missnöjda."

"Hvad är det för gudomligheter som den Helige tänker på?"

"Somliga af gudomligheterna, Ananda, äro i luften, med själen fylld af jordiska ting; de rifva sitt hår och klaga högt, de sträcka ut armarna och klaga högt, falla med hufvudet på marken och rulla sig hit och dit, sägande: 'alldeles för snart skall den Helige gå in i nirvāṇa; allt för snart skall världens ljus försvinna från vår syn!'"

"Somliga gudomligheter, Ananda, äro på jorden, med själen fylld af jordiska ting; och de slita sitt hår och klaga högt, de sträcka ut armarna och klaga högt, falla med hufvudet på marken och rulla sig hit och dit, sägande: 'allt för snart skall den Helige ingå i nirvāṇa; allt för snart skall världens ljus försvinna från vår syn!'"

"Men de gudomligheter, som äro fria från passion, vaksamma och medvetna, bära det tåligt, sägande: 'förgängligt är allt. Huru är det möjligt att hvad som födts, blifvit till, är organiskt och i sig själf bär upplösningens frö, icke skulle gå under? En sådan förutsättning är omöjlig'."

"I gångna tider, herre, när munkarna tillbragt den

regniga årstiden i olika distrikt, brukade de komma och besöka den Fulländade, och vi brukade mottaga dessa ärevördiga munkar för audiens och för att uppvakta den Helige. Men, herre, efter den Heliges död, skola vi ej bli i stånd att mottaga dessa ärevördiga munkar för audiens och för att uppvakta den Helige."

"Det är fyra platser, Ananda, som en troende bör besöka med känslor af vördnad och fruktan. Hvilka äro dessa fyra?"

"Den plats, Ananda, om hvilken den troende kan säga: 'här föddes den Fulländade', är en fläck, som bör besökas med känslor af vördnad och fruktan."

"Den plats, Ananda, om hvilken den troende kan säga: 'här erhöll den Fulländade den högsta och fullkomliga insikten', är en fläck, som bör besökas med känsla af vördnad och fruktan."

"Den plats, Ananda, om hvilken den troende kan säga: 'här blef rättfärdighetens kungadöme rest af den Fulländade', är en fläck, som bör besökas med känslor af vördnad och fruktan."

"Den plats, Ananda, om hvilken den troende kan säga: 'här gick den Fulländade in i nirvāṇa-elementet utan rest af tillvarelsefrö', är en fläck, som bör besökas med känslor af vördnad och fruktan."

"Och till sådana platser skall det komma troende, bröder och systrar af orden, eller fromma män och kvinnor och skola säga: 'här föddes den Fulländade', eller 'här vann den Fulländade den högsta och fullkomliga insikten', eller 'här har rättfärdighetens kungadöme blifvit rest af den Fulländade', eller 'här gick den Fulländade in i nirvāṇa-elementet utan rest af tillvarelsefrö'."

"Och de, o Ananda, som skola dö, medan de med troende hjärta äro stadda på sådan pilgrimsfärd, äro bestämda att efter döden, när kroppen skall lösas upp, återfödas i himlens lyckliga riken."

"Huru skola vi förhålla oss, herre, med hänsyn till kvinnorna?"

"Se dem ej, Ananda!"

"Men om vi måste se dem, hvad skola vi då göra?"

"Låta bli att tala med dem, Ananda!"

"Men om de tala till oss, herre, hvad skola vi göra?"

"Håll vidsträckt uppsikt, Ananda!

Hvad skola vi göra, herre, med den Fulländades kvarlefvor?"

"Varen icke till hinder för Eder själfva, Ananda, genom att på något sätt hedra den Fulländades kvarlefvor. Varen nitiska, jag besvär Eder, för Eder egen skull; ägnen Eder åt Eder egen fördel; varen allvarliga, nitiska, vaktande på Edert eget bästa! Det finns visa män, Ananda, bland adelsmännen, bland brahmanerna, bland familjernas hufvudmän, som äro fasta anhängare af den Fulländade; och de komma att ägna tillbörlig heder åt den Fulländades kvarlefvor."

"Hvad skall göras med den Fulländades kvarlefvor?"

"Såsom man behandlar kvarlefvorna af en konungarnas konung, så skall man behandla kvarlefvorna af den Fulländade."

"Och huru, herre, behandlar man kvarlefvorna af en konungarnas konung?"

"Man sveper kroppen af en konungarnas konung i nytt tyg; när det är gjordt, sveper man den i kardad bomull. När det är gjordt, sveper man den i nytt tyg, — och så vidare, tills man svept kroppen i fem hundra lager efter hvarandra af båda slagen. Sedan lägger man kroppen i ett oljekärl af järn och betäcker den noga med ett annat oljekärl af järn. Sedan bygger man ett likbål med alla slags rökverk och bränner kroppen af konungarnas konung. Sedan reser man vid de fyra korsvägarna en dāgaba (hög) åt kroppen af konungarnas konung. Detta, Ananda, är sättet att behandla kroppen af en konungarnas konung."

"Och såsom man behandlar kvarlefvorna af en konungarnas konung, så, Ananda, skall man ock behandla kvarlefvorna af den Fulländade. Vid de fyra korsvägarna skall en dāgaba resas åt den Fulländade. Och hvem helst som där lägger kransar eller rökverk eller färger, eller gör en vördnadsbetygelse eller i dess närhet erfar själens stilla ro — det skall för honom länge vara en källa till förtjänst och glädje."

Nu inträdde den ärevördige Ananda i klostret (*vihāra*), och lutande sig mot dörrposten grät han, sägande: "ack, jag är endast en lärjunge och ännu blott stadd på den väg, som leder till fullkomligheten. Och min lärare håller på att gå in i nirvāṇa — han, som förbarmade sig öfver mig."

Nu tilltalade den Helige munkarna:

"Hvar, o munkar, är Ananda?"

"Herre, den ärevördige Ananda har gått in i klostret, och lutande sig mot dörrposten gråter han, sägande: 'ack jag är endast en lärjunge och ännu blott stadd på den väg, som leder till fullkomlighet; och min lärare håller på att ingå i nirvāṇa — han, som förbarmade sig öfver mig'."

Då kallade den Helige till sig en munk och sade:

"Gå, o munk, och säg till den ärevördige Ananda i mitt namn: 'Mästaren vill tala med dig, broder Ananda'."

"Ja, herre", sade munken till den Helige och begaf sig dit, hvarest den vördnadsvärde Ananda var. Och när han kommit dit, talade han till den vördnadsvärde Ananda sålunda:

"Mästaren kallar dig, broder Ananda."

"Ja, broder", sade den vördnadsvärde Ananda till munken och begaf sig dit, hvarest den Helige var. Och när han kommit dit, hälsade han den Helige och satte sig ned på sidan om honom. När den vördnadsvärde Ananda satt sig ned på hans sida, talade den Helige sålunda:

"Nog, Ananda, sörj icke, gråt icke! Har jag icke förut, vid forna tillfällen, sagt dig, Ananda, att det ligger

i självfva naturen hos alla ting, som äro oss mest kära, och åt hvilka man mest gläder sig, att vi måste skilja oss från dem, lämna dem, lösrycka oss från dem? Huru kan det då vara möjligt, Ananda, att hvad helst som födts, blifvit till, är gestaltadt och i sig själf bär upplösningens frö, icke skulle gå under? Detta antagande är icke möjligt. Under en lång tid, Ananda, har du tjänat den Fulländade med god, hängifven, glad, trohjärtad, obegränsad tjänst af din kropp; under en lång tid, Ananda, har du tjänat den Fulländade med en god, hängifven, glad, trohjärtad, obegränsad tjänst af din röst; under en lång tid, Ananda, har du tjänat den Fulländade med en god, hängifven glad, trohjärtad, obegränsad tjänst af ditt förstånd. Du har förvärfvat dig mycken förtjänst, Ananda; sträfva blott allvarligt, och snart skall du vara fri från all synd."

Och den Helige sade till munkarna:

"Munkar, bland alla dessa helige, som fordomtima voro högste buddha'er, var det ingen, som icke hade sina älsklingstjänare, såsom Ananda varit för mig. Och, o munkar, bland alla dessa heliga, som i framtiden skola blifva högste buddha'er, är det ingen, som icke skall hafva sin älsklingstjänare, såsom Ananda varit för mig. Vis, o munkar, är Ananda — han vet, när det är rätta tiden för att besöka den Fulländade, vare sig för munkar eller nunnor, eller för lekmannabröder eller lekmannasystrar, för konungen eller konungens hofmän, för andra sekters mästare eller för deras anhängare."

"Ananda, o munkar, har fyra underbara och märkvärdiga egenskaper. Och hvilka äro dessa fyra? Om, o munkar, en samling af munkar begåfvo sig för att besöka Ananda, voro de fyllda af glädje af att se honom; och om så Ananda höll en predikan öfver läran, voro de fyllda af glädje öfver att höra honom; och om Ananda, o munkar, upphör att tala, är menigheten ännu otillfredsställd."

"Om, o munkar, en samling af nunnor o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af lekmannabröder o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af lekmannasystar o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"En konungarnas konung, o munkar, har fyra underbara och märkvärdiga egenskaper. Och hvilka äro dessa fyra? Om, o munkar, en samling af krigare begåfvo sig för att besöka en konungarnas konung, voro de fyllda af glädje af att se honom; och om så konungarnas konung höll ett tal, voro de fyllda af glädje öfver att höra honom; och om konungarnas konung, o munkar, upphör att tala är församlingen ännu otillfredsställd."

"Om, o munkar, en samling af brahmaner o. s v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af husfäder o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af asketer o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"På alldeles samma sätt, o munkar, har Ananda fyra underbara och märkvärdiga egenskaper. Om, o munkar, en samling af munkar o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af nunnor o. s. v." (till: otillfredsställd).

"Om, o munkar, en samling af lekmannabröder o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Om, o munkar, en samling af lekmannasystrar o. s. v." (till: otillfredsställd.)

"Detta o munkar, är de fyra underbara och märkvärdiga egenskaperna hos Ananda."

När den Helige så talat, sade den årevördige Ananda till honom följande:

"Herre, må icke den Helige ingå i nirvāṇa i denna stad af ris- och lerkojor, i denna jungelstad, i denna afsides by. Ty, herre, det finns andra, stora städer, såsom

Campā, Rājagaha, Sāvatthī, Sāketa, Kosambī och Benares. Må den Helige ingå i nirvāṇa i en af dem. I dem bo många mäktiga män af krigarkast, många mäktiga män af brahmankast, många mäktiga husfäder, som äro fasta i tron på den Fulländade och vilja bevisa den Fulländade den sista hederstjänsten."

"O Ananda, säg icke så! O Ananda, säg icke så, att detta är en ris- och lerstad, en jungelstad, en afsides by!"

"Det var en gång, Ananda, en konung vid namn Mahā-Sudassana, som var en världskonung, en dygderik rättvisans konung, en segerrik behärskare af jordens fyra väderstreck, sitt folks beskyddare och ägare af de sju kungliga skatterna. Denna stad, Kusinārā, o Ananda, var Mahā-Sudassana's hufvudstad och bar namnet Kusāvatī. Från öster till väster var det tolf mil i längd och från norr till söder sju mil i bredd. Kusāvatī, hufvudstaden, Ananda, var lycklig och blomstrande, folkrik, till trängsel fylld af män och rikligt försedd med lifsmedel. Såsom Aḷakamandā, gudarnas hufvudstad, Ananda, är lycklig, blomstrande, folkrik och till trängsel fylld af gudar samt rikligt försedd med lifsmedel, på alldeles samma sätt, Ananda, var hufvudstaden Kusāvatī lycklig och blomstrande, folkrik och till trängsel fylld af män och rikligt försedd med lifsmedel. Kusāvatī, hufvudstaden, Ananda, var hvarken dag eller natt utan de tio slagen af buller: vagnarnas, trummornas, tamburinernas, lutornas, sångens, cymbalernas, gongongens, och det tionde, ljudet af folket som ropar: 'äten och varen glada!'"

"Gå nu, Ananda och träd in i staden Kusinārā och förkunna för Malla'erna i Kusinārā:

'I natt, o Vāseṭṭha'er, vid den sista väkten skall den Fulländade ingå i nirvāṇa. Varen vänligt stämda, varen vänligt stämda, o Vāseṭṭha'er, och skaffen Eder icke anledning till självförebråelser sedermera, så att I måsten säga Er: "den Fulländade ingick i nirvāṇa inom vårt område,

men vi begagnade icke det lyckliga tillfället att vara närvarande vid den Fulländades sista ögonblick"!'"

"Ja, herre," sade den ärevördige Ananda till den Helige. Och anläggande underklädnad samt tagande sin skål och mantel, begaf han sig till Kusinārā tillsammans med en annan munk.

Vid det tillfället voro Kusinārā-Malla'erna församlade i rådssalen för någon angelägenhet. Och den ärevördige Ananda begaf sig till rådssalen, tillhörande Kusinārā-Malla'erna. Och när han anlände dit, lät han kungöra för dem följande:

"I natt, o Vāseṭṭha'er, under den sista väkten skall den Fulländade ingå i nirvāṇa. Varen vänligt stämda, varen vänligt stämda, o Vāseṭṭha'er, och skaffen Eder icke anledning till självförebråelser sedermera, så att I måsten säga Er: 'den Fulländade ingick i nirvāṇa inom vårt område, men vi begagnade icke det lyckliga tillfället att vara närvarande vid den Fulländades sista ögonblick'."

Då Malla'erna hade hört den ärevördige Ananda's tal, blefvo de och deras barn och deras svärdöttrar och deras hustrur bedröfvade och sorgsna och öfverväldigade af hjärteve, och somliga sleto sitt hår och skreko högt och sträckte ut sina armar och skreko högt och föllo med hufvudet mot marken och rullade sig hit och dit, sägande: "allt för snart skall den Fulländade ingå i nirvāṇa, allt för snart skall världens ljus försvinna ur vår åsyn". Då begåfvo sig Malla'erna, deras barn och svärdöttrar och deras hustrur, som voro bedröfvade och sorgsna och öfverväldigade af hjärteve, till Malla'ernas sāla-lund, Upavattana, och dit, hvarest den ärevördige Ananda var.

Den ärevördige Ananda tänkte då: "om jag tillåter Kusinārā-Malla'erna att blott en i sänder betyga den Helige sin vördnad, så skall natten öfvergå till morgon, innan de alla fått företräde. Jag vill fördela dem i grupper, hvarje familj i en grupp, och så låta dem betyga sin vördnad för den Helige, sägande: 'herre, en Malla, benämnd

så ock så, med sina barn, sin gemål, sitt följe, sina vänner bugar sig i vördnad för den Heliges fot'."

Och den ärevördige Ananda fördelade Malla'erna i grupper, hvarje familj i en grupp, och lät den så betyga sin vördnad för den Helige, sägande: "herre, en Malla, benämnd så och så, med sina barn, sin gemål, sitt följe och sina vänner bugar sig i vördnad för den Heliges fot." Och den ärevördige Ananda lyckades på detta sätt föra fram Kusinārā-Malla'erna att betyga sin vördnad för den Helige före slutet af nattens första väkt.

Vid den tiden nalkades en tiggarmunk vid namn Subhadda Kusinārā. Och tiggarmunken Subhadda fick höra denna underrättelse: "i natt, vid sista väkten skall asketen Gotama ingå i nirvāṇa."

Då tänkte tiggarmunken Subhadda: "jag har hört vandrande asketer, som voro gamla män, långt till åren komna, lärare och lärares lärare förkunna: 'blott sällan och vid sällsynta tillfällen uppträder en fulländad (tathāgata), en helig, en högste buddha i världen'. Och i natt, vid sista väkten skall asketen Gotama ingå i nirvāṇa. Nu har ett visst tvifvel stigit upp i min själ; och den tron har jag om asketen Gotama, att han så kan undervisa mig i läran, att jag skall bli löst från mitt tvifvel."

Då begaf sig tiggarmunken Subhadda till Malla'ernas sāla-lund, Upavattana, och dit, hvarest den ärevördige Ananda var; och hafvande anländt, talade han till den ärevördige Ananda sålunda:

"Ananda, jag har hört vandrande asketer, som voro gamla män, långt till åren komna, lärare och lärares lärare förkunna: 'blott sällan och vid sällsynta tillfällen uppträder en fulländad, en helig, en högste buddha i världen'. Och i natt, vid sista väkten skall asketen Gotama ingå i nirvāṇa. Nu har ett visst tvifvel stigit upp i min själ, och den tron har jag om asketen Gotama, att han kan så undervisa mig läran, att jag skall bli löst från mitt tvifvel. Lämna mig därför tillfälle att få se asketen Gotama!"

När tiggarmunken Subhadda hade så talat, genmälte den ärevördige Ananda: "nog, broder Subhadda! Stör icke den Fulländade! Den Helige är trött."

För andra gången sade tiggarmunken Subhadda till den ärevördige Ananda sålunda: "Ananda, jag har hört o. s. v." (till: Gotama.)

För tredje gången sade tiggarmunken Subhadda till den ärevördige Ananda sålunda: "Ananda, jag har hört o. s. v." (till: Gotama.)

Och för tredje gången genmälte den ärevördige Ananda: "nog, broder Subhadda! Stör ej den Fulländade! Den Helige är trött."

Nu råkade emellertid den Helige höra samtalet mellan den ärevördige Ananda och tiggarmunken Subhadda. Och den Helige kallade den ärevördige Ananda och sade: "nog, Ananda; hindra icke Subhadda! Ananda, lämna Subhadda tillfälle att se den Fulländade! Hvad helst Subhadda må fråga mig, så skall han fråga af begär efter kunskap, ej för att störa mig; och han skall snabbt förstå hvad jag än kommer att svara."

Då talade den ärevördige Ananda till tiggarmunken Subhadda sålunda:

"Träd in, broder Sabhadda! Den Helige beviljar dig tillträde."

Då begaf sig tiggarmunken Subhadda dit, hvarest den Helige var. Hafvande anländt, hälsade han den Helige vördnadsfullt. Och sedan de utbytt vänskapliga och artiga ord, satte han sig ned på ena sidan. Sedan han satt sig ned på ena sidan, talade tiggarmunken Subhadda till den Helige sålunda:

"Gotama, alla dessa asketer och brahmaner, som hafva stort följe och stora skaror af åhörare och lärjungar, och som äro utmärkta, berömda ledare af skolor och sekter och högligen värderade af folket — såsom Pūraṇa Kassapa, Makkhali Gosāli, Ajita Kesakambalī, Pakudha Kaccāyana, Sanjaya Belaṭṭhiputta, Nigaṇṭha Nātaputta — hafva de alla, såsom de påstå, upptäckt sanningen, eller

hafva de det icke? Eller hafva somliga af dem gjort det, andra icke?"

"Nog, Subhadda; låt oss lämna den frågan: 'hafva de alla, såsom de påstå, upptäckt sanningen, eller hafva de det icke? Eller hafva somliga af dem gjort det, andra icke?' Läran vill jag förkunna för dig, Subhadda. Lyssna till mig och hör mig uppmärksamt, och jag skall tala."

"Ja, herre", sade Subhadda, tiggarmunken, till den Helige. Och den Helige talade sålunda:

"Subhadda, i hvilken lära eller disciplin det vara må, där den heliga, åttafaldiga vägen icke finnes (inrymd), där finnes ej heller en asket vare sig af första, andra eller tredje eller fjärde graden. Men i hvilken lära eller disciplin det vara må, där den åttafaldiga vägen finnes, där finnes också en munk af både första, andra, tredje och fjärde graden. Nu finnes i denna lära och disciplin den åttafaldiga vägen: där allena finnes också en munk af första, andra, tredje och fjärde graden. Tomma på sanna asketer äro alla andra lärosystem. Men må de till denna (min) lära hörande munkarna lefva ett rättfärdighetens lif, och världen skall ej blifva tom på heliga män (arahat).

Blott tjugonio år jag var, när som jag
från världen afstod, sökande det goda.
Nu femti år ha gått och mer, Subhadda,
se'n jag gick bort för att med pilgrimslifvet
i sanningens och dygdens riken lefva:
ty där förutom verklig munk ej finnes;

ej heller munk af andra, tredje eller fjärde graden. Tomma på sanna asketer äro alla andra lärosystem. Men må de till denna (min) lära hörande munkarna lefva ett rättfärdighetens lif, och världen skall icke blifva tom på heliga män."

När den Helige så talat, sade tiggarmunken Subhadda till honom följande: "o, underbart är det, herre, underbart är det, herre! Det är, o herre, som om man skulle

resa upp hvad som är kastadt öfverända, eller aftäcka hvad som är doldt, eller peka ut rätta vägen för en vilsegången vandrare, eller bära en lykta i mörkret, för att de som ögon hafva måtte se de yttre formerna. Alldeles så har den Helige i olika riktningar utvecklat läran för mig. Herre, jag tager min tillflykt till den Helige, till läran, till samfundet. Tillåt mig att draga mig tillbaka från världen såsom lärjunge af den Helige och inträda i orden!"

"Subhadda, hvar och en, som förut varit anhängare af andra sekter och efteråt önskar draga sig tillbaka från världen och inträda i den högre eller lägre graden af denna lära och disciplin, måste först genomgå en proftid på fyra månader. Efter förloppet af dessa fyra månader upptaga honom munkar, därtill villiga, i orden och viga honom till munk. Emellertid, i fråga om proftiden, medger jag olikhet till personen."

"Herre, om hvar och en, som förut varit anhängare af andra sekter och efteråt önskar draga sig tillbaka från världen och inträda i den högre eller lägre graden af denna lära och disciplin, först måste genomgå en proftid på fyra månader, och efter förloppet af dessa fyra månader munkar, därtill villiga, upptaga honom i orden och viga honom till munk, då är jag färdig att genomgå fyra års proftid, och efter förloppet af dessa fyra år må munkar, därtill villiga, upptaga mig i orden och viga mig till munk."

Då sade den Helige till den ärevördige Ananda: "välan då, Ananda, upptag Subhadda i orden!"

"Ja, herre", sade den ärevördige Ananda till den Helige.

Då sade tiggarmunken Subhadda till den ärevördige Ananda följande: "huru lyckliga, I munkar, ären, broder Ananda; huru i högsta mått lyckliga, broder Ananda, som alla blifvit beständkta med lärjungaskapets bestänkning från den Heliges hand!"

Och Subhadda, tiggarmunken, drog sig tillbaka från

världen såsom den Heliges anhängare och inträdde i orden. Och omedelbart efter det han blifvit upptagen i orden började den vördnadsvärde Subhadda lefva ensam och afskild, vaksam, stark och nitisk. Och inom kort, medan han ännu var i lifvet, kom han därhän att erfara, förverkliga, förvärfva och lefva uti det heliga lifvets högsta stadium, för hvars skull ynglingar af hög familj så ädelt afstå från all familjelifvets vinning och lycka för ett familjelöst vandringslif. Och han erfor, att för honom återfödelsen var tillända, att han lefvat det högre lifvet, att han gjort hvad det höfdes honom göra, och att han icke mera tillhörde denna världen. — Så blef då den vördnadsvärde Subhadda en af de fullkomligas skara, och han var den siste lärjunge, som den Helige själf omvände.

* * *

Då tilltalade den Helige den ärevördige Ananda och sade: "det kan hända, Ananda, att somliga af Eder tänka så: 'Mästarens ord tillhör det förflutna, vi hafva icke mer någon mästare'. Men detta, Ananda, är icke det riktiga betraktelsesättet. Läran och ordningen, Ananda, som jag har lärt och förkunnat för Eder, skola vara Eder mästare, när jag är borta."

"Ananda, när jag är borta, så tilltalen icke hvarandra på det sätt, hvarmed munkarna hittills tilltalat hvarandra, nämligen med tilltalsordet 'broder' ('vän', *āvusa*)! En äldre munk, Ananda, har att tilltala en yngre antingen med hans personnamn eller med hans familjenamn eller med tilltalsordet 'broder'; en yngre munk har att tilltala en äldre med titeln 'herre' eller 'ärevördige herre'."

"När jag är borta, Ananda, må samfundet (orden), om det så skulle önska, afskaffa de ringare och mindre föreskrifterna."

"När jag är borta, Ananda, skall det högre straffet åläggas broder Channa."

"Hvilket, o herre, är det högre straffet?"

"Låt Channa, Ananda, säga hvad han vill; bröderna skola hvarken tala till honom, eller uppmana honom eller förmana honom."

Då tilltalade den Helige munkarna och sade: "det kan hända, o munkar, att någon munk hyser något tvifvel eller någon själens farhåga rörande Buddha eller läran eller samfundet eller vägen eller vandeln. Gören därför frågor, o munkar, och akten Eder för att efteråt behöfva göra Eder förebråelser som: 'vår mästare var ansikte mot ansikte med oss, men vi underläto att ställa alla våra frågor till honom, medan vi ännu hade honom ansikte mot ansikte'."

När han så talat, sutto munkarna tysta.

Och igen, för andra gången och för tredje gången, tilltalade den Helige munkarna: "det kan hända o. s. v." (till: ansikte).

Men äfven tredje gången sutto munkarna tysta.

Då sade den Helige till munkarna: "det kan ju så vara, o munkar, att det är af vördnad för Mästaren som I icke viljen göra frågor. Må då hvar och en tala till sin vän."

Men när han så talat, förblefvo munkarna tysta.

Då talade den ärevördige Ananda till den Helige sålunda:

"Underbart är det, o herre, märkvärdigt är det, o herre! I sanning, jag tror, att i hela denna samling munkar icke finns en munk, som har något tvifvel eller någon farhåga rörande vare sig Buddha eller läran eller orden eller vägen eller vandeln."

"Det är i fullheten af din tro som du säger detta. Men, Ananda, den Fulländade vet med visshet, att i hela denna samling af munkar icke finnes en munk, som har något tvifvel eller någon farhåga rörande vare sig Buddha eller läran eller orden eller vägen eller vandeln. Ty äfven den mest efterblifne, Ananda, af alla dessa fem hundra

munkar har blifvit omvänd och är icke längre hemfallen till att återfödas i en lägre existens, utan är bestämd att med nödvändighet uppnå den högsta visdomsgrad."

Då sade den Helige till munkarna: "och nu, o munkar, tager jag afsked af Eder; förgänglig är hvarje gestaltning; kämpen med ifver för Eder frälsning!"

Detta var den Fulländades sista ord.

Då höjde sig den Helige till det första stadiet af ekstas (djup kontemplation). Och stigande upp från det första stadiet, inträdde han i det andra stadiet af ekstas. Och stigande upp ur det andra stadiet, inträdde han i det tredje stadiet af ekstas. Och stigande upp ur det tredje stadiet, inträdde han i det fjärde stadiet af ekstas. Och stigande upp ur det fjärde stadiet, inträdde han i rumsoändlighetens rike (det själstillstånd, för hvilket ensamt rummets oändlighet är fattbar). Och stigande upp ur rumsoändlighetens rike, inträdde han i medvetandeoändlighetens rike (det själstillstånd, for hvilket ensamt medvetandets oändlighet är fattbar). Och stigande upp ur medvetandeoändlighetens rike, inträdde han i intets rike (det själstillstånd, för hvilket ensamt intet är fattbart). Och stigande upp från intets rike, inträdde han i det rike, som hvarken är förnimmelse eller icke-förnimmelse. Och stigande upp ur det rike, som hvarken är förnimmelse eller icke-förnimmelse, uppnådde han det tillstånd, hvarest upphörandet af hvarje förnimmelse och känsla inträder.

Då sade den ärevördige Ananda till den ärevördige Anuruddha följande: "o herre, o Anuruddha, den Helige har gått in i nirvāṇa".

"Nej, broder Ananda, den Helige har icke gått in i nirvāṇa; han har uppnått det tillstånd, hvarest upphörande af förnimmelse och känsla inträder."

Därpå steg den Helige upp ur det tillstånd, hvarest upphörande af förnimmelse och känsla inträder, och inträdde i det rike, som hvarken är förnimmelse eller icke-förnimmelse. Och stigande upp ur det rike, som hvarken

är förnimmelse eller icke-förnimmelse, inträdde han i intets rike. Och stigande upp ur intets rike, inträdde han i medvetandeoändlighetens rike. Och stigande upp ur medvetandeoändlighetens rike, inträdde han i rumsoändlighetens rike. Och stigande upp ur rumsoändlighetens rike, inträdde han i den fjärde ekstasen. Och stigande upp ur den fjärde ekstasen, inträdde han i den tredje ekstasen. Och stigande upp ur den tredje ekstasen, inträdde han i den andra ekstasen. Och stigande upp ur den andra ekstasen, inträdde han i den första ekstasen. Och stigande upp ur den första ekstasen, inträdde han i den andra ekstasen. Och stigande upp ur den andra ekstasen, inträdde han i den tredje ekstasen. Och stigande upp ur den tredje ekstasen, inträdde han i den fjärde ekstasen. Och uppstigande från den fjärde ekstasen, gick den Helige omedelbart in i nirvāṇa.

När den Helige inträdde i det fullkomliga nirvāṇa, vid det ögonblick, då han gick ut ur existensen, uppstod en väldig jordbäfning, förskräcklig och hemsk; och himmelens åskor rullade.

När den Helige inträdde i det fullkomliga nirvāṇa, i det ögonblick, då han gick ut ur existensen, yttrade Brahmā Sahaṁpati dessa verser:

"I världen väsnen sammansättnings art ifrån sig kasta bort,
som ojämförlig Mästare, som icke här sin like har,
fulländad, kraftbegåfvad, upplyst, gången i nirvāṇa in."

När den Helige inträdde i det fullkomliga nirvāṇa, yttrade Sakka, gudarnas konung, i det ögonblick, då han gick ut ur existensen, följande vers:

"Hvad sammansatt, förgängligt är och underkastadt födsel, död,
så snart det uppstått, det förgår: en lycka, när det väl är slut."

När den Helige inträdde i det fullkomliga nirvāṇa, yttrade den ärevördige Anuruddha, i det ögonblick, då han gick ut ur existensen, följande verser:

"In- och utandning har ej mer den Helige, hvars själ är fast;
när siarn ut ur tiden gick, från önskning fri han funnit ro.
Med sinnet oböjdt han fördrog sin smärtas brand; det var som när
en lampa slocknar; så var hans förlossning från medvetandet."

När den Helige inträdde i det fullkomliga nirvāṇa, yttrade den ärevördige Ananda, i det ögonblick, då han gick ut ur existensen, följande vers:

"Då skedde något fruktansvärdt, då skedde något fasansfullt,
när högst utrustad, högst upplyst, han trädde i nirvāṇa in."

När den Helige var ingången i det fullkomliga nirvāṇa, då gräto de munkar, som ännu icke voro fria från lidelsen. Några sträckte ut armarna, kastade sig hufvudstupa till marken och vältrade sig hit och dit, i det de ropade: "just nu har den Helige inträdt i det fullkomliga nirvāṇa, just nu har den Helige inträdt i det fullkomliga nirvāṇa, just nu är ögat försvunnet i världen." Men de munkar, som hade aflagt lidelsen, fördrogo det med samladt sinne och tankfulla, i det de sade sig: "förgängligt är hvad som är sammansatt; hur är annat möjligt?"

Härefter tröstesamtal särskildt mellan munkarna Ananda och Anuruddha. Underrättelse sändes till Malla'erna af Kusinārā, som låta fira likbegängelse med förbränning o. s. v. Representanter för flera furstesläkter infunno sig, och då skedde slutligen en utdelning af de icke till aska förbrända benen såsom reliker, öfver hvilka på olika orter sedan toper hvälfdes som relikgömmen. Tio voro dessa ursprungliga relikplatser.

b) Buddha's lära.

Det gyllene lagom.

Mahāvagga V, 1, 15 f.

Då kom den Helige till det hus, i hvilket den vördnadsvärde Soṇa bodde, och satte sig ned på ett säte, redt för honom. Och den vördnadsvärde Soṇa bugade sig djupt framför den Helige och tog själf plats något afsides. Och då han så satt, tilltalade han den vördnadsvärde Soṇa och sade: "är det icke sant, o Soṇa, att, när du gått afsides och var försänkt i kontemplation, det då uppsteg i din själ följande tanke: 'ehuru jag har blifvit en af de lärjungar till den Helige, som lefva i utöfning af sträng fasthet, så har dock ej mitt hjärta blifvit fritt från syndens anfäktelser trots begärens frånvaro; och jag har mycken rikedom på min lott där hemma. Det är möjligt både att njuta af denna rikedom och att göra goda gärningar. Låt mig då nu, återvändande till den lägre graden (af lekman), njuta af min rikedom och göra goda gärningar'?"

"Jo, herre!"

"Nå, hvad menar du, Soṇa — var du icke, när du förr lefde i världen, en konung i lutspel?"

"Jo, det var jag, herre!"

"Nå hvad menar du, Soṇa — när strängarna på din luta voro alltför spända, hade då din luta någon riktig ton, och var den skickad att spela uppå?"

"Nej, herre!"

"Nå, hvad menar du, Soṇa — när strängarna på din luta voro för lösa, hade då din luta någon riktig ton, och var den skickad att spela uppå?"

"Nej, herre!"

"Nå, hvad menar du Soṇa — när strängarna på din luta voro hvarken för spända eller för lösa, utan lagom spända, hade din luta då någon riktig ton, och var den skickad att spela uppå?"

"Ja, herre!"

"Alldeles så slår också, o Soṇa, en allt för anspänd kraft öfver i självrättfärdighet, en allt för vek kraft i slapphet."

"Därför, Soṇa, fullända du hos dig dina krafters jämna mått, träng fram till jämnmått i dina andliga förmögenheter och sätt dig detta som mål!"

"Just så, herre", sade den vördnadsvärde Soṇa och hörsammade den Heliges ord.

Och när den Helige hade uppmuntrat den vördnadsvärde Soṇa med dessa uppmuntringsord, så försvann han lika snabbt som en stark man kan sträcka ut sin arm eller kan draga den tillbaka, efter det den varit utsträckt, ur den vördnadsvärde Soṇa's åsyn till Sītavana-lunden och återvände till berget Gijjhakūṭa.

Samtalet med Uttiya.

Anguttara-Nikāya V, 95.

En gång begaf sig tiggarmunken Uttiya dit, hvarest den Helige var. Kommen till honom, utbytte han hälsning och växlade vänliga och älskvärda ord med honom och satte sig på hans ena sida. Då nu tiggarmunken Uttiya satt på den Heliges ena sida, talade han till honom: "huru, herre Gotama, är världen evig? Är detta sant, det andra falskt?"

"Så har jag icke lärt: att världen är evig, att detta är sant, det andra falskt."

"Men huru, Gotama, är då världen förgänglig? Är detta sant, det andra falskt?"

"Ej heller detta har jag lärt: att världen är förgänglig, att detta är sant, det andra falskt."

"Men huru, Gotama, är då världen ändlig? Är detta sant, det andra falskt?"

"Ej heller detta har jag lärt: att världen är ändlig, att detta är sant, det andra falskt."

"Men huru, Gotama, är då världen oändlig? Är detta sant, det andra fa'skt?"

"Ej heller detta har jag lärt, Uttiya: att världen är oändlig, att detta är sant, det andra falskt."

"Men hör då, Gotama, är lifvet det samma som kroppen? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt Uttiya: att lifvet är det samma som kroppen, att detta är sant, det andra falskt."

"Men, o Gotama, är då lifvet något annat än kroppen? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt, Uttiya: att lifvet är något annat än kroppen, att detta är sant, det andra falskt."

"Nå, Gotama, lefver den Fulländade efter döden? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt, Uttiya: att den Fulländade lefver efter döden, att detta är sant, det andra falskt."

"Nå, Gotama, lefver den Fulländade icke efter döden? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt, Uttiya: att den Fulländade icke lefver efter döden, att detta är sant, det andra falskt."

"Säg, Gotama, lefver den Fulländade efter döden och lefver han också icke efter döden? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt, Uttiya: att den Fulländade lefver och icke lefver efter döden, och att det ena är sant, det andra falskt."

"Säg då, Gotama, är det då så, att den Fulländade

hvarken lefver efter döden ej heller icke lefver efter döden? Är detta sant, det andra falskt?"

"Icke heller detta har jag lärt, Uttiya: att det är så, att den Fulländade hvarken lefver efter döden ej heller icke lefver efter döden, och att det ena är sant, det andra falskt."

Därpå sade Uttiya: "då jag nu frågat dig: 'huru, Gotama, är världen evig? Är detta sant, det andra falskt?' så har du sagt: 'detta har jag icke lärt, Uttiya, att världen är evig, att detta är sant, det andra falskt.' (Och så genomgås på samma sätt alla de öfriga frågorna.) Hvad är det då, herre, som du lärt, o Gotama?"

Buddha svarade: "sedan jag, o Uttiya, erfarit läran, förkunnar jag den för mina lärjungar till varelsernas bättring, till öfvervinnande af bekymmer och smärta, till undergång för lidande och sorg, till uppnående af insikt, till förverkligande af nirvāṇa."

Därpå sade Uttiya: "men om du, o Gotama, sedan du erfarit din lära, förkunnar den för dina lärjungar till varelsernas bättring, till öfvervinnande af bekymmer och smärta, till undergång för lidande och sorg, till uppnående af insikt, till förverkligande af nirvāṇa, skall därigenom hela världen eller halfva världen eller en tredjedel af världen förgås?"

Efter dessa ord förblef den Helige tyst.

Då tänkte den ärevördige Ananda: "blott inte tiggarmunken Uttiya får en falsk åsikt och tänker som så: 'då jag gjorde asketen Gotama den allra högsta fråga, så blef han ställd och svarade icke; han var väl icke i stånd därtill'. Detta skulle för lång tid lända tiggarmunken Uttiya till olycka och sorg."

Därför talade den ärevördige Ananda till tiggarmunken Uttiya sålunda: "käre Uttiya, jag vill för dig framställa en liknelse — i liknelser inse ju många vise män betydelsen af det sagda. Liksom, käre Uttiya, när en konungs gränsstad har en stark mur och en stark port i den samt en

enda dörr — där håller den kunnige, erfarne kloke dörrvaktaren obekanta tillbaka, men släpper fram bekanta —; om nu denne dörrvaktare, när han går omkring staden på alla sidor, icke varseblifver en fog i muren eller en öppning i muren, om ock blott så stor, att en katt kunde smyga sig ut, så menar han icke som så: 'de där små varelserna gå ut och in i staden'; utan han tänker som så: 'de stora varelser, som gå in i eller lämna denna stad, gå alla in uti eller lämna staden genom denna port.' Likaså, käre Uttiya, är det för den Fulländade icke af vikt, om därigenom hela världen förgås eller halfva världen eller en tredjedel af världen, utan den Fulländade tänker som så: 'alla som lämna eller hafva lämnat eller skola lämna världen, alla dessa lämna de fem hindren, som sätta fläck på anden och försvaga insikten; deras ande var väl utrustad med betraktelsens (eftertankens) fyra hjälpmedel, och alla satte de upplysningens (väckelsens) sju leder på riktigt sätt i värksamhet, och så hafva de lämnat eller skola lämna världen. Men just den fråga, min käre Uttiya, som du nu riktade till den Helige, har du redan på annat sätt ställt till den Helige. Det var därför som den Helige icke svarade dig."

Mālunkyaputta's undervisning.

Majjhima-Nikāya I, 426 ff. (63).

Så har jag hört.

En gång befann sig den Helige vid Sāvatthī, i Jetavana, Anāthapiṇḍika's park. Så hände det den vördnadsvärde Mālunkyaputta, då han mediterade i ensamhet, att följande tankar stego upp i hans själ.

"Dessa läror, hvilka den Helige har lämnat oförklarade, lagt å sido, tillbakavisat, såsom: 'evig är världen', 'ändlig är världen', 'världen är oändlig', 'själ och kropp äro

identiska', 'själen är ett, kroppen ett annat', 'den Fulländade fortlefver efter döden', 'den Fulländade existerar icke efter döden', 'den Fulländade hvarken existerar eller icke existerar efter döden' — alla dessa frågor undviker den Helige att förklara för mig. Att allt detta blir obesvaradt behagar mig icke och synes mig icke heller rätt. Därför kommer jag till Mästaren och frågar honom rörande detta ämne. Om den Helige vill upplysa mig om, huruvida världen är evig eller icke evig, om världen är ändlig eller oändlig, om själ och kropp äro identiska, eller själen ett och kroppen ett annat, om de heliga existera efter döden eller icke existera efter döden, eller om de heliga både existera och icke existera efter döden, eller om de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden, så vill jag lefva ett heligt lif i den Helige. Om den Helige icke vill upplysa mig, om världen är evig eller icke evig o. s. v., då vill jag öfvergifva den stränga öfningen (askesen) och återvända till det vanliga lifvet som lekman."

Då reste sig vid aftonen den ärevördige Mālunkyaputta från sin enslighet och begaf sig till den Helige. Hafvande kommit honom nära, hälsade han vördnadsfullt på honom och satte sig ned vid hans sida. Och sittande vid hans sida, talade den ärevördige Mālunkyaputta till den Helige sålunda:

"När jag, o ärevördige herre, satt i min enslighet, försänkt i meditation, så stego följande tankar upp i min själ: 'dessa läror, hvilka den Helige lämnat oförklarade, lagt å sido, tillbakavisat — att världen är evig, att världen icke är evig o. s. v. — alla dessa frågor undviker den Helige att förklara för mig. Och att allt detta blir obesvaradt behagar mig icke o. s. v."

"Om den Helige vet, att världen är evig, så må den Helige förklara för mig, att världen är evig; om den Helige vet, att världen icke är evig, så må den Helige förklara för mig, att världen icke är evig. Om den Helige icke vet, vare sig att världen är evig, eller att världen icke är evig

— det enda ärliga för en, som icke vet eller som icke har insikt, är att säga: 'jag vet det icke, jag har icke insikt därom'."

"Om den Helige vet, att världen är ändlig o. s. v."

"Om den Helige vet, att själ och kropp äro identiska o. s. v."

"Om den Helige vet, att de heliga existera efter döden o. s. v."

"Om den Helige vet, att de heliga både existera och icke existera efter döden o. s. v."

"Säg, Mālunkyaputta, har jag någonsin sagt till dig: 'kom, Mālunkyaputta, lef ett heligt lif under mig, och jag skall förklara för dig, huruvida världen är evig eller icke evig — — — eller huruvida de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden'?"

"Nej, i sanning, ärevördige herre."

"Eller har du någonsin sagt till mig: 'ärevördige herre, jag vill lefva ett heligt lif under den Helige på det villkor, att den Helige förklarar för mig, huruvida världen är evig eller icke evig — — — och huruvida de helige hvarken existera efter döden ej heller icke existera efter döden'?"

"Nej, i sanning, ärevördige herre."

"Du tillstår då, Mālunkyaputta, att jag icke sagt till dig: 'kom, Mālunkyaputta, lef ett heligt lif under mig o. s. v.'; och vidare, att du icke sagt till mig: 'ärevördige herre, jag vill lefva ett heligt lif under den Helige o. s. v.' Om så är fallet, dåraktige man, hvem är det då du anklagar så vredgadt?"

"Mālunkyaputta, hvilken som hälst som sade: 'jag vill icke lefva ett heligt lif under den Helige, förrän den Helige förklarar för mig, huruvida världen är evig eller icke evig — — — eller huruvida de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden'; — den, o Mālunkyaputta, skulle dö, innan någonsin den Fulländade hade förklarat detta för honom."

"Det är, o Mālunkyaputta, som om en man blifvit sårad med en pil, hvars spets blifvit tjockt bestruken med gift, och hans vänner och följeslagare, hans släktingar och anhöriga skulle anskaffa en läkare eller kirurg åt honom; och den sjuke skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag får veta, om mannen, som sårade mig, tillhör krigarkasten eller brahmankasten eller åkerbrukarkasten eller tjänarkasten'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta namnet på den man, som sårade mig, och till hvad släkt han hör'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om den man, som sårade mig, var lång eller kort eller af medellängd'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om den man, som sårade mig, var svart, brun eller gul'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om den man, som sårade mig, är från den eller den byn, borgen eller staden'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om den båge, som sårade mig, var en lång eller en kort båge (*cāpa* eller *kodaṇḍa*)'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om bågsträngen, som sårade mig, var gjord af svalört eller bambu eller sena eller mjölkved'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om pilskaftet var af rör eller *ropima*'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om pilskaftet, som sårade mig, hade fjäder från en vinge af en gam, en häger, en falk, en påfågel eller af en *sithilahanu*'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om pilskaftet, som sårade mig,

var viradt med sena af en oxe eller en buffel eller af ett rådjur eller af en apa'."

"Eller om han skulle säga: 'jag vill icke ha pilen utdragen, förrän jag fått veta, om pilen, som sårade mig, var en vanlig pil eller försedd med klo eller en hakformig, af järn eller en kalftand eller som ett oleanderblad.' — Den mannen skulle dö, Mālunkyaputta, utan att hafva fått veta det."

"På alldeles samma sätt, Mālunkyaputta, skulle det vara, om någon sade: 'jag vill icke lefva ett heligt lif under den Helige, förrän den Helige förklarar för mig, huruvida världen är evig eller icke evig — — — eller huruvida de heliga hvarken existera efter döden ej heller icke existera efter döden.' — Denne man skulle dö, Mālunkyaputta, innan den Fulländade någonsin förklarat det för honom."

"Ett heligt lif, Mālunkyaputta, beror icke på trossatsen att världen är evig eller icke evig; alltid kvarstå födelse ålderdom, död, bekymmer, klagan, lidande, sorg och förtviflan, för hvilkas utplånande i detta lif jag predikar."

"Ett heligt lif, Mālunkyaputta, beror icke på trossatsen att världen är evig o. s. v."

"Ett heligt lif, Mālunkyaputta, beror icke på trossatsen, att de heliga existera efter döden o. s. v."

Ett heligt lif, Mālunkyaputta, beror icke på trossatsen att de heliga både existera och icke existera efter döden; ej heller, Mālunkyaputta, beror ett heligt lif på trossatsen att de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden. Vare sig satsen påstår, Mālunkyaputta, att de heliga både existera och icke existera efter döden, eller att de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden, alltid kvarstå födelse, ålderdom, död, bekymmer, klagan, lidande, sorg och förtviflan, för hvilkas utplånande i detta lif jag predikar."

"Därför, Mālunkyaputta, skiljen noga på hvad jag har förklarat och hvad jag icke har förklarat!"

"Och hvad, o Mālunkyaputta, har jag icke förklarat? Jag har icke förklarat, att världen är evig; jag har icke förklarat, att världen icke är evig; jag har icke förklarat, att världen är ändlig; jag har icke förklarat, att världen är oändlig; jag har icke förklarat, att kropp och själ äro identiska; jag har icke förklarat, att själen är ett och kroppen ett annat; jag har icke förklarat, att de heliga existera efter döden; jag har icke förklarat, att de heliga icke existera efter döden; jag har icke förklarat, att de heliga både existera och icke existera efter döden; jag har icke förklarat, att de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden. Och hvarför, Mālunkyaputta, har jag icke förklarat det? Emedan, Mālunkyaputta, detta icke gagnar, ej heller har det att göra med hvad som (till sin princip) är ett heligt lif; ej heller bidrager det till afvändande, till frånvaro af passion, till upphörande, till lugnande, till insikt, till högsta upplysning (väckelse), till nirvāṇa: därför har jag icke förklarat det."

"Och hvad, Mālunkyaputta, har jag förklarat? Lidandet, Mālunkyaputta, har jag förklarat; lidandets ursprung har jag förklarat; lidandets upphörande har jag förklarat, och vägen till lidandets upphörande har jag förklarat. Och hvarför, Mālunkyaputta, har jag förklarat det? Emedan, Mālunkyaputta, detta gagnar, har att göra med hvad som till sin princip är ett heligt lif; det bidrager till afvändande, till frånvaro af passion, till upphörande, till lugnande, till insikt, till högsta upplysning, till nirvāṇa: därför har jag förklarat det."

"Därför, Mālunkyaputta, skiljen noga på hvad jag har förklarat och hvad jag icke har förklarat!"

Så talade den Helige; och hänförd gladde sig den ärevördige Mālunkyaputta åt den Heliges ord.

Buddha's samtal med Vacchagotta.

Majjhima-Nikāya I, 484 ff. (72).

Så har jag hört:

Vid ett tillfälle uppehöll sig den Helige i Sāvatthī i Anāthapiṇḍika's park Jetavana. Då kom tiggarmunken Vacchagotta till det ställe, där den Helige var; sedan han kommit fram till honom, hälsade han honom och utbytte vänliga och älskvärda ord med honom och satte sig vördnadsfullt på hans sida. Och sittande på hans ena sida, talade tiggarmunken Vaccahagotta sålunda till den Helige:

"Huru är det Gotama? Har Gotama den åsikten, att världen är evig, och att blott denna mening är sann, hvarje annan falsk?"

"Nej, Vaccha. Jag har icke den åsikten, att världen är evig, och att blott denna mening är sann, hvarje annan falsk."

"Men huru är det, Gotama? Har Gotama den åsikten, att världen icke är evig, och att denna mening är sann, hvarje annan falsk?"

"Nej, Vaccha. Jag har icke den åsikten, att världen icke är evig, och att blott denna mening är sann, hvarje annan falsk."

"Huru är det, Gotama? Har Gotama den åsikten, att världen är ändlig, o. s. v."

"Huru är det, Gotama? Har Gotama den åsikten, att själ och kropp äro identiska, o. s. v."

"Huru är det Gotama? Har Gotama den åsikten, att de heliga existera efter döden, o. s. v."

"Huru är det, Gotama? Har Gotama den åsikten, att de heliga både existera och icke existera efter döden, o. s. v."

"Huru är det, Gotama? Har Gotama den åsikten,

att de heliga hvarken existera ej heller icke existera efter döden, o. s. v. — (Svaren på frågorna som förut.)

"Huru kommer det sig, Gotama, att när du tillfrågas: 'har Gotama den åsikten, att världen är evig, att blott denna mening är sann, hvarje annan falsk?' du då svarar: 'nej, Vaccha, jag har icke den åsikten, att världen är evig, och att blott denna mening är sann, hvarje annan falsk'?" (Och så fortsättes alla frågorna igenom.) — "Hvad har Gotama för invändning att göra emot dessa läror, då han icke antagit någon af dem?"

"Vaccha, läran att världen är evig är en allfarväg af meningar, ett snår af meningar, en vildmark af meningar, ett dockspel af meningar, en kramp af meningar, en boja af meningar, och full af lidande, full af fördärf, full af förtviflan, full af vånda och leder icke till afvändande, till frånvaro af passion, till upphörande, till lugnande, till insikt, till högsta upplysning, till nirvāṇa". — (Samma svar ges på alla frågorna.) — "Detta är den invändning, jag har att göra emot dessa läror, då jag icke antagit någon af dem."

"Men har Gotama någon egen åsikt?"

"Den Fulländade, o Vaccha, är fri från alla läror; men detta, Vaccha, vet den Fulländade: formen *(rūpa)*, formens uppkomst, formens undergång; sensation (känsla, *vedanā)*, sensationens uppkomst, sensationens undergång; varseblifningen (iakttagelsen, *saññā*), varseblifningens uppkomst, varseblifningens undergång; gestaltningarna (de latenta intrycken, predispositionerna, *saṁkhāra*), gestaltningarnas uppkomst, gestaltningarnas undergång; medvetandet (tankesubstansen, *viññāṇa*), medvetandets uppkomst, medvetandets undergång. Därför säger jag, att den Fulländade uppnått befrielse (från häftandet vid existensen), eftersom alla inbillningar, skakningar, alla högmodiga tankar om det egna jaget och hvad som tillhör det egna jaget försvunnit, bleknat, upphört, uppgifvits, lämnats."

"Men, o Gotama, hvar återföds den munk, hvars sinne blifvit sålunda förlossadt?"

"Vaccha, att säga, att han återföds, är icke träffande."

"Alltså, Gotama, återföds han icke."

"Vaccha, att säga, att han icke återföds, är icke träffande."

"Alltså, Gotama, både återföds han och icke återföds."

"Vaccha, att säga, att han både återföds och icke återföds, är icke träffande."

"Alltså, Gotama, hvarken återföds han ej heller icke återföds han."

"Vaccha, att säga, att han hvarken återföds ej heller icke återföds, är icke träffande."

"När jag säger till dig: 'men, Gotama, hvar återföds den munk, hvars sinne blifvit sålunda förlossadt?' så svarar du: 'Vaccha, att säga, att han återföds, är icke träffande'. Och när jag säger till dig: 'alltså, Gotama, återföds han icke', så svarar du: 'Vaccha, att säga, att han icke återföds, är icke träffande'. Och när jag säger till dig: 'alltså, Gotama, både återföds han och icke återföds', så svarar du: 'Vaccha, att säga, att han både återföds och icke återföds, är icke träffande'. Och när jag säger till dig: 'alltså, Gotama, hvarken återföds han ej heller icke återföds han', så svarar du: 'Vaccha, att säga, att han hvarken återföds ej heller icke återföds, är icke träffande'. — Gotama, jag har kommit därhän, att jag icke vet, hvad jag skall tänka i denna sak, jag har råkat i stor förvirring med afseende härpå, och det förtroende till Gotama, som jag genom föregående samtal vunnit, har nu försvunnit."

"Nog, Vaccha, med din ovetenhet, med din förvirring i denna sak! Djup, o Vaccha, är denna lära, svår att förstå, svår att fatta, ljuf, härlig, ej tillgänglig genom tänkandet blott, fin, förståelig endast för den vise; och det är en lära, som är svår för dig att lära känna, du som hör till en annan sekt, annan tro, annan öfvertygelse

(böjelse), annan disciplin, annan lärare. Därför, Vaccha, vill jag nu fråga dig, och du kan svara, såsom du finner för godt. — Hvad menar du, Vaccha? Antag, att en eld brunne framför dig, skulle du märka, att det brunne en eld framför dig?“

„Gotama, om en eld brunne framför mig, så skulle jag märka, att en eld brunne framför mig.“

„Men antag, Vaccha, att någon frågade dig: 'hvarifrån kommer den eld, som brinner framför dig?' Hvad skulle du då svara?“

„Gotama, om någon frågade mig: 'hvarifrån kommer den eld, som brinner framför dig?' så skulle jag svara, o Gotama: 'den eld, som brinner framför mig, beror på förbränning af gräs och ved'.“

„Men om nu, o Vaccha, elden framför dig skulle slockna, skulle du då märka, att elden slocknat?“

„Gotama, om elden framför mig slocknade, så skulle jag märka, att elden framför mig slocknat.“

„Men, Vaccha, om någon nu frågade dig: 'i hvilken riktning har elden, som slocknat framför dig, gått — åt öster, väster, norr eller söder?' — om någon frågade dig så, hvad skulle du svara, Vaccha?“

„En sådan fråga skulle icke vara träffande. Ty den eld, som berodde på förbränning af gräs och ved, säges vara (räknas för) släckt, när bränslet är borta och elden sålunda utan tillförande af annat material är utan näring.“

„På alldeles samma sätt, är all form (kroppslighet), i och med hvilken man kunde utsäga att den Fulländade hade existens, blifven öfvergifven, utrotad, ryckt bort från grunden som en solfjäderspalm, förintad, utan möjlighet att uppstå igen i framtiden. Den Fulländade, o Vaccha, som blifvit förlossad från hvad som räknas för form (kropp), är djup, omätlig, outgrundlig (bottenlös) som den väldiga oceanen. Att säga, att han återföddes, skulle icke vara träffande. Att säga, att han icke återföddes, skulle icke

vara träffande. Att säga, att han både återföddes och icke återföddes, skulle icke vara träffande. Att säga, att han hvarken återföddes ej heller icke återföddes, skulle icke vara träffande."

"Och hvarje sensation, i och med hvilken man kunde utsäga, att den Fulländade hade existens, o. s. v."

"Och hvarje iakttagelse, o. s. v."

"Och alla latenta intryck, o. s. v."

"Och allt medvetande, o. s. v."

När den Helige så talat, sade tiggarmunken Vaccha följande:

"Det är, o Gotama, som om det funnes ett väldigt säla-träd nära någon by eller någon stad, och det förlorade sina döda grenar och blad, sina lösa barkspånor och sin ruttnade ved, så att det efteråt, fritt från dessa grenar och blad och från den lösa barkens spånor och den ruttna veden, skulle bestå fint och rent i all sin sunda kraft. På alldeles samma sätt består Gotama's ord, fritt från grenar och blad och fritt från lösa barkspånor, fritt från ruttet virke, fritt och rent i all sin sunda kraft. Härligt, härligt, Gotama! Liksom, o Gotama, man reser upp hvad som fallit omkull, eller afhöljer hvad som varit doldt, liksom man visar vägen för den vilsegångne eller bär en lampa i mörkret, på det att de, som hafva ögon, må kunna se formerna, likaså har Gotama utvecklat läran på mångahanda sätt. — Jag tager min tillflykt till Gotama, den Helige, och till läran och till munkförsamlingen (orden). Må Gotama, den Helige, upptaga mig som lekmannabroder, som från denna stund till mitt lifs slut har tagit min tillflykt till honom."

Jaget.

Ur Saṁyutta-Nikāya.

En gång befann sig den Helige i Sāvatthī. Då begaf sig en tiggarmunk vid namn Vacchagotta dit, hvarest den

Helige var. Då han kommit fram till honom, hälsade han den Helige. Då han växlat artiga och vänliga ord med honom, satte han sig ned på hans ena sida. Sittande på hans ena sida, talade tiggarmunken Vacchagotta till den Helige sålunda:

"Huru förhåller det sig, ärevördige Gotama, är jaget?"

Då han så talade, teg den Helige.

"Nå då, ärevördige Gotama, är jaget icke?"

Och än en gång teg den Helige. — Då reste sig tiggarmunken Vacchagotta från sin plats och gick därifrån.

Men den ärevördige Ananda sade, så snart tiggarmunken Vacchagotta aflägsnat sig, till den Helige sålunda: "hvarför, herre, har den Helige icke svarat på den fråga, som tiggarmunken Vacchagotta gjorde?"

"Om jag, Ananda, då tiggarmunken Vacchagotta frågade mig: 'är jaget?' hade svarat: 'jaget är', så skulle det, Ananda, gifvit stöd åt de asketers och brahmaners lära, hvilka tro på oförgänglighet. Om jag, Ananda, då tiggarmunken Vacchagotta frågade mig: 'är jaget icke?' hade svarat: 'jaget är icke', så skulle det, Ananda, hafva gifvit stöd åt de asketers och brahmaners lära, som tro på förintelse. Om jag, Ananda, då tiggarmunken Vacchagotta frågade mig: 'är jaget?' hade svarat: 'jaget är', skulle det i någon mån för mig bidragit att hos honom väcka den insikten: 'alla realiteter (substanser) äro icke-jag'?"

"Nej, i sanning, herre."

"Men om jag, Ananda, då tiggarmunken Vacchagotta frågade mig: 'är jaget icke?' hade svarat: 'jaget är icke', så skulle det, Ananda, blott verkat, att tiggarmunken Vacchagotta från förvirring skulle blifvit störtad i ännu större förvirring: 'mitt jag, var det icke förr? Men nu är det icke mer!'"

Det finns intet jag.

1. Milindapañha s. 25, 1 ff.

Därefter begaf sig Milinda, konungen, dit, hvarest den vördnadsvärde Nāgasena var; och hafvande begifvit sig dit, hälsade han den vördnadsvärde Nāgasena; och hafvande hälsat honom med vänskaps- och artighetsbetygelser, satte han sig vördnadsfullt ned vid hans ena sida. Och Nāgasena, den vördnadsvärde, besvarade hälsningen. Härigenom vann han ock i sanning kung Milinda's hjärta.

Och Milinda, konungen, talade till den vördnadsvärde Nāgasena såsom följer:

"Huru kallas Ers högvördighet, och hvad, herre, är Edert namn?"

"Eders majestät, jag kallas Nāgasena; mina trosbröder, Eders majestät, benämna mig Nāgasena. Men om än föräldrar gifva en ett namn som Nāgasena eller Sūrasena eller Vīrasena eller Sīhasana, så är detta, Ers majestät, — Nāgasena o. s. v. — blott ett sätt för uppräkning, en term, en benämning, en öfverenskommen beteckning, ett blott namn; ty det finnes däruti intet jag (permanent individualitet)."

Då sade Milinda, konungen:

"Lyssna till mig, I herrar, I fem hundra Yonaka och I åttio tusen präster! Nāgasena här säger sålunda: 'det finnes icke här (under detta namn) något jag'. Är det möjligt för mig att godkänna hvad han säger?"

Och konung Milinda talade till den vördnadsvärde Nāgasena sålunda: "om, o högvördige Nāgasena, det icke finns något jag, hvem är det då, som förser Eder, präster, med Edra prästerliga förnödenheter — kläder, föda, bädd, medicin, de sjukas tröst? Hvem är det, som njuter af sådant? Hvem är det, som lefver efter de heliga föreskrifterna? Hvem är det, som hänger sig åt kontemplation? Hvem är det, som förverkligar (uppnår) vägarna, frukterna

och nirvāṇa? Hvem är det, som förintar lif? Hvem är det, som tager hvad som icke är gifvet honom? Hvem är det, som begår omoraliska handlingar, hvem, som säger lögner, som dricker rusande drycker, som — med ett ord — begår alla de fem synder, som alstra sin bittra frukt redan i detta lif? Om så är, finnes ingen förtjänst, ingen skuld; det finns ingen, som gör, föranleder görandet af goda eller onda handlingar; hvarken goda eller onda handlingar kunna då hafva frukt eller följd. Högvördige Nāgasena, hvarken vore den en mördare, som dödade en präst, ej heller kunnen I, präster, o högvördige Nāgasena, hafva några lärare eller uppfostrare eller några kyrkliga ordningar (reglementen). När Ni säger: 'mina trosbröder, Ers majestät, tilltala mig som Nāgasena', hvad är då denne Nāgasena? Högvördige, jag ber, menar du, att håret på hans hufvud är Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är håret på hans kropp Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Eller äro naglar, tänder, hud, kött, nerver, ben, märgen i benen, njurar, hjärta, lefver, bakkropp, mjälte, lungor, inälfvor, tarmar, buk, exkrementer, galla, slem, var, blod, svett, fett, tårar, lymfa, saliv, snor, oljan som smörjer lederna, urin, hjärna hvar för sig eller tillsammans Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är, o herre, form Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är känsla Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är förnimmelse Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Äro gestaltningar (latenta intryck) Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är medvetande Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Äro då, herre, form, känsla, förnimmelse, gestaltningar, medvetande tillsammans Nāgasena?

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Är det då, herre, någonting utom form, förnimmelse, känsla, gestaltningar, medvetande som är Nāgasena?"

"Nej, i sanning, Ers majestät!"

"Herre, ehuru jag frågar och frågar, så lyckas jag icke upptäcka någon Nāgasena. I sanning, alltså, herre, är Nāgasena ett tomt ljud. Hvad är det för Nāgasena här? Herre, du talar falskt, en lögn: det finns ingen Nāgasena."

Då sade den ärevördige Nāgasena till kung Milinda följande:

"Ers majestät, du är en fin,en mycket fin prins. Om, Ers majestät, du midt på dagen vandrar på het, sandig mark och du trampar på grof sand, grus och småsten, så blifva fötterna såriga, kroppen trött, sinnet nedtryckt, och hela kroppens allmänkänsla lider. Säg, kom du till fots eller ridande?"

"Herre, jag kom icke till fots, jag kom i vagn."

"Ers majestät, om du kom i vagn, förklara vagnen för mig! Säg, Ers majestät, är tistelstången vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är axeln vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Äro hjulen vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är vagnskroppen (-ställningen) vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är banérstafven vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är oket vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Äro tömmarna vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är pikstafven vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Nå säg, Ers majestät, äro tistelstång, axel, hjul, vagnskropp, banérstång, ok, tömmar och pikstaf tillsammans vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Är det då, Ers majestät, någonting annat utom tistelstång, axel, hjul, vagnskropp, banérstång, ok, tömmar och pikstaf, som är vagnen?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Ers majestät, ehuru jag frågar och frågar, lyckas jag icke upptäcka någon vagn. I sanning alltså, Ers majestät, ordet vagn är endast ett tomt ljud. Hvad är det för vagn här? Ers majestät talar falskt, lögn: det finns ingen vagn. Lyssnen till mig, o herre, I fem hundra Yonaka (greker) och I åttio tusen munkar! Konung Milinda här säger: 'jag kom till vagns'; och frågad sålunda: 'Ers majestät, om du kom till vagns, så förklara vagnen för mig', så lyckas han icke framställa någon vagn. Är det möjligt för mig att instämma i hvad han säger?"

När han så hade talat, applåderade de fem hundra Yonaka'erna den ärevördige Nāgasena och sade till konung Milinda följande:

"Nå, Ers majestät, svara om du kan!"

Då svarade konung Milinda den vördnadsvärde Nāgasena följande:

"O herre Nāgasena, jag talar icke lögn: ordet 'vagn' är blott ett sätt för uppräkning, en term, en benämning, en öfverenskommen beteckning, ett namn för tistelstång, axel, hjul, vagnskropp och banérstång."

"Ers majestät förstår fullständigt, hvad en vagn är. På alldeles samma sätt, Ers majestät, i fråga om mig: Nāgasena är blott ett sätt för uppräkning, en term, en benämning, en öfverenskommen beteckning, ett namn för håret på mitt hufvud, håret på kroppen .... hjärnan i hufvudet (de 32 delar, som konstituera kroppen), form känsla, förnimmelse, gestaltningar (latenta intryck), medvetande. Men i absolut mening finnes här icke någon

individuell personlighet (jag). Också sade en gång Ers majestät till nunnan Vajirā i närvaro af den Helige följande:

"Som ordet 'vagn' ju menar blott, att lemmar enas till ett helt,
så bruka ordet väsen vi om elementens sammankomst."

"Underbart, herre Nāgasena, förundransvärdt, herre Nāgasena! Lysande och slagfärdigt är förståndet i dina svar; om Buddha vore närvarande, skulle han ge sitt bifall tillkänna. Bra, bra Nāgasena! Lysande och slagfärdigt är förståndet i dina svar."

2. Ur Visuddhi-Magga XVIII.

Alldeles som ordet 'vagn' är blott ett uttryckssätt för axel, hjul, vagnskropp, tistelstång och andra konstituerande delar, satta i ett visst förhållande till hvarandra, men, när vi komma till undersökning af delarna hvar för sig, vi upptäcka, att det i absolut betydelse icke finns någon vagn; och liksom ordet 'hus' är blott ett uttryckssätt för trä och andra beståndsdelar af ett hus, omgifvande rum i ett visst förhållande, men det i absolut betydelse icke finns något hus; och liksom ordet 'näfve' blott är ett uttryckssätt för fingrarna, tummen o. s. v. i ett visst förhållande; och ordet 'luta' för resonanslåda, strängar o. s. v.; 'armé' för elefanter, hästar o. s. v.; 'stad' för befästningar, hus, portar o. s. v.; 'träd' för stam, grenar, bladverk o. s. v. i ett visst förhållande; men, när vi komma till undersökningen af delarna hvar för sig, vi upptäcka att det i absolut betydelse icke finnes något träd; — på alldeles samma sätt äro orden 'lif' och 'jag' blott uttryckssätt för närvaro af de fem beröringselementen, men, när vi komma till att undersöka varats elementer hvar för sig, upptäcka vi, att det i absolut mening icke finns lif såsom enhetlig form eller basis för sådana fiktioner som 'jag är' eller 'jag'; med andra ord, att det i absolut mening blott finnes namn och form. Den persons insikt, som fattar detta, kallas sanningens kunskap.

Den emellertid, som öfverger sanningens kunskap och tror på ett 'lif' (vara), måste antaga, att detta 'lif' skall gå under, eller att det icke skall gå under. Om han antager, att det icke skall gå under, förfaller han till villomeningen om existensernas fortvaro; om han antager att det skall gå under, förfaller han till den motsatta om existensernas förintelse. Och hvarför säger jag så? Jo emedan, just som sur grädde har mjölk till förutsättning, så existerar här ingenting, som icke har sina egna förutsättningar. Att säga: "lif äger tillvaro" är att komma till korta i fråga om sanningen; att säga: "det förintas" är att löpa utöfver sanningen. Därför har den Helige sagt:

"Det finns två irrläror, o munkar, som behärska både gudar och människor, och hvarigenom somliga komma till korta i fråga om sanningen, andra löpa utöfver sanningen; men de visa känna sanningen".

"Och huru, o munkar, komma somliga till korta i fråga om sanningen?"

"O munkar, gudar och människor fröjda sig åt existensen, erfara nöje af existensen, njuta af existensen, så att, när läran om existensens upphörande predikas för dem, kommer ej deras själ tillmötes, är icke gynnsamt stämd därför, stannar ej däri, antager det ej."

"Sålunda, o munkar, komma somliga till korta i fråga om sanningen."

"Och huru, o munkar, löpa somliga utöfver sanningen?"

"Somliga äro bekymrade för, blygas för och förbanna existensen och hälsa tanken på icke-existensen välkommen, sägande: 'se här! När man säger, att icke med kroppens upplösning detta jag förintas, går under, upphör att existera efter döden, så är detta godt, är detta utmärkt, så är detta som det skall vara'."

"Sålunda, o munkar, löpa somliga utöfver sanningen."

"Och hur, o munkar, känna de visa sanningen?"

"Vi kunna hafva, o munkar, en munk, som känner tingen, sådana de verkligen äro; och i och med att han

känner tingen sådana de verkligen äro, är han på vägen till afsky för tingen, till frånvaro af passion för tingen och till upphörande med tingen."

"Sålunda, o munkar, känner den vise sanningen."

3. Ur Mahā-Nidāna-Sutta, Dīgha-Nikāya 256.

"Med hänseende till jaget, Ananda, hvilka äro de åsikter man har rörande det?"

"Med hänseende till jaget, Ananda, har man antingen den åsikten, att sensation är jaget, i det man säger: 'sensation är mitt jag'."

"Eller med hänseende till jaget, Ananda, har man den åsikten: 'i sanning, sensation är icke mitt jag; mitt jag har ingen sensation'."

"Eller med hänseende till jaget, Ananda, har man den åsikten: 'i sanning, hvarken är sensation mitt jag, ej heller saknar mitt jag sensation. Mitt jag har sensation; mitt jag äger förmåga af sensation'."

"I ofvan anförda form, Ananda, där det sägs: 'sensation är mitt jag, bör man svara: 'broder, det finns tre slags sensationer: den angenäma sensationen, den oangenäma sensationen och den indifferenta sensationen. Hvilka af dessa tre slags sensationer anser du vara jaget?'"

"När, Ananda, en person erfar en angenäm sensation, erfar han på samma gång icke en oangenäm sensation, ej heller erfar han en indifferent sensation; endast en angenäm sensation kan han då känna. När, Ananda, en person erfar en oangenäm sensation, erfar han icke samtidigt en angenäm sensation, ej heller erfar han en indifferent sensation; endast den oangenäma sensationen kan han då känna. När, Ananda, en person erfar en indifferent sensation, erfar han icke samtidigt en angenäm sensation, ej heller erfar han en oangenäm sensation; endast den indifferenta sensationen kan han känna."

"Nu äro angenäma sensationer, Ananda, öfvergående, härröra ur orsaker, som hafva sin grund i beroende och äro underkastade förfall, försvinnande, utplånande och upphörande; och oangenäma sensationer, Ananda, äro öfvergående, härröra ur orsaker, som hafva sin grund i beroende och äro underkastade förfall, försvinnande, utplånande, upphörande; och indifferenta sensationer, Ananda, äro öfvergående, härröra ur orsaker, som hafva sin grund i beroende och äro underkastade förfall, försvinnande, utplånande, upphörande. Under det ifrågavarande person erfar en angenäm sensation, tänker han: 'detta är mitt jag'. Och efter upphörandet af denna samma angenäma sensation tänker han: 'mitt jag har gått bort'. Under det han erfar en oangenäm sensation, tänker han: 'detta är mitt jag'. Och efter upphörandet af denna samma oangenäma sensation, tänker han: 'mitt jag har gått bort'. Och under det han erfar en indifferent sensation, tänker han: 'detta är mitt jag'. Och efter upphörandet af denna samma indifferenta sensation tänker han: 'mitt jag har gått bort'. Så att den som säger: 'sensationen är mitt jag' har den åsikten, att till och med under hans lifstid hans jag är öfvergående, att det är angenämt, oangenämt eller blandadt, och att det är underkastadt uppkomst och undergång."

"Följaktligen, Ananda, är det icke möjligt att fasthålla den meningen: 'sensation är mitt jag'."

"I ofvannämnda fall, Ananda, där det sades:'i sanning, sensation är icke mitt jag; mitt jag har ingen sensation', bör man svara sålunda: 'men, broder, där det icke finns någon sensation, finns där något "jag är"'?"

"Nej, i sanning, herre."

"Följaktligen, Ananda, är det icke möjligt att fasthålla den meningen: 'i sanning, sensation är icke mitt jag; mitt jag har ingen sensation'."

"I ofvannämnda fall, Ananda, där det sades:'i sanning, hvarken är sensation mitt jag, ej heller saknar mitt jag sensation. Mitt jag har sensation; mitt jag äger förmåga

af sensation', bör man svara följande: 'förutsatt, broder, att all sensation fullständigt, i grund och utan återstod kunde upphöra — om det ingenstädes funnes någon sensation, säg, skulle det finnas någonting, efter sensationens upphörande, om hvilket det kunde sägas: "detta är jag"'?"

"Nej, i sanning, herre."

"Följaktligen, Ananda, är det icke möjligt att fasthålla den åsikten: 'i sanning, hvarken är sensation mitt jag, ej heller saknar mitt jag sensation. Mitt jag har sensation, mitt jag har förmåga af sensation'."

"Från detta ögonblick, Ananda, har icke längre en munk den meningen, att sensation är jaget, har ej längre den meningen, att jaget icke har någon sensation, har ej längre den meningen, att jaget har sensation, äger förmåga af sensation, han upphör att fästa sig vid någonting i världen, och varande fri från beröring, oroas han aldrig, och då han aldrig oroas, uppnår han nirvāṇa i sin egen person; och han vet, att återfödelsens kedja är utlupen, att han har lefvat det heliga lifvet, att han har gjort hvad som höfdes honom göra, och att han icke mer är för denna världen."

"Nu, Ananda, är det omöjligt, att en munk skulle kunna tillskrifva ett förstånd så frigjordt, den irrläran, att den Helige existerar efter döden, eller att den Helige icke existerar efter döden, eller att den Helige både existerar och icke existerar efter döden, eller att den Helige hvarken existerar ej heller icke existerar efter döden."

"Och hvarför säger jag så?"

"Eftersom, Ananda, sedan en munk blifvit fullständigt frigjord genom en fullständig sammanfattning af jakande och jakandets omfång, af påstående och påståendets omfång, af förklaring och förklarings omfång, af kunskap och kunskaps aktionsområde, af återfödelse och hvad återfödelse inverkar, det är omöjligt för honom att tillskrifva en på lika sätt frigjord munk en sådan irrlärig brist på kunskap och uppfattning."

Ingen sammanhängande personlig identitet.

Milindapañha s. 40, 1 ff.

"Högvördige Nāgasena", sade konungen, "är en person, som just är född, just denne person själf eller är han någon annan?"

"Hvarken denne person själf eller någon annan", sade munken.

"Säg mig något exempel!"

"Hvad skulle du säga härtill, Ers majestät? När du var ett ungt, spädt, vekt barn, som låg på ryggen, var detta din nuvarande vuxna person?"

"Nej, i sanning, herre; det unga späda, veka barnet, som låg på rygg, var en person, och min nuvarande vuxna person en annan."

"Om detta är fallet, Ers majestät, så kan det icke finnas någon moder, fader, lärare, en uppfostrad man, en rättskaffens man, en vis man. Säg, Ers majestät, är modern till embryot i första stadiet (*kalala*) en person, modern till embryot i andra stadiet (*abbuda*) en annan person, modern till tredje stadiets embryo (*pesī*) en annan person, modern till fjärde stadiets embryo (*ghana*) en annan person, modern till det lilla barnet en annan person, och slutligen modern till den vuxne mannen en annan person? Är det en person, som studerar, en annan, som är fullärd? Är det en person, som begår ett brott, en annan den, hvars händer och fötter (till straff därför) huggas af?"

"Nej, i sanning, herre. Men hvad, herre, skulle du svara till dessa frågor?"

Munken svarade: "jo, det var jag, som var ett ungt, spädt, vekt barn, som låg på rygg, och det är jag, som nu är vuxen man. Det är genom denna kropp som alla dessa stadier äro förenade till en enhet."

"Gif ett exempel!"

"Det är, Ers majestät, som om en man skulle tända ett ljus — skulle det lysa en hel natt?"

"Ja, herre, det kunde lysa hela natten."

"Nå säg, Ers majestät, är lågan under första nattväkten densamma som den låga, som lyser under midtväkten?"

"Nej, i sanning, herre."

"Är lågan under midtväkten densamma som den låga, som lyser under den sista väkten?"

"Nej, i sanning, herre."

"Nå, säg, Ers majestät, var det ett ljus under första, ett annat under andra och ett tredje under tredje väkten?"

"Nej, i sanning, herre. Det är på grund af det första ljuset som det var ljus hela natten."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, förena sig en varelses element, det ena med det andra, i oafbruten rad: ett element går under, ett annat står upp, efterträdande hvarandra alldeles spontant. Alltså kommer du till din sista fas af medvetande hvarken som den samme eller som en annan person."

"Säg mig ett annat exempel!"

"Det är, Ers majestät, som om söt mjölk efter en tids förlopp skulle öfvergå till sur grädde och från sur grädde till färskt smör och från färskt smör till skiradt smör. Om nu någon, Ers majestät, sade, att den sura grädden, det färska smöret och det skirade smöret hvar för sig vore alldeles samma mjölk — nå, vore det rätt att säga så?"

"Nej, i sanning, herre; men de framkallades på grund af den."

"På alldeles samma sätt förena sig en varelses elementer, det ena med det andra, i oafbruten rad: ett element går under, ett annat uppstår, efterträdande hvarandra alldeles spontant. Alltså kommer du till din sista fas af medvetande hvarken som densamme eller som en annan person."

"Du är en skicklig man, Nāgasena."

Världskretsloppet och lidandet.

Saṁyutta-Nikāya. 99.

"Väsendenas kretslopp (*saṁsāra*), I munkar, är utan början och slut; ouppfinnbar är begynnelsen till de af icke-vetande omhöljda väsen, som af tillvarelsetörsten alltjämt åter och åter föras till återfödelse, hvilka genomila återfödelsernas ändlösa kretslopp."

"Det skall komma en tid, I munkar, då det stora världshafvet sinar, torkar ut, icke mer är till. Men icke, i sanning, det säger jag Eder, o munkar, ges det något slut på lidandet för de af icke-vetandet omhöljda män, som af tillvarelsetörsten alltjämt åter och åter föras till återfödelse, hvilka genomila återfödelsernas ändlösa kretslopp."

"Det skall komma en tid, I munkar, då det högsta berg, Sineru, bergens konung, förtäres af eld, går under, icke mer är till. Men icke, i sanning, det säger jag Eder, I munkar, ges det något slut på lidandet för de af icke-vetandet omhöljda väsen, som af tillvarelsetörsten alltjämt åter och åter föras till återfödelse, hvilka genomila återfödelsernas ändlösa kretslopp."

"Det skall komma en tid, I munkar, då den väldiga jorden förtäres af eld, går under, icke mer är till. Men icke, i sanning, det säger jag Eder, I munkar, ges det ett slut på lidandet för de af icke-vetandet omhöljda väsen, som af tillvarelsetörsten alltjämt åter och åter föras till återfödelse, hvilka genomila återfödelsernas ändlösa kretslopp."

"Liksom, I munkar, en hund, bunden vid en fast påle eller pelare, löper omkring, vrider sig omkring denna påle eller pelare; alldeles så, i sanning, o munkar, förhåller det sig med den vanliga människan, som erfarit sanningen, ingenting förstår af det heliga, som, fjärran från de ädlas lära, betraktar kroppen som j a g e t, som betraktar sensation, föreställning, gestaltning, medvetande som j a g e t, som menar, att jaget

är likt dessa (komplexer), eller att dessa äro i jaget eller jaget i dessa. En sådan löper alltså omkring, vrider sig omkring det kroppsliga; omkring sensationen, föreställningen, gestaltningen, medvetandet löper han, vänder han sig. Löpande omkring, vridande sig omkring det kroppsliga, löpande omkring, vridande sig omkring sensationen, föreställningen, gestaltningarna, medvetandet, blir han icke löst från det kroppsliga, blir han icke löst från sensationen, blir han icke löst från föreställningen, blir han icke löst från gestaltningarna (de latenta intrycken), blir han icke löst från medvetandet, blir han icke löst från födelse, ålder, död, grämelse, jämmer, lidande, bekymmer och förtviflan, han blir icke löst, säger jag, från lidandet."

"Men den ädle lärjunge, I munkar, som erfarit sanningen, förstår det heliga, som tillhör de ädlas lära, betraktar icke kroppen såsom jaget, betraktar icke sensationen, föreställningen, gestaltningarna, medvetandet såsom jaget, menar icke, att hans jag är likt dessa, eller att dessa äro i hans jag, eller att hans jag är i dessa. En sådan löper icke, vrider sig icke omkring det kroppsliga, löper icke, vrider sig icke omkring sensationen, föreställningen, gestaltningarna, medvetandet. Och då han icke löper omkring, vrider sig omkring det kroppsliga, ej löper, vrider sig omkring sensationen, föreställningen, gestaltningarna, medvetandet, blir han löst från det kroppsliga, blir han löst från sensationen, blir han löst från föreställningen, blir han löst från gestaltningarna, blir han löst från medvetandet, blir han löst från födelse, ålder, död, grämelse, jämmer, lidande, bekymmer och förtviflan, blir han löst, säger jag Eder, från lidandet."

Om kausalitetskedjan.

Mahā-Nidana-Sutta ur Dīgha-Nikāya.

Sålunda har jag hört.

En gång vistades den Helige bland Kuru'erna i Kurustaden Kammāsadhamma. Då kom den ärevördige Ananda dit, hvarest den Helige var. Sedan han anländt och hälsat den Helige, satte han sig ned på hans ena sida. Och sittande på hans ena sida, talade den ärevördige Ananda till den Helige sålunda:

"O, underbart är det, herre! O, märkvärdigt är det, herre! Huru djup, o herre, är icke kausalitetslagen, huru djup uppenbarelsen! För mig är det icke dess mindre lika klart, som det någonsin kan bli."

"O Ananda, säg icke så! O Ananda, säg icke så! Djup, Ananda, är kausalitetslagen, djup uppenbarelsen. Det är emedan människosläktet icke förstår denna lära, Ananda, därför att det icke kan genomtränga den, som det är likt tilltrasslad ränning eller en hoptofvad spindelväf eller muñja-gräs och pabbaja-gräs, och icke förmår att lösa sig från straff, lidande, fördärf, återfödelse."

"Ananda, om det frågades: 'uppstå död och ålderdom ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstå ålderdom och död?' så skulle svaret bli: 'ålderdom och död uppstå ur födelse'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår födelse ur någonting?' så skall svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår födelse?' så skulle svaret bli: 'födelse uppstår ur existens'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår existens ur någonting?' skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår existens?' så skulle svaret bli: 'existens uppstår ur gripande'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår gripande ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades:

'hvarur uppstår gripande?' så skulle svaret bli: 'gripande uppstår ur törst (begär)'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår törst ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår törst?' så skulle svaret bli: 'törst uppstår ur sensation (känsloförnimmelse)'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår sensation ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår sensation?' så skulle svaret bli: 'sensation uppstår ur beröring'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår beröring ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår beröring?' så skulle svaret bli: 'beröring uppstår ur namn-och-form (individualitet)'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår namn-och-form ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår namn-och-form?' så skulle svaret bli: 'namn-och-form uppstår ur medvetandet'."

"Ananda, om det frågades: 'uppstår medvetandet ur någonting?' så skulle svaret bli: 'ja'. Och om det frågades: 'hvarur uppstår medvetandet?' så skulle svaret bli: 'medvetandet uppstår ur namn-och-form'."

"Sålunda, Ananda, ur namn-och-form uppstår medvetande;

ur medvetandet uppstår namn-och-form;
ur namn-och-form uppstår beröring;
ur beröring uppstår sensation;
ur sensation uppstår törst;
ur törst uppstår gripande;
ur gripande uppstår existens;
ur existens uppstår födelse;
ur födelse uppstå ålderdom, död, smärta, klagan, lidande, sorg, förtviflan. Sålunda uppstår hela denna massa af lidande."

"Jag har sagt, att ur födelse uppstå ålderdom och död. Denna sanning, Ananda, att ur födelse uppstå ålder-

dom och död, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke alls funnes någon födelse för någon till någon värld, såsom särskildt för gudarna till gudarnas värld, för yakkha'erna till yakkha'ernas värld, för trollen till trollens värld, för demonerna till demonernas värld, för människorna till människornas värld, för fyrfotadjuren till fyrfotadjurens värld, för de vingade varelserna till de vingade varelsernas värld, för reptilierna till reptiliernas värld; — antag, Ananda, att det icke funnes någon födelse för någon af dessa varelser till deras respektive världar: om det ingenstädes funnes födelse, säg, skulle det då vid födelsens upphörande finnas ålderdom och död?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, herre, hafva vi i födelsen orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen till ålderdom och död."

"Jag har sagt, att ur existens uppstår födelse. Denna sanning, Ananda, att ur existens uppstår födelse, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke alls funnes någon existens för någon i någon grad, såsom särskildt existensen i de sinnliga nöjenas rike, existensen i kroppslighetens rike, existensen i formlöshetens rike; — om det ingenstädes funnes någon existens, säg, skulle det då vid existensens upphörande finnas någon födelse?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i existensen orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för födelse."

"Jag har sagt, att ur gripande uppstår existens. Denna sanning, Ananda, att ur gripande uppstår existens, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke alls funnes något gripande för någon af något, såsom särskildt gripande af de sinnliga nöjena, gripande af irrlära, gripande af fanatiskt uppförande, gripande utaf påstående om ett jag; — om det ingenstädes funnes

gripande, säg, skulle det då vid gripandets upphörande finnas någon existens?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i gripandet orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för existens."

"Jag har sagt, att ur törst uppstår gripande. Denna sanning, Ananda, att ur törst uppstår gripande, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke funnes någon törst alls hos någon efter någonting, såsom särskildt törst efter former, törst efter ljud, törst efter vällukter, törst efter smaker, törst efter berörbara ting, törst efter idéer; — om det ingenstädes funnes någon törst, säg, skulle det vid törstens upphörande finnas något gripande?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i törsten orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för gripande."

"Jag har sagt, att ur sensation uppstår törst. Denna sanning, Ananda, att ur sensation uppstår törst, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke funnes någon sensation alls hos någon af någonting, såsom särskildt sensation framsprungen ur ögats beröring, sensation framsprungen ur örats beröring, sensation framsprungen ur näsans beröring, sensation framsprungen ur tungans beröring, sensation framsprungen ur kroppens beröring, sensation framsprungen ur själens beröring; — om det ingenstädes funnes någon sensation, säg, skulle det vid sensationens upphörande finnas någon törst?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i sensationen orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för törst."

"Jag har sagt, att ur beröring uppstår sensation. Denna sanning, Ananda, att ur beröring uppstår sensation, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke funnes någon beröring alls af något organ med något objekt, såsom särskildt ögats be-

röring, örats beröring, näsans beröring, tungans beröring, kroppens beröring, själens beröring; — om det ingenstädes funnes någon beröring, säg, skulle det vid beröringens upphäfvande finnas någon sensation?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i beröringen orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för sensation."

"Jag har sagt, att ur namn-och-form uppstår beröring. Denna sanning, Ananda, att ur namn-och-form uppstår beröring skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att det fullständigt och i grund icke funnes dessa olika drag, egendomligheter, tecken och antydningar, hvarigenom mängden af de tillvarelseelement, som konstituera namnet, uppenbaras; — om det icke funnes dessa olika drag, egendomligheter, tecken och antydningar, säg, skulle det då finnas en i form sig uppenbarande aktiv beröring?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Antag, Ananda, att det icke funnes dessa olika drag, egendomligheter, tecken och antydningar, hvarigenom mängden af de tillvarelseelement, som konstituera namnet, uppenbaras; — om det icke funnes dessa olika drag, egendomligheter, tecken och antydningar, säg, skulle det då finnas någon i namn sig uppenbarande passiv beröring?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i namn-och-form orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för beröring."

"Jag har sagt, att ur medvetande (medvetenhet) uppstår namn-och-form. Denna sanning, Ananda, att ur medvetande uppstår namn-och-form, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att medvetande ej sänkte sig ned i moderlifvet, skulle då namn-och-form kunna gestalta sig i moderlifvet?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Antag, Ananda, att medvetandet, sedan det nedsänkt

sig i moderlifvet, åter lämnade sin plats, säg, skulle då namn-och-form bli delaktigt af födelse till detta lif?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Antag, Ananda, att medvetandet skildes från en gosse eller flicka, medan de ännu vore små, säg skulle då namn-och-form uppnå växt, tillväxt, utveckling?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i medvetandet orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för namn-och-form."

"Jag har sagt, att ur namn-och-form uppstår medvetande. Denna sanning, Ananda, att ur namn-och-form uppstår medvetande, skall fattas på följande sätt. Antag, Ananda, att namn-och-form icke kunde stadsfästas (som grund för medvetandet), säg, skulle det i framtiden finnas födelse, ålderdom och död och inträdande i lidandehärens existens?"

"Nej, i sanning, herre!"

"Följaktligen, Ananda, hafva vi i namn-och-form orsaken, anledningen, ursprunget, härledningen för medvetandet."

"I sanning, Ananda, namn-och-form i förening med medvetande är allt, som skall födas eller blifva gammalt eller dö eller lämna en existens eller uppstå i en annan. Det är hvad som menas med hvarje påstående, utsago eller förklaring, som vi kunna göra i fråga om hvem det vara må. Det betecknar kunskapens verkningsfält. Och det är allt, som återföds till att uppenbara sig i sin närvarande gestalt."

"Var din egen vän."

Saṁyutta-Nikāya III, 1, 4.

Så har jag hört:

En gång uppehöll sig den Helige i Sāvatthī i Jetavara-klostret i Anāthapiṇḍika's park. Då begaf sig konung

Pasenadi af Kosala till det ställe, hvarest den Helige var. Sedan han kommit dit och vördnadsfullt hälsat den Helige, satte han sig ned på ena sidan. Och sittande på ena sidan, talade konung Pasenadi af Kosala sålunda till den Helige:

"När jag, o herre, satt i ensamhet och var försänkt i begrundande, kom följande tanke för min själ: 'hvilka äro de, som älska sig själfva? Hvilka älska icke sig själfva?'"

"Och, o herre, denna tanke kom för min själ:

'Alla de, som synda med sin kropp, som synda med sitt tal, som synda med sin tanke, de älska icke sig själfva. Och om de också sade: "vi älska oss själfva", så älska de ändock icke sig själfva. — Hvarför talar jag nu så? Emedan hvad helst en man gör mot en, som han icke älskar, det gör han mot sig själf. Därför älska de icke sig själfva'."

"'Men alla de, som göra hvad godt är med sin kropp, som göra hvad godt är med sitt tal, som göra hvad godt är med sin tanke, de älska sig själfva. Och om de också sade: "vi älska icke oss själfva", så älskade de ändock sig själfva. Och hvarför talar jag nu så? Emedan hvad helst en man gör för en, som han älskar, det gör han för sig själf. Därför älska de sig själfva.'"

"Så är det, store konung! Så är det! I sanning, store konung, alla de, som synda med sin kropp, som synda med sitt tal, som synda med sin tanke, de älska icke sig själfva. Och om de också sade: 'vi älska oss själfva', så älska de ändock icke sig själfva. Och hvarför talar jag nu så? Emedan hvad helst en man gör mot en, som han icke älskar, det gör han mot sig själf. Därför älska de icke sig själfva."

"Men alla de, som göra hvad godt är med sin kropp, som göra hvad godt är med sitt tal, som göra hvad godt är med sin tanke, de älska sig själfva. Och om de också sade: 'vi älska icke oss själfva', så älska de ändock sig

själfva. Och hvarför talar jag nu så! Emedan hvad helst en man gör för en, som han älskar, det gör han för sig själf. Därför älska de sig själfva."

"Om godt man öfvar mot sig själf,
man ej förblande det med ondt;
ty lycka når man ej därmed,
att man det onda älskar, gör.
Och människan, i döden snärjd,
i vånda klagar lifvets ve.
Hvad är, hon då kan kalla sitt?
Hvad tar hon med, när hon går bort?
Hvad följer efter mannen tätt,
hans egen skugga likt alltjämt?
Hvad godt han gjort, hvad ondt han gjort,
hvad helst en dödlig här begår,
det är hvad han kan kalla sitt,
det tar han med, när han går bort,
det följer efter honom tätt,
hans egen skugga likt alltjämt.
Därför man ädelt handla bör:
en sparad skatt för lif som blir.
Förtjänst, som vinns i lifvet här,
ej bunden är vid tid och rum."

Om karman.

Anguttara-Nikāya III, 99.

"O munkar, om någon säger, att människan måste skörda alltefter som hennes handlingar äro, så är i detta fall icke något religiöst lif för handen, ej heller är därmed någon möjlighet gifven för ett fullständigt utsläckande af lidandet. Men om någon säger, o munkar, att den belöning, människan skördar, står i öfverensstämmelse med hans handlingar, så är, I munkar, i detta fall religiöst lif förhanden och möjlighet gifven för ett fullständigt utsläckande af lidandet."

"Vi kunna hafva ett fall, o munkar, då en person gör

någon mindre handling af ondska, som för honom till helvetet; eller vi kunna hafva ett annat fall, o munkar, då en annan person gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, utan smärtfullt."

"Hvad slags person, o munkar, är den, hvars mindre handling af ondska för honom till helvetet? — När helst, o munkar, en person ej är skicklig i skötandet af sin kropp, ej är skicklig i utförande af föreskrifterna, ej är skicklig i tankekoncentration, ej är skicklig i visdom och är begränsad och inskränkt och har sin tillvaro i hvad som är begränsadt och ondt: en sådan person, o munkar, är den, hvars mindre handling af ondska för honom till helvetet."

"Hvad slags person, o munkar, är den, som gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, men smärtfullt? — När helst, o munkar, en person är skicklig i skötandet af sin kropp, är skicklig i utförande af föreskrifterna, är skicklig i tankekoncentration, är skicklig i visdom och icke är begränsad och inskränkt och har sin tillvaro i det allmänna: en sådan person, o munkar, är den, som gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, utan smärtfullt."

"Det är, o munkar, som om en man skulle lägga ett saltstycke i en liten skål med vatten. Nå, hvad menen I, o munkar? Skulle nu den lilla vattenmängden i denna skål bli salt och odrickbart genom saltstycket?"

"Ja, herre!"

"Och hvarför?"

"Emedan, o herre, det blott fanns en ringa vattenmängd i skålen, och därför blef den salt och odrickbar genom saltstycket."

"Det är, o munkar, som om man skulle kasta ett saltstycke i floden Ganges. Hvad menen I, o munkar? Skulle

nu floden Ganges bli salt och odrickbar genom salt-stycket."

"Nej, i sanning, herre!"

"Och hvarför icke?"

"Emedan, herre, vattenmassan i floden Ganges är stor, och därför blef den icke salt och odrickbar af salt-stycket."

"På alldeles samma sätt, o munkar, kunna vi hafva ett fall, då en person gör någon mindre handling af ondska, som för honom till helvetet, eller vi kunna hafva ett annat fall, o munkar, då en annan person gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, utan smärtfullt."

(Upprepning af: Hvad slags person o. s. v.)

"Vi kunna hafva ett fall, o munkar, då en person kastas i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre; eller vi kunna hafva ett annat fall, o munkar, då en person icke kastas i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre."

"Hvem, o munkar, kastas i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre?"

"När någon, o munkar, är fattig, behöfvande och torftig: han, o munkar, kastas i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre."

"Hvem, o munkar, kastas icke i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre?"

"När någon, o munkar, är rik, mäktig och präktig: han, o munkar, kastas icke i fängelse för ett halft öre, för ett öre eller för hundra öre."

"På alldeles samma sätt, o munkar, kunna vi hafva ett fall, då en person gör någon mindre handling af ondska, som för honom till helvetet; eller vi kunna hafva ett annat fall, o munkar, då en annan person gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, utan smärtfullt."

(Samma upprepning som ofvan.)

"Det är alldeles, o munkar, som när en slaktare eller fårdödare kommer och slår ned på en man, som stjäl en gumse, och binder honom och bränner honom och släcker sin hämnd på honom; men om en annan stjäl en gumse, så skall han icke gripa honom, icke binda honom, icke bränna honom, icke släcka sin hämnd på honom."

"Hvem, o munkar, är den, som en slaktare eller fårdödare kommer och slår ned på, om han stjäl en gumse, eller binder honom eller bränner honom eller släcker sin hämnd på honom?"

"När, o munkar, en tjuf är fattig, behöfvande och torftig: honom, o munkar, kommer en slaktare eller fårdödare och slår ned på, om han stjäl en gumse, och binder honom och bränner honom och släcker sin hämnd på honom."

"Hvem, o munkar, är den, som en slaktare eller fårdödare icke kommer och slår ned på, om han stjäl en gumse, eller binder honom eller bränner honom eller släcker sin hämnd på honom?"

"När, o munkar, en tjuf är rik, mäktig och präktig, en konung eller en konungs minister: honom, o munkar, skall en slaktare eller fårdödare icke slå ned på, om han stjäl en gumse, eller binda honom eller bränna honom eller släcka sin hämnd på honom. Tvärtom skall han sträcka fram sina knäppta händer och i bedjande ton säga: 'herre, gif mig gumsen, eller priset för gumsen!'"

"På alldeles samma sätt, o munkar, kunna vi hafva ett fall, då en person gör någon mindre handling af ondska, som för honom till helvetet; eller vi kunna hafva ett annat fall, o munkar, då en annan person gör samma mindre handling af ondska, men försonar den i detta lifvet, ehuru på ett sätt, som icke synes honom lätt, utan smärtsamt."

(Samma upprepning som ofvan.)

"O munkar, om någon säger, att människan måste skörda allt efter som hennes handlingar äro, så är i detta

fall icke något religiöst lif för handen, ej heller är därmed någon möjlighet gifven för ett fullständigt utsläckande af lidandet. Men om någon säger, o munkar, att den belöning, människan skördar, står i öfverensstämmelse med hans handlingar, så är, o munkar, i detta fall religiöst lif förhanden, och möjlighet gifven för ett fullständigt utsläckande af lidandet."

God och ond karman.

Saṁyutta-Nikāya III, 2.

Så har jag hört.

En gång uppehöll sig den Helige i Sāvatthī i Anāthapiṇḍikas park Jetavana.

Då begaf sig kung Pasenadi af Kosala, vid en ovanlig tid på dagen, till det ställe, där den Helige var. Sedan han kommit dit och hälsat den Helige, satte han sig ned på hans ena sida. Sedan kung Pasenadi af Kosala satt sig ned på hans ena sida, sade den Helige till honom följande:

"Säg hvarifrån kommer du, store konung, vid denna ovanliga tid på dagen?"

"Herre, en husfader, som var skattmästare i Sāvatthī, är nyss död utan att lämna efter sig någon son, och jag har varit och öfverfört hans egendom till det kungliga palatset; och, herre, han hade tio miljoner guldstycken och silfver utan tal. Men denne husfader, herre, höll till godo med sur välling och kaṇājaka, och kläderna han bar voro af hampa, och det fordon han åkte i var en söndrig karet med en solskärm af palmlöf."

"Alldeles, store konung; alldeles, store konung! Fordom, store konung, gaf denne husfader och skattmästare allmosa åt en pacceka-buddha vid namn Tagarasikkhi. Men sedan han gifvit denna befallning: 'gif spis åt denne munk', rest sig och gått bort, ångrade han gåfvan och sade för

sig själf: 'det skulle varit bättre, om mina slafvar eller mina tjänare fått denna mat'. Och därtill mördade han sin broders ende son för arfvets skull. Emedan nu, o store konung, denne husfader och skattmästare gaf allmosa åt pacceka-buddha Tagarasikkhi, blef han, som frukt af denna handling, sju gånger född i högre existens, till en himmelsk värld, och som ett ytterligare resultat af denna handling har han innehaft ämbetet som skattmästare här i Sāvatthī sju gånger. Men å andra sidan, o store konung, emedan denne husfader och skattmästare ångrade sin gåfva och sade för sig själf: 'det skulle hafva varit bättre, om mina slafvar eller mina tjänare fått denna mat', så har, såsom följd af denna syndiga tanke, hans själ fått motvilja för denna föda, för dyrbara kläder, för dyrbara fordon, för dyrbar tillfredsställelse af de fem sinnena. Och emedan, store konung, skattmästaren mördade sin broders ende son för arfvets skull, har han, som följd af denna handling, lidit i helvetet under många år, under många hundra år, under många tusen år, under många hundra tusen år; och som en ytterligare följd af denna handling, är han nu död för sjunde gången utan att lämna efter sig någon son, och har förverkat sin förmögenhet till den kungliga skattkammaren. Men nu har, o store konung, denne skattmästares forna förtjänst blifvit uttömd, och ingen ny förtjänst har blifvit hopad; och för närvarande, o store konung, lider skattmästaren i Mahā-Roruva-helvetet."

"Herre, har skattmästaren blifvit återfödd i Mahā-Roruva-helvetet?"

"Ja, store konung, skattmästaren har blifvit återfödd i Mahā-Roruva-helvetet."

"Ej säd, ej rikedom, ej guld och silfver,
ej en bland kvinnoskaran eller barnen,
ej slaf, ej husfolk, man i tjänst,
ej heller den, som tar hans bröd,
skall den ta med sig, som går bort:
nej, allt han måste lämna kvar.

Men hvarje handling, som han gör
med kropp och tal och själ jämväl,
det är hvad han kan kalla sitt,
det tar han med, när han går bort,
det följer efter honom tätt,
hans egen skugga likt alltjämt.
Därför man ädelt handla bör:
en sparad skatt för lif, det blir.
Förtjänst, som här i lifvet vinns,
ej bunden är vid tid och rum."

Återfödelse och själavandring.

Milindapañha s. 46 f.

"Herre Nāgasena", sade konungen, "hvad är det som återfödes i en kommande existens?"

"Eders majestät", sade munken, "det är namn och form (kroppslighet) som återfödas i en kommande existens."

"Är det detta samma namn, denna samma form (kroppslighet) som återfödes i en kommande existens?"

Eders höghet, det är icke detta samma namn, denna samma form som återfödes i en kommande existens, men med detta samma namn, denna samma form, Eders majestät, gör man en handling — den må vara god eller den må vara ond — och på grund af denna handling återfödes ett annat namn, en annan form i en kommande existens.

"Herre, om det icke är detta samma namn, denna samma form som återfödes i en kommande existens, är man då icke frigjord från sina onda handlingar?"

"Om man icke återfödes i en annan existens", sade munken, "skall man vara frigjord från sina onda handlingar; men, Ers majestät, eftersom man återfödes i en annan existens, så är man just därför icke frigjord från sina onda handlingar."

"Gif ett exempel!"

"Eders majestät, det är, som om en man skulle taga

bort en annan mans mangoträd och mangoträdens ägare skulle gripa honom och anmäla honom för konungen och säga: 'herre, denne man har tagit bort mina mangoträd'; och den andre skulle säga: 'herre, jag tog icke bort denne mans mangoträd. De mangoträd, som denne man planterade, voro andra mangoträd än dem, som jag tog bort. Jag är icke skyldig till straff.' Säg, Eders majestät, skulle mannen vara skyldig till straff?"

"Javisst, herre, skulle han vara skyldig till straff."

"Af hvad grund?"

"Jo, emedan, trots hvad han än sade, han skulle vara skyldig till straff af det skäl, att de senare mangoträden härstammade från de förra mangoträden."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, gör man med detta namn och denna form en handling — den må vara god, den må vara ond — och på grund af denna handling återföds ett annat namn, en annan form i nästa existens. Därför är man icke frigjord från sina onda handlingar."

"Gif ett annat exempel!"

"Ers majestät, det är som om man skulle taga bort riset för en annan man — — — skulle taga bort sockerröret — — —. Ers majestät, det är, som om en man skulle tända en eld vintertiden och värma sig och sedan skulle gå bort utan att släcka den; och elden skulle sköfla en annan mans fält, och ägaren af fältet skulle gripa honom och anmäla honom för konungen och säga: 'herre, denne man har sköflat mitt fält; och den andre skulle säga: 'herre, jag har icke satt eld på denne mans fält. Den eld, som jag ej hann släcka ut, var en annan än den eld, som sköflat denne mans fält. Jag är icke skyldig till straff.' Säg, Ers majestät, skulle mannen vara skyldig till straff?"

"Ja visst, herre, skulle han vara skyldig till straff."

"Af hvad grund?"

"Emedan, trots hvad han än sade, han skulle vara skyldig till straff af den grund, att den sista elden härstammade från den första elden."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, gör man med detta namn och denna form en handling — den må vara god, den må vara ond — och på grund af denna handling återfödes ett annat namn, en annan form i nästa existens. Därför är man icke befriad från sina onda handlingar."

"Gif ett annat exempel!"

"Ers majestät, det är, som om en man skulle stiga upp till öfversta våningen af ett hus med ett ljus och äta där, och det brinnande ljuset skulle sätta eld på takhalmen, och den brinnande takhalmen skulle sätta eld på huset, och det brinnande huset skulle sätta eld på byn; och folket i byn skulle gripa honom och säga: 'hvarför, o människa har du satt eld på byn?' och han skulle svara: 'jag har icke satt eld på byn. Elden i den lampa, vid hvars ljus jag åt, var en annan än den, som satte eld på byn;' och de då, tvistande, skulle komma till dig. Hvem, Ers majestät, skulle du ge rätt?"

"Naturligtvis folket i byn, herre."

"Och hvarför?"

"Emedan, i trots af hvad mannen sade, den sista elden kom från den första."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, ehuru det namn och den form, som äro återfödda i nästa existens, äro skilda från det namn och den form, som äro slut med döden, så hafva de dock kommit därur. Därför är man icke frigjord från sina onda handlingar."

"Gif ett annat exempel!"

"Ers majestät, det är, som om en man skulle välja en ung flicka till äkta, och sedan han erlagt köpesumman, skulle gå bort; och hon därefter skulle växa upp och bli giftasvuxen; och se'n en annan man skulle betala köpesumman för henne och äkta henne, och den första mannen skulle återvända och säga: 'herre, hvarför har du äktat min hustru?' och den andre skulle svara: 'jag har icke äktat din hustru. Den unga späda flicka, som du valde dig till äkta, och för hvilken du betalade köpepenning, var

en annan person än den vuxna och giftasvuxna flicka, som jag har äktat, och för hvilken jag har betalat köpepenning'; och de då, stridande, skulle komma till dig. Hvem, Ers majestät, skulle du gifva rätt?"

"Den förste mannen."

"Och hvarför?"

"Emedan, i trots af hvad den andre mannen sade, den vuxna flickan kommit ur den andra."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, ehuru det namn och den form, som äro återfödda i nästa existens, äro skilda från det namn och den form, som äro slut med döden, så hafva de dock kommit därur. Därför är man icke frigjord från sina onda handlingar."

"Gif ett annat exempel!"

"Ers majestät, det är, som om en man skulle köpa en kruka mjölk af en koherde och skulle lämna den hos koherden och gå bort, i tanke att han skulle komma följande dag för att afhämta den. Men nästa dag skulle den vara förvandlad i sur grädde; och mannen skulle komma tillbaka och säga: 'gif mig min kruka mjölk!' Och den andre mannen skulle visa honom den sura grädden, och den förste mannen skulle säga: 'jag köpte icke sur grädde af dig. Gif mig mjölkkrukan.' Och koherden skulle säga: 'under det du var borta, blef din mjölk till sur grädde;' och så skulle de, grälande, komma till dig. Hvem, Ers majestät, skulle du då gifva rätt?"

"Koherden, herre."

"Och hvarför?"

"Emedan, i trots af hvad mannen än sade, denna kom ur den förra."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, ehuru det namn, den form, som återfödas i nästa existens, äro skilda från det namn, den form, som äro slut i döden, så äro de ändå komna därur. Därför är man icke frigjord från sina onda handlingar."

"Du är en skicklig man, herre Nāgasena."

Dödens sändebud.

Anguttara-Nikāya III, 35.

Döden har tre budbärare, o munkar. Och hvilka äro dessa tre?

Antag, o munkar, att någon gör ondt med sin kropp, gör ondt med sitt tal, gör ondt med sin själ. Hafvande gjort ondt med sin kropp, gjort ondt med sitt tal, gjort ondt med sin själ, kommer han efter upplösningen af kroppen, efter döden, till en straffets plats, en lidandets plats, fördärf, helvete. Sedan, o munkar, gripa honom helvetets vaktare i armarna, och de föra honom inför Yama, dödens herre, sägande:

"Herre, denne man har icke gjort sin plikt mot sina vänner, sina föräldrar, mot munkarna eller mot brahmanerna, ej heller hedrade han de äldre bland sina släktingar. Må Ers majestät ålägga honom straff."

Då, o munkar, frågar, förkunnar, tilltalar honom kung Yama rörande den förste af dödens budbärare:

"O man, såg du ej den förste af dödens budbärare i synlig gestalt uppträda bland människor?"

Han svarar: "nej, herre!"

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, såg du ej bland människorna en kvinna eller en man, åttio, nittio eller hundra år gammal, utlefvad, krokig som den krökta taksparren i en gafvelhvälfning, nedböjd, lutande sig på en käpp, darrande där han gick fram, eländig, med längesedan flyktande ungdom, med brustna tänder, gråhårig och nära kal, stapplande, med rynkad panna och fläckig af fräknar?"

Han svarar: "jo, det gjorde jag."

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, du, som är en person med moget förstånd och mogen ålder, kom du inte då att tänka sålunda: 'äfven

jag är underkastad ålderdom och på intet sätt undantagen. Välan! Jag vill handla ädelt med min kropp, mitt tal, min själ'?"

Han svarar: "herre, det kunde jag icke. Herre, det tänkte jag icke på."

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, af tanklöshet har du underlåtit att handla ädelt med din kropp, ditt tal och din själ. I sanning, det skall blifva handladt mot dig i öfverensstämmelse med din tanklöshet. Och det var icke din moder som gjorde denna synd, ej heller din fader eller din broder eller din syster eller dina vänner och följeslagare eller dina anhöriga och släktingar eller gudarna eller asketer eller brahmaner; utan det var du själf som gjorde denna synd, och du allena skall känna följderna."

Sedan, o munkar, när kung Yama frågat, förmanat, tilltalat honom rörande den första af dödens budbärare, frågar, förmanar, tilltalar han honom rörande den andra af dödens budbärare:

"O man, såg du ej den andre bland dödens budbärare i synlig gestalt uppträda bland människor?"

Han svarar: "nej, herre!"

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, såg du ej bland människorna kvinnor eller män, sjuka, lidande, smärtfullt nedbrutna, rullande sig i sin egen orenlighet, som liggande måste lyftas upp af andra och af andra måste läggas ned igen?"

Han svarar: "jo, herre!"

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, du, som är en person med moget förstånd och mogen ålder, kom du då icke att tänka: 'äfven jag är underkastad sjukdom och på intet sätt undantagen. Välan! Jag vill handla ädelt med min egen kropp, mitt tal och min själ'?"

Han svarar: "herre, det kunde jag icke. Herre, det tänkte jag icke på."

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, af tanklöshet har du underlåtit att handla ädelt med din kropp, ditt tal och din själ. I sanning, det skall blifva handladt mot dig i öfverensstämmelse med din tanklöshet. Och det var icke din moder som gjorde denna synd, ej heller din fader eller din broder eller din syster eller dina vänner och följeslagare eller dina anhöriga och släktingar eller gudarna eller asketer eller brahmaner; utan det var du själf som gjorde denna synd, och du allena skall känna följderna."

Då, o munkar, när kung Yama hade frågat, förmanat, tilltalat honom rörande den andra af dödens budbärare, frågar, förmanar, tilltalar han honom rörande den tredje af dödens budbärare:

"O man, såg du ej den tredje bland dödens budbärare i synlig gestalt uppträda bland människor?"

Han svarar: "nej, herre!"

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, såg du ej bland människorna en kvinna eller en man, som varit död en dag, död två dagar, död tre dagar och blifvit uppsvälld, svart och full af ruttenhet?"

Han svarar: "jo herre!"

Då, o munkar, säger kung Yama till honom:

"O man, af tanklöshet har du underlåtit att handla ädelt med din kropp, ditt tal och din själ. I sanning, det skall blifva handladt mot dig i öfverensstämmelse med din tanklöshet. Och det var icke din moder som gjorde denna synd, ej heller din fader eller din broder eller din syster eller dina vänner och följeslagare eller dina anhöriga och släktingar eller gudarna eller asketer eller brahmaner; utan det var du själf som gjorde denna synd, och du allena skall känna följderna."

Då, o munkar, tilldela honom helvetets vaktare den tortyr, som kallas den 'femfaldiga vingen' (spetsning); de drifva en glödgad järnspets genom hans hand; de drifva en glödgad järnspets genom hans andra hand; de drifva en glödgad järnspets genom hans fot; de drifva en glödgad järnspets

genom hans andra fot; de drifva en glödgad järnspets midt igenom hans bröst. Så erfar han smärtsamma, häftiga, skarpa och bittra kval; men han dör icke, så länge synden icke är uttömd (sonad).

Sedan, o munkar, lägga helvetets vaktare honom ned och hugga honom med yxor. Så erfar han smärtsamma, häftiga, skarpa och bitande kval; men han dör icke, så länge synden icke är uttömd.

Sedan, o munkar, hänga honom helvetets vaktare med fötterna uppåt och hufvudet nedåt och hugga honom med bilor. Så erfar han smärtsamma, häftiga, skarpa och bitande kval; men han dör icke, så länge synden icke är uttömd.

Sedan, o munkar, spänna honom helvetets vaktare för en vagn, och de tvinga honom att gå framåt, de tvinga honom att gå bakåt öfver en mark, som är lågande, flammande och glödande. Så erfar han smärtsamma, häftiga, skarpa och bitande kval; men han dör icke, så länge synden icke är uttömd.

Sedan, o munkar, taga honom helvetets vaktare med fötterna upp och hufvudet ned och kasta honom i en glödande järnkittel, som är lågande, flammande, glödande. Där kokar och sjuder han. Och medan han kokar och sjuder, stiger han en gång upp, en gång ned, en gång åt sidan. Så erfar han smärtsamma, häftiga, skarpa och bitande kval; men han dör icke, så länge synden icke är uttömd.

Sedan, o munkar, kasta honom helvetets vaktare i det förnämsta af helvetena. Det förnämsta af helvetena

symmetriskt och kvadratlikt är
fyrportadt, deladt in i rum.
Af järn är väggen rundt omkring,
ett tak af järn det sluter in,
och från dess golf af glödhett järn,
med glans som bländar, ljuset rundt
sig sprider hundra mil omkring:
det alltid och för alltid blir.

I forna tider, o munkar, tänkte kung Yama för sig själf: "alla de, o ve, som äro skyldiga till onda handlingar i världen, måste lida sådan fasansfull och mångfaldig tortyr! O, att jag kunde bli en man, och en fulländad uppstå i världen, en helig, högste buddha, och att jag måtte få sitta vid den Heliges fot och den Helige undervisa mig i läran, och jag komma till att förstå den Heliges lära!"

Detta, o munkar, som jag nu säger Eder, har jag icke erfarit af någon annan, vare sig asket eller brahman; utan, o munkar, hvad jag själf utan annans medverkan har erfarit, sett och läst, det säger jag Eder.

Alla, som tanklöst ej ge akt
på när dödsbuden visa sig,
få länge lida smärtans kval
i någon kroppslig boning låg.
Men alla goda, helga män,
som, när de skåda dödens bud,
ej tanklöst te sig, men ge akt
på hvad den helga läran lär;
i gripandet med rädsla se
födselns och dödens källa rik;
som gripandet sig göra kvitt,
så födsel, död, utslocknande —
de säkra äro, lyckliga,
förlösta från all växlings sken;
från synd och fruktan ryckta bort,
de öfvervunnit lidandet.

Den hängifna hustrun.

Ur Buddhaghosa's kommentar till Dhammapada v. 48.

När bäst man plockar lifvets rosor,
med sinnet riktadt helt därpå,
ej mättad än af kärleks lust —
man skördas utaf dödens lie.

"När bäst man plockar lifvets rosor". Denna läroanvisning gaf Mästaren, när han en gång vistades i

Sāvatthī, särskildt med anledning af en kvinna, kallad Patipūjikā ('Manvördnad', d. v. s. som vördar mannen). Händelsen började i de Trettiotre gudarnas himmel. Man berättar, att en gud (eg. gudason tillhörande denna himmel) vid namn Mālābhārī ('Kransbärare') kom till sin lustpark i sällskap med tusen accharas'er (himmelska nymfer). Fem hundra af dessa gudinnor stego upp i träden och kastade ner blommor, medan fem hundra plockade upp de nedkastade blommorna och därmed smyckade guden. En af dessa gudinnor föll ned (från denna tillvaro), medan hon satt på grenen af ett träd, i det hennes kropp släcktes ut som en lamplåga.

Sedan fick hon lif i en familj af hög kast i Sāvatthī och föddes med minne af sina föregående existenser. Och sägande för sig själf: "jag är maka åt guden Mālābhārī", offrade hon vällukter, blomsterkransar och dylikt med den bön, att hon i nästa återfödelse skulle få återförenas med sin make. Och när hon i en ålder af sexton år gifte sig in i en annan familj, fortfor hon att ge allmosor, bestående af biljettportioner, fjortondagsportioner, regntidsförråd o. s. v., sägande: "må denna frikostighet visa sig verksam för att åvägabringa min återfödelse tillsammans med min make!" Då sade munkarna: "hon arbetar tidigt och sent, och hennes enda längtan står till maken" samt kallade henne därför Patipūjikā.

Patipūjikā tog fortfarande vård om munkarnas församlingssal, bragte dit dricksvatten och ordnade sittmattor för dem. Och när andra människor önskade ge biljettportioner och andra allmosor, brukade de föra allt till henne och säga: "kära fru, gör detta i ordning åt munkkonviktet!" Och genom att på detta sätt gå till och från förvärfvade hon de femtiosex hälsosamma kvaliteterna, alla på en gång.

Så kom ett foster till lif i hennes kved, och efter loppet af tio månader födde hon en son; och när den var gammal nog att kunna gå, en till, ända tills hon hade fyra söner.

En dag, sedan hon gifvit allmosor och offrat och lyssnat till läran och iakttagit föreskrifterna, dog hon mot dagens slut af en plötslig sjukdom och återföddes hos sin egen (forne) make.

De andra gudinnorna hade under hela mellantiden fortsatt att smycka guden.

Sedan guden sett henne, sade han: "jag har icke sett dig, sedan du försvann på morgonen; hvar har du varit?"

"Jag föll ifrån min existens, herre."

"Hvad säger du?"

"Jo, alldeles så var det, herre."

"Hvar har du varit återfödd?"

"I Sāvatthī i en familj af hög kast."

"Hur länge har du varit där?"

Hon: "min herre, efter loppet af tio månmånader framkom jag ur min moders kved, och vid sexton års ålder gifte jag mig in i en annan familj; sedan jag födt fyra söner, gifvit gåfvor och gjort andra förtjänstfulla verk under önskan, att jag måtte återförenas med dig, har jag nu blifvit återfödd hos dig."

"Huru långt är människornas lif?"

"Hundra år allenast."

"Är detta allt?"

"Ja, herre."

"Om detta är den lifslängd, till hvilken människor födas, säg då nu, tillbringa de sin tid i sömn och sorglöshet, eller gifva de gåfvor och göra andra förtjänstfulla gärningar?"

"Hvad säger du, min herre? Såsom om de vore födda till ett oberäkneligt antal år och aldrig tänkte på, att de skola bli gamla och dö, lefva människorna alltid sorglöst."

Härvid uppstod i guden Mālābhārī's sinne en stor oro.

"Människorna synas verkligen födda att uppnå ett lif af på sin höjd hundra år, och ändå ligga de sorglöst och sofva bort sin tid. När skola de väl någonsin bli fria från elände (lidande)?"

"Hundra af våra år utgöra ett dygn bland de Trettiotre gudarnas skara; trettio dygn af detta dygns storlek utgöra en månad hos dem; och tolf månader af denna månads storlek utgöra deras år. Och deras lifslängd är tusen himmelska år af detta års storlek, men på människornas uttryckssätt trettiosex miljoner år. Sålunda hade för denne gud icke en dag förflutit; utan likt ett ögonblick hade tiden varit för honom. Och då tänkte han sålunda: "för så kortlifvade människor är sannerligen tanklöshet högligen illa anbragt."

Nästa dag, när munkarna kommo in i byn, funno de, att salen icke fått någon eftersyn: mattorna hade icke blifvit ordnade och dricksvatten icke framställdt. Därför frågade de:

"Hvar är Patipūjikā?"

"Vördiga herrar, huru kunnen I vänta att se henne här? I går, sedan Eders högvördigheter ätit och aflägsnat sig, dog hon vid aftontid."

När de oomvända munkarna hörde detta och i minnet återkallade hennes välgärningar, förmådde de icke återhålla sina tårar; ty hos dem, hvilkas synder voro utplånade, uppsteg en omedelbar naturens rörelse.

Efter frukost återvände de till klostret och frågade Mästaren:

"Herre, Patipūjikā gjorde bittida och sent många slags förtjänstfulla gärningar och längtade ständigt efter sin make. Nu är hon död. Hvar, säg, har hon blifvit återfödd?"

"Hos sin make, o munkar."

"Men, herre, hon är icke hos sin make."

"O munkar, det var icke denne make hon längtade efter. Hon hade en make vid namn Mālābhārī, en gud i de Trettiotres värld, och föll ned från denna existens, under det hon höll på att smycka honom med blommor. Nu har hon återvändt och blifvit återfödd vid hans sida.

"Herre, är det så?"

"Förvisso, o munkar."

"Ack, herre, huru kort är icke alla skapade varelsers lif. På morgonen uppvaktade hon oss, på aftonen träffades hon af sjukdom och dog."

Mästaren: "förvisso, o munkar, de skapade varelsernas lif är kort. Och det är sålunda som döden bringar varelserna i sin makt och släpar dem med sig tjutande och gråtande, otillfredsställda i sina begär och lustar."

Sedan han talat så, framsade han följande vers:

"När bäst man plockar lifvets rosor,
med sinnet riktadt helt därpå,
ej mättad än af kärleks lust —
man skördas utaf dödens lie."

Andens lag i naturens värld.

Milindapañha s. 32.

Konungen sade: "ärevördige Nāgasena, huru långt är det härifrån till Brahmā-världen?"

"Eders majestät, det är långt härifrån till Brahmā-världen. Om en sten af en pagods storlek skulle falla därifrån och tillryggalägga fyratioåttatusen mil på ett dygn, så skulle den nå jorden på fyra månader."

"Ärevördige Nāgasena, I, munkar, plägen säga: 'så fort som en stark man kan sträcka ut sin böjda arm eller böja sin utsträckta arm, lika fort kan en munk, som besitter magisk kraft och uppnått herravälde öfver sin själ, försvinna från Indien och återuppträda i Brahmā-världen'. Detta tal kan jag icke tro, att han skall kunna gå så många hundra mil så fort."

Den äldste sade: "Eders majestät, i hvilket land är du född?"

"Herre, det finns en ö vid namn Alasanda (Alexandria), och där är jag född."

"Eders majestät, huru långt ligger Alasanda härifrån?"

"Ärevördige, omkring två hundra mil."

"Vet du någon sak, som du en gång gjort där och nu kommer i håg?"

"Ja, ärevördige, det gör jag."

"Ers majestät, hastigt har du gått dessa tvåhundra mil."

"Du är en skicklig man, ärevördige Nāgasena."

* * *

Konungen sade: "ärevördige Nāgasena, om två män doge här, och en af dem återföddes i Brahmā-världen, och den andra i Kaçmīr, hvilken af de två skulle komma fram först?"

"Eders majestät, det skulle taga samma tid."

"Gif ett belysande exempel!"

"Eders majestät, i hvilken stad är du född?"

"Ärevördige, det finns en stad vid namn Kalasi, och där är jag född."

"Eders majestät, huru långt bort härifrån ligger Kalasi."

"Ärevördige, omkring två hundra mil."

"Eders majestät, huru långt härifrån ligger Kaçmīr?"

"Ärevördige, tolf mil."

"Eders majestät, tänk nu på staden Kalasi!"

"Ärevördige, det har jag gjort."

"Eders majestät, tänk nu på Kaçmīr!"

"Ärevördige, det har jag gjort."

"Eders majestät, hvilket tog längst tid att tänka på?"

"Ärevördige, det tog lika lång tid."

"På alldeles samma sätt, Eders majestät, skulle en man, som doge här och återföddes i Kaçmīr, och en annan man, som doge här och återföddes i Brahmā-världen, för sin återfödelse behöfva samma tid."

"Gif ett ytterligare exempel!"

"Hvad menar Ers majestät? Två fåglar flyga genom luften; den ene slår ned i ett högt träd, den andre i ett lågt. Ifall de nu slagit ned samtidigt, hvilkens skugga kommer först att träffa marken?"

"Ärevördige, båda skuggorna komma att träffa marken samtidigt."

"På alldeles samma sätt, Ers majestät, skulle en man, som doge här och återföddes i Kaçmīr, och en annan man, som doge här och återföddes i Brahmā-världen, för sin återfödelse behöfva samma tid."

"Du är en skicklig man, ärevördige Nāgasena."

De tre karakteristika.

Anguttara-Nikāya III, 134.

Vare sig buddha'er uppstå, o munkar, eller buddha'er icke uppstå, så kvarstår som ett faktum och som den fasta och nödvändiga lagen i tillvaron, att alla dess beståndsdelar äro förgängliga. Detta faktum upptäcker och behärskar en buddha; och när han upptäckt och behärskat det, så kungör han, lär, offentliggör, utropar, afslöjar, utvecklar i detalj och klargör, att alla varandets beståndsdelar äro förgängliga.

Vare sig buddha'er uppstå, o munkar, eller buddha'er icke uppstå, så kvarstår som ett faktum och som den fasta och nödvändiga lagen i tillvaron, att alla dess beståndsdelar äro lidande. Detta faktum upptäcker och behärskar en buddha; och när han upptäckt och behärskat det, så kungör han, lär, offentliggör, utropar, afslöjar, utvecklar i detalj och klargör, att alla varandets beståndsdelar äro lidande.

Vare sig buddha'er uppstå, o munkar, eller buddha'er icke uppstå, så kvarstår som ett faktum och som den fasta och nödvändiga lagen i tillvaron, att alla dess beståndsdelar äro i saknad af ett jag. Detta faktum upptäcker och behärskar en buddha; och när han upptäckt och behärskat det, så kungör han, lär, offentliggör, utropar, afslöjar, utvecklar i detalj och klargör, att alla varandets beståndsdelar äro i saknad af ett jag.

Stigarnas uppnående.

Visuddhi-Magga XXI.

Hur tom är icke världen, se,
Mogharāja! I tankar sänkt,
man kaste själftillit, och så
man dödens rike gånge fri.
Och aldrig finner dödens kung
den man, som skådar världen så.

När asketen under sin tillämpning af de tre karakteristika sålunda betraktat varandets väsentliga beståndsdelar i ljuset af deras tomhet, lämnar han all fruktan och glädje med hänsyn till dem och blir likgiltig och neutral, och betraktar dem icke som 'jag' eller 'mina', likt en man, som afstått från sin hustru.

Alldeles som en man kunde hafva en hustru, älskad, ljuflig och förtjusande, från hvilken han knappast kunde uthärda att vara skild ett ögonblick, och för hvilken han var öfverdrifvet svag. Om han så komme att se denna kvinna stå och sitta i sällskap med en annan man, tala och skämta med honom, skulle han bli vred och missnöjd och erfara bitter sorg. Men om han omedelbart upptäckte, att hon gjort sig skyldig till brott, skulle han förlora all längtan efter henne och låta henne gå och icke längre betrakta henne såsom 'sin'. Från det ögonblicket, närhelst han såge henne tillsammans med någon annan, skulle han icke bli vred eller sorgsen, utan helt enkelt likgiltig och neutral. På alldeles samma sätt önskar asketen, i det han griper varandets väsentliga beståndsdelar med sin tänkande insikt, bli befriad från dem; och i det han inser, att ingen af dem är värd att bedömas under synpunkten 'jag' eller 'mitt', lämnar han all fruktan och glädje med hänsyn till dem samt blir likgiltig och neutral. När han lärt och förstått detta, drager sig hans själ in, drager ihop sig, krymper sig och drager sig tillbaka från de tre existens-modi, från

varandets fyra arter, från återfödelsens fem bestämmelser, från medvetandets sju stadier, från varandets nio grader och utvecklar sig icke vidare, utan blott likgiltighet eller afsmak äro kvar.

Som vattendroppar på ett svagt lutande lotusblad draga ihop sig, draga sig bort och icke breda ut sig igen, på samma sätt drager sig hans själ in, drager sig ihop, krymper sig och drager sig tillbaka från existensens tre modi, från varandets fyra arter, från återfödelsens fem bestämmelser, från medvetandets sju stadier, från varandets nio grader och utvecklar sig icke vidare, utan blott likgiltighet eller afsmak stå kvar. Som en tuppfjäder . . ., om den kastas i elden, drager sig in, drager sig i hop, rynkar i hop sig och icke utbreder sig igen, på samma sätt drager sig hans själ in o. s. v. (som förut till: stå kvar). Så har han uppnått den kunskap, som består i likgiltighet för varandets väsentliga beståndsdelar.

Om denna kunskap är så beskaffad, att den betraktar nirvāṇa, fridens hemvist, såsom det goda, så afstår den från allt, som är gjordt af varandets beståndsdelar, och skyndar det (nirvāṇa) till mötes; men om den icke är så beskaffad, att den betraktar nirvāṇa som det goda, skall den om och om igen göra varandets väsentliga beståndsdelar till sitt föremål, i detta liknande sjömännens kråka.

Man säger, att sjöfarande köpmän taga en s. k. landsikte-kråka med sig, när de stiga ombord på ett fartyg. När fartyget kastas omkring af vindarna och ur sin kurs, och land icke längre är i sikte, släppa de denna landsikte-kråka. En sådan fågel kastar sig i luften från masttoppen, och flygande åt alla de fyra väderstrecken och mellanstrecken, tager den vägen till stranden, om den ser den; om den icke gör det, återvänder den om och om igen och slår ned på masten. På alldeles samma sätt, om kunskapen, bestående i likgiltighet gent emot varandets väsentliga beståndsdelar, är sådan, att den betraktar nirvāṇa, fredens hemort, som det goda, då afstår den allt, som är gjordt af varandets

beståndsdelar, och skyndar det till mötes; men om den icke är sådan, att den betraktar nirvāṇa som det goda, skall den om och om igen göra varandets beståndsdelar till sitt föremål. Den griper fatt i varandets beståndsdelar på många olika sätt, som om de vore så mycket mjöl som sorteras i köket, eller så mycket bomull, uppvecklad för att tillredas; och sedan den lämnat all fruktan och glädje med afseende på dem och blifvit neutral vid dess siktande från varats beståndsdelar, stannar den som den trefaldiga insikten. Och förblifvande sålunda, blir den den trefaldiga utgångspunkten för befrielsen och betingelsen för åtskiljande af de sju ädla personerna.

Nu blir denna kunskap, som finns till som trefaldig insikt, genom förhärskande af de tre kvaliteterna, den trefaldiga utgångspunkten för befrielsen. Ty de tre (inträngande) insikterna kallas de tre utgångspunkterna för befrielsen. Det heter nämligen:

"För öfrigt har befrielsen tre utgångspunkter för undflykt från världen: betraktelsen af begynnelse och slut för varandets beståndsdelar för tankarna att gå upp till det obetingade; uppskakning af själen beträffande varandets beståndsdelar för tankarna att gå upp till det önskningslösa; betraktelsen af varats alla element såsom icke ett jag för tankarna att gå upp till det tomma. Dessa äro de tre befrielseutgångspunkterna för undflykt från världen."

Först begynnelse och slut — begynnelser och afslutningar i tingens uppspringande och försvinnande. Ty inträngande insikt i förgänglighet begränsar begynnelserna, därigenom att den kommer till den slutsatsen: "varandets beståndsdelar funnos icke till, innan de uppkommo;" och genom att iakttaga deras öde och komma till den slutsatsen: "de fortbestå icke längre, sedan de försvunnit, utan gå riktigt under", bestämmer den afslutningarna.

Uppskakningen af själen — tankarnas uppskakning. Ty medels inträngande insikt i lidandet hos varandets beståndsdelar uppskakas tankarna.

Betraktelsen af alla varandets elementer såsom icke ett jag — betraktande dem såsom icke ett "jag" eller "mina".

Följaktligen skola dessa tre satser förstås såsom utsagda om den inträngande insikten i förgängelsen o. s. v. Därför sades det därefter såsom svar på en fråga:

"För en, som betraktar dem i ljuset af deras förgänglighet, synas varandets beståndsdelar dömda till undergång. För en, som betraktar dem i ljuset af det lidande, som däri rymmes, synas de förskräckliga. För en, som betraktar dem i ljuset af deras brist på jag, synas de tomma."

Men huru många äro de befrielser, för hvilka dessa insikter äro utgångspunkter? De äro tre: den obetingade, den önskningslösa, och den tomma. Ty det har sagts följande:

"Den som betraktar dem (varandets beståndsdelar) i ljuset af deras förgänglighet öfverflödar af tro och uppnår den obetingade befrielsen; den som betraktar dem i ljuset af det lidande, som däri rymmes, öfverflödar af lugn och uppnår den önskningslösa befrielsen; den som betraktar dem i ljuset af deras brist på ett jag öfverflödar af kunskap och ernår den tomma befrielsen.

Här är nu den obetingade befrielsen den ädla stigen, förverkligad genom begrundande af nirvāṇa i dess obetingade aspekt. Ty den ädla stigen är obetingad, emedan den framgått ur det obetingade, och det är en frigörelse från att vara fri från fördärf. På samma sätt skall den ädla stigen, när den förverkligas medels begrundande af nirvāṇa i dess önskningslösa aspekt, förstås som önskningslös; när den förverkligas medels begrundande af nirvāṇa i dess tomma aspekt, som tom.

Godhika uppnår nirvāṇa.

Ur Dhammpada och Buddhaghosa's kommentar till v. 57.

Ej flyger emot vinden blomsterdoften,
af sandel, tagara, jasmin ej heller,
men doft af ädel mänska trotsar vinden,
den sprider sig åt alla sidor utåt.

Ja, sandelträd och tagara
och lotusblomma och jasmin,
de äro doftbegåfvade,
men dygdens doft dem öfvergår.

Den doft är ringa, som går ut
från tagara och sandelträd;
men dygderikas doft går upp
till gudavärldens högsta rum.

De rika äro uppå dygd,
ej tröga uppå helig stig,
förlösta genom insikt full:
till dem ej döden hittar väg.

"De rika äro uppå dygd". Denna undervisning uti läran gaf Mästaren, under det han uppehöll sig i Veluvana (Bambu-lunden) i närheten af Rājagaha, med anledning af att Godhika, den äldste, uppnådde nirvāṇa.

Denna vördnadsvärde man uppnådde, under det han vistades på Kālasilā på Isigili's sluttningar, vaksam, öfvande askes, nitisk, befrielse för sin själ genom ekstatisk försänkning; men så genom makten af en sjukdom, som ansatte honom, bröts ekstasen. En andra och tredje gång ända till den sjätte bröts sålunda hans ekstas.

Den sjunde gången tänkte han:

"Sex gånger har min ekstas brutits, och tvifvelaktigt är deras öde, som misslyckas i ekstaser. Denna gång vill jag taga min tillflykt till knifven."

Så tog han en rakknif för att raka sitt hår och lade sig ned på ett läger för att skära af luftstrupen.

Men Māra (döden, den onde) förstod hans afsikt och tänkte:

"Denne munk vill använda sin knif; men de som göra det äro likgiltiga för lifvet och vinna den inträngande insikten och helgonskap *(arahatta)*. Om jag skulle försöka afråda honom, skulle han icke bry sig om mig. Jag vill få Mästaren att afråda honom."

Så förklädde han sig, gick till Mästaren och sade:

"O hjälte stor, i vishet djup,
med ljus af underkraftens glans,
som synd och fruktan öfvervann:
din fot jag dyrkar, siare!

Din hörare, o hjälte stor,
fast dödens herre själf han är,
på döden tänker längtande:
men afråd du, ljusbringare!

Skall höraren, o Helige,
som uti lagen har sin lust,
som mål ej nått, i öfning än,
så snart gå bort, mankämpe stor?"

I detta ögonblick använde den äldste knifven. Mästaren igenkände Māra och uttalade följande vers:

"Så handla vise män förvisst,
ej stå de efter lifvet här.
Med roten törsten Godhika
ryckt upp, gått i nirvāṇa in."

Då gick den Helige med ett stort antal munkar till den plats, där den äldste lagt sig ned och användt knifven.

I detta ögonblick hade Māra, den onde, blifvit en rökpelare, som det tycktes, eller liksom en knippa af mörker; och i det han för sig själf undrade: "hvar har den äldstes återfödelse-medvetande (själ) fäst sig?" sökte han i alla riktningar efter hans medvetande.

Den Helige pekade för munkarna på röken och dunklet och sade:

"Detta, o munkar, är Māra, den onde, som söker efter den ädle Godhika's medvetande, sägande: 'hvar har den ädle Godhika's medvetande fäst sig?' Men den ädle Godhika, o munkar, har gått in i nirvāṇa, utan att hans medvetande fäst sig någonstädes."

Māra, som var oförmögen att utfinna, hvar den äldstes medvetande var, antog utseendet af en yngling, och med en hvit luta af beluvaträ gick han till Mästaren och frågade:

"Hvart har Godhika gått? Ehuru jag söker uppåt och nedåt i alla kompassens hufvudriktningar och mellanriktningar, så kan jag icke finna honom."

Då sade Mästaren till honom:

"I själsförsänkning alltjämt fann
den tappre, starke man sin lust,
hvar dag och natt den öfvande;
om lifvet han ej brydde sig.

Namuci's här han slog i grund:
han går ej mer till återbörd.
Med roten törsten Godhika
ryckt upp, gått i nirvāṇa in."

Demonen sorgfylld släppte så
från axelhålan lutan ned,
i dystert, nedstämdt sinne han
på fläcken utom syn försvann.

Och Mästaren sade:

"O du onde, hvad har du att göra med den ädle Godhika's återfödelseplats? Hundra eller tusen dina likar skulle aldrig någonsin kunna upptäcka platsen för hans återfödelse."

Sägande så, uttalade han denna vers:

"De rika äro uppå dygd,
ej tröga uppå helig stig,
förlösta genom insikt full:
till dem ej döden hittar väg."

Lifvets korthet.

Salla-Sutta i Sutta-Nipāta III, 8.

Förutan orsak, obekant
är mänskors lif i denna värld,
begränsadt och så orofylldt,
med lidande förbundet städs.

Ty intet medel finns, hvarmed
den, hvilken födts, kan undgå död.
Vid ålderns gräns står döden vakt:
sådan är varelsernas lag.

Så säkert som för mogen frukt
är fara tidigt falla ned,
så visst för döden fara är
för dödliga, som födas, jämt.

Som hvarje kärl, af lera gjordt,
som kommer från krukmakaren,
är dömdt att slås i tu till sist:
så är det ock med mänskans lif.

Den unge som den uppväxt är,
den barnslige så väl som vis,
de alla gå i dödens våld,
de äro alla dödens rof.

Bland dem, som döden gripit fast,
som vandra till en annan värld,
ej fadern rädda kan sin son,
ej släktingen en släktinge.

Märk, medan släktingar se på
och klaga högljudt, en och en
utaf de dödliga förs bort
som oxen, den till slaktning förs.

Så oundvikligt världen är
hemsökt af död och ålderdom.
Därför de visa sörja ej,
som känna världens ödesmål.

För den, hvars väg du icke vet,
han må nu komma eller gå,
då ej du båda ändar ser,
till ingen nytta sörjer du.

Om dåren medelst klaganden —
fastän han endast skadar sig —
en framgång vinner; må då ock
den vise göra sammaleds.

Men ej med gråt och ej med sorg
skall någon finna själens frid,
tvärtom blir större lidandet,
och kroppen plågas mera än.

Och mager, färglös blott han blir
med plågande utaf sig själf.
De döda räddas ändå ej —
nej, klagan blott onyttig är.

Den sorg ej lämnar bakom sig
blott sjunker mer i lidande.
Han klagar öfver dödan man
och kommer uti sorgens våld.

Se andra, hvilka vandra bort,
dit deras handlingar bestämt:
de väsen darra redan här,
när dödens våld har gripit dem.

På hvad sätt än man tror det sker,
det ändå helt olika blir:
missräkning blott ju världen är,
ty så är dess bestämmelse.

En man må lefva hundra år,
kanhända ännu mer också,
dock lifvet lämna måste han
och skiljas ifrån släktens krets.

Därför förnimm den Helige
och undertryck all klagolåt:
du ser den döde gången bort
och tänker: "han finns icke mer".

Liksom ett hus, som stacks i brand,
kan släckas ut med vatten, så
kan också tankfull skriftlärd man,
på insikt och på lärdom rik,
helt hastigt drifva sorgen bort,
som bomullsflock för vinden far.

Den som sin egen lycka vill
från sig bör rycka pilen ut:
den pilen heter klagomål,
förstämning, sorg, nedslagenhet.

Den pilen utryckt fri och nöjd,
förvisso vinner själens ro;
den öfvervunnit hvarje sorg,
han sorgfri är och återlöst.

Löna ondt med godt.

Mahāvagga X, 2, 3 ff.

Då en gång inom munkförsamlingen utbrutit strid och tvister, berättade Buddha för de missnöjda följande historia om konung Dīghīti af Kosala och hans son Dīghāvu.

I forna tider, I munkar, lefde i Benares en konung af Kāsi vid namn Brahmadatta, mäktig, rik på skatter, rik på inkomster, rik på trupper och vagnar, härskare öfver ett stort konungarike med fulla skattkammare och magasiner. Det var också en annan kung, nämligen af Kosala, vid namn Dīghīti, icke mäktig, fattig på skatter, fattig på inkomster, fattig på trupper och vagnar, härskare öfver ett litet rike med tomma skattkammare och magasiner.

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, utrustade en här af fyra truppslag och tågade ut för att bekriga kung Dīghīti af Kosala.

Och kung Dīghīti af Kosala hörde, att kung Brahmadatta af Kāsi hade utrustat en här af fyra truppslag och tågat ut för att kriga med honom Då tänkte kung Dīghīti af Kosala, I munkar: "kung Brahmadatta af Kāsi är mäktig

o. s. v.; och jag är icke mäktig o. s. v. Jag är icke i stånd att uthärda ens ett enda anfall af kung Brahmadatta af Kāsi. Om jag skulle fly från staden på förhand!"

Och kung Dīghīti af Kosala, I munkar, tog den regerande drottningen med sig och flydde från staden på förhand.

Då eröfrade kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, kung Dīghīti's af Kosala trupper, vagnar, konungarike, skattkammare och magasiner och tog allt i besittning.

Och kung Dīghīti af Kosala, I munkar, begaf sig med sin drottning till Benares och där, i Benares, o munkar, bodde kung Dīghīti af Kosala tillsammans med sin drottning på en plats nära staden i en krukomakares boning, i förklädnad, i en vandrande askets klädnad.

Och inom kort, o munkar, blef kung Dīghīti's af Kosala drottning hafvande. Och hon fick en hafvande kvinnas lustar; och hon önskade vid soluppgången se en här af de fyra vapenslagen, rustad och uppställd, klädd i vapenrustning, stående på gynnsam grund, samt att dricka det vatten, hvari svärden rengjordes.

Och drottningen till kung Dīghīti af Kosala, I munkar, sade till kung Dīghīti af Kosala: "jag är hafvande, herre, och hafvandeskapets lustar ha kommit öfver mig; och jag önskar vid soluppgången o. s. v."

Konungen svarade: "hvarifrån, o drottning, skall till människor i olycka likt oss komma en armé af de fyra vapenslagen, uppställd till strid, klädd i vapenrustning, stående på gynnsam grund, och vatten, i hvilket svärden rengöres?"

Drottningen sade: "om jag icke får det, skall jag dö!"

Vid denna tid, I munkar, var den brahman, som var huspräst hos kung Brahmadatta af Kāsi, en vän till kung Dīghīti af Kosala. Och kung Dīghīti af Kosala, I munkar, gick till den plats, hvarest denne brahman, husprästen hos kung Brahmadatta af Kāsi, var; sedan han närmat sig honom, sade han till denne brahman, husprästen hos kung Brahmadatta af Kāsi: "din väninna, min älskade, är hafvande, och

en hafvande kvinnas lustar ha kommit öfver henne; och hon önskar o. s. v."

Brahmanen svarade: "välan, o kung, låt mig se drottningen också!"

Då, I munkar, gick kung Dīghīti's af Kosala drottning till den plats, där denne brahman, husprästen hos kung Brahmadatta af Kāsi, var. Och, I munkar, denne brahman, husprästen hos kung Brahmadatta af Kāsi, såg kung Dīghīti's af Kosala drottning på afstånd. Och då han så såg henne, steg han upp från sitt säte, ordnade sin klädsel, så att den betäckte ena skuldran, lyfte sina knäppta händer inför kung Dīghīti's af Kosala drottning och utropade tre gånger följande: "i sanning, en konung af Kosala dväljes i din kved! I sanning, en konung af Kosala dväljes i din kved!" Vidare sade han: "förtvifla icke, o drottning, du skall vid soluppgången få se en armé af fyra vapenslag, uppställd till strid, klädd i vapenrustning, stående på gynnsam grund, och du skall få dricka af det vatten, i hvilket svärden rengöras."

Och, I munkar, denne brahman, huspräst hos kung Brahmadatta af Kāsi, gick till den plats, där kung Brahmadatta af Kāsi var. När han närmat sig honom, sade han till kung Brahmadatta af Kāsi: "herre, tecknen, som visat sig, äro sådana, att i morgon vid soluppgången en armé af fyra vapenslag, uppställd till strid, klädd i vapenrustning, måste ordna sig på gynnsam grund, och svärden måste rengöras."

Då, I munkar, gaf kung Brahmadatta af Kāsi order till sina uppvaktande: "gören, mina vänner, hvad brahmanen, min huspräst, säger Eder!"

Sålunda, I munkar, fick kung Dīghīti's af Kosala drottning vid soluppgången se o. s. v. samt dricka af det vatten, hvari svärden rengjordes.

Och, I munkar, kung Dīghīti's af Kosala drottning, gaf, när barnet i hennes lif var fullgånget, lifvet åt en gosse. De kallade honom Dīghāvu (Långlifvad). Och snart, I munkar, kom den unge Dīghāvu till mogen ålder.

Och kung Dīghīti af Kosala, I munkar, tänkte: "denne kung Brahmadatta af Kāsi har gjort oss mycket ondt. Genom honom hafva vi blifvit beröfvade våra trupper och vagnar, vårt konungarike, våra skattkammare och förrådshus. Upptäcker han oss här, kommer han att röja oss ur vägen alla tre. Jag tror, vi låta unge Dīghāvu uppehålla sig utom staden."

Då lät kung Dīghīti af Kosala, I munkar, den unge Dīghāvu bo utom staden. Och unge Dīghāvu, I munkar, lärde sig inom kort, medan han bodde utom staden, alla konster.

Vid denna tid, I munkar, uppehöll sig kung Dīghīti's af Kosala barberare vid kung Brahmadatta's af Kāsi hof. Nu, I munkar, fick denne kung Dīghīti's af Kosala barberare se kung Dīghīti af Kosala tillsammans med sin drottning bo i Benares på en plats nära staden, i en krukmakares bostad, under förklädning, i en vandrande askets dräkt. När han sett honom, gick han till den plats, där kung Brahmadatta af Kāsi var; och sedan han nalkats honom, sade han till kung Brahmadatta af Kāsi: "Ers majestät, kung Dīghīti af Kosala bor tillsammans med sin drottning i Benares på en plats nära staden, i en krukmakares bostad, under förklädnad, i en vandrande askets dräkt."

Då, I munkar, gaf kung Brahmadatta af Kāsi order till sin omgifning: "hören, mina vänner, fören kung Dīghīti af Kosala och hans drottning inför mig!"

Och dessa människor, I munkar, svarade: "ja, Ers majestät" till kung Brahmadatta's af Kāsi order och förde kung Dīghīti af Kosala och hans drottning inför honom.

Då, I munkar, gaf kung Brahmadatta af Kāsi befallning till sina tjänare: "se så, mina vänner, binden kung Dīghīti af Kosala och hans drottning fast med ett starkt tåg, fästen armarne på ryggen med hårdt åtdraget band, raken dem alldeles kala och fören dem rundt under höga trumhvirflar från farväg till farväg, från korsväg till korsväg; fören dem sedan ut ur staden genom den södra porten, huggen dem

i fyra delar söder om staden och kasten styckena för de fyra väderstrecken!"

Och dessa människor lydde kung Brahmadatta's af Kāsi ord och sade: "ja, Ers majestät", bundo kung Dīghīti af Kosala och hans drottning fast med starka rep, fäste armarna på ryggen med hårdt åtdraget band, rakade dem alldeles kala och förde dem rundt under höga trumhvirflar från farväg till farväg, från korsväg till korsväg.

Nu, I munkar, tänkte unge Dīghāvu: "det är länge se'n jag såg min fader och moder. Om jag skulle gå och besöka min fader och moder." Och unge Dīghāvu, I munkar, inträdde i Benares och såg sin fader och moder fastbundna med starka rep, med armarna fästa på ryggen med hårdt åtdraget band, rakade alldeles kala, föras rundt under höga trumhvirflar från farväg till farväg, från korsväg till korsväg. När han såg det, gick han fram till sin fader.

Och kung Dīghīti af Kosala, I munkar, såg unge Dīghāvu komma på afstånd; då han såg unge Dīghāvu, sade han till honom: "se icke långt, min käre Dīghāvu, och se icke kort. Ty icke igenom fiendskap, min käre Dīghāvu, kommer fiendskap till ro; genom icke-fiendskap, min käre Dīghāvu, kommer fiendskap till ro."

När han så talat, I munkar, sade folket till kung Dīghīti af Kosala: "denne kung Dīghīti af Kosala är galen och yrar. Hvad har denne Dīghāvu att göra med honom. Hvem är den, till hvilken han säger: 'se icke långt o. s. v.'?" Dīghīti svarade: "jag är icke galen, mina vänner, ej heller yrar jag. Den som är skicklig skall förstå det."

Och för andra gången o. s. v. Och för den tredje gången, I munkar, sade kung Dīghīti af Kosala till unge Dīghāvu o. s. v. Och för den tredje gången sade folket o. s. v. (till: den som är skicklig skall förstå det).

Sedan dessa människor, I munkar, hade fört kung Dīghīti af Kosala och hans drottning från farväg till farväg och från korsväg till korsväg, förde de dem utom staden genom den södra porten, höggo dem i fyra delar söder om

staden, kastade delarna för de fyra väderstrecken samt förlade där en trupp soldater och gingo sin väg.

Då gick unge Dīghāvu, I munkar, till Benares, skaffade sig där starka drycker och gaf soldaterna dricka. När de druckit och fallit ned druckna, samlade han ihop styckena af de döda kropparna, gjorde ett likbål, lade sin faders och sin moders kroppar på detta bål, satte eld på det, och höjande sina knäppta händer, gick han tre gånger omkring bålet.

Nu hade vid denna tid, I munkar, kung Brahmadatta af Kāsi gått upp på terrassen af sitt präktiga palats. Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, såg unge Dīghāvu, när han, lyftande sina knäppta händer, tre gånger gick omkring bålet. När han såg det, tänkte han: "utan tvifvel är denne man en släkting eller blodsförvant till kung Dīghīti af Kosala. Ack, så förargligt att ingen vill komma och tala om för mig, hvad meningen är!"

Och unge Dīghāvu, I munkar, gick till skogen. Där ropade han och grät han så mycket han kunde. Sedan torkade han sina tårar, gick in i staden Benares, begaf sig till elefantstallen nära det kungliga palatset och sade till elefanttämjaren: "jag önskar lära mig din konst, mästare."

"Ja väl, min gode unge man, lär den!"

Och unge Dīghāvu, I munkar, steg upp om natten i daggryningen och sjöng i elefantstaden med skön röst och spelade på luta. Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, som hade stigit upp om natten vid daggryningen, hörde denna sång med den sköna rösten och detta spel på lutan i elefantstallen. När han hörde det, frågade han sina tjänare: "hvem är det, mina vänner, som stigit upp i natten, vid daggryningstiden och har sjungit i elefantstallen med en så skön röst och har spelat på luta?"

Tjänarne svarade: "en ung lärgosse, Ers majestät, hos den och den elefanttämjaren har stigit upp om natten vid morgongryningen och har sjungit i elefantstallen med en så skön röst och har spelat på luta."

Konungen sade: "välan, mina vänner, fören denna unge man till mig!"

Dessa människor, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi befallning, sägande: "ja, Ers majestät", och förde unge Dīghāvu till honom.

"Är det du, unge man, som har stigit upp i natten, o. s. v.?"

"Ja, Ers majestät."

"Välan, unge man, sjung och spela på luta äfven inför mig!"

Unge Dīghāvu, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi befallning, sägande: "ja, Ers majestät", och för att vinna konungens ynnest sjöng han med en skön röst och spelade på luta.

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, sade till unge Dīghāvu: "blif min tjänare, unge man!"

Unge Dīghāvu, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi befallning, sägande: "ja, Ers majestät." Och unge Dīghāvu, I munkar, blef tjänare hos kung Brahmadatta af Kāsi, stigande upp framför honom, läggande sig ned bakom honom, villigt lydande alla hans befallningar, angenäm i sitt uppförande, behaglig i sina ord. Och inom kort, I munkar, intog unge Dīghāvu hos kung Brahmadatta af Kāsi en ställning af djup tillit och stort förtroende.

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, sade till unge Dīghāvu: "hör, min vän, sätt hästarna för vagnen; vi vilja gå på jakt." Och unge Dīghāvu, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi befallning, sägande: "ja, Ers majestät", satte hästarna för vagnen och sade till kung Brahmadatta af Kāsi: "hästarna äro satta för vagnen, Ers majestät; du må nu göra, som du finner bäst."

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, besteg vagnen, och unge Dīghāvu körde vagnen; och han förde vagnen på sådant sätt, att den kungliga sviten gick en väg och vagnen en annan.

Och efter en lång färd, I munkar, sade kung Brahmadatta af Kāsi till unge Dīghāvu: "hör, min unge vän, håll nu stilla med vagnen! Jag är trött och vill lägga mig ned."

Unge Dīghāvu, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi order, sägande: "ja, Ers majestät", stannade vagnen, satte sig ned på marken med benen i kors. Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, lade sig ned med hufvudet i unge Dīghāvu's knä; och som han var trött, föll han ögonblickligen i sömn.

Och unge Dīghāvu tänkte, I munkar: "denne kung Brahmadatta af Kāsi har gjort oss mycket ondt. Genom honom hafva vi blifvit beröfvade våra trupper och vagnar, vårt konungarike, våra skattkammare och förråder. Och min fader och min moder har han dödat. Nu är stunden kommen för mig att tillfredsställa mitt hat", och med dessa tankar drog han sitt svärd ur skidan. Men då, I munkar, steg följande tanke upp hos unge Dīghāvu: "min fader sade till mig i dödsstunden: 'min käre son Dīghāvu, se icke (för) långt och se icke (heller för) kort! Ty icke genom fiendskap, min käre Dīghāvu, kommer fiendskap till ro; genom ickefiendskap, min käre Dīghāvu, kommer fiendskap till ro'. Det vore icke rätt att öfverträda min faders ord" — med dessa tankar stack han åter sitt svärd i skidan.

Och för andra gången . . . och för tredje gången tänkte, I munkar, unge Dīghāvu: "denne kung Brahmadatta af Kāsi har gjort oss mycket ondt o. s. v. (till: stack åter sitt svärd i skidan.)

I detta ögonblick, I munkar, for kung Brahmadatta af Kāsi hastigt upp ur sömnen, skrämd, förskräckt, full af ångest, skräckslagen.

Och unge Dīghāvu, I munkar, sade till kung Brahmadatta af Kāsi: "hvarför far du så hastigt upp ur sömnen, skrämd, förskräckt, full af ångest, skräckslagen?"

Konungen svarade: "jag drömde, unge vän, att unge Dīghāvu, son till kung Dīghīti af Kosala, med sitt svärd

traktade efter mitt lif; därför for jag så hastigt upp ur sömnen, skrämd, förskräckt, full af ångest, skräckslagen."

Då, I munkar, fattade unge Dīghāvu med sin vänstra hand kung Brahmadatta's af Kāsi hufvud och drog med sin högra hand sitt svärd ur skidan samt sade till kung Brahmadatta af Kāsi: "jag, o konung, är den unge Dīghāvu, kung Dīghīti's af Kosala son. Du har gjort oss mycket ondt. Genom dig hafva vi blifvit beröfvade våra trupper och våra vagnar, vårt konungarike, våra skattkamrar och våra förråder. Och du har dödat min fader och moder. Nu har stunden kommit för mig att tillfredsställa mitt hat."

Då, I munkar, föll kung Brahmadatta af Kāsi ned för unge Dīghāvu, böjande sitt hufvud till hans fötter, och sade till unge Dīghāvu: "skänk mig lifvet, min käre son Dīghāvu! Skänk mig lifvet, min käre son Dīghāvu!"

"Huru förmår jag att skänka dig ditt lif, o konung? Det är du, o konung, som skall skänka mig mitt lif!"

"Välan, min käre son Dīghāvu, så skänk mig då mitt lif, och jag skall skänka dig ditt."

Sålunda, I munkar, skänkte kung Brahmadatta af Kāsi och unge Dīghāvu hvarandra lifvet, räckte hvarandra handen och svuro en ed att icke göra hvarandra något ondt.

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, sade till unge Dīghāvu: "hör nu, min käre son Dīghāvu, sätt nu hästarna för vagnen, vi vilja fara hem."

Och unge Dīghāvu, I munkar, lydde kung Brahmadatta's af Kāsi befallning, sägande: "ja, Ers majestät", satte hästarna för vagnen och sade till kung Brahmadatta af Kāsi: "hästarna äro förspända för vagnen, Ers majestät; gör nu som du finner lämpligt!"

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, steg upp på vagnen, och unge Dīghāvu körde vagnen på sådant sätt, att de snart träffade det kungliga följet.

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, for in i Benares, sammankallade sina ministrar och rådgifvare och sade till dem: "om I, frågar jag, fingen se unge Dīghāvu,

kung Dīghīti's af Kosala son, hvad skullen I vilja göra med honom?"

Några (af ministrarna) svarade: "vi skulle hugga af hans händer, Ers majestät", andra sade: "vi skulle hugga af hans fötter;" andra: "vi skulle skära af hans öron;" andra: "vi skulle skära näsan af honom;" andra: "vi skulle skära af både hans öron och näsa;" andra: "vi skulle halshugga honom."

"Detta är unge Dīghāvu, mina herrar, kung Dīghīti's af Kosala son. Det är Eder icke tillåtet att göra honom något ondt; han har skänkt mig mitt lif, och jag har skänkt honom hans lif."

Och kung Brahmadatta af Kāsi, I munkar, sade till unge Dīghāvu: "min käre son Dīghāvu, hvarför sade din fader till dig i dödsstunden: 'se icke för långt och se icke för kort, ty icke genom fiendskap kommer fiendskap till ro; genom icke-fiendskap kommer fiendskap till ro' — hvad menade din fader därmed?"

"Hvad min fader sade, o konung, i sin dödsstund: 'se icke o. s. v.' — betyder: 'låt icke din fiendskap vara länge'; detta menade min fader, när han i dödsstunden sade: 'se icke för långt'. Och hvad min fader sade, o konung, i sin dödsstund: 'se icke för kort' — betyder: 'blif icke förhastadt ovän med dina vänner;' detta menade min fader, när han i dödsstunden sade: 'se icke för kort.' Och hvad min fader sade, o konung, i sin dödsstund: 'ty icke genom fiendskap kommer fiendskap till ro, min käre Dīghāvu; genom icke-fiendskap, min käre Dīghāvu, kommer fiendskap till ro' — betyder: "du, o konung, har dödat min fader och min moder. Om jag därför skulle beröfva dig lifvet, o konung, så skulle dina anhängare beröfva mig mitt lif; mina anhängare åter skulle beröfva dem deras lif; sålunda skulle vår fiendskap icke komma till ro genom fiendskap. Men nu, o konung, har du skänkt mig lifvet, och jag, o konung, har skänkt dig lifvet; sålunda har genom icke-fiendskap vår fiendskap kommit till ro.' Detta menade min fader, när han

i sin dödsstund sade: 'ty icke genom fiendskap kommer fiendskap till ro; genom icke-fiendskap kommer fiendskap till ro'."

Då tänkte Brahmadatta af Kāsi, I munkar: "o, underbart, förvånansvärdt! Huru klok är icke denne gosse Dīghāvu, då han i dess fulla utsträckning förstår att tyda meningen af hvad hans fader yttrade så kort." — Och han gaf honom tillbaka hans faders trupper, vagnar, konungarike, skattkammare och förråder; samt gaf honom sin dotter till äkta.

Den buddhistiske munkens bekännelse.

Mahāvagga II, 1.

Vid den tiden vistades Buddha, den Helige, i Rājagaha på berget Gijjhakūṭa (Gamens topp). På den tiden samlades de vandrande asketerna af de irrläriga (titthiya-) skolorna den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i halfmånaden och föredrogo sin lära. Och människorna strömmade till för att lyssna på deras lära. De funno behag i de vandrande asketernas irrläriga sekt och satte tro till deras lära. Och de vandrande asketernas irrläriga sekt vunno anhängare.

När nu konungen af Magadha, Seniya Bimbisāra, en gång var allena och hade dragit sig tillbaka i ensamhet, försänkt i meditation, framställde sig för hans själ följande betraktelse:

"De vandrande asketerna af de irrläriga (titthiya-) skolorna samlas nu den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad och föredraga sin lära. Och människorna strömma till för att lyssna till deras lära. De hafva funnit behag uti och äro fyllda af tro på de vandrande asketernas irrläriga sekt. Och de vandrande asketerna af de irrläriga (titthiya-) skolorna vinna många anhängare. Skulle nu inte också de ärevördige (de buddhistiska munkarna) kunna samlas den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad?"

Då begaf sig konungen af Magadha, Seniya Bimbisāra, till den plats, där den Helige var; sedan han nalkats och vördnadsfullt hälsat på den Helige, satte han sig ned på ena sidan. Och sedan han satt sig på hans ena sida, sade konungen af Magadha, Seniya Bimbisāra, till den Helige följande:

»Herre, när jag var allena och dragit mig tillbaka i ensamheten, försänkt i meditation, framställde sig följande betraktelse för min själ: 'de vandrande asketerna af de irrläriga (titthiya-) skolorna samlas den fjortonde och femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad och föredraga sin lära. Och människorna strömma till för att lyssna till deras lära. De hafva funnit behag uti och äro fyllda af tro på de vandrande asketernas irrläriga sekt; och de vandrande asketerna af de irrläriga skolorna vinna många anhängare. Skulle nu inte också de ärevördige kunna samlas den fjortonde och femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad?'«

Då upplyste, sporrade, lifvade och gladde den Helige kung Seniya Bimbisāra af Magadha medelst en läro-utredning. Och kung Seniya Bimbisāra af Magadha, upplyst, sporrad, lifvad och gladd af den Helige medels en läroutredning, steg upp från sin plats och hälsade den Helige, gick rundt omkring honom med högra sidan vänd emot honom och aflägsnade sig.

I följd häraf och vid detta tillfälle tilltalade den Helige munkarna sålunda, efter det han hållit ett läroföredrag:

»Jag föreskrifver, I munkar, att I samlens den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad.«

Vid den tiden samlade sig munkarna — som förstodo, att den Helige hade föreskrifvit, att de skulle samlas den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad — på den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad och sutto under tystnad. Och människorna kommo till dem för att höra läran. De blefvo förtretade, förbittrade och sade harmsna: »säg, huru är det möjligt, att Sakya-

putta's munkar, när de samlats den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad, kunna sitta tysta likt döfstumma, likt svin? Borde de icke föredraga läran, när de samlats?"

Och några munkar hörde, att folket var förtretadt, förbittradt och harmset; dessa munkar omtalade saken för den Helige.

I följd häraf och vid detta tillfälle tilltalade den Helige munkarna sålunda, efter det han hållit ett läroföredrag:

"Jag föreskrifver, I munkar, att I skolen föredraga läran, när I samlens den fjortonde, femtonde och åttonde dagen i hvarje halfmånad."

När nu den Helige var allena och dragit sig tillbaka i ensamhet, framställde sig för hans sinne följande betraktelse:

"Om jag skulle föreskrifva, att munkarna såsom bekännelse (*pātimokkha* eg. 'aflösning') skola föredraga de föreskrifter, som jag har offentliggjort? Och det skall bli deras uposatha-(fastedags-)tjänst."

Sedan den Helige då om aftonen lämnat ensamheten, så tilltalade han i anledning häraf och vid detta tillfälle, sedan han hållit ett läroföredrag, munkarna sålunda:

"O munkar, när jag nyss var allena och dragit mig tillbaka i ensamhet, försänkt i meditation, framställde sig för mig följande betraktelse: 'om jag nu skulle föreskrifva, att munkarna såsom bekännelse skola föredraga de föreskrifter, som jag har offentliggjort? Och det skall bli deras uposatha-tjänst.' Jag föreskrifver, o munkar, att I skolen föredraga en bekännelse. Och på detta sätt skall denna föredragas:

En lärd och skicklig munk skall inför munkförsamlingen *(saṁgha)* uppläsa följande kungörelse: 'må den ärevördiga församlingen lyssna till mig. I dag är det fastedag, den femtonde i halfmånaden. Om församlingen är redo, må församlingen hålla fastedag och uppläsa bekännelsen. Hvad är det första, som bör företagas af församlingen?

Ärevördige män, det är förkunnelse af Eder renhet (*pārisuddhi*). Jag skall uppläsa bekännelsen. Och må så många af oss, som här äro församlade, omsorgsfullt lyssna och anstränga vår uppmärksamhet. Den som begått en synd må bekänna det; om det icke finns någon synd, må han förbli tyst; af Eder tystnad skall jag förstå, att de ärevördiga bröderna äro oskyldiga. Liksom en enstaka person, som man gjort en fråga, svarar därpå, så är saken samma, om inför en församling, sådan som denna, en fråga tre gånger högtidligt framställts: om en munk, efter ett tre gånger gjordt utropande, icke bekänner en befintlig synd, som han minnes, begår han afsiktligt bedrägeri. Men afsiktligt bedrägeri, I bröder, har af den Helige förklarats vara (oöfverstigligt) hinder (dödssynd). Därför, om en munk, som begått en synd, minns denna och önskar bli ren, så skall han bekänna den begångna synden; ty om denna erkännes, så skall det lända honom till förtjänst'."

Kroppen ett öppet sår.

Milindapañha s. 73.

Konungen sade: "ärevördige Nāgasena, hafva de som dragit sig tillbaka från världen sin kropp kär?"

"Nej, Ers majestät, de som hafva dragit sig tillbaka från världen hafva icke sin kropp kär."

"Hvarför då, o ärevördige, skämmer du då bort den och slösar din uppmärksamhet på den?"

"Säg, Ers majestät, har du någonsin vid något tillfälle i en strid blifvit träffad af en pil?"

"Ja, ärevördige, det har jag."

"Och blef såret, Ers majestät, smordt med smörjelse, ingnidet med olja och förbundet med en remsa af fint tyg?"

"Ja, ärevördige, det blef smordt med smörjelse, ingnidet med olja och förbundet med en remsa af fint tyg."

"Säg, Ers majestät, höll du detta sår kärt, som du

smorde med smörjelse, gned in med olja och förband med en remsa fint tyg?"

"Nej, ärevördige, jag höll icke detta sår kärt, men det var för att mitt kött skulle läkas som jag smorde det med smörjelse, gned in det med olja och förband det med en remsa af fint tyg."

"På alldeles samma sätt förhåller det sig med dem som dragit sig tillbaka från världen: de hafva icke sin kropp kär. Men utan att vara särskildt fästa vid kroppen, sköta de den för att gå framåt i heligt lif. Kroppen har af den Helige förliknats vid ett sår; och därför vårda de som draga sig tillbaka från världen sin kropp, som om det vore ett sår, utan att därför vara särskildt fästa vid den. Och den Helige, Ers majestät, har uttalat följande:

'Ett väldigt sår med nio hål
det är, med fuktig hud betäckt,
det orent är på hvarje punkt,
det varar äckligt, stinker starkt'."

"Du är en skicklig man, ärevördige Nāgasena."

De heliga högre är gudarna.

Anguttara-Nikāya III, 37.

I forna tider, o munkar, prisade sig gudarnas ledare, Sakka, inför de Trettiotre gudarnas skara, och vid det tillfället föredrog han för dem följande vers:

"Hör, sägen, hvar min like är
att fira såsom fastedar
den fjortonde, den femtonde
och åttonde halfmånadsdag
och hålla åtta helga bud
i alla hvilans månader?"

Nu var denna vers, o munkar, som gudarnas ledare, Sakka, sjöng, olämplig, icke lämplig, illa sagd, icke väl sagd. Och hvarför så? Jo, emedan Sakka, gudarnas ledare, I munkar, icke var fri från lidelse, icke var fri från hat, icke var fri från förblindelse. Men den munk, I munkar, som är en helig (*arahat*), som har förlorat all sin synd, som har left ett heligt lif, som har gjort hvad som höfdes honom att göra, som har afkastat bördan, som har förvärfvat det högsta goda, som har sprängt hvarje boja, som binder honom vid tillvaron, som är förlossad genom fullkomlig kunskap, en sådan munk, I munkar, kan med sanning säga:

"Hör, sägen, hvar min like är
att fira såsom fastedar
den fjortonde, den femtonde
och åttonde halfmånadsdag
och hålla åtta helga bud
i alla hvilans månader?"

Och hvarför så? Emedan denne munk, I munkar, är fri från lidelse, är fri från hat, är fri från förblindelse.

I forna tider, o munkar, prisade sig gudarnas ledare, Sakka, inför de Trettiotre gudarnas skara, och vid det tillfället föredrog han följande vers:

"Hör, sägen, hvar min like är
att fira såsom fastedar
den fjortonde, den femtonde
och åttonde halfmånadsdag.
och hålla åtta helga bud
i alla hvilans månader?"

Nu var denna vers, I munkar, som gudarnas ledare, Sakka, sjöng, olämplig, icke lämplig, illa sagd, icke väl sagd. Och hvarför så? Jo, emedan Sakka, gudarnas ledare, o munkar, icke är förlossad från födelse, ålderdom, död,

sorg, klagan, lidande, bekymmer och förtviflan; korteligen han är icke förlossad från lidandet.

Men den munk, I munkar, som är en helig, som har förlorat all synd, som har lefт ett heligt lif, som har gjort hvad som höfdes honom att göra, som har afkastat bördan, som har förvärfvat det högsta goda, som har sprängt hvarje boja, som binder honom vid tillvaron, som är förlossad genom fullkomlig kunskap, en sådan munk, I munkar, kan med sanning säga:

"Hör, sägen, hvar min like är
att fira såsom fastedar
den fjortonde, den femtonde
och åttonde halfmånadsdag
och hålla åtta helga bud
i alla hvilans månader?"

Och hvarför så! Jo, emedan denne munk, I munkar, är förlossad från födelse, ålderdom, död, sorg, klagan, lidande, bekymmer och förtviflan; korteligen, han är förlossad från lidandet.

Förnöjsamhet är rikedom.

Visuddhi-Magga kap. III.

Med **boningsplats** menar man antingen ett rum, en hydda eller ett helt kloster. Nu är en boningsplats icke i och för sig något hinder för någon. Men hvar och en som offrar mycket, tänker på byggnadsföretag o. d. eller hopar många rikedomar eller af en eller annan anledning ägnar mycken uppmärksamhet åt sitt hus och upptages helt och hållet däraf, för honom utgör det ett hinder, men icke för någon annan. Följande historia skall belysa detta:

Man berättar, att det var två unga män af god familj, som gingo bort från Anurādhapura och drogo sig tillbaka

från världen i ett kloster, som var byggdt omkring ett relikskrin. En af dessa lärde sig två innehållsförteckningar utantill, och när fem år förflutit sedan hans invigning, begaf han sig, sedan den öfliga uppfordran till inventering skett, till Pācīnakhaṇḍarāji. Den andre stannade där han var. — Den som hade begifvit sig till Pācīnakhaṇḍrāji stannade där en lång tid; och sedan han blifvit en äldste, tänkte han: "denna plats är mycket lämplig för tillbakadragenhet. Välan, jag vill tala om det för min kamrat." Och han gick bort, och efter tillbörlig restid kom han till klostret med relikskrinet. Hans vän såg honom komma, och ehuru han också var en äldste och varit medlem af orden lika lång tid, gick han för att möta honom, tog sin allmoseskål och sin öfverklädnad och ägnade honom öfliga vördnadsbetygelser. När den äldste, som kom på besök, kommit in till sin sofplats, tänkte han: "nu skall min vän sända mig antingen något skiradt smör eller sirup eller någonting att dricka, ty han har bott i denna stad under lång tid." Men då han inte erhöll någonting till natten, tänkte han om morgonen: "nu kommer han att sända mig litet risvälling eller fast föda, som han fått af sina barmhärtighetsvänner." Men när han ingenting såg, tänkte han: "det finns ingen annan att sända. Förmodligen skall man ge allmosor, när han går till byn" och gick med honom till byn tidigt på morgonen. Sedan de gått genom en gata och erhållit blott en skedfull risvälling, satte de sig ned i salen, där det var ett säte och förtärde den. Då tänkte den främmande äldste: "det skall väl inte alltid bli risvälling; till middag skall man säkert ge litet god risgröt." Vid middagstid gjorde han sin allmosegång; men då han icke fick något annat att äta än sådant, som redan gifvits honom, sade han till sin vän:

"Ärevördige herre, lefver du alltid så här?"

"Ja, broder."

"Ärevördige herre, det är mycket behagligt i Pācīnakhaṇḍarāji. Låt oss gå dit."

Den äldste gick ut från staden genom den södra porten och tog vägen genom krukmakarbyn.

"Årevördige herre", sade hans vän, "hvarför tar du denna väg?"

"Broder, prisade du icke Pācīnakhaṇḍarāji?"

"Men, ärevördige herre, har du icke under hela den tid du bott på denna plats anskaffat dig några förnödenheter, som du nu har kvar?"

"Jo, broder, bädden och bänken, som tillhöra kongregationen. Men jag har återställt dem dit de höra; något annat har jag inte."

"Men jag, ärevördige herre, har lämnat kvar en käpp, ett mått sesamolja, sandaler och en påse."

"Broder, har du samlat allt detta på en dag?"

"Ja, ärevördige herre", sade den andre; och förtjust i sitt sinne, gjorde han honom sin vördnadsbetygelse och sade: "ärevördige herre, för en sådan som dig är det öfverallt, som om du bodde i skogen, och som om hvarje plats rymde ett relikskrin och innehölle kvarlefvorna af de fyra buddha'erna, och som om du kunde höra förtjänstfulla predikningar i kopparpalatset och såge stora tempel och helige äldste. För dig är det, som om Buddha vore i lifvet. Stanna du här!"

Och nästa dag begaf han sig bort ensam med sin skål och öfverklädnad.

För en sådan är boningsplatsen icke något hinder.

Då fader och moder ej äro hinder.

Visuddhi-Magga kap. III.

För somliga personer äro till och med fader och moder icke något hinder; såsom t. ex. för den unge munken, som var systerson till en äldste, som bodde i klostret Koraṇḍaka.

Det berättas, att den unge munken hade gått till Rohaṇa för att höra föreskrifterna läsas; och den äldstes syster, som var en lekmannasyster, plägade jämt fråga den äldste efter nyheter om sin son. En dag beslöt den äldste att gå och taga reda på gossen och tog vägen åt Rohaṇa till. Gossen hade också lämnat sitt kvarter och gått ut från Rohaṇa. Ty han sade för sig själf: "det är en lång tid som jag uppehållit mig här. Jag vill nu gå och besöka min lärare, taga reda på hur lekmannasystern mår och sedan återvända." Och de möttes på Ganges' strand. Då betygade den unge munken sin vördnad för den äldste vid foten af ett träd, och när den senare frågade honom: "hvart skall du gå?" så sade han det. Den äldste sade: "det var bra; lekmannasystern frågar ständigt efter dig, och det är just för den skull som jag kommer. Gå för all del; jag vill stanna här under regntiden." Och så tog han afsked af honom.

Den unge munken anlände hem till klostret på dagen för regntidens begynnelse, och de öfverläto åt honom en cell, som blifvit byggd af hans fader. Nästa dag kom hans fader och frågade en af munkarna: "ärevördige herre, åt hvem är min cell upplåten?" Och när han hörde, att den blifvit upplåten åt en ung främling, närmade han sig, hälsade vördnadsfullt och sade:

"Ärevördige herre, hvar och en som tillbringar regntiden i min cell har att påräkna en dräkt."

"Hvad menar du, lekmannabroder?"

"Under de följande tre månaderna måste du tigga din föda i vårt hus, och när du, efter den öfliga uppfordran till inventering, önskar bege dig i väg, måste du komma och taga afsked af oss."

Den andre samtyckte under tystnad.

Då gick lekmannabrodern hem och sade till sin hustru: "en viss ärevördig främling är i den bostad jag satt upp, och vi måste uppvakta honom uppmärksamt."

"Förvisso", sade lekmannasystern instämmande och tillredde utmärkt både lös och fast mat.

Vid frukosttiden kom ynglingen till sin moders och faders hus, men ingen igenkände honom. Och han stannade tre månader och tog alltid sina allmosor från deras hus. När regntiden var öfver, tillkännagaf han för dem, att han stod i begrepp att gå bort.

Då sade hans moder och fader: "ärevördige herre, du kan gå i morgon." Och nästa dag gåfvo de honom mat i sitt hus, och sedan fyllde de ett mått med sesamolja och gåfvo det åt honom äfvensom ett stycke socker och nio alnar tyg samt sade: "nu kan du gå, ärevördige herre." Och han tackade och tog vägen åt Rohaṇa.

Och hans lärare kom, efter inventeringsakten, i motsatt riktning och mötte honom på den plats, där de mötts förut. Ynglingen hälsade vördnadsfullt på den äldste vid foten af ett träd. Sedan sade den äldste:

"Välan min vän, såg du lekmannasystern?"

"Ja, ärevördige herre", sade han till svar och omtalade alla nyheter. Och sedan han smort den äldstes fötter med sesamolja och gjort en dryck åt honom af sockerstycket och gifvit honom tyget, tog han afsked och sade: "ärevördige herre, Rohaṇa är platsen för mig" och gick sin väg.

Den äldste kom till klostret och gick nästa dag in i byn Koraṇḍaka. Och lekmannasystern, som alltjämt såg utåt vägen och sade: "nu, nu kommer min broder med min son", upptäckte snart, att han kom allena, föll till hans fötter och grät och klagade, sägande: "min son måste vara död, tänker jag, då den äldste kommer allena."

Då tänkte den äldste: "sannerligen, på grund af sin förmåga att behärska sina lidelser har ynglingen gått bort utan att ge sig till känna." Och han tröstade henne och omtalade för henne hela historien, tog fram tyget från påsen, hvari han bar sin skål, och visade det för henne.

Lekmannasystern var glad, och liggande utsträckt på marken med ansiktet vändt åt det håll, dit hennes son hade gått, tillbad hon, sägande:

"Jag förmodar den Helige måste hafva haft i tankarna en kår af munkar lika min son, när han predikade om de olika vägarna för det heliga lifvet, såsom vägen med uppehåll, Nālaka-vägen, tuvaṭṭaka-vägen, den hos de stora heliga öfliga vägen, då han visade, huru man funnit glädje i öfning af tillfredsställelse med de fyra förnödenheterna. Denne man fick sin föda i sin moders hus, som hade födt honom, och sade aldrig: 'jag är din son, och du är min moder'. O underbare man!"

För en sådan äro moder och fader icke till hinder, än mycket mindre andra lekmannamedlemmar.

Kärleken det högsta.

Metta-Sutta i Sutta-Nipāta I, 8.

Hvad göras bör af den som skickligt söker
det goda, sedan lugnets ort han funnit —
han vare duglig, redbar, samvetsgrann samt
i talet mild samt blid och fri från högmod;

lätt tillfredsställd och lätt att uppehålla,
med få bekymmer, nöjd med ringa näring,
med sinnen lugnade och ej förmäten,
och vis, förnöjsam vid sin gång i husen.

Och intet som är lågt han öfve, hvarför
han utaf andra visligt borde tadlas.
Och lyckliga och trygga alla lefve,
och alla varelserna innerst sälla!

Och hvilka varelser med lif än finnas,
utan åtskillnad, svaga eller starka
och långa, stora och af medelstorlek
och korta, liksom smala, tjocka,

som sedda äro eller icke sedda,
som lefva fjärran eller icke fjärran,
som äro födda eller söka upphof —
må alla dessa vara innerst sälla!

Må ingen öfva svek emot den andre,
på ingen plats han någon må förakta;
af vrede eller utaf hämndbegär ej
må någon önska någon annan ofärd!

Som modern skyddar eget barn,
med risken af sitt lif det enda barnet,
så emot alla varelser
omätlig kärlek må man hos sig odla.

Och kärlek emot allan värld,
omätlig kärlek må man hos sig odla
båd öfver, under, genom allt,
utan inskränkning, utan hat och motstånd.

Man sitter eller står och går,
man ligger, och så länge man är vaken,
man öfve detta sinnelag:
ett lif i gud man kallar det här nere.

Den utan filosofiskt kram
är dygdig, rustad ut med syn fullkomlig,
och afstått kärleksfikenhet,
han vidare ej ingår uti moderlifvet.

Kärleken (metta).

Itivuttaka s. 19 f.

Detta uttalades af Herren, uttalades af den Helige, så har jag hört.

Alla medel i detta lifvet att förvärfva religiös förtjänst, I munkar, hafva icke värdet af en sextondedel af kärleken, hjärtats frigörelse. Kärleken, hjärtats frigörelse, upptager dem uti sig och lyser och glänser och strålar. Och liksom, I munkar, all stjärnbildernas glans icke har värdet af en sextondedel af månljuset, utan månljuset upptager den uti

sig och lyser och glänser och strålar, så, o munkar, hafva alla medel i detta lif att förvärfva sig religiös förtjänst icke värdet af en sextondedel af kärleken, hjärtats frigörelse. Kärleken, hjärtats frigörelse, upptager dem uti sig och lyser och glänser och strålar. Och liksom, I munkar, i regntidens sista månad, om hösten, solen på den klara, molnfria himlen, när den uppgår på himlen, fördrifver allt mörker i luftrummet och lyser och glänser och strålar, så, I munkar, hafva alla medel i detta lif att förvärfva sig religiös förtjänst icke värdet af en sextondedel af kärleken, hjärtats frigörelse. Kärleken, hjärtats frigörelse, upptager dem uti sig och lyser och glänser och strålar. Och liksom om natten, i den tidiga morgontimmen, morgonstjärnan lyser och glänser och strålar, så, I munkar, hafva alla medel i detta lif att förvärfva religiös förtjänst icke värdet af en sextondedel af kärleken, hjärtats frigörelse. Kärleken, hjärtats frigörelse, upptager dem uti sig och lyser och glänser och strålar. Detta ord uttalade den Helige. Sålunda heter det ock:

"Den kärleken förverkligar,
sin tanke håller samlad helt,
för honom banden tunna bli:
substansens undergång han ser.

Om blott ett lif med ofördärfvadt hjärta
man älskar, god man är. Men stor förtjänsten
är hos den ädle man, som i sitt hjärtas
medkänsla allt som lefver innesluter.

Och konungsvisa segrade och vunno
sjulagrad jord med många offerfester —
hästoffer, människo-, pålbindningsoffer,
och segerdrickningsoffer, omotståndligt —
men ej en sextondel det innefattar
af kärleken, det vänligt stämda sinnet;
— ej månens glans och alla stjärnehärar.

Den hvarken dödar eller döda låter,
som ej betvingar eller tvinga låter,
som kärlek hyser emot allt som lefver,
för honom finns ej synd i hela världen.

De tio buden.

Dhammika-Sutta i Sutta-Nipāta II, 14.

Så har jag hört:

En gång uppehöll sig den Helige i Anāthapiṇḍika's park Jetavana vid Sāvatthī. Då kom lärjungen *(upāsaka)* Dhammika tillsammans med femhundra andra lärjungar till den Helige; och när han kommit fram till den Helige, hälsade han honom och satte sig ned på sidan om honom. Sedan han satt sig ned på sidan om honom, tilltalade lärjungen Dhammika den Helige med följande verser:

"I visdom stor dig, Gotama, jag frågar,
med hvilka verk en lärjung god kan blifva:
den lämnar hem och söker ödemarken
månn'; eller den som hus och hem behåller?

Ty du är den, som känner vägen, målet
för denna värld och gudarnas tillika.
Lik dig är ingen uti fin urskillning:
man kallar dig ju också högste Buddha.

Du, som all kunskap vet, har uppenbarat
din lära af medlidande med världen;
du slöjan lyft, hvars öga öfverallt ser,
du fläcklös glänser öfver hela världen.

Och Eravaṇa, elefanters konung,
som hört, du Jina var, kom till din närhet.
Han talade med dig, förtjust han bortgick,
se'n han dig hört, så sägande: 'det godt är'.

Och äfven kung Vessavana Kuvera
kom till dig för att spörja dig om läran;
och frågad, svarade du honom, vise;
och äfven han var hänförd, se'n han hört dig.

Och titthiya, ājīvika, nigaṇṭha,
som äro slängda i att disputera,
ej öfvergingo dig i visdom, liksom
en man som står ej hinner man som springer.

Brahmaner af den ordstridslystna sorten
och äfven några af den äldre skolan,
de stodo bundna i din vishets bojor,
och andra, hvilkas talförhet man prisar.

Och denna fina, ljufva lära, hvilken
af dig, o Helige, så skönt förkunnats,
och som vi alla längta att få höra,
o högste Buddha, på vår bön den lär oss!

Må alla munkar här som satt sig neder
att lyssna, liksom alla fromma lekmän,
förklarad höra läran af en fläckfri,
som Vāsava's sköna tal af gudar åhörs."

(Buddha:) "Så hören mig, I munkar, jag förkunnar
den lära synd förstör; den hållen alla!
Må den som, vis, hvad sundt är ser på vandra
den lifsväg, som är god för världsflykts mänskor.

På orätt tid må munken kring ej vandra,
på rätt tid vandre han till byn för gåfvor:
den som i otid vandrar band lätt snärja,
därför på orätt tid ej vandra buddha'er.

Och former, välljud, smak och lukt, beröring,
som varelserna jämt berusa — må han
begäret efter dessa ting fördrifva,
på riktig tid gå in till frukostmålet.

Se'n munken mat på rätt tid fått och vändt om,
han ensam sätte sig på ensligt ställe;
på själfvet tanken fäst han icke vände
sin själ på yttre ting, men samlad vare!

Om nu med lärjunge han talar samman,
med någon annan eller med en bhikkhu,
han bör till ämne ha den höga läran,
ej tadel eller baktal ha på tungan.

Och somliga blott tala emot andra:
ett sådant trångsint folk vi icke prisa.
De snärjas utaf band än här och än där;
för långt de därvid låta tanken irra.

Må mat, ett kloster, bädd och sittplats, vatten
att taga smutsen bort från sina kläder,
se'n han hört läran af den sälle läras,
den vises lärjung söka med urskillning.

Han hänge dock ej fast vid dessa tingen,
vid mat och bädd och sittplats eller vatten
att taga smutsen bort från sina kläder;
nej, droppen på en lotus likne munken.

Husfaderns plikter nu jag vill förkunna,
hur lekman handla bör, att god han blifve:
ty bhikkhu'ens hela lag kan icke hållas
af den, som upptas utaf världslig traktan.

Hån lif ej döde eller döda låte,
ej heller gille han, att andra döda;
om väsnen äro starka eller darra,
han dem ej göre ondt alls eller såre.

Ej tage något, som ej gifvits, nånsin
förståndig lärjunge, hvar än det vare,
ej annan tubbe eller därvid gille:
hvad ej har gifvits hålle han sig fjärran.

Ett okyskt lif en vis man strängt undvike,
liksom man varsamt skyr en hög af glöder.
Om han ej är i stånd att lefva kyskt lif,
han komme dock ej annans hustru nära.

Må ingen yttra lögnens ord mot någon
i domstols- eller i församlingssalen,
tillstädje, gille ej när andra ljuga;
osanning all slags han undvike städse.

Rusdrycker gifve sig ej hän husfader,
som denna helga lära troget följer,
tillstädje, gille ej när andra dricka,
då väl han vet, att galenskap blir slutet.

Af rus de dumma öfva synder själfva
och bringa andra mänskor till berusning;
må man undvika detta syndens säte
och galenskap, förvildning, dåren kära.

Ej lif han tage, tage ej ogifvet,
ej tale lögn, rusdrycker ej förtäre
afhålle sig från okyskt könsumgänge,
om kvälln otidig föda ej förtäre.

Han krans ej bäre, ej parfymer bruke,
han ligge på en bädd på marken utbredd;
— det åttafaldig fasta *(uposatha)* man benämner
af Buddha lärd, som smärtan öfvervunnit.

Han fasta hålle troget på den fjortonde
och femtonde och åttonde halfmånadsdag
därtill pāṭiharakapakkha åttadelt,
fullständig, sinnet troende och rent; och så

om morgonen, när som han hållit fasta,
åt munkförsamlingen af dryck och föda
utdelning göre vis man, såsom rätt är,
med tanken ren och sinnet gladt och vänligt.

Han uppehålle fader, moder troget,
han blott lagenlig handel må utöfva.
Husfader, hvilken strängt fasthåller detta,
går till Sayampabha'er benämnda gudar.

De tio buden.

Mahāvagga I, 55. 56.

Sedan den Helige stannat i Kapilavatthu så länge som han fann lämpligt, begaf han sig till Sāvatthī. Vandrande från ort till ort, kom han till Sāvatthī. Där stannade den Helige i Sāvatthī i Jetavana, Anāthapiṇḍika's lund.

Vid den tiden sände en familj, som särskildt ägnade sig åt den ärevördige Sārīputta's tjänst, en gosse till den ärevördige Sāriputta med följande budskap: "måtte den äldste meddela intagning i orden *(pabbajjā)* af denne gosse." Nu tänkte den ärevördige Sāriputta: "den Helige har uppställt den regeln, att ingen må upptaga två noviser, och jag har redan en novis, Rāhula. Hvad skall jag göra?"

Han meddelade saken till den Helige.

"Jag tillåter, o munkar, en lärd, skicklig munk att upptaga två noviser eller att upptaga så många noviser, som han är i stånd att meddela förmaning och undervisning."

"Nu tänkte noviserna: "huru många föreskrifter (*sikkhāpadāni*) ges det för oss, och i hvilka skola vi öfva oss?"

De meddelade sig med den Helige.

"Jag föreskrifver, I munkar, tio föreskrifter för noviser och novisernas öfning i dessa tio bud, nämligen: afhållsamhet från att döda lefvande varelser; från stöld; från att ljuga; från okyskhet och orenhet; från brännvin och starka och rusande drycker, som förorsaka likgiltighet för religionen; från att äta på förbjudna tider; från att dansa, sjunga, från musik och skådespel; från kransar, parfymer, smörjelse, prydnader, bjäfs; från höga och breda bäddar; från att mottaga guld och silfver. Jag föreskrifver, I munkar, dessa tio bud för noviserna samt öfning af noviserna i dessa tio bud.

De tio frågorna till novisen.

Khuddaka-Pāṭha III.

Hvad är ett? — Alla varelser behöfva föda (*āhāraṭṭhitikā*).

Hvad är två? — Namn och form (*nāmañca rūpañca*).

Hvad är tre? — De tre sensationerna (*tisso vedanā*).

Hvad är fyra? — De fyra sanningarna (*cattāri ariyasaccāni*).

Hvad är fem? — De fem varandets elementer (*upādāna, khanda*).

Hvad är sex? — De sex sinnesförmögenheterna (*ājjhattikāni, āyatanāni*).

Hvad är sju? — De sju *bodhi*-lederna (*bojjhanga*).

Hvad är åtta? — Den heliga åttafaldiga vägen (*aṭṭhangiko maggo*).

Hvad är nio? — De nio klassifikationerna af varelserna (*sattāvāsa*).

Hvad är tio? — Säges om den helige (*arahat*), som är begåfvad med de tio tingen (*anga*).

Herden Dhaniya.

Dhaniya-Sutta i Sutta-Nipāta I, 2.

(Dhaniya:)
Jag risgröten kokt och mjölkat har,
jag bor med mina män på Mahī's strand.
och tak har min hydda, elden tänd:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:)
Jag vreden är kvitt och tredskan fri,
jag bor blott för en natt på Mahī's strand;
ej tak har min hydda, elden släckt:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Dhaniya:)
Ej styng eller knott det finns hos mig.
Ängen är gräsrik, den korna ströfva kring,
och godt för dem var, om regn nu kom:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:)
En matta jag har, väl bunden hop.
Jag öfver floden har nått till andra strand,
af en matta jag ej nu har behof:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Dhaniya:)
Jag har hustru, som lydig, sedsam är.
Länge hon sambott med mig så huld och vän;
något ondt har jag ej om henne sport —
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:)
Jag har sinnet mitt lydigt och förlöst.
Länge det odlats och underkufvats väl;
något ondt det ej finnes hos mig mer:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Dhaniya:)
Med mitt arbete närer jag mig själf,
barnen jag har äro friska, bo hos mig;
något ondt har jag ej om dem försport —
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:)
Jag är ej uti någons tjänst; med allt,
jag vann, vandrar jag kring i världen all;
göra tjänst har jag icke nu behof —
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Dhaniya:) Jag har kor, jag har kalfvar, likaså
ikalfkor har jag, kvigor äfvenleds,
jag en tjur, som är kornas herre, har:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:) Ej kor eller kalfvar äger jag,
ikalfkor har jag ej och kvigor ej;
ej en tjur, som är kornas herre här:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Dhaniya:) Neddrifna orubbligt stolparna;
präktiga, nya, af muñja bindslena
äro; korna ej kunna slita dem:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Den Helige:) Som tjuren jag slitit bindslena,
som elefanten jag snåret genomsprängt,
går ej in uti moderlifvet mer:
därför, om du så täckes, regna, gud!

(Berättaren:) Och fyllande både sjö och land,
hällde ned då med ens en regnskur stark.
Och hörande himlens regnande,
detta ordet då sade Dhaniya:

(Dhaniya:) Ej ringa försann blef vinsten vår,
sedan vi hafva sett den Helige.
Vi ta tillflykt hos dig, som sanning ser.
Var nu vår mästare du, o vise stor!

Både jag och min hustru lydnad ge,
vi hos den Salige lefva heligt lif.
Undan födelse, död vi rädda oss;
slut vi göra på lidandet helt visst.

(Māra den onde:) Åt söner sig gläds den söner har;
den som har kor likaså åt korna gläds.
världstingen ju äro mannens fröjd;
den som är utan dem ingen fröjd ju har.

(Den Helige:) För söner har sorg den söner har,
den som har kor får ha sorg för korna ock.
världstingen äro ju mannens sorg;
den som är utan dem ingen sorg mer har.

Utdrag ur Dhammapada (Sanningsordet).

Att icke göra någon synd,
helt gifva sig det goda hän
och egna hjärtats renande:
se detta Buddha's lära är.

Ur tanken växer varat fram,
dess bästa högsta tanken är.
Om med fördärfvad tanke man
vill handla eller tala, så
bakefter följer lidandet,
som hjulet följer dragarns spår.

Ur tanken växer varat fram,
dess bästa högsta tanken är.
Om man med renadt tankelif
vill handla eller tala, så
bakefter följer lyckan, som
likt skuggan aldrig viker bort.

* * *

Den många visa ord på tungan förer
och ej därefter handlar, dåre är han,
en herde lik, som räknar andras kor: han
i brödraskapet blir ej själf delaktig.

Den visa ord på tungan för, om än få,
och handlar efter sanningslagen trofast,
af riktig insikt ledd och själsförlossad,
i himmel och på jord vid intet häftar,
han blir i brödraskapet själf delaktig.

* * *

Den som på världen skådar ned
som på en vattenbubblas skum,
som såge han en luftbild blott,
den dödens furste icke ser.

Hvem denna kropp som vågors skum betraktar,
hos den blott ser en spegelbild i luften,
han bryter sönder frestarns blomsterpilar,
går dit, där han ej ses af dödens herre.

* * *

En brokigt målad jordklump se,
en samlad sårhop af en kropp,
sjuk och begärfylld, saknande
båd' fasthet och beständighet!

Med åldern kroppen svinner hop,
som bräckligt sjukdomsnäste är;
en hög utaf förruttnelse,
den spricker; lifvet är blott död.

När man de hvita knotor ser,
kurbitser lika, hvilka man
om hösten kastar ut, hur kan
man då i lifvet glädja sig?

* * *

Hur kan man skratta, fröjdas här
då lågorna ju flamma jämt?
Ett mörker ju omhöljer helt,
viljen I då ej söka ljus?

"I regntiden skall jag här bo,
om sommaren och vintern här:"
så tänker dåren, ser ej då,
att döden honom hindra kan.

Hur mycket än en man är fäst
vid världen, söner, rikedom,
så sliter honom döden bort,
som vattenfloden byn i sömn.

Se, blommor samlar människan,
vid världens lust hon sinnet fäst;
då rycker döden henne bort,
som nattlig öfversvämning byn.

Ej uti hafvets midt och ej i luften,
ej heller om du flyr till bergets klyftor —
du finner aldrig någon ort på jorden,
där icke dödens makt dig öfvervinner.

Ur glädje födes lidande,
ur glädje födes fruktan ock.
För den, som glädjen blifvit kvitt,
ej lidande, ej fruktan finns.

Ur kärlek födes lidande,
ur kärlek födes fruktan ock.
För den, som kärlek blifvit kvitt.
ej lidande, ej fruktan finns.

Den världskretsloppets svåra väg,
slingrande, villsam, öfvervann,
som uppnått andra strand, försänkt,
från vacklan fri och önskelös,
som slocknat från tillvarelsen —
för rätter präst jag kallar den.

* *
*

Den, hvilkens sinnen fullt till ro ha kommit,
som hästar, hvilka kusken väl har tyglat,
den högmod gifvit upp och syndasinnet,
en så fulländad gudarna afundas.

* *
*

En man, som länge borta var,
men lyckligt kommit hem igen,
af vänners och förvanters krets
ju hälsas vid sin återkomst.

Så också den som har gjort godt:
när han i andra världen går,
af gärningarna hälsas han,
som vän af vänner, kommen hem.

Lägg vreden bort och högmodet tillika
och öfvervinn de fjättrar, som dig binda!
Den ej vid individualiteten
sig hänger fast af smärtan ej beröres.

Den man, som vreden hejdar, som
sig reser, liksom vagn i lopp,
han verkligen är körsven, han,
tömhållare de andra blott.

Med saktmod vreden du betving;
med godhet tving den onde ock;
med gåfvor tving den girige;
med sanning den som talar lögn!

* *
*

Hos en man, som i lättsinn vandrar fram,
växer törsten som slingerväxter fort;
han far genom existensers rad,
söker frukt som en apa skogen rundt.

Den man, som här den låga törst
betvingar, verkande som gift,
hans lidande tar till alltjämt
som birana-gräs, som frodas starkt.

Men den, som själf den låga törst
betvingar, om ock än så svår,
från honom faller sorgen bort
som droppen från ett lotusblad.

Ett härligt ord jag säger Er,
som ären här församlade:
uppgräfven törstens rot, liksom
birana-gräset samlaren,
att ej, som ström med röret gör,
Er döden alltjämt bryta må.

Liksom ett kraftigt träd, om roten oskadd är,
om man det också fäller, ändå växer ut;
så ock, om böjelsen till törst ej utsläckt är,
skall detta lidande alltjämt stå upp på nytt.

När glädjetörsten mäktig är,
en sexochtrettifaldig ström,
likt vågor lustens önskningar
bortföra dåren hvart som helst.

Framdrifna af törsten, mänskorna
löpa som haren i snaran hit och dit;
uti bojor och band de snärjda in
smärtor bära alltjämt för långa tider.

* *
*

Sanningsgåfvan öfver alla gåfvor går
sanningssötman öfver alla sötmor går,
sanningsglädjen öfver hvarje glädje går,
törstutsläckning hvarje smärta öfvergår.

* *
*

Liksom ett bi, ej skadande
en blommas fägring, färg och doft,
dess honing tager med sig bort,
så gånge munken fram i byn.

* * *

Sitt egna själf man fäste först
vid hvad som rätt är liksom godt;
först sedan andra läre man;
den vise undgår synden så.

Den vise skall i ordning steg
för steg och småningom alltjämt
från sig aflägsna hvarje fläck,
som smeden gör med silfret just.

Dig sporra själf och forska ut
dig själf igenom eget själf,
och vaksam skyddande dig själf
du saligheten vinner, munk.

Sin egen herre jaget är,
och jaget är sitt eget skydd;
därför du tämje detta jag
som ägaren en ädel häst.

* * *

Ej genom hårtofs eller släkt
och födsel blir man rätt brahman;
blott den som äger sanning, rätt,
är rätt brahman och lyckovigd.

Hvad skall med hårtofs, dåre, du?
Och kläder utaf getters skinn?
Ett skogssnår blott det inre är,
men ytan gör du ren och fin.

Jag kallar ingen för brahman
blott för den morskved honom födt,
han må nu tala än så stolt,
han må nu vara än så rik.
Den intet önskar, intet har,
jag kallar för en rätt brahman.

* * *

En insiktslös ej andakt har,
en andaktslös ej insikt har;
men den som båda äger, han
nirvāṇa's närhet redan nått.

De visa, som, ståndaktiga,
i andakt sänkta, kämpa jämt,
nirvāṇa uppnå de förvisst,
den lugna, högsta frälsningsort.

Hunger den största sjukdom är,
saṁkhāra högsta lidande;
inser man detta, som det är,
nirvāṇa högsta frälsning blir.

Den högsta vinning hälsan är,
förnöjsamhet är största skatt,
förtroende är bästa släkt:
nirvāṇa högsta frälsning är.

Asket, som ingen gör för när,
i tygel kroppen håller städs,
till evig ort når fram, hvarest
man intet lidande vet af.

Den munk, som öfvar kärleken,
i Buddha's lära gått till frid,
han uppnår helig stillhets ort:
förgängligheten gått till ro.

* * *

De många födelsernas krets
jag vandrat genom utan ro
och sökte husets byggare:
ett kval är hvarje födelse.

Nu är du känd, husbyggare!
ej mer ett hus du bygga skall.
Ty sprängda äro sparrarna,
och husets tak nedbrutet är.
Och hjärtat, som är vordet fritt,
begärens här har söndersprängt.

Sann vänskap.

Hiri-Sutta i Sutta-Nipāta II, 3.

Den, hvilken öfverskrider och föraktar
sann blygsamhet, som säger: "jag en vän är",
men icke företar sig verk, som böra göras,
om honom säg dig själf: "han är ej min vän."

Den, hvilken brukar sköna ord
till vänner, utan annan följd,
de vise känna såsom en,
som talar blott men intet gör.

Den är ej vän, som alltid oförtrutet
en lucka anar, jämt ser efter felsteg.
Hos hvem man är som barn vid modersbarmen,
den är en vän, som ej kan ryckas från en.

Den ort, där glädje lockas fram,
den lycka, som i pris består,
omhuldar den, som frukt begär,
och alltjämt bär han mänskook.

Den ensamheten smakat har
och smakat lugnets ljuflighet
blir fri från fruktan, fri från synd
och dricker lärans sötma blott.

Lärdomens försvinnande.

Anāgata-Vaṁsa.

Så länge som Tipiṭaka's text, som är Buddha's ord, och så länge som kommentarerna därtill äro i behåll, skall intet lärdomens försvinnande inträffa. Men under tidens lopp skall det komma religionsföraktande konungar af låg härstamning, och hofmän och andra skola vara religionsföraktande, och hela konungarikets land och folk skola

blifva religionsföraktande. På grund af deras religions-förakt skall det icke falla regn i rätt tid och grödan icke blomma i rätt tid. Och när grödan icke blommar, skola de, som bruka gifva existensmedel åt munkkongregationen, icke vidare vara i stånd därtill. Och munkarna, som icke erhålla sina existensmedel, skola icke kunna undervisa lärjungar, och med tiden skall så lärdomen försvinna. När den försvinner, är det Paṭṭhāna som försvinner först. När det skett, kommer turen till Yamaka, Kathā-Vatthu, Puggala-Paññatti, Dhātu-Kathā, Vihhanga och Dhamma-Saṅgaṇi. När Abhidhamma-Piṭaka försvunnit, skall äfven Suttanta-Piṭaka försvinna. När så sker, är det först An-guttara-Nikāya och så efter hvartannat Saṁyutta-Nikāya, Majjhima-Nikāya, Dīgha-Nikāya och Khuddaka-Nikāya som skola försvinna. Mina lärjungar komma endast att minnas Jātaka tillika med Vinaya-Piṭaka. Emellertid är det endast munkar med godt uppförande som skola minnas Vinaya-Piṭaka. Och under tidens lopp skola de icke vara i stånd att minnas Jātaka, och först skall Vessantara-Jātaka försvinna och så ända till Apaṇṇaka-Jātaka. När Jātaka försvunnit, skola de blott ha Vinaya-Piṭaka i minnet. Med tiden skall också Vinaya-Piṭaka försvinna; men så länge som en strof på fyra verslinjer lefver bland människorna, är lärdomen ännu icke helt försvunnen. Men när en from konung låter lägga en börs, innehållande tusen pen-ningstycken, i ett gyllene skrin på ryggen af en elefant och intill andra och tredje gången till trummors ljud genom staden låter utropa: »hvem helst, som kan en enda strof, uttalad af en buddha, får taga dessa tusen mynt tillika med elefanten«, men icke lyckas finna någon, som kan en strof på fyra verslinjer, och måste taga tillbaka börsen med de tusen guldstyckena till kungapalatset — då har lärdomens försvinnande inträdt.

Några Jātaka'er.

Oförnöjsamhet.

Vīticcha-Jātaka, n:o 244.

»Han vill ej hafva hvad han ser». Denna historia berättades af Mästaren, då han uppehöll sig i Jetavana, om en viss vandrande asket, som gick omkring i landet.

Det sägs, att denne tiggarmunk icke på hela Indiens fastland funnit någon, som kunde vederlägga honom. Så kom han till Sāvatthī och frågade: »hvem kan disputera med mig?» Då han hörde sägas: »den högste Buddha kan det», gick han till Jetavana-klostret, som var omgifvet af en stor massa folk. Där såg han den Helige midt ibland sina fyra klasser af lärjungar, undervisande dem uti läran; och han riktade frågor till honom.

Då svarade Mästaren honom och frågade honom tillbaka: »hvad gör en enhet?» Och han, som icke kunde svara, steg upp och begaf sig i väg.

Och församlingen omkring sade:

»Herre, du tystade tiggarmunken med frågan om enheten.»

Då sade Mästaren:

»Det är inte första gången, o lekmannabröder, som jag tystat honom med frågan om enheten; äfven förut har jag gjort det.»

Efter dessa ord berättade han en historia från forna tider:

Det var en gång, då Brahmadatta regerade i Benares, så föddes Bodhisatta i en brahmanfamilj i konungariket Kāsi. Han växte upp, afstod från sinnliga njutningar och ägnade sig åt ett heligt eremitlif samt uppehöll sig under en lång tid i Himālayabergen. Nedkommen från högländerna, tog han sin bostad i en löfhydda nära en köping vid en krökning af floden Ganges.

Och en viss kringvandrande asket, som icke på hela Indiens fastland funnit någon, som kunde vederlägga honom, kom till denna köping och frågade: "finns det någon här, som kan disputera med mig?" Och då han hörde, att Bodhisatta ägde denna förmåga, gick han till hans bonings-

plats, omringad af en stor massa folk, hälsade honom artigt och satte sig ned.

Och Bodhisatta sade till honom:

"Vill du dricka af Ganges' vatten, doftande af vilda skogens lukt?"

Då började den vandrande asketen med rörlig tunga diskutera, sägande:

"Hvad är Ganges? Är sanden Ganges? Är vattnet Ganges? Är den hitre stranden Ganges? Är den bortre stranden Ganges?"

Men Bodhisatta sade till honom:

"Om du undantager vattnet, sanden, den hitre stranden, den bortre stranden, hvar finner du då någon Ganges?"

Den vandrande asketen blef förvirrad, steg upp och gick sin väg.

När han var gången, började Bodhisatta att undervisa den omkringsittande församlingen i läran och framsade dessa verser:

"Han vill ej hafva hvad han ser,
men fordrar hvad han icke ser;
en lång väg får han vandra visst,
och dock ej ernå hvad han vill.
Han är ej nöjd med hvad han får,
hvad re'n han fått föraktar han,
all önskan hans omätlig är:
den önskningsfrie prisa vi.

Här:

"Han vill ej": Vattnet etc., som han ser, vill han icke betrakta som Ganges.

"Men fordrar hvad han icke ser": Men han önskar en Ganges, som han icke ser, en Ganges utan vatten o. s. v.

"En lång väg får han vandra visst": Sålunda: "Denne tiggarmunk får vandra länge i sökande efter en sådan Ganges; eller om, på samma sätt som efter denna Ganges utan vatten o. s. v., han söker ett jag utan form o. s. v., så får han vandra en lång tid i återfödelsekretsen."

"Och dock ej ernå hvad han vill": Ehuru han vandrar en lång tid, skall han icke finna en sådan Ganges eller ett sådant jag, som han söker efter.

"Han är ej nöjd": Han är icke nöjd med det vatten eller den form o. s. v., som han får.

"Hvad re'n han fått föraktar han": Då han sålunda icke är nöjd med hvad han får, någon efterlängtad framgång, som han vinner, så föraktar han och försmår det, sägande: "hvad bryr jag mig om det?"

"All önskan hans omättlig är": Önskan eller längtan är omättlig, emedan den ständigt söker ett nytt föremål, som den försmår, så fort det vunnits.

"Den önskningsfrie prisa vi": Därför prisa vi buddha'erna och alla andra, som äro fria från önskningar.

När Mästaren hade gifvit denna undervisning, identifierade han personerna i historien:

"Den vandrande asketen i den forna existensen var den vandrande asketen i denna. Eremiten var jag."

Åsnan i lejonhuden.

Sīhacamma-Jātaka, n:o 189.

»Nej, det är ej ett lejons tjut.» Denna historia, liksom den sista, berättades af Mästaren beträffande Kokālika, under det han vistades i Jetavana. Kokālika ville vid det tillfället föreläsa en traktat rörande läran inför munkkonviktet. När Mästaren hörde det, berättade han följande historia:

Det var en gång, då Brahmadatta var konung i Benares; Bodhisatta, som hade födts i en förpaktarefamilj och nu var uppväxt, försörjde sig nu med landtbruk. Vid den tiden brukade en viss krämare gå omkring i landet och sälja sina varor, som en åsna bar på ryggen åt honom. På hvarje ställe han kom till brukade han lasta af åsnan, kasta en lejonhud öfver henne och släppa henne lös på något ris- eller hvetefält. När vaktarna sågo denna best, vågade de icke närma sig, emedan de trodde, att det var ett lejon.

Så en dag slog sig krämaren ned vid porten till en by, och under det han kokte sin frukost, sträckte han upp åsnan i lejonhuden och släppte den lös på ett hvetefält. Fältvakterna vågade icke närma sig, då de trodde, att det var ett lejon, utan flydde hem och slogo alarm. Då togo

alla byamännen sina vapen och skyndade till fältet, under det de blåste i musselskal och slogo på trummor, så att åsnan blef utom sig af fruktan för sitt lif och — skriade. Då förstod Bodhisatta, att det var en åsna, och framsade denna vers:

"Nej, det är ej ett lejons tjut,
ej tiger, panter ger det ljud,
men uppklädd i en lejonhud",
en usel åsna skriar här."

Och äfven byinnevånarna förstodo, att det var en åsna, och piskade den, så att benen brötos sönder, samt begåfvo sig hem och togo lejonhuden med sig. Då kom krämaren och såg, att hans åsna råkat illa ut, och så framsade han den andra versen:

"Än länge kunde åsnan left
och späda, gröna säden tärt,
i lejonhuden väl förklädd —
om ej hon skriat, allt förstört."

Och medan han så talade, dog åsnan; hvarpå krämaren lämnade henne och gick sin väg.

När Mästaren hade gifvit denna undervisning i läran, identifierade han personerna i historien:

"På den tiden var åsnan Kokālika, men den kloke landtbrukaren var jag själf."

Dygdens pris.

Sīlānisaṁsa-Jātaka, n:o 190.

»Se frukten här» etc. Denna historia berättade Mästaren angående en troende lekman, under det han uppehöll sig i Jetavana. Detta var en troende, from själ, en utvald lärjunge *(ariyasāvaka)*. En afton, på väg till Jetavana, kom han till stranden af floden Acirāvatī, när färjemannen dragit upp färjan på stranden för att åhöra predikan af läran. Då han icke kunde se någon båt på landningsplatsen, och hans själ var fylld af hänförda tankar på Buddha, gick han rakt ned i floden. Men hans

fötter sjönko icke ned i vattnet. Han kom så långt som midt i floden, vandrande som på torra landet; men då märkte han vågorna. Där började hans hänförelse mattas, och hans fötter började sjunka ned. Åter höjde han sin hänförelse i tanke på Buddha och gick så på vattnets yta öfver samt anlände till Jetavana; och sedan han hälsat Mästaren, satte han sig ned på hans ena sida. Mästaren inledde vänligt samtal med honom och frågade: "o lekmannabroder, har du tillryggalagt din väg utan något missöde?" — "Herre", svarade han, "jag var så upptagen af hänförda tankar på Buddha, att jag vandrade ut på vattnets yta; men jag kom öfver, som om jag trampat torra marken." — "O lekmannabroder", sade Mästaren, "du är icke den ende, som fått fast mark under foten genom att påminna dig Buddha's dygder. Äfven i forna dagar hafva fromma lekmannabröder, sedan de lidit skeppsbrott midt i oceanen, fått fast mark under fötterna genom att påminna sig Buddha's dygder." Därpå berättade han, därom ombedd, följande gamla historia:

Det var en gång i de dagar, då Kassapa var högste buddha; en utvald lärjunge, som beträdt frälsningsstigen, gick ombord på ett fartyg tillsammans med en särdeles förmögen barberare. Barberarens hustru hade anförtrott honom i vår lekmans vård: "herre, tag dig af honom i lycka och olycka!"

En vecka därefter led fartyget skeppsbrott midt i oceanen. De två personerna, som klängt sig fast vid en planka, kommo upp på en ö. Där dödade barberaren några fåglar och kokte dem och delade med sig däraf åt lekmannabrodern. Men denne ville icke äta: "tack, jag behöfver ingenting", sa' han. För sig själf tänkte han: "på denna plats finns ingen räddning för oss utom de tre ädelstenarna." Och så tänkte han på de tre ädelstenarnas välsignelse. Då han nu så tänkte, så var det en ormkonung, som, återfödd på denna ö, nu förvandlade sin egen kropp till skepnaden af ett stort skepp. En sjöande var rorman. Skeppet var fylldt med de sju dyrbara ädelstenarna. De tre masterna voro af safir, rorkulten af guld, tågen af silfver, plankorna af guld.

Sjöanden stod om bord och ropade: "passagerare till Indien?" Lekmannabrodern sade: "ja, dit ämna vi oss." —

"Välan då, stig ombord!" Han gick ombord och ville ropa på barberaren. Då sade sjöanden: "detta är för dig, ej för honom." — "Hvarför?" — "Han är icke en helig man, det är orsaken. Jag skaffade detta fartyg för dig, ej för honom." — "Må vara; de gåfvor jag har gifvit, de dygder jag öfvat, de krafter jag utvecklat — jag gifver honom frukten af dem alla!" — "Jag tackar dig, herre", sade barberaren. — "Nu", sade sjöanden, "kan jag taga honom med"; och lät honom stiga ombord. Sedan han fört de båda männen öfver hafvet, på floden seglat upp till Benares, förlade han medelst sin egen makt i bådas hus en skatt af rikedom och sade till dem: "man bör hålla sällskap med visa. Om icke denne barberare hade varit i sällskap med denne fromme lekmannabroder, så skulle han hafva omkommit midt på hafvet. Och till pris af sällskap med visa yttrade han dessa verser:

"Se frukten här af tro och dygd och af försakelse jämväl:
en orm i fartygsskepnad förer helig man på hafvets ban.
Slut vänskap blott med goda män, håll sällskap blott med goda män:
i godas sällskap var det ju barberarn hem fick resa tryggt."

Sålunda framställde sjöanden, sväfvande midt i rymden, läran; efter dessa maningsord tog han ormkonungen med sig och begaf sig till sin boning.

Efter afslutande af detta läroföredrag förklarade Mästaren sanningarna och identifierade historiens personer (vid slutet af sanningarna inträdde den fromme lekmannabrodern i den andra stigens fruktnjutande):

"Vid detta tillfälle uppnådde den omvände lekmannabrodern nirvāṇa; Sāripatta var ormkonungen, och sjöanden var jag själf."

Om vänskap.

Sāketa-Jātaka, n:o 68.

»Den hjärtat drages till spontant.» Denna historia berättades af Mästaren rörande en viss brahman, när han uppehöll sig i Añjanaskogen i närheten af Sāketa.

Det var så, att när den Helige, omgifven af munkförsamlingen, var på väg att gå in i Añjanaskogen, som är i närheten af Sāketa, en viss åldrig brahman, hemma i Sāketa, kom ut från denna stad och såg den Ende, ägande de tio krafterna, på vägen till porten. Fallande till hans fötter, grep honom brahmanen hårdt om hans fotleder och sade:

"O min käre son! Skulle icke föräldrar vid hög ålder omhuldas af sina söner? Hvarför har du under denna långa tid icke visat dig för oss? Men när jag nu sett dig, måste du komma och äfven låta din moder se dig." Och med dessa ord tog han Mästaren med sig hem.

När Mästaren kom dit, satte han sig ned med munkförsamlingen, tagande den plats, som var beredd för honom.

Så kom också brahmanens hustru och föll ned för Mästarens fot.

"O min käre son!" sade hon gråtande. "Hvar har du varit så länge? Skulle du icke visat din åldrige fader och moder din vördnad?" Och han lät sina söner och döttrar komma och göra honom sin uppvaktning, sägande: "kommen och gören Eder uppvaktning för Eder broder!"

Brahmanen och hans hustru gåfvo i stor förtjusning ett rikligt gästabud; och vid slutet af frukosten höll Mästaren för dessa två personer föredraget om ålderdomen. Efter slutet af detta föredrag hade både brahmanen och hans hustru stadfäst icke-återvändandets frukt. Mästaren steg så upp från sin plats och återvände till Añjanaskogen.

Och det hände, att, när munkarna kommit tillsammans i läsesalen, började de ett meningsutbyte:

"Bröder, brahmanen vet, att den Fulländades fader är Suddhodana och hans moder Mahā-Māyā. Och ändå kalla både han och hans hustru den Fulländade för sin son, och Mästaren går in på det. Hvad är grunden härtill?"

När Mästaren hörde deras samtal, sade han:

"Munkar, de kalla mig son, emedan jag är deras son." Sägande så, berättade han händelser från forna existenser:

Munkar, i forna tider var denne brahman min fader under fem hundra på hvarandra följande existenser, under fem hundra på hvarandra följande existenser min onkel och under femhundra på hvarandra följande existenser min farfar. Och äfven denne brahmans hustru var under fem hundra på hvarandra följande existenser min moder, under fem

hundra på hvarandra följande existenser min tant och under femhundra på hvarandra följande existenser min farmor. Alltså har jag under femtonhundra existenser blifvit uppfostrad af denne brahman och under femtonhundra existenser blifvit uppfostrad af denne brahmans hustru."

Så förtalde Buddha om tretusen existenser och framsade följande vers:

"Den hjärtat dras till af instinkt,
den anden tjusning finner hos,
med den, om ock ej förut sedd,
man tryggt i vänskap lefva kan."

"Den hjärtat dras till af instinkt": Hvilken person än själen tryggt sluter sig till vid första åsynen.

"Den anden tjusning finner hos": Hos hvilken anden finner behag, för hvilken han känner ömhet vid första åsynen.

"Med dem, om ock ej förut sedd": Strikt taladt, en som aldrig förut varit sedd i denna existens.

"Man tryggt i vänskap lefva kan": På grund af föregående vänskap kan man hafva fullkomligt förtroende till en sådan person: med andra ord, det är skälet, hvarför man kan ha förtroende till honom.

När Mästaren hade framställt denna undervisning i läran och gjort tillämpning af moralen i historien, identifierade han dess karaktärer:

"Brahmanen och brahmanens hustru i de förra existenserna var brahmanen och hans hustru i denna existens; sonen är jag själf."

Dygden sin egen belöning.

Saṁgāmāvacara-Jātaka, n:o 182.

»På slagfälten du har ditt hem.» Detta berättades af Mästaren rörande Nanda, en af de äldste, under det han vistades i Jetavana.

När Mästaren gjorde sitt första besök hemma i Kapilapura, förmådde han sin yngste broder, prins Nanda, att sluta sig till orden. Så begaf han sig från Kapilapura, och resande från plats till plats, kom han till och stannade i Sāvatthī.

När som den ärevördige Nanda hade valt den Heliges skål och skulle lämna hemmet, hade Janapadakalyāṇī (Landets skönhet) fått höra, att prins Nanda var på väg bort i sällskap med Mästaren; och med håret halfredt hade hon sett ut genom fönstret och ropat på honom: "kom fort tillbaka, min älskling!" Dessa hennes ord hade den ärevördige Nanda behållit i sitt minne och blifvit sjuk och missnöjd och trånande, så att hela hans ådernät syntes på hans kropp.

När Mästaren fick veta detta, tänkte han: "om jag skulle försätta Nanda i det heliga stadiet." Så gick han till den cell, som var Nanda's sofrum, och sättande sig på mattan, som erbjöds honom, sade han:

"Nanda, är du nöjd under dessa anordningar?"

"Herre", svarade han, "jag är icke nöjd, ty jag är högligen förälskad i Janapadakalyāṇī."

"Nanda, har du någonsin vallfärdat till Himālayabergen?"

"Nej, ännu ej, herre."

"Välan, låt oss då ge oss i väg."

"Herre, jag har ingen magisk makt; huru skall jag då kunna gå?"

"Jag vill föra dig med min egen magiska makt", sade Mästaren.

Med dessa ord tog han honom i hand och steg upp i luften. Då de sväfvade fram, utpekade han för honom ett fält, som elden gått fram öfver, och där satt på en kolnad trästam en aphona med nos och svans skadade, håret afsvedt, huden sprucken och afflådd och allt besmordt med blod.

"Nanda, ser du denna aphona?

"Ja, herre."

"Lägg noga märke till henne!"

Sedan tog han och visade honom högslätten Manosilā, som sträcker sig öfver sextio mil, Anotatta och de öfriga sju sjöarna, de stora floderna och Himālayakedjan med dess många hundra förtjusande punkter, nämnda Guldbergen, Silfverbergen, Ädelstensbergen o. s. v.

Då sade han: "Nanda, har du någonsin sett de Trettiotres himmel?"

"Nej, herre."

"Kom då, Nanda, jag vill visa dig den."

Och han tog honom med dit och satte honom ned på Sakka's marmortron.

Och Sakka, konung öfver gudarna i de två himlarna, kom med sin här af gudar, gjorde sin uppvaktning och satte sig

ned på hans ena sida. Och hans tjänarinnor, till ett antal af tjugofem miljoner, och femhundra himmelska nymfer med rosenröda fötter kommo också fram, betygande sin vördnad, och satte sig ned på hans ena sida.

Mästaren lät nu den vördnadsvärde Nanda alltjämt med åtrå se på de fem hundra nymferna.

"Nanda", sade han, "ser du dessa himmelska nymfer med de rosenröda fötterna?"

"Ja, herre."

"Säg, äro dessa eller Janapadakalyāṇī skönast?"

"Åh herre, som den svedda aphonan är, jämförd med Janapadakalyāṇī, så är Janapadakalyāṇī, jämförd med dessa."

"Nå väl, Nanda, hvad så?"

"Huru skall man bära sig åt, herre, för att vinna dessa himmelska nymfer?"

"Genom att uppfylla en munks plikter kan man vinna dessa nymfer."

"Herre, om den Helige vill gå i god för, att om jag uppfyller en munks plikter, jag då skall vinna dessa nymfer, så skall jag uppfylla en munks plikter."

"Gör det, Nanda, jag lofvar."

Sålunda tog den äldste löfte af den Fulländade i närvaro af de församlade gudarna. Sedan sade han:

"Herre, dröj icke! Kom låt oss gå; jag vill uppfylla en munks plikter."

Då återvände Mästaren med honom till Jetavana; och den äldste började uppfylla en munks plikter.

"Sāriputta", sade då Mästaren till lärans kapten, "min yngste broder, Nanda, tog löfte af mig med hänsyn till några himmelska nymfer i närvaro af gudarna, församlade i de Trettiotres himmel." Så berättade han det för honom. På samma sätt berättade han det för Mahā-Moggallāna, den äldste, för Mahā-Kassapa, den äldste, för Ananda, den äldste och lärans skattmästare, och så vidare för alla de åttio förnämsta lärjungarna och äfven för den större delen af de öfriga munkarna.

Lärans kapten Sāriputta, den äldste, begaf sig då till Nanda, den äldste, och sade:

"Är det sant, som man säger, Nanda, att i närvaro af gudarna, församlade i de Trettiotres himmel, du af den Ende, som äger de tio krafterna, fått hans ord på att vinna några himmelska nymfer, om du uppfyllde en munks plikter? Om det är så, är då icke hela ditt kyska munklif blott för kvinnors skull? Allt för din passions skull? Hvad är det för skillnad

mellan dig, som uppfyller ett munklifs plikter för kvinnors skull och en arbetare, som utför sitt arbete för betalning?"

Detta tal släckte all den äldstes eld och kom honom att blygas öfver sig själf. Och på samma sätt gjorde alla de åttio förnämsta munkarna och äfven de öfriga munkarna den ärevördige Nanda skamsen. Och inseende, att han handlat på ett ovärdigt sätt, uppbjöd han i blygsel och självförebråelse alla sina krafter och nådde så insikt och helgonskap. Så gick han till den Helige och sade:

"Herre, jag fritager den Helige från hans löfte."

Mästaren sade: "när du erhöll helgonskap, o Nanda, blef jag fritagen från mitt löfte."

När munkarna erfor denna händelse, började de diskutera saken i sin lärosal.

"Huru tillgänglig för förmaning är icke Nanda, den äldste! En varning var tillräcklig att hos honom väcka blygsel och förebråelse, så att han uppfyllde sina munkplikter och vann helgonskap."

Då kom Mästaren in och frågade: "munkar, hvad är det nu som I talen om?"

Och de berättade det.

Munkar, äfven förut, och icke först nu, har Nanda varit tillgänglig för en varning." Sade så och berättade följande händelse från förgångna tider:

Det var en gång, då Brahmadatta var konung i Benares. Bodhisatta föddes i en elefantdrifvares familj. När han växte upp, fick han omsorgsfullt lära allt, som hör till elefantdressyr, och tog tjänst hos en kung, som var fientligt sinnad mot konungen af Benares. Han tränade konungens statselefant till fullkomlighet.

Då beslöt konungen att eröfra konungariket Benares. Så tog han Bodhisatta med sig, satte sig upp på statselefanten, gick med en väldig här mot Benares och belägrade det. Och sände ett bref till konungen: "gif mig ditt konungarike eller leverera strid!" Konungen valde strid. Han bemannade vallarna, vakttornen och portarna och trotsade fienden.

Den fientlige konungen beväpnade sin elefant med ett pansar, klädde sig själf i rustning och steg upp på elefan-

tens rygg. "Jag vill bryta in i staden, döda min fiende och taga hans konungarike i besittning." I det han tänkte så, tog han en pikstaf i handen och dref elefanten mot staden.

Men när elefanten såg den kokande gyttjan, stenarna från stenkastningsmaskinerna och de olika slag af kastvapen, som sändes ned af försvararna, så vågade han icke rycka an, utan drog sig tillbaka i dödlig förskräckelse.

Då kom dressören fram, ropande: "gamle gosse", sade han, "du är en hjälte, hemma på slagfälten. På en sådan plats är flykt skamlig." Sålunda uppmuntrande elefanten, framsade han följande verser:

"På slagfälten du har ditt hem,
som hjälte, starke, är du känd.
Där står du framför stadens port:
hvarför tar du då till reträtt?
Bryt ned i hast järnstången stor,
vräk undan stadens pelare,
gå brakande i porten fram
och träd så uti staden in!"

"Vräk undan stadens pelare." Framför stadsporten äro pelare nedgräfda ända till åtta eller sexton fot i marken för att göra dem orörliga: uppmaningen gäller att hastigt rycka upp dem.

Denna enda maning var tillräcklig. Ty när elefanten hörde den, vände han om, snodde snabeln rundt stadspelarna och slet dem upp likt ett par svampar.

Så bröt han ned portbågen, forcerade tvärbommen och bröt sig in i staden, tog riket och gaf det åt sin herre.

När Mästaren slutat detta föredrag, identifierade han historiens personer:

"I den omtalade existensen var elefanten Nanda, konungen var Ananda, medan elefantdressören var jag själf."

Gifmildhetens lön.

Sasa-Jātaka, n. 316.

»Sju röda fiskar har jag bragt.» Denna historia berättades af Mästaren, under det han uppehöll sig i Jetavana, angående skänkande af alla förnödenheter till munkförsamlingen.

Det sägs, att en landtman i Sāvatthī tillhandahöll alla förnödenheter åt Buddha och hans brödraskap. Utanför dörren till sitt hus hade han byggt upp en paviljong och fått den färdig. Så inbjöd han Buddha och hela hans följe af munkar, lät dem sätta sig ned på kostbara säten, som han tillredt för dem i paviljongen, och serverade för dem en utmärkt måltid af läckra rätter. Så inbjöd han dem åter till nästa dag, till den nästa och så vidare, tills han inbjudit dem sju gånger. Och på den sjunde dagen skänkte han Buddha och de fem hundra munkarna alla deras förnödenheter.

Vid slutet af måltiden tackade Mästaren och sade:

"Lekmannabröder, I gören rätt uti att gifva Edert nöje och Eder tillfredsställelse tillkänna genom denna frikostighet. Ty den var i bruk äfven hos forna tiders vise män. Forna tiders vise män offrade sitt lif för hvilka hjälpsökande de än träffade på; ja, gåfvo dem sitt eget kött till spis."

På sin väns begäran berättade han då denna gamla legend:

Det var en gång, då Brahmadatta var konung i Benares. Bodhisatta föddes som hare och lefde i en skog. På ena sidan af denna skog låg foten af ett berg, på den andra flöt en flod, och på den tredje låg en gränsby. Och där funnos tre andra djur, som voro hans vänner: en apa, en sjakal och en utter. Dessa fyra visa djur lefde tillsammans; och de fångade sitt byte hvart och ett på sin egen jaktmark, och på aftonen kommo de tillsammans igen. Haren, vis som han var, förmanade de andra tre och ville undervisa dem i läran, sägande: "man bör gifva allmosor, hålla föreskrifterna och iakttaga fastedagarna". De tre djuren

godkände hans maning och gingo hvart och ett till sin egen lya i junglen och tillbringade där natten.

Så förflöt en tid. Men en dag såg Bodhisatta upp i luften och iakttog månen och fann, att dagen därpå skulle vara fastedag. Han sade då till de andra:

"I morgon är fastedag. Hållen I tre föreskrifterna och iakttagen fastedagen! Och som allmosegifvande i förening med de heliga föreskrifternas hållande bringar stor belöning, så bören I, om hjälpsökande infinna sig, ge dem mat från Ert eget bord."

"Mycket gärna", sade de och tillbringade natten i sina egna lyor.

Nästa dag bröt uttern tidigt upp och gick till Ganges' stränder för att där jaga sitt rof. Nu råkade sig så, att en fiskare fångat sju röda fiskar, trädt upp dem på en vidja och nedgräft dem i sanden på Ganges' strand. Sedan hade han gått ned för Ganges för att fånga mer fisk. Uttern, som kände fisklukt, krafsade bort sanden, fick se fiskarne och drog fram dem. Så ropade han tre gånger: "är det någon som äger dessa?" Och då han icke såg till någon ägare, tog han med tänderna fatt i vidjan och förde dem med sig och lade dem i sin lya i jungeln. Då han nu mindes, att han måste hålla föreskrifterna (om fasta), lade han sig ned med den tanken: "jag skall äta dem vid lägligt tillfälle."

Och äfven sjakalen gick ut på jakt efter rof och fann i en fältvaktares hydda två stekspett med kött, en ödla och en lerkruka med sur grädde. Då ropade han tre gånger: "är det någon som äger dessa?" Och då han icke såg till någon ägare, hängde han det snöre, som tjänade till handtag för krukan med sur grädde, om halsen, tog köttspettet och ödlan med tänderna, förde dem hem och lade dem i sin lya i jungeln. Då han nu mindes, att han måste hålla föreskrifterna, lade han sig ned med den tanken: "jag skall äta dem vid lägligt tillfälle."

Och äfven apan gick in i skogssnåret, samlade ett fång mangofrukter och lade dem i sin lya i jungeln. Då hon mindes, att hon måste hålla föreskrifterna, lade hon sig med den tanken: "jag skall äta dessa vid lägligt tillfälle."

Men Bodhisatta stannade i sin lya, tänkande: "vid lämpligt tillfälle går jag ut och äter dabbagräs". Så tänkte han:

"Om någon tiggare kommer till mig, så är det omöjligt att ge honom gräs, och jag har hvarken sesam, ris eller annan dylik föda. Om någon tiggare kommer, skall jag ge honom af mitt eget kött".

En sådan eldig ifver att hålla föreskrifterna kom Sakka's hvita marmortron att visa tecken till hetta. Sakka såg då noga efter och upptäckte orsaken och tänkte: "jag skall pröfva den här harkonungen". Och förklädd till brahman, gick han först och ställde sig framför utterns lya.

"Brahman, hvarför står du där?" sade uttern.

Han sade: "vise herre, om jag bara kunde få någonting att äta, så skulle jag, efter att hafva hållit fasta, uppfylla en askets plikter."

"Godt", sade uttern, "jag skall gifva dig föda." Och i det han samtalade med honom, uttalade han den första versen:

"Sju röda fiskar har jag bragt
i säkerhet på Ganges' strand.
Och detta är allt hvad jag har:
kom, ät och blif i skogen här!"

Brahmanen sade: "låt vara tills i morgon bittida; jag vill se till det senare."

Sedan gick han till sjakalen; och tillfrågad af honom: "hvarför står du där?" svarade han som förut.

"Godt", sade sjakalen, "jag skall ge dig föda." Och under samtalet med honom framsade han den andra versen:

"Från fältens vakt näst härintill
tog jag hans aftonmåltid bort:
en ödla samt två spett med kött,
en kruka full med surnad mjölk.
Och detta är allt hvad jag har:
kom, ät och blif i skogen här!"

Brahmanen sade: "låt vara till i morgon bittida; jag vill se till det senare."

Sedan gick han till apan; och tillfrågad af henne: "hvarför står du här?" svarade han som förut.

"Godt", sade apan, "jag skall ge dig föda." Och under samtalet med honom framsade hon den tredje versen:

"Kallt vatten, mogen mangofrukt
och sval och ljuflig skugga till —
ja, detta är allt hvad jag har:
kom, ät och blif i skogen här!"

Brahmanen sade: "låt vara till i morgon bittida; jag vill se till det senare."

Sedan gick han till den vise haren; och tillfrågad af denne: "hvarför står du där?" svarade han som förut.

Bodhisatta blef högligen förtjust, då han hörde honom, och sade: "brahman, du har handlat väl, då du kom till mig för att få föda. I dag vill jag gifva en allmosa, sådan som jag aldrig har gifvit förr; du åter skall icke bryta föreskrifterna genom att döda en lefvande varelse. Gå, min vän, och samla ved och skaffa glöder och kom sedan och säg till mig! Och jag skall offra mig själf och hoppa ned in i glöderna. Så snart min kropp är stekt, skall du äta af mitt kött och fullgöra alla dina plikter som asket." Och under samtalet med honom framsade han den fjärde versen:

"Ej sesam haren har att ge,
ej heller bönor eller ris.
Men elden rostar snart mitt kött:
kom, ät och blif i skogen här!"

När Sakka hört hvad han sade, åstadkom han genom sin öfvernaturliga makt en hög glödande kol och visade den för Bodhisatta. Denne steg upp från sitt läger af dabbagräs och kom fram till platsen. Och sägande: "om det finns några insekter i min hårklädnad, så få de ej dö", skakade han sig tre gånger. Och kastande hela sin kropp i sin frikostighets gap, hoppade han upp, och likt en kungaflamingo, gungande på en klunga lotusblommor, föll han i en glädjens hänryckning ned på glödbädden, Men elden förmådde icke hetta upp så mycket som en hårpor på Bodhisatta's kropp. Han kände det som om han inträdt i köldens rike.

Då tilltalade han Sakka sålunda:

"Brahman, den eld, som du tändt upp, är iskall och förmår icke hetta upp så mycket som en hårpor på min kropp; hvad är meningen därmed?" sade han.

"Vise man, jag är ingen brahman, jag är Sakka, som kommit för att pröfva dig", sade han.

"Sakka, håll, dina ansträngningar äro till ingen nytta. Ty om alla varelser, som finnas i världen, skulle pröfva mig i fråga om frikostighet, så skulle de icke hos mig kunna upptäcka den ringaste ovillighet att gifva allmosor"; och härmed uppgaf Bodhisatta ett skrik af hänförelse, likt ett lejons rytande.

Då sade Sakka till honom: "o vise bland harar, må din dygd bli utropad genom hela denna världsperiod." Så tog han ett berg, klämde ihop det, och med saften af berget tecknade han konturerna af haren i månens rund. Sedan nedsatte han haren på en bädd af ungt dabbagräs här i skogens snår, här i jungeln; och tagande afsked af honom, begaf han sig till sin gudaboning.

Och dessa fyra visa djur lefde lyckligt och endräktigt tillsammans, fullgjorde föreskrifterna och iakttogo fastedagar och tillryggalade sin väg i öfverensstämmelse med sina handlingar.

När Mästaren slutat sitt föredrag, utvecklade han sanningarna och identifierade historiens personer (vid slutet af sanningarnas framställning blef den landtman, som hade gifvit alla förnödenheter, försatt i åtnjutande af omvändelsestadiets frukt).

"I den forntida existensen var uttern Ananda, sjakalen Moggallāna, apan Sāriputta, under det den vise haren var jag själf."

Att sörja hjälper ej.

Uraga-Jātaka, n. 354.

»Som ormen lämnar gammalt skinn» o. s. v. Denna berättelse omtalade Mästaren, när han vistades i Jetavana, om en jordägare, hvars son hade dött. Inledningshistorien är alldeles lik den om den gamle mannen, som förlorade både sin hustru och sin fader. I denna historia kom Mästaren på alldeles samma sätt till mannens hus, och sedan han hälsat och tagit plats, frågade han honom, sägande: "käre herre, sörjer du någon?" Och då han svarade: "ja, ärevördige herre, allt sedan min sons död sörjer jag", återtog Mästaren: "herre, det som är underkastadt upplösning upplöses, och det som är underkastadt förstörelse förstöres, och detta händer icke en man blott, icke en by endast, utan uti oräkneliga världskretsar; och i de tre existensformerna finnes det ingen skapad varelse, som icke är underkastad döden; ej heller finnes något existerande ting, som är begåfvadt med förmåga att förblifva i en och samma existens. Alla varelser äro underkastade döden, och allt sammansatt är underkastadt upplösning. Men forntida vise sade, när de förlorade en son: 'hvad som är underkastadt förstörelse förstöres och sörjde icke'." Och härpå, när han bads därom, berättade han en historia från forna tider:

Det var en gång, när Brahmadatta regerade i Benares; Bodhisatta återföddes i en brahmanfamilj utanför Benares' portar, och bildande familj, skaffade han den lefnadsuppehälle medelst jordbruksarbete. Han hade två barn, en son och en dotter. När sonen var fullväxt, hemförde fadern åt honom till hustru en flicka ur en familj af lika rang

med hans egen. Tillika med en slafvinna utgjorde de ett hushåll på sex personer: Bodhisatta och hans hustru, sonen och dottern, svärdottern och slafvinnan. De lefde lyckligt och endräktigt tillsammans. Bodhisatta förmanade de öfriga fem sålunda: "allt efter som I af andra tagit emot allmosor, så skolen I själfva gifva allmosor, hålla morallagen, iakttaga fastedagar, tänka på döden och minnas, att I ären dödliga. Ty för varelser som oss är döden viss, lifvet ovisst: alla existerande ting äro förgängliga och dömda till undergång. Därför vakten på Edra vägar dag och natt!" Beredvilligt togo de mot hans lärdomar och dvaldes i allvarliga tankar på döden.

En dag gick Bodhisatta med sin son ut på fältet och plöjde. Sonen samlade ihop affall och skräp och tände eld därpå. Ej långt därifrån, hvarest han var, lefde en orm i en myrstack. Röken träffade ormens ögon. I fullt raseri rusande ut från sin håla, tänkte den: "detta är den här pojken skuld till" och sänkte sina fyra tänder i honom. Ynglingen föll död ned. När Bodhisatta såg honom falla, lämnade han oxarna och kom till honom; och då han fann, att han var död, tog han honom upp och lade honom vid roten till ett träd, betäckte honom med en mantel, men hvarken grät eller veklagade. Han sade: "hvad som är underkastadt upplösning upplöses, och hvad som är underkastadt döden dör. Alla sammansatta ting äro förgängliga och hemfallna åt döden". Och i det han insåg den förgängliga naturen hos tingen, fortsatte han med sin plöjning.

Då han nu såg en granne komma gående nära fältet, frågade han: "vän, går du hemåt?" Och då han jakade, sade han: "var då snäll och gå till vårt hus och säg till min hustru: 'i dag behöfver du inte som förr gå med matsäck för två, utan blott för en! Hittills har slafvinnan allena gått med matsäcken, men i dag skolen I alla taga på Eder rena kläder och gå med vällukter och blommor i händerna'."

"Välan", sade han och gick och sade just dessa ord till hans hustru.

Hon frågade: "herre, hvem gaf dig detta budskap?"

"Brahmanen, min fru", svarade han.

Då förstod hon, att hennes son var död. Men hon icke så mycket som darrade en gång.

Sålunda visande fullkomlig självbehärskning och iklädande sig hvita kläder, med vällukter och blommor i handen, befallde hon, att matsäcken skulle göras i ordning, och beledsagade de öfriga familjemedlemmarne ut på åkern. Men ingen enda af dem fällde en tår eller yttrade en klagan. Bodhisatta, som fortfarande satt i skuggan där gossen låg, förtärde sin matsäck. Och när måltiden var till ända, samlade de alla bränsle; och läggande kroppen på grafbålet, offrade de vällukter och blommor och satte sedan eld på det. Men icke en enda tår utgöts af någon bland dem. Alla dvaldes de i tanken på döden.

Så stor var makten af deras dygd, att Sakka's tron visade tecken till hetta. Sakka sade: "jag undrar, hvem det är som har sådan ifver att störta mig från min tron?" Vid närmare begrundning upptäckte han, att detta berodde på den dygd, som fanns hos dessa människor; och högligen förtjust sade han: "jag måste bege mig till dem och resa ett högt jubelskri likt ett lejons rytande och omedelbart därpå fylla deras boning med de sju skatterna." Och han gick hasteligen dit, ställde sig vid sidan af bålet och sade: "hvad gören I?"

"Vi bränna kroppen af en man, herre."

"Det är ingen man I brännen", sade han. "Jag tror, i steken köttet af något djur, som I fällt."

"Ingalunda, herre", sade de. "Det är just kroppen af en man som vi bränna."

Då sade han: "det måste vara någon fiende."

Bodhisatta sade: "det är vår egen verklige son och icke någon fiende."

"Då kan den sonen icke varit Eder kär och dyrbar."

"Han var oss mycket dyrbar, herre."

"Hvarför gråten I då icke?"

Då yttrade Bodhisatta, för att utveckla skälet, hvarför han inte grät, det första versparet:

"Som ormen lämnar gammalt skinn
och kläder sig i egen hamn,
så lämnar mannen dödsens kropp,
när lifvets fröjder tagit slut.

På bålet honom icke når
den klagan, släkten ägna vill.
Därför jag icke sörja vill:
han gången är dit han måst gå."

När Sakka hörde dessa Bodhisatta's ord, frågade han brahmanens hustru: "i hvilket förhållande stod den döde mannen till dig, o kvinna?"

"Jag bar honom tio månader i min kved och gaf honom di vid mitt bröst och ledde de första rörelserna af hans händer och fötter, och han var min vuxne son, o herre."

"O kvinna, må vara att en fader på grund af mannens natur icke gråter, men en kvinnas hjärta är ömt: hvarför gråter då icke du?"

Och, till förklaring, hvarför hon icke grät, yttrade hon följande verspar:

"Okallad han i världen kom,
ej bjöds han att ur världen gå.
Som han var kommen, så han gick;
hvad orsak är för klagan här?

På bålet honom icke når
den klagan, släkten ägna vill.
Därför jag icke sörja vill:
han gången är dit han måst gå."

När Sakka hört dessa brahmanhustruns ord, frågade han systern: "o kvinna, hvad var den döde mannen för dig?"

"Han var min broder, herre."

"O, kvinna, systrar älska i sanning sina bröder, hvarför gråter då icke du?" Men för att utveckla skälet, hvarför hon icke grät, upprepade hon följande verspar:

"Om än jag magrade och grät,
hvad hade jag för godt däraf?
'Ack, släkting, bror och hjärtevän!' —
det blefve ännu mera ondt.

På bålet honom icke når
den klagan, släkten ägna vill.
Därför jag icke sörja vill:
han gången är dit han måst gå."

När Sakka hörde dessa systerns ord, frågade han hans hustru: "o kvinna, hvad var han för dig?"

"Han var min make, herre."

"Kvinnor äro i sanning, när en make dör, som änkor hjälplösa. Hvarför gråter då icke du?"

För att utveckla skälet, hvarför hon icke grät, yttrade hon följande verspar:

"Som barnet gråter, när det ej
kan månen uppå himlen nå,
så är det, när man sörjer död,
man hålle honom än så kär.

På bålet honom icke når
den klagan, släkten ägna vill.
Därför jag icke sörja vill:
han gången är dit han måst gå."

När Sakka hört dessa hustruns ord, frågade han slafvinnan, sägande: "kvinna, hvad var han för dig?"

"Han var min husbonde, herre."

"Utan tvifvel har du blifvit misshandlad och slagen och förtryckt af honom, och därför, i tanke att det är väl han är död, gråter du icke."

"Tala inte så, min herre! Detta stämmer icke alls. Min unge herre var full af långmodighet och kärlek och

medlidande med mig och var som en fosterbroder för mig."

"Hvarför gråter du då inte?"

Och för att förklara, hvarför hon icke grät, yttrade hon följande verser:

"Som sönderbruten kruka, den
ej sättas kan ihop igen —
så är det, när man sörjer död,
man hålle honom än så kär.

På bålet honom icke når
den klagan släkten ägna vill.
Därför jag icke sörja vill:
han gången är dit han måst gå."

När Sakka hört hvad de hade att säga, sade han högeligen förtjust: "I hafven omsorgsfullt riktat Eder tanke på döden. Från denna stund behöfven I icke arbeta med Eder egen hand. Jag är Sakka, himmelens konung. Jag skall skapa de sju skatterna i oräkneligt öfverflöd i Edert hus. I skolen gifva allmosor, hålla morallagen, iakttaga fastedagar och vakta väl på Edra vägar." Och med denna maning till dem fyllde han deras hus med omätlig rikedom och gick så sin väg.

När Mästaren slutat denna framställning af läran, förklarade han sanningarna och identifierade historien (vid slutet af sanningarna ernådde landtmannen den första vägens frukt):

"Vid den tiden var Khujuttarā slafvinnan, Uppalavaṇṇā dottern, Rāhula sonen, Khemā modern, och jag själf var brahmanen."

II. UR DEN BUDDHISTISKA SANSKRITKANON.

Bodhisattva's askes.

Mahāvastu II, 121—133.

Då jag uppehöll mig på berget Gayāçīrṣa, uppgingo för min tanke tre liknelser, förut hvarken hörda eller förstådda. Hvilka tre? "Det finnes asketer och brahmaner, som kroppsligen ej äro frigjorda från lustarna, som andligen ej äro frigjorda från lustarna, och hvilkas lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag ännu icke äro kufvade; vidare erfara dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla: dessa äro nu oförmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen. Liksom, om en man komme och ville erhålla eld, sökte eld, gick omkring efter eld, och tänkte rifva i vattnet med ett vått öfre rifträd på ett vått kådigt trästycke, han icke skulle vara i stånd att frambringa en låga och göra elden synlig, likaså erfara nu dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla och äro likaledes oförmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen." Detta, I munkar, var den första liknelsen, förut hvarken hörd eller förstådd, som uppgick för min tanke, när jag uppehöll mig på berget Gayāçīrṣa.

Och jag tänkte sålunda, I munkar. — "Det finnes asketer och brahmaner, som kroppsligen äro frigjorda från lustarna,

men ej andligen äro det, och hvilkas lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag ännu icke äro kufvade; vidare erfara dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla: dessa äro nu oförmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen. Liksom, om en man komme och ville erhålla eld, sökte eld, gick omkring efter eld, och tänkte rifva på torra marken med ett vått öfre riftträd på ett vått kådigt trästycke, han icke skulle vara i stånd att frambringa en låga och göra elden synlig, likaså förhåller det sig nu med dessa asketer eller brahmaner, som kroppsligen äro frigjorda från lustarna, men ej andligen äro det, och hvilkas lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag ännu icke äro kufvade; vidare erfara dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla; de äro likaledes oförmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen." Detta, I munkar, var den andra liknelsen, förut hvarken hörd eller förstådd, som uppgick för min tanke, när jag uppehöll mig på berget Gayāçīrṣa.

Och jag tänkte sålunda, I munkar. — "Det finnes asketer och brahmaner, som både kroppsligen och andligen äro frigjorda från lustarna, och hvilkas lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag äro kufvade; vidare erfara dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla: dessa äro nu just förmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen. Liksom, om en man komme och ville erhålla eld, sökte eld, gick omkring efter eld, och tänkte rifva på torra marken med ett torrt öfre riftträd på ett torrt och kådfritt trästycke, han då skulle vara i stånd att frambringa en låga och göra elden synlig, likaså förhåller det sig nu med dessa asketer eller brahmaner, som

både kroppsligen och andligen äro frigjorda från lustarna, och hvilkas lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag äro kufvade; vidare erfara dessa asketer eller brahmaner en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla; men de äro förmögna till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen." Detta, I munkar, var den tredje liknelsen, förut hvarken hörd eller förstådd, som uppgick för min tanke, när jag uppehöll mig på berget Gayāçīrṣa.

Därpå fick jag följande tanke. — "Jag är kroppsligen och andligen frigjord från lustarna, och lusttankar, lustförnimmelser, lustbrand, lustföretag äro hos mig kufvade; jag erfar nu också hos mig en sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla; alltså är jag nu förmögen till den öfver mänsklig lära liggande (ekstatiska) kunskapen, insikten, upplysningen."

Sedan jag nu sålunda, I munkar, uppnått denna insikt, begaf jag mig på väg till Uruvilvā, härförarebyn, och anlände dit. Där såg jag inbjudande, ljufliga trädrötter, afskilda hörn och vinklar, ensamma ställen, fria från människor, fria från lockelser till passion, liggande vid hänförande vattendammar, ägnade att draga sig tillbaka till i ensamhet; och på alla sidor betesmarker och byar, icke alltför aflägsna, icke allt för nära, erbjudande lätt tillfälle att komma och gå. Och då jag såg denna passande fläck jord och floden Nāirañjanā, som flöt fram lugn, ljus, passande, med sitt glänsande vatten, då kom mitt sinne i ett förunderligt lugn, och jag tänkte: "lämpligt är detta för mig, som, af ädel börd, i tro dragit mig tillbaka från världen för att ägna mig åt det heliga sträfvandet (att uppnå sambodhi); om jag nu här skulle ägna mig åt detta sträfvande!"

Då, I munkar, betvang jag och tryckte ned denna min kropp med min tanke och likaledes tanken själf. Under det jag så, I munkar, betvang och nedtryckte denna min kropp med min tanke äfvensom tanken själf, föllo ur axel-

hålorna de lösta svettdropparna ned på jorden samt blefvo till ånga och fördunstade; och äfven från mitt ansikte och min panna löste sig svettdropparna och föllo ned på jorden samt blefvo till ånga och fördunstade. Liksom om, I munkar, en stark man fattade en svag man i nacken och tvingade och tryckte ned honom, alldeles så, I munkar, betvang och tryckte jag ned denna min kropp med min tanke och likaledes tanken själf, och när jag det gjorde, föllo ur axelhålorna de lösta svettdropparna och blefvo till ånga, och från mitt ansikte och min panna löste sig svettdropparna och föllo ned på marken samt blefvo till ånga och fördunstade.

Därpå framträdde för mig följande tanke: "om jag nu skulle försjunka i 'āsphānaka'-ekstasen!" Och jag, I munkar, höll tillbaka in- och utandning från mun, näsa och öron. När jag så, I munkar, höll tillbaka in- och utandning från mun, näsa och öron, så framkommo på båda sidor ur de inre öronhålorna en hög ton och en stark ton. Liksom en smidesbälg, när den blåses, får (ger från sig) höga och starka toner, alldeles så framkommo, när in- och utandning hölls tillbaka, från mun, näsa och öron, på båda sidor ur de inre öronhålorna en hög ton och en stark ton.

Då, I munkar, hade jag följande tanke: "om jag nu skulle i ännu högre grad försänka mig i 'āsphānaka'-ekstasen!" Och jag, I munkar, höll då tillbaka in- och utandning från mun, näsa, öron och på båda sidor från de inre öronhålorna. När jag så, I munkar, höll tillbaka in- och utandning från mun, näsa och öron och på båda sidor från de inre öronhålorna, störtade sig luftströmmar uppåt mot hufvudskålen och genomträngde den. Liksom, I munkar, en slaktare eller slaktarlärling med en skarp slaktarknif skulle uppslita, sönderslita, klyfva, skära omkring, helt och hållet skära omkring hufvudskålen på en ko, alldeles så störtade sig, när jag höll tillbaka in- och utandning från mun, näsa och öron och på båda sidor

från de inre öronhålorna, luftströmmar uppåt mot hufvudskålen och genomträngde den.

Då, I munkar, hade jag följande tanke. "Det finnes här några, som lära renhet. De taga bröstbäret till näring, de taga bröstbärbark till näring och dricka bröstbärvatten och uppehålla sig på olika tillberedningar af bröstbär. Om jag nu skulle taga ett bröstbär och intet andra till näring?" Och jag, I munkar, tog nu blott ett bröstbär till näring, intet andra.

Då blef denna min kropp öfvermåttan mager, den blef öfvermåttan mager. Liksom kāla-knutar eller asītakī-knutar voro mina leder. Liksom en getfot eller kamelfot var mitt säte. Liksom på ett å båda sidor öppet vagnmakareskjul taksparrarna och mellanrummen ses öppnade, äro synliga, alldeles så syntes mina refben och mellanrummen förbundna och voro synliga. Liksom en vriden hårfläta är upphöjd och insjunken, alldeles så var min ryggrad upphöjd och insjunken. Liksom i sommarens sista månad i en brunn vattenspeglarna synas aflägsna, djupt nedsjunkna, obetydliga att se, likaså voro i mina ögon pupillerna aflägsna, djupt insjunkna och obetydliga att se. Liksom en bitter höstkurbits, som är klufven i grönt tillstånd, blir vissen, alldeles vissen och veckig, alldeles så blef min hufvudskål vissen, alldeles vissen och veckig. När, I munkar, jag tänkte: "jag skall beröra främre sidan af min kropp", så berörde jag baksidan; när jag ville kasta upp, föll jag ned hopböjd. Och sedan jag, I munkar, kastat upp, ville jag, i den tanken, att det var godt, att det var skönt, med handen aftorka mina lemmar, som blifvit dammiga. När jag nu, I munkar, med handen torkade mina dammiga lemmar, då föllo mina porhår, hvars rötter voro i förruttnelse, bort på min kropp.

Och kvinnor och män från landets byar talade, sedan det var bekant, sålunda: "blåsvart är nu asketen Gāutama, mörkbrun är nu asketen Gāutama, madgurafärgad är nu asketen Gāutama! Också var den rena kroppsfärgs glans,

som jag haft, försvunnen i följd af denna min hårda ansträngning.

Då, I munkar, hade jag följande tanke: "det finnes här några asketer och brahmaner, som lära renhet genom att till näring taga riskorn. Dessa taga riskorn till näring samt rismjöl och dricka risvatten och uppehålla sig på olika tillberedningar af riskorn. Om jag nu skulle taga ett riskorn och intet andra till näring?" Och jag, I munkar, tog nu blott ett riskorn till näring, intet andra.

Då blef denna min kropp öfver all måtta mager. Liksom kāla-knutar eller asītaka-knutar, så beskaffade voro mina större och mindre leder. Liksom på ett å båda sidor öppet vagnmakareskjul taksparrarna och mellanrummen ses öppnade, äro synliga, alldeles så syntes mina refben och mellanrummen mellan mina refben öppnade och voro synliga. Liksom en getfot eller kamelfot, alldeles så voro mina axelhålor; den yttersta hårdhet hos allt. Liksom en vriden hårfläta är upphöjd och insjunken, likaså voro mina ryggradskotor. Liksom i sommarens sista månad i en brunn vattenspeglarna synas aflägsna, djupt nedsjunkna, obetydliga att se, likaså voro i mina ögon pupillerna; de syntes aflägsna, djupt insjunkna och obetydliga att se. Liksom en bitter höstkurbits, som är klufven i grönt tillstånd, blir vissen, alldeles vissen och veckig, alldeles så blef min hufvudskål vissen, alldeles vissen och veckig. När, I munkar, jag tänkte: "jag skall beröra främre sidan af min kropp", så berörde jag baksidan; när jag ville kasta upp, föll jag ned hopböjd. Och sedan jag, I munkar, kastat upp, ville jag, i den tanken, att det var godt, att det var skönt, med handen aftorka mina lemmar, som blifvit dammiga. När jag nu, I munkar, med handen aftorkade mina dammiga lemmar, då föllo mina porhår, hvilkas rötter voro i förruttnelse, bort på min kropp.

Och kvinnor och män från landets byar talade, sedan det var bekant, öfverallt sålunda: "svartblå är nu asketen Gāutama, mörkbrun är nu asketen Gāutama, madgurafärgad

är nu asketen Gāutama.“ Också var den rena kroppsfärgs glans, som jag haft, försvunnen i följd af denna min hårda ansträngning.

Då, I munkar, hade jag följande tanke: “det finnes här några asketer och brahmaner, som lära renhet genom att till näring taga sesamkorn. Dessa taga sesamkorn till näring samt sesammjöl och dricka sesamvatten och uppehålla sig på olika tillberedningar af sesamkorn. Om jag nu skulle taga ett sesamkorn och intet andra till näring?“ Och jag, I munkar, tog blott ett sesamkorn till näring, intet andra.

Då jag nu såsom näring tog blott ett sesamkorn, icke ett andra, blef denna min kropp öfver all måtta mager. Liksom kāla-knutar eller asītaka-knutar, så beskaffade voro mina större och mindre leder. Liksom en getfot eller kamelfot, alldeles så var min kind (käk). Liksom på ett å båda sidor öppet vagnmakareskjul taksparrarna och mellanrummen ses öppnade, äro synliga, alldeles så syntes mina refben och mellanrummen mellan mina refben öppnade. Liksom en vriden hårfläta är upphöjd och insjunken, likaså voro mina ryggradskotor. Liksom i sommarens sista månad i en brunn vattenspeglarna synas aflägsna, djupt nedsjunkna, obetydliga att se, likaså voro i mina ögon pupillerna; de syntes aflägsna, djupt insjunkna och obetydliga att se. Liksom en bitter höstkurbits, som är klufven i grönt tillstånd, blir vissen, alldeles vissen och veckig, alldeles så blef min hufvudskål vissen, alldeles vissen och veckig. När jag, I munkar, tänkte: “jag skall beröra främre sidan af min kropp“, så berörde jag baksidan; när jag ville kasta upp, föll jag ned hopböjd. Och sedan jag, I munkar, kastat upp, ville jag, i den tanken, att det var godt, att det var skönt, med handen aftorka mina lemmar, som blifvit dammiga. När jag nu, I munkar, med handen aftorkade mina dammiga lemmar, då föllo mina porhår, hvilkas rötter voro i förruttnelse, bort på min kropp.

Och kvinnor och män från landets byar talade, sedan

det var bekant, öfverallt sålunda: "svartblå är nu asketen Gāutama, mörkbrun är nu asketen Gāutama, madgurafärgad är nu asketen Gāutama." Också var den rena kroppsfärgs glans, som jag haft, försvunnen i följd af denna min hårda ansträngning.

Då, I munkar, hade jag följande tanke: "det finnes här några asketer och brahmaner, hvilka lära renhet i fullständig afhållsamhet från näring. Om jag nu skulle söka nå till fullständig afhållsamhet från näring?" Då jag nu, I munkar, nått till fullständig afhållsamhet från näring, blef denna min kropp öfver all måtta mager. Liksom kāla-knutar eller asītaka-knutar, så beskaffade voro mina större och mindre leder. Liksom en getfot eller en kamelfot, alldeles så voro mina kinder (käkar). Liksom på ett å båda sidor öppet vagnmakareskjul taksparrarna och mellanrummen ses öppnade, äro synliga, alldeles så syntes mina refben och mellanrummen mellan mina refben öppnade och voro synliga. Liksom en vriden hårfläta är upphöjd och insjunken, likaså var min ryggrad. Liksom i sommarens sista månad i en brunn vattenspeglarna synas aflägsna, djupt nedsjunkna, obetydliga att se, likaså voro i mina ögon pupillerna; de syntes aflägsna, djupt insjunkna, obetydliga att se. Liksom en bitter höstkurbits, som är klufven i grönt tillstånd, blir vissen och veckig, alldeles så blef min hufvudskål vissen, alldeles vissen och veckig. När jag, I munkar, tänkte: "jag skall beröra främre sidan af min kropp", så berörde jag baksidan; när jag ville kasta upp, föll jag ned hopböjd. Och sedan jag, I munkar, kastat upp, ville jag, i den tanken, att det var godt, att det var skönt, med handen aftorka mina lemmar, som blifvit dammiga. När jag nu, I munkar, med handen aftorkade mina dammiga lemmar, då föllo mina porhår, hvilkas rötter voro i förruttnelse, bort på min kropp.

Och kvinnor och män från landets byar talade, sedan det var bekant, öfverallt sålunda: "svartblå är nu asketen Gāutama, mörkbrun är nu asketen Gāutama, madgura-

färgad är nu asketen Gāutama.“ Också var den rena kroppsfärgs glans, som jag haft, försvunnen i följd af min hårda ansträngning.

Då hade jag, i munkar, följande tanke: „det finnes några asketer eller brahmaner, som erfara en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla; men detta är det yttersta de uppnå, på hvad sätt det än sker.“

I förfluten tid, I munkar, har det funnits, det finns nu, och det skall finnes, I munkar, åtskilliga asketer eller brahmaner, som erfara en hos dem sig inställande kroppen plågande, obehaglig, stickande, skarp och bitande känsla; men detta är det yttersta de uppnå, på hvad sätt det än sker. Jag erinrar mig ej heller att genom denna askesverksamhet hafva för mina ögon sett realiseradt något särskildt slags uppnående utaf den all mänsklig lära öfvergående, nog ädla ekstatiska kunskapen och insikten; detta är icke vägen till upplysning.

Men jag erinrar mig, att jag före min världsflykt, innan jag ännu blifvit munk, sittande i min fader Sākya's lustpark i den svala skuggan af ett jambu-träd med benen i kors under mig, uppnådde den första från lustar fria, från de onda, icke till frälsning ledande tingen fria, med eftertanke och självpröfning förbundna, genom afskildhet förorsakade, i hänryckningsglädje bestående första ekstasgraden och förblef däruti. Detta kunde vara vägen till upplysning. Och då jag, I munkar, uppehöll mig vid denna tanke, uppsteg för mig den därur härstammande vissheten: „detta är vägen till upplysning. Men denna väg kan icke tagas af en, som är mager och svag, och hvars kropp är medtagen, eller af en, som helt och hållet uppnått afhållsamhet från näring. Om jag nu åter skulle taga till mig riklig näring!“

En helvetesskildring.

Mahāvastu I, 9—16.

På denna och den andra värld, hur varelserna komma, gå,
på dödens, födelsernas kretslopp högste Buddha skådar själf.
Han känner väl den frukt, som gärning bär åt dem, som hafva lif,
och platsen, hvarest frukten mognar, vise Buddha skådar själf.
Med denna kunskap Gāutama på åtta helveten satt namn:
af intet skyms den Heliges blick, hans öga genomtränger allt.
Saṁjīva, Kālasūtra samt Saṁghāta och två Rāurava'er,
och Tapana, Pratāpana, Avīcī så, det stora, sist:
med dessa namn helveten åtta nämnas, svårundkomliga,
uppfyllda utaf hemska brott, med sexton utsprång hvart och ett,
fyrdelta och med fyra portar, skilda strängt på hvar sin plats;
i höjd de äro hundra mil, så ock från alla håll i bredd;
omgifna af en järnmur rundt och täckta af ett hvalf af järn;
och marken, likaleds af järn, är glödande med väldig glans;
af järnbill plöjda, utan boningar och ej beträdbara
och rysansvärdt förskräckliga och hemska, olycksbringande,
och alla skräckinjagande, af flammor fyllda hundrafaldt,
och hvart och ett utsänder sken, som hundra mil sig sprider vidt.
Där lefva hemska varelser, som stora synder ha begått,
och lång en tid de brännas där, ja till och med i hundra år.
Och medelst käppar utaf järn de tjocka helvetsvaktarna
ovänner straffa där med slag, som stora synder hafva gjort.
I sång jag dessa skildra vill, i tur och ordning hvart och ett;
uppmärksamt lyssnen nu på mig och hören villigt på mitt tal!

I helvetet Saṁjīva människorna hänga upp och ned
och sargas sönder utaf knifvar och af yxor så alltjämt.
Med af sig självt utväxta naglar utaf koppar såra de
och gräla med hvarandra, vreda, lydande blott vredens bud.
Och andra af dem hafva svärd i händer, och med dem de så
hvarandra hugga ned, fördärfvade i sina själars djup.
Och deras lemmar sjunka hop, men ryckas upp af isig vind;
så gripes hvarje led af brand som frukt af forna gärningar.
Och Mästarn, den Fulländade som äger riktig insikts skatt.
Saṁjīva helvetet benämnde, boningen för syndare.

Förlösta från Saṁjīva väl, i Kukkula de dyka ned,
och under slag de samla sig i långt och utsträckt olyckståg.
Och där de rusa vägar fram i miltal samt åt alla håll;
och brinnande i Kukkula erfara de omätligt kval.

Befriade från Kukkula, de dyka ned i Kuṇapa,
långt och med vandrare beströdt. Och männen, söndersplittrade,
med andedräkten svart och hemska, munnen brännande som eld,
uppslita huden, eget kött och blod förtära de som mat.

Och sluppna ut ur Kuṇapa, på sköna träd de då få syn,
som stå där gröna, bladbetäckta; dit de gå att svalka sig.
Men gamar glupska, korpar, väpnade med näbbar utaf järn,
från svala träden jaga dem och tära dem, blodsårade.
När de på detta sätt förtärts, och benen endast äro kvar,
på dessa åter ständigt så förnyas kött och blod och hud.
Förskräckta trodde de sig se ett skydd, där sådant icke fanns,
och skyndade till Svärdsbladsskogen, under hemska hugg och slag.
Af svärden såras, stickas de och stänkas ned af mycket blod.
Till floden Vāitaraṇī de gå, när de ur Svärdsbladsskogen lösts;
de dyka ned däri, men finna vattnet sjudande och salt.
Och hvarje lem, ett enda sår, af vattnets sälta genomträngs.
Med pikar utaf järn då Yama's bödlar genomstinga dem
och kasta dem på flodens strand och järnkulor dem ge till mat.

Och röda kopparn, çulvakopparn, ger man dem att dricka smält:
knappt har den magen nått, förrän den genom bakdelen går ut.
De, hvilka vandra orätt väg och ingen nyttig handling gjort
och hunnit sina synders gräns, i dessa helveten gå in.
De, hvilka onda handlingar i från sig hållit helt och fullt
och fört en vandel genomgod, ej nödgas vandra straffets stig.

I Kālasūtra-helvetet de fösas från det gröna trä't,
och deras lemmar smulas sönder medelst knif och medelst yx.
Och blad af järn, som väl och under lång tid blifvit glödgade,
rundt lemmarna sig fästa tätt och trycka dem och bränna dem.
Och sedan väl de bränt och tryckt, så lösas bladen utaf järn
och komma blod att kvälla fram, med slamsor utaf kött och skinn.
Från hufvudet till fotabjället sargade och ristade,
de skrapas hop trots mängden se'n i Kālasūtra-helvetet;
och sjunka ned i afgrunden af rök i detta helvete,
där uti mörkret, fruktansvärdt, en vanlig mänska ej kan ses.
Och äfven här de rusa miltals fram i alla riktningar,
i miljarder på hvarann de storma under piskors slag.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
gaf namnet Kālasūtra åt den boningen för syndare.

I helvetet Saṁghāta's botten berg på ömse sidor stå;
emellan dessa i oändligt antal mänskor tvingas in.
Som straff för varelsernas synder klipporna tillsammans slå
och pressa dem, som, elduppslukta, likna stoder utaf eld.
Af lemmarna, som pressas samman, flyta strömmar utaf blod,
ur blandningen af ruttna kroppar uppstå floder utaf var.
I tråg af järn med miljontals klubbor, likaleds af järn,
dem stöta vedersakarna, i många hundra år också.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
Saṁghāta kallade den helvetsboningen för syndare.

I Rāurava-helvetet många släkten hafva stigit ned,
i eld, som flammar häftigt, pinta, höja de ett gräsligt tjut.
När elden synes slockna, då de tysta söka hämta sig;
men åter flammar elden upp, och åter höja de sitt skrän.

Ett andra, äfven Rāurava benämndt, det finns, helt rysansvärdt,
ett helvet utan strand som gräns, oöfverfarbart, afgrundsdjupt.
De digra helvetsvakterna till sina stafvar gripa där
och piska vedersakarna i flera hundra år också.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
gaf namnet Rāurava åt denna boningen för syndare.

I Tapana-helvetet glödgad koppar är till hands för dem;
uppbrända, eldstodslika, kvalda, ge de från sig hemska skrik.
Dit hafva för sin onda vandel många släkten stigit ned;
de, hvilka svårligt syndat, kokas här vid sina synders gräns.
Och kokta knappt, de elända bli spis för hundar uti mängd,
med stora, starka kroppar, hvilka lefva blott af kött och blod.
Och när de blifvit gnagda af, och benen endast äro kvar,
så växer åter fram på dem båd' kött och skinn och blod igen.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
gaf namnet Tapana åt denna boningen för syndare.

Pratāpana af Yama's män med treudd skarp och käft af järn
bevaks; ett berg där finns, förfärande, en massa utaf eld.
Där äro många släkter gömda, hvilkas vandel varit ond;
som fiskar, kastade på sand, de spritta där som syndalön.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
Pratāpana benämnde denna boningen för syndare.

Sist kommer helvetet Avīcī, stort och alltigenom hemskt,
det genomglödgadt är af glöd och fylldt af lågors flammehår.
På sidorna och öfver, under: öfverallt Avīcī är
som sammansatt af kulor utaf järn, rödglödgade i eld.
En enda eld är deras kroppar, helvetsinnevånarnas:
hur oundkomlig g ä r n i n g är de se: 'här ingen utgång finns!'

De rusa hän, hvarhelst de se en dörr, som öppen synes stå,
hvargenom kanske funnes väg för de förlossningssökande.
De, hvilkas förr begångna synder icke ännu mognat ha,
på grund af syndens gärningar ur helvetet ej finna väg.
Och Mästarn, den Fulländade, som äger riktig insikts skatt,
Avīcī namnet gett åt denna boningen för syndare.

Liknelsen om den återfunne sonen.

Saddharma-Puṇḍarīka IV.

När den ärevördige Subhūti, den ärevördige Mahā-Vātsyāyana, den ärevördige Mahā-Kāçyapa och den ärevördige Mahā-Māudgalyāyana hörde denna förut ohörda lära, och när de af den Heliges mun hörde Çāriputra's framtida bestämmelse för en högre fullkomlig upplysning, blefvo de slagna af förundran, häpnad och hänförelse. De stego ögonblickligen upp från sina platser och gingo fram till den plats, där den Helige satt. Sedan de kastat sin mantel öfver ena skuldran, stödt sitt ena knä mot marken och lyft upp sina knäppta händer inför den Helige, blickade de på honom, med kroppen böjd, nedböjd och nedlutad talade de till den Helige sålunda:

"Herre, vi äro gamla, ålderstigna, till åren komna, ärade som äldste i denna munkförsamling. Medtagna af ålderdom, föreställa vi oss, att vi uppnått nirvāṇa. Vi göra inga ansträngningar mer, o herre, för högsta fullkomliga upplysning; våra krafter och bemödanden räcka icke till för det. Ehuru den Helige predikar läran och länge suttit stilla, och ehuru vi hafva lyssnat till denna predikan om läran, så börja dock, o herre, emedan vi länge suttit och länge uppvaktat den Helige, våra större och mindre lemmar såväl som ledgångar och leder att värka. Härigenom, herre, äro vi, trots den Heliges predikan oförmögna att föreställa oss det faktum, att allt är tomhet, ändamålslöst (grundlöst), ej förut bestämdt. Vi hafva icke erfarit någon längtan efter buddha-lagarna, efter

buddha-fältens afdelningar, efter bodhisattva'ernas och tathāgata'ernas utveckling af sina magiska krafter. Ty genom att hafva flytt från de tre världarna, o herre, föreställde vi oss, att vi uppnått nirvāṇa, och vi äro orkeslösa af hög ålder. I följd häraf, o herre, hafva vi, ehuru vi uppmuntrat andra bodhisattva'er och undervisat dem i den högsta fullkomliga upplysningen, genom att göra det aldrig haft en enda känsla af längtan. Och nu, o herre, höra vi af den Helige, att lärjungar också kunna vara förutbestämda för den högsta, fullkomliga upplysningen. Vi äro häpna och förundrade och anse det för en stor vinst, o herre, att vi i dag helt plötsligt från den Helige hört en röst, sådan som vi aldrig hört förut. Vi hafva förvärfvat en ädelsten, o herre, en ojämförlig ädelsten. Vi hade icke sökt, forskat efter, väntat, undersökt en sådan ädelsten. Det har blifvit klart för oss, o herre; det har blifvit klart för oss, o salige.

Det är, o herre, som om en man ginge bort från sin fader och begåfve sig till en annan plats. Han lefver där i främmande omgifning under många år, tjugo eller trettio eller fyratio eller femtio. Under tidens lopp blir den ene (fadern) en stor man; den andre (sonen) är fattig; för att söka sin utkomst ifråga om föda och kläder ströfvar han omkring i alla riktningar och kommer till någon plats, under det hans fader beger sig till ett annat land. Den senare har mycken rikedom, guld, spannmål, skatter och sädesmagasin; äger mycket arbetadt guld och silfver, många ädelstenar, pärlor, lapis lazuli, musselskal och stenar, guld och silfver; många slafvar, manliga och kvinnliga, tjänare för lägre arbete och gesäller; är rik på elefanter, hästar, åkdon, kor och får. Han håller sig med stort följe; har penningar nedlagda i jordegendomar och gör stora affärer med att låna ut pengar, med åkerbruk och handel.

Under tidens lopp, o herre, kom denne fattige man, under det han, på spaning efter mat och kläder, vandrar genom byar, städer, köpingar, provinser, konungariken

och hufvudstäder, till den plats, hvarest hans fader, ägaren af mycken rikedom och guld, skatter och sädesmagasin, bodde.

Nu hade den fattige mannens fader, o herre, ägaren af mycken rikedom och guld, skatter och sädesmagasin, som bodde i denna stad, allt jämt tänkt på sin son, som han förlorat för femtio år sedan; men han yttrade icke sina tankar inför andra och plågade endast sig själf, tänkande: "jag är gammal, ålderstigen, till åren kommen och har öfverflöd på tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar, säd, skatter, sädesmagasin, men har ingen son. Det är att befara, att döden skall träffa mig och allt detta gå förloradt utan nytta."

Oupphörligt tänkte han på denne son: "hur lycklig skulle jag icke vara, om min son kunde få njuta af denna stora rikedom!"

Under tiden, o herre, närmade sig den fattige mannen, på sin spaning efter föda och kläder, så småningom huset, som tillhörde den rike mannen, hvilken var ägare af öfverflöd på tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar, säd, skatter och sädesmagasin. Och den fattige mannens fader råkade sitta vid dörren af sitt hus, omgifven och uppvaktad af en stor skara brahmaner, kṣatriya'er, vāiçya'er och çūdra'er. Han satt på en präktig tron med en pall, som var smyckad med guld och silfver, under det han omsatte hundra tusental koṭi'er (tio miljoner) af guldstycken, fläktad af en yak-svans under en vidsträckt tronhimmel, inlagd med pärlor och blommor och prydd med hängande juvelkransar: med ett ord, han satt där i stor ståt. Den fattige mannen, o herre, såg sin egen fader i sådan ståt sitta framför dörren till huset, omgifven af en stor mängd folk och utförande en familjefaders göromål. Den fattige mannen tänkte skrämd, förskräckt, upprörd, gripen af en känsla af rysning öfver hela sin kropp och orolig i sitt sinne sålunda: "oväntadt har jag här råkat på en konung eller en stor herre. Folk som jag hafva

intet att göra här; bäst jag går. På de fattiges gata finner jag förmodligen föda och kläder utan vidare svårighet. Jag bör icke längre dröja på denna plats, för att icke tagas till tvångsarbete eller undergå någon annan oförrätt."

Därpå, o herre, aflägsnade sig den fattige mannen hastigt därifrån, sprang i väg, dröjde icke, af fruktan för en rad af inbillade faror. Men den rike mannen, som satt på tronen vid dörren af sin bostad, hade igenkänt sin son vid första åsynen. I följd häraf var han nöjd, glad, förtjust, hänförd, uppfylld med glädje och munterhet: "underbart; han, som kommer att njuta af denna mängd af tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar och säd, skatter och sädesmagasin, är funnen! Han, på hvilken jag tänkt oupphörligt, är här nu, då jag är gammal, vid hög ålder, till åren kommen."

Vid samma tid, minut, ögonblick, o herre, utskickade han löpande bud med uppdrag: "gån, I män, och fören fort hit denne man!" Männen sprungo nu iväg i full fart och togo fatt på den fattige mannen, som skrämd, förskräckt, oroad, gripen af en känsla af rysning öfver hela kroppen, upprörd i sinnet, yttrar ett klagande skrik i sin nöd, ropar och utropar:

"Jag har intet ondt gjort." — Men man släpar den fattige mannen med sig med våld. Han åter, skrämd, förskräckt, oroad, gripen af en känsla af rysning öfver hela kroppen och upprörd i sitt sinne, tänker för sig själf: "jag fruktar, att jag skall bli straffad med lifvets förlust; jag är förlorad." Han blir vanmäktig och faller till marken. Hans fader, bestört och nära förtviflan, sade till männen: "bären honom icke på det där sättet!" Med dessa ord bestänker han honom med kallt vatten, utan att säga något till honom. Ty denne husfader kände den fattige mannens nedsatta stämning och sin egen höga ställning; han känner dock, att mannen är hans son.

Husfadern, o herre, döljer klokt för en hvar, att han är hans son. Han tillkallar en af sina tjänare och säger

till honom: "gå, slaf, och säg denne fattige man: 'gå, slaf, hvart du vill; du är fri'!" Tjänaren lyder, närmar sig den fattige mannen och säger till honom: "gå, slaf, hvart du vill; du är fri!" Den fattige mannen blef förvånad, häpen vid att höra dessa ord. Han lämnade denna plats och vandrade till de fattigas gata för att skaffa sig mat och kläder. För att draga honom till sig begagnar sig husfadern af en skicklig list. Han använde för detta ändamål två män af ringa kast och utseende. Han sade till dem: "gån, gån till den man, I sågen här; lejen honom i Ert eget namn för dubbel dagspenning och befallen honom att arbeta här i mitt hus! Och om han frågar: 'hvad för arbete skall jag utföra?' så säg honom: 'hjälpa oss med renhållningen'." De två karlarna gingo och sökte upp den fattige mannen och anställde honom för det nämnda arbetet. Därpå bortföra de två karlarna i förening med den fattige mannen afskrädeshögar i huset för den dagliga betalningen de erhålla af den rike mannen; under tiden ha de sin bostad i en halmhydda i grannskapet af den rike mannens boning. Och denne rike man ser genom ett fönster på, huru hans egen son arbetar med afskrädet; vid denna syn blir han ånyo slagen af undran och häpnad.

Då stiger husfadern ned från sin boning, bortlägger sina kransar och prydnader, aftager sin mjuka, rena präktiga dräkt. Han tog på sig en smutsig klädnad, tog en korg i sin högra hand, insmorde sin kropp med lera och gick till sin son, som han hälsar på afstånd, och tilltalade honom sålunda: "var så god, och tag korgarna och för bort soporna utan dröjsmål!" Genom detta påhitt ställde han så till, att han fick tala med sin son, att han fick ett samtal med honom och kunde säga: "stanna, min gosse, här i min tjänst; gå inte till någon annan plats! Jag vill gifva dig extra betalning, och hvad du vill kan du förtroendefullt bedja mig om, såsom en kruka, en mindre kruka, en gryta eller ved; eller salt, föda eller kläder. Jag har en gammal kappa; om du vill ha den, så säg

ifrån; jag skall gifva dig den. Hvad för husgeråd af det slaget du önskar skall jag gifva dig. Var lugn, kamrat; betrakta mig som din fader, ty jag är äldre än du, och du är yngre. Och du har gjort mig en stor tjänst med att föra bort denna afskrädeshög; och så länge du varit i min tjänst, har du aldrig visat något tecken till ondska, vrånghet, förmätenhet eller hyckleri. Jag har hos dig icke upptäckt någon last af det slag, som man ofta ser hos folk af den tjänande klassen. Från denna stund är du för mig som min egen son."

Från den tiden, o herre, tilltalade husfadern den fattige mannen med namnet son, och den senare känner sig i närvaro af husfadern som en son till sin fader. På detta sätt, o herre, använder honom husfadern, gripen af längtan efter sin son, för bortförande af afskräden i tjugo års tid. Efter denna tids förlopp känner sig den fattige mannen alldeles lugn och kan gå in och ut i huset, ehuru han fortfarande har sin bostad i halmhyddan.

Efter en tids förlopp, o herre, insjuknade husfadern och känner att döden är nära. Då säger han till den fattige mannen: "kom hit, man, jag äger öfverflöd på tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar och säd, skatter och sädesmagasin. Jag är mycket sjuk och önskar hafva någon att öfverlämna min rikedom till; någon som skall mottaga den, och hos hvem den kan anbringas. Mottag den! Ty på samma sätt som jag är ägare af förmögenheten, så är du det, men du skall inte låta något däraf sköflas."

Och sålunda, o herre, mottog den fattige mannen den stora rikedomen på tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar och säd, skatter och spannmålsmagasin; men själf var han alldeles likgiltig för den, använde ingenting för sig själf, icke ens så mycket som priset för en blom-prastha (en ringa vikt). Han lefde fortfarande i samma halmhydda och betraktade sig lika fattig som förut.

När en tid gått, o herre, har husfadern klart för sig, att hans son är i stånd att bevara (förmögenheten), mogen

och utvecklad till själen; att han i medvetande af sitt adelsskap känner sig förlägen, skamsen, led vid tanken på sin förra fattigdom. Då dödsstunden nalkades, sände han efter den fattige mannen, föreställde honom för en samling släktingar, och inför kungen eller kungens ställföreträdare, och i närvaro af medborgare och landsmän talade han sålunda: "hören, herrar, denne är min egen son, af mig aflad. Det är nu femtio år, sedan han försvann från den och den staden. Han heter så och så, och själf kallas jag så och så. För att söka honom har jag kommit hit från den staden. Han är min son, jag hans fader. Till honom lämnar jag all min egendom, och all min egendom skall han erkänna som sin."

Då den fattige mannen hörde detta tal, blef han häpen och förvånad, och han tänkte för sig själf: "oväntadt har jag erhållit dessa tackor af ädla metaller, arbetadt guld, pengar och säd, skatter och spannmålsmagasin!"

Alldeles så, o herre, föreställa vi söner af Tathāgata (den Fulländade), och Tathāgata säger till oss: "I ären mina söner, såsom husfadern gjorde. Vi ledo under tre onda ting (svårigheter), nämligen lidandet, aflelsen och öfvergången (till andra existenser); och i världens hvirfvel voro vi böjda för hvad som är lågt. Sedan hafva vi af den Helige blifvit drifna att tänka öfver de talrika lägre förhållanden, som kunna jämföras med en afskrädeshög. Allt sedan hafva vi öfvat, ansträngt oss för och sökt blott nirvāṇa som vår lön. Vi voro nöjda, o herre, med att hafva uppnått nirvāṇa och ansågo oss hafva vunnit mycket af Tathāgata, eftersom vi hafva vinnlagt oss om dessa lagar, utöfvat dem och ansträngt oss. Men den Helige tager ingen kännedom om oss, blandar sig icke med oss, ej heller talar han om för oss, att denna skatt af Tathāgata's kunskap skall tillhöra oss, ehuru den Helige på ett klokt sätt insätter oss till arfvingar af denna Tathāgata's kunskapsskatt. Och vi, o herre, längta icke (otåligt) att njuta arfvet, eftersom vi anse redan det som en stor

vinst att af den Helige mottaga nirvāṇa som vår lön. Vi predika för bodhisattva'erna, mahāsattva'erna en högstämd predikan om Tathāgata's kunskap; vi utveckla, visa, uppvisa Tathāgata's kunskap, o herre, utan längtan. Ty Tathāgata känner genom sin klokhet vårt anlag, under det att vi själfva icke känna eller fatta det. Det är just af denna grund som den Helige just nu säger oss, att vi för honom äro som söner och den Heliges verkliga söner, och påminner oss om, att vi äro arfvingar till Tathāgata. Ty så står nu saken: vi äro söner till Tathāgata och Tathāgata's verkliga söner, men af ringa ställning. Den Helige känner styrkan i våra anlag och uppdrager åt oss utnämning af bodhisattva'er. Vi hafva emellertid ett dubbelt uppdrag, så till vida som vi i närvaro af bodhisattva'er benämnas personer i låg ställning och på samma gång hafva att höja dem till buddhaupplysning. Kännande styrkan i våra anlag, har den Helige talat sålunda; och på detta sätt, o herre, säga vi, att vi oväntadt och utan längtan därefter erhållit allvetenhetens ädelsten, som vi icke åstundade, sökte, forskade efter, väntade eller fordrade; och detta därför att vi äro söner af Tathāgata.

Vid detta tillfälle föredrog den ärevördige Mahā-Kāçyapa följande verser:

Vi äro slagna med förundran, häpnad och hänryckning vid att höra en röst; det är den ljufva rösten, Ledarens röst, som vi så oväntadt höra i dag.

På ett kort ögonblick hafva vi förvärfvat en stor hög af dyrbara ädelstenar, som vi hvarken tänkte på eller sökte. Alla äro vi förvånade att höra det. Det påminner om en ung man, som, förförd af dåraktiga människor, gick bort från sin fader och vandrade till ett annat långt aflägset land.

Fadern var slagen af sorg vid att erfara, att hans son hade rymt; och i sin sorg genomströfvade han landet i alla riktningar under fulla femtio år.

Under sökandet efter sin son kom han till en stor stad, där han byggde ett hus och stannade välsignad med allt, som kan tillfredsställa de fem sinnena.

Han ägde öfverflöd på tackor af ädla metaller, arbetadt guld, penningar, och säd, musselskal, stenar och koraller; elefanter, hästar och betjänter; kor, boskap och får;

räntor, inkomster, jordegendomar; manliga och kvinnliga slafvar och stort antal tjänare; han var högligen hedrad af tusentals koṭi'er och ständigt en gunstling hos konungen.

Stadsborna bugade sig för honom med knäppta händer lika väl som byinnevånarne i landtområdena. Många köpmän kommo till honom och personer med mångahanda förrättningar.

På sådant sätt blef mannen mäktig; men han blef gammal, ålderstigen, till åren kommen; och han tillbringade dag och natt sorgsen i sinne med anledning af sin son.

"Det är femton år sedan denne dåraktige son rymde sin väg. Jag har erhållit mycken rikedom, och min dödsstund nalkas."

Under tiden vandrade denne dåraktige son från by till by, fattig och eländig, sökande föda och kläder.

Då han så tiggde sig fram, fick han ibland någonting, ibland intet. Han blir klen och mager under sina vandringar, den ovise sonen, under det hans kropp fördärfvas af skabb och sår.

Under tidens lopp kommer han på sina ströftåg till den stad, där hans fader lefde, och till sin faders boning för att bedja om mat och kläder.

Och den mäktige rike mannen råkar sitta vid dörren på en tron under en tronhimmel, vidt utbredd i luften, och omgifven af många hundra lefvande varelser.

Hans förvaltare stodo rundt omkring honom, somliga räknande guld och guldtackor, andra skrifvande räkningar, andra utlånande pengar mot ränta.

Då den fattige mannen såg husfaderns präktiga boning, tänkte han för sig själf: "hvar är jag här? Denne man måste vara en konung eller en storman.

Måtte jag icke löpa någon fara och blifva tagen till

tvångsarbete!" — Med dessa tankar skyndade han i väg, frågande efter vägen till de fattigas gata.

Den rike mannen på sin tron var glad att se sin son och skickade ut budbärare med befallning att hämta den fattige mannen.

Budbärarna grepo mannen omedelbart. Men knappt var han gripen, förrän han svimmade, i och med detsamma han tänkte: "dessa äro säkert bödlar, som hafva kommit; hvad behöfves nu kläder eller föda?" .

När den rike, kloke mannen såg detta, tänkte han: "denne okunnige och enfaldige man är nu i en låg författning och kommer icke att hafva förtroende till min prakt och storhet ej heller tro, att jag är hans fader."

Under sådana förhållanden befaller han personer af låg kast, böjda, enögda, lemlästade, icke klädda, svartaktiga, att gå och taga reda på denne man för lägre göromål:

"Gå i min tjänst och rensa afskrädeshögen, full af exkrementer och .urin; jag vill ge dig dubbel dagspenning."

När han hörde denna uppmaning, infann sig den fattige mannen och rensade den angifna platsen. Han tog sin bostad i ett kyffe nära bostaden.

Den rike mannen iakttager honom alltjämt genom fönstret och tänker: "det är min son, som är upptagen med en låg sysselsättning, rensande afskrädeshögar."

Sedan går han ned, tager en korg, kläder sig i smutsiga kläder och går till mannen och bannar honom, sägande: "du utför icke ditt arbete.

Jag skall gifva dig dubbel dagspenning och dubbelt så mycket smörjelse för fötterna. Jag skall gifva dig föda med salt, grönsaker och dessutom en kappa."

Så bannar han honom för tillfället, men efteråt försonar han honom, sägande:

"Du gör nog ditt arbete bra; du är min son, helt visst; därom är intet tvifvel." Småningom låter han mannen komma in i huset och använde honom i sin tjänst i fulla tjugo år; under loppet af denna tid lyckas han inge honom förtroende.

Under tiden samlar han i huset guld, pärlor, kristaller, gör bokslut och är alltjämt i sitt sinne sysselsatt med all denna egendom.

Den okunnige mannen, som lefver utanför boningen, allena i en koja, närer inga andra tankar än fattigdomens och tänker för sig själf: "sådana besittningar äger icke jag!"

Då den rike mannen insåg detta rörande honom, tänkte han: "min son har kommit till medvetande af adelskap." Han sammankallade en samling af släktingar och vänner och sade: "jag vill gifva all min egendom åt denne man."

I församlingen, där konungen, borgare, stadsbor och många köpmän voro närvarande, sade han sålunda: "denne är min son, som jag förlorade för lång tid sedan.

Det är nu fulla femtio år — och tjugo år, under hvilka jag har sett honom — sedan han försvann från den och den platsen, och sedan jag på spaning efter honom kom till denna ort.

Han är ägare af all min egendom; till honom lämnar jag allt helt och hållet. Han må göra därmed som han önskar; jag ger honom hela min familjeegendom."

Och den fattige mannen blef slagen af häpnad; då han mindes sin forna fattigdom, sin ringa ställning, och då han nu mottager dessa förmåner af sin fader och hela familjeförmögenheten, så tänker han: "nu är jag en lycklig man."

På samma sätt har Mästaren, som känner vårt ringa läge, icke förklarat för oss: "I skolen blifva buddha'er", utan: "I ären förvisso mina lärjungar och söner."

Och världens Herre ålägger oss: "lär dem, o Kāçyapa, den högre vägen, hvilka kämpa för att ernå upplysningens högsta topp, den väg, genom hvars följande de skola blifva buddha'er."

Så befallda af den Salige, visa vi vägen för många bodhisattva'er med stor makt medels upplysande exempel och bevis i myriader koṭi-tal.

Och genom att höra oss fatta Jina's söner den ädla vägen till uppnående af upplysning och mottaga i detta

fall den förutsägelse, att de skola blifva buddha'er i denna världen.

Sådant är det verk vi utföra med ifver, bevarande denna läroskatt och uppenbarande den för Jina's söner på samma sätt som denne man, som förtjänade den andra (fattige) mannens förtroende.

Men ehuru vi utbreda buddha-skatter, känna vi oss själfva fattiga; vi söka icke Jina's kunskap, men på samma gång uppenbara vi den.

Vi föreställa oss ett individuellt nirvāṇa; så långt, icke längre, räcker vår kunskap; ej heller få vi någonsin glädja oss att höra om buddha-fältens fördelning.

Alla dessa lagar äro felfria, orubbliga, ej underkastade förstörelse och förnyelse; men det finns ingen moralisk lag däri. När vi emellertid höra detta, kunna vi icke tro (instämma däri).

Vi hafva uppgifvit all sträfvan på högre buddha-kunskap för lång tid sedan; ej heller hafva vi ägnat oss däråt. Detta är det sista och afgörande ordet af Jina.

I denna kroppsliga existens, som slutar med nirvāṇa, hafva vi oupphörligt vant våra tankar vid brist; vi hafva blifvit befriade från de tre världarnas onda, som vi ledo under, och hafva utfört Jina's befallning.

För alla dem bland Jina's söner, som i denna världen äro stadda på vägen till den högre upplysningen, hafva vi uppenbarat lagen, och hvilken lag vi än lärde, hade vi aldrig någon speciell förkärlek därför.

Och världens Mästare, den självfödde, tager ingen kännedom om oss utan afvaktar tiden; han förklarar icke tingens verkliga sammanhang, under det han pröfvar vårt sinnelag.

Skicklig i att använda sinnrika påhitt på rätt tid, liksom den rike mannen, säger han: "varen ståndaktiga i att underkufva Edert låga sinnelag", och till dem som kufvat sig gifver han sin rikedom.

Det är en mycket svår uppgift, som världens Herre utför; däri utvecklar han sin klokhet, när han tämjer sina

söner af lågt sinnelag och därtill gör dem delaktiga af sin kunskap.

Plötsligt blefvo vi i dag gripna af öfverraskning, alldeles som den fattige mannen, som erhöll rikedom; nu för första gången hafva vi erhållit frukten under Buddha's styrelse, en frukt lika storartad som felfri.

Emedan vi alltid iakttagit de moraliska föreskrifterna under Världskännarens styrelse, så mottaga vi nu frukten af denna moraliska vandel, som vi förut fört.

Nu hafva vi erhållit den härliga, lugna, upphöjda och fullkomliga frukten af att vi fört ett utmärkt andligt lif under Ledarens styrelse.

Nu, o herre, äro vi lärjungar, och vi skola förkunna den högsta upplysningen öfverallt, uppenbara upplysningens värld, hvarigenom vi äro förskräckliga lärjungar (eller: lärjungar lika hjälten Bhīṣma).

Nu hafva vi blifvit helige (arhat'er), o, herre; förtjänande världens dyrkan, inbegripet gudarnas, Māra's, Brahmā's, korteligen, alla varelsers dyrkan.

Hvem finns, om han också ansträngde sig under koṭi'er af äoner, som förmår hindra dig, som i denna värld af dödlige utför så svåra ting som dessa och andra ännu svårare?

Det skulle vara svårt att göra motstånd med hand, fot, hufvud, skuldra eller bröst, äfven om man det försökte under lika många fulla äoner, som det finns sandkorn i Ganges.

Man må kärleksfullt gifva mat, fast och flytande, kläder, dryck, en sof- och sittplats med rena täcken; man må bygga kloster af sandelträ, inreda dem med dubbla stycken af fin hvit musslin och sedan bortgifva dem;

man må vara oförtruten i att utdela läkemedel af olika slag till de sjuka i den Saliges namn; man må utdela allmosor under så många äoner, som det finns sandkorn i Ganges — till och med då skall man icke vara i stånd att göra motstånd (mot döden).

Buddha har en upphöjd natur, oupphunnen makt, underbar kraft, fast i sitt tålamods styrka; en stor lagstiftare är Jina, fri från ofullkomlighet. Den okunnige kan icke behärska sådana saker som dessa.

Alltjämt återvändande, predikar han lagen (läran) för den, hvilkens lifslopp är beroende, han, lagens herre, hela världens herre, den store Herren, öfverhufvudet för alla härskare i världen.

Fulleligen kännande alla varelsers tillstånd, anger han deras plikter, så mångfaldiga, och betraktande mångfalden af deras olika sinnelag, inplantar han lagen med tusen olika bevismedel.

Han, Tathāgata, som fulleligen känner alla varelsers och individers lifslopp, predikar en mångfaldig lära, såsom den där går ut på denna högre upplysning.

Māra's döttrar.

Lalita-Vistara XXIV.

Då tilltalade Māra's tre döttrar Rati, Arati och Tṛṣṇā Māra, den onde, med en vers:

"O fader, hvi är du förstämd?
Är det den mannen, honom då
vi binda fast med lustars band,
som elefanten föra hit;
och honom så, när det vi gjort,
vi bringa i ditt våld förvisst."

Māra sade:

"Visst aldrig Mästarn, Sugata,
här råkar uti lustans våld.
Mitt rike han besegrat har;
därför jag djupt bekymrad är."

I det nu dessa, i sitt lättsinne som kvinnor, icke kände den Fulländades majestät, han som blifvit Bodhisattva, och sålunda icke lyssnade till faderns ord, förvandlades de så

till flickor i blomstrande ungdomsskönhet, till kvinnor i sin kraftigaste ålder och gingo till den Fulländade för att förleda honom till blinda handlingar; men den Fulländade märkte dem icke. Och de blefvo åter till af ålderdom skröpliga, gamla kvinnor.

Därpå gingo de till sin fader och talade:

"Sant, fader, är hvad du oss sagt:
'han ej förförs af lustars makt,
mitt rike han besegrat har;
därför jag djupt bekymrad är.'

Om någon ann vår skönhet sett,
i hvilken vi oss hade klädt
för att förföra Gāutama,
hans hjärta säkert brustit då."

"Välan därför, tag från oss denna kropp af ålders-skröpliga gamla kvinnor!"

Māra sade:

"Jag ser i denna världen ej
med allt hvad lefvande där är
en man, som Buddha's vilja väl
förändra kan ett enda grand.

Gån och bekännen I med ens
för helig muni Eder skuld,
och kroppen, som den förut var,
han återställer, som han vill."

Därpå gingo de och bådo den Fulländade om förlåtelse: "må den Helige taga mot vår skuld, den Salige taga mot vår skuld såsom en skuld af unga, som en skuld af dåraktiga, som en skuld af ovisa, som en skuld af okloka, som en skuld af fåltokunniga flickor, då vi förmenat, att vi måste våga oss på den Helige!"

Därpå tilltalade den Fulländade dem med en vers:

"Med naglarna I villen rycka upp ett berg,
med tänderna I villen bita sönder järn,
med hufvudet I villen krossa berget ock,
i bottenlösa hafvet sökten I ett vad."

"Så mottager jag då, I flickor, Eder skuld. Hvarför det? En lycka är det för alla dem, som anse sin skuld som skuld, som bikta den, och så för framtiden ernå sina sinnens behärskning."

Hjärtat af vishetens fullkomning.

Prajñā-Pāramitā-Hṛdaya-Sūtra.

Åra vare den Allvetande!

Så har jag hört:

Vid ett tillfälle uppehöll sig den Helige i Rājagṛha på berget Gṛdhrakūṭa tillsammans med ett stort antal munkar och ett stort antal bodhisattva'er.

Vid den tiden var den Helige försjunken i en meditation kallad Gamhhīrāvasambodha (Den djupa upplysningsförsänkningen). Vid samma tid höll den store bodhisattva'en Aryāvalokiteçvara på med studium af den djupa Prajñāpāramitā och tänkte sålunda: "det finns de fem skandha'erna, och dessa betraktade han som någonting till sin natur tomt."

Då talade den vördnadsvärde Çāriputra, på grund af Buddha's makt, sålunda till bodhisattva'en Aryāvalokiteçvara: "om sonen eller dottern i en familj önskar intränga i studiet af den djupa Prajñāpāramitā, huru bör han (eller hon) undervisas?"

Härpå svarade den store bodhisattva'en Aryāvalokiteçvara den vördnadsvärde Çāriputra sålunda: "om sonen eller dottern i en familj önska intränga i studiet af den djupa Prajñāpāramitā, måste han (eller hon) tänka sålunda:

'Det finns fem skandha'er, och dessa betraktas som till sin natur tomma. Form är tomhet, och tomhet är i sanning form. Tomhet är icke skild från form, form är icke skild från tomhet. Hvad som är form är tomhet; hvad som är tomhet, det är form. Sålunda äro känsla, namn, iakttagelse (latent intryck), medvetande (kunskap) alla tomhet. Sålunda, o Çāriputra, hafva alla ting karaktär af tomhet; de hafva ingen begynnelse, intet slut, de äro felfria och

icke felfria, de äro icke ofullkomliga och icke fullkomliga. Därför, o Çāriputra, finnes i denna tomhet ingen form, ingen känsla, intet namn, inga latenta intryck, intet medvetande. Intet öga, öra, ingen näsa, tunga, kropp eller själ. Ingen form, intet ljud, ingen smak, beröring, inga objekt. Det finnes intet öga o. s. v. ända tills vi komma till: det finns ingen själ, inga objekt, intet själens medvetande. Det finns ingen kunskap, ingen okunnighet, intet förintande (af okunnigheten) o. s. v. tills vi komma till: det finns icke de fyra sanningarna, att det finnes lidande, lidandets upprinnelse, lidandets upphäfvande, och vägen (till lidandets upphäfvande). Det finnes ingen kunskap, intet uppnående, intet icke-uppnående af nirvāṇa. Därför, o Çāriputra, alldenstund det icke finnes något uppnående af nirvāṇa, befinner sig en man, som nalkats bodhisattva'ernas Prajṇāpāramitā, för en tid höljd i medvetande. Men när medvetandets omhölje blifvit förintadt, blir han fri från all fruktan, utanför räckvidd för förändring, i åtnjutande af slutligt nirvāṇa.

Alla buddha'er från forna, närvarande och tillkommande tider hafva, efter det de nalkats Prajñāpāramitā, vaknat upp till den högsta fullkomliga kunskapen.

Därför böra vi känna den höga versen i Prajñāpāramitā, versen med den stora visheten, den oöfverträffade versen, versen som mildrar allt lidande — den är sanning, icke falskhet — versen förkunnad i Prajñāpāramitā, nämligen: "o upplysning, gången, gången, gången till andra stranden, som landat på andra stranden, svahā!"'

Så, o Çāriputra, skall en bodhisattva undervisa i studiet af den djupa Prajñāpāramitā."

Därpå, när den Helige hade stigit upp från sin meditation, gaf han sitt bifall tillkänna för den ärevördige bodhisattva Avalokiteçvara, sägande: "väl gjordt, väl gjordt, ädle son! Så är det, ädle son. Så, i sanning, måste studiet af den djupa Prajñāpāramitā utföras. Såsom det har blifvit beskrifvet af dig, gillas det af de helige fulländade (*arhat*,

tathāgata)." Så talade den Helige med fröjdefullt sinne. Och den ärevördige Çāriputra och den höge bodhisattva Avalokiteçvara och hela församlingen och hela världen af gudar, människor och gandharva'er prisade den Heliges tal.

Ur Vajrachedikā (Diamantskäraren) VI—IX.

Så tilltalad, sade den ärevördige Subhūti följande till den Helige: "är det verkligen så, att vissa varelser skola framträda, på denna ännu ej beträdda väg, i denna sista tid, vid detta sista tillfälle, i denna sista femhundraårsperiod, när den heliga lagen håller på att gå under — varelser, hvilka skola ådagalägga kunskap om varandets natur i förkunnande af sūtraord, som äro lika dessa?"

Den Helige svarade: "säg icke så, o Subhūti! Jo, då skall det bli så, o Subhūti, att på denna ännu ej beträdda väg, i denna sista tid, vid detta sista tillfälle, i denna sista femhundraårsperiod, när den heliga lagen håller på att gå under, det skall framträda ädla bodhisattvaväsen hvilka skola ådagalägga kunskap om varandets natur i förkunnande af sūtraord, som äro lika dessa. Då skall det nämligen, o Subhūti, på denna ännu ej beträdda väg, i denna sista tid, vid detta sista tillfälle, i denna sista femhundraårsperiod, när den heliga lagen håller på att gå under, framträda ädla bodhisattvaväsen, försedda med utmärkta egenskaper, dygder och vetande, väsen, hvilka skola ådagalägga kunskap om varandets natur i förkunnande af sūtraord, som äro lika dessa.

Det skall icke mera härefter, o Subhūti, finnas ädla bodhisattvaväsen, som äro lärjungar af en enda buddha, och som äga frälsningsgrunden genom undervisning af en enda buddha; utan det skall, o Subhūti, finnas ädla bodhisattvaväsen, som äro lärjungar af flera buddha'er, af hundra, af tusen, och som hafva erhållit frälsningsgrunden genom undervisning af flera buddha'er, af hundra, af tusen, och som, i det de förkunna sūtraord, som äro lika dessa, skola

erhålla den enda och högsta tankens ro. Och dessa, o Subhūti, äro kända af den Fulländade på grund af hans buddhakunskap; och de äro sedda af den Fulländade genom hans buddhaöga, o Subhūti; de äro upplysta (buddha'er), o Subhūti, af den Fulländade. Och alla dessa, o Subhūti, skola frambringa och förvärfva frukten af en omätlig, oberäknelig massa af goda gärningar."

"Och hvarför nu detta?"

"Därför, o Subhūti, att hos dessa ädla bodhisattvaväsen härskar ej vidare föreställning om individualitet (själf), ej om existens, ej om lif, ej om personlighet. Ej heller, o Subhūti, härskar hos dessa ädla bodhisattvaväsen föreställning om lag (för existensen); lika så ej heller föreställning om icke-lag. Det härskar icke längre, o Subhūti, hos dessa ädla bodhisattvaväsen hvarken föreställning eller icke-föreställning (kunskap eller okunnighet)."

"Och hvarför detta?"

"Jo, om de ädla bodhisattvaväsen, o Subhūti, ännu behärskades af föreställning om lag (kvalitet), då skulle de i följd häraf fika efter (tro på) individualitet (själf), efter särexistens, efter lif, efter personlighet. Om de behärskades af föreställning om icke-lag (icke-kvalitet), så skulle de i följd häraf fika efter individualitet, efter särexistens, efter lif, efter personlighet."

"Och hvarför så detta?"

"Emedan, o Subhūti, härefter ett ädelt bodhisattvaväsen icke vidare bör fika efter lag eller icke-lag.

Därför föredrogs af den Fulländade detta förborgade ord för församlingen: 'föreställningen om kvaliteter öfverges med nödvändighet af dem, som känna lärandet af en lag (lära), såsom den där är som en flotte; ännu mer föreställningen af icke-kvaliteter'."

Därefter sade den Helige till den ärevördige Subhūti: "hvad tänker du härom, o Subhūti? Finns det en lära, som, benämnd 'den högsta fullständiga upplysningen',

har blifvit uppenbarad af den Fulländade; eller en lära, som blifvit förkunnad af den Fulländade?"

Så tilltalad, sade den vördnadsvärde Subhūti följande till den Helige: "försåvidt jag, o herre, förstår meningen uti hvad som blifvit sagdt af den Helige, finns det ingen lära, som, benämnd 'den högsta fullständiga upplysningen', blifvit uppenbarad af den Fulländade, ej heller en lära, som har blifvit förkunnad af den Fulländade. Hvarför detta? Emedan den lära, som blifvit uppenbarad eller förkunnad af den Fulländade, är ofattlig, outsäglig. Det är hvarken lära eller icke-lära. Hvarför detta? Jo, de högsta personliga väsen äro frambragta (sådana) utan att ändå vara af karman formade (och sålunda ägande de latenta intrycken)."

Den Helige sade: "hvad menar du härom, o Subhūti? Om en son eller en dotter af (god) familj fyllde sfären af miljoners miljoner världar med de sju ädelstenarna och lämnade den som gåfva åt tathāgata'erna och arhat'erna, de fullständigt upplysta, månne denna son eller dotter af (god) familj härur skulle förvärfva sig ett stort förråd af förtjänst?"

Subhūti svarade: "stort, o herre, stort, o salige, skulle det nederlag, det förråd af förtjänst vara, som denna son eller dotter af (god) familj skulle förvärfva sig. Och hvarför så? Därför att, o herre, detta förråd af förtjänst, hvarom den Helige talat, af honom blifvit förklaradt som ett icke-förråd. Det är därför som den Fulländade sagt: 'det är ett förråd af förtjänst, ett förråd af förtjänst'."

Den Helige sade: "om, o Subhūti, denna son eller dotter af (god) familj sålunda fyllde sfären af miljoners miljoner världar med de sju ädelstenarna och lämnade den som gåfva åt tathāgata'erna och åt arhat'erna, de fullständigt upplysta; och (å andra sidan) någon toge ut om blott en enda vers på fyra versrader (pada'er) från läran samt undervisade andra däri, utförligt och i detalj utvecklade

den, så skulle denne senare häraf förvärfva sig en mycket rikligare skatt af förtjänst, en skatt omätlig och oberäknelig. Och hvarför? Därför att, o Subhūti, det är därur som den högsta och fullständiga upplysningen, tillhörande de fullständigt upplyste tathāgata'erna och arhat'erna, uppstått; det är därur som de heliga buddha'erna uppstått. Huru så? Jo, Subhūti, emedan dessa buddha'ernas kvaliteter, som kallas 'buddha'ernas kvaliteter', på samma gång af den Fulländade blifvit förkunnade såsom icke-kvaliteter hos buddha'erna. Det är också därför som de äfven kallats buddha'ernas kvaliteter."

Den Helige sade: "men hvad tänker du nu också härom, o Subhūti? Tillkommer det en, som nått frälsningsvägens första stadium (*srotaāpanna* 'som kommit i strömmen') att säga: 'jag har skördat frukten af det första frälsningsstadiet *(srotaāpatti)*'?"

Subhūti svarade: "nej, herre, det tillkommer honom ej. Det tillkommer ej den, som nått frälsningsvägens första stadium, att säga: 'jag har skördat frukten af första frälsningsstadiet'. Hvarför så? Därför att han, o herre, icke uppnått något som helst stadium. Det är därför han kallas 'inkommen i strömmen' (frälsningsvägen; omvänd). I verkligheten har han hvarken uppnått form eller ljud eller lukt eller smak eller känsla af beröring. Därför kallas han: 'inkommen i strömmen'. Om, o herre, det tillkomme den som nått frälsningsvägens första stadium att säga: 'jag har skördat frukten af första frälsningsstadiet', då skulle han vara en, som tror på individualitet (själt), existens, lif, personlighet."

Den Helige sade: "men hvad menar du? Anser du, att det tillkommer en på andra stadiet af frälsningsvägen varande (*sakṛdāgāmin* 'som endast behöfver återfödas en gång till') att säga: 'jag har vunnit den frukt som tillkommer en på andra frälsningsstadiet varande'?"

Subhūti svarade: "förvisso ej, herre; det tillkommer ej en på andra frälsningsstadiet stående att säga: 'jag har skördat den frukt, som tillkommer en på andra frälsningsstadiet stående.' Hvarför så? Därför att den som uppnått andra frälsningsstadiet icke har något existensunderlag. Det är därför han kallas 'den en gång återkommande'."

Den Helige sade: "hvad menar du, o Subhūti? Tillkommer det den som befinner sig på sista stadiet *(anāgāmin* 'ej kommande åter') att säga: 'jag har vunnit frukten, som tillhör en i andra stadiet varande'?"

Subhūti svarade: "nej, alls icke, o herre; det tillkommer ej den som befinner sig i sista stadiet att säga: 'jag har vunnit frukten af det tredje stadiet'. Och hvarför? Emedan, o herre, icke ens den, som uppnått det tredje stadiet, är en individuell varelse. Därför kallas han 'den som icke (vidare åter)kommer'."

Den Helige sade: "hvad menar du, Subhūti? Tillkommer det en arhat att säga: 'jag har uppnåt arhatstadiet (helighetsstadiet)'?"

Subhūti svarade: "nej, o herre, icke ens en arhat tillkommer det att säga: 'jag har uppnått arhat-stadiet'. Och hvarför? Jo därför att, o herre, någonting som benämnes en arhat icke har individuell tillvaro. Därför benämnes han också arhat. Om, o herre, det tillkomme en arhat att säga: 'jag har uppnått arhat-skap', så skulle han just i det ögonblicket tro på individualitet (själf), existens, lif och personlighet."

"Hvarför detta?"

"Jo, jag är, o herre, af den Fulländade, den fullkomligt upplyste Helige insatt till ledare för dem, som icke hänge sig åt njutning; jag är, o herre, en arhat utan hvarje passion. Och ändock, o herre, är det mig icke tillåtet säga: 'jag är en arhat utan hvarje passion'. Ty om jag, o herre, kunde säga: 'jag har vunnit arhat-skap', så skulle den Fulländade icke om mig hafva förutsagt: 'Subhūti,

af god familj, ledare för dem som hänge sig åt dygden, skall icke vidare hänge sig åt någonting'. Därför säges han vara 'en utöfvare af dygden, en utöfvare af dygden'."

Ur Prajñā-Pāramitā.

Sålunda talade Çāriputra till den Helige: "Bodhisattva, som forskar sålunda, forskar han också i 'Vishetens fullkomning'?" — Härpå sade den Helige till Çāriputra: "Bodhisattva, som forskar sålunda, forskar också i 'Vishetens fullkomning'." — Härpå sade Çāriputra till den Helige: "Bodhisattva, som forskar sålunda, hvilket tillstånd studerar han?" — Härpå sade den Helige till Çāriputra: "Bodhisattva, o Çāriputra, som studerar sålunda, studerar intet tillstånd. Hvarför så? Tillstånden (tingen), o Çāriputra, existera icke, såsom vanliga (oomvända) och okunniga människor, som hänga fast därvid och icke blifvit undervisade, mena." — Çāriputra sade: "huru existera de då, o herre?" — Den Helige svarade: "de existera, o Çāriputra, blott på sådant sätt, att de i verkligheten icke existera. Och då de ju icke existera, kallar man dem avidyā, d. v. s. det icke-existerande eller icke-vetandet. Därvid fasthänger de vanliga och okunniga människorna, som icke blifvit undervisade. De föreställa sig alla ting, af hvilka i verkligheten intet existerar, som existerande. Då de föreställa sig dem sålunda, känna de icke, se de icke tingen, då som de äro fångslade åt två håll. Det är därför som de föreställa sig som existerande alla de ting, hvaraf intet existerar. När de föreställa sig dem så, hänga de fast åt två håll. Väl en gång sålunda fasthängande och hafvande förstått lagen om kausalnexus, föreställa de sig ting som varit, ting som komma och ting som äro. När de föreställt sig dem sålunda, fästa de sig vid namn och form. Det är på detta sätt de föreställa sig

ting, hvaraf intet existerar. Föreställande sig som existerande ting, hvaraf intet existerar, känna de icke, se de icke den sanna vägen. Icke kännande, icke seende den sanna vägen, träda de icke ur förbindelsen med de tre världarna; de känna icke det sanna målet. Och de sälla sig till deras antal, som man benämner de icke-vetande; de tro icke på den sanna läran. Därför fästa sig, o Çāriputra, bodhisattva'erna icke vid någonting."

— — — — — — — — — — — — — — —

Då talade Subhūti sålunda till den Helige: "om någon, o herre, gör följande fråga: 'kan en människa, frambragt af en magisk villa (illusion), lära sig allvetande, närma sig allvetande, komma fram till allvetande?' På hvad sätt, o herre, skulle man svara på den frågan?" — Härpå svarade den Helige Subhūti sålunda: "jag frågar dig själf i stället, o Subhūti; förklara saken, som du kan!" — "Välan, o herre", svarade Subhūti, som gjorde sig i ordning att lyssna, och den Helige talade sålunda: "hvad menar du nu härom, o Subhūti? Är illusionen en sak och form en annan sak? Är illusionen en sak och känslorna ett annat? Föreställningarna ett annat? De latenta intrycken ett annat? Medvetandet ett annat?" — Subhūti svarade: "nej, herre, nej, icke är illusionen en sak och formen en annan: formen är illusion och illusionen form. Nej, herre, illusionen är icke en sak och känslan en annan. Känslan, föreställningen, intrycken, o herre, äro illusion; illusionen är känsla, föreställning och intryck. Nej, herre, illusionen är icke en sak och medvetandet en annan sak. Medvetandet, o herre, är illusion; i illusionen, o herre, är medvetandet." — Den Helige sade: "det är uti illusionens natur det ligger, som gör varelserna till det de äro. Det är, o Subhūti, som om en skicklig trollkarl eller en lärjunge till en trollkarl vid en korsväg, där fyra stora vägar stöta tillsammans, läte en väldig människomassa uppträda, och sedan han låtit den framträda, åter läte den försvinna."

Ur Bodhicaryāvatāra.

Kap. 3. Bodhi-tankens förvärfvande.

Det goda, som göres af alla varelser, lugnar helvetets smärtor. Jag njuter däraf i fullkomlig glädje. Må de olyckliga blifva lyckliga!

I fråga om skapelsen fröjdar jag mig åt dess befrielse från saṁsāra's olyckor. I fråga om frälsarna fröjdar jag mig åt deras egenskap af buddha'er och bodhisattva'er.

I fråga om lärarna, fröjdar jag mig åt, att de äga dessa skapande oceaner af den ädla tanken, som skänka lycka åt alla varelser, och som innehålla frälsningen.

Jag bönfaller, knäppande mina händer, de fulländade buddha'erna i alla världens regioner: att de må tända lärans lampa för de vansinniga, som vandra på afgrundens brant.

Jag bönfaller, knäppande mina händer, de jina'er, som åstunda nirvāṇa: måtte de ännu under tidsåldrar förblifva talrika af fruktan för att världen icke skall bli bländad (bedårad).

Genom kraften af de goda gärningar jag har gjort må jag ernå att för hvarje varelse vara lindrare af alla lidanden!

Jag är läkemedel för de sjuka, jag vill vara läkaren, jag vill vara deras tjänare, ända tills det onda är botadt.

Med regn af mat och dryck skall jag utsläcka den smärtsamma hungern och törsten. Under dagar af hungersnöd skall jag själf blifva dryck och mat.

För varelser, som äro fattiga, må jag vara en outtömlig skatt! Jag vill tjäna och hjälpa dem i hvarje hänseende.

Alla njutningar för mig själf, alla fröjder från forna, närvarande och tillkommande tider lämnar jag utan att se mig tillbaka, för uppfyllelse af hvarje varelses lycka.

Nirvāṇa är öfvergifvande af alla ting, och min själ söker nirvāṇa: om jag måste lämna allt, är det mera värdt att gifva allt åt varelserna.

Sålunda har jag gjort denna alla lefvandes själ lycklig: de kunna utan uppehåll slå, förgripa sig på och betäcka mig med smuts.

De kunna gäckas med min kropp, göra den till åtlöje och hån. Jag har själf lämnat min kropp, och allt detta är mig likgiltigt.

Hvilken handling de än må vilja låta mig göra för att bringa dem lycka, måtte ingen af dem förfela sin bestämmelse genom att taga sin tillflykt hos mig!

Om deras själ är förbittrad eller tacksam för min hjälp, hvad kommer det mig vid? Jag vill alltid vara orsak till att deras önskningar förverkligas.

Somliga skola falskeligen anklaga mig, andra göra mig ondt eller håna mig: må alla få del af upplysningen (bodhi)!

Jag vill vara beskyddare för dem som icke hafva beskyddare, resandes vägvisare, för dem som önska uppnå andra stranden båt, brygga, trappa.

För hvarje skapelse vill jag vara lampa för dem som önska en lampa, säng för dem som önska en säng, slaf för dem som önska en slaf.

Jag vill för varelserna vara den magiska stenen, den underbara krukan, det öfvermänskliga vetandets stora grodd, önsketrädet, öfverflödets ko.

Elementen, jorden och de öfriga, äro en alltjämt bestående njutning för de otaliga varelser, hvilka bo i hela världsrymdens regioner.

Måtte jag på detta sätt, så långt som varelserna icke äro lyckliga, med lifsuppehälle förse allt lifvets ursprung, som kommer ur luftelementet (ākāça).

Liksom de forna sugata'erna (salige) förvärfvat upplysningens tanke, liksom de i sin tur utöfvat bodhisattva'ernas lära;

så utvecklar jag i mig, för världens frälsning, upplysningens tanke; så skall jag ock i orden lära buden.

När den vise sålunda erhåller ynnesten af upplysningstankens besittning bör han, när man talar med honom, upphöja och förhärliga den goda tanken på följande sätt:

I dag är min födelse i sanning fruktbringande, och jag besitter den mänskliga existensens tillstånd till nytta. I dag är jag född i Buddha's familj: jag är nu Buddha's son.

Och nu bör jag lefva i att följa min familjs lag, på det att det i denna obefläckade familj ej må finnas någon fläck.

Huru kan en blind finna en pärla i en hög af orenlighet, om ej genom underverk? Det är så som upplysningens tanke skapas i mig.

Denna tanke är född som ett osvikligt medel att förinta varelsernas död, som ett mildringsmedel för världens fattigdom, som en outtömlig skatt.

Det är det härliga läkemedel, som botar människornas sjukdom. Det är trädet, som ger hvila åt varelserna, trötta att irra omkring på lifvets vägar.

Det är den brygga, som är gemensam för alla resande för att komma öfver det olyckliga ödets ström. Det är den goda tankens måne, som höjer sig för att lindra tröttheten och hettan.

Det är den stora solen, som jagar bort den mänskliga okunnighetens mörker, det är det underbara smöret, kärnadt af den goda lärans mjölk.

Det är den lycksaliga boningen på människornas pilgrimståg, törstande efter lycka och njutning, hvilka vandra på lifvets vägar. Alla utan undantag blifva där mättade.

I dag har jag inbjudit människorna till att blifva sugata'er (saliga), att blifva lyckliga: må alla, sura'er och asura'er, fröjda sig i närvaro af alla buddha'er.

Hymn till Tārā.

Med kransar, i hvilka blommorna äro nya lofprisningar, o du, som är räddarinnan med den tillflykt du skänker i olyckan, o Aryā (Aryātārā), med knäppta händer och med hufvudet böjdt under diademets bländande glans tillbedjer jag i fromhet dina fötter, hvilka, liksom af en nyligen anbragt lackfärg, synas belysta af ljuset från de bländande blixtar, som uppstå ur glansen af ädelstenarna i de sköna tofsprydnader, som äro på hufvudena af de framstående gudomligheter (som fallit ned i tillbedjan af dig, och) som äro röda af den unga solens strålar.

Min kropp har fallit ned i eländets eld, svår att öfverskrida; olycklig vet jag ej, hvart jag skall vända mig; förvirrad (ropar jag:) "hvad skall jag göra, hvad skall jag göra?" Alltjämt tillintetgjord af misslyckandet i de företag jag börjat, hör jag mera från de andra, med mina ögon liksom brustna, om solens och månens glans på himlahvalfvet, fjättrad af hoppet att själf kunna se och tvungen att låta mig ledas af en annan: jag tager min tillflykt till dig, som fördärfvar det onda.

Förvisso, ditt medlidande sträcker sig utan åtskillnad ut öfver alla varelsers väg; i och med den nåd, som bevisas dem, kommer också nödvändigtvis mig, som är midt ibland dem, samma nåd till del. Din makt, som är utan motsvarighet, är den solskifva, som upplyser mörkret af de synder som begås i hela världen. Jag är en olycklig; äfven mig, ack ve, bränner den synd, som jag begått.

Ve, ve mig olycklige, för hvilken mörkret (som omger mig) icke skingras ens af solens strålar; mig, som törstande irrar omkring på brädden af Himavantdotterns (Hāimavatī's) flodstrand, som är kall på grund af den på dess klippor i flingor liggande snön, och hvars dolda hålor

äro fyllda af talrika dyrbara ädelstenar och utgöra vägen till pärlornas ö. Jag, som är utan skydd, har valt dig, heliga, till min beskyddarinna, du, som ensam uppehåller alla världar.

Äfven en moder tröttnar, när hennes son ofta gråter högt för att erhålla bröstet; äfven en fader blir vred, när han dag för dag (af sonen) tages i anspråk för saker, hvilka han icke äger. Men du, som slingrar dig om grenarna på det stora önsketrädet, hvars rika frukter äro (uppfyllandet af) önskningarna från de tre världarna, låter gåfvor rikligen strömma till alla, som bedja dig om förmåner; och icke finnes hos dig någon föränderlighet.

"För hvem som helst, hvars kropp brännes af passionsflodens eld, är jag räddande farkost". Förverkliga i mig, som är nedsänkt i lidandets helvete, detta af dig själf förkunnade löfte, så att det bär frukt. Så länge lidandets vågor växa, så att de till slut äro som skarpa förolämpningar mot de lefvande varelserna, och under det människornas tankar stadigt äro riktade på sträfvandet efter den fullkomlige Buddha's väg, var du lika barmhärtig!

Någon upphäfver med hög röst och armarna sträckta upp i luften ett förtviflans skrik under form af lofprisningsord, och ingen bör visa likgiltighet därvid, huru mycket mindre en sådan som du, o moder? När jag hos andra ser, huru deras böner om förmåner uppfyllas af dig och deras önskningar tillfredsställas, så plågas jag oupphörligt af en inre outhärdlig feber, som uppstår ur missnöjet.

Om jag är syndfull, hvarför växer min hängifvenhet för dig alltjämt? Blott genom att man hör och påminner sig ditt namn drifver du ensam bort synden med våld. Huru kommer det sig, säg mig du, som talar sanningens ord, att du stöter bort mig och i fråga om mig lämnar åsido ditt vanliga handlingssätt? Brukar läkaren, gripen af starkt medlidande, förhålla ett läkemedel, lämpligt vid vanmakt, för en person, som håller på att dö?

Intalad vare sig med ens eller så småningom af mina gemena synder, förblindelse, afund, vrede o. s. v., liksom kamelen i klostret, hvars lemmar äro gemensam egendom för flera, får jag icke tillfälle att tillbedja dina fötters lotusblomma ens för ett ögonblick. Särskildt för detta ändamål har denna komposition af ord och stafvelser, som är sorgestämd genom mitt beklagansvärda läge, tillkommit; måtte mina önskningar därigenom blifva fruktbara!

Då de höra liksom ett väldigt skratt, som egentligen är det förskräckliga brak, hvilket uppkommer af (vågornas) bristning, då stranden utsättes för skakningen eller ysterheten af de lekfullt sig vändande vågorna af det vatten, som satts i rörelse af den framstrykande vind, som blåser vid en världsperiods slut — då uppnå de skeppsbrutna, hvilkas fartyg krossats i spillror, de beklagansvärda, förintade af ångest, åtföljd af tårar och skrik, hastigt och med lätthet oceanens strand, om de i din makt söka sin högsta tillflykt, o gudinna.

Under det de finna liksom en hvilobädd i en boning, i hvilken den hastigt genomträngande elden är hemsk genom den hetta, som sprider sig från de gnistor, hvilka springa fram ur skötet af den himlaboning, som visar sig i de i dunstkretsen kringirrande molnen, få de, som till dig i tillbedjan liksom ett diadem sträcka fram sina uppåt riktade hopknäppta händer, och hvilka för dig sjunga sin åkallan med afbruten röst, bland blixtarnas lekande eldar, på ögonblicket af molnens snabba vattenströmmar njuta bönhörelsens glädje.

När brunstvätskan flyter ur de två tinningarna liksom från sidorna af ett berg och bisvärmarna fästa sig därpå med ett surrande, som gör elefantfienden rasande och upphetsar hans raseri; om då elefanten med spetsen af sina betar som med en i höjden gående gunga lyfter upp kroppen af den, som på dig fäster sin tanke, så visar den som är dig trogen döden ifrån sig, och helt glad ser

han ut, som om han vore på själfva hufvudet af elefanten, som med sin breda hjässa liknar ett fäste.

I den öde skogen, i hvilken resa sig i lianer klädda pålar, på hvilka hufvudena af de människor är fästade, hvilka träffats af våldsamt afskjutna pilar, äro de öfvermodiga fribytarna, som, för att skämta, med spetsen af sina fingrar drogo värjan, med bistra blickar, med rynkade och buktade ögonbryn, märkta som slafvar af tankens pensel, som utan att förtröttas tydligt uppdrager stafvelserna i namnet för din glans och härlighet.

Det träffar som en åskvigg, rifver med sina klor upp elefanternas tinningar, och en tjock blodström flyter efter dess mäktiga man, delad öfver bogen; alldeles nära och otåligt att göra språnget, med gapet vidöppet, beväpnadt med skarpa tänder, vänder sig lejonet darrande om och flyr för den man, som uttalar ord af tillbedjan, värdiga dig.

Hvirflar af rök förmörka den vederstyggliga anblicken af otaliga ormar, som hväsa tillsammans; deras gap öppnar sig vidt och visar en bred tunga; det är det band, hvarmed Kīnāça (den girige, Yama) fångar, när han vill straffa syndaren; men om hans enda tanke riktar sig på uppräkning af dina härliga egenskaper, om du är hans förnämsta tröst, så antager han en härlighet, smyckad af kransar af lotusblommor och ringar af rusiga myror.

Med håret illa uppfäst, uppslitet af soldaterna i konungens tjänst, som blifvit uppretade och darrande under rynkning af deras herres ögonbryn; omslingrad af hårdt knutna och sårande tåg midt ibland de häftiga skrik, som de storpratande och uppretade tjänarna utstöta, med strupe och läppar torra af hunger och törst, befriar han sig från dessa oändliga plågor, i fall han tager sin tillflykt till Aryātārā's skyddande fötter, när till och med hans föräldrar och vänner öfvergifvit honom.

När demonerna, skickliga i gäckande förvandlingar, kunna ändra sitt yttre, antaga bedrägliga former, utrusta sig med vapen, hvilkas strålglans förskräcker och bländar,

så befrias den, som då minnes de formler, som man hämtar ur ditt tantra, blott och bart genom detta minne från sin olycka; och till och med de vidunder, som pryda sig med kransar af inälfvor från kadaver, tjäna endast som skydd för att försvara honom från allt ondt.

Elefanternas kroppar äro som moln hvilka åska, de framträngande strömmarna af den sig utbredande brunstsaften äro liksom mörker, vapnens strålning åstadkommer ett blixtarnas sken; pilarna äro regnet, som faller på slagfältet. Till den, hvilken omringas af de förbittrade fienderna med armar af utomordentlig styrka, gifver du en tillväxt i kraft; och blifven hjälte utan like, förvandlar han fienderna till stoft under larm.

De, hvilkas lemmar äro betäckta af sår, frätta af maskar, som kräla i de gapande såren i blodådrorna, fästa i huden och i köttet, som stinker af blod och var, hvarifrån smittan droppar ned, straffade med sjukdom för forna synder — när dessa hängifvet ägna sig åt användning af ett utvaldt och hälsobringande läkemedel, nämligen åt dyrkan af dina fötter, antager deras kropp smältande gulds skönhet, och deras ögon blifva långa som lotusblommor.

Till och med när en lärare i hans öras kärl ej nedlagt vetandets allmosa; till och med om okunnigheten gör honom stum i de lärdas sällskap; före detta mästare i skön framställning, ikläder han sig (ånyo) alla prydnader, alla smycken, alla värdigheter; han erhåller vid konungarnas hof vältaliga mäns plats på grund af makten i den hängifvenhet, som han visar dig.

Med lemmarna illa betäckta af de trasor, som hänga ned på hans höfter, slitna och smutsiga af stoft på grund af nödvändigheten att ligga på bara marken, krossande de lefvande löss han har framför andras boningar, bedjande få tillfredsställa sin hunger ur en stenskärfva — den, som vinner din gunst med fast öfvertygelse, regerar ett land, som förljufvas af leendet hos unga skönheter, som kokett vifta med den till flugors bortjagande tjänande buffelsvansen,

ett land öfverflödande på betar af brunstberusade elefanter, och denne man är skyddad af en solskärm utan like.

De, hvilka tröttas af det ständiga sökandet efter medel att idka handel, ansöka, sysselsätta sig, erhålla ett yrke, uppfylla ett åliggande; som icke vinna rikedomar, frukter af förtjänster, samlade genom goda handlingar, hopade under föregående existenser — om dessa människor bedja dig om rikedom, o du, de olyckligas moder, som triumferar öfver ödet, finna de, de fattiga, skatter af massor af guld, som jorden spyr ut.

Den som är utan medel till uppehälle, utan att veta hvad han vidare skall göra, som får uppbära förebråelser af sin hustru, med slitna kläder; som föräldrar, vänner, barn och närmaste af högfärd undvika till och med på långt håll — en sådan man blir, blott därigenom att han låter dig känna sitt elände, herre till ett hus, hvars omgifningar äro upptrampade af hästarnas hofvar, och i sömnen väckes han endast af klangen af de ringar, som kvinnorna i hans harem bära.

För att (sol)skifvan med sina strålar må kyssa horisontens omkrets, för att kvinnan må vara försedd med skönhetens glans och sprida strålar vidt omkring sig, för att djuret med de sex betarna må blifva det första bland elefanter, för att den utmärkta hästen må erhålla en mörk hårfärg, glänsande som påfågelns fjäderskrud; för att ädelstenen må vara ren och stråla som solen; för att skattmästaren må hafva full skattkammare; för att härföraren må äga rik tillgång på hjältar, o Höga, behöfves endast en smula af din nåd.

Efter sitt behag ägnar vidyādhara'ernas konung (Çiva, i hvars följe en slags luftgenier, ben. vidyādhara'er, voro) uppriktig hyllning af en ständigt förnyad gästfrihet åt älskarinnorna, hvilkas nöje det är att skalkas på dessa platser, där de hafva sina kärleksmöten, på dessa klippor af ädelstenar, välluktande af sandelolja. Det är nämligen ur de böneformler, som han riktar till dig, som han hämtar en

magisk kraft. När han begifver sig till Malaya's honungsskog, stänges han in af de mot honom sträckta svällande mjuka armarna, som blifva mörkfärgade genom reflexen af hans vapen, med dallrande armringar liksom med riglar.

En halskedja hvilar på deras bröst, deras långa ögon täfla med deras örons lotusblommor, deras hårflätor, prydda med mandāra-blommor, af hvilka bina berusas, utandas en frisk doft, klingandet af ringarna på deras fötter samljuder med det ständiga rasslet af deras gördlar, gladt njutande kärlekens upphetsning och på samma gång vördnadsfulla, rikta de, de himmelska jungfrurna, sina böner till den, som hos dig söker skydd.

Nandana's lustgård, hvarest äro kransar af diamantpistiller i lotusblommorna af guld, hvarest äro dammar, där stränderna äro dolda af ädelstenar, hvarest i form af en ljuflig tronhimmel höjer sig pollenstoftet af blommorna från trädet pārijāta (Erythrina Indica), som skjuter högt upp i rymden, hvarest gifves en harmonisk konsert af de ljufva kvinnorna i de odödligas stad, hvilka äro skickliga att spela flöjt och luta — i denna lustgård njuter den, som hänger sig åt din dyrkan, länge lifvets glädje.

I himmelsfloden Mandākinī, med vatten välluktande af nardus-stoft, agallochum och den doftande barken af nejlikbusken, af cardamum och kamfer; hvars vattenskvalp förvandlar sig till hvirflar i fördjupningen mellan brösten, som lyftas af kärleksrusets upphetsning hos älskarinnorna, som ingalunda äro tröga i de brutna vattenströmmarnas lek — där skalkas de med de sköna kvinnorna, de, hvilka fått sin ur goda gärningar härflytande makt mognad genom sitt hjärtas fästande vid dig.

Af de främsta bland gudarna, hvilka böja sitt hufvud under disciplinens börda, hålles hans befallning i ära i himmelens sköte. Han har satt sig upp på gudarnas elefant, hvars lemmar lysa af klingande prydnader. Hans kropp ryser, under det porhåren resa sig otygladt, i det han är löst omslingrad, genom gungningen af armringarna

på Çacī's armar — renad af din blick, som sänker sig ned på honom, regerar han öfver gudarnas jord, och hans underarm är inramad i diamanter.

Din skönhet utbreder sig till den himmel, där den Salige sitter på en af en juvelkrona bestående tron; genom dig stråla de tre världarna med strålar mera lysande än miljarder solar, som stiga upp i sin unga friskhet; Viṣṇu, Indra, Rudra och Brahmā böja sig under bördan af dina steg, när du står på en fot i den stolta ālīḍha-ställningen (skjutställning med högra benet framför det vänstra, som är böjdt); om din skönhet hängifvet dyrkas, länder det till upphäfvande af fruktan för varelsernas återfödelse.

De finnas, som se dig under ditt raseris anblick, när du skakar vapen, gnistrande i dina armar, som likna skogsstammar, hvilka tränga fram till himmelens midt; såsom armringar uppträda dina ormar med de skräckinjagande tofsarna — i denna form är det du injagar fruktan. Fienderna darra vid ditt bullrande skratt, som är som en trumma med häftiga vibrationer i det ögonblick, då den springer sönder; och likspökena (vampyrerna) vrida sina händer och slå dem mot hvarandra och åstadkomma ett tumult af vanvettigt rus och brusande glädje, som injagar rysning.

Andra se dig under en annan anblick: i mellanrummen mellan dina porhår utbreda sig den vidsträckta himmelen och jordens yta, där Brahmā, Indra, Rudra och de öfriga gudarna och människorna och marut'erna och siddha'erna och gandharva'erna och nāga'erna bo i lycksalighet. Horisontens rand är fylld af glansen af buddha'er, som det behagar dig att skapa i hundratal utan gräns, du, som är ofantlig, värd dyrkan af de tre världarna, i din egen natur omfattande alla väsen, rörliga och orörliga.

Somliga se dig purpurfärgad som den röda solen, med strålar rödare än lack- och sindūra-färg, andra se dig dunkel som det omärkligt fina stoftet af blixtarna från lysande ädelsten af mörk safir; åter andra se dig hvitare än oceanens kärnade mjölk eller lysande som guldet. Din allgestaltade

form är lik kristallen, som förändrar utseende, alltefter som de föremål, som äro omkring den, ändra sig.

Såsom enda intyg på den absoluta sanningen, som i sin helhet kan varda känd, först när den upplysts af allvetandets lampa, är det den Allvetande eller hans son som med egna ögon känner det fulla antalet af dina egenskaper; men allt hvad en man som jag genom att helt öppna min mun kan låta höra är endast en kråkas kraxande, och denna olycka är orsak till åtlöje för mitt förstånd, som därigenom lider under en feber af de häftigaste smärtor.

Hvad jag önskar låta dig veta, det vet du allt i stort och smått redan på förhand, men det sätt, hvarpå den okunnige till ytterlighet uttröttar sig, när han skall uttrycka sig för dig, blir en orsak till tillfredsställelse för honom: liksom inför en kärleksfull moder, till och med då hon redan vet allt, erhåller den olycklige, som likt ett gift utspyr sin smärta, välbefinnande med lättnad för hjärtat.

O du, som är nymånen, som visar sig i oceanen af glädje öfver det goda och sköna, vänd till oss din vederkvickande åsyn, låt oss växa genom undervisning i vetande; o du, hvars medlidande är starkt, skingra mitt inre mörker! Jag har renat mitt hjärta med ditt lofs renande vatten, den enda räddningen är mig tillförsäkrad, alldenstund prisandet af dina dygder är den enda osvikliga utvägen för skapelsen.

I det jag prisar en obetydlig del af massan af dina förtjänster, vinner jag en ändlig förtjänst som har smak af den utsökta saften af frukten af den lyckliga dagens önskan, för att däraf njuta intill förlossningens timme. Måtte hela världen genom samma förtjänst omedelbart kunna gå bort mot den Saliges (Sugata's) söners land, hvilket har svastika'ens lyckobringande märke utaf fotbladen till världens höge herre, som har namnet Sukhāvatī (den lyckliga)!

Legenden om Kunāla.

Ur Divyāvadāna kap. XXVII.

Den dag, då konung Açoka utfärdade sina edikt, nedkom hans drottning Padmāvatī med en son. Denne var skön, härlig att åse och intagande. Och hans ögon hade i skönhet icke sin like. Man inberättade nyheten för konungen: "o konung, himlen vare lofvad, lycka vare konungen, honom är född en son." När konungen hört detta, utropade han utom sig af glädje:

"Mitt hjärta fylles nu af högsta glädje,
och Māuryasläktens glans sin höjdpunkt uppnått.
Som jag med lagen riket styrt, han födts mig:
så Lagbefordrare han vare ock till namnet!"

Därför gaf man honom namnet Dharmavivardhara (Lagbefordrare). Strax förde man honom till konung Açoka. När denne fick se gossen, sade han fylld af lycka:

"Hvad gossens sköna ögon äro rena:
en lotus blå de likna, väl utsprungen.
Med skönhet smyckadt rikt hans anlet glänser,
det lyser likt den fulla månens skifva."

Strax kallade konungen sina ministrar och sade: "hören, hvems ögon likna de ögon, I här sen?" Ministrarna svarade: "o konung, ej hafva vi sett någon mänsklig varelses ögon lika dessa; men, o konung, på bergens konung Himavant lefver en fågel benämnd kunāla; hans ögon äro din sons ögon lika." Och han sade:

"Ett berg Snökonung heter, och på dess topp,
på vattuflöden rik och buskar, blommor,
en fågel häckar, som benämns kunāla:
hans ögon lika äro dennes ögon."

Då befallde konungen: "en kunālafågel må föras hit." Men yakṣa'erna hörde befallningen på ett afstånd af en mil

uppåt (i himlen) och nāga'erna på ett afstånd af en mil nedåt (i jorden). I samma ögonblick kommo också yakṣa'-erna med fågeln kunāla. Konungen undersökte länge fågelns ögon, men kunde icke upptäcka någon olikhet mellan dem och prinsens. Slutligen sade konungen: "prinsens ögon äro lika kunālafågelns; därför må prinsens namn vara Kunāla." Ty man säger:

Af gossens sköna ögon hänförd, kungen
utropade: "hans namn Kunāla vare."
Och så hans namn vidt öfver jorden spriddes,
af konung född, med väsen af en ārya.

När prinsen blifvit stor, gafs honom till maka en ung flicka vid namn Kāñcanamālā ('Guldkrans'). En dag begaf sig konung Açoka med Kunāla till Kukkuṭa's eremitboning. Där var nu en sthavira af munkförsamlingen, som var arhat och ägde de sex öfvernaturliga krafterna; han såg, att Kunāla, innan lång tid förflutit, skulle förlora sina ögon. Han sade det till konungen. — "Hvarför?" frågade denne. — "Emedan Kunāla icke uppfyller sina plikter." — Konungen sade till honom: "Kunāla, var noga i att utföra hvad sthavira'en befaller dig." — Då föll Kunāla ned för sthavira'ens fötter och sade: "o sthavira, hvad befaller du?" — Sthavira'en sade: "o Kunāla, betänk, att ögat är någonting förgängligt!" Och han tillade:

"O gosse, ständigt väl betänk, att ögat
förgängligt, grund till tusenfaldigt ondt är!
Ty mången vanlig mänska, fäst för starkt därvid,
så handlingar begår, som bringa blott fördärf."

Kunāla började tänka härpå, med sin uppmärksamhet jämt fäst därvid. Han älskade endast ensamhet och ro. Sittande på en ensam plats i palatset, tänker han på, hurusom ögat och de öfriga sinnena äro af förgänglig karaktär. En dag kom Açoka's hufvuddrottning Tiṣyarakṣitā till denna plats och såg honom sittande ensam. Förledd af hans skönhet, omfamnar hon honom och säger:

"Vid synen af din ljufva blick, Kunāla,
din sköna kropp, ditt ögonpar så härligt
mitt hjärta helt förtärs af brand, som gräset,
när det är torrt, i skogens eld förbrinner."

När Kunāla hörde detta, täppte han till öronen med båda händerna och sade:

"Dig ej det höfves sådant ord uttala
inför en son: du är ju liksom moder.
Håll fjärran från dig en olaglig kärlek,
som leder dig till helvetet ofelbart!"

Då Tiṣyarakṣitā icke hade framgång i sitt förförelseförsök, sade hon till honom i vrede:

"Då du försmår mig, när jag kommer kärlekstörstande till dig,
så vet, att inom kort du, dåre, dödens offer blifva skall!"

Kunāla sade: "o moder, må döden träffa mig, i det jag fasthåller vid plikten och förblifver ren; jag skulle endast ha att göra med ett lif, som för rättfärdigt folk skulle vara ett föremål för tadel. Hvad skall jag med ett lif, hvarest mistning af rätten är mistning af himmelen, ett lif, som skulle blifva orsak till min död och ändock utgöra ett föremål för de visas förakt och fördömelse." Från detta ögonblick tänkte Tiṣyarakṣitā endast på att finna ett tillfälle att skada Kunāla.

Det hände så, att staden Takṣaçilā, som är belägen i norr och som tillhörde konung Açoka, gjorde uppror. Vid underrättelsen härom tänkte konungen själf begifva sig dit. Då fick han af ministrarna det rådet att sända prinsen; han skulle nog undertrycka upproret. I följd häraf tillkallade han Kunāla och sade: "min käre son Kunāla, du skall bege dig i väg till staden Takṣaçilā och underkufva den." Kunāla sade: "ja, herre, jag skall gå". Det heter:

När konungen förnummit sinnelaget
och önskningen hos den, som son han kallar,
väl vetande, hvad kärlek mäktar göra,
han afstod själf och sände så Kunāla.

Konung Açoka lät då smycka staden och vägen, lät aflägsna gubbar, sjuka och elända från vägen, steg upp i en vagn med sin son och begaf sig bort från Pāṭaliputra. Då han lämnade sin son för att bege sig samma väg tillbaka, lade han sina armar om Kunāla's hals, och seende honom i ögonen, sade han under gråt:

"Dens ögon äro lyckliga och seende de människor,
som ständigt skåda få i prinsens sköna lotusanlete."

Men en brahmansk astrolog förutsade, att Kunāla inom kort skulle förlora sin syn. Också kunde konung Açoka icke slita sin blick ifrån hans ögon, och seende in i dem, utbrast han:

"Se, prinsens ögon äro härligt klara,
och konungens hängifvenhet är gränslös.
I dag jag ögon skådar lyckofyllda,
glansrika — dock till undergången dömda.

Och denna stad, som själfva himlen lycklig,
är glädjefylld af prinsens ljufva åsyn.
Men när hans ögon äro borta, skola
dess hjärtan sargas hårdt af sorgens taggar."

Prinsen ankom snart till Takṣaçilā. Vid nyheten om hans ankomst smyckade stadsinnevånarne i Takṣaçilā staden och vägen till en längd af två och en half mil samt gingo honom till mötes med fyllda kärl. Detta sägs i:

När stadens folk det hört, de togo med juveler fyllda kärl
och annat, gingo honom snabbt till mötes, honom hedrande.

När de kommit i hans närhet, sade de med knäppta händer: "ej hafva vi gjort uppror mot prinsen eller mot konung Açoka; men elaka ministrar hafva kommit och förorättat oss." Kunāla intågade då med stor ståt i Takṣaçilā.

Emellertid träffades konung Açoka af en svår sjukdom. Hans exkrementer började komma ut ur hans mun; ur alla hans porer flöt en oren vätska, och det var icke möjligt att

bota honom. Då befallde konungen: "fören hit Kunāla, jag vill sätta honom på tronen. Hvad har jag för behof af ett sådant lif som detta?" Då Tiṣyarakṣitā hörde detta, tänkte hon: "om Kunāla uppstiger på tronen, är mitt lif förloradt." Och hon sade (till konungen): "jag åtager mig att bota dig, men du måste förbjuda läkarna tillträde till palatset." Strax förbjöd konungen tillträde för läkarna. Men Tiṣyarakṣitā sade till läkarna: "om någon annan, man eller kvinna, kommer till Eder, smittad af samma sjukdom som konungen, så visa honom för mig!"

Då hände det, att en annan man, en ābhīra, blef smittad af samma sjukdom. Hans hustru underrättade läkaren om mannens sjukdom. Läkaren sade: "den sjuke skall komma till mig; först sedan jag sett sjukdomen, kan jag ordinera ett läkemedel." Strax begaf sig ābhīra-mannen till läkaren, som förde honom till Tiṣyarakṣitā. Af Tiṣyarakṣitā fördes han till ett undangömdt ställe och bragtes om lifvet. När ābhīra-mannen bragts om lifvet, lät hon öppna hans buk och undersökte magsäcken. Då visade sig i hans inälfvor en ofantlig mask. När denne vände sig uppåt, så gick orenligheten uppåt; men när den gick nedåt, togo de samma väg. Drottningen lät stöta peppar och gaf honom, men masken dog icke. På samma sätt gaf hon honom långpeppar och ingefära. Slutligen gaf man honom lök. Däraf dog han och gick ut afföringsvägen. Detta berättade hon nu för konungen och sade: "ät lök och du skall blifva återställd!" — Konungen sade: "jag är en kṣatriya, huru skulle jag då kunna förtära lök!" — Drottningen sade: "konung, du måste förtära den som medicin för att rädda lifvet." Då tog konungen löken; masken dog och gick ut afföringsvägen, och konungen blef frisk.

Full af glädje uppmanade nu konungen Tiṣyarakṣitā att välja sig en ynnest: "hvilken gåfva skall jag gifva dig?" — Då svarade hon: "må min herre bevilja mig konungamakten för sju dagar!" — "Hvad skall jag då blifva?" sade konungen. — Drottningen svarade: "efter sju dagars förlopp

skall du åter vara konung." — Strax öfverlät då konungen konungamakten åt Tiṣyarakṣitā för sju dagar. Då uppsteg hos henne allraförst den tanken: "nu skall jag tillfredsställa mitt hat mot den där Kunāla." — Och hon skref (i konungens namn) ett falskt bref till innevånarna i Takṣaçilā med innehåll: "Kunālas ögon skola förstöras." Och hon tillade:

"Ty kung Açoka, som är stark och häftig,
invånarna i Takṣaçilā bjudit
att denne oväns ögon rycka ut, som
en skamfläck är för ädla Māuryasläkten."

När konung Açoka gaf en order, som skulle utföras ofördröjligen, brukade han försegla med ett elfenbenssigill. Då tänkte Tiṣyarakṣitā: "jag skall försegla detta bref med elfenbenssigillet, medan konungen sofver" och begaf sig till konungen. Men då uppvaknade konungen alldeles förskräckt. — "Hvad är det?" frågade drottningen. — "O drottning, jag hade en sorglig drömsyn", sade konungen; "jag såg två gamar, som ville slita ut Kunāla's ögon." — "Lycka vare prinsen!" utropade drottningen. — Äfven för andra gången uppvaknade konungen förfärad och sade: "jag har haft en sorglig drömsyn, drottning!" — Tiṣyarakṣitā frågade: "hvad var det för en dröm?" — Konungen svarade: "jag såg Kunāla; han kom in till stadsinnevånarna med långt hår och skägg samt långa naglar." — "Lycka vare prinsen!" utropade drottningen. När konungen ännu en gång låg insomnad, förseglade drottningen brefvet med konungens elfenbenssigill och sände det till Takṣaçilā.

Emellertid såg konungen i drömmen sina tänder falla ut. Omedelbart efter nattens förlopp tillkallade han teckentydare och sade: "hvilken olycka förebåda dessa drömmar?" — Teckentydarna sade: "o konung, den som ser sådana drömmar," — och de sade:

"Om man i drömmen tycker, att ens tänder brista, falla ut,
betyder det, man ser sin son som bländad bragt till undergång."

Vid dessa ord reste sig konung Açoka hastigt från sin tron, och med knäppta händer vändande sig mot de fyra väderstrecken, började han bedja gudomen med dessa ord:

"Den gudom, hvilken nådig är mot Mästarn,
mot Läran och Församlingen, som störst är;
de ṛṣi'er, hvilka äro främst i världen —
må alla de min son Kunāla skydda!"

Under tiden anlände brefvet till Takṣaçilā. När innevånarna i Takṣaçilā och landtborna däromkring fingo se denna skrifvelse, kunde de, som voro lyckliggjorda af Kunāla's talrika dygder, icke uthärda att underrätta honom om dess ohyggliga innehåll. Men efter lång fundering sade de: "konungen är häftig, af våldsam karaktär; om han icke förlåter sin son, så skall han så mycket mindre skona oss." Och de sade:

"Den som har kunnat fatta hat mot prins så lugn så muni-lik,
hvars lycka alla andras är, hur skall mot andra han sig te?"

Till slut underrättade de Kunāla om saken, och brefvet öfverlämnades åt honom. Sedan han läst det, utropade han: "befallningen är trovärdig, gören, som det är Eder befalldt!" Man framförde caṇḍāla-män och sade till dem: "sliten ut Kunāla's ögon!" — Men dessa knäppte ihop sina händer och sade: "vi förmå det ej; ty

den som i vanvett månens glans från himlens fäste rycka sökt,
blott den ur anlet, månen likt, kan rycka dina ögon ut."

Prinsen gaf dem sin krona sägande: "för denna skänk mån I slita ut mina ögon!" — Men de nekade: "af en sådan handling måste nödvändigtvis olycka uppstå." — Då framträdde en man med vanskapligt yttre, betäckt med aderton frånstötande färgfläckar, erbjöd sig och sade: "jag skall sticka ut hans ögon." Han fördes då till Kunāla. I detta ögonblick framträdde tydligt för Kunāla's sinne

sthavira'ernas utsago. Och i det han i minnet återkallade denna, sade han:

"Sannspående de förutsågo denna ofärd, sägande:
'se detta allt förgängligt är, och ingen har varaktig stad'.
De lyckovänner blefvo mig, min lycka, fördel sökande;
från synder fria och med ädla sinnen lagen de mig lärt.

Jag uti allt ser obeständigheten,
och lärarenas råd jag väl behjärtar:
då ej jag darrar, vän, vid synförlusten;
förgängligt ögonparet är, det vet jag.

Som kungen bjuder: ögonen man slite ut, man låte bli.
Jag fått hvad ögat godt kan ge: jag allts förgänglighet har sett."

Sedan vände sig Kunāla till mannen: "välan, slit nu först ut ett öga, min vän, och lägg det i min hand!" Och strax lagade sig mannen i ordning att slita ut Kunāla's öga. I det ögonblicket började hundra tusentals människor klagande ropa: "O ve!

Se, månen ifrån himlen faller med sin glans så fläckfritt ren;
en härlig lotusblomma är från hvita lotussnåret ryckt."

Under det dessa hundratusentals människor sålunda klagade, hade Kunāla's öga blifvit utryckt och lagdt i hans hand. I det han tog sitt öga, sade Kunāla:

"Du råa köttklump, hvarför ser du ej mer,
som nyss förut du gjorde, rummets former?
Bedragen, tadelvärd är den, som om dig
fåfängligt påstår: 'det är jag', vid dig fäst.

De, hvilka städs uppmärksamt i dig blott se
ett ursprungligt, klotlikt ting, svårgripbart,
väl fritt från gift, men städse osjälfständigt,
ej måste de olyckans spår beträda."

Under det prinsen sålunda tänkte på obeständigheten hos allt varande, uppnådde han, i hela mängdens åsyn, det

första stadiet på frälsningsvägen. Sedan sade Kunāla, som genomskådade sanningen, till bödelsmannen: "nu må du tryggt slita ut det andra ögat." Mannen slet också ut det och lade det i hans hand. Då Kunāla nu förlorat de köttsliga ögonen, men i stället ägde insiktens klara ögon, uttalade han dessa verser:

"Fast svårt att gripa, ögat utaf kött jag nu förlorat har,
men jag har vunnit klara visdomsögat, som otadligt är.
Om konungen mig öfvergett, jag barnaskapet vunnit har
hos lagens kung, som storsint är, af hvem jag undfått namnet son.
Om jag från väldet störtad är, som medför sorg och lidande,
jag lagens välde vunnit har, som sorg och lidande förgör."

Emellertid fick Kunāla veta, att detta dåd ej härrörde från hans fader Açoka, utan att det hade sin grund i Tiṣyarakṣitā's anstiftan; vid denna underrättelse utropade han:

"Må drottningen med Tiṣya-namnet länge
få njuta lyckan sin och lifvet, makten:
hon har ju bragt det medel till användning,
i kraft hvaraf jag sådan fördel vunnit."

Emellertid erfor Kāñcanamālā, att Kunāla's ögon blifvit honom beröfvade. Genast störtade hon sig, i egenskap af hans maka, genom församlingen och kom fram till Kunāla. Och hon såg, huru han var beröfvad sina ögon, och hans kropp bestänkt med blod. Vid denna syn föll hon sanslös till marken. Man bestänkte henne med vatten för att återkalla henne till medvetande. När hon börjat återvinna medvetandet, utropade hon under högljudd gråt:

"Ack dessa ögon, älskade och ljufva,
som lycka skänkte, när på mig de sågo,
förstörda ligga utan synförmåga,
så kära som mitt lif de lämnat kroppen."

Då sade Kunāla, som ville trösta sin maka: "nog med tårar! Du bör ej hänge dig åt sorgen. Hvar och en skördar frukten af de handlingar, han utfört här i världen." Och han tillade:

"Du vet, att denna värld är frukt af verken,
att skapelsen i sig är blott elände,
att mänskan från de kära måste skiljas:
så bör du, kära, ej förslösa tårar."

Strax därefter drog Kunāla ut från Takṣaçilā med sin maka. Prinsen hade ända från det ögonblick, då han föddes i moderlifvet, haft en synnerligen fin och ömtålig kropp. Han stod icke ut med något yrke, han kunde blott spela på luta och sjunga. Han tiggde sin föda, Kunāla, och delade den med sin maka. Kāñcanamālā tog samma väg hon hade kommit från Pāṭaliputra och begaf sig dit tillbaka tillsammans med sin make. Och hon tänkte inträda i Açoka's palats. Men de hindrades af dörrvaktaren. I stället införde man dem uti konung Açoka's vagnbod. I dagbräckningen började Kunāla spela på sin luta och sjunga om, huru hans ögon blifvit utstungna, och huru sanningens ljus uppgått för honom. Sålunda började han sin sång:

"Den vise, hvilken ögonen och andra sinnen ser i ljus
af kunskaps klara lampa, han från världskretsloppet är förlöst.
Och ditt förstånd, som fastnat uti synden,
är pinadt utaf existensers smärta;
om du varaktig fröjd i världen önskar,
så afstå skyndsamt ifrån sinnestingen!"

Konung Açoka hörde prinsens sång; och högligen glad däröfver sade han:

"Till mig hänvändes sången af Kunāla
och lutans ljud, som länge se'n jag hörde.
Tillbaka prinsen är nu här i huset,
men önskar ingen träffa, som det synes."

Då tillkallade konung Açoka en tjänare och sade: "hör, man, synes dig

den sång, du hör, förvisso ej ha likhet med Kunāla's sång?
Mig tyckes den liksom förråda oro i utförandet.
Af denna röst jag högligen har blifvit upprörd i min själ,
lik elefant, som mist sin unge, men får höra dennes röst.

Gå och hämta Kunāla!" — Tjänaren begaf sig genast till vagnboden och såg där Kunāla med utstungna ögon och kroppen bränd af vindens och solens hetta; men då han icke kände igen honom, gick han tillbaka till konungen och sade: "konung, det är icke Kunāla; det är en blind tiggare, som tillsammans med sin hustru är inhyst i konungens vagnbod." Vid dessa ord tänkte konungen helt bestört: "säkert har, såsom de olycksbådande drömmar jag hade förebådade, Kunāla förlorat sina ögon." Och han sade:

"Som förebuden voro, hvilka jag förut i drömmen såg,
Kunāla tvifvelsutan har förlorat nu sitt ögonpar."

Och gråtande tillade konungen:

"Den blinde tiggarn ofördröjligen må föras hit till mig.
Vid tanken på min sons olycka hjärtat finner ingen ro."

Tjänarna återvände till vagnboden och tilltalade Kunāla sålunda: "hvems son är du, och hvad är ditt namn?" — Kunāla svarade:

"Açoka, denne konung, hvilken ökar Māurya-släktens glans,

hvars välde hela denna jorden lydigt underkastar sig —
af denna konung är jag son, med namn Kunāla är jag känd.
Men nu jag son af Buddha är, af Solens släkt, som lagen lärt."

Strax fördes nu Kunāla med sin maka till konung Açoka. Då nu konung Açoka såg Kunāla, med utstungna

ögon och kroppen bränd af vindens och solens hetta, med en dräkt sämre än en trashop af tröjor begagnade på landsvägen, med blygden knappt synbart skyddad — när konungen nu såg honom, hvars blotta gestalt var honom oigenkännlig, sade han: "är du Kunāla?" — Kunāla svarade: "jag, o konung, är Kunāla." Vid dessa ord förlorade konungen sansen och föll till marken. Det heter:

När så han på Kunāla's anlet skådat,
med ögonen utstungna, kung Açoka,
med hjärtat sorgomvärfdt, föll ned på jorden;
"ack ve, min son!" han sade, bränd af sorgen.

Man bestänkte konungen med vatten, reste honom upp och satte honom ned på tronen. När han något hämtat sig, tog han Kunāla i sin famn, såsom det heter:

När kungen om en stund sig något hämtat,
med halsen vätt af tårars flod, omfattar
han prinsens hals så ömt och smeker alltjämt
Kunāla's anlet under ymnig klagan.

"Hans ögon liknade Kunāla's, därför fick han detta namn.

Nu utsläckt är hans ögons eld, hur skall då
jag kunna kalla honom mer Kunāla?"

Vidare sade han:

"Berätta, berätta käre son, hur detta
anlete ditt med det sköna ögonparet
sin synglans beröfvats liksom himlen, hvarest
vid månstjärnans nedgång ljusets glans försvinner.

Det var med ett obarmhärtigt hjärta, käre,
och drifven af hat mot hjärtegode mannen,
som är eremiten lik, den onde ljuset
beröfvat den bäste man — otömlig smärtekälla!

Upplys mig, du ljuse, fort! Af denna orsak
till undergång går min kropp, som tärs af sorgen,
som drabbat mig genom dina ögons bländning,
likt skogen, som bränns af nāga'ers ljungeldkastning."

Då kastade sig Kunāla till sin faders fötter och sade:

"O konung, sörj ej hvad som är förgånget!
Har du ej hört det ordet af den vise,
att icke jina'er, ej pratyeka-buddha'er
förmå att undfly gärningarnas verkan?

Som vanlig människa de skörda frukten
af onda handlingar, de gjort härnere.
Af gärning själf man gjort här skördas frukten.
Hur kan jag egen gärning annans kalla?"

"Jag har förvisso, o store konung, förr begått något fel; och det är med denna skuld jag lefver här, jag, som vill aflägsna hvad som föder ofärd.

Ej svärd och blixt, ej eld och gift, ej ormarna
förmå att skada etern oföränderlig.
På kroppen stadigt såsom mål ju falla ned
de vreda lidanden, som äro mänskors lott."

Men Açoka, hvars hjärta förbrändes af sorgens eld, sade:

"Hvem är det, som på min son utstungit hans ögonpar?
Hvem är det, som har beslutit afstå från lifvet ljuft?
Ty sorgens vreda eld sig sänker ned i mitt hjärta:
så säg mig skyndsamt, min son, på hvem straffet skall falla?"

Till slut erfor Açoka, att brottet skett på anstiftan af Tiṣyarakṣitā. Genast lät han tillkalla Tiṣyarakṣitā och sade till henne:

"O grymma, säg, hvi sänks du ej i jorden ned?
Ditt hufvud falla skall för yxans skarpa hugg.
Jag öfvergifver dig som vis man lyckan sin,
så brottbetyngd du är, du laglöshetens slaf!"

Och betraktande henne med af vredens eld upptänd blick sade han vidare till Tiṣyarakṣitā:

"Hvi stinger jag ej hennes ögon ut och
med skarpa naglar sargar hennes lemmar?
Hvi spetsas hon ej lefvande på pålen?
Hvi skärs ej hennes näsa af med knifven?

Hvi skärs ej hennes tunga ut med rakknif;
hvi fylles hon ej se'n med gift som dödar?" —
Med sådana och många andra arter
af strafftortyr så hotar mannen, härskarn.

Vid dessa ord Kunāla storsint sade,
fylld af barmhärtighet, till höge fadren:
"om Tiṣyarakṣitā har handlat brottsligt,
så var du ädel: döda ej en kvinna!

Ej finns belöning som går upp mot kärlek;
och tålamod den Salige har prisat."
På nytt sig prinsen kastar ned för fadren,
med knäppta händer mildhets ord han sade:

"O kung, jag ej en skymt af smärta erfar,
trots skräckfullt våld jag vredens eld ej känner.
Och mildt mitt sinne är emot min moder,
om än hon föranledt min ögonbländning.
Så visst som detta ord är sant, må genast
mitt ögonpar som förut återställas!"

Knappt hade han uttalat dessa ord, förr än hans ögon återkommo med en glans, som till och med öfvergick deras förra.

Emellertid lät konung Açoka, som icke kunde glömma, kasta Tiṣyarakṣitā i fängelse och sedan bränna henne. På innevånarna i Takṣaçilā anställde han ett blodbad.

Munkarna, som erforo något slags tvifvel, frågade den ärevördige äldste Upagupta, som brukade skingra alla tvifvel: "hvilken gärning hade då Kunāla begått för

hvars skull hans ögon utstungos?“ — Den äldste svarade: “hören ärevördige män!

Det var en gång i forna tider i Benares en jägare, som brukade gå till Himavant för att döda djur. En dag, då han begifvit sig dit, fann han i en håla femhundra gaseller, som skrämda af blixten samlat sig där. Han fångade dem alla i ett nät. Då tänkte han: “om jag dödade dem, skulle jag få besvär med allt detta kött.“ Därför stack han ut ögonen på femhundra gaseller. Då de nu voro bländade, kunde de icke fly undan. Därför utstungos ögonen på de många hundra gaseller.

Hvad menen I nu härom, ärevördige munkar? Jägaren, det var Kunāla. Emedan han på den tiden stack ut ögonen på flera hundra gaseller, har han för denna gärning i helvetena fått utstå lidanden under hundra tusentals år. För att sedan sona resten af sitt fel har han varit beröfvad sina ögon under femhundra existenser som människa. Men hvilken handling hade han gjort för att förtjäna återfödas i hög familj, blifven skön och ljuf till åsyn, och känna de heliga sanningar? Hören, ärevördige munkar!

Fordom, i gångna tider, när människornas lif varade fyratio årtusenden, uppträdde i världen en fullkomlig buddha, vid namn Krakucchanda. När han uppfyllt alla en buddha's plikter, inträdde han i det fullständiga nirvāṇa's område, hvarest intet af existensernas elementer är kvar. En konung vid namn Açoka lät för honom bygga en stūpa af fyra slags ädla stenar. Men efter konung Açoka's död intogs tronen af en furste, som icke hade (den rätta) tron. De ädla stenarna bortstulos af tjufvar, som endast lämnade jord och trä kvar. Folk, som kom dit och fick se förstörelsen, började utgjuta tårar. Men bland folket fanns vid detta tillfälle en son af en handtverkareförman. Denne frågade: 'hvarför gråten I?' — 'Krakucchanda's, den fullkomlige buddha'ens, stūpa var gjord af fyra slags stenar. Och nu är den förstörd.' (Den unge mannen lät återställa den.) Dessutom fanns där på denna plats en

bildstod af den fullkomlige buddha Krakucchanda i kroppsstorlek, som äfven hade blifvit förstörd; äfven den återställdes. Och han anställde följande bön (för arhat-skap): 'må jag göra mig älskad af en lärare lik Krakucchanda, må jag icke göra mig hatad!'

Hvad menen I härom, ärevördige munkar? Denna son af en handtverksförman, det var Kunāla. Det var han som på den tiden lät återställa Krakucchanda's stūpa. Och det är till belöning för denna handling som han blifvit född i en hög familj. Emedan han återställde hans bildstod, blef han som belöning för denna handling född mild och ljuf att åse. Emedan han framställde den nämnda bönen, fick han till belöning för denna handling förmåga att täckas en sådan mästare som Çākyamuni, den fullkomlige buddha'en, och han blef honom icke misshaglig och lärde sanningens lära."

Historien om fisken.

Jātakamālā XV.

Deras planer, hvilkas uppförande är godt, skola vara lyckliga och hafva framgång till och med i denna världen; huru mycket mera då i den andra. Af denna grund bör man sträfva efter renhet i uppförande, såsom skall framgå af det följande.

Bodhisattva var en gång, berättas det, konung för de fiskar, som lefde i en liten sjö, hvars inbjudande vatten var smyckadt af olika slags lotusblommor och vattenliljor, hvita, röda och blå, och försedt med par af svanor, änder och gäss och betäckt med blomster af de trän, som växte på dess stränder. På grund däraf att han jämt i många föregående existenser öfvat den dygd, som består i att hjälpa andra, var han helt upptagen utaf att åt andra anskaffa hvad som kunde vara för dem godt och angenämt, till och med i denna sin existens som fisk.

Af vana blifva handlingar, så goda
som onda, till den grad natur hos mänskan,
att hon upprepar dem i ny tillvaro
utan ansträngning, till och med i sömnen.

Den ädla varelsen hade sålunda fäst sitt hjärta vid dessa fiskar, som om de varit hans kära afkomma, och visade dem sin ynnest på mångahanda sätt: genom gåfvor, vänliga ord, befordrande af deras intressen o. s. v.

Han afhöll dem från lust att såra andra,
men stärkte deras kärlek till hvarandra.
Med sådan öfning, kännedom om medlen
han kom dem glömma att de voro fiskar.

Af honom omsorgsfullt och troget skyddadt,
fiskstimmet gladde sig åt utmärkt trifsel,
likt stad, som styrs af klok och rättvis herre,
befriad är från hvarje slag af ofärd.

Så var det en tid som det icke regnade i tillräcklig mängd på grund af mindre god lycka för varelserna och på grund af försumlighet från de geniers sida, som hafva med regnet att göra. I följd af denna brist på regn fylldes sjön icke som förut med nytt vatten, gulfärgadt af de sig spridande blommorna af kadamba-trädet. När sedan den heta årstiden inträdde, drucko solens strålar, som brände mera våldsamt och liksom voro uttröttade, ur sjön dag efter dag; likaså jorden, som upphettades af dessa strålar; likaså vinden, som, liksom åtföljd af lågor, längtade efter vederkvickelse. Då nu alla dessa tre så att säga släckte sin törst i sjön, förvandlade de den till sist till en pöl.

Det är i hettans tid som solens flammor
och vind, som stickande tycks lågor andas,
upphettad jord, som sjuk af feber, vattnen
uttorka, som de stillade sin vrede.

Fiskstimmet hade sålunda kommit i ett ömkligt läge. Icke blott de skaror af små fåglar, som besökte sjöns

stränder, utan ock svärmar af kråkor började betrakta dem som sitt byte; ty de kunde icke göra annat än ligga och kippa efter andan. Bodhisattva märkte sin stams nöd och sorg, och rörd af medlidande tänkte han sålunda: "ack, dessa stackars fiskar, hvilken olycka har icke kommit öfver dem!

Se, vattnet minskar dag för dag, som om det härmar mänskolif;
ännu på länge väntas ej på himlen molnen komma upp.
Det finnes ingen plats till flykt; för öfrigt hvem skall leda oss?
Af vårt elände lockade, sig samlar fiendernas här.
De vänta säkert blott, att vattnets återstod skall torka in,
för att förtära, i min åsyn, fiskarna utmattade.

Hvad kan nu vara det lämpligaste att göra här?" —

Under dessa betraktelser såg den storsinnade blott ett enda medel till hjälp, nämligen i fall han skulle taga sin tillflykt till sin sanningskärlek. Under det han var tyngd af medlidande i sitt hjärta, blickade han, med en lång djup suck, upp mot himlen och sade:

"Så sant jag minns mig intet lif ha sårat,
om ock i största nöd, så långt jag tänker,
må nu, med makt af denna sanning, kungen
bland gudar fylla sjöarna med vatten."

När den storsinnade hade uttalat dessa ord, inträffade ett under, framkalladt genom makten af hans sanningskärlek i förening med hans upplagda skatt af förtjänst och makten af gudar, ormar och yakṣa'er, som voro honom vänligt stämda. På alla delar af himlen stego regnmoln upp, ehuru ej i rätt årstid dock på synnerligt läglig tid. De hängde lågt ned fyllda med regn. Det djupa, dämpade ljudet af åska, som närmade sig, hördes från dem. Under det blixtar förgyllde deras stora mörkblå toppar, spriddes de öfver himlen, såsom om de omfamnade hvarandra, i det deras hufvud och armar småningom närmade sig hvarandra.

Likt skogens skuggor, kastade på spegeln
af himlen, syntes svarta molnen nalkas,
och så de minska horisontens omkrets
och breda mörker ut med sina toppar.

Med starka glädjeskri och skimrande i
dansrörelser, påfåglar liksom hälsa
molnmassorna, som alltjämt ljuda doft och
i blixten liksom skratta starkt uppsluppet.

Regndroppar falla ned likt pärlor, lösta
ifrån sitt skal; till ro kom dammet;
en doft sig spred på jorden kring, med vinden
sig blandande, som följe var åt regnet.

Solstrålens makt, som nått sin högsta stegring
i sommartiden, hade nu sig dolt, och
mot djupet runno strömmar ned af vatten,
strandbädden brokigt randande med skummet.

Allt jämt med glansen af gullgula strålar
upplysande det vida firmamentet,
af molnens instrumentmusik gjord yster,
blixtrankan slank i dansens hvirflar rör sig.

Kråkorna och de andra fåglarna hade redan vid åskvädrets början flytt bort; och under det nu bäckar med ljusfärgadt vatten från alla sidor flöto ned i sjön och fyllde den, återfingo fiskarna hopp om lif och voro mycket glada. Men ehuru Bodhisattva's hjärta var genomträngdt af fröjd, så var han dock rädd, att regnet skulle upphöra alltför snart, och bad sålunda upprepade gånger hos Parjanya (regnguden):

"Parjanya, ryt ett rytande, som djupt är
och starkt, och kråkornas förtjusning afbryt;
häll vattnen ut, de pärlelika, hvilka
af blixtens flammeglans alltjämt åtföljas!"

När Çakra, gudarnas herre, hörde detta, blef han högligen förvånad och gick i egen person dit, och prisande honom sade han:

"Förvisso är det din makt, fiskars konung,
och din sublima sanningskärleks kraft som
har kommit molnen under ljuflig åska
att strömma liksom stjälpta vattentunnor.

Försummelsen af mig dock vore stor, om
jag underlät tillkännage mitt bifall
till ditt bemödande och allas deras,
som rikta sig på verk till världens nytta.

Var icke mer orolig: jag är dragdjur
åt dygdiga för deras verks fullbordan.
Ej denna trakt, som hyser dina dygder,
skall mer hemsökas af en sådan ofärd."

Sedan han på detta sätt lofprisat honom med vänliga ord, försvann han ögonblickligen. Och denna sjö erhöll en mycket stor tillökning af vatten.

På detta sätt skola deras planer, hvilkas uppförande är godt, vara lyckliga och hafva framgång till och med i denna världen; huru mycket mera då i den andra. Af denna grund bör man sträfva efter fullständig renhet i uppförandet.

UR INDIENS EFTERVEDISKA RELIGIONSBÖCKER

HINDUISMENS RELIGIÖSA LITTERATUR

I

URVAL UR EFTERKANONISKA SANSKRIT-TEXTER

ÖFVERSÄTTNING AF

K. F. JOHANSSON

Om Sāṁkhya-lärans ateism.

Ur Vācaspatimiçra's kommentar (Sāṁkhya-tattva-kāumudī) till Içvarakṛṣṇa's från omkring år 300 e. Kr. härstammande Sāṁkhya-kārikā.

(Hvarje) medvetet handlande är undantagslöst betingadt antingen af ett egoistiskt ändamål eller af godhet. Och då dessa båda (motiv) äro uteslutna vid världsskapelse, göra de äfven (det antagandet) omöjligt, att (världens skapelse) beror på medvetet handlande. Ty en gud, af hvars önskningar dock alla äro uppfyllda, kan (helt enkelt) icke hafva haft något personligt intresse i världens skapelse; (möjligheten af ett egoistiskt ändamål faller alltså bort. Men) icke heller af godhet kan (Gud) hafva företagit världsskapelsen: ty då före skapelseakten själarna icke ledo någon smärta, emedan ännu inga sinnen, kroppar, objekt hade uppstått, hvarifrån kunde då (Guds) godhet önska se (själarna) befriade? (Men) om man menar, (att Guds) godhet (visade sig senare), när han efter skapelseakten såg (sina skapelser) fulla af lidande, så skall man säkerligen ej komma förbi (undan) en circulus vitiosus: i följd af godheten skapelsen och i följd af skapelsen godheten! — Vidare skulle en af godhet drifven gud blott skapa skapelser fulla af glädje, (men) icke sådana i olikartade lägen. Om (någon härpå invänder mot oss:) 'olika beskaffenhet följer af den olika beskaffenhet hos det verk (hvars lön individerna mottaga af gud)', så (svara vi: men då) är dock verkets ledning från det där medvetna (högsta väsendets) sida (fullständigt) öfverflödig; ty verksamheten i det (af individerna utförda) verket (d. v. s. den efterverkande kraften af förtjänst och skuld) låter sig trots (verkets) oandlighet fullt förklara utan en öfre ledning från den där (gudens) sida; äfven det för-

hållandet att smärtan icke åter uppstår (sedan förlossning uppnåtts), begripes mycket väl (på grund af denna teori), alldenstund, (om verkets efterverkande kraft är upphäfd genom den åtskiljande insikten), produkterna af denna (kraft), d. v. s. kroppar, sinnen och objekt (följaktligen äfven smärtorna) icke (åter) kunna uppstå. — Den (af oss antagna) verkan af den oandliga materien däremot hvarken döljer inom sig ett egoistiskt ändamål, icke heller är godheten dess motiv; och därför kan man icke mot (vår teori) göra gällande, att de nämnda vederläggningsgrunderna (äfven) hafva användning på den. Tvärtom är som motiv allenast det (omedvetna) fullföljandet af ändamål hos en annan (d. v. s. själen) berättigadt.

Sāṁkhya's lära om de individuella själarnas oändliga mångfald.

Ur Vācaspatimiçra's ofvan anförda arbete.

Födelse är själens förbindelse med följande nya, som bostad karakteriserade, ting: kroppar, yttre sinnen, inre sinnet, ahaṁkāra (individualitetsorganet), buddhi (förståndsorganet) och känsla; men den är ingen förändring i själen, emedan denna är oföränderlig. Död är lämnande af just dessa antagna ting: kropp o. s. v., men icke självets förintelse, emedan detta är oföränderligt och evigt. Med organ förstås de tretton från buddhi (ända till iakttagandets och handlandets organ). Fördelning af födelse, död och organer betyder annorlunda-varande i hvarje särskildt fall; (och) detta (i verkligheten bestående annorlunda-varande) är ju oförenbart med (det antagandet), att en och samma själ är i alla kroppar. Då måste ju, när en födes, alla födas, när en dör, alla dö, när en t. ex. blir blind, alla bli blinda, och när en blir medvetslös, alla bli medvetslösa. (Om blott en själ funnes), skulle ingen fördelning kunna bestå; denna är blott möjlig, när, i motsvarighet till de enskilda kropparna, själarna äro olika. — —

Om också verkningen — d. v. s. verksamheten — tillhör det inre organet (*manas*), så öfverflyttas den dock på själen; därför måste, om denna är verksam i en enda kropp, densamma, under den förutsättning att det blott ges en (själ) i alla kroppar, vara verksam öfverallt och i följd häraf samtidigt sätta alla kroppar i rörelse. Men vid antagandet af en mångfald (själar) bortfaller denna invändning.

Några existensens boplatser (d. v. s. några kroppar) äro rika på sattva (väsen, varande), liksom de uppåt gående (gudarna); några äro rika på rajas (lidelse), såsom människorna; några rika på tamas (mörker), såsom djuren. Ett sådant olika tillstånd — d. v. s. sådant annorlunda-varande — ifråga om de tre (nyssnämnda) guṇa'erna i de olika boplatserna af existensen vore icke möjligt, om det blott gåfves en själ.

Ur Çaṁkara's kommentar till Bādarāyaṇa's Brahmasūtra (Vedāntasūtra).

Inledning.

Ära vare den höge Vāsudeva!

I, 1. Det är en sak som icke kräfver något bevis, att objekt och subjekt, hvilkas respektive sfärer äro begreppet 'du' (icke-ego) och 'jag', och hvilka äro hvarandra lika motsatta som mörker och ljus, icke kunna identifieras. Lika litet kunna deras respektive attributer identifieras. Häraf följer, att det är oriktigt att tillägga subjektet — hvars själf är förstånd (intellekt), och som har till sfär begreppet 'jag' — objektet, hvars sfär är begreppet 'icke-jag', och objektets attribut, och omvändt att tillägga objektet subjektet och subjektets attribut. Trots detta är det å människornas sida ett i deras natur grundadt tillvägagående — som har sin orsak i oriktig kunskap — att icke skilja mellan de två begreppen (realiteterna) och deras respektive attribut, ehuru de äro absolut skilda, utan att tillägga det ena det andras karakteristiska natur och attributer, och att sålunda, för-

bindande det verkliga med det overkliga, begagna uttryck som: 'detta är jag', 'detta är mitt'. — Men hvad hafva vi att förstå under termen 'tilläggande' *(adhyâsa)?* Den skenbara föreställningen — i form af minne (erinring) — för medvetandet af någonting förut iakttaget, i det ena eller andra tinget (platsen).

Emellertid definiera några termen 'tilläggande' som tilläggandet af ett tings attributer till ett annat ting. Men andra åter definiera 'tilläggande' som det fel, hvilket har sin grund i bristande uppfattning af skillnaden mellan det som tillägges och det, till hvilket det lägges. Andra återigen definiera det som ett overkligt antagande af attributer, motsatta naturen hos det ting, som något annat tillägges. Men alla dessa definitioner öfverensstämma så tillvida, som de framställa tilläggandet som den skenbara föreställningen af attributen hos ett ting i ett annat. Därmed öfverensstämmer också den populära åskådningen, som exemplifieras genom uttryck som följande: "pärlemor synes likt silfver", "ehuru månen är blott en, ser det ut, som om den vore dubbel". Men huru är det möjligt att det till det inre självfvet, som i sig självt icke är ett objekt, skulle kunna tilläggas objekt och deras attributer? Ty hvar och en tillägger ett objekt blott till sådana andra objekt, som äro ställda framför honom (tillgängliga för hans sinnesorgan), och du har sagt förut, att det inre självfvet, som är alldeles oförenligt med idéen om 'duet' ('icke-jag'), aldrig är ett objekt. Det är icke, svara vi, icke-objekt i absolut mening. Ty det är objekt för begreppet 'jag', och det inre självfvet existerar, enligt hvad som är väl bekant, på grund af dess omedelbara intuitiva föreställning.

Icke heller är det en undantagslös regel, att objekt kunna tilläggas blott till sådana andra objekt, som äro framför oss, d. v. s. i kontakt med våra sinnesorgan; ty människor, som icke förmå att göra åtskillnad, tillägga etern, som icke är objekt för sinnesiakttagelse, mörkblå färg.

Häraf följer, att antagandet att 'icke-själf' kan tilläggas det inre själfvet icke är orimligt.

Detta tilläggande, sålunda definieradt, betrakta lärda män som icke-vetande (*avidyā*), och utrönandet af den verkliga naturen hos det som är (själfvet) förmedelst åtskiljande från det (som är tillagdt själfvet) kalla de kunskap (*vidyā*). Om sådan kunskap är förhanden, röna (hvarken själfvet eller icke-själfvet) på minsta sätt något intryck af någon fläck eller (god) kvalitet, åstadkommen af deras ömsesidiga tilläggande. Det ömsesidiga tilläggandet af själfvet och icke-själfvet, som är karakteriseradt som icke-vetande (okunnighet), är den förutsättning, på hvilken alla aktuella åtskillnader basera sig — de, hvilka framträda i det vanliga lifvet, så väl som de, hvilka äro nedlagda (läras) i veda — mellan kunskapsmedel, kunskapsobjekt (och de kunskapen lärande personerna) samt alla skrifttexter, vare sig de hänföra sig till befallningar och förbud (för förtjänstfulla resp. icke förtjänstfulla handlingar) eller till den slutliga frigörelsen. — Men huru kunna medlen för rätt kunskap, såsom iakttagelse, slutledning o. s. v., och skriftliga texter, hafva till objekt det som är beroende på icke-vetande? Jo, svara vi, medlen för rätt kunskap kunna icke komma till användning, utan att det finns en kunskapsbärande person, och den senares existens beror på den felaktiga föreställningen, att kropp, sinnen o. s. v. äro identiska med eller höra till den kunskapsbärande personen själf. Ty utan användning af sinnen kunna iakttagelseförmågan och de andra medlen för rätt kunskap icke komma till användning (verka). Och utan basis (kroppen) kunna sinnena icke verka. Ej heller verkar någon förmedelst en kropp, hvilken själfvets natur icke är tillagd. Men icke heller kan — vid frånvaro af allt detta — själfvet, som till sin egen natur är fritt från all förbindelse, bli en kunskapsbärande kraft. Och om det icke finnes någon kunskapsbärande kraft, kunna medlen för rätt kunskap icke göra sig gällande (såsom ofvan sagts).

Härutaf följer, att iakttagelseförmågan och de öfriga medlen för rätt kunskap och de vediska texterna till sitt objekt hafva det, som är beroende på icke-kunskap. Denna människans förnimmelseverksamhet har till sin förutsättning det ofvan beskrifna tilläggandet, följer således af människans i detta hänseende icke-skillnad från djuren. När ljud eller andra förnimbara kvaliteter afficiera deras hörselsinne eller andra sinnen, draga djuren sig tillbaka eller gå framåt, allt efter som den ur sensationen sig härledande föreställningen är lugnande eller icke lugnande (innebär lust eller olust). En ko t. ex., som ser en man närma sig med en höjd påk i sin hand, tror, att han tänker slå henne, och rör sig därför i riktning undan; under det den går fram till en man, som kommer med friskt gräs i handen. På samma sätt fly också människor — som besitta en högre intelligens — undan, när de se starka, bistert blickande karlar närma sig med vilda rop och svängande svärd; under det de med förtroende nalkas personer med ett motsatt utseende och beteende. Vi se sålunda, att människor och djur följa samma tillvägagångssätt med hänsyn till medel och objekt för kunskap. Nu är det ett välkändt förhållande, att djurens tillvägagångssätt grundar sig på icke-skiljande (af 'själf' och 'icke-själf'); vi draga därför den slutsatsen, att äfven människor, då de ju förete samma yttre uppträdande — ehuru utmärkta genom högre intelligens — med hänsyn till iakttagelse o. s. v. gå tillväga på samma sätt som djuren; det vill säga, så länge som det ömsesidiga tilläggandet af 'själf' och 'icke-själf' fortfar. Med hänsyn åter till det slag af verksamhet, som är grundad på veda (offer och liknande), är det emellertid säkert, att en tänkande man, som är kvalificerad att intränga däri, icke gör detta utan att veta, att själfvet har gemenskap med en annan värld. Men denna kvalifikation beror icke på en ur vedânta-texter härledbar kunskap om själfvets sanna natur såsom fri från alla önskningar, höjd öfver åtskillnaden mellan brahman- och kṣatriya-kasterna o. s. v.,

öfverskridande själavandringsexistensen. Ty sådan kunskap är onyttig och till och med i strid med anspråken (å offrarnas sida o. s. v., nämligen att utföra vissa handlingar och däraf njuta frukterna). Och innan sådan kunskap om självet uppstått, fortfara de vediska texterna i sin gällande kraft att hafva till sitt objekt det som är beroende på icke-kunskap. Ty sådana texter som den följande: 'En brahman skall offra', äro verksamma blott under förutsättning, att till självet äro lagda särskilda förhållanden, sådana som kast, lefnadsstadium, ålder, yttre omständigheter o. s. v. Att vi med 'tilläggande' hafva att förstå begreppet af någonting i ett annat ting, hafva vi redan utvecklat. (Tilläggande af 'icke-själf' skall förstås mera bestämdt af de följande exemplen.) Utom-personliga attributer äro tillagda självet, om en man betraktar sig som sund och välbehållen eller motsatsen, så länge som hans hustru och barn o. s. v. äro sunda och välbehållna eller icke. Kroppsliga attribut äro tillagda självet, om en man tänker sig (sitt själf) som stark, svag, vacker, stående, gående, hoppande. Sinnesorganens attributer, om han tänker: "jag är stum eller döf eller enögd eller blind." De inre organens attributer, när han betraktar sig såsom underkastad önskan, sträfvan, tvifvel, beslut o. s. v.

Sålunda tillägges frambringaren af begreppet 'jag' (d. v. s. det inre organet, manas) det inre självet, hvilket i verkligheten är vittne till alla det inre organets modifikationer, och omvändt tillägges det inre självet, hvilket är vittne till allting, det inre organet, sinnena o. s. v. På samma sätt fortgår detta naturliga begripande och ändlösa tilläggande, som uppträder i form af felaktig uppfattning och är orsaken till att individuella själar uppträda som handlande och njutande (af sina handlingars resultat), och iakttages af hvar och en.

I afsikt att befria sitt själf från denna oriktiga föreställning, som är orsaken till allt ondt, och att samtidigt

uppnå kunskap om själfvets absoluta enhet börjas studiet af vedāntatexterna. Att åtta vedāntatexter hafva den nämnda uppgiften, skola vi visa i denna s. k. Çarīraka-mimāṁsā.

Bādarāyaṇa's Brahmasūtra II, 3, 15 f. med Çaṁkara's kommentar.

15. Om man säger, att mellan (bráhman och elementerna) intellekt och sinne (anföras; och att fördenskull deras upprinnelse och återkallande böra förläggas) någonstädes i serien på grund af att det finnes för slutledning åtkomliga tecken, hvarigenom ordningen i elementernas skapande synes bruten; så förneka vi detta på grund af icke-skillnad mellan organer och elementer.

I det föregående hafva vi sagt, att skapande och återkallande af elementerna äga rum i direkt och omvänd ordning; vidare att skapandet utgår från själfvet och att återkallandet slutar i själfvet. — Nu upplyser oss såväl çruti (uppenbarelse) som smṛti (tradition) beträffande existensen af (det inre) sinnet (*manas*) tillsammans med (de yttre) sinnena och af intellektet (förståndet, *buddhi*); jämför t. ex. de utmärkande kännetecknen, som angifvas i följande ställe, Kāṭhakopaniṣad I, 3, 3. 4:

och vet, att buddhi är körsven,
och manas, vet, är tyglarna.
Sinnena man nämner hästar" o. s. v.

Och då nu hela massan af varelser, som allmänt erkändt, uppkommer ur brahman, måste vi antaga, att sinnet, intellektet (*buddhi*) och sinnena äfvenledes härleda sig därur och åter sänka sig däri i tillbörlig ordning, intagande en bestämd plats bland tingen, som skapas och återkallas. Till yttermera visso omnämner Atharvaṇa- (Muṇḍaka-) upaniṣad, i det kapitel, som handlar om skapandet, organerna mellan själfvet och elementerna: 'Från honom (*ātman*) födas andedräkt, sinne och alla sinnesorgan, eter, luft, ljus, vatten

och jorden, underlaget för allt' (II, 1, 3). Häraf framgår befintligheten af ett afbrott i den förut fastställda ordningen i skapandet och återkallandet af elementerna.

Detta förneka vi emellertid på grund af icke-skillnad (mellan organer och elementer). Om organerna själfva äga elementernas natur, äro deras ursprung och återkallande desamma som elementernas, och vi behöfva därför icke ifråga om dem vara på utkik efter en olika ordning. Och att organen hafva elementernas natur, för det hafva vi tillräckliga bevis i ställen sådana som följande: 'Ty sinnet, mitt barn, består af jord, ande, vatten, tal och eld' (Chānd. Up. VI, 6, 5). Att organerna (ehuru i verkligheten hörande till elementerna) ibland nämnas skilda från dem, skall förstås på samma sätt som när tiggarbrahmaner (*parivrājaka*) omnämnas såsom skilda från brahmaner. Och förutsatt äfven att organerna icke äro af samma natur som elementerna, så skulle dock ordningen i elementernas ursprung icke lida intrång af organerna. Ty vi kunna antaga, antingen att organerna äro skapade först och elementerna sist; eller att elementerna äro skapade först och organerna sist. I Atharvaṇa-upaniṣad, som vi ofvan citerat, hafva vi enbart en serieuppräkning af organerna och elementerna, ej ett fastställande af ordningen i deras ursprung. På liknande sätt finnes också på andra ställen raden af organer uppräknad skild från raden af elementer; så t. ex. i följande citat: 'Prajāpati var förvisso allt detta i begynnelsen, han reflekterade öfver sig själf, han frambragte sinnet; det fanns blott sinne; sinnet reflekterade öfver sig själf; det frambragte talet o. s. v.' — Häraf följer, att organernas ursprung icke föranleder något afbrott i elementernas ursprung.

16. Men angifvandet (rörande födelse och död) har sin egentliga tillämpning på (kroppar af varelser, som) röra sig och icke röra sig; det är blott sekundärt (bildlikt) som det användes om själen, då tillvaron (af dessa termer) beror på tillvaron af den förra (d. v. s. kroppen).

På grund af vissa populära uttryckssätt, sådana som: 'Devadatta är född', 'Devadatta är död' och liknande, och på grund af vissa ceremonier, sådana som jātakarman ('födelsedagsoffer'), torde vissa människor råka i den villfarelsen att tänka, att den individuella själen har en begynnelse och i slutet är underkastad förstörelse. Denna villfarelse skola vi nu söka skingra. — Den individuella själen har icke begynnelse och är icke underkastad upplösning, eftersom den endast på det villkoret kan förbindas med handlingarnas resultat, såsom çāstra'erna (läroböckerna) lära. Om den individuella själen ginge under efter (med kroppen), skulle det icke vara någon mening i religionens bud och förbud med hänsyn till njutande och undvikande af angenäma och oangenäma ting i en annan kropp (i en annan födelse). Och skriften säger: 'Denna kropp dör förvisso, när den lefvande själen lämnat den, den lefvande själen dör icke' (Chānd. Up. VI, 11, 3). — Men det har äfven framhållits, att det gängse språkbruket talar om den individuella själens födelse och död. — Visst sant; men uttrycken 'födelse' och 'död', använda om själen, måste tagas i sekundär (bildlik) mening. — Hvad är då det ting, till hvilket dessa ord hänföra sig i sin primära betydelse, och med hänsyn till hvilket vi kunna tala om en sekundär användning? — De hänföra sig, svara vi, till hvad helst som röres och hvad helst som icke röres. Orden 'födelse' och 'död' referera sig till kroppar hos varelser, som röra sig och icke röra sig; ty sådana varelser äro födda (frambragta) och dö. Till dem hänföra sig uttrycken 'födelse' och 'död' i sin ursprungliga betydelse; under det att de äro bildlikt använda endast ifråga om den i dem boende själen. Ty deras existens (användning) beror på kroppens existens; d. v. s. orden 'födelse' och 'död' begagnas där, hvarest tillsyneskommande och försvinnande af kroppar försiggå, icke där, hvarest de äro frånvarande. Ty ingen har någonsin iakttagit en själs födelse och död utanför dess förbindelse med

en kropp. Att orden 'födelse' och 'död' referera sig (sålunda) till förening med — eller afsöndring från — en kropp rätt och slätt, framgår också af följande ställe: 'Vid födelsen antager denne person sin kropp och o. s. v.; när han går ut (ur kroppen) och dör' o. s. v. (Bṛhadār. Up. IV, 3, 8). Jāta-ceremonien bör också betraktas såsom hafvande afseende blott på kroppens tillsyneskommande; ty själen är icke synlig. — Huruvida den individuella själen är frambragt ur det högsta självfvet, likt eter o. s. v., eller icke, skall afhandlas i nästa sūtra; den förevarande sūtra'en lär blott och bart, att den uppkomst och upplösning, som höra till kroppen, icke beröra själen.

17. Det (lefvande) självfvet är icke (frambragt), såsom det ju icke finns någon skriftlig utsago därom, och då den ju är evig enligt dem (skriftställena).

Det finns ett själf kalladt det lefvande (den individuella själen), som styr kroppen och sinnena och är förbundet med handlingars frukter. Med hänsyn till detta själf väcker motsägelsen hos vissa skriftställen tvifvel, huruvida det är frambragt ur brahman, likt etern och de öfriga elementerna, eller om, likt brahman själf, det är oskapadt (icke frambragt). Somliga skriftställen antyda — genom att jämföra självfvet med gnistor från en eld o. s. v. — att den lefvande själen frambringas ur brahman; af andra åter lära vi, att det högsta brahman, utan att undergå någon modifikation — genom att inträda i dess verkningar (elementerna) — också öfvergår i tillståndet af individuell själ. Dessa senare ställen omtala sålunda icke någon den individuella själens uppkomst.

Pūrvapakṣin'erna (de som göra den första invändningen mot ett påstående) hålla före, att den individuella själen frambringas, eftersom i detta hänseende det allmänna påståendet icke motsäges. Ty den allmänna försäkran, att 'genom att känna ett ting känner man allt detta', motsäges

icke, om blott hela massan af ting har sitt upphof i brahman; under det den skulle motsägas af antagandet, att den individuella själen vore ett ting af olika slag. Ej heller kan den individuella själen förstås som rent omodifieradt högsta själf på grund af olikheten i deras respektive kännetecken. Ty det högsta själfvet kännetecknas genom frihet från synd o. s. v., under det den individuella själen besitter de motsatta attributen. Att den är någonting verkadt (resultat af något), följer dessutom af den omständigheten, att den kan delas. Ty eter och alla andra ting, för så vida de delas, äro effekter (af något), och därutaf hafva vi dragit den slutsaten, att de hafva ett ursprung. Häraf följer, att också själen, som är fördelad i alla (de olika) kropparna, vare sig den gör godt eller ondt, erfar nöje eller smärta, måste betraktas såsom uppkommen på den tid, då hela världen skapades. Vi hafva dessutom följande skriftställe: 'Liksom små gnistor komma fram ur elden, så komma från detta själf alla lifsandar' o. s. v. (Bṛhadār. Up. II, 1, 20). Denna text lär först skapandet af den stora massan nytte-objekt, begynnande med lifsandarna, och sedan lär den (i orden 'alla själar') särskildt skapelsen af alla själar, som njuta (af dem). Vi hafva åter ett ställe: 'Liksom från en flammande eld gnistor, hvilka äro af samma natur som elden, uppstiga tusenfaldt, sålunda äro också olika varelser frambragta af den Oförstörbare, min vän, och återvända äfven till honom' (Muṇḍ. Up. II, 1, 1); ett ställe, som beskrifver själarnas skapelse och återkallande, som vi sluta af påståendet om öfverensstämmelse i natur. Ty de individuella själarna äro af samma natur som brahman, eftersom de äro begåfvade med intelligens. Ej heller kan det faktum, att på några ställen (som t. ex. i redogörelserna för elementernas skapelse) själens skapelse icke är omnämnd, försvaga hvad som är meddeladt på andra ställen, då det ju är en allmän tolkningsprincip, att hvarje nytt och på samma gång icke motsägande ämne, som läres på något skriftställe, måste ställas i förbindelse med hvad

alla andra ställen lära. På grund häraf måste äfven detta ställe, som talar om själfvet såsom inträdande (i sina verkningar, sålunda blifvande jīva, 'lefvande') förklaras såsom förkunnande själfvets öfvergående i verken (själen) i analogi med sådana ställen som: 'Detta gjorde själf sitt själf' o. s v. (Tāitt. Up. II, 7). — Af allt detta följer, att den individuella själen är en produkt.

Men på allt detta svara vi, att den individuella själen icke är en produkt. — Hvarför? — På grund af frånvaron af skriftens utsago. Ty i de kapitel, som behandla skapelsen, är frambringandet af själen i de flesta fall icke omnämndt. — Men det medgafs äfven, att den omständigheten, att någonting icke utsäges på några ställen, icke får försvaga utsagorna, som göras därom annorstädes. — Mycket riktigt, det medgafs; men nu förklara vi, att skapande af själen icke är möjligt (att antaga). — Hvarför? — 'På grund af evigheten o. s. v., som framgår af dem' (skriftställena). Ordet 'o. s. v.' innebär 'icke-upphof' och dylika attribut. Ty vi veta af skriftställen, att själen är evig, att den icke har upphof, att den är oföränderlig, att hvad som konstituerar själen är det omodifierade brahman, och att själen har sitt själf i brahman. Ett varande af denna natur kan icke vara en produkt. De skriftställen som vi häntyda på äro följande: 'Den lefvande själen dör icke' (Chānd. Up. VI, 11, 3); 'Denna stora ofödda själ, som icke förfaller eller dör, som är odödlig, fri från fruktan, är i sanning brahman' (Bṛhadār. Up. IV, 4, 25); 'Det kännande själfvet är icke född, det dör icke' (Kāṭh. Up. I, 2, 18); 'Den forne är ofödd, evig, alltid bestående' (Kāṭh. Up. I, 2, 18); 'Hafvande utsändt detta, inträdde han däruti' (Tāitt. Up. II, 6); 'Må jag nu inträda i dessa med detta lefvande själf och må jag sedan utveckla namn och former' (Chānd. Up. VI, 3, 2); 'Han inträdde däruti ända till fingernaglarnas spets' (Bṛhadār. Up. I, 4, 7); 'Du är detta' (Chānd. Up. VI, 8, 7); 'Jag är brahman' (Bṛhadār Up. I, 4, 10); 'Detta själf är brahman kännande allt'

(Bṛhadār. Up. II, 5, 19). — Alla dessa ställen betyga själens evighet och strida därför mot åsikten att den skulle blifvit frambragt (skapad). — Men det har ofvan uppvisats, att själen måste vara en modifikation, eftersom den är delad, och måste hafva ett upphof, eftersom den är en modifikation! — Den är icke, svara vi, i sig själf delad; ty skriften förklarar, att 'det är en gud dold i alla varelser, genomträngande allt, självet i alla varelser' (Çvet. Up. VI. 11); den blott synes delad på grund af sina begränsande, tillfogade bestämningar, sådana som sinne o. s. v., alldeles som etern synes delad genom dess förbindelse med glas o. s. v. Skriften (ss. Bṛhadār. Up. IV, 4, 5: 'Detta själf är i sanning brahman, bestående af kunskap, sinne, lif, syn, hörsel' o. s. v.) förklarar också, att det ena omodifierade brahman utgöres af en mångfald af intellekter (*buddhi*) o. s. v. Med att brahman utgöres af sinne o. s. v. menas, att dess natur är färgad däraf; under det att det faktum, att det är helt och hållet skildt därifrån, är icke-synbart. På analogt sätt säga vi, att en låg, skurkaktig man består af kvinnlighet. — De mera tillfälliga ställen, som tala om själens frambringande och upplösning, måste därför tolkas på grundvalen af själens förbindelse med dess begränsande tillagda bestämningar; när de tillagda bestämningarna frambringas eller upplösas, säges också själen frambringas och upplösas. Sålunda förklarar också skriften: 'Varande alltigenom en massa af kunskap, hafvande uppstått ur dessa element, går den igen (under) efter dem. När han är bortgången, finnes ingen kunskap om skillnaden mera' (Bṛhadār. Up. IV, 5, 13). Hvad som där menas är endast upplösning af självets begränsande tillagda bestämningar, ej upplösning af självet själft. Texten själf förklarar detta såsom svar på Māitreyī's fråga ('Här, herre, har du fört mig till ytterlig förvirring. I sanning, jag förstår honom ej, då han säger, att när han gått bort, finns det icke mera någon kunskap') i orden: 'Jag säger ingenting, som är förvillande. I sanning, älskade, detta själf är oförgängligt

och af oförstörbar natur. Men det träder i kontakt med sinnesorganen'. — Föröfrigt uppstår icke-motsägelse ifråga om det allmänna påståendet (att allt känns genom en) blott ur erkännandet, att brahman är den individuella själen. Skillnaden i bådas attribut beror således endast på de begränsande tillagda bestämningarna. Föröfrigt förneka orden: 'tala vidare för den slutliga förlossningens skull' (yttrade af Janaka med hänsyn till den undervisning han mottager af Yājñavalkya rörande *vijñānamaya ātman* 'det kunskapsartade själfvet') implicite, att själfvet, bestående af kunskap (d. ä. den individuella själen), besitter något af den öfvergående (förgängliga) tillvarons bestämningar, och visa således, att den är ett med det högsta själfvet. — Af allt detta följer, att den individuella själen hvarken har upphof eller undergår förstörelse.

Anropan till Viṣṇu.

Raghuvaṁça X, 16–27.

O världars höge skapare, var hälsad,
upphållare, förstörare, trefaldig!
Lik himlens vatten, som i höga rymder
det samma är, men här olika smakar;
du oföränderlig dig visar städse
i växling af gestalter ständigt nya;
omätlig, världarna du mäter själf dock;
begärfri, själf du delar ut begären.
Du segrar obesegrad, till det skilda
en städse lika källa, engestaltad,
och dock så många skilda former mäktig;
kristallen lik, som själf är utan färger,
men alla färgers skönhet återstrålar.
Om än du bor i människornas hjärtan,
du blir dem fjärran dock; har ingen önskan
och öfvar ändock bot, du själf ej lider,
dock medlidsam; du gammal aldrig åldras.
Allt känner du, men själf är du ofattlig,
allt verkar du, dig själf du har till fäste;
allt styrer du, är ingen underkastad;
blott en du är, men höljd i alla former.

Dig prisa hymner sju, sju hafsens vågor
dig bära slumrande; och från dig utgå
de lågor sju i dina strålars allglans,
du, som för världar sju är enda stödet.
Fyrfaldig lön du är för högsta kunskap;
världsåldrar fyra, som de fyra stammar
af mänskligt släkte, ha i dig sitt ursprung,
som fyra munnar själf har fått på din lott.
Och alla vägar, som till frälsning leda,
om ock i skrifterna de läras olikt,
dock ändtligt mötas uti dig som slutpunkt,
som uti oceanen Gangā's vågor.

Ur Gītagovinda.

Den af kärlek plågade Rādhā söker sörjande i skogen Kṛṣṇa, som i yppiga danser förlustar sig med skaror af sköna herdinnor och synes hafva förgätit sin älskade. En väninna går fram till henne och berättar om Kṛṣṇa's handlingssätt i yppigt målande bilder. Efter närmast följande episka vers fortsätter sedan väninnan sin målning (I, 37).

På den, som hundra kvinnor ifrigt trådde
att famna, kärlekstjusningsrik Murāri
helt nära visande, väninnan åter
som förut talade till ljufva Rādhā:

Sandelbesmord och med brunaktig kropp, klädd i gulaktig
dräkt och med kransen,
upplyst af leendets glans, omkring kinderna skakande ringar
i dansen,
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

Pressande Hari med svällande, böljande bröst, uti kärleken
fången,
en af herdinnorna sjunger, till flöjten hans, böjliga pañcama-
sången.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

En står i tankar och drömmer och lotusanletet på guden
beskådar,
ser, huru flimrande ögonens darrningar kärlekens löften
bebåda.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

En mot hans tinning sig lutar, som ville hon hviska så tätt
i hans öra:
ljuft då den höftrunda kysser sin vän, så att håren af väl-
lust sig röra.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

En efter vällustens svindel begärlig nu fattar i manteln med
handen:
honom mot luftiga löfsalen drager tillbaka på Yāmunā-
stranden.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

När de af taktslagen skakade spännen till flöjternas toner
nu klinga,
synes en annan i brusande dans, utaf Hari beprisad, sig
svinga.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

En han om halsen tar, smeker en annan, han kysser så
kysstäck en tredje,
ser efter en med en tindrande blick, en han fångar, som
låtsas ej medge.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

* * *

From Jayadeva den djuptänkta sången om Keçana's kärlek
har sjungit:
lycka den skänke, som härligt och ljuft i Vṛndāvana-lunden
har klungit.
Hari i uppsluppna flickornas hop
bland skämtande skämtar med fröjddruckna rop.

Anmärkningar och rättelser.

I fråga om de i bunden form öfversatta styckena meddelas i korthet, att det varit öfversättarens uppgift att med bibehållande af de inhemska versmåtten i hufvuddragen söka lämpa dem för och göra dem användbara i svenskan. Endast i några få fall, där vikt syntes ligga uppå den specifikt indiska karaktären och det solenna innehållet har en trognare efterbildning t. ex. af den indiska çloka'en o. s. v. företagits. Särskildt framhålles t. ex. efterbildningen af versmåttet vetaliya i Herden Dhaniya s. 498, äfvensom stycket ur Gitagovinda s. 618 f.

Vedahymner. S. 7 ff. Om den indiska religionens gudaföreställningar kan blott hänvisas till vetenskaplig litteratur, såsom Oldenberg Religion des Veda, Berlin 1894; Macdonell Vedic Mythology, Strassburg 1897 (Bühler's Grundriss der indoarischen Philologie III,1); Hopkins The religions of India, Boston 1895, o. s. v. Ännu läsbar är Collin Om och ur Rigveda I. II. Stockholm 1877—8. Därsammastädes äro lämnade en del isynnerhet formellt och för sin tid i öfrigt goda öfversättningar. För de hymner, som äro gemensamma för Collins och min samling, har jag såvidt möjligt — men dock i ringa utsträckning — begagnat mig af Collins form.

S. 9 r. 22. För en naturalistisk uppfattning var Varuna den stjärnbeströdda natthimlen: stjärnorna sägas vara hans ögon eller spejare.

S. 10 r. 9. Anropan af en vattusiktig. Varuna var äfven hafsgud.

S. 11 r. 25. Denna högst olika uppfattade Savitar-hymn är snarast en för morgonoffret bestämnd hymn, skildrande Savitar's (solens) färd och framträdande i förh. till natten och nattens skiften.

S. 12 r. 3. De drakesnabba äro Savitar's hästar.

S. 12 r. 4. Lösarinnan är natten, liksom röfvarinnan i följ. strof.

S. 12 r. 11. Modern är Usas, morgonrodnaden, sonen är Agni, offerelden, som också afses i r. 13.

S. 20 r. 9. Bhrgu'er, halfmytiska väsen, väl snarast att tänka som forntida siare (präster), som förestodo Agni's (eldens) kult. De uppträda som bringare af elden till människorna. — I samma strof är hans (Agni's) hus närmast offeraltaret (vedi).

Sid. 20 r. 18. Den Gode med de Gode, en beteckning för en viss grupp af gudar, på sanskr. Vasu. Vasu'erna gruppera sig sålunda jämte Rudra'erna (stormgudarna), Aditya'erna (himmels- eller solgudarna) o. s. v.

S. 21 r. 32. Raksas, namn på onda makter eller troll, för hvilkas skadliga verkningar en mängd ceremonier och besvärjelser från äldsta tider varit brukliga. Agni är här tänkt som en ung kraftig tjur.

S. 23 r. 12. Kreaturens dolda namn är att jämföra med de tabuartade benämningar, som förekomma i de flesta folks religionsföreställ-

ningar. Sådana namn få användas endast af vissa personer och i vissa bestämda situationer, annars bringa de fara och fördärf.

S. 34 r. 6. Akhandala synes betyda 'nedbrytare' och har afseende på Indra i någon bestämd situation af hans kraftprof.

S. 34 r. 16. Denna hymn är hämtad från Johansson, Bidrag till Rigvedas tolkning (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Upsala V,7).

S. 43 r. 2. Çaryanavant, enligt inhemska kommentatorer en vassrik sjö i det specifikt brahmanska landet Karuksetra.

S. 49 r. 9. Vastospati eller 'Husets herre'. Tillhör de många sårgudar, som de flesta religioner förete och hvarom Usener handlar i en större bok Götternamen, Bonn 1896. Jfr Ksetrapati 'Fältets herre' i följande hymn och hymnen till 'Presstenarna' s. 50, samt de följande hymner till Vak 'Ordet', Aranyani 'Skogsfrun', Apas 'Vattnen' o. s. v. Uppfattningen är animistisk.

S. 52 r. 28—29. Synnerligen oklara. Man kunde också föreslå en öfversättning ungefär som: men har han smakt den söta frukt i lystnad, han förlorad är.

S. 59 r. 18. »Vishetssången» är en benämning, som återgår på de indiska kommentatorerna (Sayana) och därför bibehållen.

S. 63 r. 9 ff. Det tidigaste litterära vittnesbörd om de fyra kasterna.

S. 68 r. 8. Sanskr. ghrta är offersmöret, som när elden (Agni).

S. 73 r. 18. Särdeles dunkelt; svadha är den heliga offerdrycken särskildt afsedd för manerna; antingen är nu *mahiluka* ett epitet till svadha, som i hvarje fall till sin betydelse är oklart; eller ock epitet till Kon, då det bör vara komma efter svadha.

S. 74 r. 14. Destri, eg. 'undervisarinna', som gudomlighet 'rättsgudinna'.

S 75 r. 16. Sadhya och Vasu vissa klasser af gudar.

Ur Brāhmaṇa. S. 78 f. Verserna gåtliknande; r. 28 f. Kali, Dvapara, Trta och Krta, halfgudomliga väsen, som delvis äro detroniserade gudar, tillhörande ett äldre religionsskede eller en annan krets än den specifikt brahmanska.

S. 87 r. 19. Här säges Agni hafva fått sitt namn därför, att han föddes först, i början (sanskr. *agre*). Etymologien naturligtvis oriktig. Dylika etymologiseringar äro ytterst vanliga i brahmana-texter. Blott tillfälligtvis råka de det rätta (såsom s. 89 r. 19 f., där *deva* säges sammanhänga med *diva*), men äfven då det angifna betydelsesammanhanget oriktigt. Etymologierna användes såsom stöd för de mystiskt-skolastiska förklaringarna.

Ur Upaniṣaderna. S. 95 r. 21. Här förekommer en dylik — naturligtvis oriktig — etymologi använd som stöd för en förklaring af make och maka.

S. 96 r. 34. Jfr Kaus. Up. IV,20. Från dessa ställen härstammar den sedan i det filosofiska Vedanta-systemet (jfr Brahmasutra s. 787, 11) typiska liknelsen om brahman (resp. atman) såsom latent i företeelserna, liksom elden i bränslet.

S. 99 r. 7. I Agni's gestalt, d. v. s. som Agni; enligt andra: offrande i offerelden.

S. 99 r. 22 f. Här äro de fem dagliga mahayajna'er (storoffer) (hvarom t. ex. Manu III, 69 ff.) omtydda till ett offer till atman.

S. 105 r. 5. Detta stycke torde ursprungligen stått efter stycket 6, där det passar som inledning till de följande liknelserna.

S. 118 r. 18 ff. Härmed kan jämföras Platons Phaidon s. 66 B där en liknande tanke förekommer.

S. 119 r. 30 ff. Detta stycke afbryter här sammanhanget och förlägges af en annan skola till annat ställe (§ 33 nedan), där det dock lika litet passar. Stycket är bibehållet, eftersom det i alla händelser hör till en gammal redaktion.

S. 120 r. 24. Meningen är väl, att själen i drömmen dväljes och rör sig i dessa ådror, och att dess organ komma till ro i dem under den djupa sömnen, som för med sig medvetandet att vara allt (i st. f. en individ), objektets och subjektets sammanfallande, utslocknandet af den individuella förnimmelsen eller medvetslöshetens stadium (jfr r. 34, där en annan skola har: »jag är detta hela världsallt»).

S. 121 r. 13 f. Candala, enligt de senare mera specificerade kastbestämmelserna, son af en çudra och en brahmankvinna; paulkasa, son af en çudra och en ksatriyakvinna; asketen *(çramana, parivraj)* är brahmanen i det fjärde lefnadsstadiet; botgörare *(tapasa, vanaprastha)* brahmanen i det tredje stadiet.

S. 122 r. 25. Här är ett tryckfel; skall vara: »som vatten ren» o. s. v. Enligt en annan uppfattning: »i (vattnets) vågrörelse».

S. 125 r. 3. Till liknelsen om guldsmeden jfr den pythagoreiska åskådningen hos Ovidius Metam. XV, 169 f.

S. 125 r. 8. Själens vandringar sträcka sig genom alla världar ända från brahmanvärlden till växternas värld.

S. 126 r. 13. Uttrycket »af mig den trampad var» i anslutning till en konjektur; enligt texten väl snarast: »den (vägen) räcker till (berör) mig».

S. 126 r. 16 f. De femfärgade hjärtådrorna, som förbundna med de likaledes femfärgade solstrålarna bilda vägen till Brahman.

S. 127 r. 13 f. Väsnens här förstås olika. Enligt Çamkara: gandharva'er, fäder, gudar, asura'er, raksas'er, eller: de fyra kasterna och nisada'erna (vilda folkstammar). Enligt Badarayana Brahmasutra 1, 4, 12 och kommentaren därtill: andedräkt, öga, öra, näring (eller ljus) och det inre sinnet (manas).

S. 150 r. 20. »Ack det var förr o. s. v.» Häraf sluter Deussen Sechszig Upanishads des Veda 316. Gesch. d. Philos. I, 42 f., att atmanläran på författarens af denna upanisad tid kommit ur mod, detta förmodligen genom buddhismens utbredning. Om verkligen denna upanisad är så ung.

S. 154 r. 8. »Åt döden gifver jag dig» afser tydligen ett nedstigande till Yama, dödsrikets gud, i lefvande tillstånd; men i det följande spelar ofta föreställningen om döden in.

S. 154 r. 20. Vaivasvata, Visasvant's (solens) son, är Yama, som uppmanas att medelst vatten för tvagning af fötterna utöfva gästvänskapens första plikt. Han är emellertid frånvarande och återvänder först efter tre dagar.

S. 155 r. 20. Här, som s. 157, 11, förekommer ett ord *srnka*, som till sin betydelse är oklart; öfversatt å första stället med 'ked' å andra med 'boja'.

S. 155 r. 21 f. De tre förbunden: med fader, moder och lärare; de tre verken: offer, studium af veda och allmosegifvande.

S. 159 r. 36. Läs: och vet, att buddhi (intellectus) är körsven.

S. 150 r. 22. Visnu's högsta steg syftar på legenden om Visnu's tre fotspår eller steg, hvarmed allmänt förstås morgon, middag (solens

kulminationspunkt) och afton; det högsta 'steget' tänktes som de saliges hemvist (jfr Rigv. I, 22, 20. 154, 5).

S. 162 r. 11 ff. Ett citat ur Rigveda III, 29, 2 = Samaveda I, 79.

S. 163 r. 6. Staden med de elfva portarna: ögon, öron, näsborrar, mun, afföringsorganen, nafveln och brahmahålet (Aitar. Brahm. I. 3, 12. Chandogyopan. VIII, 6, 6) är naturligen kroppen. De två sista portarna utlämnade Bhagavadg. V, 13 nedan s. 182, 11.

S. 163 r. 11 ff. Ett citat ur Rigveda IV, 40, 5.

Bhagavadgitā. S. 167 r. 1. Ett försök har af Garbe, Die Bhagavadgita aus dem sanskrit übersetzt, Berlin 1905, gjorts att i Bhagavadgita åtskilja de senare omdiktningarna i vedantisk riktning från den ursprungliga i Samkhya-Yoga's ande affattade dikten. Jag har så tillvida följt Garbe, att jag genom klammer antydt, hvilka delar synas böra betraktas som vedantistiska till- resp. omdiktningar.

Enligt Mahabharata, i hvars sjätte bok Bhagavadgita ingår, är Dhrtarastra (stam)fader för kuruiderna (Duryodhana o. s. v.), Pandu för panduiderna (Arjuna, Bhima Yudhisthira o. s. v.). Dhrtarastra och Pandu anges vara bröder, hvadan sålunda kuruiderna och panduiderna, hufvudledarna för de båda kämpande afdelningarne, tänkas stå i kusinsläktskap med hvarandra. Båda grupperna hafva till gemensam stamfar Bharata och kallas därför bharatider. — Skalden (Vyasa) låter här Dhrtarastra samtala med sin körsven (väpnare) Samjaya om hvad de se, när båda härarna stå uppställda till strid. Arjuna var en af panduiderna, för hvem (guden) Krsna tjänstgör som körsven. Det är sedan mellan dessa båda som samtalet, utgörande Bhagavadgita, föres. Och speciellt är det Krsna's del af denna dialog som är sången om den Höge (Krsna), resp. den Höges (Krsna's) sång.

S. 167 r. 10. Läs Panduhären.

» » 11. Drupada's son är Dhrstadyumna (på panduidernas sida).

S. 167 r. 17. Subhadra's och Arjuna's son är Abhimanyu. Draupadi's eller Kunti's eller Prtha's söner (med Pandu) äro panduiderna (Arjuna o. s. v.).

S. 167 r. 19. Bättre är att läsa: Vår krigshärs förare du känne; därför jag dem nämna vill.

S. 167 r. 21. Saumadatti är Somadatta's son Bhuriçravas.

S. 169 r. 40. Fäderna beröfvas dödsoffren, när de icke hafva manliga afkomlingar, som kunna utföra de föreskrifna döds- och manoffren.

S. 173 r. 7. Karman's band är den efterverkande kraften af handlandet vare sig i form af förtjänst eller skuld.

S. 173 r. 8. Öfning i yoga, enligt här gifven uppfattning, är aldrig förgäfves och lider aldrig någon förminskning. Den fara, hvarom talas i följande versrad, är världstillvarons fortbestånd.

S. 174 r. 24. Här uppträder Krsna, såsom ofta i det följande, som högsta väsen, ehuru han icke uttryckligen uppenbarat sig för Arjuna i denna egenskap.

S. 175 r. 30. Här framträder de tekniska betydelserna af Samkhya-läran som jnanayoga 'insiktsyoga' och Yoga-läran som karmayoga 'handlandeyoga'.

S. 176 r. 1. Krafter i naturu äro de materiella eller ur urmaterien (prakrti) sig härledande guna'erna (egenskaperna, kvaliteterna, hvarom nedan).

S. 176 r. 3. Handlingssinnena äro talets, gripandets (känslans), gåendets o. s. v. sinnen.

S. 176 r. 24. Brahman måste här hafva betydelse af prakrti 'materia', såsom Jacobi, Mahabharata s. 79 och Garbe, Bhagavadgita 82 anmärka.

S. 176 r. 34. Janaka är namnet på en för sin vishet berömd konung af Videha, särskildt bekant från Brhadaranyaka-upanisad.

S. 177 r. 11. Det med 'egoism' öfversatta ordet ahamkara är enligt Samkhya-filosofien egentligen ett inre organ, som framkallar det empiriska jagets idé och till detta ändamål på själen (självet) öfverför de egenskaper och fenomen, som egentligen tillkomma materien.

S. 178 r. 9. Vetande och kunskap äro öfversättning af jnana och vijnana, som betyda resp. det filosofiska vetandet och det personliga genom egen erfarenhet förvärfvade vetandet (insikt).

S. 179 r. 10. Hvilka kulter eller bekännelser människorna i hvarje särskildt fall hänge sig åt, så tjäna de blott mig, den ende guden.

S. 179 r. 14 f. Så här lyder Çamkara's kommentar till detta ställe: »guna'erna äro sattva, rajas och tamas. En brahmans åligganden, hvilken är sattva-artad, d. v. s hufvudsakligen uppfylld af sattva, äro ro, självbetvingelse, askes o. s. v.; åligganden för en hufvudsakligen af rajas — med en blandning af sattva — fylld ksatriya äro hjältemod, energi o. d.; åliggandena hos en företrädesvis af rajas — med en tillsats af tamas — fylld vaiçya äro åkerbruk o. s. v.; åliggandet hos den hufvudsakligen af tamas — med en tillsats af rajas — fylld çudra består i lydnad.» Jämför för öfrigt 18:de sången.

S. 180 r. 1. Motsatslös, ej berörd af motsatser som glädje och smärta, hetta och köld o. s. v.

S. 180 r. 3. Förlöst, fri från glädje, hat och andra lidelser enligt kommentatorerna.

S. 180 r. 13. Rätt hängifna, som hänge sig åt den egentliga yoga eller yoga-praxis.

S. 180 r. 23. Betydelsen är ungefär: med så mångahanda offer kan man tjäna den högste.

S. 181 r. 20. Fråga är här om Yoga-läran i betydelse af karmayogaläran om det pliktenliga handlandet och Samkhyaläran i betydelse af verkuppgifvande och fördjupande af kunskapssträfvan.

S. 182 r. 1 f. Detta verspar borde stå inom klammer. Liknelsen om vattnet, som icke lämnar märke efter sig på lotusbladet, är mycket vanlig i indisk filosofi och poesi.

S. 182 r. 24. Eg. hundköttskokare (çvapaka), en föraktad kast.

S. 183 r. 3. Betydelsen af blott se mellan ögonbrynen anges af kommentatorer vara, att den vise håller ögonen till hälften slutna och undviker såväl sömn som iakttagelse af de yttre föremålen.

S. 183 r. 14. Uppgifvande eller samnyasa, hvaraf samnyasin, en brahman i fjärde eller sista lefnadsstadiet. I denna sång antaga yoga, yogin alltmer, tydligen från och med v. 10, den tekniska betydelse, som de hafva i Yoga-systemet, nämligen den systematiska utöfningen (fullgörandet) af verk, det pliktenliga handlandet).

S. 186 r. 1. De båda målen, enligt kommentatorerna såväl det som uppnås på karmamarga 'handlandets väg', som det som uppnås på jnanamarga 'vetandets väg'.

S. 186 r. 15. Brahman lärdt i ord, d. v. s. de heliga skrifterna, så att yoga går utöfver den lön, som kan väntas för uppfyllande af de i skrifterna föreskrifna fromma verken.

S. 186 r. 35. Jag-principen, sanskr. ahamkara.

S. 187 r. 2. Ur detta sköte, d. v. s. ur Krsna's båda naturer.

S. 187 r. 14. Väsen, mörker, lidelse äro öfversättning af de tre bekanta termerna sattva, tamas och rajas.

S. 194 r. 4 ff. Vasava, Indra; manas 'inre sinnet'. Rikdomsherrn är guden Kubera.

S. 194 r. 20 ff. Önskekon är s. Kamadhuk; naga'er äro mytiska väsen, till hälften människa till hälften orm; Vinata'son är Garuda, en mytisk helig fågel, på hvilken Visnu (solen) föreställdes rida.

S. 194 r. 39 f. Brhatsaman 'den höge saman'; Margaçirsa, den första månaden i året.

S. 195 r. 2 f. Vasudeva eller Krsna(-Visnu); skattevinnaren är Arjuna.

S. 200 r. 33 f. Denna çloka betecknas som kvintessensen af Bhagavadgita's läroinnehåll.

S. 202 r. 22. Med sångerna torde förstås upanisad'erna, grundtexten för den filosofiska Vedantaläran, framställd i Badarayana's Brahmasutra.

S. 202 r. 24. Jaget eller ahamkara, förståndet eller buddhi, urmaterien eller det outvecklade, avyakta; inre sinnet eller manas.

S. 202 r. 24 ff. Ordet prakrti öfversättes med 'materia' och 'natur' allt efter sammanhanget; t. o. m. brahman förekommer i liknande betydelser.

S. 204 r. 28. Materiens krafter eller guna'er äro hvad som på sanskrit heter sattva (väsenhet), tamas (mörker) och rajas (dunst).

S. 205 r. 7. Mörker, icke-vetande.

S. 205 r. 32. Ljuset (insikten), verksamheten och bedöfningen äro de väsentligaste yttringarna af de inre guna'erna (kvaliteterna).

S. 206 r. 9. Med açvattha eller fikonträdet, som sänder grenarna ned i jorden, jämföres här världsalltet. Liknelsen redan i Rigveda I, 24, 7 och Kathopanisad 6, 1 (ofvan s. 169 r. 33 f.); med dess rötter r. 11 menas snarast begären, enligt kommentatorerna: dispositionerna (vasana).

S. 210 r. 29. Om, tad, sat äro heliga ord med inneboende mystisk kraft; om, inledningsord vid böner och anropningar o. s. v., tad betyder 'detta', sat 'det varande, goda'; asat i sista raden 'det icke varande'.

S. 212 r. 13. Gunaläran är Samkhyaläran.

Ur Siddhānta S. 217. Angående jinismen (jainismen), d. v. s. jaina'ernas eller jina-anhängarnas sekt och lära, deras samtidighet med och förhållande till buddhismen har först närvarande tid bragt klarhet. Bland de talrika skrifterna härom nämnas här endast Bühler, Über die indische sekte der Jaina, 1887, samt Jacobi i inledningarna till hans edition af Kalpasutra samt till öfversättningarna i The Sacred Books of the East b. XXII och XLV. Jfr Barth, The religions of India 1882, och förevarande arbete, inledningen I s. 67.

S. 220 r. 19. Bharunda-fågeln tros ha en kropp, två halsar och tre ben.

S. 220 r. 22. De tre liknelserna 'mild som månen o. s. v.' innehålla oöfversättliga ordlekar, hvarom se Sacred Books of the East XXII, 261.

S. 223 r. 16. Då det säges, att lärjungen Indrabhuti skar sönder vänskapsbandet, som knöt honom till mästaren (Mahavira), afses berättelsen, hurusom lärjungen öfvertygat sig om att kärlek icke hade någon

plats hos en, som skall vara passionsfri, hvarför han undertryckte sina känslor för mästarn och blef en kevalin (ensam, isolerad, helig i kevalinstadiet); han dog vid 92 års ålder efter en femtioårig munklefnad.

S. 224 r. 20. Purva'er äro afdelningar i den ursprungliga jainakanon.

S. 224 r. 23. Avadhi, onaturligt vid synkraft (jfr Kalpasutra 15 SBE. XXII, 223).

S. 225 r. 30. Detta stycke är medtaget såsom exempel på i konstpoesin stående utsmyckningar (vannana) af en berömd person.

S. 227 r. 31. De tre sätten (vägarna) äro sinne, tal och kropp (jfi s. 228 r. 31).

S. 228 r. 9. Den vise är tirthakara'en eller religionsstiftaren, reformatorn.

S. 229 r. 23. Läs 1, 3, 2.

S. 229 r. 29. Erfar kroppsliga och andliga lidanden, i denna världen och i den andra.

S. 230 r. 1 f. Syndens rot är skenet, villan, dess topp de öfriga synderna; verken är karman i teknisk betydelse.

S. 230 r. 27. Lättnadsvägen är nirvana.

S. 230 r. 33. Meningen synes vara: gör godt bruk af hvarje tillfälle att komma ur världens oro.

S. 233 r. 16. I det föregående behandlas självmord som tillåtet för sjuka personer för att uppnå nirvana. Förevarande stycke beskrifver olika slag af religiösa dödssätt, som utgöra slutet på en tolfårig för köttets fullständiga dödande öfvad askes. Asketen måste begära och erhålla tillåtelse af sin läromästare (guru), innan han begår självmord.

S. 234 r. 4 ff. Första dödssättet, självmord genom tillbakavisande af all näring.

S. 234 r. 20. Läs Nayaputta, namn på Mahavira, på sanskr. Jnatrputra, på pali Nataputta.

S. 234 r. 23. Rörelser ifråga om kropp, tal och sinne; görande, förorsakande, tillåtande.

S. 235 r. 8 f. Handlar om paovagamana, sanskr. prayopagamana 'gång direkt i döden'.

S. 237 r. 5. Uppenbar är likheten med Matth. XXV, 14 ff. Luk. XIX, 11 ff. Hebreerevang. s. Jacobi SBE. XLV, XLV. 29.

S. 242 r. 20. Enligt föreställningen att de ädla kunna förmås uppsuga utspydt gift.

S. 243 r. 17. Legenden om Saddalaputta är i all sin enformighet lärorik med hänsyn till förhållandet mellan de i 6:e årh. f. Kr. konkurrerande sekterna i Indien. En sådan med buddhisterna och jinisterna täflande sekt var ajivaka'ernas (ajiviya'ernas) sekt, hvars hufvudledare var Gosala Mankhaliputta. — Uvasagadasao är den sjunde anga'en (afdelningen) af jaina'ernas heliga böcker.

S. 244 r. 25. Fullt utvecklad kunskap och insikt .nana, damsana) betyder den högsta grad af asketisk fullkomning. Arhat, jina och kevalin äro termer betecknande olika sidor af helighetsstadiet och ungefär likvärdiga med motsvarande termer i buddhismen. Af jina 'som öfvervunnit (sina passioner)', och så Mahavira, är namnet på sekten, jaina, afledt.

S. 250 r. 4 f. Ugga och Bhoga äro sannolikt kastnamn, det förra kanske motsvarande en ännu i dag fortlefvande rajput-klan på gränsen mellan Marwar och Sindh. I Panjab finns en brahmankast kallad Bhog.

S. 260 r. 4. Uvasaga, pali, sanskr. upasaka, är detsamma som lek-manna-broder, lekmanna-anhängare till Mahavira utan att underkasta sig de speciella klosterreglerna, alltså väsentligen detsamma som savaga, pali savaka, sanskr. çravaka.

S. 260 r. 20. Kathakoça är en samling sagor och legender på sanskrit, som skola tjäna till belysning för de jinistiska lärorna. Förevarande legend tillämpas annorstädes i jinistisk och brahmansk litteratur på en helig brahman benämnd Kapila, hvilken de s. k. Kapila's verser Uttarajjh. VIII tillskrifvas.

S. 260 r. 24. Fråga är om Visnu. Dvärgen Vamana är en inkarnation (avatara) af Visnu.

S. 262 r. 8. Lotusställning (sanskr. padmasana), en viss sittande ställning hos botgörare, som är afsedd att likna en lotusblomma.

Ur Tripitaka. I Ur Pālikanon. S. 265. Viktigaste framställningar af Buddha's lif och lära äro Oldenberg, Buddha, 4 aufl. 1903, E. Hardy, Der Buddhismus, 1890, Kern, Manual of Indian Buddhism (Bühlers Grundriss III, 8), Pischel, Leben und Lehre des Buddha, 1906, E. Lehmann, Buddha, 1907. Om buddhistisk filosofi: Walleser Die philosophische grundlage des älteren Buddhismus, 1907. Urval ur källskrifter: Warren, Buddhism in Translations, 1896, och Dutoit, Das leben des Buddha, 1906.

S. 265 r. 13 Om de för de buddhistiska munkarna (och nunnorna) gällande tio buden s. sid. 493 ff. Af dessa hade lekmannabröder (och -systrar) att iakttaga de fem första, men på uposatha- eller fastedagar de åtta första af dem.

S. 270 r. 11. De tio himlariktningarna äro: de fyra hufvudväderstrecken, de fyra mellanliggande strecken samt zenit och nadir.

S. 271 r. 28. De sju »samfödda» äro: Bodhisatta (Buddha), Rahula's moder (Yaçodhara), tjänarna Channa och Kaludayi, hästen Kanthaka, Bodhiträdet och såsom sjunde de fyra urnorna.

S. 272 r. 1. Angående Asita-motivets likhet med Simeonberättelsen jfr bl. a. Muir Ind. Antiquary 1878, v. d. Bergh v. Eysinga, Ind. einfluss auf evangelische erzählungen 21 ff., Pischel Leben, u. lehre des Buddha 17 f. — Föröfr. s. Lal. Vistara VII.

S. 272 r. 5. De trettio gudarna (pali tavatimsa-gudarna) är rund beteckning för hvad som annars heter de Trettiotre, bestående af de 12 Aditya'erna, 8 Vasu'erna, 11 Rudra'erna (vindgudarna) och 2 Açvin'erna. Dessa tänkas bebo den nästundersta af gudavärldarna, på gudaberget Meru, med Indra eller Sakka som öfverhufvud.

S. 273 r. 13. Med flätadt hår utgör öfversättning Jatila, som är namn på en viss grupp af asketer med hopflätadt eller hoptofvadt hår som kännemärke. Lärjungar af Kassapa, dyrkade de särskildt Agni (elden).

S. 279 r. 19. Mahapadana-Sutta är den 14:de sutta'en af Digha-Nikaya, och berättelsen afser där en af Buddha's föregångare, Vipassi.

S. 282 r. 11 ff. I denna vers förekommer ett ordspel grundadt på ordet *nibbuto*, som af Kisagotami användes i betydelsen 'lycklig', hänfördt till *nibbayati* 'erfara den högsta lycka' (eg. hör det till ett annat verb), men af Buddha sedan hänföres till samma verb i betydelsen 'utslockna', hvaraf *nibbana* (sanskr. motsvarande *nirvayati* och *nirvana*). I öfverensstämmelse med Buddha's antydning skulle versen hafva ungefär denna lydelse:

Nirvana har den moder vunnit,
nirvana har den fader vunnit,
nirvana har den kvinna vunnit,
som äger herren ärorik.

S. 283 r. 21. De tre tillvarelseformerna äro: 1) den sinnliga i de 11 lägsta världssfärerna (kama-världarna), 2) den kropppsliga i de 16 Brahmavärldarna och 3) den okroppsliga i fyra af de 26 gudavärldarna.

S. 286 r. 6 f. Maktens hjul är ett magiskt hjul, som tänkes löpa före en världshärskare på hans triumftåg. En världshärskare heter därför ock cakravartin 'vändande (maktens) hjul'. Omsatt i buddhistiskt åskådningssätt blir 'världsherraväldets hjul' till 'lärans hjul'. — I hvarje värld finnes enligt buddhistisk kosmologi en stor ocean, i hvilken de fyra stora öarna eller kontinenterna, åtskilda efter de fyra väderstrecken, ligga. Den sydliga och största kontinenten, Jambu-kontinenten, omfattar Indien.

S. 286 r. 22. Månaden Asalhi motsvarar midsommartiden, Juni—Juli.

S. 287 r. 36. Usabha, ett längdmått ungefär 140 alnar (uppdelas i 10 yatthi'er och 140 ratana'er, alnar).

S, 289 r. 8. De bekanta åtta rekvisita, som ännu i dag utgöra den buddhistiske munkens utrustning. Med silen har han att sila allt flytande, som han skall förtära, för att undgå att förtära och döda lefvande varelser; ahimsa 'icke-dödande' är ett bud, som måste hållas lika väl af jaina'er som af buddhister.

S. 290 r. 4. Bimbisara, konung af Magadha, Buddha's samtida och gynnare omkr. 537—485; fördrifven och bragt om lifvet af sin son Ajataçatru.

S. 290 r. 21. Buddha sades äga de 32 tecken på sin kropp, hvarigenom han skilde sig från andra: på fotsulan ett litet hjul (bild af lärans hjul) o. s. v.

S. 292 r. 17. Om Buddha's frestelse vid två eller t. o. m. flera tillfällen genom Mara (eg. döden, dödsguden, så den onde, det ondas representant, ondskan) berättas på flera ställen i skrifterna. (Jfr nedan s. 305 ff., 309 ff., 322 ff.). Härom liksom om analogier med Jesu frestelse genom djäfvulen kan man bl. a. jämföra Windisch, Mara und Buddha, 1895, Oldenberg, Buddha s. 355 ff., Söderblom, I religiösa och kyrkliga frågor n. 35 s. 12 ff., v d. Bergh v. Eysinga, Ind. einfl. auf evang. erzählungen s. 30 ff., Pischel, Leben u. lehre des Buddha s. 24 ff. — Motivet redan i Kathakopanisad ofvan s. 153 ff.

S. 300 r. 1. Denna egendomliga formel (i något annan form s. 432 ff.) bildar medelpunkten i den buddhistiska spekulationen, men är till sin tolkning och sitt förhållande till den indiska filosofin ännu åtskilligt dunkel. Det synes dock visst, att formeln är en ombildning en liknande i Samkhya-filosofin. Moderna behandlingar häraf samt af buddhismens förhållande till Samkhyafilosofin bl. a. Garbe, Abh. Bayer. Akad. Wiss. XIX, III, 519 ff.; Die Samkhya-philosophie, 1894; Samkhya und Yoga (Bühlers Grundriss III, 4); Jacobi, Gött. Nachr, 1896, 43 ff.; Gött. gel. Anz. 1897, 270 ff.; Zeischr. d. deutsch. morgenl. Gesellsch. 52, 1 ff.; Oldenberg, Buddha, [3]443 ff.; [4]64 ff.; 253 ff.; Zeitschr. d. deutsch. morgenl. Gesellsch. 52, 681 ff; Senart, Mélanges de Harlez 281 ff.; Kirste Album Kern 75 f.; Pischel, Leben u. lehre des Buddha 62 ff.

S. 305 r. 3. Den ännu blott två löften innehållande bekännelseformeln är: jag tager min tillflykt till Buddha och läran; församlingen tillkom först sedan.

S. 310 r. 29. Om ajivaka-sektens asketer, som liksom digambara'-erna af jaina-sekten gingo alldeles nakna, se ofvan sid. 626; *ajivaka* betyder eg. 'asket på lifstid'.

S. 311 r. 13 ff. Helt upplyst, som vunnit den högsta kunskapen (*sambodhi*), som term: ***buddha, sammasambuddha***. Häraf religionsstiftarens religiösa namn, liksom jaina-sektens stiftares namn är Jina 'den som öfvervunnit (kroppsligheten o. d.)', därmed betonande dessas mera asketiska riktning. — Kasi är det konungarike, hvars hufvudstad är Benares, som därför äfven benämnes Kasi.

S. 313 r. 21 ff. Afdelningen om lidandet äfven t. ex. Samy. Nikaya V, 420 ff.

S 314 r. 7 f. Det femfaldiga fasthäftandet etc., eg. de fem khandha'erna, som härröra från tillvarelselusten. Khandha'er äro de element af hvilka hvarje tänkande varelse består, och utgöras af kroppslighet känsla, iakttagelse, samkhara (de latenta intrycken, karman) och vinnana (i kausalitetskedjan ungefär tankesubstans, som khandha den kritiska urskiljningsförmågan af godt och ondt o. s. v.). Khandha'erna tillsammans med lust, synd och karman äro varandets substrat eller grundlag, jfr sid. 305 r. 22.

S. 315 r. 26. De tre modifikationerna (eller följdsatserna) äro: a) »detta är den ädla sanningen», b) »denna ädla sanning måste inses» c) »denna ädla sanning har jag insett». Dessa följdsatser ur de fyra sanningarna ge tillsammans tolf beståndsdelar (element).

S. 316 r. 7. Catumaharajika-gudarna bo i den nedersta af de sex gudavärldarna och hafva till öfverhufvud de fyra maharaja'erna (storkonungarna).

S. 319 r. 15. Uruvela (sanskr. Uruvilva) är den ort i närheten af Neranjara-floden (i trakten af Rajagrha), där Buddha i sex år hängaf sig åt den strängaste askes, innan han vann sambodhi.

S. 319 r. 27, 35 o. s. v. Antaka, eg. 'den som gör slut', är ett namn på dödsguden, Yama, här Mara.

S. 324 r. 11 f. Jatila s. not till 273 r. 13. — Gayasisa (sanskr. Gayaçirsa), namn på ett berg nära Uruvela.

S. 331 r. 11. Kolita och Upatissa äro förnamn för Sariputta och Moggallana, som äro familjenamn.

S. 331 r. 17. Pabbajja, eg. 'bortgång (från hus och hem)', och upasampada, 'anländande (till orden)', äro äfven tekniska termer för de båda grader af invigning till Buddha's orden.

S. 350 r. 10 ff. Väsentligen lika med Kurudhamma-jataka n. 276 (Jat. II, 251 ff.).

S. 356 r. 3 ff. De fyra stadierna på vägen till nirvana äro omvändelsen, pali ***sotapatti*** (sanskr. ***srotaapatti***), eg. 'inträde i strömmen', 2. återvändo (till existens en gång till), pali ***sakidagami-magga***, 3. icke-återvändo, pali ***anagimi-magga***, 4. helighet, pali ***arahatta, arahatta-magga***. En person i de olika stadierna heter ***srotapanno, sakidagami, anagami, arahat***.

S. 357 r. 2. Halfmånadsmanatta, en botgöring som förmodligen bestod däruti att den bestraffade för bestämd längre tid var underordnad de öfriga ordensmedlemmarna.

S. 369 r. 19. Underkraftens fyra grundlag äro: 1. beslut att göra användning af underkraften, 2. ansträngning, 3. tankarnas förberedelse, 4. profvet.

S. 382 r. 2 ff. De fyra ansträngningarna äro: 1. ansträngningen att förhindra synd före dess uppkomst; 2. att uppgifva den, när den en gång uppkommit; 3. att förvärfva sig ännu ej befintlig förtjänst; 4. att behålla en förvärfvad förtjänst. — De fem förmögenheterna (krafterna): tro, kraft, eftertanke, kontemplation, insikt.

S. 373 r. 4. Tusita-kropp, tillvaro i Tusita-himlen, den fjärde gudavärlden.

S. 376. r. 19. Frigörelsens åtta stadier afse ekstasen: de 4—7 frigörelserna motsvara ekstasens okroppsliga sfärer; den åttonde, upphörandet af medvetande och känsla, är ekstasens högsta grad.

S. 392 r. 13 f. En världskonungs sju skatter (klenoder) äro: världshärskarehjulet, elefanten, hästen, ädelstenen, drottningen, husfädernas skara, kronprinsen.

S. 395 r. 22. Läs Subhadda.

S. 395 r. 34. Läs Gosala — De här nämnda äro lärare och stiftare af samtida sekter. Nataputta är stiftaren af nigganthaʼernas eller jainaʼernas sekt, Gosala af ajivakaʼernas.

S. 402 r. 34. Jämför för öfrigt Fleet, The tradition about the corporeal relics of Buddha (Journ. of the. Roy. Asiat. Soc. 1906, sid. 655 ff. 881 ff.).

S. 407 r. 14 ff. De fem hindren (*nivarana*) äro lusten, ondskan, högheten, högmodet och tvifvelsjukan. — Betraktelsens fyra hjälpmedel äro: betraktelsen af kroppen och dess orenhet, af känslorna och deras onda följder, af tänkandet och dess fåfänga, af de med tillvaron förbundna tingen. — Om upplysningens sju leder (*bojjhanga*) jfr Warren, Buddhism in Translations 367.

S. 423 r. 11. Styckena ur Visuddhimagga (vidare s. 460, 485, 481), hvaraf urtext ej varit mig tillgänglig, äro öfversatta efter Warren Buddhism in Translations.

S. 443 r. 31. Paccekabuddha 'ensam-buddha, buddha för sig', en helighetsgrad, hvarunder man tänker sig män, som af egen kraft förvärfvat den kunskap, som är nödig för uppnående af nirvana men behålla den för sig själf utan att göra den tillgänglig för andra.

S. 496 r. 11. Patiharakapakkha afser någon föreskrift, hvars art icke närmare kan bestämmas.

S. 503 r. 8, 16. Birana är Andropogon muricatus, hvars vällukttande rötter (*uçira*) uppgräfvas och samlas.

S. 503 r. 24. Skoliasten omtalar 18 yttre och 18 inre kanaler eller strömmar, som bilda begärets eller törstens stora ström.

S. 504 r. 21. Hårtofs afser att ange en bestämd för brahmanska asketer kännetecknande hårklädsel.

S. 505 r. 25 ff. De här följande båda stroferna äro särskildt berömda, emedan de enligt traditionen skola hafva blifvit uttalade af Buddha i det ögonblick, då han under bodhiträdet vann upplysningen. Husets, kroppens, byggare är törsten, begäret efter existens, fasthängandet vid världstillvaron.

S. 507 r. 8. Uppräkningen af verken ur den buddhistiska kanon sker från det sista i samlingen, som väl också är att betrakta som det senaste till sin tillkomst. Patthana är sjunde afdelningen af den tredje samlingen, Abhidhamma-pitaka o. s. v.

S. 512 r. 31. De tre ädelstenarna (*tiratana*) äro: Buddha, dhamma (läran, lagen) och samgha (församlingen).

S. 513 r. 27 f. Den andra stigen (eller graden på frälsningsvägen

till nirvana) är sakidagamimagga, då den omvände endast har att återfödas en gång till, liksom

S. 514 r. 25 icke-återvändande afser tredje stadiet (anagamimagga).

II. **Ur den buddhistiska sanskritkanon.** S. 531 r. 3. Bodhisattva's askes enligt Mahavastu har sin mot svarighet i Lalita-Vistara 246, 8 ff. (Lefmann) och Majjhima-Nikaya 240 f. (Trenckner), jfr Dutoit, Die duskaracarya des Bodhisattva in der buddhtradition, 1905.

S. 534 r. 14. Den s. k. 'asphanaka'-ekstasen, som bestod i att hämma in- och utandning, motsvaras af pali appanaka, sanskr. aprana 'utan andedräkt'; asphana är således ett från paliordet feltransskriberadt sanskritord, som aldrig funnits (Dutoit sid. 98).

S. 540 r. 1. Sutra'en om helvetena föreligger i Mahavastu i tre versioner: 1. en prosaversion I s. 4, 12—9, 1; 2. en versifierad I s. 9, 2—16, 7; 3. den andra prosaiska I s. 16, 8—27, 1. Den första och andra äro rätt lika, under det den tredje handlar om hvilka synder i hvarje särskildt helvete bestraffas. Den andra versionen upprepas i Arimdama-jataka Mahav. III s. 449—461, som i helvetesskildringen i pali motsvaras af Samkicca-jataka n. 530 (Jat. V, 261 ff.). Föröfrigt angående indiska helvetesskildringar Scherman, Materialien zur indischen isionslitteratur, 1892.

S. 544. Detta stycke har i brist på urtext måst öfversättas efter Kern, The Saddharma-Pundarika or the lotus of the true law (Sacred Books of the East XXI).

S. 557 r. 27. Sugata öfversättes vanligen med den Salige (om Buddha).

S. 566 r. 4. Prajna-Paramita, som kan öfversättas med »Vishetens fullkomning», tillskrifvas den 'nordliga' buddhismens reformator Nagarjuna (omkr. 174 e. Kr.), grundaren af Mahayana.

S. 568 r. 1. Bodhicaryavatara eller 'Upplysningsvandelns uppenbarelse' är en uppbyggelsedikt af Çantideva fr. 600—700-talet e. Kr.

S. 571 r. 1. Tara, Avalokiteçvara's maka, är den förnämsta kvinliga Bodhisattva, dyrkad som gudinna isynnerhet i Nepal och Tibet. I allmänhet uppfattad som 'frälserskan, räddarinnan' (eg. 'som för öfver till andra stranden'), men var egentligen ursprungligen en stjärngudinna. Förf. till den meddelade dikten är Sarvajnamitra från slutet af 600-talet och början af 700-talet, alltså samtida till Çantideva. Jfr Blonay, Matériaux pour servir à l'histoire de la déesse buddhique Tara, 1895.

S. 577 r. 1. Malaya är Çiva, liksom väl Nandana r. 13.

S. 580 r. 1. Kunala är namnet på en i Himalaya lefvande fågelart; ovisst om namnet möjligen är identiskt med kulala, som är namn på en hönsart (Phasianus gallus).

Ur efterkanoniska sanskrittexter. S. 603 r. 4. Jfr inledningen b. I sid. 95. Vacaspatimiçra möjligen från 1000-talet. Jfr Garbe, Die Samkhyaphilosophie 1894; The Sarvadarçana-Samgraha b. Madhava Acarya transl. b. E. B. Cowell a. A. E. Gough s. 228 f.

S. 605 r. 15. Jfr inledningen b. I sid. 96 ff.

S. 605 r. 32. Intellektet (självet) och de oreala objekten (kropp o. s. v.), som äro produkt af falsk kunskap.

S. 606 r. 10. De sanskr. termerna för de resp. åsikternas representanter äro *anyathakhyativadin* och *akhyativadin*.

S. 618 r. 13. Gitagovinda, eg. Sång-Govinda, eller Govinda i sång, men väl att uppfatta som sången om Govinda eller Krsna; Govinde antingen 'boskapsfinnaren, herden' eller prakrtiskt för Gopendra 'herdafursten'. Jfr Inledningen I sid. 110. — Murari, Keçana och Hari äro namn på Krsna.

Några använda bokstäfvers ljudvärde:

ṛ har värde af r-'vokal' men plägar läsas ungefär som ri.

e och o äro i sanskrit alltid långa.

c läses som tj med hörbart t, alltså ungefär som ttj (eller som eng. ch i child).

j läses som dj (eller som j i eng. just).

ṭ (ṭh), ḍ (ḍh), ṇ, ṣ hafva ljudvärde som de svenska supradentalerna (tecknade med rt, rd, rn, rs) t. ex. i kort, bord, korn, fors; l (lh) som tjockt l (lh)

ç läses som svenskt tj utan hörbart t (t. ex. tjäna)

y „ „ j.

Annars i allmänhet ungefär som i svenskan. — De indiska ordens accentuering är lik den latinska. I noterna hafva de särskilda sanskritiska ljuden tyvärr måst ersättas af närmast tillhands liggande tecken för svenska ljud.

II

UR INDIENS RELIGIÖSA DIKTNING PÅ FOLKSPRÅKEN

ÖFVERSÄTTNING

FRÅN TAMULISKAN AF ERNST HEUMAN

FRÅN HINDI AF ENOK HEDBERG

SAMT EFTER VÄSTERLÄNDSKA TOLKNINGAR.

Ur tamulernas litteratur.

Öfversättning af ERNST HEUMAN.

Ur Naladiyar.

Se inledningen sid. 62 f., 104.

Förut han åt hvar dag sina sex-faldt kryddade rätter,
som af behagfull maka buros fram. Nu går han fattig
och tigger en skål gröt än här än där:
Man därför rikedom för intet akte.

På elefantens rygg han red i prakt,
beskuggad af sin solskärm, höfding för sin här.
Men forna synders lön allt sköflade och allt förbytte:
Själf fallen såg han andra föra bort sin maka.

Du sade: "det står så fast, så fast"; men det stod ej!
Besinna det, handla beslutsamt och gör hvad gagnar, hvad gagnar!
Din lefnadsdag försvinner, försvinner — och döden
dig följer i fjäten; den kommer, den kommer!

Vi äro rika, så de säga i sin dårskap; men på sina vägar de ej akta,
och därför deras rikedom snart förgår och spårlöst svinner
som blixt om natten ur det mörka molnet,
då sin mun det öppnar.

Han näns ej äta, intet ljus han sprider;
för högsint pris han icke sträfvat; inga ädla vänners sorg han söker lindra.
Han gifver intet, men sin skatt han flitigt vaktar.
Ack, ve, han allt förlorat — så med rätt man tänker.

Vänskapsbanden slitas, bort de kära gå,
kärlekslänkar lossna; skåda inåt då:
Säg, hvad är väl vinsten af den fröjd dig lifvet gaf? —
Så ett rop där ljuder från ett skepp, som gick i kvaf.

Min moder mig födde, men lämnade mig
och gick att sin moder söka;
så ock hennes moder, ja mor efter mor
de gå bort, så är världens ordning!

Den daggiga lundens frukträd alla,
när frukten de burit, en gång skola falla,
så svinner ock ungdom. De sköna ögonens pilar ditt hjärta
nu sårat;
snart vandrar hon krökt, och en staf då tjänar de ögon,
som förut sårat.

Samma trumma, som ljöd i bröllopssal till hans ära,
den ljöd samma dag, samma plats vid hans likfärd.
Hur finna då en sällhetens dag?
Så fråga de ädlas hjärtan.

Den sockerröret tidigt har pressat och saften utdragit
han utan sorg kan bevittna när affallet brinner.
Så den, som sin kroppsliga tillvaros frukter i idoghet vunnit,
behöfver ej grämas, när döden nalkas.

En klädnad utaf skinn betäcker kroppen med dess många
öppningar
och gifver den en yttre skönhet, höljande dess lögn uti
sin mantel.
Bäst då att icke tala om en lusta, som förklädnads lögn
för sig fördöljer,
men akta kroppen likt ett ofullgånget foster.

Som mörkret flyr, när lampan in man bär,
så synd ej håller stånd hos den, som ångern tär;
som mörkret störtar in, när oljan tagit slut,
så ondskan boning tar, där dygd dött ut.

De ädla se i stillhet, huru hem och ungdom, skönhet och
behag
och högt beröm och rikedom och makt och allt är obeständigt.

De därför utan dröjsmål allt försaka
för att sig själfva rädda.

De lågsinta slunga ut bittra ord;
väl sker det i allas åsyn, men man dock stilla fördrar det,
betvingad af sinnets adel. Så kobran sitt hufvud sänker,
när helig aska man därpå strör.

Om än du kalfven drifvit in bland en mängd af kor,
den säker är att finna ut sin egen mor:
Så forna gärningar dig säkert finna ut,
om än du står vid lifvets slut.

Ej ens asketen kan afvända hvad af ödet är bestämdt,
och allt hvad vinnas skall, det också vinnes:
Hvem kan i torkans tider gifva regn,
och när det flödar öfver, hvem kan det väl stoppa?

I hjärtat tryckta utaf fattigdomens tyngd
de vandra långa gatan fram och stå där tiggande i allas åsyn.
Det är ju frukten utaf forna dåd. Du härskare vid svala stranden,
där ibland vågor svanen plockar bort Adambublomstren!

I framgångs tider släkt och vänners skara talrik är
som stjärnorna på himlen; men i motgångstider —
o du, som härskar öfver vattenrika höjder! —
då är det få, som göra gällande sin släktskap.

Det gifves kor af mångahanda slag,
men mjölken är dock icke olikartad:
Likt mjölken dygdens väg ensartad är,
fast formerna här äro många såsom kornas.

Lockarnes skönhet och klädnadens skönhet, som faller i rika veck,
och skönhet af saffran-smink — det är icke skönhet.
Bildningens skönhet, där den i opartiskt sinne om godhet vittnar,
det är den sanna skönhet.

Lärdomens haf inga gränser har; få äro lärjungens dagar.
Tänk i det stilla på sjukdomars mängd! Forska tills klarhet du vinner!

Lär hvad för dig betydelse har. Svanen ju också söker,
finner ut mjölken och dricker den, lämnande vattnet åsido.

En färjman kommer enligt kastens gamla regler bland de lägsta.
Och dock, du ser, man honom ej föraktar,
men gärna med hans hjälp går öfver floden:
Så lär hvad som är godt utaf enhvar som visdom själf inhämtat.

Fast dräkten är utnött och kroppshyddan skröplig,
den ädelborne ej sviker den grundsats han fattat:
Vill lejonet äta det slingrade gräset,
om än så hårdt af hungerns nöd det pressas?

Om än ibland Mangosa-trädets bittra blad
platanens frukter växa, deras sötma ej ett grand förminskas.
Så äfven bland ett dåligt släkte vänskap med de goda
frambringar endast ädel frukt uti ett mänskohjärta.

Ur Tiru-valluva's Kurral.

Om den helige Valluva se inledningen sid. 104.

Ur inledningen.

alfabetet *a* står först,
så är i världen främst den salige (= Gud).

Hvad är väl frukten af din lärdom all,
om den i renhet vise du i stoftet ej tillbeder.

Ej finnes ofärd till för den sig håller nära
till Honom, som af lusta eller hat ej drifves.

I lycka lång den lefva skall, som släckt den känslors eld,
som utur sinnenas portar fem utstrålar, och som fri från lögn på rätta vägen står.

För den som aldrig nalkas Honom, som är dygdens haf,
svårt blir att simma i den andra världens böljor.

Ej skola de nå strand på födelsens vida haf,
som däri simmande den högste icke söka.

Om asketernas höghet.

Högst står dens storhet, som uti försakelse
till ärfda regler fast sig håller.

Högst strålar deras ära, som vid valet af de tvenne vägar
i detta lifvets dygder ha sig smyckat.

Den sina sinnen tyglar, såsom drifvarn elefanten,
han blir ett frö för himlens åkerfält.

Om deras styrka, som ha utsläckt sina sinnen fem,
kan Indra, vida himlarymdens konung, vittne gifva.

De svåra ting blott ädel man vill pröfva;
den låge handen därvid icke lägger.

Den som rätt känner vägarna för sina sinnen fem,
lukt, smak och hörsel, syn och känsel, han har världen i
sin makt.

Svårt är att bära äfven för ett ögonblick
dens vrede, som på dygdens höjder står.

Om dygdens makt.

Hvad högre kan man väl i lifvet ernå
än dygden, som beröm och lycka gifver.

Ej högre vinning finns än denna dygd,
ej större skada än att den försumma.

Säg ej: i morgon vill jag blifva vis! Sök dygden,
så finner du en hjälp, som ej förgås, då allt dör bort.

Om ej din dag du låter fåfäng gå, men gör det goda,
det blir uppå din lefnadsväg en hvilo-sten.

Om det äkta ståndet.

Den äkta mannen är ett dygdens stöd
för vandraren på lifvets trenne andra vägar.

För världsförsakarne, för de behöfvande och dem, som hädan gått,
en hjälp är mannen i det äkta ståndet.

De dödas andar, gudomen och släkt och gäster,
ja, ock du själf är hufvudföremål för dygdens öfning.

Den som det onda fruktande sitt bröd åt andra delar,
han skall ej sakna efterkommande i oafbruten linje.

Där kärlek och dygd i hemmet gästa,
de äro dess prydnad och lön den bästa.

Den så i äktenskaplig trohet här på jorden lefver,
skall en gång plats bland himlens gudar ernå.

Om kärlekens ägande.

Kan kärlek stängas inne; finnas därför riglar?
De stilla tårar högt därom ju ropa.

Den utan kärlek är, allt för sig själf blott äger.
Sin hela varelse åt andra offrar den som älskar.

Din vänskap, som hos andra gensvar väcker,
skall i din framtid osökt bära vänskaps ädla frukter.

I hem förutan kärlek lyckan lika litet spirar
som ett förtorkadt träd i ofruktbara sanden.

Om fruktan för onda gärningar.

Den synden öfvar henne icke fruktar;
för hennes öfvermod den ädle bäfvar.

Det onda endast ondt frambringar
och därför mera fruktansvärdt än elden är.

Af visdom all den högsta sägs det vara
att äfven emot fienderna ondt ej öfva.

Som skuggan följer dig i fjäten,
så följer ock fördärfvet dem, som illa göra.

Barmhärtighet.

Bland rikedomar störst är dock barmhärtigheten;
all jordisk rikedom kan ock hos onda mänskor finnas.

Den, i hvars hjärta bor barmhärtighet,
ej träder in uti den glädjelösa värld, där mörkret härskar.

Har rikedom du mist, din blomstringstid är därmed ej förbi.
Har du barmhärtighet ej mer, hvad kan väl då din själ
omdana?

Om afhållsamhet från köttätande.

Hur kan barmhärtighet hos den väl råda,
som för att själf sig göda andras kött förtär?

Den som för köttets smak det äter, liknar den
som vapen lyfter emot annan man.

Du frågar: Hvad är godhet? Jo, att icke döda.
Hvad vinst ger det att döda och att äta köttet?

Om kött du icke äter, då ditt lif bevaras;
men afgrunden ej släpper den som sådant ätit.

Ur Mánikka-vásagars "heliga ord", Tiruvasagam.

Inledningen sid. 105 f.

Siva mitt allt.

Ur hymn 5. Manikka-vasagars andliga bröder och följeslagare hade med Sivas tillåtelse kastat sig i en ur en damm uppstigande eldslåga och så förenats med guden själf, men skalden fick stanna kvar i världen för att utföra sin lifsuppgift, sivaismens utbredande.

Jag beder icke Indra, Mal (Visjnu) och Ayan (Brahma)
om lycka; må mitt hem bli sköfladt!

Jag icke älskar. Blott med dina tjänare jag vara får,
jag icke knotar, om jag än till helvet' går,
om blott, o konung, i din nåd jag står.
Ty ingen annan gud än dig jag äger;
du ensam är vårt högsta goda.

Du himlen är, du är ock jorden;
du vinden är, du är ock ljuset;
du kropp är, du är lif och verklighet;
du är det icke-varande.
Du konung är; du bringar mänskorna
att här i fåfäng åflan säga "jag" och "mitt".
Hvad skall jag säga till ditt pris?

Din färg är icke röd, ej heller hvit. Du är en mångfald
och dock en enda. Atom du är, ja än atomen finare.
Så ock för himlens skara tanken svindlar,
och huru dig att nalkas de ej veta, fader.
Din skönhet du mig visade, din form du tedde,
din blomsterfot du lät mig se, mig vilsegångne.
I sanning, du mig friat från att återfödas,
min Pérumán (höge herre), hvad skall jag därom säga eller
tänka?

Om ock de hört, de honom dock ej känna.
Han vet ej af förgängelse. Ej släkt han har.
Han icke frågar, och dock allt han känner.
Allt landets barn det skådade, hur' han åt mig, en hund,
gaf hedersplats och uppenbarade allt hvad han förr ej visat
och lät mig höra allt hvad icke förr han kungjort,
och frälste mig ifrån att åter födas. Pérumán,
det är den undergärning, som du gjort mot mig.

Jag har mig själf förnedrat; hell, min herre, hell!
Ej har jag tadlat dig, du fot som mig betvingat, hell!
Att allt hvad feladt är tillgifva, är de stores plikt, dig hell!
Befria mig från lifvet! Hell, min herre, som uti det höga
bor!

I tanke, gärning, hörande och tal, med dessa usla sinnen
fem
i flydda dagar jag, min dåre, aldrig kom dig nära.
I elden jag mig icke kastat; ej mitt hjärta brast af blygsel,
o, fader, dock jag dig uppsöker och hos dig vill blifva.

O, herre, gif din slaf att älska få ditt fotapar!
Nu dina tjänare en högre värld ha nått, men utanför jag står.
Jag blommor strött för kon i byn, ja för den blinda kon.
Och nu en främling här, din tjänare af kärlek till ditt fotapar
ur fattning bragt, jag tårar ljuter.

Jag gråter; ty af kärleken till dig betaget deras hjärta
likt vaxet inför elden smälte, och de nu fått skåda
din gyllne fot, den strålande, och i tillbedjan följt dig.
Men jag har ej fått följa dig. Förgäfves föddes jag. —
Hvad skall jag dig som hyllning bringa?

Andra gudar falska gudar.

Ur hymn 10. Kótumbi är en vacker insekt.

"Sanne gudar äro dessa." — "Nej, de andre äro gudar."
Så om falska gudar kifvas mänskorna på denna jorden.
Fromhet finnes icke; därför vill jag, fri från bojor
honom fatta. Flyg till honom, sanne gudars gud, o Kótumbí!

Till göken.

Ur hymn 18. Kuyil, den indiska göken, är tamulernas älsklingsfågel.

Du, Kuyil, med din ljufva sång, hvi söker du vår Peruman?
Om du hans fotapar vill efterforska, sök i sjufald afgrund!
Om du vill tala om hans diadem af ädelsten; det är en gammal, obeskriflig gåta.
Han ursprung icke har, ej egenskap, ej sällhet. — Kalla honom hit att komma!

Du lilla Kuyil, hoppande i lunden med de ljufva frukter, lyssna!
Den nådige, som aktat himlen ringa och till jorden kommit,
och mänskorna betvingat, aktat kroppen intet,
men hjärtat mitt intagit och min tanke uppfyllt;
den sträfve härskaren med milda blicken, hvilkens maka (Parvati)
har ögon liksom hindens. — Kalla honom hit att komma!

Du, Kuyil, som i lunden sjunger, där i rika klasar frukter hänga,
nu hör! Han kom som en brahman och visade sitt fotapar,
det sköna, röda. "Han är en af våra vänner", så om mig han sade,
och mig i nåd betvingade. Lik röda elden är hans helga kropp.
Han gudars herre är. Ack, kalla honom hit att komma!

Morgonhymn i templet.

Ur hymnen 20. Gudens bild lägges hvar afton på sin bädd och tages upp om morgonen, tvättas, ingnides med olja, bekransas o. s. v.

Hell dig, du skatt, som är min lyckas upphof!
Det dagats; till ditt blomsterlika fotapar jag kransar bragt.
Uti den sköna glans af godhet, som ifrån ditt helga anlet' mot oss strålar,
din helga fot vi dyrka, Siva Perumán, som dväljs i helga Perun-turrai,
af svala fält omgifven, där i fruktbar jord
i glans sitt öga lotusblomman öppnar.
Du hvars banér af tjurens bild är krönt, min herre,
vår Peruman, stå upp ifrån din bädd!

Den vackra Kuyil börjat sjunga, hanen galit re'n,
småfåglarne de kvittra, snäckans låt har ljudit,
och stråle efter stråle träder fram i öster.
Så visa oss i ynnest dina gudafötter, rikt med ringar prydda,
o Siva-Peruman, som dväljs i helga Perun-turrai!
Att känna dig är svårt, lätt blott för oss, de dina.
Vår Peruman, stå upp ifrån din bädd!

Du dväljs i alla element, så sägs, och dock
du går ej, kommer icke heller; så de visa
i sina kväden hafva diktat, sjungit. Likväl vi
af dem ej hafva hört och lärt, som själfva skådat
och lärt dig känna, helga Perun-turrais konung,
af svala fält omgifven. Mänskotanken
dig icke mäktar. Inför våra ögon kom och bringa
på våra lidanden ett slut och oss i nåd regera,
vår Peruman! Stå upp ifrån din bädd!

Siva är min kärlek.

Hymn 22. Slutordet i hvar strof återupptages i början af nästa.

Med ständig växling mina sinnen mig bedraga;
stäng deras väg, du nektar-källa!
Gå upp, du högre ljus, och ständigt fyll mitt sinne!
Kom, låt mig se dig som du är!
Du är som honung klar, o Siva Peruman.
O Siva, du som dväljs i helga Perun-turrai,
du sällhet, som i ändlös stegring går utöfver allt,
du är min kärlek.

I kärlek du din tjänare förlänat
en nåd så ljuf, att kropp och själ
af sällhet genomträngd försmälter.
Ej värdig är jag. Intet kan ju jag dig gifva.
Du var förut, du blifver ock härefter,
allt har du genomträngt, begärlige.
Den förste är du, du förutan ände,
Syd-Perun-turrais herre, Siva Peruman,
du Siva-purams ärorike konung!

O konung, du som är en far för mig, de dinas tjänare,
ej blott som själ, men äfven kroppsligt
du tränger in i hvarje por med ljufhet, som allt smälter,
du nektarhaf, hvars klarhet ej af vågor störes.
O Siva, du som dväljs i Perun-turrai,
du tanke, som, hvad ord och tanke öfvergår, förnimmer,
mig lär att rätt jag dig må kunna känna!

Ty i din kännedom de höge vise,
ja, ock de himmelske till korta kommit
och de som trängt i kunskap in; du djupa ämne,
du som är lifvet uti allt som lefver,
men från förblandning därmed fri; du balsam,
som friar mig ifrån att åter födas.
Du rena ljus, som i det tjocka mörkret skiner,
o Siva, du som dväljs i Perun-turrais tempel,
du sällhet ifrån egenskaper fri! Du dragit
mig nära dig, och nu hvad kan mig fattas?

Du fullhet utan brist, du rena nektar,
du berg omätliga af ymnig ljusglans,
du är vår Veda, du är Vedas kärna.

Du kom uti mitt hjärta och förblir dess konung.
Som floden öfver dammen, så du störtat
in på mitt hjärta, Siva, du som dväljes
i Perun-turrais helga tempelboning.
O konung, i min kropp du tagit boning;
hvad mera kan jag utaf dig begära?

Att jag må ständigt bedja dig och i mitt hjärta
försmälta, har, o ljus, du uppgått. Du som blomstrar,
o gudafot, lik röda lotus-blomman
på deras hufvuden, som aldrig slumra.
O Siva, du som dväljs i Perun-turrais tempel!
Den vida etern, vattnet, jorden, elden
du är, och dock du är det ej. I dessa
fördold är din gestalt. Mitt hjärta fröjdas,
att dig mitt öga skådat har i dag.

I dag du för mitt hjärta har i nåd allt mörker
förskingrat och likt solen uppgått. Att min tanke
må svinna, jag uppå ditt väsens skiftning
den fäster. Utom dig är allting intet.
Du är den ständigt växlande atom, som svinner.
O Siva, du som dväljs i Perun-turrais tempel,
du är den ene, du är intet. Intet
är utom du. Hvem kan väl fullt dig känna?

O vidd af ljus, som öfver hela jorden
och världen all framträngande sig sprider!
Du eld, som genom vatten tränger; fri från stoftet,
för tanken svåråtkomlig; nådens svallflod,
för ädelt sinnade likt honung du framväller.
O Siva, du som dväljs i Perun-turrais tempel,
hvem är väl här min vän; hvem är min granne?
Du är mitt ljus, som åt mig sällhet föder.

I ljus dig uppenbarande gestalt! Du ende
dock formlös är, omöjlig att beskrifva,
du alltings början, midt och slut. Vår boja
du löser, stora ocean af sällhet.
Du berg af helig nåd och godhet, fri från ondska,
o Siva, du som dväljs i Perun-turrais tempel,
hur skulle bort från mig du kunna gå? Du komme
och gifve mig i nåd din fot att hylla!

Dig själf du gifvit har; mig själf jag vunnit,
o Sankara! Hvem är af oss den kloke?
En ändlös lycka jag hos dig har vunnit;
har du af mig ett enda ting väl ernått?
O Peruman, min tanke tog du dig till tempel;
o Siva, du som dväljs i helga Perun-turrai,
min far, min herre, i min kropp du tagit
din boning. Intet har jag att dig vedergälla.

Mig ovärdige benådade du.

Hymn 23.

Jag, falske, nu skild från din fot, som med friska blomster,
af nektar flödande trädde här in och mitt sinne stillat;
jag arme, hvi fick jag ej dö, då mitt innersta lifsmål
förfeladt jag såg, o ve, med vaket öga!
O herre och konung, barmhärtighetshaf, min fader,
ej Ayan och Mal ha' förmått din gestalt att känna.
Jag vet ingen råd, o Siva, som kommit till Perun-turrai.

Termiternas högar och träden lika de stodo
båd' himmelska väsen och andra och lefde af vatten och luft blott
och vissnade bort, men din blomsterfot de fingo ej skåda.
Med ett ord du mig grep och dig underlade, o konung.
Nu intet begär jag, och intet mitt hjärta försmälter.
Jag älskar ej mer, fast en kärlekslös kropp jag ej gifvit till spillo.
Här vandrar jag ännu, o Siva, som kommit till Perun-turrai!

Ovärdig jag är, och dock du mig värdig aktat
och gifvit mig nåd: din gåfva mig kommit att jubla.
Af fröjd på mitt hufvud jag står. Du som rider på tjuren,
o Sankara, fäste för himlens otaliga skaror,
du evige, som utur hafvets vågor giftet uppsög,
du bågskytt, som dina fienders städer med eld förtärde!
Befall mig att dö, o Siva, som kommit till Perun-turrai!

Dina kära och alla som redligt i bot sig bemödat,
och Ayan och Mal tillika, likt vaxet för elden de smälte.
De tänkte mig stor, och i mängd de här stodo, du tog mig

behärskande mig, och mitt sinne blef likt en trä-knubb,
mitt öga som veden, mitt öra som järnet förhårdnadt.
Du sydliga Perun-turrai, Sivas världskrets!
O, Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

De lekande gudar jag lämnat har åt sitt öde,
men dig i kärlek jag mästare nämnt och förblifver
uppå dina nådesvägar. De landtliga gudar också
dig söka, kostbara skatt. O herre, mig visa
den nåden att ej blifva skild från dig! O gudom,
ditt fotapar gif mig att skåda och låt af din nåde försvinna
det kroppsliga sken, du främste bland gudaframbringande
gudar,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

Att visshet nå min kropp jag ej stympar; i elden
jag kastar mig ej, ty din nådesväg är mig okänd,
min kropp uthärdar jag ej, men en utväg ser jag dock
icke.
Pris dig, pris dig, som på stridslika tjuren rider!
Jag ännu ej dör, men skild från dig hvad kan mig förnöja?
O du, som af vattenrika, fruktbara fält omgifves,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

Du villande sken, du som böljande hafvets gift förtärde;
du himmelens herre, du nektar ur ädelsten-strupe!
Hur kunde väl jag, en hund, ditt väsen begrunda
och böjande mig för din fot "hell Siva" dig hälsa!
Ehuru en djäfvul jag är, din höga väg du mig vise!
Den glänsande halfmåne är din hjässas fläta.
Fast fjärran jag är, mig högljudd klagan ej höfves,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

Den blomsterrike Ayan, som sofver på upprörda hafvet,
Purántaran (Indra) samt de öfrigas mängd rundt om mig
stodo.
Då renade du mig, visande mig din klingande fotring.
Förstå detta tecken, du sade, och till dina tjänares skara
du slöt dig. — Hvad skall jag göra, jag tänkte, du helande
balsam?
Är det väl ljuft att jag, din tjänare, lider?
Af svala, vattenrika och fruktbara fält du omgifs,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

Då Indra med ansikten fyra och andra himmelska väsen
omkring oss stodo, på jorden du med kärlekens ljufhet
mig intog, o blomstrande fot, som lifvet från döden ryckte.
Din Ganges är, i din hand du elden håller;
äfven Mal med tårar dig beder, du ljufligt blomsterprydde.
Mig, känslolösa öga, du bjude ock att komma!
Af vattenrika fält, där karp och lotus trifvas, du omgifs,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai!

I godhet du kom, och i nåd du bjöd mig att komma.
Min fruktan stillade du; i ditt nådeshaf det vida
jag njöt och min lystnad mättade; nu jag ej smälter,
o Siva, som dväljes i heliga Perun-turrai.
Ej guden som armring bär (Visjnu) eller han, den blomsterprydde (Brahma)
dig känner, du himmelske, du som allen' bergsnymfens ynnest
åtnjuter. Af fröjd är mitt sinne helt betaget,
o haf, du som hvilar på Kaylays luftiga höjder.

Frälsare ur lustans garn.

Hymn 24.

Ett knippe af yppiga lotusblommor lik, dina tjänares skara
din lotus-fot hafva nått och med moget sinne de gått till hvila
med dig, medan jag, en syndare, här uti ondskans smuts
en usel kropp har att bära, beröfvad den sanna visdom.
Min herre, fast sinnet är orent, din tjänare söker hos dig sin tillflykt.

Min låghet, som endast förhatliga ting kan göra, du högsint fördrager,
o du, som ormen bär som din prydnad och Ganges' flöden
i lockarna innesluter. Helt du mig har befriat
från själavandring. O herre, din tjänare söker hos dig sin tillflykt.

Peruman, du store, helt du mig frälst från att åter födas.
Peruman, du kloke, som vildt hänrycker, o kom till mitt hjärta!

Peruman, dig känner den blomstersmyckade ej, ej Visjnu
den höge.
Peruman, du dyre; o herre, din tjänare söker hos dig sin
tillflykt.

I bekymrens storm och störtande flod dina kära begynte
att sjunka,
då de grepo din fot som en räddningsplanka och stego
mot höjden;
medan här kringkastad af kvinnolockelsens vågor, i kampen
sårad
af lustans hajar, jag sjunker. O herre, din tjänare söker
hos dig sin tillflykt.

Jag råkade in i den skaran med ringlande lockar och glömde
din allmakt.
Af mörker omgifven jag låg där, min kropp alltmera för-
tärdes.
Du make till henne, hvars mörka ögon likt skrämda hindens
blicka,
Peruman, du höge, o herre, din tjänare söker hos dig sin
tillflykt.

Af mango-formade mörka ögon jag grymt blef sårad och
bruten;
som mjölken i tjärnan slagen jag mjuknade. Blomstrande,
hell dig!
När kommer du? När blir mig unnadt i mäktiga dåd dig
dyrka,
du jordkretsens fader? O herre, din tjänare söker hos dig
sin tillflykt.

De blixtrande ögon, den smärta midjan i lustans nät mig
snärjde.
Jag vältrade mig i förnedring. O, kom att i nåd mig hindra!
Din balsam gjut i mitt öga och ljufligt min synd du för-
låte,
du tempelgårdens herre. Din tjänare söker hos dig sin
tillflykt.

Du make till henne med mango-formade stora, sköna ögon,
du kallade mig till din blomsterfot. Du sedan mig sände

till helvet'; din tanke jag ser ej. Mitt hjärta en flöjt-ton
likt än sjunker,
än stiger. O ve, jag förgås. Min herre, hos dig är din
tjänares tillflykt.

Dina käre, ej skilda från dig, till det nådeflödande fotaparet
få komma och nå en lycka beständig. Att dig tillbedja
jag vet ej vägen: dig själf jag ej känner, och icke jag
finner
sann kunskap om dig. O herre, din tjänare söker hos dig
sin tillflykt.

Din nådes ljufva nektar du delade ut, och jag öste begärligt
och drack och hickade, jag elände, hvars öde är nöden!
Mig gif att dricka den ädla, honungsljufva drycken och
rädda
mitt lif, ty jag sjunker. O herre, din tjänare söker hos
dig sin tillflykt.

"Längtansdekaden."

Hymn 25.

Du rena ädelsten, som ej skådas af honom med örn i
banéret,
du gaf mig den skatten, din lotus-fot, och mig du betvingat.
Bjud mörkret fly och säg "till mig kom"! Min längtan att
gripa
den nåd, som kallar mig dit, du skådar ju klart, min fader!

I denna massa af vätskor, blodkärl, märg och ben och
muskler,
af hudens klädnad täckt, jag vill ej dväljas, konung.
Ack, bort mig kalla; du ljufva balsam för mänskor i alla
lägen,
o fader, att skåda dig jag längtar, du ser det, o fader!

O konung, bjud denna usla kropp att förgås, ty af orenhets
var-sår
uppfylld och af ondt omsvärmad den vankar. Du dansare,
mästares pärla,

du mig omhägnat, du gud, du bäste bland gudar, o Siva!
Mitt ansikte skåda! Att höra dig kalla, jag längtar, du ser det, o fader!

Denna hydda af ben och drägg, afsöndrande smuts, i förnedring här vankar,
förföljande mig den plågar min själ och jag lider; o Siva,
dig hell! Jag, bruten, försmäktande, skådar blott efter ditt ljus och längtar
din heliga blomsterfot att nå, du vet det, o fader!

Betäckt med stinkande sår både utan och innan nu liknar
min kropp tamarindens bittra frukt. Likväl, o tjurens herre,
med aska beströdd, i ringhet du kom och mig underlade;
du ljufva balsam, din ringe att nämnas jag längtar; du ser det, o fader!

Jag tröttnat, jag här vill ej längre blifva, jag hund; den lycka du gaf mig
på jorden, du taga må; du blomstrande fot, som de himmelska väsen
ej känna! Begärlige, häftigt jag längtar ditt ansiktes ljus att skåda
som ock ditt leendes smil, du ser det ju själf, o fader.

Du höge, som jordens och himmelens väsen upphöja och prisa,
du himmelska ljus, som kom och gaf mig en värld, hvilken icke bortryckes!
Dina tusen namn upphöjande gick jag i kretsgång; dig, Siva, att prisa
jag längtar, du kostliga balsam, du ser det ju själf, o fader!

Med lyfta händer tillbedjande jag dina lotus-fötter famnar
och lägger mitt hufvud därpå otröttlig, kallande "Siva,
Peruman, min herre!" Med tårar jag ropar och längtar, du Ayars konung,
att smälta likt vaxet för elden; du vet det själf, o fader!

Att bli kvitt denna syndiga kroppens makt och i Sivas stad inträda,
att mitt ögonpar må fröjdas att skåda den strålande ljusglans,

att få se dina pröfvade tjänares skara, du utan like,
du högste, jag gripes af längtan; det ser du ju själf,
o fader!

Uti lustans nät jag fångad var af henne, som blickar likt
karpen;
jag tynade bort, jag hund. O stråle af sanning! Dock
hjälp jag såg ej.
Du make till henne med fot lik bomull, att höra dig säga
med heliga läppar "ej frukta!" — jag längtar, du ser det,
o fader!

Förklaringar.

Till Naladiyar.

Sid. 635, rad 7. »Forna synders lön». Egentligen »andra gärningar», hvarmed menas gärningar begångna i en föregående tillvaro.

Sid. 636, rad 13. Såsom exempel på den tamuliska poesiens koncisa uttryckssätt må nämnas, att hvad som här öfversatts med att en staf tjänar hennes ögon (som näml. helt eller delvis förlorat sin syn) på tamuli-originalet utgör ett sammansatt ord, som ordagrant betyder: käpp-öga-hon, d. v. s. hon, hvars öga är käppen, eller för hvilken käppen tjänar som öga.

Sid. 636, rad 16. I Indien sker begrafningen samma dag som, eller dagen efter dödsfallet. Musikanter gå i spetsen för liktåget.

Sid. 636, rad 23. Hinduismens åskådning angående kroppen framträder mycket skarpt, stundom i motbjudande cynism uti hela det kapitel, hvarur denna strof är tagen. Kroppen är i sig själf en vidrig massa, hvars orenhet skinnets klädnad blott öfverskyler, sålunda gifvande däråt ett bedrägligt fagert sken, som framkallar lustan, hvilken såsom en dårskap skall bekämpas, genom att man framhåller och öfverväger kroppens orenhet och förgängelse. Kroppen är enligt denna åskådning, som särskildt utmärker jinismen, endast en källa till ondt, som man bör söka bli kvitt. Den är enligt bilden i tionde strofen det utpressade sockerröret, affall, som duger endast till att brännas. En sann kärlek mellan man och kvinna är för denna åskådning okänd; äktenskapet aktar den såsom ett hinder för fullkomning. Jfr sid. 651 nertill.

Sid. 637, rad 5. Hinduerna hafva den föreställningen, att om askan af bränd kogödsel strös på kobran, glasögonormen; då den breder ut hufvudets sidobihang, såsom den gör vid anfall, den åter drar in dem såsom tecken till underdånighet.

Sid. 637, rad 18. Skalden tilltalar stundom en »härskare», hvilkens land sköljes af någon större sjö, äger höjder med vattenfall, ädelstenar och fruktbart land. — »Adambu» är en slingerväxt (Convolvolus grandiflorus) hvars stora, hvita blommor tänkas väcka svalornas afund, såsom deras rivaler, hvarför de slita af dem.

Sid. 638, rad 2. Syftar på myten om hansa, svanen, som ur hvilken blandning som helst förmår tillägna sig mjölken, som finnes däri.

Sid. 639, rad 1. »Födelsen», d. v. s. den återkommande födelsen i en annan lifsform eller själavandringen.

Sid 639, rad 6. Med de två vägarne menas själavandringen och »befrielsen»; den senare är det fullständiga bortdöendet från allt förmedelst »yoga» eller meditation, hvilket är den högsta vägen.

Sid. 639, rad 10. En asket, som sålunda »utsläckt sina sinnen fem», hade makt att förbanna själfva Indra, som måste lida följderna däraf.

Sid. 639, rad 19. Det tamuliska ordet »aram» betyder såväl *dygd* i allmänhet som speciellt välgörenhet.

Sid. 639. rad 4 nerifrån. Enligt en annan tolkning skulle här menas, att dygden är såsom en sten, som blockerar den mödosamma själavandringens väg.

Sid. 639, rad 1 nerifrån. Enligt hinduismen gifves det 4 lefnadsvägar eller socialt-religiösa tillstånd — för mannen nämligen, ty kvinnan tages ej alls i beräkning. 1:o) *Brahmanlärjunge* kallas den ogifte, under en andlig läraręs vård och undervisning stående lärjungen. 2:o) *Den gifte mannen.* Kurral medgifver äfven det gifta ståndets berättigande och har blick för dess goda; hvaremot Naladiyar aktar det såsom hinderligt för det högsta målet, det apatiska bortdöendet från allt. 3:o) *Den, som dragit sig undan lifvet i städerna eller byarna och lefver såsom eremit.* 3:o) *Den fullständige asketen,* som genom »yoga» nått »befrielsen» och sålunda undslipper själavandringen.

Sid. 640, rad 3. För den gifte husfadern är det en religiös plikt att gifva föda åt eller att såsom gäst i sitt hus mottaga hvarje helig man och asket som kommer; dessa lefva nämligen helt af allmosor, som ju ingen af de öfriga »stånden» kan gifva dem. Vidare har den gifte att offra för de hädangångne; han ensam kan utföra offerhandlingar.

Till Manikka-vasagar.

Sid. 644, rad 3. Syftar på att skalden, då minister hos en konung af Pandia-ätten och stadd på resa för att åt sin konung uppköpa hästar, funnit en vördnadsvärd »guru» (andlig lärare), omgifven af sina 999 anhängare eller lärjungar. Det var Siva, som antagit mänsklig gestalt, och under de intryck, som Manikka-vasagar af honom mottog, lofvade han att försaka all rikedom och ära, och nedfallande inför gudens fötter bad han: gör mig till din slaf. — Siva, sådan han tronar på silfverberget Kailásam eller Kaylay, framställes hafva 3 ögon, håret hängande fritt och yfvigt, så att han i detsamma uppfångat hela Ganges-floden, då den nedstörtade från himlen och hotade att förstöra hans anhängares land; hans kropp är röd som korallen och bestruken med helig aska, kring halsen bär han den heliga hvita snodden samt ett halsband sammansatt af de oräkneliga benen af Brahma-er och Visjnu-er och hufvudskallar af Brahma-er från oräkneliga tidsåldrar. Han är höljd i ett tigerskinn, bär kring lifvet en gördel med dolk, håller i ena handen en antilop, i den andra en yxa; hans fötter likna den röda lotusblomman och äro prydda med fotringar och klingande bjällror. Talrika hänsyftningar härpå förekomma hos skalden.

Sid. 644, rad 20. Siva framställes ridande på en hvit tjur.

Sid. 644, rad 22. Tempelprästerna blåsa i stora snäckor om morgnarna för att väcka gudarna.

Sid. 647, rad 2. Sankara, ett af Sivas många ärenamn, betyder lycko-bringare.

Sid. 647, rad 7 nerifrån. Syftar på sagan att, då svart, dödligt gift af onda makter gjutits i mjölk-hafvet, Siva tog ett berg och tjärnade därmed hafvet, så att den lif- och glädjebringande substansen utskildes, hvarpå han själf drack upp giftet, hvaraf hans hals för alltid blef svart.

Sid. 649, rad 7. Under regntiden, då fälten stå under vatten, lefver där också fisk.

Sid. 650, rad 21. Det tamuliska ordet betyder ung mangofrukt, som till formen liknar ett aflångt plommon.

Sid. 651, rad 12. Att hicka anses som ett olyckstecken.

Sid. 651, rad 19. »Honom med örn i banéret». Visjnu, som framställes såsom ridande på en roffågel, Garuda.

Sid. 651, nederst. »Mästares pärla». Guden liknas vid en pärla, dyrbarhet, tillhörig en hög guru, mästare, andlig ledare.

Sid. 652, rad 12 nerifrån. Syftar på att man vid tillbedjan går ett visst antal gånger omkring gudabilden eller templet.

Sid. 652, rad 6 nerifrån. En mindre stad, 10 km. norr om Tanjore med ett Siva-tempel. Perun-turrai, »den stora hamnen», ligger omkring 40 km. från Pudukotah i Sydindien.

Sjön af Ramas gärningar, Tulsi Das' ramadikt.

I kort urval öfversatt af ENOK HEDBERG.

I. Ur boken om barndomen.

Se inledningen sid. 111 ff. Originalet är alltigenom på vers. Doha — "parverser", distika — tjaupai — vanligen sextonradiga — tjhand — ofta utmärkta för ett högstämdt innehåll, endast i fråga om trenne sådana angifvas i det följande versraderna — samt fyrradiga soratha-strofer omväxla med hvarandra.

Ramas person (på hindi Ram), hans härliga egenskaper och väldiga gärningar framträda för Tulsi Das' inre syn. Han känner sig öfverväldigad och oförmögen att behandla sitt ämne, men lockad af forntidens sångare vågar han försöket att beskrifva den obeskriflige.

Gudarna besjunga utan uppehåll Rams fullhet och förmå dock ej att pejla dess djup.

Alla veta, att Herrens härlighet är outgrundlig, likväl kan ingen underlåta att försöka tolka den. Veda har ock fördenskull framhållit olika sätt att besjunga hans storhet. Gud är en, utan begär, form och namn, utan födelse, alltings ursprung, det högsta vara, allt genomträngande, i alla former existerande. Han har antagit människokropp och utfört många ting, men endast för de trognas bästa. Den högste är nådig och barmhärtig mot de ödmjuka. I sin nåd vredgas han aldrig på dem, som han känner och älskar som sina. Han är det förflutnas återställare, den ödmjukes beskyddare, den allgode, allkraftige herren Ra-

ghuraj (Ram). Tänkande sig honom sådan, sjunga de till hans pris, därigenom görande sina röster heliga och välsignelsebringande. Äfven jag dristar mig att besjunga Raghupati (Ram), böjande mitt hufvud till hans fötter. Forntidens barder ha sjungit Haris (Visjnus eller hans avatár Rams) lof. O, broder, hur skönt att vandra i deras spår!

Hela skapelsen suckar under Ravans, kungens af Lanka, förtryck. Genom hans inflytande har ondskan tagit öfverhand på alla områden. Ingen kan motstå honom. Själfva Brahma är maktlös.

De onda — tjufvar och spelare ha mycket förökats — sådana som girigt tråna efter nästans hustru och gods, som vörda hvarken fader, moder eller gudarna, men låta sig betjänas af de heliga. — De hvilkas vandel är sådan, o Bhavani (Sivas gemål), anse dem som demoner! Seende det stora, sedliga förfallet, stod jorden mäkta slagen med bäfvan och skräck. "Bördan af berg, sjöar och haf är mig ej så tung som denne ende tyrann." Hon såg all moral gå under, men af fruktan för Ravan kunde hon intet säga. Betänkande sig, tog hon skepnad af en ko och gick till den plats, där gudar och helgon voro samlade. Gråtande, omtalade hon sin nöd, men ingen hjälp stod att finna hos någon af dem.

Gudar, helgon och himmelska barder, alla gingo till Brahmas himmel, med dem gick i kons skepnad den af fruktan och sorg bedröfvade och hjälplösa jorden. Utforskande allt, förstod Brahma, att hans kraft ej var nog, [utan sade till jorden:] "den hvars tjänare du är, den odödlige, är din och min hjälpare".

"Fatta mod, o jord!" Brahma sade: "kom ihåg Hari. Han känner sina trognas lidanden och skall göra slut på detta grufliga förtryck."

Alla gudar sitta till råds. — "Hvar finna Herren, att vi må tillbedja honom?" En säger: "Vi måste gå till Vaikunt" (Visjnus himmel). En annan: "Hans boning är i hafvet" — nej, i dens hjärta, hvari kärlek bor, är Herren alltid uppenbar. O Girija, jag var ock med i församlingen; och då tillfälle gafs mig, sade jag ett ord: "Hari genomtränger lika hvarje plats, men jag vet att han uppenbaras genom kärlek. Hvar finns det himmelsstreck, den tid eller ort, hvarest icke Herren är? Genomträngande hela världsalltet är han likväl skild från allt — utan lidelse, och uppenbaras — liksom eld från trä — genom kärlek." Mina ord slogo an på alla, och Brahma utropade berömmande: "Väl taladt".

Brahmas hjärta fylldes af glädje — med af fröjd skälfvande kropp, tårfyllda ögon och hoplagda händer uppstämde han hans pris, lugn till sinnet och behärskad:

"O, gudaledare, själarnas glädjegifvare, de ödmjukas beskyddare, gud, dig vare pris!
Du vän af kor och brahmaner, djäflars fiende, älskad af Laksjmi, oceanens dotter, ära vare dig!
Gudars och världars uppehållare, undergörare, ingen känner dina fördolda planer,
du allgode, som öfvar nåd mot de ringa, haf förbarmande med oss!
Hell dig, oförstörbare, i allt boende och genomträngande djupa glädjekälla,
som ej är underkastad naturen, du helige, af världsväsendet oberörde, frälsningsgifvare,
för hvilkens mottagande helgonen — underkufvande sin natur — bli asketer
och natt och dag under djupt begrundande sjunga ditt pris, du alltings ursprung!
Du, som utan någons hjälp skapat hela universum,
förbarma dig öfver oss, ty vi känna hvarken tro eller gudsdyrkan.

Inför dig, som tillintetgör världsfruktan och lidandenas hop
samt gläder människors hjärtan,
ligger, utblottad, gudarnas härskare och tigger om beskydd."

Hari har hört de böner, som ställts till honom, och lofvat att låta sig födas som människa. Kungen af Audh, Dasarat af Raghus ätt, har genom sin lärare Vasisjta fått uppenbarelse om att gudomen skall inkarneras i hans hus, född af hans drottning Kausalya. Gudar, änglar, helgon, ja äfven den opersonliga skapelsen jublar af fröjd den dag, det underbara sker.

Kausalyas välgörare, den nådefulle, har i barmhärtighet
mot de betryckta uppenbarats.
Hans moder skådar hans underbara skönhet, som kan in-
taga en askets hjärta,
tjusande ögon, kropp lik ett aftonmoln, fyra armar och ett
vapen i hvarje hand;
girland om halsen, lysande, stora ögon, haf af skönhet,
o Kharari (demonbane)!

Skådande denna syn, ropar hon med sammanlagda händer:
"Hur skall jag prisa dig, du evige?
De heliga skrifterna förklara dig vara omätlig, höjd öfver
denna onda värld, egenskaper och kunskap,
du nådeshaf och glädjekälla, alla egenskapers boning,
besjungen af helgonen och veda,
du har till mitt bästa, af förbarmande med människorna,
uppenbarat dig, o Laksjmis älskade!

Veda framhåller oupphörligt, att i hvarje hår på din kropp
finnas flockar af världar, skapade af Maya,
och du har bott i mitt lif! Inför detta underbara kan
inte ens det mest okänsliga sinne blifva oberördt."
Då Herren hörde sådan kunskap, log han och önskande
visa sina mångfaldiga gärningar
berättade han sina äfventyr från ett föregående lif, förma-
nande modern att älska honom såsom sin son.

Med bäfvande hjärta talade modern åter: "Lemna detta
uppträdande!
Blif barn, lek fritt och älskligt, ty det är för mig den
högsta glädje." —

Då gudarnas herre hörde dessa visa ord, blef han genast
ett barn och började gråta.
Den som sjunger denna sång skall finna hvila hos Gud
och icke återfalla i tillvarons afgrund.

Rams födelse förorsakade glädje öfverallt. Skapelsens herre har blifvit människa och hvilar som ett hjälplöst barn i sin moders armar. Hans skönhet är dock underbar.

Gud, den allt genomträngande, utan känsla af glädje, i saknad af egenskaper och lidelser, den hemlighetsfulle, som är utan födelse, hvilar — öfvervunnen genom kärlek och tro — i Kausalyas armar.

Hans kropp är miljoner gånger skönare än kärleksguden själf, mörk som lotusblomman, som tjocka moln. Hans rosiga fötter äro prydda med lysande naglar, lik pärleknippen på lotusblommans blad, med blixtens, flaggans och elefantpikens linjer och fotringar med klockor, hvilkas ljud kan bedåra ett helgons hjärta. Om lifvet bär han ett bjällerbälte, på magen tre linjer, djup nafle, hvars skönhet endast den fattar, som sett den. Hans armar äro långa och betäckta med juveler, bröstet prydt med ett skönt pärlknippe, liknande tigerns klor, halsband af ädelstenar och diamanter och Bhrigus förtrollande, sköna fotmärke. Halsen är lik ett snäckskal, hakan välformad, ansiktet ojämförligt vackrare än själfva kärleksgudens, med väl parade tänder, röda läppar, näsa och panna sköna öfver all beskrifning; fina, vackra öron, förtjusande kinder. Hans ljufva joller är rent af bedårande att höra. Ögonen mörka och stora som lotusblommor, stora ögonbryn, i pannan ringlande lockar, af naturen glänsande, lockigt hår, på

mångahanda sätt förskönadt af modern. Iklädd en liten, gul skjorta, kryper han omkring — underbar att skåda. Hvarken ormkungen eller veda kunna beskrifva hans skönhet. Blott den som sett den i drömmen, kan ana den.

II. UR BOKEN OM AYODHYA (Dasarats heliga hufvudstad).

Ram har växt upp och blifvit förmäld med Sita, dotter af Janak, konungen af Mithila. Förberedelser ha gjorts för att kröna honom till hans faders medregent och tronföljare. Men då kröningsdagen är inne, förmår Kausalyas medhustru Kaikeyi genom list konung Dasarat att i stället sätta hennes son Bharat på tronen och sända Ram ut på en fjortonårig botgörarfärd. Ram lyder med glädje sin faders bud och är genast färdig att bege sig i väg från Ayodhya (Audh), lämnande Sita i hemmet. Men hon är för mycket fästad vid sin gemål för att kunna skiljas vid honom.

"Om du tror, att jag kan lefva, tills du kommer åter, så lämna mig i Audh, du sköne, de fattigas broder och tröstens, kärlekens och mildhetens källa.

Jag skall ej tröttna af vägens vandring, då jag alltid ser dina lotusfötter. På allt sätt skall jag tjäna dig och så fördrifva vandringens alla mödor. Sittande i trädens skugga, skall jag badda dina fötter och med förnöjdt sinne fläkta dig. Vid åsynen af din af ansträngning svettdrypande kropp känner jag ej mitt eget lidande, o mitt lifs herre. Tillredande dig en bädd på marken af gräs och löf, skall jag, din slafvinna, hvarje natt gnida dina fötter. Alltid skådande din sköna bild, skall jag skadas hvarken af hetta eller blåst. Ingen tänker på mig, då jag är med min herre, liksom haren och sjakalen ej se lejonets hustru. Skall jag vara svag, då min herre vandrar i ödemarken, skall försakelse vara din lott och nöje min?

Då jag hör så hårda ord, vill mitt hjärta brista. Huru skall då, o herre, detta eländiga lif kunna uthärda skilsmässans grufliga kval?"

Så sägande vardt Sita öfverväldigad af sorg. Hon tålde ej ens höra ordet skilsmässa. Då han såg henne i detta läge, förstod Ram, att hennes lif ej kunde räddas, om han lämnade henne. Då sade den medlidsamme herren af solens ätt: "Upphör med din klagolåt, och följ mig till ödemarken! I dag är ej tid att sörja, gör skyndsamt anordningar för resan!" Efter att med dessa kärleksfulla ord ha tröstat sin maka föll han till sin moders fötter och mottog hennes välsignelse: "Kom snart åter och gör slut på dina undersåtars lidanden och glöm ej din hårda moder [som låter dig gå]! Gud allena vet, om min lifstid blir så lång, att jag får återse ditt bedårande ögonpar. O, min son, när kommer den ljufva tid och stund, då jag här i lifvet får skåda ditt månlika ansikte?"

Det blef sorg i kungaborgen och bland rikets alla inbyggare, då det blef kändt hvad som försiggått. Man gör allt hvad man kan för att hindra Rams affärd. Men han låter sig af intet hindras. Sita och Laksjman, hans broder, följa honom frivilligt. Unga och gamla, män och kvinnor äflas att betjäna dem under djupt beklagande af deras öde.

I sällskap med Laksjman och Janaksdottern tog Raghupati vägen åt skogen. Med kärleksfulla ord återsände han alla som ledsagat honom, men deras hjärtan tog han med sig.

"Om dessa sköna och veka konungabarn skola bära grof botgörardräkt och tofvigt hår, så har skaparen förgäfves frambringat mångfaldiga slag af kläder och prydnader."

Under sådant kärleksfullt tilltal fylldes deras ögon med tårar. "Huru skola dessa med sina fina och veka kroppar kunna uthärda den svåra vägens strapatser?"

Kvinnor, barn och åldringar vredo sina händer i sorg, och hvarhelst Ram gick fram, greps folket af kärlek.

Öfverallt på sina vandringar omfattas Ram af tillbedjande kärlek. Han besöker flera heliga män, "frågande dem och

lärande dem". En dag anländer han med sina följeslagare till eremiten Valmikis hydda, där han tager in. Glad öfver sammanträffandet, beder han Valmiki anvisa sig en plats, där han kan bygga sig en gräshydda och hvila ut en tid. Han får då af Valmiki bl. a. följande svar.

"Du frågar mig, hvar du skall bo, men jag säger med bäfvan: Visa mig den plats, där du icke finns, och jag vill anvisa dig den till boning.

Den som i ditt ryktes klara sjö med tungan — lik svanen — plockar dina egenskapers pärlor, i hans hjärta, o Ram, tag din boning!

De, som enligt fastställdt ritual frambära flera offer och brännoffer, bespisa brahmaner och gifva dem stora gåfvor, de som af hjärtat högre än sig själfva sätta sina lärare, hvilka de på allt sätt tjäna och vörda,

och som för allt detta blott bedja om en förmån, tillbedjan vid dina fötter; blifve deras hjärta edert tempel, o, Sita och Raghus två ättlingar!

Min älskade! Den, för hvilken du är herre, vän, fader, moder och andlig ledare, blifve hans hjärta det tempel, i hvilket du bor med Sita och din broder!

De som icke äro i behof af något mer än din inneboende kärlek, bo för evigt i deras hjärta! Ty där är ditt rätta hem."

III. UR BOKEN OM SKOGEN.

Ram har vandrat vida omkring och nu hunnit till södra Indien. Där besöker han eremiten Agastya, som beder honom slå sig ned i Pantjavati nära Godávarifloden för att göra slut på den nöd, som var rådande där på grund af en förbannelse. Ram lyssnar till hans bön.

Från den stund, Ram tog sin bostad där, lefde helgonen i lugn och ro utan all fruktan. Berg och skogar, floder och dammar öfvergötos af fägring, hvars behag dagligen tilltog. De många djuren och fåglarna voro fulla af fröjd, och bina, njutande af skönheten, surrade sött. Inte ens ormkungen kan beskrifva den skog, i hvilken Ram uppenbarade sig. En gång, då Herren satt i ro, tilltalade honom Laksjman utan svek: "Ehuru du är gudarnas, mänskornas, helgonens, ja hela skapelsens herre, frågar jag dig såsom min egen herre, tala, o gud, och berätta för mig, ty jag har lämnat allt för att tjäna stoftet af dina fötter, undervisa mig om kunskap, självbehärskning och Maya samt om den tro, till hvilken du utsträcker din nåd!

Undervisa mig, o Herre, i allt, om skillnaden mellan Gud och lifvet, så att jag må helt hängifva mig åt tillbedjan vid dina fötter."

"Jag vill i korthet förklara alltsammans, lyssna, o broder, med hjärta och förstånd! Skillnaden mellan mig och dig, mitt och ditt, är blott illusion, hvilkens makt allt lefvande är underkastadt. Allt som med sinnena uppfattas så långt förståndet når, anse det, o broder, som illusion! Lär dig nu känna dess olika yttringar, hvilka äro två, kunskap och okunnighet. Den ena är mycket ond och olycksbringande, och den behärskar lifvet i tillvarons afgrund; den andra, hvilken egenskaperna äro underdåniga, skapar världar genom Guds inspiration — icke af egen kraft — den kunskap, som ej märker någon åtskillnad utan ser brahman i allt. Och den är den förnämste filosof, o broder, som aktar välstånd och allt sinnligt som strå och lämnar det.

Det, som ej känner sig självt såsom gud, kallas lif. Gud är den, som binder och befriar, som är skild från allt och sänder Maya (illusionen).

Fromhet föder asketism och andaktsöfningar kunskap, och kunskap förklaras af veda vara frälsningsgifvaren. Men det jag fortast röres af, o broder, är tro (hängifvenhet), hvilken gifver ro åt de mina. Den är självständig och behöfver intet stöd, höjd öfver både kunskap och vetenskap. Tron, min broder, är den bästa glädjekällan, men den erhålles endast genom de heliges hjälp.

Jag vill nu tala om trons utöfning, på hvilken väg människan med lätthet finner mig. Det förnämsta är hängifven kärlek till brahmaner och andaktsöfningar enligt vedas föreskrifter. Frukten af detta blir världsförnekelse och därur födes den innerliga kärleken till mig, de nio slagen af tro — utöfvad genom öronen o. s. v. — stärkes, och i själen uppstår djup kärlek till min uppenbarelse. Den som varmt älskar helgonens lotusfötter, i tanke, ord och vandel lefver fromt, som i lärare, fader, moder, broder, maka och gudar ser mig och därför troget tjänar dem alla; den hvars kropp skälfver af fröjd, då han sjunger mitt pris, så att rösten kväfves och ögonen flyta af tårar, den som är fri från lusta, högmod och skrymteri, broder, jag är alltid i hans våld.

Den, som i tankar, ord och gärningar andäktigt sjunger mitt lof, i hans lotushjärta skall jag för evigt bo."

Ram är ute på jakt efter ett rådjur och har lämnat Sita i Laksjmans vård. Djuret faller med ett väldigt skri till marken för Rams pil. Sita, som hör skriet, tror, att något ondt drabbat hennes herre, och sänder Laksjman till honom. Ravan kommer då och röfvar bort henne. Jatáyu, örnkungen, som lofvat skydda Sita, söker rädda henne, men faller med afhuggna vingar, dödligt sårad, till marken för Ravans svärd. Han lefver dock tills Ram kommer, och då han får syn på honom, sjunger han sin svanesång till Rams ära:

"Hell dig Ram, du ojämförligt sköne, alla egenskapers verkliga urgrund,
som med din pil har brutit den tiohöfdade vilda demonens väldiga arm, jordens skönhet!

Din kropp är mörk som ett regnmoln, ditt ansikte lotuslikt, med ögon stora som lotusblommor.
Jag tillbeder dig alltid, Ram, som med din mäktiga arm fördrifver lifvets faror!
Ram, din kraft är omätlig — utan början och födelse, osynlig, för sinnena ofattbar!
Du är Govinda, som, skild från sinnena, dock njuter af dem, okunnighetens tillintetgörare, djup i visdom, jordens stöd,
som fröjdar de heligas hjärtan, då de utan uppehåll upprepa ditt namn.
Jag tillbeder dig alltid, du älskade, lidelsefrie Ram, som tillintetgör de ondas här!
Du — som af veda oupphörligen besjunges som Brahma, den alltgenomträngande, lidelsefrie, oskapade,
och som helgonen genom ändlöst studium, begrundande, världsförsakelse och abstraktion finna,
nådens uppenbarade källa, skönheten själf, som bedårar hela skapelsen,
må du utveckla din mångfaldiga skönhet i mitt hjärta likt biet i lotusblommans kalk!
Du, otillgänglige och tillgänglige, rene, ojämförlige, helige, alltid lugne,
hvilken de helige först efter ett mödosamt underkufvande af själ och sinnen få skåda,
Ram, skönhetens boning, de tre världarnas herre, som alltid står till dina tjänares förfogande,
som endast genom ditt rykte gör slut på själavandringen, tage du din boning i mitt hjärta!“

VII. UR BOKEN OM FORTSÄTTNINGEN.

I de följande böckerna från den fjärde berättas, hurusom Ram ingår förbund med apfursten Hanuman. Med en väldig här af apor från Vindhyabergen inrycker han på Lanka (Ceylon) för att bekriga Ravan. Dennes tio hufvuden och ar-

mar skiljas från kroppen af Rams hand. Sita befrias ur sin fångenskap. Hon har trots demonens alla frestelser bevarat sin renhet och förenas nu åter med Ram. Ram intager sitt rike med mycken ståt, älskad och tillbedd af alla.

Längre fram i slutboken, »boken om fortsättningen», utvecklar Kaka-bhusundi i en kråkas gestalt för fåglarnas konung Garur (Garuda) sin kärlek till Ram i följande ord:

“Vare sig jag antagit fyrfotadjurs- fågel- eller människokropp, har jag alltid dyrkat Ram, men ett lidande har aldrig lämnat mig — minnet af min lärares saktmodiga och milda väsen. Slutligen undfick jag en brahmans kropp, besjungen af veda och purana, äfven för gudar svår att förvärfva. Deltagande i barnens nöjen, utförde jag Rams alla barndomslekar. Då jag blef äldre, undervisade mig min fader. Jag hörde och förstod, men det tilltalade mig icke, ty alla böjelser hade flytt från min själ utom en — den hängifna kärleken till Ram. Säg mig, du fåglarnes konung: Hvem är så oförståndig, att han lämnar en god mjölkko för att tjäna en åsna? Jag var så försjunken i kärlek till Ram, att ingenting behagade mig, och slutligen tröttnade min fader på att undervisa. Då mina föräldrar dogo, gick jag ut i vildmarken för att tillbedja folkens räddare. Hvarhelst jag fann en helig man, gick jag till hans hydda, bugade mig och tillsporde honom om Rams egenskaper, och allt hvad jag hörde fröjdade mig, o Garur. För att höra Haris lof gick jag omkring öfverallt, ty genom Skambhus nåd var jag fri att vandra. Tre starka önskningar hade lämnat mig, men en varm önskan fanns kvar i hjärtat. “Då jag får se Rams lotusfötter, skall jag anse min födelse lycklig.“ Hvarje helgon, jag tillfrågade, svarade mig: “Gud är närvarande i allt lefvande.“ Men denna religion om det opersonliga tillfredsställde mig ej. Jag kände en stark kärlek till den personlige guden.

Ihågkommande min lärares ord, försjönk min själ i kärlek till Ram. Jag vandrade omkring, sjungande Raghupatis lof, och min kärlek växte hvarje ögonblick.

På toppen af berget Meru (Himalaya) satt siaren Lomas i skuggan af ett *bar*träd. Då jag såg honom, böjde jag mitt hufvud till hans fötter och tilltalade honom i mycket ödmjuk ton.

Knappt hade den medlidsamme siaren hört mitt milda och ödmjuka tilltal, förrän han vördnadsfullt frågade mig: "Brahman, för hvad orsak har du kommit hit?"

Då svarade jag: "Du nådeskälla, som är allvetande och allvis, lär mig att dyrka den personlige guden!"

Den store siaren började nu besjunga Rams egenskaper, i korthet vördnadsfullt skildrande dem, o Garur! Den lärde filosofen var helt hängifven studiet af det öfvernaturliga, och i det han ansåg mig också vara detta i högsta grad, började han hålla föredrag om Brahma, den ofödde, ene, egenskapslöse, hjärteintagaren, den odelbare, önskefrie, namn- och formlöse, fattbar endast för aningen, den oförstörbare, makalöse, höjd öfver förstånd och sinnen, den obesmittade, oförgänglige, oföränderlige, obegränsbare, sällhetens förrådshus. Mellan dig och Brahma är ingen åtskillnad. I ären ett enligt veda såsom vattnet och dess våg." Siaren undervisade mig på mångahanda sätt, men denna religion om det opersonliga grep ej mitt hjärta. Åter föll jag till hans fötter och ropade: "Helige fader! Lär mig att dyrka den personlige guden. Dyrkan af Ram är lik vattnet, och min själ en fisk, hur skall jag då kunna skiljas från den, du lärde filosof? Undervisa mig i din nåd så, att jag med egna ögon får se Ram! När jag sett mig mätt på fursten af Audh, skall jag höra din predikan om det opersonliga." Men han talade åter om den ojämförlige Hari, och tillintetgörande läran om den personlige höll han föredrag om den opersonlige (det opersonliga). Men jag afvisade teorien om den opersonlige och fortfor envist att fasthålla läran om den personlige. Då jag oupphörligen framkom med mina inkast, visade helgonet slutligen tecken

till vrede. Lyssna min herre! Genom mycket trots uppväckes vrede äfven i en filosofs hjärta. Genom ihållande gnidning antändes äfven sandelträdet.

Åter och åter utvecklade helgonet under vrede sin teori, under det jag satt och i mitt inre begrundade tingens sammanhang.

Kan vrede uppstå utan att det gifves tvåhet, och tvåhet utan okunnighet? Kan lifvet, som är fånget i illusion och omhöljdt af okunnighet, vara detsamma som Gud?

Kan lidande drabba den som hjälper alla? Kan den som äger den vises sten lida brist? Kan den lättfärdige vara felfri och förtryckaren utan fruktan? Kan ens familj blomstra, om man förföljer brahmaner? Kan gudsdyrkan utöfvas genom självkännedom? Kan god kunskap erhållas genom umgänge med de lastbara? Kan en horkarl åtnjuta lycksalighet? Kan ett rike bestå utan statskunskap? Kan synd bestå tillsammans med gudsdyrkan? Kan den som känner den högste återfalla i världen? Vinnes något godt rykte utom genom ett rent lefverne? Får någon dåligt rykte utom genom synd? Är någon vinst så stor som gudshängifvenhet, besjungen af veda, helgonen och purana? Är någon förlust, o broder, så stor som den att vara född människa och likväl ej dyrka Ram? Är någon synd större än vreden, o Garur, och någon dygd högre än barmhärtigheten? Så begrundade jag mången sak inom mig själf och lyssnade icke med vördnad till helgonets undervisning. Då jag oafbrutet förhärligade läran om den personlige, utbrast den helige mannen i vrede: "Dåre! Jag har meddelat dig den högsta kunskap, likväl tror du icke, utan fortsätter med dina inkast och genmälen. Hvad som är sant, tror du icke, utan är misstänksam mot allting som en kråka. Usling! Då du är så full af själfklokhet, skall du genast förvandlas till en oren

fågel.“ Jag tog förbannelsen på mitt hufvud, men blef därigenom hvarken förskräckt eller ödmjuk.

Genast förvandlades jag till en kråka. Då böjde jag åter mitt hufvud till helgonets fötter, och tänkande på Ram, juvelen i Raghus ätt, flög jag glad min väg.

O, Uma, de som älska Ram och öfvergifva vrede, högmod, girighet och ond lusta, de se honom med fruktan i hela skapelsen, huru skulle de då göra någon emot?

Lyssna, o fåglarnas konung, helgonet var utan skuld. Den som inspirerar hjärtan är ädelstenen af Raghus ätt, och han, den nådefulle, hade förvändt dess förstånd för att pröfva min kärlek. Och när mina tankar, ord och gärningar pröfvats, återställde guden helgonets förstånd. Då den helige mannen såg mitt oskrymtade ädelmod och särskildt min djupa tro på Ram, blef han mycket ledsen och började bittert ångra sig. Med vördnad bjöd han mig komma nära, och sedan han på flerfaldiga sätt tröstat mig, lärde han mig med glädje Rams lofkväden. Den oändligt barmhärtige helige filosofen lärde mig ock att i mitt inre tillbedjande skåda Ram i hans barndom. Och denna sköna, rogifvande syn gladde mig mycket, såsom jag redan förut sagt dig. Helgonet behöll mig där någon tid och föredrog för mig poemet “Rams handlingars sjö“. Då han vördnadsfullt slutat sin berättelse, tilltalade han mig med dessa ljufliga ord: “Denna sköna, fördolda och djupa kunskap om Ram har genom Skambhus nåd för mig blifvit uppenbarad, och då jag ansett dig vara en af Rams mest hängifna tillbedjare, har jag i dess helhet meddelat dig den. Men återupprepa den aldrig, min broder, inför den, i hvars hjärta kärlek till Ram ej bor!“ Så förmanade mig siaren på mångahanda sätt; och jag böjde kärleksfullt mitt hufvud till hans fötter. Han strök då mitt hufvud med sina lotushänder och gaf mig under glädje sin väl-

signelse: "I ditt hjärta skall härefter en orubblig hängifvenhet för Ram genom min ynnest alltid bo,

Du skall alltid vara Rams älskling, de rena egenskapernas och nådens boning, och kunna efter behag förändra form och bestämma tiden för din död och blifva en skattkammare för kunskap och världsförsakelse.

Och den hydda, i hvilken du bor och tillbeder den helige guden, skall på en mils afstånd vara befriad från okunnighetens mörker."

Kaka-bhusundi utvecklar nu för Garur det onda i världen, dess orsaker och botemedel, kunskap och tro samt skillnaden dem emellan.

Den som är självbehärskad och tålmodig kan försaka kvinnan, men icke den som ligger under för det sinnliga och ej hyser vördnad för Ram.

Äfven den mest lärde och fromme eremit blifver vid åsynen af ett mån-fagert kvinnoansikte med dofhjortslika ögon, förvirrad och ängslig. Och en sådan kvinna är Brahmas uppenbarade Maya.

Det är ej min enskilda åsikt jag framhåller, utan hvad veda, purana och helgonen lärt. Det är ett mycket märkligt förhållande, o Garur, att en kvinna icke bedåras vid åsynen af en kvinna. Lyssna, min herre, Maya och tron äro båda feminina, en sak som alla veta. Af dessa båda är tron Rams älskade, men den stackars Maya är lik en hetär. Ram är mycket kärleksfull mot tron, därför fruktar Maya henne mycket. Tron är ojämförlig och obegränsbar, men bor likväl utan hinder alltid i hjärtat. Då Maya ser henne där, blir hon förskräckt och kan icke bringa henne under sitt välde. Så tänka de lärda filosofer och bedja om tron, all välsignelses grufva.

Denna Raghunaths (Rams) hemlighet fattar ingen genast, men den, som fattar den, skall genom Rams nåd icke ens i sömnen på något sätt vilseledas.

Ädle Garur! Lyssna nu till skillnaden mellan kunskap och tro, ty genom att höra den uppstår en evig och orubblig hängifvenhet för Rams fötter.

Hör min vän, denna outsägliga berättelse kan icke till fullo hvarken förstås eller omtalas. Själen är en del af den oförgänglige guden — förnuftig, syndfri, af naturen lycksaligheten själf; men kommen under Mayas inflytande, min herre, fångas hon likt en papegoja eller markatta. Själen är fastbunden vid Maya, och ehuru knuten är skenbar, kan hon icke lösgöra sig. Så har själen förvärldsligats, icke kan hon lösa knuten och icke vara lycklig. Ehuru veda och purana ha anvisat många medel, kan hon icke komma lös, utan insnärjes mer och mer. Själen är full af okunnighetens mörker; därför kan knuten icke lösas — den synes ej. Kanske den dock en gång kan upplösas, om genom Guds tillskyndelse den uppriktiga fromheten, lik en vacker ko, genom Haris nåd intager hjärtat. Böner, fastor, botöfningar, afhållsamhet och kyskhet, religiösa ceremonier — föreskrifna af veda — äro betesmarker. Då kon betar i det gröna gräset och finner kalfven, den rena kärleken, fyllas hennes spenar med mjölk; då kommer mjölkaren, det obefläckade hjärtat, med fotrepet, den i andliga betraktelser försjunkna anden, och mjölkstäfvan, tron, och mjölkar mjölken, den högsta rättfärdigheten, hvilken sedan kokas i renhetens eld, hvarefter den afkyles af tålamodets och fördragsamhetens vindar, och blandad med uthållighetens syra, stelnar. Därefter kärnas den af pigan, förnöjsamhet, i urskiljningens kärna med självbehärskningens kärnstaf och sanna ord som draglina. Genom denna kärning framalstras smöret, den rena och heliga världsförsakelsen.

Af världsförsakelsens och meditationens smör beredes kunskapens ljus, som upplyser själen, så att förståndet kan se att lösa den knut, hvarmed själen är bunden vid Maya. Utgången är dock problematisk. Den säkraste vägen till befrielse och frälsning är den tillbedjande tron på den inkarnerade guden — Ram.

De grufliga själssjukdomar, under hvilkas tryck allt lefvande suckar, skola icke ens i drömmen det ringaste plåga den, i hvars hjärta ädelstenen, tron på Ram ligger. De, som ståndaktigt arbeta på att finna denna ädelsten, äro visdomens prydnader i världen. Men ehuru den är uppenbarad på jorden, kan ingen finna den utan Rams nåd. Sättet att finna den är mycket lätt, men de olyckliga människorna vandra i villfarelse. Veda och purána äro heliga berg, berättelserna om Ram många värderika grufvor. De upptäckas af de fromme. Godt förstånd är deras spetshacka, kunskap och världsförsakelse deras ögon. Hvarje själ, som söker med kärlek, finner all glädjes grufva, ädelstenen tron. O herre, jag är öfvertygad i mitt inre, att Rams tjänare äro större än Ram själf. Ram är hafvet. De fromma och tåliga äro molnen. Hari är sandelträdet. De fromma äro vindarna, som sprida dess doft. Det högsta goda är den sköna tron på Hari, men den kan inte ernås utan de frommas hjälp. För hvar och en, som inser detta och umgås med de fromme, är vinnandet af tron på Ram lätt.“

Förklarande noter.

Sid. 661, rad 26. *»Bhrigus fotmärke».* Några risji'er, helige män, höllo en gång råd om hvem som var den störste guden, Brahma, Visjnu eller Siva. Då de ej kunde bli eniga, beslöts att en af dem, Bhrigu, skulle sändas för att utforska saken. Han gick då först till Brahma, satte sig midt framför honom utan att ens med en hälsning visa honom sin vördnad. Häröfver blef Brahma mycket vred. Bhrigu gick då till Siva och visade honom ännu större vanvördnad, hvaröfver han blef så uppbragt, att han reste sig för att slå honom. Han flydde då därifrån och gick till Visjnus residens. Framkommen fann han honom sofvande, och för att riktigt pröfva hans tålamod gaf han honom en hård spark för bröstet. Visjnu vaknade genast, men i stället för att bli ond började han varsamt stryka Bhrigus fot, under det han tilltalade honom med följande kärleksfulla ord: »Jag hoppas eder mjuka och fina fot ej tagit skada af stöten mot mitt hårda bröst.» Bhrigu gick nu till risji'erna och berättade dem, att Visjnu var störst. Märket af hans fot på Visjnus bröst är outplånligt.

Sid. 666, rad 12. Syftar på trons (hängifvenhetens, *bhakti's*) niofaldiga utöfning: 1) höra Visjnus pris, 2) förkunna det, 3) minnas det, 4) tjäna hans fötter = älska honom, 5) tillbedja, 6) lofsjunga eller offra, 7) utöfva ödmjukhet, 8) vänskap och 9) tillägna sig andlig kunskap.

Sid. 667, nertill. Kanske betecknar aphären Indiens urinvånare, som af arierna föraktfullt eller i förundran angifvits såsom apor.

Sid. 673, rad 11. Syftar på två sätt att fånga apor och papegojor. Fågelfängaren slår ner en lång pil i marken. Ofvanpå den läggs en käpp, så att den balanserar af sig själf. Under densamma utströs säd. Då papegojan märker säden, kommer hon och sätter sig på käppen för att plocka säden på marken. Men af hennes tyngd börjar käppen att gunga eller faller ner. Af fruktan vågar hon dock ej släppa den, utan griper med sina klor så mycket fastare tag om densamma. Och så kommer fågelfängaren och griper henne. För att fånga apor anskaffas en kruka med trång hals. Den gräfves ner i jorden med en del säd uti, men ej djupare än att halsen är ofvan jord. Så snart en apa märker, att det är säd i krukan, kommer hon för att få sig ett godt mål. Hon sticker ner handen och tager den full med säd. Men den blir nu så stor, att hon ej kan taga ut den. Trots detta släpper hon ej säden, och så kommer apfångaren och gör henne till sin fånge. På så sätt, säger hinduen, fångas människan i världsväsendets (Mayas) garn. Släppte hon sitt tag om världens goda, vore hon fri.

Sid. 673, rad 5 nerifrån. I Indien skummas ej mjölken såsom i Europa, utan strax den är mjölkad tillsättes ett slags syra, så att den skall koagulera, hvarefter den kärnas.

Ur Tulsi Das' bönbok.

Inledningen sid. 113. Efter G. A. Grierson.

Herre, se till mig!... Intet kan jag själf göra. Hvart kan jag gå? För hvem utom dig kan jag förtälja mina sorger?... Ofta har jag vändt bort mitt ansikte från dig och gripit efter denna världens ting; men du är barmhärtighetens källa; vänd icke ditt ansikte ifrån mig!... När jag såg bort från dig, hade jag inga trons ögon att se dig där du är; men du ser allt... Jag är blott en offergärd kastad inför dig. Hvilken bön kan spegelbilden rikta till honom, som lefver och återspeglas i den? Se först på dig själf och minns ditt förbarmande och din makt! Kasta sedan dina ögon på mig och tag mig till din träl, din egendom! Ty Herrens namn är en säker tillflykt, och den som tager den blir frälst. Herre, dina vägar gifva alltid fröjd i mitt hjärta. Tulsi är din allena, och, o barmhärtighetens Gud, gör med honom såsom det synes dig godt!

Ur Adi-granth.

Inledningen sid. 113 f. Efter Ernst Trumpp och M. Macauliffe. Följande stycken äro hämtade ur Siri rag 84, Var 14, Ragh majh 21, 31 och ur Japji, sikhernas morgonbön.

Världens tomhet.

O mitt hjärta, ingen annan finns utom Hari.
Förblif alltid uti Herrens skygd, då skall ingen smärta hemsöka dig.

Jordens dyrbarheter, rubiner, guld och silfver äro stoft.
Moder, fader, son, anhörig, alla släktingar äro falska.
Den som skapat honom, honom känner han ej, den köttsligt sinnade är ett orent djur.

Den [gudom], som är utbredd i det inre och i det yttre, betraktar han som långt aflägsen.
Törsten [efter världen] har gripit honom, han uppfylles däraf, i hans hjärta bor grym själfviskhet.
Båtlaster komma och fara [öfver lifvets haf] med sådana, som äro i saknad af fromhet och namnet.

Var nådig, Herre och skapare, och beskydda dina skapade varelser!
Utom Herren finns ingen beskyddare, mycket förskräcklig har Yama [dödsfursten] blifvit.
Nanak förgäter icke ditt namn, o Hari, förläna mig din egen misskund!

Det dyra namnet.

Mumla Hari's namn, Hari, o mitt hjärta, det bringar alltid hugnad dag och natt.
Mumla Hari's namn, Hari, o mitt hjärta, för dess åtanka flykta synd och last sin kos.
Mumla Hari's namn, Hari, o mitt hjärta, det gör slut på armod och alla hungerns kval.
Mumla Hari's namn, Hari, o mitt hjärta, lärjungarna visa sin kärlek med munnen.
Den mun, hvarpå det är skrifvet från begynnelsen af den sanne Hari, låter han upprepa namnet.

Du är hafvet.

Du är hafvet, vi dina fiskar.
Ditt namn är droppen, vi göken öfverväldigad af törst.
Efter dig trängta vi, efter dig törsta vi, vårt sinne uppgår i dig, Herre.

Som ett barn mättas, när det druckit mjölk,
som en fattig man hugnas, när han sett välstånd,
som en törstig man vederkvickes, när han dricker vatten; så är detta [mitt] sinne saligt med Hari, Herre.

Som en lampa lyser i mörkret,
som en, hvilken full af åtrå blickar efter sin make,
blir glad, när hon möter den älskade; så är mitt hjärta sprittande af Haris kärlek, Herre.

De heliga hafva ställt mig på Haris väg.
Genom den barmhärtige helige mannen (guru'n, ledaren) har jag blifvit förtrogen med Hari.
Hari är vår, vi äro Haris slafvar; det sanna ordet (hans namn) är gifvet åt Nanak af guru'n, Herre.

Du är min fader och moder.

Du är min fader, du är min moder.
Du är min kusin, du är min broder.
Du är min beskyddare öfverallt, hvad fruktan och sorg [kan då nå mig], Herre?

Genom din barmhärtighet har jag känt dig.
Du är mitt stöd, du är min tillit.
Utom dig finns ingen annan, allt är din lek och verkningsbana, Herre.

Alla lefvande varelser äro skapade af dig.
Hvarest, hvarest det behagade [dig], där, där ställdes de.
Allt som är skapadt är ditt, intet är vårt, Herre.

Genom begrundande af namnet har jag ernått stor hugnad.
Genom att besjunga Haris fullkomligheter har min själ vederkvickts.
Den fulländade guru'n har lyckönskat mig [sägande]: du, Nanak, har öfvervunnit världen.

Ur sikhernas morgonbön.

Gör förnöjsamhet till dina öronringar, hofsamhet och självaktning till din tiggarsäck, försjunkande till askan [på din kropp]!
Gör din kropp, som är blott dödens andel, till din tiggarkåpa, gör tro till din lefnadsregel och din staf!
Slut dig till alla dina Ai Panth (yogisekt), och gör segern öfver ditt hjärta till din seger öfver världen!
Hell, hell honom,
den förste, den ljuse, utan begynnelse, den oförgänglige, den samme i all tid!

Gör gudomlig insikt till din föda, barmhärtighet till din förrådsvaktare, och rösten som finns i hvart hjärta till pipan [som kallar till måltid]!
Gör honom som trädt upp hela världen [på sitt snöre] till din andlige herre; låt rikedom och magisk kraft bli andras hugnad!
Förening och skilsmässa är den lag som styr världen.
Af ödet undfå vi vår andel.
Hell, hell honom,
den förste, den ljuse, utan begynnelse, den oförgänglige, den samme i all tid!

Maya födde i förening med gudomen tre dugliga barn.
Ett af dem är skaparen, det andra uppehållaren, det tredje utför förstörarens verk.
Gud, efter sitt behag, leder dem med sina befallningar.

Han betraktar dem, men blir ej sedd af dem. Ett stort under är det.
Hell, hell honom,
den förste, den ljuse, utan begynnelse, den oförgänglige, den samme i all tid!

Hans tron och hans förrådsrum finnes i alla världar.
Det som skulle läggas i dem [det är: människoöden], lades in en gång för alla.
Skaparen ser på sin skapelse.
Nanak, sant är den Sannes verk.
Hell, hell honom,
den förste, den ljuse, utan begynnelse, den oförgänglige, den samme i all tid!

Från Brahma Samâj.

Gudstjänstordning i Kesjub Tjunder Sen's brahmakyrka.

Först sjunges en sång, sedan läser prästen en bön. En sång följer, vidare anropande af Gud, i början sjunget af församlingen, men fortsatt af prästen ensam, därpå en stilla bön. Hela församlingen står upp och sjunger:

O Gud, för oss från osanningen till sanningen, från mörkret till ljuset, från döden till odödligheten! O, du sanningens fader, uppenbara dig för oss! Du är nådig, beskydda oss alltid i din oändliga godhet! Frid, frid, frid!

Prästen beder för mänskligheten, en sång sjunges, och ett skriftstycke läses. Därpå följer predikan, afslutad med bön, välsignelse och en hymn.

Tacksägelsebön af Kesjub Tjunder Sen.

Ur hans bönbok, The Theist's prayer book.

Allsmäktige Gud, vi vilja prisa dig och förkunna ditt förbarmande med fröjdefulla hjärtan. Du är vår fader och källan till alla välsignelser vi njuta. På ditt bud gifver oss solen ljus och värme, och månen sprider sitt milda sken och inbjuder oss till hvila och sömn. Efter din lag äro

stjärnorna strödda däruppe på himlen, och fälten härnere le af skördarnas ymnighet. Du uppehåller jord och himmel och de oräkneliga myriaderna af lefvande varelser. Du gifver oss föda och kläder och kroppens mångfaldiga njutningar. Hvart andedrag är din välsignelse. Hvarthelst vi vända våra ögon, betrakta vi uppenbarelserna af din nåd. Icke ett ögonblick förgår utan att visa din underbara godhet. Allt tvingar oss till tacksamhet, o Herre, och frammanar vårt brinnande lof. Du är vårt lifs lif: din högra hand bevarar oss. Vårt stöd är du, och all vår sällhet utgår från dig. När vi äro hungriga, föder du oss; när vi äro trötta, gifver du oss hvila. När olycka och bekymmer anfäkta oss, torkar du tårarna af våra ögon; när förtviflan öfverfaller oss, sänder du oss hopp och tröst. När vi äro till det yttersta nedslagna, kommer du med hjälp och frimodighet. När vi äro inväfda i synd och ondska, klappar du hvar stund på våra hjärtan, för att vi må mottaga ditt bistånd och blifva frälsta. Änskönt vi glömma dig och icke söka dig, håller du oss alltid under din barmhärtighets skugga och gör hvad som är godt för oss. Din barmhärtighet, o Herre — hvem kan beskrifva den? Oändlig är din godhet. Gränslös din faderliga kärlek till oss. Må ditt rike utbredas öfver hela jorden! Må falska läror och falsk dyrkan förgås: må sanningens sol lysa öfver alla människor, och må alla hjärtan dyrka den sanne guden. Våra läppar prise dig i evighet, våra själar sände alltid brinnande tack till dig! Alla familjer och alla folk besjunge din barmhärtighet! Ditt välsignade namn, o Herre, vare ära alltid och evinnerligen!

INNEHÅLL.

